राष्ट्रिय प्राकृतिक स्रोत तथा वित्त आयोगको
दोस्रो वार्षिक प्रतिवेदन, २०७७

राष्ट्रिय प्राकृतिक स्रोत तथा वित्त आयोग
सिंहदरबार, काठमाडौं

आश्विन, २०७७

नेपालको संविधानको धारा २९४ बमोजिम

सम्माननीय राष्ट्रपति समक्ष प्रस्तुत गरिएको

राष्ट्रिय प्राकृतिक स्रोत तथा वित्त आयोगको

दोस्रो वार्षिक प्रतिवेदन, २०७७

(यस प्रतिवेदनमा आयोगबाट आर्थिक वर्ष २०७६/०७७ मा गरिएका काम कारवाहीहरू समावेश गरिएका छन्।)

राष्ट्रिय प्राकृतिक स्रोत तथा वित्त आयोग

ठेगानाः

सिंहदरबार, काठमाडौं।

टेलिफोनः

९७७-१-४२००६७९,

४२००५९२, ४२००६६३, ४२००२७२

फ्याक्सः

९७७-१-४२००५९३

ईमेलः

info@nnrfc.gov.np

वेबसाइटः

www.nnrfc.gov.np

मुद्रकः

मुद्रण विभाग, सिंहदरबार, काठमाडौं।

प्रकाशित प्रति-   १०००

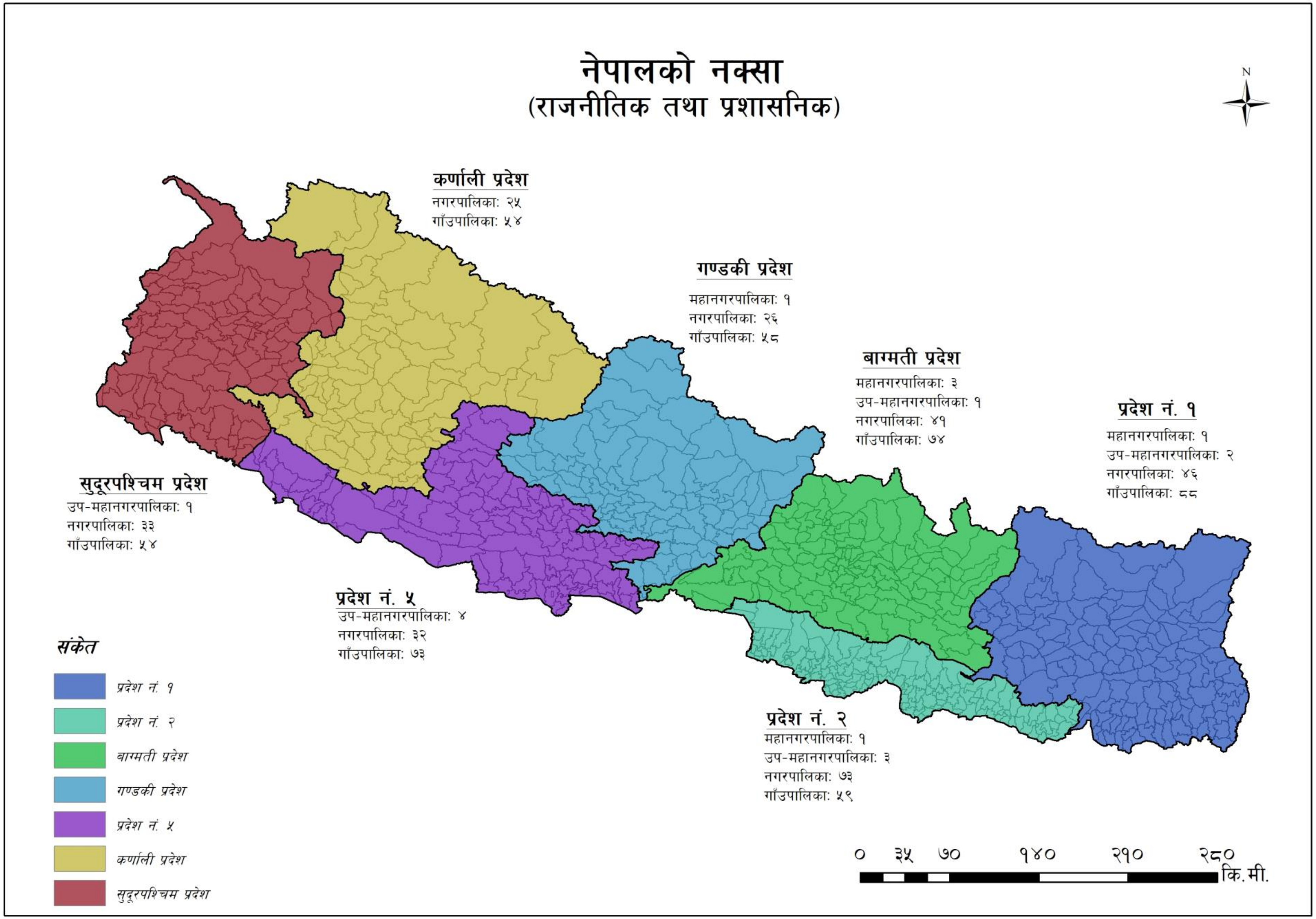

नेपालको नक्सा
(राजनीतिक तथा प्रशासनिक)
N
कर्णाली प्रदेश
नगरपालिका: २५
गाँउपालिका: ५४
गण्डकी प्रदेश
महानगरपालिका: १
नगरपालिका: २६
गाँउपालिका: ५८
बाग्मती प्रदेश
महानगरपालिका: ३
उप-महानगरपालिका: १
नगरपालिका: ४१
गाँउपालिका: ७४
प्रदेश नं. १
महानगरपालिका: १
उप-महानगरपालिका: २
नगरपालिका: ४६
गाँउपालिका: ८८
सुदूरपश्चिम प्रदेश
उप-महानगरपालिका: १
नगरपालिका: ३३
गाँउपालिका: ५४
प्रदेश नं. ५
उप-महानगरपालिका: ४
नगरपालिका: ३२
गाँउपालिका: ७३
प्रदेश नं. २
महानगरपालिका: १
उप-महानगरपालिका: ३
नगरपालिका: ७३
गाँउपालिका: ५९
संकेत
प्रदेश नं. १
प्रदेश नं. २
बाग्मती प्रदेश
गण्डकी प्रदेश
प्रदेश नं. ५
कर्णाली प्रदेश
सुदूरपश्चिम प्रदेश
० ३५ ७० १४० २१० २८०
कि.मी.

राष्ट्रिय प्राकृतिक स्रोत तथा वित्त आयोग

National Natural Resources and Fiscal Commission

प.सं.: २०७७/७८

च.नं.

विषयः आयोगको दोस्रो वार्षिक प्रतिवेदन, २०७७ प्रस्तुत गरिएको।

सम्माननीय राष्ट्रपतिज्यू,

राष्ट्रपतिको कार्यालय, शीतल निवास,

काठमाडौं।

नेपालको संविधानको धारा २९४ बमोजिम राष्ट्रिय प्राकृतिक स्रोत तथा वित्त आयोगले आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा सम्पादन गरेका काम कारवाहीको वार्षिक प्रतिवेदन प्रस्तुत गरेको छु।

भवदीय,

बालानन्द पौडेल

अध्यक्ष

२०७७ आश्विन

राष्ट्रिय प्राकृतिक स्रोत तथा वित्त आयोगका पदाधिकारी

बालानन्द पौडेल

अध्यक्ष

आयोगका सचिव

बेगेन्द्रराज शर्मा पौड्याल

मन्तव्य

नेपालको संविधानको धारा २५० को संवैधानिक प्रावधानबमोजिम गठन भएको राष्ट्रिय प्राकृतिक स्रोत तथा वित्त आयोग वित्तीय सङ्घीयतालाई कार्यान्वयन गर्ने मुख्य भूमिकामा रहेको छ । मुलुकको शासन व्यवस्था सङ्घीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्रमा रूपान्तरण भएसँगै सङ्घ, प्रदेश र स्थानीय तहबाट राज्यको शासन व्यवस्था सञ्चालन हुन थालेको भए पनि तीनै तहका सरकारका वीचमा राज्यको श्रोत साधन माथि समान पहुँच रहेको अवस्था छैन। माथिल्लो तहका सरकारको क्षेत्राधिकारमा स्रोत साधनको उपलब्धता बढी हुने र तल्लो तहका सरकारको स्रोत साधन माथिको पहुँच कम तर जनताको समीपमा रहेर सेवा प्रवाह गर्नुपर्ने जिम्मेवारी बढी रहेको हुन्छ । साथै, प्रदेश र स्थानीय तहको क्षेत्रफल, जनसंख्या, विकासको स्तर, स्रोत साधनको उपलब्धता एक समान नभएको कारणबाट तहगत रूपमा सेवा प्रवाह र विकास कार्य गर्नको लागि फरक फरक परिमाणको स्रोत साधनको आवश्यकता पर्दछ । यसरी सङ्घ, प्रदेश र स्थानीय तहमा रहेको आर्थिक असमानतालाई वित्तीय हस्तान्तरणको माध्यमबाट परिपूरण गर्न आयोगले प्रदेश र स्थानीय तहको खर्चको आवश्यकता र राजस्व क्षमता पहिचान गरी विभिन्न आधार र सूचकको निर्माण एवं कानुनी आधारहरूको अध्ययन तथा विश्लेषण गरी अन्तरसरकारी वित्तीय हस्तान्तरणको सिफारिस गर्ने कार्य गर्दै आएको छ ।

नेपालको संविधानले यस आयोगलाई सङ्घीय सञ्चित कोषबाट प्रदेश र स्थानीय तह तथा प्रदेश सञ्चित कोषबाट स्थानीय तहलाई उपलब्ध गराइने वित्तीय समानीकरण अनुदान रकमको लागि नेपाल सरकार र प्रदेश सरकारलाई सिफारिस गर्नुको अलावा सङ्घीय सञ्चित कोषबाट सङ्घ, प्रदेश र स्थानीय तह बीच राजस्वको बाँडफाँड गर्ने विस्तृत आधार र ढाँचा निर्धारण गर्ने, राष्ट्रिय नीति तथा कार्यक्रम, मानक र पूर्वाधारको अवस्थाअनुसार प्रदेश र स्थानीय तहलाई प्रदान गरिने सशर्त अनुदानको आधार तयार गर्ने, प्रदेश सञ्चित कोषबाट प्रदेश सरकार र स्थानीय तह बीच राजस्वको बाँडफाँड गर्ने विस्तृत आधार र ढाँचा निर्धारण गर्ने, सङ्घ प्रदेश र स्थानीय तह बीच खर्च जिम्मेवारी पूरा गर्ने र राजस्व असुलीमा सुधार गर्नुपर्ने उपायहरूको सिफारिस गर्ने, समष्टिगत आर्थिक सूचकहरूको विश्लेषण गरी सङ्घ, प्रदेश र स्थानीय तहले लिन सक्ने आन्तरिक ऋणको सीमा सिफारिस गर्ने, प्राकृतिक स्रोतबाट प्राप्त रोयल्टी बाँडफाँडको हिस्सा निर्धारणको आधार तय गरी सिफारिस गर्ने जस्ता कार्यको जिम्मेवारी पनि प्रदान गरेको छ । संवैधानिक तथा कानुनी रूपमा प्राप्त यी जिम्मेवारी पूरा गर्न आयोगले अध्ययन अनुसन्धान कार्यमा विशेष जोड दिंदै अन्तर सरकारी वित्तीय हस्तान्तरणलाई अझ बढी प्रभावकारी एवं नतिजामूखी बनाउने प्रयत्न जारी राखेको छ ।

मुलुकमा सङ्घीय स्वरूपको शासकीय प्रणाली शुरु भए सँगै शासकीय तहहरू बढ्न गएका छन्। जनताले आफ्नै घर आँगनबाट सरकारी सेवा प्राप्त गर्न पाएका छन्। सङ्घ, प्रदेश र स्थानीय तहले स्रोत परिचालनको लागि नयाँ नयाँ क्षेत्र पहिचान गरी वित्तीय मजवुतीकरण तर्फ उन्मुख हुन जरुरी छ । स्रोत साधनको दिगो व्यवस्थापनमा ध्यान दिन सकिएन भने वित्तीय हस्तान्तरणको वैज्ञानिक ढाँचा निर्धारणले मात्र विकासको गतिलाई तीव्रता प्रदान गर्न पर्याप्त आधार र स्रोत उपलब्ध हुन सक्दैन। आयोग लगायत

तीनै तहका सरकारहरू यस विषय तर्फ पनि सचेत रहँदै संविधानले दिएको जिम्मेवारी पूरा गर्दै वित्तीय हस्तान्तरणलाई नतिजामूखी बनाउँदै लग्नमा प्रयत्नशील हुनुपर्ने आवश्यकता रहेको छ ।

यो दोस्रो वार्षिक प्रतिबेदनमा आयोगले आर्थिक वर्ष २०७६/०७७ मा नेपाल सरकार र प्रदेश सरकारलाई गरेको राजस्व बाँडफाँडको हिस्सासम्बन्धी सिफारिस, वित्तीय समानीकरण अनुदान रकमसम्बन्धी सिफारिस, सशर्त अनुदानको आधारसम्बन्धी सिफारिस, आन्तरिक ऋणको सीमासम्बन्धी सिफारिस, प्रदेश सरकारबाट स्थानीय तहमा प्रदान गरिने सवारी साधन करको बाँडफाँडसम्बन्धी सिफारिस र प्राकृतिक स्रोतको परिचालनबाट प्राप्त रोयल्टीको हिस्सा बाँडफाँडसम्बन्धी सिफारिसलाई समावेश गरी तयार गरिएको छ । आयोगले यी सिफारिसहरू गर्दा प्रदेश तथा स्थानीय तहको भूगोल, जनसंख्या, आर्थिक अवस्था, विकासको स्तर, पूर्वाधार, आर्थिक सामाजिक असमानता, मानव विकासको अवस्था, राजस्वको अवस्था, खर्चको आवश्यकता जस्ता विषय पहिचान गरी सिफारिसलाई बढीभन्दा बढी समन्यायिक बनाउन आफ्नो क्षमताले भ्याएसम्मको प्रयास गरेको छ। आयोगले गरेको सिफारिसलाई बढी भन्दा बढी वैज्ञानिक, व्यवहारिक र यथार्थपरक बनाउन विभिन्न अध्ययन अनुसन्धान गर्नुपर्ने आवश्यकता रहेकोमा सातै प्रदेशका सदरमुकाममा सिँगो प्रदेश सरकारसँग आयोगले गर्ने सिफारिसका आधार, सूचक लगायत समग्र वित्तीय हस्तान्तरणका सम्बन्धमा वृहद रूपमा छलफल एवं अन्तरक्रिया गरी राय सुझाव सङ्कलन गरिएको थियो। त्यसैगरी, केन्द्रस्तरमा विभिन्न मन्त्रालय, निकाय, संघसंस्था एवं सरोकारवालाहरूसँग समेत सिफारिसका आधार र ढाँचा लगायतका क्षेत्रगत विषयमा छलफल गरी राय परामर्श एवं सुझाव संकलन गरिएको थियो। तथापि कोभिड-१९ को विश्वव्यापी महामारीले गर्दा सबै स्थानीय तहमा भ्रमण गरी प्रत्यक्ष अन्तरक्रिया र छलफल गर्न नसकिए पनि दूर सम्वादको माध्यमबाट सुझावहरू प्राप्त गरिएको थियो। आगामी दिनमा सबै सरोकारवालाहरूसँग विस्तृत रूपमा अन्तरक्रिया एवं छलफल गरी सुझावहरू प्राप्त गरी सिफारिसहरूलाई अझ बढी वस्तुपरक र यथार्थपरक बनाउन आयोग प्रयत्नशील रहनेछ ।

यो प्रतिवेदन वित्तीय सङ्घीयतालाई कार्यान्वयन गर्ने आयोगले संवैधानिक प्रावधान अनुरूप सम्पादन गरेका कार्यहरूको संगालोको रूपमा रहेकोले यसको अध्ययनबाट नेपालमा वित्तीय सङ्घीयताको कार्यान्वयनका सम्बन्धमा जानकारी हासिल गर्न चाहने सरोकारवाला सम्बद्ध निकाय तथा व्यक्तिहरूको लागि उपयोगी हुनेछ भन्ने मलाई विश्वास छ । आयोगलाई संवैधानिक जिम्मेवारी पूरा गर्ने कार्यमा स्रोत साधन उपलब्ध गराई सहयोग गर्ने नेपाल सरकार, आयोगले गर्ने सिफारिसको लागि आवश्यक पर्ने तथ्याङ्क उपलब्ध गराई सहयोग गर्ने नेपाल सरकारका विभिन्न मन्त्रालय, निकाय तथा विभागहरू, प्रदेश सरकार तथा सबै स्थानीय सरकारहरूलाई हार्दिक धन्यवाद दिन चाहन्छु । यसैगरी आयोगलाई अध्ययन अनुसन्धान कार्यमा प्राविधिक सहयोग पुऱ्याउने दातृ निकायलाई समेत धन्यवाद व्यक्त गर्दछु ।

अन्त्यमा, यो दोस्रो वार्षिक प्रतिवेदन तयार गर्ने कार्यमा संलग्न आयोगमा कार्यरत सबै राष्ट्रसेवक कर्मचारीहरू र यसको शुद्धाशुद्धी सम्पादनमा सहयोग गर्नुहुने श्री इन्द्रबहादुर देवकोटालाई विशेष धन्यवाद दिन चाहन्छु ।

बालानन्द पौडेल
अध्यक्ष
२०७७, आश्विन

कार्यकारी सारांश

नेपालको संविधानले राष्ट्रिय प्राकृतिक स्रोत तथा वित्त आयोगलाई सङ्घीय सञ्चित कोषबाट सङ्घ, प्रदेश र स्थानीय सरकार बीच राजस्वको बाँडफाँड गर्ने विस्तृत आधार र ढाँचा निर्धारण गर्ने, सङ्घीय सञ्चित कोषबाट प्रदेश र स्थानीय सरकारलाई प्रदान गरिने समानीकरण अनुदान सम्बन्धमा सिफारिस गर्ने, राष्ट्रिय नीति तथा कार्यक्रम, मानक र पूर्वाधारको अवस्थाअनुसार प्रदेश र स्थानीय सरकारलाई प्रदान गरिने सशर्त अनुदानको सम्बन्धमा अध्ययन अनुसन्धान गरी आधार तयार गर्ने, प्रदेश सञ्चित कोषबाट प्रदेश र स्थानीय सरकार बीच राजस्वको बाँडफाँड गर्ने विस्तृत आधार र ढाँचा निर्धारण गर्ने, सङ्घ, प्रदेश र स्थानीय सरकारको खर्च जिम्मेवारी पूरा गर्ने तथा राजस्व असुलीमा सुधार गर्नुपर्ने उपायहरूको सिफारिस गर्ने, समष्टिगत आर्थिक सूचकहरूको विश्लेषण गरी सङ्घ, प्रदेश र स्थानीय सरकारले लिन सक्ने आन्तरिक ऋणको सीमा सिफारिस गर्ने, सङ्घ र प्रदेश सरकारको राजस्व बाँडफाँडका आधारको पुनरावलोकन गरी परिमार्जनको सिफारिस गर्ने, प्राकृतिक स्रोतको परिचालन गर्दा नेपाल सरकार, प्रदेश सरकार र स्थानीय तहको लगानी तथा प्रतिफलको हिस्सा निर्धारणको आधार तय गरी सिफारिस गर्ने, प्राकृतिक स्रोतको बाँडफाँडसम्बन्धी विषयमा सङ्घ र प्रदेश, प्रदेश र प्रदेश, प्रदेश र स्थानीय तह तथा स्थानीय तहहरू बीच उठ्न सक्ने सम्भावित विवादको विषयमा अध्ययन अनुसन्धान गरी त्यसको निवारण गर्न समन्वायत्मक रूपमा काम गर्ने जिम्मेवारी प्रदान गरेको छ । मुलुकले सङ्घीय स्वरूपको शासन व्यवस्था अवलम्बन गरेकोले शासन प्रणालीमा तीन तहका सरकारको सक्रिय उपस्थिति रहेको छ । संविधानले तीन तहका सरकारलाई प्रदान गरेको जिम्मेवारी अनुरूपको कार्य सम्पादनका लागि आवश्यक पर्ने स्रोत र साधनको व्यवस्थापन कुशलतापूर्वक गरिनुपर्दछ । सङ्घको अधिकार क्षेत्रमा राजस्व उठाउने अधिकार धेरै हुने र प्रदेश तथा स्थानीय सरकारहरूको अधिकार क्षेत्रमा कार्य जिम्मेवारीको तुलनामा स्रोत उपरको पहुँच कम हुने भएको कारणबाट सृजित वित्तीय अन्तरलाई कम गर्न वित्तीय हस्तान्तरणको विधिबाट स्रोत साधनको व्यवस्थापन गर्नुपर्ने र सोका लागि संविधानतः यस आयोगलाई प्रदान भएको वित्तीय सङ्घीयताको संरक्षकत्वको जिम्मेवारीलाई ध्यान दिई आयोगले कार्य सम्पादन गर्दै आएको छ । वित्तीय हस्तान्तरणको परिमाण निर्धारण पारदर्शी, विश्वसनीय र समन्यायिक किसिमले हुन सक्यो भने यस आयोगको गरिमा बढ्न जाने पक्षलाई मनन गर्दै आयोगले आफ्नो क्षमता त्यसतर्फ परिचालन गर्नमा समेत ध्यान दिनुपर्ने देखिएको छ।

आयोगमा एक जना अध्यक्षसहित बढीमा पाँच जना पदाधिकारी रहन सक्ने संवैधानिक व्यवस्था भएकोमा हालसम्म एक जना अध्यक्षको मात्र नियुक्ति भएको अवस्था छ। आयोगको कार्य सञ्चालनको लागि स्थायी र करार सेवा गरी ७३ जना कर्मचारीको दरवन्दी रहेको छ। आयोगको कार्यालय काठमाडौंमा रहेको छ । नेपालको संविधान, राष्ट्रिय प्राकृतिक स्रोत तथा वित्त आयोग ऐन, २०७४, अन्तर सरकारी वित्त व्यवस्थापन ऐन, २०७४ र राष्ट्रिय प्राकृतिक स्रोत तथा वित्त आयोग नियमावली, २०७६ मा भएका संवैधानिक तथा कानुनी प्रावधानबमोजिम आर्थिक वर्ष २०७६/०७७ मा औपचारिक रूपमा आयोगका बैठकहरू बसी आर्थिक वर्ष २०७७/०७८ का लागि विभिन्न विषयहरूमा सिफारिसहरू गरिएको छ। जसअनुसार मिति २०७६/११/२९ मा वसेको आयोगको बैठकले सङ्घ, प्रदेश र स्थानीय सरकार बीच

राजस्वको बाँडफाँड गर्ने विस्तृत आधार र ढाँचा एवम् राजस्वको हिस्सासम्बन्धी सिफारिस, मिति २०७६/११/२९ र मिति २०७७/०१/०२ मा बसेको बैठकले आर्थिक वर्ष २०७७/०७८ मा नेपाल सरकारले प्रदेश र स्थानीय सरकारलाई प्रदान गर्ने वित्तीय समानीकरण अनुदानसम्बन्धी सिफारिस, मिति २०७७/०१/१२ मा बसेको बैठकले आर्थिक वर्ष २०७७/०७८ मा प्रदेश सरकारबाट स्थानीय तहमा प्रदान गरिने वित्तीय समानीकरण अनुदानसम्बन्धी सिफारिस, मिति २०७७/०१/१४ को बैठकबाट आर्थिक वर्ष २०७७/०७८ मा प्रदेश सरकारबाट स्थानीय तहमा प्रदान गरिने सवारी साधन कर बाँडफाँडसम्बन्धी सिफारिस, मिति २०७७/०१/१५ को बैठकबाट आर्थिक वर्ष २०७७/०७८ मा सङ्घ, प्रदेश र स्थानीय तहले लिन सक्ने आन्तरिक ऋणको सीमासम्बन्धी सिफारिस, मिति २०७७/०१/३१ को बैठकबाट प्राकृतिक स्रोतको परिचालनबाट प्राप्त रोयल्टी बाँडफाँडसम्बन्धी सिफारिस र मिति २०७७/०२/०८ को बैठकबाट आर्थिक वर्ष २०७७/०७८ मा नेपाल सरकारबाट सङ्घ, प्रदेश र स्थानीय सरकारलाई तथा प्रदेश सरकारबाट स्थानीय सरकारलाई प्रदान गरिने सशर्त अनुदानको आधारसम्बन्धी सिफारिस गरिएको छ।

आयोगले आर्थिक वर्ष २०७७/०७८ को लागि सङ्घ, प्रदेश र स्थानीय तहमा हुने राजस्व बाँडफाँड, वित्तीय समानीकरण अनुदान, सशर्त अनुदान, आन्तरिक ऋणको सीमा र प्राकृतिक स्रोतको रोयल्टी बाँडफाँड सम्बन्धमा संविधान र कानुनले परिलक्षित गरेका विभिन्न आधार र सूचकको अध्ययन विश्लेषण गरी विभिन्न ढाँचामा सिफारिस गरेको छ । सङ्घबाट प्रदेश तथा स्थानीय तहमा राजस्व बाँडफाँडका लागि जनसंख्या र जनसांख्यिक विवरणको अनुपातलाई ६० प्रतिशत, क्षेत्रफललाई १५ प्रतिशत, मानव विकास सूचकाङ्कलाई ५ प्रतिशत, खर्चको आवश्यकतालाई ५ प्रतिशत, राजस्व सङ्कलनमा गरेको प्रयासलाई ३ प्रतिशत, पूर्वाधार विकासलाई १० प्रतिशत र विशेष अवस्थालाई २ प्रतिशत भार दिई सिफारिस गरेको छ । आफ्नो आयस्रोत ज्यादै कम भएका पालिकाहरूलाई कम्तीमा पनि उनीहरूको न्यूनतम खर्च धान्न सघाउ पुग्ने गरी राजस्व बाँडफाँडबाट उपलब्ध गराउनुपर्ने देखिएको र बाँडफाँडको क्रममा दश वटा पालिकाहरूले रू. ३ करोड ५० लाख भन्दा कम प्राप्त गर्ने देखिएको भएता पनि प्रशासनिक खर्च धान्न सहयोग पुग्ने गरी प्रत्येक पालिकालाई न्यूनतम राजस्व बाँडफाँड वापत् प्राप्त हुने रकम रू ३ करोड ५० लाख कायम गरी सिफारिस गरिएको छ।

राष्ट्रिय प्राकृतिक स्रोत तथा वित्त आयोग ऐन, २०७४ को दफा १५ को उपदफा (१) मा उल्लिखित सबै आधारहरू प्रयोग गरी राजस्व बाँडफाँडको विस्तृत आधार र ढाँचा निर्धारण गरिएको छ। सोही ऐनको दफा १५ को उपदफा (३) अनुसार यसपटक राजस्व बाँडफाँडसम्बन्धी सिफारिस आयोगमा अध्यक्षको नियुक्ति भएपश्चात आयोगको बैठकबाट पहिलोपटक सिफारिसको निर्णय भएको छ। जसअनुसार नेपाल सरकारले विशेष कारणवश पाँच वर्ष अगावै पुनरावलोकन गर्न आवश्यक देखी आयोगलाई अनुरोध गरी आयोगले पुनरावलोकन गरेको अवस्थामा बाहेक पाँच (५) वर्षसम्मको लागि राजस्व बाँडफाँडको विस्तृत आधार, ढाँचा र हिस्सा यसैबमोजिम मान्य हुनेछ। नेपाल सरकारबाट प्रदेश तथा स्थानीय तहमा हस्तान्तरण हुने वित्तीय समानीकरण अनुदानलाई न्यूनतम वित्तीय समानीकरण अनुदान, सूत्रमा आधारित वित्तीय समानीकरण अनुदान र कार्य सम्पादन मूल्याङ्कनका आधारमा हस्तान्तरण हुने वित्तीय समानीकरण अनुदानको रूपमा वर्गीकरण गरी कुल वित्तीय समानीकरण अनुदान निर्धारण गरी सिफारिस गरिएको छ ।

प्रदेश तथा स्थानीय तहले प्राप्त गर्ने न्यूनतम वित्तीय समानीकरण अनुदान कुल वित्तीय समानीकरण अनुदानको क्रमशः २५ प्रतिशत र २६.२६ प्रतिशत हुने गरी सिफारिस गरिएको छ । न्यूनतम वित्तीय समानीकरण अनुदान सिफारिस गर्दा प्रदेशका हकमा जनसंख्या र क्षेत्रफललाई ५०/५० प्रतिशत भार दिई प्रत्येक प्रदेशले प्राप्त गर्ने न्यूनतम अनुदानको हिस्सा निर्धारण गरिएको छ । यसैगरी स्थानीय तहको हकमा प्रत्येक स्थानीय तहलाई न्यूनतम अनुदान सिफारिस गर्दा १० हजार भन्दा कम जनसंख्या भएका स्थानीय तहलाई न्यूनतम रु. २ करोड ५० लाखमा नघट्ने गरी सो रकमको सीमालाई न्यूनतम आधार मानी तत् पश्चात जनसंख्या तथा स्थानीय तहको वर्गीकरण समेतका आधारमा वृद्धि गर्दै लगिएको छ । सूत्रमा आधारित समानीकरण अनुदान सिफारिस गर्दा मानव विकास सूचकाङ्कलाई १० प्रतिशत, आर्थिक सामाजिक असमानतालाई ५ प्रतिशत, पूर्वाधार विकासको अवस्थालाई १० प्रतिशत, राजस्वको अवस्थालाई ५ प्रतिशत र खर्चको आवश्यकतालाई ७० प्रतिशत भार प्रदान गरिएको छ । यसैगरी कार्य सम्पादन मूल्याङ्कनको आधारमा हस्तान्तरण हुने वित्तीय समानीकरण अनुदान सिफारिस गर्दा प्रदेश र स्थानीय तहको लागि ७/७ वटा सूचकलाई आधार लिइएको छ। प्रदेश र स्थानीय तहले प्राप्त गर्ने न्यूनतम वित्तीय समानीकरण अनुदान क्रमशः रु १४ अर्ब ३९ करोड २५ लाख र रु २४ अर्ब ६१ करोड ५० लाख गरी कुल न्यूनतम वित्तीय समानीकरण अनुदान रु. ३९ अर्ब ७५ लाख निर्धारण गरी सिफारिस गरिएको छ। प्रदेश तथा स्थानीय तहले प्राप्त गर्ने वित्तीय समानीकरण अनुदानको कुल रकममध्ये न्यूनतम वित्तीय समानीकरण अनुदानका लागि सिफारिस गरिएको रकम कट्टी गरी बाँकी हुन आउने रकमको ५ प्रतिशत रकम रू. २ अर्ब १५ करोड ८९ लाख प्रदेशमा र रू. ३ अर्ब ४५ करोड २५ लाख स्थानीय तहमा गरी जम्मा रू. ५ अर्ब ६१ करोड १४ लाख कार्य सम्पादनमा आधारित वित्तीय समानीकरण अनुदान रकम सिफारिस गरिएको छ। त्यसैगरी प्रदेश तथा स्थानीय तहलाई क्रमशः रु.४१ अर्ब १ करोड ८६ लाख र रु. ६५ अर्ब ६७ करोड २५ लाख गरी जम्मा रु. १ खर्ब ६ अर्ब ६९ करोड ११ लाख सूत्रमा आधारित वित्तीय समानीकरण अनुदान रकम सिफारिस गरिएको छ।

संविधान तथा कानुनतः प्रदेशबाट स्थानीय तहमा हस्तान्तरण हुने वित्तीय समानीकरण अनुदान उपलब्ध गराउँदा प्रदेश कानुनबमोजिम सिफारिस गर्नुपर्ने व्यवस्था रहेको छ । तर वित्तीय समानीकरण अनुदान वितरणको लागि प्रदेश कानुनहरूमा संविधान तथा सङ्घीय ऐनमा भएको व्यवस्था भन्दा छुट्टै आधारहरू उल्लेख भएको देखिदैंन। यसर्थ, आयोगले प्रदेशबाट स्थानीय तहमा हस्तान्तरण हुने वित्तीय समानीकरण अनुदान सिफारिस गर्दा सङ्घबाट स्थानीय तहमा हुने वित्तीय समानीकरण अनुदान हस्तान्तरण सिफारिस गर्न उपयोग गरेको आधार, सूचक र भार नै प्रयोग गरिएको छ। त्यसैगरी प्रदेशबाट स्थानीय तहमा सवारी साधन कर बाँडफाँडको सिफारिस गर्ने प्रयोजनको लागि जनसंख्यालाई ४५ प्रतिशत, सडकको लम्बाइलाई ५० प्रतिशत र वनले ढाकेको क्षेत्रफललाई ५ प्रतिशत भार दिई प्रदेशगत रूपमा प्रदेश सरकारले ६० प्रतिशत र सम्बद्ध स्थानीय सरकारले ४० प्रतिशतको हिस्सामा सवारी साधन कर रकम प्राप्त गर्ने गरी हिस्सा सिफारिस गरिएको छ ।

आर्थिक वर्ष २०७६/०७७ मा नेपाल सरकारले पर्वतारोहण, विद्युत, वन र खानी तथा खनिज जस्ता प्राकृतिक स्रोतको परिचालनबाट सङ्कलन गरेको रोयल्टी रकमको २५/२५ प्रतिशत रकम क्रमशः सम्बन्धित प्रदेश र स्थानीय तहलाई बाँडफाँड गर्न रोयल्टी बाँडफाँडका आधार तथा हिस्सासहित

सिफारिस गरिएको छ । प्राकृतिक स्रोतको उपयोगबाट प्रभावित हुने प्रदेश तथा स्थानीय तहलाई पर्वतारोहण, विद्युत, वन र खानी तथा खनिज जस्ता प्राकृतिक स्रोतबाट प्राप्त रोयल्टीको बाँडफाँड गर्नको लागि प्राकृतिक स्रोतको प्रकृतिअनुसार फरक फरक सूचकहरू तयार गरिएको छ । पर्वतारोहण रोयल्टी बाँडफाँडका लागि भौगोलिक अवस्थितिलाई ४० प्रतिशत, आधार शिविर रहेको स्थानीय तहलाई १० प्रतिशत, प्रभावित क्षेत्रको क्षेत्रफललाई २५ प्रतिशत र प्रभावित क्षेत्रको जनसंख्यालाई २५ प्रतिशत भार दिइएको छ । विद्युत रोयल्टी बाँडफाँडका लागि भौगोलिक अवस्थितिलाई ५० प्रतिशत, प्रभावित स्थानीय तहको क्षेत्रफललाई २५ प्रतिशत र प्रभावित क्षेत्रको जनसंख्यालाई २५ प्रतिशत भार दिइएको छ । वनबाट प्राप्त रोयल्टीका सम्बन्धमा पनि राष्ट्रिय वनबाट प्राप्त रोयल्टी र संरक्षित क्षेत्रबाट प्राप्त रोयल्टी गरी दुई वर्गमा विभाजन गरी राष्ट्रिय वनबाट प्राप्त रोयल्टी बाँडफाँडको लागि वनको अवस्थिति (वन रहेको स्थानीय तह) लाई २० प्रतिशत, वनको क्षेत्रफल (स्थानीय तहमा रहेको वनको क्षेत्रफल) लाई ४० प्रतिशत, स्थानीय तहको जनसंख्यालाई २० प्रतिशत, वनमा आश्रित जनसंख्यालाई १० प्रतिशत र वनको संरक्षण र दिगो व्यवस्थापनमा सहभागितालाई १० प्रतिशत भार दिइएको छ । यसैगरी, संरक्षित क्षेत्रबाट प्राप्त रोयल्टी बाँडफाँडका लागि स्थानीय तहमा रहेको मध्यवर्ती क्षेत्रको अवस्थितिलाई १० प्रतिशत, स्थानीय तहमा रहेको मध्यवर्ती क्षेत्रको क्षेत्रफललाई ४० प्रतिशत, स्थानीय तहमा रहेको मध्यवर्ती क्षेत्रको जनसंख्यालाई ३५ प्रतिशत र संरक्षित क्षेत्रको दिगो व्यवस्थापनमा सहभागितालाई १५ प्रतिशत भार दिई आधारहरू तय गरिएको छ । खानी तथा खनिज रोयल्टी बाँडफाँडको लागि खानी तथा खनिज पदार्थ रहेको भौगोलिक अवस्थितिलाई ५० प्रतिशत, प्रभावित क्षेत्रको क्षेत्रफललाई ३० प्रतिशत र प्रभावित जनसंख्यालाई २० प्रतिशत भार दिइएको छ ।

आयोगले नेपालको प्रचलित कानुनी व्यवस्थाको आधारमा नेपाल सरकारबाट प्रदेश र स्थानीय तहमा र प्रदेश सरकारबाट स्थानीय तहमा वित्तीय स्रोत हस्तान्तरणको लागि सिफारिस गरेको छ ।समग्रमा आर्थिक वर्ष २०७७/०७८ मा सबै प्रकारका अनुदानमा २४.५९% र राजस्व बाँडफाँडतर्फ नेपाल सरकारले सङ्कलन गर्ने अनुमानित राजस्वको करिब १२.०८% रकम बाँडफाँड भई प्रदेश र स्थानीय तहमा हस्तान्तरण हुने अनुमान गरिएको छ जसअनुसार आर्थिक वर्ष २०७७/०७८ मा सबै प्रकारको अनुदानबाट कुल रु. ३ खर्ब ६२ अर्ब ६३ करोड १३ लाख प्रदेश र स्थानीय तहमा हस्तान्तरण हुने अनुमान गरिएको छ । नेपाल सरकारबाट राजस्व बाँडफाँड अन्तर्गत मूल्य अभिवृद्धि कर र आन्तरिक अन्तःशुल्कबाट उठेको राजस्वको १५/१५ प्रतिशतका दरले अनुमानित रु. ५९ अर्ब ५३ करोड ५० लाख प्रदेशलाई र अनुमानित रु. ५९ अर्ब ५३ करोड ५० लाख रकम स्थानीय तहलाई हस्तान्तरण हुनेछ। सशर्त अनुदान तर्फ प्रदेशलाई रु. ३६ अर्ब ३५ करोड ७५ लाख र स्थानीय तहलाई रु. १ खर्ब ६१ अर्ब ८ करोड ९९ लाख हस्तान्तरण हुने गरी नेपाल सरकारले बजेट विनियोजन गरेको अर्थ मन्त्रालयबाट प्रकाशित विवरणबाट देखिन्छ। वित्तीय समानीकरण अनुदानतर्फ प्रदेशलाई न्यूनतम वित्तीय समानीकरण अनुदान वापत् रू. १४ अर्ब ३९ करोड २५ लाख, सूत्रमा आधारित वित्तीय समानीकरण अनुदानतर्फ रु. ४१ अर्ब १ करोड ८६ लाख र कार्यसम्पादनमा आधारित वित्तीय समानीकरण अनुदान वापत् रु. २ अर्ब १५ करोड ८९ लाख गरी जम्मा रु. ५७ अर्ब ५७ करोड रकम वित्तीय समानीकरण अनुदान रकम हस्तान्तरणको लागि सिफारिस गरिएकोमा नेपाल सरकारले रु. ५५ अर्ब १९ करोड ५०

लाख मात्र हस्तान्तरण गर्ने गरी बजेट विनियोजन गरेको देखिन्छ । स्थानीय तहलाई न्यूनतम वित्तीय अनुदान वापत् रु.२४ अर्व ६१ करोड ५० लाख, सूत्रमा आधारित अनुदान तर्फ रु.६५ अर्व ६७ करोड २५ लाख र कार्यसम्पादनमा आधारित अनुदान वापत् रु. ३ अर्व ४५ करोड २५ लाख गरी जम्मा रु. ९३ अर्व ७४ करोड हस्तान्तरणको लागि सिफारिस गरिएकोमा नेपाल सरकारले रु.९० अर्व ५ करोड ५० लाख मात्र बजेट विनियोजन गरेको देखिन्छ। यसरी विश्लेषण गर्दा आयोगले संबैधानिक जिम्मेवारी अनुरूप सिफारिस गरेको वित्तीय समानीकरण अनुदान हस्तान्तरणको कार्यान्वयन नेपाल सरकारबाट आयोगले सिफारिस गरेबमोजिम हुने देखिएन। यसरी संविधानको धारा ६० र २५१ ले स्पष्टतः राष्ट्रिय प्राकृतिक स्रोत तथा वित्त आयोगले प्रदेश र स्थानीय तहले प्राप्त गर्ने वित्तीय हस्तान्तरणको परिमाण निर्धारण गरी नेपाल सरकारलाई सिफारिस गर्ने संवैधानिक प्रावधान हुँदाहुदै पनि आयोगले सिफारिस गरेको न्यूनतम समानीकरण रकम, सूत्रमा आधारित समानीकरण रकम र कार्यसम्पादनमा आधारित समानीकरण रकम लगायतका विस्तृत आधार र ढाँचा भन्दा फरक समानीकरण रकम नेपाल सरकार (अर्थ मन्त्रालय) बाट विनियोजन भएको देखिएको विषयमा आयोगको गम्भिर ध्यानाकर्षण भएको छ। वित्तीय हस्तान्तरणका सम्बन्धमा संविधानबमोजिम आयोगले गरेको सिफारिसलाई तीनै तहका सरकारहरूबाट अक्षरस कार्यान्वयन हुनेछ भन्ने आयोगले अपेक्षा राखेको छ।

प्रदेश सरकारहरूले पनि संवैधानिक व्यवस्थाअनुरूप आर्थिक वर्ष २०७७/०७८ मा आफ्नो प्रदेश भित्र रहेका स्थानीय तहलाई वित्तीय समानीकरण अनुदान वितरणको लागि प्रदेश नं. १ सरकारले रु. १ अर्ब, प्रदेश नं. २ सरकारले रु. १ अर्ब, वागमति प्रदेश सरकारले रु. १ अर्ब २५ करोड, गण्डकी प्रदेश सरकारले रु. १ अर्ब ५ करोड, प्रदेश नं. ५ सरकारले रु. ६० करोड, कर्णाली प्रदेश सरकारले रु. ८० करोड र सूदुर पश्चिम प्रदेश सरकारले रु. ६३ करोड बजेट विनियोजन गरेका छन । यसैगरी सवारी साधन कर तर्फ प्रदेश नं. १ सरकारले रु. ८२ करोड ६९ लाख ५० हजार, प्रदेश नं. २ सरकारले रु. ८० करोड, वागमति प्रदेश सरकारले रु. ३ अर्ब ३० करोड, गण्डकी प्रदेश सरकारले रु. ४० करोड, प्रदेश नं. ५ सरकारले रु. ७२ करोड, कर्णाली प्रदेश सरकारले रु. ४४ लाख ४८ हजार र सूदूर पश्चिम प्रदेश सरकारले रु. २ करोड मातहतका स्थानीय तहमा बाँडफाँड गर्ने अनुमान गरेको आधारमा आयोगबाट बाँडफाँडको आधार र हिस्सा सिफारिस गरिएको छ ।

सरकारले पेश गर्ने घाटा बजेट परिपूर्ति गर्ने एक माध्यम आन्तरिक ऋण सङ्कलन पनि हो । नेपालको संविधानले समष्टिगत आर्थिक परिसूचकहरूको विश्लेषण गरी सङ्घ, प्रदेश तथा स्थानीय सरकारले लिन सक्ने आन्तरिक ऋणको सीमा तोक्ने जिम्मेवारी यस आयोगलाई दिएकोले सोबमोजिम प्रक्षेपित गार्हस्थ्य उत्पादनको ५.५ प्रतिशतको सीमा भित्र रही नेपाल सरकारले आन्तरिक ऋण सङ्कलन र परिचालन गर्न सक्ने गरी सीमा निर्धारण गरी सिफारिस गरेको छ भने प्रदेश सरकार र स्थानीय सरकारको हकमा नेपाल सरकारबाट प्राप्त हुने राजस्व बाँडफाँड र प्रदेश तथा स्थानीय सरकारको आफ्नो आन्तरिक स्रोतबाट प्राप्त हुने राजस्वको योगफलको १२ प्रतिशतमा नबढ्ने गरी आन्तरिक ऋण उठाउन र यसरी उठाइने ऋणको उपयोग पूँजि निर्माण र दीर्घकालीन लाभका क्षेत्रमा गर्न सिफारिस गरेको छ । नेपाल सरकारले आर्थिक वर्ष २०७६/०७७ मा प्रक्षेपित कुल गार्हस्थ्य उत्पादनको ५ प्रतिशतको सीमा भित्र रही आन्तरिक ऋण उठाएको देखिन्छ भने आर्थिक वर्ष २०७७/०७८ को बजेट वक्तव्यमा उल्लेख गरिएअनुसार रु.२ खर्व

२५ अर्ब आन्तरिक ऋण उठाउन प्रस्ताव गरिएको छ । यसरी उठाइने ऋणको प्रयोग प्रशासनिक खर्च, वैदेशिक भ्रमण खर्च जस्ता कार्यमा नगर्न र पुँजी निर्माण र दीर्घकालीन लाभका क्षेत्रमा खर्च गर्न आयोगले सिफारिस गरेबमोजिम नेपाल सरकारले बजेट बक्तव्यमा सार्वजनिक ऋण वापत् उठाइने सबै रकम विकास खर्चमा मात्र विनियोजन गरेको उल्लेख भएको देखिदा यस सम्बन्धमा आयोगले गरेको सिफारिस कार्यान्वयन भएको देखिन्छ।

राष्ट्रिय नीति तथा कार्यक्रम, राष्ट्रिय मापदण्ड र पूर्वाधार समेतका आधारमा राष्ट्रिय प्राथमिकता प्राप्त कुनै निश्चित योजना वा कार्यक्रममा मात्रै प्राथमिकता, विषय, क्षेत्र, आधार एवं शर्त तोकेर मात्रै सशर्त अनुदान उपलब्ध गराउन भनी आयोगले सशर्त अनुदानका आधार तय गरी सिफारिस गरेको छ।

आयोगले आर्थिक वर्ष २०७६/०७७ मा राष्ट्रिय प्राकृतिक स्रोत तथा वित्त आयोग नियमावली, २०७६ तर्जुमा गरी कार्यान्वयनमा ल्याएको छ भने राष्ट्रिय प्राकृतिक स्रोत तथा वित्त आयोगका पदाधिकारी एवं कर्मचारीहरूको आचार संहिता,२०७६ तयार गरी लागू गरेको छ। नेपाल सरकारले प्रदेश र स्थानीय तहलाई र प्रदेश सरकारले मातहतका स्थानीय तहलाई खर्चको आवश्यकता र राजस्व क्षमताको आधारमा यस आयोगको सिफारिसमा वित्तीय समानीकरण अनुदान वितरण गर्नुपर्ने संवैधानिक व्यवस्था रहेअनुसार खर्चको आवश्यकता र राजस्वको क्षमता पहिचान गर्नको लागि अध्ययन कार्य करिब करिब अन्तिम चरणमा पुगेको छ । सो अध्ययनको अन्तिम प्रतिवेदन प्राप्त भए पश्चात प्रदेश तथा स्थानीय तहको खर्चको आवश्यकता र राजस्व क्षमताको यथार्थ मापन भई वित्तीय अन्तर पहिचान हुनेछ र त्यस्तो वित्तीय अन्तर (Fiscal Gap) का आधारमा गरिने वित्तीय समानीकरण अनुदानको सिफारिसलाई अझ बढी वैज्ञानिक र यथार्थपरक बनाउन सहयोग पुग्ने आयोगको अपेक्षा रहेको छ।

तीनै तहका सरकारहरूले उठाउने राजस्व, सोको बाँडफाँड तथा लगाउने कुनै करका सम्बन्धमा, सङ्घ प्रदेश र स्थानीय सरकारबीच प्राकृतिक स्रोतको परिचालन गर्दा सो उपर गरिने लगानी र प्रतिफलको हिस्सा निर्धारणको सम्बन्धमा, सङ्घीय इकाईहरूबीच प्राकृतिक स्रोत सम्बन्धमा उठ्ने विवाद निवारणको सम्बन्धमा, कराधार वृद्धि गर्न अबलम्बन गर्नुपर्ने नवीन उपायहरूका सम्बन्धमा, प्राकृतिक स्रोतको संरक्षण र उपयोगका सम्बन्धमा समेत सङ्घ, प्रदेश तथा स्थानीय तहलाई आवश्यक सुझाव उपलब्ध गराउनुपर्ने भएकोले यससम्बन्धी विषयको अध्ययन अनुसन्धान कार्यलाई सघनतापूर्वक अगाडि बढाउन समेत आफ्नो क्षमता अभिवृद्धिमा जोड दिँदै आगामी दिनहरूमा यसतर्फ आयोगले विभिन्न अध्ययन अनुसन्धानका कार्यहरू गर्दै जानेछ,जसबाट सङघीय शासन प्रणालीमा माथिल्लो तहको सरकारसँग भएको स्रोतको वितरण तल्ला तहका सरकारहरूलाई समन्यायिक हिसाबले हुन गई मुलुकको सर्वाङ्गिण विकास हुने र समृद्ध नेपाल सुखी नेपालीको राष्ट्रिय आकांक्षा पूरा हुन सहयोग पुग्ने आयोगको विश्वास रहेको छ।

विषय सूची

कार्यकारी सारांश....i

विषय सूची....vii

तालिका सूची....ix

चित्र सूची....ix

परिच्छेद - एक: राष्ट्रिय प्राकृतिक स्रोत तथा वित्त आयोगको परिचय

१.१ परिचय....१

१.२ गठन....१

१.३ काम, कर्तव्य र अधिकार....२

१.४ संगठन संरचना र दरबन्दी विवरण....७

१.५ प्रतिवेदन....१०

परिच्छेद -दुई: आयोगको वार्षिक कार्यसम्पादनसम्बन्धी विवरण

२.१ आयोगको वार्षिक कार्यक्रम तथा बजेट....११

२.२ आयोगको वार्षिक कार्यक्रम तथा बजेट कार्यान्वयनसम्बन्धी विवरण....१२

२.३ आयोगले नेपाल सरकार, प्रदेश सरकार तथा स्थानीय सरकारलाई गरेको सिफारिस तथा दिइएका सुझावको विवरण....१४

२.४ आयोगबाट सम्पादन भएका अन्य काम कारवाहीको विवरण....१५

२.५ आयोगको भौतिक स्रोत साधन र त्यसको उपयोगको अवस्था....१८

२.६ समन्वय तथा सहयोग....१९

परिच्छेद - तीन: आयोगले गरेका सिफारिस तथा सुझावहरू

३.१ सङ्घीय विभाज्य कोषबाट प्रदेश र स्थानीय तहमा हुने राजस्व बाँडफाँडसम्बन्धी सिफारिस....२०

३.२ वित्तीय समानीकरण अनुदानसम्बन्धी सिफारिस....५८

३.३ सशर्त अनुदानको आधारसम्बन्धी सिफारिस....१२२

३.४ आन्तरिक ऋणको सीमासम्बन्धी सिफारिस....१३३

३.५ सवारी साधन करको बाँडफाँडसम्बन्धी सिफारिस....१४१

३.६ प्राकृतिक स्रोतबाट प्राप्त रोयल्टी बाँडफाँडसम्बन्धी सिफारिस....१६४

३.७ आर्थिक वर्ष २०७६/०७७ मा आयोगबाट उपलब्ध गराइएका राय सुझावहरू....२४२

परिच्छेद - चार: आयोगले गरेका सिफारिस तथा सुझाव कार्यान्वयनको अवस्था

४.१ राजस्व बाँडफाँडसम्बन्धी सिफारिस कार्यान्वयनको अवस्था....२४८

४.२ वित्तीय अनुदानसम्बन्धी सिफारिस कार्यान्वयनको अवस्था २५३
४.३ आन्तरिक ऋणको सीमासम्बन्धी सिफारिस कार्यान्वयनको अवस्था २५७
४.४ नेपाल सरकार, प्रदेश तथा स्थानीय तहलाई आयोगले दिएका सुझाव कार्यान्वयनको अवस्था २६०
४.५ निष्कर्ष २६०

परिच्छेद पाँच: सारांश, सुझाव तथा निष्कर्ष

५.१ सारांश २६२
५.२ सुझाव २६४
५.३ निष्कर्ष २६९

अनुसूची-१ आयोगका पदाधिकारी तथा कर्मचारीहरूको विवरण २७०
अनुसूची-२ आयोगका केही गतिविधिहरू तस्विरमा २७३

तालिका सूची

तालिका १ आयोगको कार्यक्षेत्र तथा भूमिका ६
तालिका २ राष्ट्रिय प्राकृतिक स्रोत तथा वित्त आयोगको कर्मचारी दरबन्दी र पदपूर्तिको अवस्था ७
तालिका २.१ आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा विनियोजित बजेट र खर्चको विवरण १२
तालिका २.२ आयोगको वार्षिक स्वीकृत कार्यक्रमः लक्ष्य तथा प्रगति १२
तालिका २.३ अन्तरक्रिया तथा अभिमुखीकरण कार्यक्रमः १७
तालिका ३.१ आर्थिक वर्ष २०७७/७८ का लागि नेपाल सरकारबाट प्रदेश सरकारलाई हस्तान्तरण हुने प्रदेशगत राजस्व बाँडफाँडको हिस्सा ३९
तालिका ३.२ आर्थिक वर्ष २०७७/७८ का लागि नेपाल सरकारबाट स्थानीय सरकारलाई हस्तान्तरण हुने स्थानीय तहगत राजस्व बाँडफाँडको हिस्सा ३९
तालिका ३.३ आर्थिक वर्ष २०७७/७८ का लागि नेपाल सरकारबाट प्रदेश सरकारलाई हस्तान्तरण हुने वित्तीय समानीकरण अनुदान (रु लाखमा) ७३
तालिका ३.४ आर्थिक वर्ष २०७७/७८ का लागि नेपाल सरकारबाट स्थानीय सरकारलाई हस्तान्तरण हुने वित्तीय समानीकरण अनुदान (रु लाखमा) ७४
तालिका ३.५ प्रदेश सरकारबाट स्थानीय तहलाई हस्तान्तरण हुने वित्तीय समानीकरण अनुदान १०२
तालिका ३.६ आर्थिक बर्ष २०७७/७८ का लागि प्रदेश सरकारवाट स्थानीय तहमा हस्तान्तरण हुने सवारी साधन कर बाँडफाँडको हिस्सा १४४
तालिका ३.७ आर्थिक वर्ष २०७७/७८ मा प्राकृतिक स्रोतको परिचालनबाट प्राप्त रोयल्टीको हिस्सा बाँडफाँड सम्वन्धी सिफारिस (प्रदेशगत रूपमा) १८२
तालिका ३.८ आर्थिक वर्ष २०७७/७८ मा प्राकृतिक स्रोतको परिचालनबाट प्राप्त रोयल्टीको हिस्सा बाँडफाँड सम्वन्धी सिफारिस (स्थानीय तहगत रूपमा) १९०
तालिका ४.१ सङ्घीय विभाज्य कोष र सोको बाँडफाँडको विवरण २५०
तालिका ४.२ प्रदेशबाट स्थानीय तहमा भएको वित्तीय समानीकरण अनुदान २५५
तालिका ४.३ नेपाल सरकारले लिन सक्ने आन्तरिक ऋणको सीमा तथा यथार्थ ऋण सङ्कलन २५८

चित्र सूची

चित्र १ आयोगको सङ्गठन संरचना ९

परिच्छेद - एक

राष्ट्रिय प्राकृतिक स्रोत तथा वित्त आयोगको परिचय

१.१ परिचय

नेपालको इतिहासमा पहिलो पटक संविधानसभाबाट जारी भएको नेपालको संविधानले राज्यशक्तिको प्रयोग सङ्घ, प्रदेश र स्थानीय तहबाट हुने प्रणाली स्थापित गरेको छ। तीन तहका सरकारहरूका अधिकार, दायित्व तथा जिम्मेवारीका विषयहरू संविधानद्वारा नै बाँडफाँड गरिएको छ। साथै, संविधानमा नै तीन तहबीचको सम्बन्ध सहकारिता, सहअस्तित्व र समन्वयको सिद्धान्तमा आधारित हुने उल्लेख गरिएको छ।

सङ्घीयताको नवीन अभ्यासलाई वास्तविक अर्थमा कार्यान्वयन गर्नका लागि देशमा उपलब्ध स्रोतहरूको न्यायोचित वितरण र प्रभावकारी परिचालन पूर्वशर्तका रूपमा रहने गर्दछ। यसै सन्दर्भमा मुलुकमा उपलब्ध प्राकृतिक एवम् वित्तीय स्रोतलाई तीन तहका सरकारहरूबीच सन्तुलित तथा समन्यायिक ढंगले बाँडफाँड एवम् वितरणको सुनिश्चितता गर्ने महत्त्वपूर्ण भूमिकासहितको संवैधानिक निकायको रूपमा नेपालको संविधानको भाग-२६, धारा २५० र २५१ मा राष्ट्रिय प्राकृतिक स्रोत तथा वित्त आयोगसम्बन्धी व्यवस्था गरिएको छ। आयोगको काम, कर्तव्य र अधिकारका सम्बन्धमा आवश्यक व्यवस्था गर्नका लागि राष्ट्रिय प्राकृतिक स्रोत तथा वित्त आयोग ऐन, २०७४ जारी भई कार्यान्वयनमा रहेको छ। साथै, अन्तरसरकारी वित्त व्यवस्थापन ऐन, २०७४ ले समेत आयोगका केही कार्य जिम्मेवारी निर्धारण गरेको छ।

संविधान तथा कानुनको अधिनमा रहेर आयोगले मुलतः सङ्घ, प्रदेश र स्थानीय तहका सरकारहरूबीच मूल्य अभिवृद्धि कर तथा आन्तरिक उत्पादनमा लाग्ने अन्तःशुल्कबाट सङ्कलित राजस्व बाँडफाँडको हिस्सा निर्धारण, प्राकृतिक स्रोतबाट प्राप्त रोयल्टीको बाँडफाँडको हिस्सा निर्धारण, नेपाल सरकारले प्रदेश तथा स्थानीय तहलाई र प्रदेशले स्थानीय तहलाई उपलब्ध गराउने वित्तीय समानीकरण अनुदानको रकम निर्धारण तथा सशर्त अनुदानको आधार तय र तीनवटै तहका सरकारले वार्षिक रूपमा लिन सक्ने आन्तरिक ऋणको अधिकतम सीमा निर्धारण गरि सिफारिस गरेको छ। साथै, प्रदेश तथा स्थानीय तहको एकल अधिकारको सूचीमा रहेको सवारी साधन करको प्रशासन प्रदेशले गर्ने र सङ्कलित कर रकमलाई प्रदेश तथा सम्बन्धित स्थानीय तहबीच बाँडफाँड गर्ने कानुनी व्यवस्था भएअनुरूप त्यस्तो करलाई प्रदेश भित्रका स्थानीय तहहरू बीच बाँडफाँडको हिस्सा निर्धारण गरी सिफारिस गर्ने कार्य समेत आयोगले गरेको छ।

१.२ गठन

नेपालको संविधानको धारा २५० को उपधारा (१) मा राष्ट्रिय प्राकृतिक स्रोत तथा वित्त आयोगको गठनसम्बन्धी व्यवस्था गरिएको छ। आयोगमा अध्यक्षसहित बढीमा पाँच जना सदस्यहरू रहने प्रावधान छ। राष्ट्रपतिबाट संवैधानिक परिषद्को सिफारिसमा यस आयोगका अध्यक्ष र सदस्यहरूको नियुक्ति हुने व्यवस्था रहेको छ। आयोगका अध्यक्ष र सदस्यहरूको पदावधि नियुक्ति भएको मितिले छ वर्षको हुने प्रावधान रहेको छ। यसरी नियुक्त अध्यक्ष तथा सदस्यको पुनः नियुक्ति हुन नसक्ने व्यवस्था भए पनि सदस्यलाई अध्यक्षको पदमा भने नियुक्ति गर्न सकिने छ। त्यसरी सदस्य अध्यक्षको पदमा नियुक्ति भएमा निजको पदावधि गणना गर्दा सदस्य भएको अवधिलाई समेत जोडी

गणना गरिने प्रावधान रहेको छ।

नेपालको संविधानको धारा २५० को उपधारा (६) बमोजिम आयोगको अध्यक्ष वा सदस्यको पदमा नियुक्त हुनका लागि मान्यता प्राप्त विश्वविद्यालयबाट सम्बन्धित विषयमा स्नातक उपाधि हासिल गरी प्राकृतिक स्रोत वा वित्त व्यवस्थापन, अर्थशास्त्र, कानुन, व्यवस्थापनको क्षेत्रमा कम्तीमा बीस वर्ष क्रियाशील रही विशेषज्ञता हासिल गरेको, नियुक्ति हुदाँका बखत कुनै राजनीतिक दलको सदस्य नरहेको, पैतालिस वर्ष उमेर पूरा भएको र उच्च नैतिक चरित्र भएको हुनु पर्ने भन्ने उल्लेख छ।

१.३ काम, कर्तव्य र अधिकार

नेपालको संविधानले आयोगलाई मुलतः सङ्घ, प्रदेश र स्थानीय तहबीच हुने प्राकृतिक तथा वित्तीय स्रोतको बाँडफाँडको विषयमा सिफारिस गर्ने महत्त्वपूर्ण जिम्मेवारी प्रदान गरेको छ। आयोगको काम, कर्तव्य तथा अधिकारसम्बन्धी व्यवस्थाहरू नेपालको संविधानको धारा २५१ मा उल्लेख गरिएका छन्। त्यसैगरी, राष्ट्रिय प्राकृतिक स्रोत तथा वित्त आयोग ऐन, २०७४, अन्तर-सरकारी वित्त व्यवस्थापन ऐन, २०७४ र राष्ट्रिय प्राकृतिक स्रोत तथा वित्त आयोग नियमावली,२०७६ मा समेत आयोगको काम, कर्तव्य तथा अधिकारका सम्बन्धमा थप व्यवस्था गरिएको छ। आयोगको काम, कर्तव्य र अधिकार सम्बन्धमा संवैधानिक तथा कानुनी व्यवस्थाहरू देहायअनुसार रहेका छन् ।

१.३.१ संवैधानिक व्यवस्था

नेपालको संविधानको धारा ६० को उपधारा (३) अनुसार प्रदेश र स्थानीय तहले प्राप्त गर्ने वित्तीय हस्तान्तरणको परिमाण राष्ट्रिय प्राकृतिक स्रोत तथा वित्त आयोगको सिफारिसबमोजिम हुनेछ। नेपालको संविधानको धारा २५१ को उपधारा (१) मा राष्ट्रिय प्राकृतिक स्रोत तथा वित्त आयोगको काम, कर्तव्य र अधिकार देहायबमोजिम हुने गरी तोकिएको छः

(क) संविधान र कानुनबमोजिम सङ्घीय सञ्चित कोषबाट सङ्घ, प्रदेश र स्थानीय सरकारबीच राजस्वको बाँडफाँड गर्ने विस्तृत आधार र ढाँचा निर्धारण गर्ने,

(ख) सङ्घीय सञ्चित कोषबाट प्रदेश र स्थानीय सरकारलाई प्रदान गरिने समानीकरण अनुदान सम्बन्धमा सिफारिस गर्ने,

(ग) राष्ट्रिय नीति तथा कार्यक्रम, मानक, पूर्वाधारको अवस्थाअनुसार प्रदेश र स्थानीय सरकारलाई प्रदान गरिने सशर्त अनुदानको सम्बन्धमा अध्ययन अनुसन्धान गरी आधार तयार गर्ने,

(घ) प्रदेश सञ्चित कोषबाट प्रदेश र स्थानीय सरकारबीच राजस्वको बाँडफाँड गर्ने विस्तृत आधार र ढाँचा निर्धारण गर्ने,

(ङ) सङ्घ, प्रदेश र स्थानीय सरकारको खर्च जिम्मेवारी पूरा गर्ने र राजस्व असुलीमा सुधार गर्नु पर्ने उपायहरूको सिफारिस गर्ने,

(च) समष्टिगत् आर्थिक सूचकहरूको विश्लेषण गरी सङ्घ, प्रदेश र स्थानीय सरकारले लिनसक्ने आन्तरिक ऋणको सीमा सिफारिस गर्ने,

(छ) सङ्घ र प्रदेश सरकारको राजस्व बाँडफाँडका आधारको पुनरावलोकन गरी परिमार्जनको सिफारिस गर्ने,

(ज) प्राकृतिक स्रोतको परिचालन गर्दा नेपाल सरकार, प्रदेश सरकार र स्थानीय तहको लगानी तथा प्रतिफलको हिस्सा निर्धारणको आधार तय गरी सिफारिस गर्ने,

(झ) प्राकृतिक स्रोतको बाँडफाँडसम्बन्धी विषयमा सङ्घ र प्रदेश, प्रदेश र प्रदेश, प्रदेश र स्थानीय तह तथा स्थानीय तहहरूबीच उठ्न सक्ने सम्भावित विवादको विषयमा अध्ययन अनुसन्धान गरी त्यसको निवारण गर्न समन्वयात्मक रूपमा काम गर्न सुझाव दिने।

त्यसैगरी धारा २५१ को उपधारा (२) मा राष्ट्रिय प्राकृतिक स्रोत तथा वित्त आयोगले प्राकृतिक स्रोतको बाँडफाँड गर्दा सोसँग सम्बन्धित वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन सम्बन्धमा आवश्यक अध्ययन र अनुसन्धान गरी नेपाल सरकारलाई सिफारिस गर्नेछ भन्ने उल्लेख गरिएको छ। साथै, सोही धाराको उपधारा (३) ले आयोगको काम, कर्तव्य र अधिकार, प्राकृतिक स्रोतको परिचालन गर्दा वा राजस्व बाँडफाँड गर्दा अपनाउनु पर्ने विस्तृत आधार, आयोगका पदाधिकारीहरूको सेवाका शर्त लगायत अन्य व्यवस्था सङ्घीय कानुनबमोजिम हुने व्यवस्था गरेको छ।

१.३.२ कानुनी व्यवस्था

राष्ट्रिय प्राकृतिक स्रोत तथा वित्त आयोग ऐन, २०७४ अनुसार राष्ट्रिय प्राकृतिक स्रोत तथा वित्त आयोगका काम, कर्तव्य र अधिकार निम्नानुसार रहेका छन्:

(क) प्रदेश कानुनबमोजिम प्रदेशले स्थानीय तहलाई दिने वित्तीय समानीकरण अनुदान सम्बन्धमा प्रदेशलाई सिफारिस गर्ने,

(ख) प्रदेश कानुनबमोजिम प्रदेशले स्थानीय तहलाई प्रदान गर्ने सशर्त अनुदानको आधार तयार गरी प्रदेशलाई सिफारिस गर्ने,

(ग) नेपाल सरकार, प्रदेश वा स्थानीय तहबीच राजस्वको बाँडफाँड सम्बन्धमा उठेको विवाद समाधान गर्न आवश्यक सहजीकरण र सहयोग गर्ने,

(घ) नेपाल सरकारले प्रदेश तथा स्थानीय तहलाई दिने अनुदान सम्बन्धमा नेपाल सरकारलाई सुझाव दिने,

(ङ) नेपाल सरकार तथा प्रदेशले राजस्व बाँडफाँडका सम्बन्धमा कुनै सुझाव माग गरेमा आवश्यक सुझाव दिने,

(च) नेपाल सरकार, प्रदेश तथा स्थानीय तहले लगाउने करका सम्बन्धमा नेपाल सरकार, प्रदेश वा स्थानीय तहले सुझाव माग गरेमा आवश्यक सुझाव दिने,

(छ) प्राकृतिक स्रोतको संरक्षण र उपयोगका विषयमा नेपाल सरकार, प्रदेश तथा स्थानीय तहलाई आवश्यक सुझाव दिने ,

(ज) आयोगले संविधान र यस ऐनबमोजिम सुझाव वा सिफारिस दिँदा वा ढाँचा तयार गर्दा प्रदेश तथा स्थानीय तहको कार्यसम्पादनलाई समेत आधार लिने।

अन्तर-सरकारी वित्त व्यवस्थापन ऐन, २०७४ अनुसार आयोगको काम, कर्तव्य र अधिकारका सम्बन्धमा देहायबमोजिमको व्यवस्था रहेको छः

(क) मूल्य अभिवृद्धि कर तथा अन्तःशुल्कको बाँडफाँडबाट प्राप्त राजस्वको बाँडफाँड सम्बन्धमा ऐनको दफा ६ को उपदफा (४) अनुसार उपदफा (३) बमोजिम प्रदेश विभाज्य कोष र स्थानीय विभाज्य कोषमा जम्मा भएको राजस्व रकम संविधान र यस ऐनको अधीनमा रही राष्ट्रिय प्राकृतिक स्रोत तथा वित्त आयोगले निर्धारण गरेको आधार र ढाँचा बमोजिम प्रत्येक प्रदेश र स्थानीय तहलाई बाँडफाँड गर्ने,

(ख) सवारी साधन करको बाँडफाँड सम्बन्धमा ऐनको दफा ६क. को उपदफा ४ अनुसार उपदफा (३) बमोजिम स्थानीय विभाज्य कोषमा जम्मा भएको रकम संविधान र यस ऐनको अधिनमा रही आयोगले निर्धारण गरेको आधार र ढाँचा बमोजिम प्रदेश सरकारले स्थानीय तहलाई बाँडफाँड गर्ने।

(ग) रोयल्टी बाँडफाँड सम्बन्धमा ऐनको दफा ७ को उपदफा (२) मा उपदफा (१) बमोजिमको कोषमा रहेको रोयल्टीको बाँडफाँड नेपाल सरकारले अनुसूची-४ बमोजिम वार्षिक रूपमा गर्नेछ भन्ने व्यवस्था उल्लेख भएको र सोही दफा बमोजिमको अनुसूची-४ को द्रष्टव्य-१ मा नेपाल सरकारले आयोगको सिफारिसमा प्राकृतिक स्रोतको उपयोगबाट प्रभावित हुने प्रदेश तथा स्थानीय तहलाई त्यसरी प्रभावित भएको अनुपातमा समन्यायिक रूपमा प्राकृतिक स्रोतको रोयल्टीको बाँडफाँड तथा वितरण गर्ने।

(घ) वित्तीय समानीकरण अनुदान सम्बन्धमा ऐनको दफा ८ को उपदफा (१) अनुसार नेपाल सरकारले प्रदेश तथा स्थानीय तहको खर्चको आवश्यकता र राजस्वको क्षमताको आधारमा आयोगको सिफारिसमा प्रदेश र स्थानीय तहलाई वित्तीय समानीकरण अनुदान वितरण गर्ने। त्यसैगरी उपदफा (२) अनुसार उपदफा (१) बमोजिम नेपाल सरकारबाट प्राप्त अनुदान र आफ्नो स्रोतबाट उठेको राजस्वलाई प्रदेशले प्रदेश भित्रका स्थानीय तहको खर्चको आवश्यकता र राजस्वको क्षमताको आधारमा प्रदेश कानुनबमोजिम आयोगको सिफारिसमा वित्तीय समानीकरण अनुदान वितरण गर्ने।

(ङ) सशर्त अनुदानका सम्बन्धमा ऐनको दफा ९ को उपदफा (१) अनुसार नेपाल सरकारले प्रदेश वा स्थानीय तह वा नेपाल सरकारको कुनै योजना कार्यान्वयन गर्न संविधानको धारा २५१ को उपधारा (१) को खण्ड (ग) बमोजिम आयोगले तोकेको आधारबमोजिम प्रदेश तथा स्थानीय तहलाई सशर्त अनुदान प्रदान गर्ने। त्यसैगरी उपदफा (३) अनुसार प्रदेशले स्थानीय तहलाई प्रदेश कानुनबमोजिम आयोगले तोकेको आधार बमोजिम सशर्त अनुदान प्रदान गर्ने।

(च) आन्तरिक ऋणको सम्बन्धमा ऐनको दफा १४ को उपदफा (१) अनुसार नेपाल सरकार, प्रदेश तथा स्थानीय तहले आयोगले सिफारिस गरेको सीमाभित्र रही आन्तरिक ऋण लिन सक्ने।

(छ) आय व्ययको प्रक्षेपण सम्बन्धमा ऐनको दफा १८ को उपदफा (२) अनुसार नेपाल सरकारले आयोगसँग परामर्श गरी चालु आर्थिक वर्षको फागुन मसान्तभित्र दफा ६ बमोजिमको राजस्व बाँडफाँड र दफा ८ बमोजिमको वित्तीय समानीकरण अनुदान बापत आगामी आर्थिक वर्षमा नेपाल सरकारले प्रदेश तथा स्थानीय तहलाई उपलब्ध गराउने अनुमानित स्रोतको विवरण प्रदेश तथा स्थानीय तहलाई उपलब्ध गराउनुपर्ने। त्यसैगरी, उपदफा (३) अनुसार प्रदेश सरकारले आयोगसँग परामर्श गरी चालु आर्थिक वर्षको चैत्र मसान्त भित्र संविधानको धारा ६० को उपधारा (५) बमोजिम स्थानीय तहलाई उपलब्ध गराउने वित्तीय अनुदानको अनुमानित विवरण स्थानीय तहलाई उपलब्ध गराउनुपर्ने।

स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ मा देहायबमोजिमको व्यवस्था रहेको छः

(क) ऋण लिन सक्ने व्यवस्थाका सम्बन्धमा ऐनको दफा ६८ को उपदफा (१) अनुसार गाउँपालिका तथा नगरपालिकाले राष्ट्रिय प्राकृतिक स्रोत तथा वित्त आयोगको सिफारिसको सीमाभित्र रही सम्बन्धित सभाबाट स्वीकृत गराई उत्पादनशील, रोजगारमूलक, आन्तरिक आय वृद्धि तथा पुँजीगत कार्यको लागि आन्तरिक ऋण लिन सक्ने।

(ख) कारोबारको लेखा सम्बन्धमा ऐनको दफा ७६ को उपदफा (५) अनुसार गाउँपालिका तथा नगरपालिकाले स्थानीय सञ्चित कोषमा भएको आय व्ययको चौमासिक शीर्षकगत विवरण तयार गरी सङ्घीय अर्थ मन्त्रालय, प्रदेश अर्थ मन्त्रालय, सङ्घीय मामिला तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रालय तथा राष्ट्रिय प्राकृतिक स्रोत तथा वित्त आयोगमा पठाउनुपर्ने।

राष्ट्रिय प्राकृतिक स्रोत तथा वित्त आयोग नियमावली, २०७६ मा आयोगले संविधान, ऐन तथा प्रचलित कानुनमा उल्लिखित काम, कर्तव्य र अधिकारको प्रयोग गर्दा देहाय बमोजिमका कार्यहरू गर्ने गरी व्यवस्था गरिएको छः

(क) प्राकृतिक स्रोतको प्रयोग वा विकासबाट प्राप्त लाभको समन्यायिक वितरणको व्यवस्था गर्न, गराउनका लागि आवश्यक अध्ययन, अनुसन्धान गर्ने, गराउने र सोको वस्तुगत आधार एवम् मापदण्ड निर्धारण गर्ने, गराउने,

(ख) प्रदेश र स्थानीय तहले प्राप्त गर्ने वित्तीय हस्तान्तरणको परिमाण निर्धारण गर्न आवश्यक अध्ययन, अनुसन्धान गर्ने, गराउने,

(ग) प्रदेश र स्थानीय तहको खर्चको आवश्यकता र राजस्वको क्षमताको पहिचान गर्न आवश्यक अध्ययन, अनुसन्धान गर्ने र सोको वस्तुगत आधार एवम् मापदण्ड निर्धारण गर्ने, गराउने,

(घ) संविधान र प्रचलित कानुनबमोजिम सङ्घीय सञ्चित कोषबाट सङ्घ, प्रदेश र स्थानीय तहबीच राजस्वको बाँडफाँड गर्ने आधार र ढाँचा तय गर्ने विधि स्वीकृत गर्ने,

(ङ) सङ्घीय सञ्चित कोषबाट प्रदेश र स्थानीय तहलाई प्रदान गरिने वित्तीय समानीकरण अनुदान सम्बन्धमा सङ्घ, प्रदेश र स्थानीय तहबाट आवश्यक सूचना, तथ्याङ्क एवम् विवरण नियमित रूपमा प्राप्त गर्ने,

(च) राजस्व बाँडफाँड, वित्तीय समानीकरण अनुदान, सशर्त अनुदान, राजस्व असुली, आन्तरिक ऋणको सीमा, प्राकृतिक स्रोतको परिचालन, बाँडफाँड, संरक्षण एवम् उपयोग र प्रदेश तथा स्थानीय तहको कार्य सम्पादनका बारेमा आवश्यक अध्ययन, अनुसन्धान गर्ने गराउने,

(छ) प्रचलित कानुनबमोजिम प्राकृतिक स्रोतको परिचालनमा नेपाल सरकार, प्रदेश सरकार तथा स्थानीय तहले गर्ने लगानीको हिस्सा र प्राकृतिक स्रोतको परिचालनबाट प्राप्त हुने प्रतिफलको हिस्सा निर्धारणको आधारसम्बन्धी विधि तय गर्ने,

(ज) नेपाल सरकार, प्रदेश सरकार वा स्थानीय तहबीच प्राकृतिक स्रोतको बाँडफाँड एवम् परिचालनका सम्बन्धमा उठ्न सक्ने विवाद समाधान गर्न आवश्यक सहयोग र सहजीकरण गर्ने,

(झ) कार्य सम्पादनको सिलसिलामा आवश्यकताअनुसार नेपाल सरकार, प्रदेश सरकार, स्थानीय तह, संवैधानिक निकाय वा अन्य सरकारी आयोग लगायतका निकायहरूबाट सुझाव वा सल्लाह लिने।

यसरी उल्लेखित ऐन तथा नियमावलीमा आयोगका संवैधानिक जिम्मेवारीहरूलाई थप प्रष्ट्याउनुका साथै तीन तहका सरकारहरू बीच हुने स्रोतको बाँडफाँड गर्दा आयोगले लिनुपर्ने आधारहरूको समेत व्यवस्था गरिएको छ। माथि उल्लिखित आयोगका काम, कर्तव्य र अधिकारबमोजिम आयोगको कार्यक्षेत्र र भूमिकाको सारांश तालिका -१ मा रहेको छ।

तालिका -१ः आयोगको कार्यक्षेत्र तथा भूमिका

कार्य क्षेत्र	**आयोगको भूमिका**
खर्च जिम्मेवारी	• सङ्घ, प्रदेश र स्थानीय सरकारको खर्च जिम्मेवारी पूरा गर्ने उपायहरूको सिफारिस गर्ने।
राजस्व जिम्मेवारी	• सङ्घ, प्रदेश र स्थानीय सरकारले राजस्व असुलीमा सुधार गर्नुपर्ने उपायहरूको सिफारिस गर्ने।
राजस्व बाँडफाँड	• सङ्घ, प्रदेश र स्थानीय सरकारबीच राजस्व बाँडफाँड गर्ने विस्तृत आधार र ढाँचा निर्धारण गर्ने, • प्रदेश र स्थानीय सरकारबीच राजस्व बाँडफाँड गर्ने विस्तृत आधार र ढाँचा निर्धारण गर्ने, • राजस्व बाँडफाँडका आधारको पुनरावलोकन गरी परिमार्जनको सिफारिस गर्ने, • प्रदेश र स्थानीय तहबीच हुने सवारी साधन कर बाँडफाँडको आधार र ढाँचा निर्धारण गर्ने।
अन्तर-सरकारी वित्तीय हस्तान्तरण	• सङ्घीय सञ्चित कोषबाट प्रदेश र स्थानीय सरकारलाई प्रदान गरिने वित्तीय समानीकरण अनुदान सम्बन्धमा सिफारिस गर्ने, • प्रदेश सञ्चित कोषबाट स्थानीय सरकारलाई प्रदान गरिने वित्तीय समानीकरण अनुदान सम्बन्धमा सिफारिस गर्ने, • प्रदेश र स्थानीय सरकारलाई प्रदान गरिने सशर्त अनुदानको आधार तयार गरी सिफारिस गर्ने।

कार्य क्षेत्र	आयोगको भूमिका
आन्तरिक ऋण	• सङ्घ, प्रदेश र स्थानीय सरकारले लिनसक्ने आन्तरिक ऋणको सीमा सिफारिस गर्ने।
प्राकृतिक स्रोतको परिचालन तथा बाँडफाँड	• प्राकृतिक स्रोतको परिचालन गर्दा सङ्घ, प्रदेश र स्थानीय तहको लगानी तथा प्रतिफलको हिस्सा निर्धारणको आधार तय गरी सिफारिस गर्ने, • प्राकृतिक स्रोतको बाँडफाँडसम्बन्धी विवादको विषयमा अध्ययन अनुसन्धान गरी विवाद निवारण गर्न सुझाव दिने, • प्राकृतिक स्रोतको बाँडफाँड गर्दा वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कनका सम्बन्धमा अध्ययन अनुसन्धान गरी नेपाल सरकारलाई सुझाव दिने, • सङ्घ, प्रदेश र स्थानीय तहबीच हुने रोयल्टी बाँडफाँडको हिस्सा निर्धारण गरी सिफारिस गर्ने।

१.४ संगठन संरचना र दरबन्दी विवरण

राष्ट्रिय प्राकृतिक स्रोत तथा वित्त आयोगमा अध्यक्षसहित बढीमा पाँचजना सदस्यहरू रहने र राष्ट्रपतिले संवैधानिक परिषदको सिफारिसमा आयोगको अध्यक्ष र सदस्यको नियुक्ति गर्ने संवैधानिक प्रावधान रहेको छ। सम्वत् २०७५ साल चैत्र ७ गतेका दिन सम्माननीय राष्ट्रपतिबाट आयोगको अध्यक्ष नियुक्त भई कार्यरत रहेको र सदस्यहरू हालसम्म नियुक्त भइनसकेको अवस्था रहेको छ। आयोगको कार्यालय कानुनी रूपमै काठमाडौं उपत्यकाभित्र रहने व्यवस्था भएअनुरूप हाल आयोगको कार्यालय सिंहदरबार परिसर भित्र रहेको छ।

आयोगको कार्य सञ्चालनमा सहयोग पुऱ्याउनका लागि नेपाल सरकारको राजपत्राङ्कित विशिष्ट श्रेणीको सचिवको नेतृत्वमा विभिन्न सेवा समूहका ४९ जना निजामती कर्मचारीहरू रहने गरी संगठन संरचना स्वीकृत भएको छ। साथै, कार्यालय सहयोगी र सवारी चालकका लागि २४ जना सेवा करारमा लिनसक्ने गरी स्वीकृति प्राप्त भएको छ। आयोगको कर्मचारी दरबन्दी विवरण र पदपूर्तिको अवस्था तालिका -२ मा देखाइएको छ।

तालिका - २ : राष्ट्रिय प्राकृतिक स्रोत तथा वित्त आयोगको कर्मचारी दरबन्दी र पदपूर्तिको अवस्था

क्र.सं.	पद	श्रेणी	सेवा	समूह/ उपसमूह	दरबन्दी	पदपूर्ति अवस्था (२०७७ असारमा)
१.	सचिव	विशिष्ट	प्रशासन		१	१
२.	सहसचिव	रा.प.प्रथम	प्रशासन		२	२
३.	सहसचिव	रा.प.प्रथम	ईन्जिनियरिङ्ग	सिभिल	१	-
४.	उपसचिव	रा.प.द्धितीय	प्रशासन	सा.प्र.	४	२
५.	उपसचिव	रा.प.द्धितीय	प्रशासन	राजस्व	२	२
६.	उपसचिव	रा.प.द्धितीय	न्याय	कानुन	१	१
७.	व.तथ्याङ्क अधिकृत	रा.प.द्धितीय	आर्थिक योजना तथा तथ्याङ्क	तथ्याङ्क	१	१

क्र.सं.	पद	श्रेणी	सेवा	समूह/ उपसमूह	दरबन्दी	पदपूर्ति अवस्था (२०७७ असारमा)
८.	सि.डि.ईन्जिनियर	रा.प.द्धितीय	इन्जिनियरिङ्ग	सिभिल/ हाईड्रो	१	-
९.	सि.डि.जियोलोजिष्ट	रा.प.द्धितीय	इन्जिनियरिङ्ग	जियोलोजी/ जनरल जियोलोजी	१	१
१०.	वन अधिकृत	रा.प.द्धितीय	वन	फरेष्टी	१	१
११.	वरिष्ठ अर्थशास्त्री	रा.प.द्धितीय	विविध		१	-
१२.	शाखा अधिकृत	रा.प.तृतीय	प्रशासन	सा.प्र.	१०	९
१३.	शाखा अधिकृत	रा.प.तृतीय	प्रशासन	राजस्व	२	२
१४.	लेखा अधिकृत	रा.प.तृतीय	प्रशासन	लेखा	१	१
१५.	तथ्याङ्क अधिकृत	रा.प.तृतीय	आर्थिक योजना तथा तथ्याङ्क	तथ्याङ्क	१	-
१६.	सहायक वन अधिकृत	रा.प.तृतीय	वन	फरेष्टी	१	१
१७.	इन्जिनियर	रा.प.तृतीय	इन्जिनियरिङ्ग	सिभिल/ हाईड्रो	१	१
१८.	इन्जिनियर	रा.प.तृतीय	इन्जिनियरिङ्ग	जियोलोजी/ जनरल जियोलोजी	१	-
१९.	कम्प्यूटर ईन्जिनियर	रा.प.तृतीय	विविध		१	-
२०.	वातावरणविद्	रा.प.तृतीय	विविध		१	-
२१.	समाजशास्त्री	रा.प.तृतीय	विविध		१	-
२२.	कम्प्यूटर अपरेटर	रा.प.अनं.प्रथम			५	१
२३.	नायव सुब्बा	रा.प.अनं.प्र	प्रशासन	सा.प्र.	७	६
२४.	लेखापाल	रा.प.अनं.प्र	प्रशासन	लेखा	१	१
				जम्मा	४९	३३
२५.	सेवा करारमा हलुकासवारी चालक	श्रेणीविहीन			१२	५
२६.	सेवा करारमा कार्यालय सहयोगी	श्रेणीविहीन			१२	८
				कुल जम्मा	७३	४६

आयोगको कार्यालयमा तीनवटा महाशाखा र विभिन्न शाखाहरू रहेका छन्। विशिष्ट प्रकृतिको कार्यक्षेत्र भएकाले आयोगको कार्यालयमा बहुविधाका कर्मचारी रहने व्यवस्था गरिएको छ। आयोगमा प्रशासन, इन्जिनियरिङ्, वन, न्याय, आर्थिक योजना तथा तथ्याङ्क र विविध सेवा समूहका कर्मचारीहरू रहने व्यवस्था गरिएको छ। आयोगको सङ्गठन संरचना चित्र -१ मा राखिएको छ।

चित्र - १: आयोगको सङ्गठन संरचना

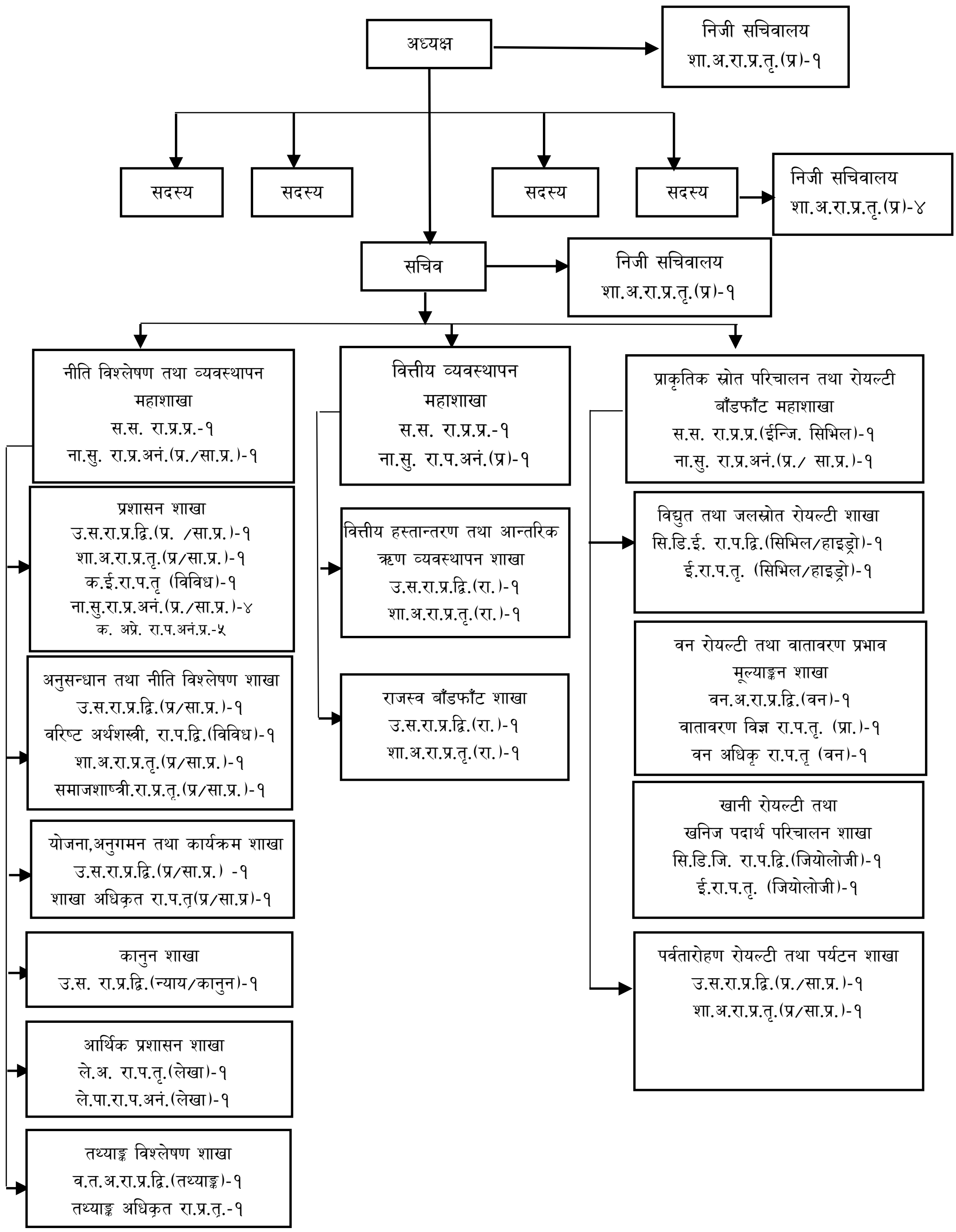

१.५ प्रतिवेदन

नेपालको संविधानको धारा २९४ मा संवैधानिक निकायको वार्षिक प्रतिवेदनसम्बन्धी व्यवस्था गरिएको छ। उक्त धाराको उपधारा (१) मा संविधानबमोजिमका संवैधानिक निकायले आफूले गरेको काम कारवाहीको वार्षिक प्रतिवेदन राष्ट्रपति समक्ष पेश गर्नुपर्ने र उपधारा (२) मा वार्षिक प्रतिवेदनमा खुलाउनुपर्ने कुराहरू सङ्घीय कानुनबमोजिम हुने व्यवस्था रहेको छ। राष्ट्रिय प्राकृतिक स्रोत तथा वित्त आयोग ऐन, २०७४ को दफा १९ को उपदफा (१) मा आयोगले आफूले गरेको काम कारवाहीको वार्षिक प्रतिवेदन आर्थिक वर्ष समाप्त भएको तीन महिनाभित्र राष्ट्रपतिसमक्ष पेश गर्नुपर्ने समयसीमा तोकिएको छ भने सोही दफाको उपदफा (२) ले वार्षिक प्रतिवेदनले समेट्नुपर्ने विषयहरू उल्लेख गरेको छ। उल्लिखित संवैधानिक एवम् कानुनी व्यवस्थाको अनुपालना गर्दै आर्थिक वर्ष २०७७/७८ का लागि आयोगले गर्नुपर्ने संवैधानिक सिफारिसहरू र आयोगबाट आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा सम्पादन भएका अन्य काम कारवाही समेटिएको आफ्नो दोस्रो वार्षिक प्रतिवेदन सम्माननीय राष्ट्रपति समक्ष पेश गरिएको छ।

परिच्छेद - दुई

आयोगको वार्षिक कार्यसम्पादन सम्बन्धी विवरण

२.१ आयोगको वार्षिक कार्यक्रम तथा बजेट

राष्ट्रिय प्राकृतिक स्रोत तथा वित्त आयोगले आर्थिक वर्ष २०७६/०७७ मा सम्पादन गर्ने गरी स्वीकृत भएका मुख्य मुख्य वार्षिक कार्यक्रमहरू निम्नानुसार रहेका थिए-

क.सं	कार्यक्रम तथा क्रियाकलापहरू
१	प्रदेश तथा स्थानीय तहको राजस्व क्षमता निर्धारण गर्न अध्ययन गर्ने।
२	वित्तीय समानीकरण अनुदान बाँडफाँडका निम्ति प्रदेश तथा स्थानीय तहको खर्चको आवश्यकता यकिन गर्न अध्ययन गर्ने।
३	प्रदेश र स्थानीय सरकारको खर्चजिम्मेवारी सम्बन्धी अध्ययन गर्ने।
४	प्रदेश तथा स्थानीय तहमा विद्यमान आर्थिक सामाजिक तथा अन्य असमानतासम्बन्धी तथ्याङ्क अद्यावधिक गर्ने ।
५	सूचना प्रणाली तथा सफ्टवेयरको नवीकरण तथा नियमित सुधार गर्ने।
६	आयोगका कर्मचारीको क्षमता अभिवृद्धिसम्बन्धी कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने।
७	वित्तीय हस्तान्तरण, राजस्व बाँडफाँड र प्राकृतिक स्रोतको परिचालन तथ्याकं सङ्कलन र अध्यावद्यिक गर्न समग्र पक्षहरूको बारेमा अभिमूखीकरण कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने।
८	वित्तीय सङ्घीयता र प्राकृतिक स्रोतको परिचालनका विविध पक्षका सम्बन्धमा प्रदेश तथा स्थानीय तहमा छलफल तथा अन्तर्क्रिया कार्यक्रम गर्ने।
९	वित्तीय सङ्घीयता र प्राकृतिक स्रोतको परिचालनका विविध पक्षका सम्बन्धमा केन्द्रस्तरमा छलफल तथा अन्तरक्रिया कार्यक्रम गर्ने।
१०	प्रदेश सरकार र स्थानीय तहको कार्यसम्पादन सूचक तथा यसको मापनको कार्यविधि तयार गरी सो सम्बन्धी विश्लेषणात्मक कार्यशाला गोष्ठी प्रदेशस्तरमा सञ्चालन गर्ने ।
११	वार्षिक प्रतिवेदन तयारी तथा प्रकाशन गर्ने।
१२	प्राकृतिक स्रोतको परिचालन, उपयोग तथा रोयल्टी बाँडफाँडका विषयमा उत्पन्न विवादहरूको क्षेत्रगत (पर्वतारोहण, विद्युत, वन, खानी तथा खनिज) अध्ययन गर्ने।
१३	क्षेत्रगत रूपमा प्राकृतिक स्रोतहरूको प्रदेश तथा स्थानीय तहअनुसार रोयल्टी समेतको समग्रस्थिति खुल्ने गरी नक्साङ्कन तथा तथ्यांक अद्यावधिक गरी Digital Inventory तयार गर्ने।
१४	तीनै तहका सरकारले राजस्व असुलीमा गर्नुपर्ने सुधारसम्बन्धी अध्ययन गर्ने।
१५	प्रदेश तथा स्थानीय तहमा हस्तान्तरण हुने सशर्त अनुदानका आधारहरू निर्माण गर्न अध्ययन गर्ने।
१६	आयोगको दीर्घकालीन रणनीतिक योजना निर्माण गर्ने।
१७	प्रदेश तथा स्थानीय तहको राजस्व बाँडफाँडको लागि आवश्यक तथ्याङ्क सङ्कलन र अध्यावधिक कार्यक्रम गर्ने।
१८	प्रदेश तथा स्थानीय तहको प्राकृतिक स्रोतको रोयल्टी बाँडफाँडको लागि आवश्यक तथ्याङ्क सङ्कलन र अध्यावधिक गर्ने।
१९	वित्तीय सङ्घीयताका विविध पक्षमा प्रचार प्रसार सामाग्री उत्पादन तथा प्रकाशन र वितरण गर्ने।

२.२ आयोगको वार्षिक कार्यक्रम तथा बजेट कार्यान्वयनसम्बन्धी विवरण

आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा आयोगको वार्षिक कार्यक्रम सञ्चालन गर्नका लागि चालु खर्चतर्फ रू. ८ करोड ८० लाख २० हजार बजेट विनियोजन भएकोमा रू. ४ करोड ७७ लाख २० हजार र पुँजीगततर्फ रू. ७० लाख बजेट विनियोजन भएकोमा रू. १६ लाख खर्च भएको छ। विनियोजित कुल रकममध्ये चालुतर्फ ५४.२ प्रतिशत र पुँजीगततर्फ २२.९ प्रतिशत गरी समग्रमा ५१.९ प्रतिशत वित्तीय प्रगति हासिल भएको छ। यससम्बन्धी विस्तृत विवरण तालिका -२.१ मा उल्लेख गरिएको छ।

तालिका - २.१ आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा विनियोजित बजेट र खर्चको विवरण

रु.लाखमा

क्र.सं.	ब.उ.शी.नं.	वार्षिक बजेट	खर्च	प्रगति प्रतिशत
चालु खर्च				
१	२२०००००१३(रा.प्रा.स्रो.तथा वि.आ.)	६८.०	११.०	
२	२२००००११३ (रा.प्रा.स्रो.तथा वि.आ.)	७८२.०	४३६.०	
३	६०१०००१३३ (अर्थ बजेटः सञ्चित विदा)	१७.५	१७.५	
४	६०१०००१६३ (अर्थ बजेटः औषधी उपचार)	१२.७	१२.७	
	चालु खर्च जम्मा	८८०.२	४७७.२	५४.२
पुँजीगत खर्च				
५	२२००००११४ (रा.प्रा.स्रो.तथा वि.आ.)	७०.०	१६.०	
	पुँजीगत खर्च जम्मा	७०.०	१६.०	२२.९
	कुल जम्मा	**९५०.२**	**४९३.२**	**५१.९**

आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा आयोगले अन्य प्रशासनिक शुल्क अन्तर्गत रु. १० हजार र प्रशासनिक दण्ड जरिवाना तथा जफत अन्तर्गत रु. १ लाख १९ हजार ६ सय ९७ गरी जम्मा रू. १ लाख २९ हजार ६ सय ९७ राजस्व सङ्कलन गरेको छ। वर्षान्तमा विगतका आर्थिक वर्ष देखिको विभिन्न फर्म तथा कम्पनीहरूको नाममा रू. १२ लाख ४५ हजार ५ सय २९ धरौटी मौज्दात रहेको छ। आयोगमा हालसम्म कुनै पनि किसिमको बेरुजु रहेको छैन अर्थात बेरूजु शून्य रहेको छ।

आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा आयोगबाट कार्यान्वयन गरिएका कार्यक्रमहरू र तिनको प्रगति विवरण तालिका - २.२ मा सूचिकृत गरिएको छ।

तालिका - २.२ आयोगको वार्षिक स्वीकृत कार्यक्रमः लक्ष्य तथा प्रगति

क्र.सं.	कार्यक्रम (लक्ष्य)	कार्य प्रगति
१	प्रदेश तथा स्थानीय तहमा विद्यमान आर्थिक सामाजिक तथा अन्य असमानतासम्बन्धी तथ्याङ्क अद्यावधिक गर्ने।	अध्ययन प्रतिवेदन प्राप्त भई आयोगबाट गरिएको वित्तीय हस्तान्तरणको सिफारिसमा प्रयोग गरिएको।
२	सूचना प्रणाली तथा सफ्टवेयरको नवीकरण तथा नियमित सुधार गर्ने।	प्रणाली नवीकरण भई नियमित सुधार भइरहेको।

क्र.सं.	कार्यक्रम (लक्ष्य)	कार्य प्रगति
३	आयोगका कर्मचारीको क्षमता अभिवृद्धिसम्बन्धी कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने।	आयोगमा कार्यरत कर्मचारीहरूको क्षमता अभिवृद्धिका लागि वित्तीय सङ्घीयता, कम्प्यूटर तालिम र ड्राईभिङ्ग तालिम सञ्चालन गरिएको।
४	वित्तीय सङ्घीयता र प्राकृतिक स्रोतको परिचालनका विविध पक्षका सम्बन्धमा केन्द्र स्तरमा तथा प्रदेश र स्थानीय तहमा छलफल तथा अन्तरक्रिया कार्यक्रम गर्ने।	क.आयोगका पदाधिकारी तथा कर्मचारीहरू, सङ्घीय सरकारका विभिन्न निकाय एवम् मन्त्रालयका प्रतिनिधिहरू, सातवटै प्रदेशका आर्थिक मामिला तथा योजना मन्त्रालयका सचिवहरू समेतको सहभागितामा दुई दिने अन्तरक्रिया कार्यक्रम सञ्चालन गरी सुझाव सङ्कलन गरिएको। ख.सबै प्रदेशहरूमा प्रदेशका माननीय मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रीहरू लगायतको सहभागितामा प्रदेश स्तरको छलफल तथा अन्तरक्रिया कार्यक्रम सञ्चालन गरी सुझाव सङ्कलन गरिएको।
५	प्रदेश तथा स्थानीय सरकारको कार्यसम्पादन सूचक तथा यसको मापनको कार्यविधि तयार गरी सो सम्बन्धी विश्लेषणात्मक कार्यशाला गोष्ठी सञ्चालन गर्ने।	प्रदेश तथा स्थानीय सरकारको कार्य सम्पादन मापनको सूचक तयार गरी सो वमोजिमको विवरण सङ्कलन गरी वित्तीय समानीकरण अनुदान सिफारिसका लागि प्रयोग गरिएको।
६	नेपालको संविधानको धारा २९४ बमोजिम आयोगको वार्षिक प्रतिवेदन तयारी गरी सम्माननीय राष्ट्रपतिज्यू समक्ष पेश गर्ने तथा प्रकाशन गर्ने।	क.वार्षिक प्रतिवेदन तयार गरी सम्माननीय राष्ट्रपतिज्यू समक्ष पेश गरिएको। ख.प्रत्येक प्रदेशमा आयोगको काम कारवाहीको सम्बन्धमा अलग अलग प्रतिवेदन तयार गरी सम्बन्धित माननीय प्रदेश प्रमुख समक्ष प्रस्तुत गरिएको। ग. आयोगको वार्षिक प्रतिवेदन प्रकाशन गरी सर्वसाधारणको जानकारीको लागि आयोगको Website मा राखुका साथै आयोगको महत्त्वपूर्ण दस्तावेजको रूपमा तयार गरिएको प्रथम वार्षिक प्रतिवेदन तीनै तहका सरकार, मन्त्रालयहरू संवैधानिक निकायहरू तथा अन्य विभिन्न निकायहरूमा उपलब्ध गराइएको।
७	क्षेत्रगत रूपमा प्राकृतिक स्रोतहरूको प्रदेश तथा स्थानीय तहअनुसार रोयल्टी समेतको समग्र स्थिति खुल्ने गरी नक्साकंन तथा तथ्याङ्क अद्यावधिक गर्न Digital Inventory तयार गर्ने।	प्राकृतिक स्रोतहरूको विस्तृत विवरण तथा रोयल्टी समेतको विद्युतीय अभिलेख प्रणाली (Digital Inventory System) तयार गरी सञ्चालनमा ल्याइएको।
८	आयोगको दीर्घकालीन रणनीतिक योजना निर्माण गर्ने।	आयोगको दीर्घकालीन रणनीतिक योजनाको प्रारम्भिक प्रतिवेदन तयार भएको।
९	प्रदेश तथा स्थानीय तहको राजस्व बाँडफाँडको लागि आवश्यक तथ्याङ्क सङ्कलन तथा अध्यावधिक गर्ने।	तथ्याङ्क सङ्कलन तथा अद्यावधिक गरी सोका आधारमा राजस्व बाँडफाँड र अनुदान सम्बन्धमा नेपाल सरकार र प्रदेश सरकारलाई सिफारिस गरिएको।
१०	वित्तीय सङ्घीयताका विविध पक्षमा प्रचार प्रसार सामाग्री उत्पादन तथा प्रकाशन र वितरण गर्ने।	आयोगको काम कारवाही र वित्तीय सङ्घीयताका विविध पक्ष समेटिएको आयोगको जानकारी पुस्तिका प्रकाशन गरी वितरण गरिएको।

आयोगको स्वीकृत वार्षिक कार्यक्रम अन्तरगत प्रदेश तथा स्थानीय सरकारको राजस्व क्षमता र खर्चको आवश्यकतासम्बन्धी अध्ययन गर्ने कार्य रहेकोमा उक्त कार्य नेपाल स्थित विश्व बैङ्कको आर्थिक तथा प्राविधिक

सहयोगमा बाह्य विज्ञ परामर्शदाता मार्फत् अध्ययन कार्य अगाडि बढेको र आयोगको तर्फबाट समेत उक्त अध्ययन कार्यमा आवश्यक समन्वय र सहजीकरण गरिएको हुँदा आयोगले छुट्टै अध्ययन कार्य गर्न आवश्यक देखिएन। उक्त अध्ययनको प्रारम्भिक प्रतिवेदन आयोगमा प्राप्त भएको छ र अन्तिम प्रतिवेदन प्राप्त हुने क्रममा रहेको छ। उक्त प्रतिवेदनबाट प्राप्त विवरण र सुझाव आगामी वर्षका सिफारिसहरूमा उपयुक्तताका आधारमा क्रमशः अवलम्बन गर्ने आयोगको सोचाइ रहेको छ।

विश्वव्यापी महामारिको रूपमा फैलिएको कोभिड-१९ का कारण वित्तीय हस्तान्तरण, राजस्व बाँटफाँड तथा सोको उपयोगका विविध पक्षहरूको बारेमा प्रदेश तथा स्थानीय तहमा सञ्चालन गरिने गरी तय भएका अन्तरक्रिया, छलफल एवम् अभिमुखीकरण कार्यक्रम आंशिक रूपमा मात्र सम्पन्न भएका छन्। साथै प्रदेश तथा स्थानीय तहमा हस्तान्तरण हुने सशर्त अनुदानका आधारहरू निर्माण गर्न अध्ययन गर्ने, तीनै तहका सरकारले राजस्व असुलीमा गर्नुपर्ने सुधारसम्बन्धी अध्ययन गर्ने र प्राकृतिक स्रोतको परिचालन उपयोग तथा रोयल्टी बाँडफाँडका विषयमा उत्पन्न विवादहरूको क्षेत्रगत (पर्वतारोहण, विद्युत, वन, खानी तथा खनिज) अध्ययन गर्ने कार्य समेत स्थलगत रूपमा प्रदेश र स्थानीय तहमा जान कठिनाई भएका कारण सम्पन्न हुन सकेनन्। यसरी कार्यक्रम सम्पन्न हुन नसकी बचत रहेको रकम अर्थ मन्त्रालयमा फिर्ता पठाइएको छ।

२.३ आयोगले नेपाल सरकार, प्रदेश सरकार तथा स्थानीय सरकारलाई गरेको सिफारिस तथा दिइएका सुझावको विवरण

नेपालको संविधान तथा आयोग सम्वद्ध ऐनले आयोगलाई तोकेको कार्य जिम्मेवारी अनुरूप आर्थिक वर्ष २०७७/७८ का लागि लागू हुने गरी आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा आयोगले नेपाल सरकार, प्रदेश सरकार र स्थानीय सरकारलाई देहायका विषयमा सिफारिस गरेको छ -

(क) राजस्व बाँडफाँडसम्बन्धी सिफारिसः

- सङ्घ, प्रदेश र स्थानीय सरकारबीच मूल्य अभिवृद्धि कर तथा अन्तःशुल्क (आन्तरिक उत्पादन) को बाँडफाँडको विस्तृत आधार र ढाँचासहितको हिस्सा सम्बन्धमा नेपाल सरकारलाई सिफारिस गरिएको।

(ख) वित्तीय समानीकरण अनुदानसम्बन्धी सिफारिसः

- सङ्घीय सञ्चित कोषबाट प्रदेश र स्थानीय सरकारलाई प्रदान गरिने वित्तीय समानीकरण अनुदान सम्बन्धमा नेपाल सरकारलाई सिफारिस गरिएको।
- प्रदेश सञ्चित कोषबाट स्थानीय सरकारलाई प्रदान गरिने वित्तीय समानीकरण अनुदान सम्बन्धमा सबै प्रदेश सरकारलाई सिफारिस गरिएको।

(ग) आन्तरिक ऋणको सीमासम्बन्धी सिफारिसः

- सङ्घ, प्रदेश र स्थानीय सरकारले लिन सक्ने आन्तरिक ऋणको सीमा निर्धारण गरी नेपाल सरकार, प्रदेश सरकार र स्थानीय सरकारलाई सिफारिस गरिएको।

(घ) सशर्त अनुदानको आधारसम्बन्धी सिफारिसः

- नेपाल सरकारबाट प्रदेश र स्थानीय तहमा प्रदान गरिने सशर्त अनुदानको आधार तयार गरी नेपाल सरकारलाई सिफारिस गरिएको।
- प्रदेश सरकारबाट स्थानीय तहमा प्रदान गरिने सशर्त अनुदानको आधार तयार गरी सबै प्रदेश सरकारलाई सिफारिस गरिएको।

(ङ) दोहोरो अधिकार क्षेत्रमा रहेको करसम्बन्धी सिफारिसः

- प्रदेश र स्थानीय सरकारबीच सवारी साधनबाट प्राप्त करको बाँडफाँडको आधार र ढाँचासहितको हिस्सा सम्बन्धमा सबै प्रदेश सरकारलाई सिफारिस गरिएको।

(च) प्राकृतिक स्रोतको रोयल्टीसम्बन्धी सिफारिसः

- सङ्घ, प्रदेश र स्थानीय सरकारबीच प्राकृतिक स्रोत (पर्वतारोहण, वन, विद्युत र खानी तथा खनिज) बाट प्राप्त रोयल्टीको बाँडफाँडको हिस्सा सम्बन्धमा नेपाल सरकारलाई सिफारिस गरिएको।

आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा नेपाल सरकारबाट माग भएअनुरूप देहायको विषयमा आयोगले सुझाव प्रदान गरेको छ-

(क) खानी, खनिज तथा भू-गर्भसम्बन्धी विधेयकको मस्यौदा सम्बन्धमा नेपाल सरकारलाई मिति २०७६/०८/२६ को निर्णयानुसार सुझाव दिइएको।

(ख) वातावरण संरक्षण नियमावली, २०७६ को मस्यौदामा नेपाल सरकारलाई मिति २०७६/१०/७ को निर्णयानुसार राय सुझाव दिइएको।

(ग) ढुङ्गा, गिटी तथा बालुवा उत्खनन्, बिक्री तथा व्यवस्थापनसम्बन्धी मापदण्ड, २०७६ मा मिति २०७७/०३/२८ को निर्णयानुसार नेपाल सरकारलाई राय/सुझाव दिइएको।

उपरोक्तानुसारका सिफारिस तथा सुझावहरूको विस्तृत विवरण यसै प्रतिवेदनको परिच्छेद - ३ मा उल्लेख गरिएको छ।

२.४ आयोगबाट सम्पादन भएका अन्य काम कारवाहीको विवरण

यस आयोगबाट आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा सम्पादन गरिएका अन्य काम कारवाहीहरूको विवरण देहायबमोजिम रहेको छ-

(क) प्रथम वार्षिक प्रतिवेदनः

आयोगको सचिवालय स्थापना भएदेखि आयोगको गठन भई कार्यसम्पादन भएसम्मका काम कारवाहीहरू समेटी आयोगको एकमुष्ट प्रथम वार्षिक प्रतिवेदन तयार गरी सम्माननीय राष्ट्रपतिज्यू समक्ष पेश गरिएको। त्यसैगरी, प्रत्येक प्रदेशका अलग अलग प्रदेशगत प्रथम वार्षिक प्रतिवेदन तयार गरी माननीय प्रदेश प्रमुख समक्ष प्रस्तुत गरिएको।

(ख) संस्थागत सुधारः

- राष्ट्रिय प्राकृतिक स्रोत तथा वित्त आयोग नियमावली, २०७६ तर्जुमा गरी लागू गरिएको ।

- राष्ट्रिय प्राकृतिक स्रोत तथा वित्त आयोगका पदाधिकारी तथा कर्मचारीहरूको आचारसंहिता, २०७६ तर्जुमा गरी कार्यान्वयनमा ल्याइएको।

- आयोगको काम कारवाहीसँग सम्बन्धित संवैधानिक एवम् कानुनी व्यवस्था, आयोगले गरेका सिफारिस तथा सुझाव र वित्तीय सङ्घीयता एवम् वित्तीय हस्तान्तरणसँग सम्बन्धित जानकारी समेटिएको आयोगको जानकारी पुस्तिका प्रकाशनमा ल्याइएको।

(ग) सूचकाङ्क निर्माण तथा अद्यावधिकरणः

संविधानबमोजिम नेपाल सरकारबाट प्रदेश र स्थानीय तहमा तथा प्रदेशबाट स्थानीय तहमा हुने वित्तीय हस्तान्तरण र राजस्व बाँडफाँड गर्ने प्रयोजनका लागि प्रचलित कानुनहरूमा तोकिएका आधारहरूलाई सम्बोधन गर्ने गरी देहायका सूचकहरू निर्माण तथा अद्यावधिकरण गर्ने कार्य सम्पन्न गरिएको छः

- जनसङ्ख्या एवम् आश्रित जनसङ्ख्याको अनुपात सूचकाङ्क,
- क्षेत्रफल सूचकाङ्क,
- मानव विकास सूचकाङ्क,
- मानव गरिबी सूचकाङ्क,
- पूर्वाधार सूचकाङ्क,
- सामाजिक-आर्थिक असमानता सूचकाङ्क,
- प्रदेश तथा स्थानीय तहले राजस्व सङ्कलनमा गरेको प्रयास तथा राजस्वको अवस्थासम्बन्धी सूचकाङ्क,
- प्रदेश तथा स्थानीय तहको कार्य सम्पादन सूचकाङ्क ।

(घ) अध्ययन तथा अनुसन्धानः

वित्तीय हस्तान्तरण, राजस्व बाँडफाँड र प्राकृतिक स्रोतको उपयोग र वितरण सम्बन्धमा आयोगबाट विभिन्न समयमा देहायका विषयसम्वद्ध अध्ययनहरू गरिएको छः

- प्रदेश तथा स्थानीय तहको आर्थिक, सामाजिक र अन्य असमानतासम्बन्धी अध्ययन,
- प्रदेश तहको कार्यसम्पादनसम्बन्धी अध्ययन,
- स्थानीय तहको कार्यसम्पादनसम्बन्धी अध्ययन,
- प्रदेश तथा स्थानीय तहको खर्चको आवश्यकता र राजस्वको क्षमतासम्बन्धी अध्ययन (अध्ययन भई प्रारम्भिक प्रतिवेदन प्राप्त भएको)।

(ङ) प्रविधि सुधारः

प्राकृतिक स्रोत सम्बन्धमा विद्युतीय अभिलेख (Digital Inventory) प्रणाली तयार गरी प्रयोगमा ल्याइएको । त्यसैगरी, आयोगबाट भएका सिफारिस र अन्य काम कारवाहीहरू लगायतका जानकारीमूलक विषय तथा सूचनाहरू आयोगको Website (www.nnrfc.gov.np) मा राखिएको।

(च) अन्तरक्रिया तथा अभिमूखीकरण कार्यक्रमः

सातवटै प्रदेशका माननीय मुख्यमन्त्रीज्यूको समुपस्थितिमा प्रदेश सरकारसँग भएका छलफल एवम् अन्तरक्रिया र केन्द्रस्तरमा काठमाण्डौंमा सम्पादन भएका कार्यक्रमहरू तालिका -२.३ मा उल्लेख गरिएको छः

तालिका २.३ अन्तरक्रिया तथा अभिमूखीकरण कार्यक्रमः

क. सं.	सङ्घ/प्रदेश/स्थानीय	कार्यक्रम	मिति	स्थान
१.	केन्द्र स्तर	अन्तरसरकारी वित्तीय हस्तान्तरणसम्बन्धी अन्तरक्रिया कार्यक्रम	२०७६ फागुन १५ र १६	काठमाडौं
२.	केन्द्र स्तर	प्रदेश तथा स्थानीय तहको खर्चको आवश्यकता र राजस्वको क्षमतासम्बन्धी अध्ययन कार्यक्रम	मिति २०७६ असोज ९ देखि २०७६ चैत्र १३ सम्म १३ पटक अन्तरक्रिया	काठमाडौं
३.	प्रदेश नं. १	वित्तीय सङ्घीयता, अन्तरसरकारी वित्तीय हस्तान्तरण र आयोगले गर्ने सिफारिस सम्बन्धमा अन्तरक्रिया	२०७६ मंसिर २२	विराटनगर
४.	प्रदेश नं. २	वित्तीय सङ्घीयता, अन्तरसरकारी वित्तीय हस्तान्तरण र आयोगले गर्ने सिफारिस सम्बन्धमा अन्तरक्रिया	२०७६ मंसिर २३	जनकपुर
५.	वागमती प्रदेश	वित्तीय सङ्घीयता, अन्तरसरकारी वित्तीय हस्तान्तरण र आयोगले गर्ने सिफारिस सम्बन्धमा अन्तरक्रिया	२०७६ पुष ४	हेटौंडा
६.	गण्डकी प्रदेश	वित्तीय सङ्घीयता, अन्तरसरकारी वित्तीय हस्तान्तरण र आयोगले गर्ने सिफारिस सम्बन्धमा अन्तरक्रिया	२०७६ पुष २१	पोखरा
७.	प्रदेश नं. ५	वित्तीय सङ्घीयता, अन्तरसरकारी वित्तीय हस्तान्तरण र आयोगले गर्ने सिफारिस सम्बन्धमा अन्तरक्रिया	२०७६ पुष २७	बुटबल
८.	कर्णाली प्रदेश	वित्तीय सङ्घीयता, अन्तरसरकारी वित्तीय हस्तान्तरण र आयोगले गर्ने सिफारिस सम्बन्धमा अन्तरक्रिया	२०७६ पुष ६	सुर्खेत
९.	सुदुरपश्चिम प्रदेश	वित्तीय सङ्घीयता, अन्तरसरकारी	२०७६ पुष ७	धनगढी

क. सं.	सङ्घ/प्रदेश/स्थानीय	कार्यक्रम	मिति	स्थान
		वित्तीय हस्तान्तरण र आयोगले गर्ने सिफारिस सम्बन्धमा अन्तरक्रिया		
१०.	केन्द्रस्तर/ प्रदेशस्तर/ पालिकास्तर	गाउँपालिका राष्ट्रिय महासंघको समन्वयमा विभिन्न पालिकाका प्रतिनिधीहरूसँग वित्तीय संङ्घीयता, अन्तरसरकारी वित्तीय हस्तान्तरण र आयोगले गर्ने सिफारिसका सम्बन्धमा विभिन्न समय तथा स्थानमा पटकपटक छलफल एवं अन्तरक्रिया गरी सुझावहरू सङ्कलन गरिएको ।	२०७६	

स्थानीय तहसँग गर्ने भनी तय गरिएका छलफल तथा अन्तरक्रिया कार्यक्रमहरू कोभिड-१९ को प्रभावका कारण स्थानीयस्तरमा गई सञ्चालन गर्न कठिनाई पर्न गएतापनि विद्युतीय माध्यमबाट स्थानीय तहका तथ्याङ्क, विवरण तथा सुझावहरू सङ्कलन गरिएको थियो।

२.५ आयोगको भौतिक स्रोत साधन र त्यसको उपयोगको अवस्था

आयोगको काम कारवाहीलाई व्यवस्थित एवम् प्रभावकारी तुल्याउन आवश्यक भौतिक एवम् वित्तीय स्रोत साधन र जनशक्ति उपलब्ध गराउने दायित्व नेपाल सरकारको रही आएको छ। सोही व्यवस्थाअनुरूप आयोगको कार्यालय सञ्चालनका लागि सिंहदरबार परिसर भित्र आयोगको एक छुट्टै भवन उपलब्ध गराउने नेपाल सरकारको निर्णयका बाबजुद हालसम्म पनि उक्त भवनको आंशिक भाग मात्र आयोगले उपयोग गर्न पाएको अवस्था छ। पर्याप्त कार्य स्थलको अभावमा आयोगका पदाधिकारी र आयोगमा कार्यरत कर्मचारीहरू छुट्टा छुट्टै भवनमा रही कार्य सम्पादन गर्नुपर्ने बाध्यात्मक अवस्था रहेको छ। नेपालको संविधानमा उल्लेख भएबमोजिमको वित्तीय सङ्घीयताको मूल मर्म र भावनालाई सही अर्थमा कार्यान्वयनमा लग्नका लागि महत्त्वपूर्ण भूमिका सम्पादन गर्ने गरी गठन भएको यस राष्ट्रिय प्राकृतिक स्रोत तथा वित्त आयोग जस्तो संवैधानिक आयोगको काम कारवाहीहरू प्रभावकारी रूपमा सञ्चालन गर्न गराउनका लागि एउटा अलग्गै परिसरसहितको स्थायी भवन हुनु आवश्यक देखिन्छ। आयोगलाई हाल प्राप्त भवन पूरानो र जीर्ण भई वर्षातको समयमा पानी चुहिने समस्या रहेको र यसको मर्मत सम्भारबाट समेत समस्या समाधान नभएकोले आयोगको लागि छुट्टै परिसरसहितको स्थायी र सबल भवनको व्यवस्था हुनुपर्ने देखिन्छ। अतः आयोगको लागि भविष्यमा एउटा अलग्गै उपयुक्त भवन नेपाल सरकारबाट उपलब्ध हुनेमा आयोग विश्वस्त रहेको छ।

आयोगका पदाधिकारी तथा कर्मचारीहरूका लागि कार्यालय प्रयोजनार्थ आवश्यक सवारी साधन, कम्प्यूटर, फर्निचर लगायतका भौतिक स्रोत साधनहरू सीमित मात्रामा उपलब्ध रहेको अवस्था छ। आयोगका पदाधिकारी तथा कर्मचारी र कार्यालय प्रयोजनका लागि समेत गरी जम्मा १३ (तेह्र) वटा हलुका सवारी साधन रहेका छन्। आयोगमा कार्यरत अधिकृत एवम् अन्य दर्जाका कर्मचारीहरू समेतका लागि आयोगमा १६ (सोह्र) वटा मोटरसाइकल तथा स्कुटर रहेका छन्।

आयोगमा हाल अध्यक्षको मात्र नियुक्ति भएको भए तापनि अन्य सदस्यहरूका लागि समेत कार्यकक्ष तयारी अवस्थामा रहेको छ। आयोगका पदाधिकारी तथा कार्यरत कर्मचारीहरूको कार्यकक्षहरूमा न्यूनतम अत्यावश्यक फर्निचर उपलब्ध रहे तापनि ल्यापटप, कम्प्यूटर, प्रिन्टर जस्ता अन्य सामानको सीमित मात्रामा उपलब्धता रहेको छ।

२.६ समन्वय तथा सहयोग

यस आयोगको कार्यसम्पादनका सिलसिलामा नेपाल सरकार, प्रदेश सरकार, स्थानीय सरकार र अन्य सरोकारवाला निकाय तथा पक्षहरूसँग आयोगले आवश्यकतानुसार सम्पर्क र समन्वय गरेको छ। आयोगबाट आर्थिक वर्ष २०७७/७८ का लागि सिफारिसहरू गर्नुपूर्व प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय, अर्थ मन्त्रालय, सङ्घीय मामिला तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रालय, महालेखा नियन्त्रक कार्यालय, अन्य विषयगत मन्त्रालय, राष्ट्रिय योजना आयोग, नेपाल राष्ट्र बैङ्क, पर्यटन विभाग, वन तथा भू-संरक्षण विभाग, राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा वन्यजन्तु संरक्षण विभाग, खानी तथा भू-गर्भ विभाग, विद्युत विकास विभाग, अन्य सङ्घ संस्था लगायतसँग आवश्यकतानुसार औपचारिक तथा अनौपचारिक रूपमा छलफल एवं परामर्श गरी सुझाव सङ्कलन गरिएको थियो। त्यसैगरी, सबै प्रदेशमा छलफल तथा अन्तरक्रिया गरी प्रदेश तहबाट, प्रतिनिधिमूलक रूपमा केही स्थानीय तहबाट र सम्बन्धित क्षेत्रका विज्ञ तथा अन्य सरोकारवालाहरूबाट सुझाव सङ्कलन गरिएको थियो। यस क्रममा आयोगले सम्बन्धित तह, निकाय र पदाधिकारीबाट समन्वय, सहयोग र सुझाव प्राप्त गरेको थियो।

आयोगले राजस्व बाँडफाँड तथा अन्तर-सरकारी वित्तीय हस्तान्तरणको आधार तथा ढाँचा तयार गर्नुपर्ने, आन्तरिक ऋणको सीमा सिफारिस गर्नुपर्ने र प्राकृतिक स्रोत परिचालन तथा बाँडफाँडको आधार तयार गर्नुपर्ने भएको हुँदा यी कार्यहरूलाई वस्तुगत, न्यायोचित, निष्पक्ष, पारदर्शी र समन्यायिक तुल्याउन भरपर्दो तथ्याङ्कको आवश्यकता पर्दछ। यसका लागि राष्ट्रिय योजना आयोग, अर्थ मन्त्रालय, वन तथा वातावरण मन्त्रालय, महालेखा नियन्त्रक कार्यालय, केन्द्रीय तथ्याङ्क विभाग, खानी तथा भू-गर्भ विभाग, पर्यटन विभाग, वन तथा भू-संरक्षण विभाग, विद्युत विकास विभाग, राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा वन्यजन्तु संरक्षण विभाग, सडक विभाग, स्थानीय पूर्वाधार विभाग, वन अनुसन्धान तथा प्रशिक्षण केन्द्र लगायतका निकायहरूबाट प्रकाशित तथा अप्रकाशित स्रोतबाट तथ्याङ्क सङ्कलन गरिएको थियो। त्यसैगरी, प्रदेश र स्थानीय तहबाट आर्थिक वर्ष २०७६/७७ को बजेट तथा कार्यक्रमहरूको विवरण र अन्य सान्दर्भिक तथ्याङ्कहरू सङ्कलन गरिएको थियो।

यसैगरी, विभिन्न समयमा सङ्घीय संसदका समितिहरू तथा सङ्घीय सरकारका विभिन्न मन्त्रालय, निकाय, अन्तर प्रदेश परिषद्, अन्तर-सरकारी वित्त परिषद्, प्रदेश समन्वय परिषद्, प्रदेश सरकार र स्थानीय तह लगायतले आयोगका तर्फबाट समेत सहभगिता हुने गरी आयोजना गरेका अन्तर्क्रिया कार्यक्रमहरूमा आयोगका तर्फबाट सहभागिता जनाइएको थियो।

आयोगको कार्यालय सञ्चालन, अध्ययन तथा अनुसन्धान लगायतका विषयलाई आवश्यक पर्ने बजेट नेपाल सरकारले यस आयोगलाई उपलब्ध गराउदै आएको छ। तर आयोगको विशिष्ट प्रकृतिको कामकारवाहीका लागि तयार गरिएको संगठन संरचनाबमोजिम आयोगमा आवश्यक पर्ने दक्ष जनशक्ति खासगरी सहसचिव, वरिष्ठ अर्थशास्त्री, वातावरणविद्, कम्प्यूटर इन्जिनियर र समाजशास्त्री लामो समयसम्म रिक्त रहँदा आयोगले गर्नुपर्ने अध्ययन अनुसन्धानको कार्यमा असर पर्न गएको छ। त्यसैगरी, विशेष प्रकृतिको ज्ञान तथा विशेषता भएको जनशक्ति आवश्यक पर्ने यस आयोगमा नेपाल सरकारका विभिन्न मन्त्रालय तथा निकायबाट सरुवा भई आएका कर्मचारीहरूलाई आयोगको कामको प्रकृतिअनुसारको अनुशिक्षण प्रदान गरी कर्मचारीलाई कामप्रति प्रेरित गरिरहेको अवस्थामा अचानक आयोगसँग परामर्श नै नगरी तथा आयोगलाई जानकारी नै नगराई आयोगमा कार्यरत कर्मचारी अन्य निकायमा र अन्य निकायमा कार्यरत कर्मचारीलाई आयोगमा पटकपटक सरुवा गरिदिदा आयोगको कार्यसम्पादनमा नकरात्मक रूपमा असर पर्न गएको विषयमा आयोग गम्भिर भएको हुँदा आयोगसँगको न्यूनतम परामर्शमा वा जानकारीमा कर्मचारीको खटनपटन गर्ने गराउने तर्फ सङ्घीय मामिला तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रालयलाई आयोग ध्यानाकर्षण गराउन चाहन्छ। साथै, आयोगलाई आवश्यक पर्ने विशेषज्ञको सेवा लिन समेत कठिनाइ हुँदा आयोगको विशिष्ट प्रकृतिको कार्यसम्पादनमा असर पर्न गएको स्थिति छ। तथापि, आयोगमा उपलब्ध जनशक्ति र सरोकारवाला निकायको सहयोग र परामर्शमा आयोगले आफूलाई प्राप्त संवैधानिक जिम्मेवारी उच्च लगन र इमान्दारीताकासाथ गर्दै वित्तीय हस्तान्तरण लगायतका कार्यमा आयोगले उल्लेखनीय कार्य जिम्मेवारी सम्पादन गरी आएको छ।

परिच्छेद - तीन

आयोगले गरेका सिफारिस तथा सुझावहरू

३.१ सङ्घीय विभाज्य कोषबाट प्रदेश र स्थानीय तहमा हुने राजस्व बाँडफाँडसम्बन्धी सिफारिस

आर्थिक वर्ष २०७७/७८ का लागि संविधान र कानुनबमोजिम सङ्घीय सञ्चित कोषबाट सङ्घ, प्रदेश तथा स्थानीय सरकार बीच राजस्वको बाँडफाँड गर्ने विस्तृत आधार र ढाँचा निर्धारण एवम् निर्धारित ढाँचाबमोजिमको राजस्व बाँडफाँडको हिस्सा सम्बन्धमा नेपाल सरकारलाई सिफारिस।

आयोगबाट सिफारिस गरिएको मितिः २०७६/११/२९ गते, बिहीबार।

क. पृष्ठभूमि

नेपाल सङ्घीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्रात्मक राज्य संरचनामा रूपान्तरित भएको सन्दर्भमा नेपालको संविधानले राष्ट्रिय प्राकृतिक स्रोत तथा वित्त आयोगको व्यवस्था गरेको र यस आयोगलाई वित्तीय सङ्घीयताको कार्यान्वयनमा सघाउ पुऱ्याउने उद्धेश्यले संवैधानिक जिम्मेवारी सुम्पिएको देखिन्छ। आफूलाई सुम्पिएको संवैधानिक जिम्मेवारीअनुरूप आयोगले राज्यमा उपलब्ध वित्तीय एवम् प्राकृतिक स्रोत साधनको समन्यायिक एवम् समतामूलक ढंगले बाँडफाँड र वितरण गर्नका लागि विभिन्न आधार र ढाँचा निर्धारण गरी तीनै तहका सरकारलाई सिफारिस गर्नुपर्ने हुन्छ।

संविधानको भाग २६ मा संवैधानिक निकायका रूपमा व्यवस्था गरिएको राष्ट्रिय प्राकृतिक स्रोत तथा वित्त आयोगले वित्तीय सङ्घीयताका अवयवहरू (Dimensions of Fiscal Federalism) लाई मध्यनजर गर्दै आफूलाई प्रदान गरिएको संवैधानिक जिम्मेवारी र दायरा भित्र रही कार्य सम्पादन गर्दै आएको छ। संविधानले यस आयोगलाई राज्यमा उपलब्ध वित्तीय स्रोत र साधनको तीन तहका सरकारबीच समतामूलक वितरणको आधार तयार गर्ने कार्यादेश दिएको छ।

सङ्घीयता अन्तर्गत सार्वजनिक वित्तको महत्त्वपूर्ण अङ्गको रूपमा रहेको वित्तीय सङ्घीयताले सङ्घ, प्रदेश तथा स्थानीय तहबीच राज्यका आर्थिक स्रोत र साधनको न्यायोचित वितरणको आधार, ढाँचा र मार्गदर्शन प्रदान गर्ने गर्दछ।

सन् १९५९ मा प्रसिद्ध अमेरिकी अर्थशास्त्री रिचार्ड मुस्ग्रेभले वित्तीय सङ्घीयताको बारेमा बहस र पैरवी गर्दै तहगत सरकारहरू बीचको काम तथा वित्तीय स्रोतको सम्बन्ध नै वित्तीय सङ्घीयता हो भनी परिभाषित गरेका थिए। नेपालको परिवेशमा वित्तीय सङ्घीयताका अवयवहरूमा खर्च जिम्मेवारीको बाँडफाँड(Expenditure Assignment), राजस्व अधिकार (Revenue Authority), अन्तर-सरकारी वित्तीय हस्तान्तरण (Inter-Governmental Fiscal Transfer), आन्तरिक ऋण (Internal Borrowing) र प्राकृतिक स्रोतको परिचालन तथा बाँडफाँडलाई लिइन्छ। वित्तीय सङ्घीयताका अवयवहरूलाई देहायबमोजिम देखाइएको छ-

वित्तीय संघीयताका अवयवहरू

सामान्यतया सङ्घीयता लागू भएका देशहरूमा माथिल्लो तहका सरकारमा राजस्व सङ्कलन गर्ने अधिकार र दायरा स्वभावतः बढी रहेको हुन्छ। अर्थात, राजस्व सङ्कलनको क्षमता एवम् दायराका दृष्टिकोणले नेपाल सरकारको तुलनामा प्रादेशिक र स्थानीय सरकारहरूको सक्षमता न्यून हुने गर्दछ। अतः सङ्घीयता लागू भएका मुलुकमा जस्तै गरी त्यसरी संकलित राजस्व रकम सैद्धान्तिक एवम् व्यवहारिक रूपमा नेपाल सरकारले तल्ला तहका सरकारहरूलाई निश्चित आधार, विधि र ढाँचाअनुरूप बाँडफाँड गर्नुपर्ने हुन्छ।

संवैधानिक तथा कानुनी व्यवस्थाअनुरूप आयोगले तीनै तहका सरकारलाई विभिन्न सिफारिसहरू गर्नुपर्ने हुन्छ जसमध्ये नेपाल सरकारबाट प्रदेश तथा स्थानीय तहलाई हस्तान्तरण हुने राजस्व बाँडफाँडका आधार र ढाँचासम्बन्धी सिफारिस मुख्य रूपमा रहेको छ। यसैअनुरूप नेपालको संविधान, राष्ट्रिय प्राकृतिक स्रोत तथा वित्त आयोग ऐन, २०७४ र अन्तर-सरकारी वित्त व्यवस्थापन ऐन, २०७४ समेतका आधारमा आर्थिक वर्ष २०७७/७८ का लागि सङ्घीय सञ्चित कोषबाट सङ्घ, प्रदेश तथा स्थानीय सरकार बीच राजस्वको बाँडफाँड गर्ने विस्तृत आधार र ढाँचा एवम् सोबमोजिम राजस्व बाँडफाँडको हिस्सा सम्बन्धमा नेपाल सरकारलाई सिफारिस गरिएको छ।

ख. संवैधानिक व्यवस्था

नेपालको संविधानको प्रस्तावनाले बहुजातीय, बहुभाषिक, बहुधार्मिक, बहुसाँस्कृतिक तथा भौगोलिक विविधतायुक्त विशेषतालाई आत्मसात गरी विविधता बीचको एकता, सामाजिक साँस्कृतिक ऐक्यवद्धता, सहिष्णुता र सद्भावलाई संरक्षण एवम् प्रवर्धन गर्दै; वर्गीय, जातीय, क्षेत्रीय, भाषिक, धार्मिक, लैङ्गिक विभेद र सबै प्रकारका जातीय छुवाछुतको अन्त्य गरी आर्थिक समानता, समृद्धि र सामाजिक न्याय सुनिश्चित गर्न समानुपातिक समावेशी र सहभागितामूलक सिद्धान्तका आधारमा समतामूलक समाजको निर्माण गर्ने संकल्प गरेको छ। तसर्थ,, वर्तमान नेपालको सङ्घीय संरचनाबमोजिमको आर्थिक विकास र समुन्नतिका लागि समानुपातिक समावेशी र सहभागितामूलक सिद्धान्तका आधारमा जनतालाई सामाजिक न्याय प्रदान गर्नका लागि पनि सङ्घमा संकलित राजस्व प्रदेश र स्थानीय तहमा समेत हस्तान्तरण गर्नुपर्ने हुन्छ।

नेपालको संविधानको भाग ५ मा राज्यको संरचना र राज्य शक्तिको बाँडफाँडका सम्बन्धमा व्यवस्था गर्दै धारा ५६ को उपधारा (१) मा सङ्घीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्र नेपालको मूल संरचना सङ्घ, प्रदेश तथा स्थानीय तह गरी

तीन तहको हुने स्पष्ट व्यवस्था गरेको छ भने सोही धाराको उपधारा (२) मा नेपालको राज्यशक्तिको प्रयोग सङ्घ, प्रदेश तथा स्थानीय तहले यस संविधान तथा कानुनबमोजिम गर्नेछन् भन्ने उल्लेख गरेको छ।

यसै सन्दर्भमा संविधानको धारा २३२ को उपधारा (१) ले नेपालमा लागू भएको सङ्घीय संरचनाका सम्बन्धमा उल्लेख गर्दै सङ्घ, प्रदेश तथा स्थानीय तह बीचको सम्बन्ध सहकारिता, सहअस्तित्व र समन्वयको सिद्धान्तमा आधारित हुनेछ भनी स्पष्ट मार्गदर्शन गरेको छ। सोही सिद्धान्तका आधारमा सङ्घ, प्रदेश (७ वटा) र स्थानीय सरकार (७५३ वटा) हरूले संविधानको मर्म र भावनाअनुसार एकआपसी सहयोग र समन्वयका आधारमा आ-आफ्ना क्षेत्रमा क्रियाशील भई एकले अर्कोलाई सघाउ पुऱ्याउनुपर्दछ।

त्यसैगरी संविधानको धारा ५९ को उपधारा (१) ले सङ्घ, प्रदेश तथा स्थानीय तहले आफ्नो क्षेत्राधिकार भित्रको आर्थिक अधिकारसम्बन्धी विषयमा कानुन बनाउने, वार्षिक बजेट बनाउने, निर्णय गर्ने, नीति तथा योजना तयार गर्ने र त्यसको कार्यान्वयन गर्ने भनी स्पष्ट मार्गदर्शन गरेबमोजिम तीनै तहका सरकारहरूबाट उक्त कार्यहरू सम्पादन हुनुपर्ने हुन्छ।

साथै, संविधानको धारा ६० ले राजस्व स्रोतको बाँडफाँड सम्बन्धमा विशेष व्यवस्था गरेको छ जसअनुसार धारा ६० को उपधारा (१) ले सङ्घ, प्रदेश तथा स्थानीय तहले आफ्नो आर्थिक अधिकारक्षेत्र भित्रको विषयमा कर लगाउन र ती स्रोतहरूबाट राजस्व उठाउन सक्ने, तर साझासूची भित्रको विषयमा र कुनै पनि तहको सूचीमा नपरेका विषयमा कर लगाउने र राजस्व उठाउने व्यवस्था नेपाल सरकारले निर्धारण गरे बमोजिम हुने व्यवस्था गरेको छ। त्यसैगरी सोही धाराको उपधारा (२) मा नेपाल सरकारले सङ्कलन गरेको राजस्व सङ्घ, प्रदेश तथा स्थानीय तहलाई न्यायोचित वितरण गर्ने व्यवस्था मिलाउने छ भनी उल्लेख गरेको र उपधारा (३) मा प्रदेश तथा स्थानीय तहले प्राप्त गर्ने वित्तीय हस्तान्तरणको परिमाण राष्ट्रिय प्राकृतिक स्रोत तथा वित्त आयोगको सिफारिसबमोजिम हुनेछ भनी व्यवस्था गरेबाट नेपालमा अन्तर-सरकारी वित्तीय हस्तान्तरण र व्यवस्थापनमा यस आयोगको भूमिका र सिफारिस उल्लेखनीय र बाध्यकारी हुने देखिएको छ। साथै, उपधारा (७) ले सङ्घ, प्रदेश तथा स्थानीय तह बीच राजस्वको बाँडफाँड गर्दा सन्तुलित र पारदर्शी रूपमा गर्नुपर्ने भनी गरेको व्यवस्थालाई आयोग र नेपाल सरकारले उच्च प्राथमिकतामा राख्नुपर्ने हुन्छ।

यसका अलावा संविधानको धारा ६० को उपधारा (८) ले राजस्व बाँडफाँडसम्बन्धी सङ्घीय ऐन बनाउँदा राष्ट्रिय नीति, राष्ट्रिय आवश्यकता, प्रदेश तथा स्थानीय तहको स्वायत्तता, प्रदेश तथा स्थानीय तहले जनतालाई पुऱ्याउनुपर्ने सेवा र उनीहरूलाई प्रदान गरिएको आर्थिक अधिकार, राजस्व उठाउन सक्ने क्षमता, राजस्वको सम्भाव्यता र उपयोग, विकास निर्माणमा गर्नुपर्ने योगदान, क्षेत्रीय असन्तुलन गरिबी र असमानताको न्यूनीकरण, बञ्चितीकरणको अन्त्य, आकस्मिक कार्य र अस्थायी आवश्यकता पूरा गर्न सहयोग गर्नुपर्ने विषयहरूमा ध्यान दिनुपर्ने कुरा उल्लेख गरेको देखिन्छ। यस सन्दर्भमा वित्तीय सङ्घीयताको कार्यान्वयनको क्रममा सङ्घीय सञ्चित कोषबाट संकलित राजस्वको बाँडफाँड गर्ने विषयमा उल्लिखित विषय वस्तुहरूलाई नेपाल सरकार लगायत सम्बद्ध सरोकारवाला सबैले विशेष प्राथमिकता दिनुपर्ने र उच्च मूल्याङ्कन गर्नुपर्ने आयोगको धारणा रहेको छ।

यसैगरी संविधानको धारा ११६ मा सङ्घीय सञ्चित कोषको बारेमा व्यवस्था गर्दै गुठी रकम बाहेक नेपाल सरकारलाई प्राप्त हुने सबै प्रकारका राजस्व, राजस्वको धितोमा लिइएका सबै कर्जा, ऐनको अधिकार अन्तर्गत दिइएको जुनसुकै ऋण असुल हुँदा प्राप्त भएको सबै धन र नेपाल सरकारलाई प्राप्त हुने अन्य जुनसुकै रकम सङ्घीय ऐनद्वारा अर्को व्यवस्था नगरिएमा एक सरकारी कोषमा आम्दानी बाँधिने छ जसलाई सङ्घीय सञ्चित कोष

भनिनेछ भनी व्यवस्था गरेको छ। त्यसरी नै संविधानको धारा २०४ मा प्रदेश सञ्चित कोषको व्यवस्था गर्दै गुठी रकम बाहेक प्रदेश सरकारलाई प्राप्त हुने सबै प्रकारका राजस्व, राजस्वको धितोमा लिइएका सबै कर्जा, प्रदेश ऐनको अधिकार अन्तर्गत दिइएको जुनसुकै ऋण असुल हुँदा प्राप्त भएको सबै धन र नेपाल सरकारबाट प्राप्त हुने अनुदान एवम् ऋण रकम प्रदेश ऐन द्वारा अर्को कुनै व्यवस्था नगरिएमा एक प्रदेश सरकारी कोषमा आम्दानी बाँधिने छ जसलाई प्रदेश सञ्चित कोष भनिनेछ भनी व्यवस्था गरेको छ। साथै, संविधानको धारा २२९ ले स्थानीय सञ्चित कोषको बारेमा व्यवस्था गरेको छ जसअनुसार स्थानीय तह अन्तर्गतका प्रत्येक गाउँपालिका र नगरपालिकामा एक स्थानीय सञ्चित कोष रहनेछ। त्यस्तो कोषमा गाउँपालिका वा नगरपालिकालाई प्राप्त हुने सबै प्रकारको राजस्व, नेपाल सरकार र प्रदेश सरकारबाट प्राप्त हुने अनुदान तथा गाउँपालिका वा नगरपालिकाले लिएको ऋण रकम र अन्य स्रोतबाट प्राप्त हुने रकम जम्मा हुनेछ भन्ने व्यवस्था गरेको छ। यसरी तीनै तहका सरकारले आ-आफ्ना अलग अलग सञ्चित कोष खडा गरी प्राप्त रकम कोषमा जम्मा गर्नुपर्ने व्यवस्थालाई तीनै तहका सरकारले अनुसरण गरिरहेका छन् भन्ने आयोगको विश्वास रहेको छ।

यी सबै पक्षहरूलाई ख्याल राखी नेपालमा अन्तर-सरकारी वित्तीय सम्बन्धलाई परिभाषित गर्दै नेपालको संविधानको धारा २३२ को उपधारा (१) ले परिकल्पना गरेको तीन तहका सरकार बीचको सम्बन्धलाई एकआपसी समन्वय र सहकार्यको सिद्धान्तअनुकुल बनाउँदै लैजाने उद्धेश्यका साथ संविधानको धारा २५० ले यस आयोगको परिकल्पना गरेको देखिन्छ। संविधानको धारा २५१ ले यस आयोगको काम कर्तव्य र अधिकारको बारेमा स्पष्ट व्यवस्था गरेको छ। उक्त धारा २५१ को उपधारा (१) (क) ले संविधान र कानुनबमोजिम सङ्घीय सञ्चित कोषबाट सङ्घ, प्रदेश तथा स्थानीय सरकार बीच राजस्वको बाँडफाँड गर्ने विस्तृत आधार र ढाँचा निर्धारण गर्ने अधिकार तथा जिम्मेवारी आयोगलाई प्रदान गरेबाट आयोगले माथि उल्लिखित समग्र विषय वस्तुलाई ख्याल राख्दै राजस्व बाँडफाँडसम्बन्धी सिफारिस गर्नुपर्ने अवस्था रहेको देखिन्छ।

ग. कानुनी व्ययस्था

राष्ट्रिय प्राकृतिक स्रोत तथा वित्त आयोग ऐन, २०७४

१. राष्ट्रिय प्राकृतिक स्रोत तथा वित्त आयोग ऐन, २०७४ को दफा १५ ले राजस्वको बाँडफाँड गर्दा लिइने आधार तोकेको छ जसअनुसार आयोगले नेपाल सरकार, प्रदेश तथा स्थानीय तहबीच राजस्वको बाँडफाँड गर्ने विस्तृत आधार र ढाँचा देहायका आधारमा निर्धारण गरी नेपाल सरकारमा सिफारिस गर्नुपर्नेछ:

    (क) जनसङ्ख्या र जनसाङ्खिक विवरण
    (ख) क्षेत्रफल
    (ग) मानव विकास सूचकाङ्क
    (घ) खर्चको आवश्यकता
    (ङ) राजस्व सङ्कलनमा गरेको प्रयास
    (च) पूर्वाधार विकास र
    (छ) विशेष अवस्था।

२. आयोगले राजस्व बाँडफाँड सम्बन्धमा निर्धारण गरेको विस्तृत आधार र ढाँचा पाँच (५) वर्षको लागि मान्य हुने र आयोगले प्रत्येक पाँच वर्षमा पुनरावलोकन गरी नेपाल सरकार समक्ष सिफारिस गर्ने व्यवस्था उक्त

ऐनको दफा १५ को उपदफा (२) मा गरेअनुसार आगामी आर्थिक वर्ष २०७७/७८ का लागि सिफारिस गरिएको राजस्व बाँडफाँडसम्बन्धी आधार र ढाँचा आगामी पाँच वर्षका लागि लागू हुनेछ।

३. तर सोही ऐनको दफा १५ को उपदफा (३) र (४) ले यस आयोगले निर्धारण गरेको विस्तृत आधार र ढाँचा विशेष कारणवस पाँच वर्ष आगावै पुनरावलोकन गर्न आवश्यक देखेमा नेपाल सरकारले आयोगलाई अनुरोध गर्न सक्ने र नेपाल सरकारले गरेको अनुरोध आयोगलाई मनासिव लागेमा उल्लिखित आधार र ढाँचामा पुनरावलोकन गरी नेपाल सरकारमा सिफारिस गर्न सक्नेछ। तर यसरी आयोगबाट पहिलो पटक निर्धारण भएको विस्तृत आधार र ढाँचा पाँच वर्षमा एक पटक भन्दा बढी पटक पुनरावलोकन हुनसक्ने देखिँदैन।

अन्तर-सरकारी वित्त व्यवस्थापन ऐन, २०७४

१. अन्तर-सरकारी वित्त व्यवस्थापन ऐन, २०७४ को दफा (३) बमोजिम नेपाल सरकार, प्रदेश सरकार र स्थानीय तहले कर, गैरकर तथा रोयल्टी लगाउन सक्ने कानुनी व्यवस्था गरेको छ जसअनुसार ऐनको अनुसूची-१ बमोजिम नेपाल सरकारले सङ्घीय कानुनबमोजिम करतर्फ भन्सार महशुल, अन्तःशुल्क, मूल्य अभिवृद्धि कर, संस्थागत आयकर, व्यक्तिगत आयकर, पारिश्रमिक कर र गैरकरतर्फ राहदानी शुल्क, भिसा शुल्क, पर्यटन दस्तुर, सेवा शुल्क दस्तुर, जूवा/चिठ्ठा क्यासिनो, दण्ड-जरिवाना लगाउन र उठाउन सक्ने व्यवस्था गरेको छ।

२. त्यसैगरी सोही दफाको उपदफा (२) ले प्रदेश सरकारले प्रदेश कानुनबमोजिम करतर्फ घरजग्गा रजिष्ट्रेशन शुल्क, सवारीसाधन कर, मनोरञ्जन कर, विज्ञापन कर, कृषि आयमा कर र गैरकरतर्फ सेवाशुल्क दस्तुर, पर्यटन शुल्क, दण्ड-जरिवाना लगाउन र उठाउन सक्ने व्यवस्था गरेको छ।

३. यसैगरी सोही दफाको उपदफा (३) ले स्थानीय तहले स्थानीय कानुनबमोजिम करतर्फ सम्पत्ति कर, घरबहाल कर, घरजग्गा रजिष्ट्रेशन शुल्क, सवारीसाधन कर, भूमिकर (मालपोत), मनोरञ्जन कर, विज्ञापन कर, व्यवसाय कर र गैरकरतर्फ सेवाशुल्क दस्तुर, पर्यटन शुल्क, दण्ड-जरिवाना लगाउन र उठाउन सक्ने व्यवस्था गरेको छ।

४. प्रदेश तथा स्थानीय तहले कर लगाउँदा राष्ट्रिय आर्थिक नीति, वस्तु तथा सेवाको ओसारपसार, पुँजी तथा श्रम बजार, छिमेकी प्रदेश तथा स्थानीय तहलाई प्रतिकूल नहुने गरी लगाउनु पर्नेछ भने प्राकृतिक स्रोतमा रोयल्टी लगाउने सम्बन्धमा भने सङ्घीय कानुनबमोजिम मात्रै कर लगाउन र उठाउन सक्ने व्यवस्था रहेको छ।

५. राजस्व बाँडफाँडको सम्बन्धमा अन्तर-सरकारी वित्त व्यवस्थापन ऐन, २०७४ को दफा ६ ले मूल्य अभिवृद्धि कर तथा अन्तःशुल्कको बाँडफाँड सम्बन्धमा निम्नानुसार व्यवस्था गरेको छ-

- दफा ६ (१) बमोजिम नेपाल सरकार, प्रदेश तथा स्थानीय तहबीच मूल्य अभिवृद्धि कर र आन्तरिक उत्पादनबाट उठेको अन्तःशुल्क रकम बाँडफाँड गर्न नेपाल सरकारले एक सङ्घीय विभाज्य कोष खडा गरी त्यस्तो रकम सो कोषमा जम्मा गर्नुपर्नेछ।

- दफा ६ (२) बमोजिम सङ्घीय विभाज्य कोषमा जम्मा भएको रकम मध्ये ७० प्रतिशत नेपाल सरकारलाई, १५ प्रतिशत प्रदेशलाई र १५ प्रतिशत स्थानीय तहलाई बाँडफाँड गर्नुपर्ने हुन्छ।

- दफा ६(३) बमोजिम नेपाल सरकार, प्रदेश सरकार र स्थानीय तह बीच बाँडफाँड गरिने रकम मध्ये नेपाल सरकारले प्राप्त गर्ने रकम सङ्घीय सञ्चित कोषमा दाखिला गर्ने र प्रदेशहरू तथा स्थानीय तहहरूलाई प्राप्त हुने रकम नेपाल सरकारले देहायको विभाज्य कोष खडा गरी त्यस्तो कोषमा जम्मा गर्नुपर्नेछ।

    - ❖ प्रदेशहरूले प्राप्त गर्ने रकम प्रदेश विभाज्य कोषमा जम्मा गर्नुपर्ने।
    - ❖ स्थानीय तहहरूले प्राप्त गर्ने रकम स्थानीय विभाज्य कोषमा जम्मा गर्नुपर्ने।

- दफा ६(४) बमोजिम प्रदेश विभाज्य कोष र स्थानीय विभाज्य कोषमा जम्मा भएको रकम संविधान र यस ऐनको अधीनमा रही आयोगले निर्धारण गरेको आधार र ढाँचाबमोजिम प्रत्येक प्रदेश तथा स्थानीय तहलाई बाँडफाँड गर्नुपर्दछ।

- दफा ६(५) बमोजिमको बाँडफाँडबाट प्रत्येक प्रदेशले प्राप्त गर्ने रकम सम्बन्धित प्रदेश सञ्चित कोषमा र प्रत्येक स्थानीय तहले प्राप्त गर्ने रकम सम्बन्धित स्थानीय सञ्चित कोषमा जम्मा हुने गरी मासिक रूपमा उपलब्ध गराउनुपर्दछ।

- यसैगरी दफा ६(६) बमोजिम बाँडफाँड हुने रकम आर्थिक वर्षको अन्तिम महिनामा हिसाव मिलान गर्नुपर्दछ।

६. उक्त ऐनको दफा १८ को उपदफा (२) बमोजिम नेपाल सरकारले आयोगसँग परामर्श गरी चालु आर्थिक वर्षको फागुन मसान्तभित्र राजस्व बाँडफाँड र वित्तीय समानीकरण अनुदान वापत् आगामी आर्थिक वर्षमा नेपाल सरकारले प्रदेश तथा स्थानीय तहलाई उपलब्ध गराउने अनुमानित स्रोतको विवरण प्रदेश तथा स्थानीय तहलाई उपलब्ध गराउनु पर्नेछ भन्ने उल्लेख गरेबमोजिम आयोगले तोकिएको समयावधि भित्रै राजस्व बाँडफाँडको विस्तृत आधार र ढाँचा एवम् सो ढाँचाबमोजिमको राजस्व बाँडफाँडको हिस्सा नेपाल सरकारलाई सिफारिस गरेको छ।

७. त्यसैगरी ऐनको दफा २१ को उपदफा (४) ले प्रदेश तथा स्थानीय तहले आफूले उठाएको राजस्व र यस ऐन बमोजिम राजस्व बाँडफाँडबाट प्राप्त हुने रकमबाट प्रशासनिक खर्च पुग्ने गरी राजस्व र व्ययको अनुमान पेश गर्नुपर्नेछ भन्ने स्पष्ट व्यवस्था गरेको देखिन्छ। प्रदेश तथा स्थानीय तहले राजस्व सङ्कलनमा विशेष प्रयास गर्नुपर्ने, आ-आफ्नो आन्तरिक राजस्व परिचालनमा बढी भन्दा बढी प्राथमिकता दिनुपर्ने र आफू अन्तर्गतको प्रशासनिक खर्च आफ्नै आन्तरिक स्रोतबाट आपूर्ती गर्न प्रयत्न गर्नुपर्ने हुन्छ। यदि प्रदेश तथा स्थानीय तहले सङ्कलन गरेको आन्तरिक राजस्व रकमबाट प्रशासनिक खर्च धान्न नसक्ने अवस्था भएमा राजस्व बाँडफाँडबाट प्राप्त हुने रकमबाट प्रशासनिक खर्च गरी बाँकी रकम विकास निर्माण र सेवा प्रवाहका कार्यमा खर्च गर्नुपर्नेतर्फ ऐनले निर्देशित गरेको देखिन्छ। ऐनको उल्लिखित व्यवस्था र मनसायलाई अवलम्वन गर्दै प्रदेश सरकार र स्थानीय सरकारबाट प्रशासनिक खर्चको किफायती व्यवस्थापन हुनेछ भने आयोगको अपेक्षा र विश्वास रहेको छ।

तर प्रदेश तथा स्थानीय तहले आफ्नो आन्तरिक राजस्व र सङ्घबाट प्राप्त राजस्वको कुल योगबाट प्रशासनिक खर्च गर्नुपर्ने अवस्थामा यदि कुनै प्रदेश तथा स्थानीय तहको प्रशासनिक खर्च उसको आन्तरिक राजस्व र केन्द्रबाट प्राप्त राजस्वको कुल रकमबाट समेत पूरा नहुने स्थिति देखा पर्न गएमा त्यस्ता प्रदेश तथा स्थानीय तहको संस्थागत क्षमता लगायत आवश्यक अन्य पक्षमा सुधार एवम् विशेष व्यवस्था गर्नुपर्ने तर्फ आवश्यक बन्दोबस्त गर्नुपर्ने एवम् सोका लागि सम्वद्ध सरोकारवालाहरूबाट विशेष ध्यान दिनुपर्ने आयोगको सुझाव रहेको छ।

८. उक्त ऐनको दफा ३६ ले तीनै तहका सरकार बीच राजस्वका दर तथा राजस्व सङ्कलन सम्बन्धमा एक आपसी समन्वय र सहयोग हुनुपर्ने व्यवस्था गरेको छ जसअनुसार नेपाल सरकार, प्रदेश वा स्थानीय तहले आपसमा समन्वय गरी आफ्नो जिम्मेवारी भित्रको राजस्व एक अर्का मार्फत उठाउन वा कुनै खास प्रकारका राजस्व एकद्वार प्रणालीबाट उठाउने व्यवस्था गर्न सक्ने तथा राजस्वका दर यथासम्भव समान रूपमा कायम गर्ने वा तत्सम्बन्धी अन्य विषयमा आवश्यक समन्वय गर्न सक्नेछन् भन्ने व्यवस्था उल्लेख रहेको छ। उल्लिखित प्रावधानहरूलाई नेपाल सरकार, प्रदेश सरकार तथा स्थानीय सरकारहरूले अवलम्वन गर्नेछन् भन्ने आयोगको अपेक्षा रहेको छ।

घ. राजस्व बाँडफाँडका सैद्धान्तिक आधार

वित्तीय सङ्घीयताको कार्यान्वयनको महत्त्वपूर्ण पक्ष भनेको कुनै एक तहको सरकारले उठाएको राजस्व अन्य तहहरूमा समेत बाँडफाँड गर्नु हो। माथिल्ला तहका सरकारबाट तल्लो तहमा बाँडफाँड हुने राजस्व (Vertical Revenue Sharing) र तल्ला तहका सरकारबाट माथि प्रवाह हुने राजस्व (Upward Transfer of Revenue) प्रणाली गरी दुई प्रकारको राजस्व बाँडफाँड पद्धति रहेकोमा नेपालमा भने माथिल्ला तहका सरकारबाट तल्लो तहमा बाँडफाँड हुने पद्धति अपनाइएको छ। अन्तर-सरकारी वित्त व्यवस्थापन ऐन, २०७४ ले मूल्य अभिवृद्धि कर तथा आन्तरिक अन्तःशुल्कबाट उठेको रकममध्ये ७० प्रतिशत सङ्घलाई र १५/१५ प्रतिशत प्रदेश तथा स्थानीय तहलाई बाँडफाँड हुने व्यवस्था गरेको छ। नेपालको संविधानको धारा २५१ को उपधारा (१) को खण्ड (क) मा संविधान र कानुनबमोजिम सङ्घीय सञ्चित कोषबाट सङ्घ, प्रदेश र स्थानीय सरकारबीच राजस्वको बाँडफाँड गर्ने विस्तृत आधार र ढाँचा निर्धारण गर्ने काम, कर्तव्य र अधिकार राष्ट्रिय प्राकृतिक स्रोत तथा वित्त आयोगको हुने व्यवस्था रहेकोमा आयोगले सोही व्यवस्थाका आधारमा राजस्व बाँडफाँडको आधार र ढाँचा निर्धारण गरी सिफारिस गरेको छ। यसै सन्दर्भमा राजस्व बाँडफाँड सम्बन्धमा अवलम्बन गरिएका सैद्धान्तिक आधार निम्नानुसार रहेका छन्:

१. सङ्घीयता लागू भएका मुलुकहरूको वित्तीय सङ्घीयतासम्बन्धी पक्ष विश्लेषण गर्दा सङ्घीय इकाईहरू मध्ये नेपाल सरकारसँग राजस्व सङ्कलन गर्ने दायरा बढी हुने हुँदा स्वभाविक रूपमा संकलित राजस्व समेत बढी हुने गर्दछ। तल्ला तहका सङ्घीय इकाईहरूसँग राजस्व सङ्कलनका स्रोतहरू न्यून हुने हुँदा सामाजिक न्यायको दृष्टिकोणले नेपाल सरकारले आफूले सङ्कलन गरेको राजस्व निश्चित आधार र ढाँचामा तल्ला तहका सरकारलाई बाँडफाँड गर्नुपर्ने हुन्छ। साथै, नेपालको परिवेशमा समेत संविधान र कानुनले प्रदेश सरकार र स्थानीय सरकारको तुलनामा नेपाल सरकारलाई बढी राजस्व उठाउन सक्ने अधिकार प्रत्याभूत गरेको छ। यसै सिद्धान्तको मर्मअनुसार आयोगबाट राजस्व बाँडफाँडसम्बन्धी विस्तृत आधार र ढाँचा सिफारिस गरिएको छ।

२. नेपालको संविधानको अनुसूचीमा व्यवस्था गरिएका अधिकारको सूचीअनुसारको कार्य गर्न सम्बन्धित प्रदेश तथा स्थानीय तहले कर्मचारी व्यवस्थापनको कार्य, प्रशासनिक कार्य एवम् अनिवार्य दायित्व पूरा गर्नुपर्ने हुन्छ। जसका लागि प्रदेश तथा स्थानीय तहले आफ्नो आन्तरिक स्रोतबाट उठेको राजस्वबाट मात्र संविधानको अनुसूचीमा उल्लिखित कार्यहरूलाई प्रभावकारी रूपमा कार्यान्वयन गर्दै मूर्त रुप दिन नसक्ने अवस्था रहन सक्छ। अतः संवैधानिक भावनालाई मूर्त रुप दिँदै प्रदेश तथा स्थानीय तहको प्रशासनिक व्यवस्थालाई सहजीकरण गर्न पनि तहहरूबीच राजस्व बाँडफाँड गर्नुपर्ने हुन्छ।

३. यसैगरी राष्ट्रिय नीतिको कार्यान्वयन गर्न, राष्ट्रिय आवश्यकता पूरा गर्न, प्रदेश तथा स्थानीय तहको स्वायत्ततालाई ध्यान दिन, प्रदेश तथा स्थानीय तहले जनतालाई पुऱ्याउनुपर्ने सेवा र उनीहरूलाई प्रदान गरिएको आर्थिक अधिकार सुनिश्चित गर्न, राजस्व उठाउन सक्ने क्षमतालाई ख्याल गर्न, विकास निर्माणमा सहयोग पुऱ्याउन, क्षेत्रीय असन्तुलन, गरीबी र असमानताको न्यूनीकरण गर्न, बञ्चितीकरणको अन्त्य गर्न तथा आकस्मिक कार्य र अस्थायी आवश्यकता पूरा गर्न समेत राजस्व बाँडफाँडबाट प्राप्त रकम उपयोग गर्नुपर्ने हुन्छ।

४. यसका अलावा नेपालको सन्दर्भमा स्थानीय निकायहरू लामो समयदेखि निर्वाचित जनप्रतिनिधीविहिन रहेको अवस्था, नेपाल र नेपालीका लागि नेपालले अपनाएको सङ्घीयता नौलो अनुभव भएको अवस्था, प्रदेश तथा स्थानीय तहको आ-आफ्नै भौगोलिक अवस्थिति पहिचान र विषमता रहेको अवस्था, प्रदेश तथा स्थानीय तहको राजस्व सङ्कलनको क्षमता र व्यवस्थापनको पक्ष कमजोर रहेको अवस्था जस्ता पक्षहरूलाई मध्यनजर गर्दै राजस्व सङ्कलनबाट प्राप्त रकम वस्तुपरक, यथार्थपरक, समन्यायिक र पारदर्शी ढंगले बाँडफाँड तथा उपयोग गर्नुपर्ने हुन्छ।

५. यसप्रकार संविधानको धारा ६० र राष्ट्रिय प्राकृतिक स्रोत तथा वित्त आयोग ऐन, २०७४ को दफा १५ समेतका आधारमा आयोगले तीनै तहका सरकार बीच राजस्वको बाँडफाँड गर्दा लिनुपर्ने विस्तृत आधार र ढाँचा निर्धारण गरी सो बमोजिमको राजस्व बाँडफाँडको हिस्सा सिफारिस गरेको छ।

ङ. राजस्व बाँडफाँडका लागि प्रक्षेपण गरिएको रकम

आगामी आर्थिक वर्ष २०७७/७८ का लागि नेपाल सरकारबाट प्रदेश तथा स्थानीय तहलाई हस्तान्तरण हुने राजस्व बाँडफाँडको प्रयोजनार्थ आर्थिक वर्ष २०७७/७८ का लागि मूल्य अभिवृद्धि कर तथा आन्तरिक उत्पादनबाट सङ्कलन हुने अन्तःशुल्क रकमको अनुमानित रकम खुलाई पठाई दिनहुन भनी नेपाल सरकार अर्थ मन्त्रालयलाई यस आयोगको च.नं. ४८० को मिति २०७६/११/०५ गतेको पत्रानुसार लेखी पठाइएकोमा नेपाल सरकार अर्थ मन्त्रालय, राजस्व व्यवस्थापन महाशाखाको मिति २०७६/ ११। २९ गतेको च.नं. ७९३ को पत्रानुसार मूल्य अभिवृद्धि कर तर्फ कुल अनुमानित रु.३ खर्व १५ अर्व १३ करोडको ३० प्रतिशतले हुन आउने रु.९४ अर्व ५४ करोड र आन्तरिक उत्पादनतर्फको अन्तःशुल्क तर्फ कुल अनुमानित रकम रु.८१ अर्व ७६ करोडको ३० प्रतिशतले हुने रु.२४ अर्व ५३ करोड गरी रु.१ खर्व १९ अर्व ७ करोड राजस्व बाँडफाँड प्रयोजनको लागि सङ्कलन हुने प्रक्षेपण गरिएको छ। उक्त रकम मध्ये अन्तर-सरकारी वित्त व्यवस्थापन ऐन, २०७४ को दफा ६ को उपदफा (२) बमोजिम प्रदेशलाई रु. ५९ अर्व ५३ करोड ५० लाख र स्थानीय तहलाई रु. ५९ अर्व ५३ करोड ५० लाख बाँडफाँड गरिएको छ।

च. राजस्व बाँडफाँडका आधार एवम् ढाँचाको तथ्याङ्कको स्रोत

आयोगले राजस्व बाँडफाँडको आधार र ढाँचा तयार गर्नुपर्ने भएको हुँदा बाँडफाँडलाई वस्तुगत, न्यायोचित, निष्पक्ष र पारदर्शी तुल्याउन तथ्याङ्कको आवश्यकता पर्दछ। आगामी आर्थिक वर्ष २०७७/७८ का लागि राजस्व बाँडफाँड गर्दा निर्धारण गर्नुपर्ने विस्तृत आधार र ढाँचाका लागि विभिन्न निकाय तथा स्रोतहरूबाट तथ्याङ्क सङ्कलन गरिएको छ जसको विवरण यसप्रकार रहेको छ-

क.सं.	आधार (सूचक)	स्रोत	प्रयोग
१.	जनसङ्ख्या र जनसाङ्ख्यिक विवरण क. कुल जनसङ्ख्या, ख. आश्रित जनसङ्ख्या (१५ वर्ष भन्दा कम र ६४ वर्ष भन्दा बढी उमेर)।	• राष्ट्रिय जनगणना, २०६८, केन्द्रीय तथ्याङ्क विभाग।	प्रदेश तथा स्थानीय तह।
२.	क्षेत्रफल (भूगोल)	• नापी विभाग।	
३.	मानव विकास सूचकाङ्क	• नेपाल मानव विकास प्रतिवेदन २०१४, राष्ट्रिय योजनाआयोग, • राष्ट्रिय जनगणना, २०६८, केन्द्रीय तथ्याङ्क विभाग।	
४.	खर्चको आवश्यकता	• महालेखा नियन्त्रक कार्यालय, • सङ्घीय मामिला तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रालय, • प्रदेश तथा स्थानीय तह, • राष्ट्रिय प्राकृतिक स्रोत तथा वित्त आयोगको अध्ययन।	
५.	राजस्व सङ्कलनमा गरेको प्रयास	• महालेखा नियन्त्रकको कार्यालय, • सङ्घीय मामिला तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रालय, • प्रदेश तथा स्थानीय तह, • राष्ट्रिय प्राकृतिक स्रोत तथा वित्त आयोगको अध्ययन।	
६.	पूर्वाधार विकास क. सडकको घनत्व (सडकमा पहुँच), ख. विद्युतको सुविधा (विद्युतमा पहुँच), ग. सूचना प्रविधिको सुविधा (सूचना प्रविधिमा पहुँच), घ. खानेपानीको सुविधा (खानेपानीमा पहुँच), ङ. सरसफाइ(शौचालयको उपलब्धता)।	• राष्ट्रिय जनगणना, २०६८, केन्द्रीय तथ्याङ्क विभाग, • सडक विभाग, शहरी विकास तथा भवन निर्माण विभाग र स्थानीय पूर्वाधार विभाग, • नेपाल विद्युत प्राधिकरण, • नेपाल दूरसञ्चार कम्पनी लिमिटेड, • खानेपानी मन्त्रालय।	
७.	विशेष अवस्था क. अपाङ्गता भएको जनसङ्ख्या, ख. आर्थिक सामाजिक असमानता।	• राष्ट्रिय जनगणना, २०६८, केन्द्रीय तथ्याङ्क विभाग, • राष्ट्रिय प्राकृतिक स्रोत तथा वित्त आयोगले गरेको अध्ययन।	

छ. राजस्व बाँडफाँड गर्न लिइएका आधार र ढाँचा

यस आयोगले आगामी आर्थिक वर्ष २०७७/७८ का लागि नेपाल सरकारबाट प्रदेश तथा स्थानीय तहलाई उपलब्ध गराउनुपर्ने राजस्व बाँडफाँडको रकम देहायका विस्तृत आधार र ढाँचामा निर्धारण गरी सो बमोजिमको राजस्व बाँडफाँडको हिस्सा नेपाल सरकारलाई सिफारिस गरिएको छ-

क.सं.	आधार (सूचक)	आन्तरिक ढाँचा (उपसूचकको भार प्रतिशतमा)	ढाँचा (भार प्रतिशतमा)
१.	जनसङ्ख्या र जनसाङ्ख्यिक विवरण क. कुल जनसङ्ख्या, ख. आश्रित जनसङ्ख्या।	 ७० % ३० %	६० %
२.	क्षेत्रफल (भुगोल)		१५ %
३.	मानव विकास सूचकाङ्क		५ %
४.	खर्चको आवश्यकता		५ %
५.	राजस्व सङ्कलनमा गरेको प्रयास		३ %
६.	पूर्वाधार विकास क. सडकको घनत्व (सडकमा पहुँच), ख. विद्युतको सुविधा (विद्युतमा पहुँच), ग. सूचना प्रविधिको सुविधा (सूचना प्रविधिमा पहुँच), घ. खानेपानीको सुविधा (खानेपानीमा पहुँच), ङ. सरसफाइ (शौचालयको उपलब्धता)।	 ६० % १० % १० % १० % १० %	१० %
७.	विशेष अवस्था क. अपाङ्गता भएको जनसङ्ख्या, ख. आर्थिक सामाजिक असमानता।	 २० % ८० %	२ %
		जम्मा	१०० %

ज. राजस्व बाँडफाँडका आधार एवम् ढाँचाको व्याख्या तथा विश्लेषण

आगामी आर्थिक वर्ष २०७७/७८ का लागि निम्नानुसारका आधार, ढाँचा, सूचक एवम् उपसूचकका आधारमा राजस्व बाँडफाँडका विस्तृत आधार तथा ढाँचा निर्धारण गरी सो बमोजिमको राजस्व बाँडफाँडको हिस्सा सिफारिस गरिएको छ।

१. जनसङ्ख्या र जनसाङ्ख्यिक विवरण

प्रत्येक प्रदेश र स्थानीय तहको जनसङ्ख्याको विवरण राष्ट्रिय जनगणना, २०६८ बाट लिइएको छ। आश्रित जनसङ्ख्याको अनुपातका लागि सोही जनगणनाबमोजिम आर्थिक रूपले सक्रिय (१५-६४ वर्ष) उमेर समूहको जनसङ्ख्यासँग सो उमेर समूह बाहिरको जनसङ्ख्याको अनुपात निकालिएको छ। आगामी आर्थिक वर्ष २०७७/८८ का लागि राजस्व बाँडफाँड गर्दा लिइएका आधारहरू मध्ये प्रमुख आधारका रूपमा जनसङ्ख्या र जनसाङ्ख्यिक विवरणलाई ६० प्रतिशत् भार दिइएको छ। यस आधारलाई प्रदेश तथा स्थानीय तहको कुल जनसङ्ख्या तथा आश्रित जनसङ्ख्या भनी दुई भागमा विभाजित गरिएको छ।

जनसङ्ख्या र जनसांख्यिक विवरणलाई प्रदान गरिएको ६० प्रतिशत् भारलाई शत् प्रतिशत् मानी यसमध्ये कुल जनसङ्ख्यालाई ७० प्रतिशत भार दिइएको छ। नेपालको संविधानले प्रदेश तथा स्थानीय तहका

सम्बन्धमा अनुसूचीमा व्यवस्था गरिएको कार्य जिम्मेवारीअनुसार प्रदेश तथा स्थानीय तहले आ-आफ्नो जनसङ्ख्यालाई विभिन्न सेवा प्रवाह गर्नुपर्ने हुन्छ। कुल जनसङ्ख्याले प्रदेश तथा स्थानीय तहको सेवा प्रवाहको आकार र लागत निर्धारण गर्दछ। जति बढी जनसङ्ख्या भयो त्यतिनै बढी सेवा सुविधा प्रवाह गर्नुपर्ने, सार्वजनिक सेवा र विकास निर्माणका कार्यमा खर्च गर्नुपर्ने हुन्छ जसका कारणले प्रदेश तथा स्थानीय तहको प्रशासनिक खर्चको आकार समेत बढाउँछ। तसर्थ,, राजस्व बाँडफाँड गर्दा प्रदेश तथा स्थानीय तहको जनसङ्ख्याको आकारलाई ७० प्रतिशत भार प्रदान गरी सिफारिस गरिएको छ।

यसैगरी, आश्रित जनसङ्ख्यालाई ३० प्रतिशत भार प्रदान गरिएको छ। आश्रित जनसङ्ख्या अन्तर्गत राष्ट्रिय जनगणना २०६८ अनुसार १५ वर्ष भन्दा मुनिका तथा ६४ वर्ष भन्दा माथिका उमेर भएका जनसङ्ख्यालाई आश्रित जनसङ्ख्याका रूपमा लिइएको छ। आश्रित जनसङ्ख्याले परनिर्भरताको अनुपात बढाउने तथा यस्ता जनसङ्ख्याका लागि सम्बन्धित प्रदेश तथा स्थानीय तहले विशेष सेवा सुविधाको व्यवस्था गर्नुपर्ने हुन्छ जसले प्रदेश तथा स्थानीय तहको थप आर्थिक भार सृजना गर्दै प्रदेश तथा स्थानीय तहको वित्तीय अन्तर (Fiscal Gap) बढाउने गर्दछ।

यस्तो अवस्थामा मूलतः संविधानको धारा ४२ र धारा ६० (८) का प्रावधानहरूलाई मूर्त रुप दिन पनि प्रदेश तथा स्थानीय तहहरूलाई न्यायोचित रूपमा रकम उपलब्ध गराउनु पर्दछ भन्ने मान्यताअनुरूप राजस्व बाँडफाँड गर्दा आश्रित जनसङ्ख्यालाई ३० प्रतिशत भार प्रदान गरिएको छ।

२. क्षेत्रफल (भूगोल)

देशको कुल क्षेत्रफलमा प्रदेश तथा स्थानीय तहले ओगटेको क्षेत्रफलको अनुपातलाई क्षेत्रफलको सूचकको रूपमा लिइएको छ। प्रदेश तथा स्थानीय तहले ओगटेको क्षेत्रफलले उक्त प्रदेश तथा स्थानीय तहले जनतालाई प्रवाह गर्नुपर्ने सेवाको गुणस्तर, सेवा प्रवाहको सहजता, प्रशासनिक खर्चको अवस्था, प्रशासनिक संरचना आदि पक्षमा प्रत्यक्ष रूपमा असर गर्दछ। यी पक्षहरूले उक्त प्रदेश तथा स्थानीय तहको प्रशासनिक खर्चको आकार बढाउँदछ। जुन प्रदेश तथा स्थानीय तहको क्षेत्रफल बढी हुन्छ, स्वभावतः उक्त प्रदेश तथा स्थानीय तहलाई बढी आर्थिक स्रोतको आवश्यकता पर्दछ। अतः राजस्व बाँडफाँडको सिफारिस गर्दा त्यहाँको भूगोल रहेको कुल क्षेत्रफललाई १५ प्रतिशत् भार प्रदान गरिएको छ। यस प्रयोजनका लागि प्रदेश तथा स्थानीय तहको क्षेत्रफल निर्धारण गर्न नापी विभाग, सङ्घीय मामिला तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रालय र यस आयोग स्वयंले तयार पारेका तथ्याङ्कलाई स्रोतका रूपमा लिइएको छ।

३. मानव विकास सूचकाङ्क

सन् २०१४ मा प्रकाशित नेपाल मानव विकास प्रतिवेदनको आधारमा प्रदेश तथा स्थानीय तहको मानव विकास सूचकाङ्क निर्माण गरिएको छ। विश्वव्यापी रूपमा गुणस्तरयुक्त मानव जीवनस्तर (Quality of Human Life) निर्धारणको लागि प्रयोगमा लिइने मानव विकास सूचकाङ्कले शिक्षा (Education), स्वास्थ्य (मूलतः Life Expectancy) तथा प्रति व्यक्ति आय (Per Capita Income) लाई समेट्ने गर्दछ। प्रदेश तथा स्थानीय तहको मानव विकास सूचकाङ्कले उक्त प्रदेश तथा स्थानीय तहको गुणस्तरीय मानवीय जीवन (Quality of Human Life) का बारेमा जानकारी प्रदान गर्दछ। जुन प्रदेश तथा स्थानीय तहको मानव विकास सूचकाङ्क कमजोर छ, त्यस प्रदेश तथा स्थानीय तहले आफ्नो क्षेत्रका जनताको जीवनस्तर उकास्न

प्रमुख रूपमा ध्यान दिनुपर्ने हुन्छ। जुन प्रदेश तथा स्थानीय तहमा शिक्षा, स्वास्थ्य तथा जीवनस्तर लगायतको मानव विकास सूचकाङ्क न्यून हुन्छ त्यस्ता प्रदेश तथा स्थानीय तहमा त्यहाँको मानव विकासको स्तर अभिवृद्धिका लागि सार्वजनिक सेवामा बढी खर्च गर्नुपर्ने हुन्छ जसले गर्दा प्रदेश तथा स्थानीय तहको सेवा प्रवाह लागत बढाउने गर्दछ। प्रदेश तथा स्थानीय तहको शिक्षा, स्वास्थ्य लगायतको आवश्यकतालाई सम्बोधन गर्नका लागि मानव विकास सूचकाङ्कलाई समावेश गरिएको हो।

यसप्रकार उल्लिखित पक्षहरूलाई ख्याल राख्दै राजस्व बाँडफाँड गर्दा मानव विकास सूचकाङ्क लाई ५ प्रतिशत भार प्रदान गरिएको छ। मानव विकास सूचकाङ्कसम्बन्धी तथ्याङ्क सन् २०१४ मा राष्ट्रिय योजना आयोगले तयार पारेको मानव विकास प्रतिवेदन, २०१४ बाट लिइएको छ।

४. **खर्चको आवश्यकता**

नेपालको संविधानको धारा ६०(४) ले प्रदेश तथा स्थानीय तहको खर्चको आवश्यकता र राजस्व क्षमताको आधारमा वित्तीय अन्तर (Fiscal Gap) पत्ता लगाई सो का आधारमा सम्बन्धित प्रदेश र स्थानीय तहलाई अन्तर-सरकारी वित्तीय हस्तान्तरण गर्नुपर्नेतर्फ मार्गदर्शन गरेको छ। सो वित्तीय अन्तर निर्धारणसम्बन्धी अध्ययनको कार्य आयोगबाट भइहेको हुँदा यसको पूर्ण प्रतिवेदनसहित प्रदेश तथा स्थानीय तहको खर्चको आवश्यकतासम्बन्धी तथ्याङ्कीय विवरण आउन समय लाग्ने भएको परिप्रेक्ष्यमा अन्तर-सरकारी वित्तीय व्यवस्थापन ऐनको दफा २१(४) मा उल्लिखित कानुनी प्रावधानलाई ख्याल राख्दै आगामी आर्थिक वर्ष २०७७/७८ को लागि राजस्व बाँडफाँडको सिफारिस गर्दा खर्चको आवश्यकता अन्तर्गत आर्थिक वर्ष २०७५/७६ मा प्रदेश तथा स्थानीय तहले गरेको कुल प्रशासनिक खर्चलाई प्रमुख आधारका रूपमा लिएर प्रदेश तथा स्थानीय तहको खर्चको आवश्यकता निर्धारण गरिएको छ। सामान्यतः प्रत्येक प्रदेश तथा स्थानीय तहले आफूले सङ्कलन गरेको आम्दानी (राजस्व) बाटै प्रशासनिक खर्च व्यवस्थापन गर्नुपर्ने हुन्छ। तसर्थ,, राजस्व बाँडफाँडबाट प्राप्त हुने रकम प्रशासनिक खर्चमा समेत उपयोग गर्नुपर्ने विषयलाई ख्याल राखी खर्चको आवश्यकता निर्धारण गरिएको छ।

उपरोक्त प्रयोजनका लागि जनप्रतिनिधिको सुविधा खर्च, कर्मचारीको तलब भत्ता खर्च, कार्यालय सञ्चालन खर्च, कर्मचारी दरबन्दी संख्याका आधारमा हुने खर्च, पालिका अन्तर्गतका वडाहरूको संख्याका आधारमा लाग्ने लागत लगायतका खर्च शीर्षकहरूका आधारमा प्रशासनिक खर्च निर्धारण गरिएको छ। यसरी खर्चको आवश्यकता सूचकाङ्कलाई ५ प्रतिशत भार प्रदान गरिएको छ। यसका लागि आवश्यक पर्ने तथ्याङ्क स्रोतका रूपमा सङ्घीय मामिला तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रालयबाट प्रत्येक प्रदेश तथा स्थानीय तहको तहगत स्वीकृत कर्मचारी दरवन्दीको विवरण लिइएको छ। त्यस्तै, महालेखा नियन्त्रक कार्यालयबाट प्रत्येक प्रदेश तथा स्थानीय तहको कुल प्रशासनिक खर्चको तथ्याङ्क लिइएको छ।

प्रशासनिक खर्च गणना गर्दा निर्वाचित पदाधिकारीहरूका सम्बन्धमा प्रदेश तथा स्थानीय तहले जारी गरेको सेवा सुविधासम्बन्धी आर्थिक ऐनलाई समेत आधार मानिएको छ भने नेपाल सरकारले प्रयोगमा ल्याएको "एकीकृत आर्थिक संकेत तथा वर्गीकरण र व्याख्या, २०७४" अनुसार वर्गीकरण गरेका खर्च शीर्षकलाई समेत आधार लिइएको छ।

५. राजस्व सङ्कलनमा गरेको प्रयास

अन्तर-सरकारी वित्त व्यवस्थापन ऐन, २०७४ को दफा २१ को उपदफा (४) मा प्रदेश तथा स्थानीय तहले प्रत्येक वर्ष आफूले उठाएको राजस्व र राजस्व बाँडफाँडबाट प्राप्त हुने रकमबाट प्रशासनिक खर्च पुग्ने गरी राजस्व र व्ययको अनुमान पेश गर्नुपर्ने व्यवस्था गरेको छ जसको मूल ध्येय भनेको प्रदेश तथा स्थानीय तहले बढी भन्दा बढी आन्तरिक स्रोत (राजस्व) परिचालन गरी आफू अन्तर्गतको प्रशासनिक खर्च धान्न सक्नुपर्ने हुन्छ। राजस्व बाँडफाँडबाट प्राप्त रकम प्रशासनिक खर्चमा प्रयोग गर्नुका साथै अन्य विकासात्मक कार्यमा समेत खर्च गर्नुपर्ने हुन्छ।

यसै प्रयोजनका लागि आयोगले राजस्व बाँडफाँडको सिफारिस गर्दा प्रदेश तथा स्थानीय तहले राजस्व सङ्कलनमा गरेको प्रयासलाई ३ प्रतिशत भार दिई सिफारिस गरेको छ। प्रदेश तथा स्थानीय तहले राजस्व सङ्कलनमा गरेको प्रयास अन्तर्गत निम्नानुसारका सूचकहरू निर्धारण गरी तथ्याङ्क सङ्कलन गरेको छ। संकलित तथ्याङ्क अनुसार प्रदेश तथा स्थानीय तहहरू संस्थागत संरचना निर्माणकै चरणमा रहेको अवस्था, जनशक्ति व्यवस्थापन पूर्णतः व्यवस्थित भइनसकेको अवस्था, ऐन नियम कार्यविधिहरू तर्जुमा हुँदै गरेको अवस्था र सबै प्रदेश तथा स्थानीय तहहरूले राजस्व सङ्कलनमा आ-आफ्नो तर्फबाट प्रयास गरेको पाइएको अवस्था समेतलाई ध्यानमा राखी सबै प्रदेश तथा स्थानीय तहलाई समान अङ्कभार प्रदान गरिएको छ।

- **प्रदेशका सन्दर्भमा अवलम्बन गरिएका राजस्व सङ्कलनमा गरेको प्रयासका सूचकहरू**

  क) प्रदेशले अन्तर-सरकारी वित्त व्यवस्थापन ऐन, २०७४ को दफा ५ को उपदफा (१) को खण्ड (क) र ६ (क) बमोजिम सवारी साधन करबाट उठेको रकममध्ये ४०% रकम स्थानीय विभाज्य कोषमा जम्मा गरी आयोगको सिफारिसबमोजिमको हिस्सा आफ्नो प्रदेश भित्रका स्थानीय तहहरूको सञ्चित कोषमा जम्मा गरेको वा नगरेको।

  ख) प्रदेशले अघिल्लो आर्थिक वर्षको तुलनामा पछिल्लो आर्थिक वर्षमा राजस्व वृद्धि गरेको वा नगरेको।

  ग) आफ्नो अधिकार क्षेत्र भित्रको राजस्व (कर तथा गैरकर) सङ्कलन गर्ने सन्दर्भमा प्रदेशले अन्तर-सरकारी वित्त व्यवस्थापन ऐन, २०७४ को अनुसूची २ को खण्ड (ग) बमोजिमको राजस्व (अन्य कर तथा गैरकर) को दायरा विस्तार गरेको वा नगरेको।

- **स्थानीय तहका सन्दर्भमा अवलम्बन गरिएका राजस्व सङ्कलनमा गरेको प्रयासका सूचकहरू**

  क) अन्तर-सरकारी वित्त व्यवस्थापन ऐनको दफा ५ को उपदफा (१) को खण्ड (ख),(ग) र (घ) बमोजिम घर जग्गा रजिष्ट्रेशन शुल्क वा मनोरञ्जन कर वा विज्ञापन करबाट उठेको रकम मध्ये ६०% रकम सम्बन्धित स्थानीय तहले आफ्नो स्थानीय सञ्चित कोषमा जम्मा गरी ४०% रकम सम्बन्धित प्रदेश सञ्चित कोषमा दाखिला गरेको वा नगरेको।

  ख) स्थानीय तहले अघिल्लो आर्थिक वर्षको तुलनामा पछिल्लो आर्थिक वर्षमा राजस्व वृद्धि गरेको वा नगरेको।

ग) आफ्नो अधिकारक्षेत्र भित्रको राजस्व (कर तथा गैरकर) सङ्कलन गर्ने सन्दर्भमा प्रदेशले अन्तर-सरकारी वित्त व्यवस्थापन ऐन, २०७४ को अनुसूची-३ को खण्ड (ग) बमोजिमको राजस्व (अन्य कर तथा गैरकर) को दायरा विस्तार गरेको वा नगरेको।

यसरी प्रदेश तथा स्थानीय तहले राजस्व सङ्कलनमा गरेको प्रयासका सम्बन्धमा उल्लिखित सूचकहरूका आधारमा भार दिई मूल्याङ्कन गरिएको छ।

६. पूर्वाधार विकास

प्रदेश तथा स्थानीय तहमा उपलब्ध सडक, विद्युत, सूचना प्रविधि, खानेपानी र सरसफाइको पहुँच तथा उपलब्धततालाई आधार मानी पूर्वाधार सूचकाङ्क तयार गरिएको छ। विकासको पूर्वशर्तका रूपमा रहेको प्रदेश तथा स्थानीय तहको पूर्वाधार विकासको अवस्थाले सो प्रदेश तथा स्थानीय तहको विकास खर्चको अवस्था निर्धारण गर्न मार्ग प्रशस्त गर्दछ। पूर्वाधार विकासको अवस्था कमजोर भएका प्रदेश तथा स्थानीय तहले जनतालाई संविधानले मार्गदर्शन गरे अनुसारका सेवा सुविधा प्रदान गर्न खर्च गर्नुपर्ने हुन्छ, जसले गर्दा सेवाको लागत वृद्धि गराउँदछ।

यसै परिप्रेक्ष्यमा राजस्व बाँडफाँडको सिफारिस गर्ने प्रयोजनका लागि पूर्वाधार विकास सूचकलाई १० प्रतिशत भार प्रदान गरिएको छ। पूर्वाधार विकास अन्तर्गत सडक घनत्व, विद्युत सुविधा, सूचना प्रविधि, खानेपानी सुविधा र सरसफाइलाई उपसूचकको रूपमा लिइएको छ। यी उपसूचकहरूले क्रमशः सडकको पहुँच, विद्युतको पहुँच, सूचना प्रविधिको पहुँच, खानेपानीको पहुँच तथा शौचालयको उपलब्धताका बारेमा जानकारी उपलब्ध गराउँदछन्।

सडक घनत्वले प्रदेश तथा स्थानीय तहको सडकको पहुँचका बारेमा चित्रण गर्दछ। भरपर्दो सडक सञ्जालले प्रदेश तथा स्थानीय तहमा आर्थिक क्रियाकलापमा वृद्धि ल्याउन सहयोग गर्दछ। सडक सञ्जालको पहुँचले कुनै पनि प्रदेश वा स्थानीय तहको विकासमा टेवा पुऱ्याउँदछ। प्रदेश तथा स्थानीय तहलाई आवश्यक पर्ने स्रोत सो तहको विकासको अवस्थामा समेत निर्भर हुने भएकोले पूर्वाधार विकास सूचकलाई १० प्रतिशत भार दिइएको छ। यसरी पूर्वाधार विकासलाई दिइएको १० प्रतिशत भारलाई शत् प्रतिशत मानी सो शत् प्रतिशतबाट ६० प्रतिशत भार प्रदेश तथा स्थानीय तहको सडक घनत्वलाई दिइएको छ। सार्वजनिक सेवा वितरणलाई प्रभावकारी बनाउन र आम सर्वसाधारण जनतालाई सुगम तथा सहज ढंगले सेवा प्रवाह गर्नका लागि सडकको भूमिका महत्त्वपूर्ण हुने हुँदा सडकको घनत्वलाई बढी भार दिइएको छ। यस प्रयोजनका लागि सडक विभाग र स्थानीय पूर्वाधार विकास विभागले सन् २०१८ सम्ममा सडक घनत्वका सम्बन्धमा अध्यावधिक गरिएको तथ्याङ्क प्रयोग गरिएको छ।

विद्युत सुविधाले प्रदेश तथा स्थानीय तहको विद्युत माथिको पहुँचको अवस्थालाई उजागर गर्दछ। विकासको एउटा आवश्यकताको रूपमा लिइने विद्युतको सुविधाले प्रदेश तथा स्थानीय तहको आर्थिक विकासमा बहु-आयामिक भूमिका खेल्दछ। जुन प्रदेश तथा स्थानीय तहमा विद्युत सुविधाको पहुँच कमजोर रहेको छ, त्यस तहमा सार्वजनिक सेवा प्रवाहको प्रभावकारिता वृद्धिका लागि प्रदेश तथा स्थानीय तहले सोहीबमोजिम बढी खर्च गर्नुपर्ने हुन्छ। यसका लागि थप आर्थिक व्ययभार आवश्यक पर्दछ। यसै परिप्रेक्ष्यमा प्रदेश तथा स्थानीय तहको विद्युत सुविधाको अवस्थालाई राजस्व बाँडफाँड गर्दा उपसूचकका रूपमा लिई पूर्वाधार

विकासका लागि तोकिएको भारबाट १० प्रतिशत भार विद्युत सुविधाको पहुँचलाई दिइएको छ जसका लागि आवश्यक पर्ने तथ्याङ्क नेपाल विद्युत प्राधिकरण तथा राष्ट्रिय जनगणना, २०६८ (केन्द्रीय तथ्याङ्क विभाग)बाट लिइएको छ।

सूचना प्रविधिको पहुँचले प्रदेश तथा स्थानीय तहको सामाजिक, साँस्कृतिक तथा आर्थिक विकासमा महत्त्वपूर्ण टेवा पुऱ्याउँदछ। प्रदेश तथा स्थानीय तहले जनतालाई प्रदान गर्ने सार्वजनिक सेवा प्रवाहमा प्रभावकारिता ल्याउन सूचना प्रविधिले प्रमुख भूमिका खेल्दछ। जुन प्रदेश तथा स्थानीय तहको सूचना प्रविधिको अवस्था कमजोर छ, त्यस्ता प्रदेश तथा स्थानीय तहले सूचना प्रविधिको स्तर माथि उकास्न यथोचित लगानी गर्नुपर्ने हुन्छ। यसले एकातर्फ प्रदेश तथा स्थानीय तहको आर्थिक व्ययभार बढाउने गर्दछ भने अर्कोतर्फ प्रशासनिक खर्चमा समेत वृद्धि ल्याउँछ। यी सबै पक्षहरूलाई ख्याल गर्दै पूर्वाधार विकासका लागि तोकिएको भारबाट सूचना प्रविधिको पहुँचलाई १० प्रतिशत भार दिइएको छ जसका लागि आवश्यक पर्ने तथ्याङ्क राष्ट्रिय जनगणना २०६८ (केन्द्रीय तथ्याङ्क विभाग) तथा नेपाल दूरसञ्चार कम्पनी लिमिटेडबाट लिइएको छ।

खानेपानीको सुविधाले प्रदेश तथा स्थानीय तहमा जनताको खानेपानी सुविधा माथिको पहुँचको चित्रण गर्दै उक्त क्षेत्रका जनताको गुणस्तरीय जीवनयापनको अवस्था समेतलाई झल्काउँछ। खानेपानी सुविधाको पहुँच विस्तार गर्दै लैजाने विषय सरकारको अनिवार्य दायित्व अन्तर्गत पर्न आउँदछ। संविधानले परिकल्पना गरे अनुसारको लोककल्याणकारी राज्य व्यवस्थाको स्थापना गर्न अन्य कुराका अलावा प्रत्येक प्रदेश तथा स्थानीय तहले जनताले सजिलै खानेपानी सुविधा प्राप्त गर्ने वातावरणको सृजना गर्नेतर्फ प्रयास गर्नुपर्ने हुन्छ। प्रदेश तथा स्थानीय तहमा खानेपानी सुविधाको पहुँच बढाउन उल्लेख्य आर्थिक स्रोतको आवश्यकता पर्दछ। अतः यी पक्षहरूलाई ख्याल राख्दै पूर्वाधार विकास अन्तर्गतको भार प्रतिशतबाट खानेपानी सुविधा उपसूचकलाई १० प्रतिशत भार प्रदान गरिएको छ। यसका लागि आवश्यक पर्ने तथ्याङ्क राष्ट्रिय जनगणना २०६८ (केन्द्रीय तथ्याङ्क विभाग) र खानेपानी मन्त्रालयबाट लिइएको छ।

सरसफाइ व्यक्तिको गुणस्तरीय जीवनस्तर यापनका लागि आवश्यक पर्ने महत्त्वपूर्ण सूचक हो। शौचालय सहितको सरसफाइको अवस्था हुनुको अर्थ रोगव्याधीबाट सो क्षेत्र तथा स्थान विशेषमा रहने जनताहरू सुरक्षित रहनु हो। सरसफाइको अवस्था कमजोर रहेको प्रदेश तथा स्थानीय तहले सो सुविधा वृद्धि गर्नका लागि थप लगानी गर्नुपर्ने हुन्छ भने पर्याप्त सरसफाइको उपलब्धता भएको स्थानमा थप लगानीको आवश्यकता नपर्न सक्दछ। कमजोर सरसफाइको अवस्थाले गर्दा प्रदेश तथा स्थानीय तहले विभिन्न नकारात्मक असरहरू समेत सामना गर्नुपर्ने हुन्छ। तसर्थ,, प्रदेश तथा स्थानीय तहमा हाल रहेका शौचालयहरूको उपलब्धतालाई सरसफाइ सूचक मानी पूर्वाधार विकास अन्तर्गतको भारबाट सरसफाइ (शौचालय) सुविधा उपसूचकलाई १० प्रतिशत् भार प्रदान गरिएको छ। यसका लागि आवश्यक पर्ने तथ्याङ्क राष्ट्रिय जनगणना २०६८ (केन्द्रीय तथ्याङ्क विभाग)बाट लिइएको छ।

यसप्रकार पूर्वाधार विकाससम्बन्धी उल्लिखित सडक, विद्युत, सूचना प्रविधि, खानेपानी र सरसफाइसम्बन्धी सूचक राम्रो भएका स्थानमा कम लगानी गरी त्यस्ता सूचकहरूको उपलब्धता न्यून भएको स्थानमा बढी लगानी गर्ने गरी आयोगले राजस्व बाँडफाँडसम्बन्धी आधार र ढाँचा सिफारिस गरेको छ।

७. विशेष अवस्था

राजस्व बाँडफाँडको आधार र ढाँचा निर्धारण गर्ने सिलसिलामा माथि उल्लिखित विभिन्न आधारहरूका अलावा राष्ट्रिय प्राकृतिक स्रोत तथा वित्त आयोग ऐनको दफा १५ को उपदफा (१) को खण्ड (छ) मा "विशेष अवस्था" लाई समेत एउटा आधारको रूपमा उल्लेख गरिएकोले उक्त "विशेष अवस्था"लाई समेत मूल्याङ्कन गर्दै आयोगले राजस्वको हिस्सा सिफारिस गर्नुपर्ने मनसाय ऐनबाट देखिन्छ। यसका लागि आयोगले राजस्व बाँडफाँडका सम्बन्धमा संविधान र कानुनमा भएका विभिन्न विषयहरूलाई अध्ययन, मनन र विश्लेषण गर्दै विशेष अवस्थाको व्याख्या गर्नुपर्ने देखियो। यसरी विशेष अवस्थाको व्याख्या र मूल्याङ्कन गर्दा सबै प्रदेश र सबै तहसँग सम्बन्धित तथ्याङ्कको उपलब्धता हुनुपर्ने विषय पनि त्यतिकै महत्त्वपूर्ण हुन आउने देखियो। तसर्थ,, आयोगले पहिलो पटक सिफारिस गरिसकेपछि पाँच वर्षसम्मका लागि मान्य हुने राजस्व बाँडफाँडको आधार र ढाँचा अन्तर्गत विशेष अवस्थालाई समेत समेटी राजस्व बाँडफाँडसम्बन्धी सिफारिस गरेको छ। यसका लागि २ प्रतिशत भार दिई विशेष अवस्थाको मूल्याङ्कन गरिएको छ। विशेष अवस्थाको मूल्याङ्कन गर्दा सबै प्रदेश र सबै स्थानीय तहको तथ्याङ्कको उपलब्धता हुनसक्ने सूचकको रूपमा रहेको अपाङ्गता भएको जनसङ्ख्या र आर्थिक सामाजिक असमानता सूचकलाई लिइएको छ। बढी अपाङ्गता हुनुको अवस्थाले प्रदेश तथा स्थानीय तहको सार्वजनिक सेवा प्रवाहमा बढी लगानी गर्नुपर्ने अवस्था सृजना गर्दछ जुन कुरा संविधानको मौलिक हकको कार्यान्वयनका दृष्टिकोणले समेत महत्त्वपूर्ण छ। आर्थिक सामाजिक असमानताको अवस्था उच्च रहेका प्रदेश तथा स्थानीय तहले जनतालाई सार्वजनिक सेवा प्रवाह गर्ने कार्यमा प्रभावकारिता ल्याउन थप खर्च गर्नुपर्ने हुन्छ। तसर्थ,, सबै प्रदेश र स्थानीय तहमा रहेका अपाङ्गता भएका व्यक्ति र आर्थिक सामाजिक रूपमा विभेदमा परेका व्यक्तिहरूको जीवनस्तर उकास्नका लागि सघाउ पुऱ्याउने उद्देश्यले विशेष अवस्थालाई प्रदान गरिएको २ प्रतिशत भारलाई शत प्रतिशत मानी अपाङ्गतासम्बन्धी उपसूचकलाई २० प्रतिशत र आर्थिक सामाजिक असमानता उपसूचकलाई ८० प्रतिशत भार प्रदान गरिएको छ। यसका लागि आवश्यक पर्ने तथ्याङ्कको स्रोत क्रमशः राष्ट्रिय जनगणना, २०६८, (केन्द्रीय तथ्याङ्क विभाग) र आयोगले गरेको अध्ययनबाट लिइएको छ।

उल्लिखित आर्थिक सामाजिक सूचकका सम्बन्धमा प्रदेश र स्थानीय तहमा रहेको आर्थिक, सामाजिक असमानता मापन गर्नका लागि आर्थिक सामाजिक र जलवायु परिवर्तन जोखिम तथा विपद् क्षेत्रका ६ वटा आयामहरूका २९ वटा उप-सूचकहरूका आधारमा आर्थिक, सामाजिक असमानता सूचक निर्माण गरिएको छ। यस प्रयोजनका लागि लिइएका आयाम र उप-सूचकहरू देहायबमोजिम छन्:

सामाजिक आर्थिक असमानता सूचकका आयाम र सूचकहरू

आयाम	उप-सूचकहरू
१. आर्थिक आयाम	(१) यातायातको पहुँच, (२) जिल्ला सदरमुकामदेखि स्थानीय तहको केन्द्रसम्मको दूरी, (३) सूचना प्रविधिको पहुँच, (४) विद्युतको उपलब्धता, (५) भौगोलिक क्षेत्र, (६)वनको घनत्व, (७) सम्पत्तिमाथि महिलाको स्वामित्व, (८) आर्थिक क्रियाकलापमा संलग्नता र (९) आर्थिक प्रतिष्ठानहरूमा महिला सहभागिता।
२. शैक्षिक आयाम	(१) विद्यालय वा उच्च शिक्षाको उपलब्धता, (२) कक्षा १ देखि ५ सम्मको विद्यालय छाड्ने दर, (३)प्रति विद्यालय विद्यार्थी सङ्ख्या, (४) कुल भर्नादर, (५) विद्यार्थी-शिक्षक अनुपात र (६) साक्षरता दर।

आयाम	उप-सूचकहरू
३. स्वास्थ्य आयाम	(१) स्वास्थ्य सेवाको उपलब्धता र (२) जन्ममा औसत आयु।
४. जनसाङ्ख्यिक आयाम	(१) महिला र पुरुषको जनसङ्ख्या अनुपात, (२) घरपरिवार सङ्ख्या, (३) जनघनत्व, (४) आश्रित जनसङ्ख्या र (५) विशेष क्षमता भएका जनसङ्ख्या।
५. गुणस्तरीय जीवन यापनको आयाम	(१) विद्युत सेवा प्राप्त गर्ने घरपरिवारको सङ्ख्या, (२) धाराबाट खानेपानी प्राप्त गर्ने घरपरिवारको सङ्ख्या, (३) आफ्नै घर भएका घरपरिवारको सङ्ख्या र (४) कुनै प्रकारको सवारी साधन भएको घरपरिवारको सङ्ख्या।
६.जलवायु परिवर्तनको जोखिमको आयाम	(१) विगत दुई वर्षमा विपद्बाट प्रभावित घरपरिवारको सङ्ख्या, (२) वार्षिक बर्षा र (३) जलवायु परिवर्तनको जोखिम सूचक।

उल्लिखित आधार र सूचकका आधारमा राजस्व बाँडफाँडको सिफारिस गर्दा प्रत्येक स्थानीय तहले संवैधानिक जिम्मेवारी निर्वाह गर्न, अनिवार्य दायित्व पूरा गर्न तथा दैनिक प्रशासनिक खर्च बहन गर्न सक्ने गरी राजस्व बाँडफाँड समन्यायिक होस् भन्ने मनसायले कुनै पनि पालिकालाई न्यूनतम रु.३ करोड ५० लाख नघट्ने गरी रकमको व्यवस्था र बाँडफाँड गरी सिफारिस गरिएको छ। अन्तर-सरकारी वित्त व्यवस्थापन ऐनले समेत प्रदेश र स्थानीय तहले आफूले उठाएको राजस्व र राजस्व बाँडफाँडबाट प्राप्त हुने रकमबाट प्रशासनिक खर्च पुग्ने गरी राजस्व र व्ययको अनुमान गर्नुपर्ने उल्लेख गरेबाट पनि प्रत्येक पालिका प्रशासनिक खर्च बहन गर्नका लागि आफैमा आत्मनिर्भर हुनुपर्ने हुन्छ। तथापि, उनीहरूको दैनिक प्रशासनिक खर्च सञ्चालन गर्नका लागि राजस्व रकमबाट नपुग हुने अवस्था समेतलाई ख्याल राख्दै राजस्व बाँडफाँड सम्बन्धमा सिफारिस गरिएको छ। आफ्नो आयस्रोत ज्यादै कम भएका पालिकाहरूलाई कम्तीमा पनि न्यूनतम रकम राजस्व बाँडफाँडको रकमबाट बेहोर्नुपर्ने गरी बाँडफाँड गर्नुपर्ने देखियो। त्यसैले, पालिकाहरूको खर्च रकमको विश्लेषण गर्दा कम्तीमा पनि दश वटा पालिकाहरूले रु.३ करोड ५० लाख भन्दा कम रकम राजस्व बाँडफाँडबाट प्राप्त गर्ने स्थिति देखिएकोले विशेष अवस्था स्वरूप त्यस्ता पालिकाहरूलाई प्रशासनिक खर्च धान्नका लागि उल्लिखित रु.३ करोड ५० लाख न्यूनतम रकम प्राप्त हुने गरी प्रस्ताव गरिएको छ। तर प्रदेशको हकमा विशेष व्यवस्था गर्नुपर्ने आवश्यकता नदेखिएकोले त्यस्तो न्युनतम रकमको प्रस्ताव गरिएको छैन।

झ. राजस्व बाँडफाँडबाट प्राप्त रकमको उपयोग र यससम्बन्धी सुझाव

अन्तर-सरकारी वित्त व्यवस्थापन ऐन, २०७४ को दफा २१ को उपदफा (४) ले "प्रदेश तथा स्थानीय तहले आफूले उठाएको राजस्व र यस ऐन बमोजिम राजस्व बाँडफाँडबाट प्राप्त हुने रकमबाट प्रशासनिक खर्च पुग्ने गरी राजस्व र व्ययको अनुमान पेश गर्नुपर्ने छ" भन्ने व्यवस्था गरेको छ। यसरी ऐनको दफा २१ को उपदफा (४) ले प्रदेश तथा स्थानीय तहले मूलतः आफूले उठाएको आन्तरिक आयबाट नै प्रशासनिक खर्चको व्यवस्थापन गर्नुपर्नेछ भन्ने सन्देश स्पष्ट दिएको देखिन्छ।

यति हुँदा हुँदै पनि अत्यावश्यक प्रशासनिक र सञ्चालन खर्च आफ्नो आन्तरिक आयबाट अपुग भएमा मात्र मितव्ययी हिसावले राजस्व बाँडफाँडबाट प्राप्त रकम प्रशासनिक खर्चमा प्रयोग गर्नुपर्ने हुन्छ। यसरी उपयोग भएको रकम बाहेक बचत रकम प्रदेश तथा स्थानीय तहले आ-आफ्नो क्षेत्र अन्तर्गतका विकास निर्माणका क्रियाकलापमा उपयोग गर्नुपर्दछ। प्रदेश तथा स्थानीय तहले नेपाल सरकारबाट राजस्व बाँडफाँड मार्फत प्राप्त हुने रकम उद्देश्यपरक ढंगले मितव्ययीरूपमा खर्च गर्नु गराउनुपर्ने आयोगको स्पष्ट धारणा रहेको छ। तसर्थ,, प्रदेश तथा स्थानीय तहले राजस्व

बाँडफाँडबाट प्राप्त हुने रकमको उपयोग निम्नानुसार हुने गरी गर्न राष्ट्रिय प्राकृतिक स्रोत तथा वित्त आयोगले सुझाव प्रदान गरेको छ-

१. राजस्व बाँडफाँडबाट प्राप्त रकम प्रत्येक प्रदेश तथा स्थानीय तहले उद्देश्यपरक ढंगले तोकिएको कार्यमा खर्च गर्नुपर्ने।

२. राजस्व बाँडफाँडबाट प्राप्त रकम नतिजामूलक एवम् प्रभावकारी ढंगले खर्च गर्नुपर्ने।

३. राजस्व बाँडफाँडबाट प्राप्त हुने रकम संविधानले सम्बन्धित प्रदेश र स्थानीय तहलाई प्रत्याभूत गरेको जिम्मेवारी सम्पादन गर्नका लागि उपयोग गर्नुपर्ने।

४. राजस्व बाँडफाँडबाट प्राप्त रकम सार्वजनिक सेवा र आर्थिक सामाजिक विकासका क्षेत्रमा उपयोग गर्नुपर्ने।

५. अन्तर-सरकारी वित्त व्यवस्थापन ऐनको दफा २१(४) बमोजिम हुने गरी राजस्व बाँडफाँडबाट प्राप्त रकम खर्च गर्नुपर्ने।

६. अत्यावश्यक प्रशासनिक र सञ्चालन खर्च सकभर सम्बन्धित प्रदेश वा स्थानीय तहको आफ्नो आन्तरिक राजस्व सङ्कलनको रकम (आन्तरिक आय)बाट नै मितव्ययी रूपमा व्यवस्थापन गर्नुपर्ने, सोले नपुगेमा मात्रै सङ्घबाट प्राप्त राजस्व बाँडफाँडको रकमबाट व्यहोरी बाँकी रकम सार्वजनिक सेवा र विकास निर्माणका कार्यमा खर्च गर्नुपर्ने।

७. राजस्व बाँडफाँडबाट प्राप्त रकम सम्बन्धित प्रदेश तथा स्थानीय तहभित्र न्यायोचित, सन्तुलित र पारदर्शी रूपमा खर्च गर्नुपर्ने।

८. राजस्व बाँडफाँडबाट प्राप्त रकम प्रदेश र स्थानीय तहले जनतालाई पुऱ्याउनुपर्ने सेवा, विकास निर्माणका कार्य, प्रादेशिक क्षेत्रीय असन्तुलन, गरिबी एवम् आर्थिक सामाजिक असमानताको न्यूनीकरण, बञ्चितीकरणको अन्त्य, अपाङ्गता भएकाहरूको संरक्षण, मानवीय जीवनस्तरको अभिवृद्धि, आकस्मिक कार्य र कुनै अस्थायी आवश्यकता पूरा गर्न समेत उपयोग गर्नुपर्ने।

९. समष्टिगत रूपमा राजस्व बाँडफाँडबाट प्राप्त रकमको उपयोग प्रशासनिक खर्च, सार्वजनिक सेवा प्रवाह, पूर्वाधार विकास लगायतका प्रदेश तथा स्थानीय तहको सन्तुलित र समतामूलक विकास गर्ने उद्देश्यले उनीहरूको आवश्यकताका क्षेत्रमा खर्च गर्न उपयुक्त हुने।

१०. संविधानले प्रदेश तथा स्थानीय तहलाई प्रत्याभूत गरेको क्षेत्राधिकार भित्रको स्वायत्तता र उनीहरूको प्राथमिकतालाई समेत ध्यानमा राखी राजस्व बाँडफाँडबाट प्राप्त रकम खर्च गर्नुपर्ने।

११. प्रत्येक प्रदेश तथा स्थानीय तहले अन्तर-सरकारी वित्त व्यवस्थापन ऐनको प्रावधानबमोजिम आ-आफ्नो तर्फबाट जम्मा गर्नुपर्ने कर प्रदेश विभाज्य कोष वा स्थानीय विभाज्य कोषमा जम्मा गरी एक अर्कोलाई प्रदान गर्नुपर्ने हिस्सा उपलब्ध गराउनुपर्ने।

१२. प्रत्येक प्रदेश तथा स्थानीय तहले संविधान र ऐनले तोकेको परिधिभित्र रही कर तथा गैरकर राजस्व सङ्कलन गर्नुका साथै उपयुक्त क्षेत्रमा राजस्वको दायरा विस्तार गर्नुपर्ने। यसरी दायरा विस्तार गर्दा तहहरूबीच करमा दोहोरोपना नहुनेतर्फ ध्यान दिनुपर्ने।

१३. प्रत्येक प्रदेश तथा स्थानीय तहले अन्तर-सरकारी वित्त व्यवस्थापन ऐन र स्थानीय सरकार सञ्चालनसम्बन्धी ऐनको कानुनी प्रावधानबमोजिम तोकिएको समयावधि भित्रै राजस्व लगायतको विवरण राष्ट्रिय प्राकृतिक स्रोत तथा वित्त आयोग लगायत तोकिएका निकाय समक्ष पेश गर्नुपर्ने।

१४. प्रत्येक प्रदेश तथा स्थानीय तहले राजस्व र खर्चको अभिलेख व्यवस्थित रूपमा राख्नुपर्ने।

१५. प्रदेश तथा स्थानीय तहका जनप्रतिनिधि एवम् संवद्ध कर्मचारीले आफूले गरेको खर्चको पारदर्शिता एवम् जवाफदेहिता निर्वाह हुने व्यवस्था मिलाउनुपर्ने।

१६. राजस्व बाँडफाँडबाट प्राप्त रकमको प्रयोग यसको उद्देश्य मुताविक हुनुपर्नेमा एउटै प्रकृतिको काममा तीन तहका सरकार र विभिन्न खर्च शीर्षकबाट रकम विनियोजन गरी खर्च गरेको देखिएको अवस्थामा तीनै तहका सरकारहरूले यस पक्षमा गम्भीरतापूर्वक ध्यान दिई आवश्यक सुधार गर्नुपर्ने।

१७. प्रदेश तथा स्थानीय तहका दोहोरो राजस्व अधिकार क्षेत्रभित्र पर्ने घरजग्गा रजिष्ट्रेशन शुल्क, सवारी साधन कर, मनोरञ्जन कर र विज्ञापन करको सहज कार्यान्वयनका लागि नेपाल सरकारबाट प्रदेश र स्थानीय सरकारलाई आवश्यक सहजीकरण गर्नुपर्ने।

१८. प्रदेश तथा स्थानीय तहले संवैधानिक जिम्मेवारी निर्वाह गर्न आफूले परिचालन गर्ने राजस्व र प्राप्त गर्ने राजस्व पूर्वानुमानयोग्य बनाउनुपर्ने।

१९. प्रत्येक प्रदेश तथा स्थानीय तहले आफूलाई संविधान र कानुनले दिएको परिधिभित्र रही आ-आफ्नो क्षेत्रभित्र राजस्व उठाउन सक्ने कुल सम्भाव्यता पहिचान गर्दै राजस्व सङ्कलनको प्रयास गर्नुपर्ने।

२०. संविधानको धारा ६० को आशय र भावनाबमोजिम नेपाल सरकार, प्रदेश सरकार, स्थानीय तह र राष्ट्रिय प्राकृतिक स्रोत तथा वित्त आयोगको संयुक्त प्रयासबाट प्रत्येक प्रदेश तथा स्थानीय तहको संविधानको अनुसूचीमा दिइएको जिम्मेवारीअनुसारको खर्चको आवश्यकता र राजस्वको क्षमता निर्धारण गर्नुपर्ने।

<u>द्रष्टव्यः</u>

क) आर्थिक वर्ष २०७७/७८ का लागि संविधन र प्रचलित कानुनबमोजिम आयोगबाट तयार गरिएको राजस्व बाँडफाँडको विस्तृत आधार र ढाँचाबमोजिम नेपाल सरकारबाट प्रदेश तथा स्थानीय सरकारलाई उपलब्ध गराउने राजस्वको बाँडफाँडको हिस्साको सिफारिस क्रमशः तालिका ३.१ र तालिका ३.२ मा समावेश गरिएको छ।

ख) संविधानको धारा २५१ को उपधारा (१) को खण्ड (क) र राष्ट्रिय प्राकृतिक स्रोत तथा वित्त आयोग ऐन, २०७४ को दफा १५ को उपदफा (१) बमोजिमको राजस्व बाँडफाँडका सम्बन्धमा आर्थिक वर्ष २०७७/७८ का लागि सिफारिस गरिएको माथि उल्लिखित विस्तृत आधार र ढाँचा एवम् सो बमोजिम निर्धारण गरिएको राजस्व बाँडफाँडको हिस्सा राष्ट्रिय प्राकृतिक स्रोत तथा वित्त आयोग ऐनको दफा १५ को उपदफा (३) र (४) बमोजिम अर्को व्यवस्था नभएसम्म सोही ऐनको दफा १५ को उपदफा (१) बमोजिम निर्धारण गरी आयोगबाट नेपाल सरकारमा सिफारिस गरिएको उल्लिखित राजस्व बाँडफाँडको विस्तृत आधार र ढाँचा (भार) एवम् सो बमोजिम निर्धारण गरिएको राजस्व बाँडफाँडको हिस्सा सोही ऐनको दफा १५ को उपदफा (२) बमोजिम आगामी ५ वर्षको लागि मान्य हुनेछ।

तालिका - ३.१ आर्थिक वर्ष २०७७/७८ का लागि नेपाल सरकारबाट प्रदेश सरकारलाई हस्तान्तरण हुने प्रदेशगत राजस्व बाँडफाँडको हिस्सा

क्र.सं.	प्रदेशको नाम	राजस्व बाँडफाँडको हिस्सा
१	प्रदेश नं. १	०.१५६१३९०
२	प्रदेश नं. २	०.१५५९१७०
३	बाग्मती प्रदेश	०.१५८८६७७
४	गण्डकी प्रदेश	०.१२४०१५९
५	प्रदेश नं. ५	०.१५५०३२३
६	कर्णाली प्रदेश	०.१२११००१
७	सुदूरपश्चिम प्रदेश	०.१२८९२८०
जम्मा		१.०००००००

तालिका - ३.२ आर्थिक वर्ष २०७७/७८ का लागि नेपाल सरकारबाट स्थानीय सरकारलाई हस्तान्तरण हुने स्थानीय तहगत राजस्व बाँडफाँडको हिस्सा

क्र. सं.	स्थानीय तहको कोड	जिल्ला	स्थानीय तहको नाम	राजस्व बाँडफाँडको हिस्सा
१	१०१०१	ताप्लेजुङ	फक्ताङ्लुङ्ग गाउँपालिका	०.००१३६५६
२	१०१०२	ताप्लेजुङ	मिक्वाखोला गाउँपालिका	०.०००९८०९
३	१०१०३	ताप्लेजुङ	मेरिङ्गदेन गाउँपालिका	०.००१०२८०
४	१०१०४	ताप्लेजुङ	मैवाखोला गाउँपालिका	०.०००८९८६
५	१०१०५	ताप्लेजुङ	आठराई त्रिवेणी गाउँपालिका	०.०००९१५४
६	१०१०६	ताप्लेजुङ	फुङलिङ्ग नगरपालिका	०.००१२६६५
७	१०१०७	ताप्लेजुङ	पाथिभरा याङ्वराक गाउँपालिका	०.०००९१०४
८	१०१०८	ताप्लेजुङ	सिरिजङ्गा गाउँपालिका	०.००१२४९७
९	१०१०९	ताप्लेजुङ	सिदिङ्गवा गाउँपालिका	०.०००९८२६
१०	१०२०१	संखुवासभा	भोटखोला गाउँपालिका	०.०००९२२१
११	१०२०२	संखुवासभा	मकालु गाउँपालिका	०.००१३५२१
१२	१०२०३	संखुवासभा	सिलीचोङ गाउँपालिका	०.००१०९८५
१३	१०२०४	संखुवासभा	चिचिला गाउँपालिका	०.०००६६६८
१४	१०२०५	संखुवासभा	सभापोखरी गाउँपालिका	०.०००९४०६
१५	१०२०६	संखुवासभा	खाँदबारी नगरपालिका	०.००१३४७१
१६	१०२०७	संखुवासभा	पाँचखपन नगरपालिका	०.००११०८६
१७	१०२०८	संखुवासभा	चैनपुर नगरपालिका	०.००१४१६०
१८	१०२०९	संखुवासभा	मादी नगरपालिका	०.०००९६२५
१९	१०२१०	संखुवासभा	धर्मदेवी नगरपालिका	०.००११००२
२०	१०३०१	सोलुखुम्बु	खुम्बु पासाङल्हामु गाउँपालिका	०.००१०७१६
२१	१०३०२	सोलुखुम्बु	माहाकुलुङ गाउँपालिका	०.००११६०७
२२	१०३०३	सोलुखुम्बु	सोताङ गाउँपालिका	०.०००८०२९
२३	१०३०४	सोलुखुम्बु	माप्य दुधकोशी गाउँपालिका	०.०००९८२६
२४	१०३०५	सोलुखुम्बु	थुलुङ दुधकोशी गाउँपालिका	०.००११४८९
२५	१०३०६	सोलुखुम्बु	नेचासल्यान गाउँपालिका	०.०००८१९७
२६	१०३०७	सोलुखुम्बु	सोलुदुधकुण्ड नगरपालिका	०.००१५२३५

क्र. सं.	स्थानीय तहको कोड	जिल्ला	स्थानीय तहको नाम	राजस्व बाँडफाँडको हिस्सा
२७	१०३०८	सोलुखुम्बु	लिखु पिके गाउँपालिका	०.०००६४००
२८	१०४०१	ओखलढुङ्गा	चिशंखुगढी गाउँपालिका	०.०००९९२७
२९	१०४०२	ओखलढुङ्गा	सिद्धिचरण नगरपालिका	०.००१३५२१
३०	१०४०३	ओखलढुङ्गा	मोलुङ्ग गाउँपालिका	०.००१००७८
३१	१०४०४	ओखलढुङ्गा	खिजीदेम्बा गाउँपालिका	०.००१०५९९
३२	१०४०५	ओखलढुङ्गा	लिखु गाउँपालिका	०.०००९२५५
३३	१०४०६	ओखलढुङ्गा	चम्पादेवी गाउँपालिका	०.००१११८७
३४	१०४०७	ओखलढुङ्गा	सुनकोशी गाउँपालिका	०.००११२३७
३५	१०४०८	ओखलढुङ्गा	मानेभन्ज्याङ्ग गाउँपालिका	०.००११६७४
३६	१०५०१	खोटाङ	केपिलासगढी गाउँपालिका	०.००१०७६७
३७	१०५०२	खोटाङ	ऐसेलुखर्क गाउँपालिका	०.००१०२६३
३८	१०५०३	खोटाङ	रावा बेसी गाउँपालिका	०.०००९१७१
३९	१०५०४	खोटाङ	हलेसी तुवाचुङ नगरपालिका	०.००१५४३६
४०	१०५०५	खोटाङ	दिक्तेल रुपाकोट मझुवागढी नगरपालिका	०.००१८१४१
४१	१०५०६	खोटाङ	साकेला गाउँपालिका	०.०००८२३०
४२	१०५०७	खोटाङ	दिप्रुङ चुइचुम्मा गाउँपालिका	०.००११५७३
४३	१०५०८	खोटाङ	खोटेहाङ गाउँपालिका	०.००१२४४६
४४	१०५०९	खोटाङ	जन्तेढुङ्गा गाउँपालिका	०.००१०२४६
४५	१०५१०	खोटाङ	बराहपोखरी गाउँपालिका	०.००१०१४५
४६	१०६०१	भोजपुर	षडानन्द नगरपालिका	०.००१५२५२
४७	१०६०२	भोजपुर	साल्पासिलिछो गाउँपालिका	०.००१०१९६
४८	१०६०३	भोजपुर	टेम्केमैयुङ गाउँपालिका	०.००११२७१
४९	१०६०४	भोजपुर	भोजपुर नगरपालिका	०.००१३१०२
५०	१०६०५	भोजपुर	अरुण गाउँपालिका	०.००१०८६८
५१	१०६०६	भोजपुर	पौवा दुङ्मा गाउँपालिका	०.०००९७९३
५२	१०६०७	भोजपुर	रामप्रसाद राई गाउँपालिका	०.००११२८७
५३	१०६०८	भोजपुर	हतुवागढी गाउँपालिका	०.००११४५५
५४	१०६०९	भोजपुर	आमचोक गाउँपालिका	०.००११६४०
५५	१०७०१	धनकुटा	महालक्ष्मी नगरपालिका	०.००१२२७८
५६	१०७०२	धनकुटा	पाख्रिबास नगरपालिका	०.००११७०७
५७	१०७०३	धनकुटा	छथर जोरपाटी गाउँपालिका	०.००१०११२
५८	१०७०४	धनकुटा	धनकुटा नगरपालिका	०.००१३६२२
५९	१०७०५	धनकुटा	शहीदभूमि गाउँपालिका	०.००१०४६४
६०	१०७०६	धनकुटा	साँगुरीगढी गाउँपालिका	०.००११५९०
६१	१०७०७	धनकुटा	चौबिसे गाउँपालिका	०.००११०५२
६२	१०८०१	तेह्रथुम	आठराई गाउँपालिका	०.००११९०९
६३	१०८०२	तेह्रथुम	फेदाप गाउँपालिका	०.००१०२२९
६४	१०८०३	तेह्रथुम	मेन्छयायेम गाउँपालिका	०.०००६७८६
६५	१०८०४	तेह्रथुम	म्याङ्गलुङ्ग नगरपालिका	०.००१०५९९
६६	१०८०५	तेह्रथुम	लालीगुराँस नगरपालिका	०.०००९८६०
६७	१०८०६	तेह्रथुम	छथर गाउँपालिका	०.००१०१९६
६८	१०९०१	पाँचथर	याङवरक गाउँपालिका	०.००११४५५

क्र. सं.	स्थानीय तहको कोड	जिल्ला	स्थानीय तहको नाम	राजस्व बाँडफाँडको हिस्सा
६९	१०९०२	पाँचथर	हिलिहाङ्ग गाउँपालिका	०.००११७५८
७०	१०९०३	पाँचथर	फालेलुङ्ग गाउँपालिका	०.००१२३१२
७१	१०९०४	पाँचथर	फिदिम नगरपालिका	०.००१७४१८
७२	१०९०५	पाँचथर	फाल्गुनन्द गाउँपालिका	०.००११७५८
७३	१०९०६	पाँचथर	कुम्मायक गाउँपालिका	०.००१०१४५
७४	१०९०७	पाँचथर	तुम्बेवा गाउँपालिका	०.०००९३५६
७५	१०९०८	पाँचथर	मिक्लाजुङ गाउँपालिका	०.००१२६९८
७६	११००१	इलाम	माई जोगमाई गाउँपालिका	०.००१०८००
७७	११००२	इलाम	सन्दकपुर गाउँपालिका	०.०००९७४२
७८	११००३	इलाम	इलाम नगरपालिका	०.००१६२५९
७९	११००४	इलाम	देउमाई नगरपालिका	०.००१४१०९
८०	११००५	इलाम	फाकफोकथुम गाउँपालिका	०.००१०९६८
८१	११००६	इलाम	माङसेबुङ गाउापालिका	०.००११०१९
८२	११००७	इलाम	चुलाचुली गाउँपालिका	०.००१०७१६
८३	११००८	इलाम	माई नगरपालिका	०.००१५११७
८४	११००९	इलाम	सूर्योदय नगरपालिका	०.००१७८७२
८५	११०१०	इलाम	रोङ गाउँपालिका	०.००१०६८३
८६	१११०१	झापा	मेचीनगर नगरपालिका	०.००२३७१७
८७	१११०२	झापा	बुद्धशान्ति गाउँपालिका	०.००१३२८६
८८	१११०३	झापा	अर्जुनधारा नगरपालिका	०.००१६७१३
८९	१११०४	झापा	कन्काई नगरपालिका	०.००१३४७१
९०	१११०५	झापा	शिवसताक्षी नगरपालिका	०.००१८१२४
९१	१११०६	झापा	कमल गाउँपालिका	०.००१४५१२
९२	१११०७	झापा	दमक नगरपालिका	०.००१७०८२
९३	१११०८	झापा	गौरादह नगरपालिका	०.००१६८१४
९४	१११०९	झापा	गौरीगञ्ज गाउँपालिका	०.००१२९१७
९५	११११०	झापा	झापा गाउँपालिका	०.००१३४०४
९६	११११	झापा	बाह्रदशी गाउँपालिका	०.००१२६१४
९७	११११२	झापा	बिर्तामोड नगरपालिका	०.००१८०४०
९८	११११३	झापा	हल्दीबारी गाउँपालिका	०.००१२२७८
९९	११११४	झापा	भद्रमपुर नगरपालिका	०.००१७०१५
१००	११११५	झापा	कचनकवल गाउँपालिका	०.००१४३२८
१०१	११२०१	मोरङ	मिक्लाजुङ्ग गाउँपालिका	०.००१३१०२
१०२	११२०२	मोरङ	लेटाङ नगरपालिका	०.००१४४९६
१०३	११२०३	मोरङ	केराबारी गाउँपालिका	०.००१४३११
१०४	११२०४	मोरङ	सुन्दरहरैंचा नगरपालिका	०.००१९१३२
१०५	११२०५	मोरङ	बेलबारी नगरपालिका	०.००१८०४०
१०६	११२०६	मोरङ	कानेपोखरी गाउँपालिका	०.००१३२५३
१०७	११२०७	मोरङ	पथरी शनिश्चरे नगरपालिका	०.००१६२५९
१०८	११२०८	मोरङ	उर्लाबारी नगरपालिका	०.००१५२०१
१०९	११२०९	मोरङ	रतुवामाई नगरपालिका	०.००१७२५०
११०	११२१०	मोरङ	सुनवर्षी नगरपालिका	०.००१६०४१

क्र. सं.	स्थानीय तहको कोड	जिल्ला	स्थानीय तहको नाम	राजस्व बाँडफाँडको हिस्सा
१११	११२११	मोरङ	रंगेली नगरपालिका	०.००१६०७५
११२	११२१२	मोरङ	ग्रामथान गाउँपालिका	०.००११५०६
११३	११२१३	मोरङ	बुढीगंगा गाउँपालिका	०.००१२६३१
११४	११२१४	मोरङ	विराटनगर महानगरपालिका	०.००२८४२०
११५	११२१५	मोरङ	कटहरी गाउँपालिका	०.००१२५४७
११६	११२१६	मोरङ	धनपालथान गाउँपालिका	०.००१३३८७
११७	११२१७	मोरङ	जहदा गाउँपालिका	०.००१३६३९
११८	११३०१	सुनसरी	धरान उपमहानगरपालिका	०.००२६८९२
११९	११३०२	सुनसरी	बराहक्षेत्र नगरपालिका	०.००२१३९९
१२०	११३०३	सुनसरी	कोशी गाउँपालिका	०.००१४७८१
१२१	११३०४	सुनसरी	भोक्राहा नरसिंह गाउँपालिका	०.००१३९९२
१२२	११३०५	सुनसरी	रामधुनी नगरपालिका	०.००१५१८४
१२३	११३०६	सुनसरी	इटहरी उपमहानगरपालिका	०.००२४६५८
१२४	११३०७	सुनसरी	दुहबी नगरपालिका	०.००१५१६८
१२५	११३०८	सुनसरी	गढी गाउँपालिका	०.००१२२७८
१२६	११३०९	सुनसरी	इनरुवा नगरपालिका	०.००१६७३०
१२७	११३१०	सुनसरी	हरिनगर गाउँपालिका	०.००१३७२३
१२८	११३११	सुनसरी	देवानगन्ज गाउँपालिका	०.००१२४६३
१२९	११३१२	सुनसरी	बर्जु गाउँपालिका	०.००११८०८
१३०	११४०१	उदयपुर	बेलका नगरपालिका	०.००१८०५७
१३१	११४०२	उदयपुर	चौदण्डीगढी नगरपालिका	०.००१८६२८
१३२	११४०३	उदयपुर	त्रियुगा नगरपालिका	०.००२६२५३
१३३	११४०४	उदयपुर	रौतामाई गाउँपालिका	०.००१३१६९
१३४	११४०५	उदयपुर	लिम्चुङ्बुङ गाउँपालिका	०.०००८९७०
१३५	११४०६	उदयपुर	ताप्ली गाउँपालिका	०.०००९९२७
१३६	११४०७	उदयपुर	कटारी नगरपालिका	०.००२१३८२
१३७	११४०८	उदयपुर	उदयपुरगढी गाउँपालिका	०.००१५४२०
१३८	२०१०१	सप्तरी	सप्तकोशी नगरपालिका	०.००१००६१
१३९	२०१०२	सप्तरी	कन्चनरुप नगरपालिका	०.००१६८६४
१४०	२०१०३	सप्तरी	अग्नीसयर कृष्ण सवरन गाउँपालिका	०.००१२१४४
१४१	२०१०४	सप्तरी	रुपनी गाउँपालिका	०.००१११३६
१४२	२०१०५	सप्तरी	शम्भुनाथ नगरपालिका	०.००१३९७५
१४३	२०१०६	सप्तरी	खडक नगरपालिका	०.००१५४२०
१४४	२०१०७	सप्तरी	सुरुङ्गा नगरपालिका	०.००१५२६८
१४५	२०१०८	सप्तरी	बलान बिहुल गाउँपालिका	०.०००९५९१
१४६	२०१०९	सप्तरी	बोदेबरसाईन नगरपालिका	०.००१४१६०
१४७	२०११०	सप्तरी	डाक्नेश्वरी नगरपालिका	०.००१४४९६
१४८	२०१११	सप्तरी	राजगढ गाउँपालिका	०.००११५२३
१४९	२०११२	सप्तरी	विष्णुपुर गाउँपालिका	०.०००९८७७
१५०	२०११३	सप्तरी	राजविराज नगरपालिका	०.००१६४९४
१५१	२०११४	सप्तरी	महादेवा गाउँपालिका	०.००१०७५०
१५२	२०११५	सप्तरी	तिरहुत गाउँपालिका	०.०००९५०७

क्र. सं.	स्थानीय तहको कोड	जिल्ला	स्थानीय तहको नाम	राजस्व बाँडफाँडको हिस्सा
१५३	२०११६	सप्तरी	हनुमाननगर कङ्कालिनी नगरपालिका	०.००१६०७५
१५४	२०११७	सप्तरी	तिलाठी कोइलाडी गाउँपालिका	०.००११०५२
१५५	२०११८	सप्तरी	छिन्नमस्ता गाउँपालिका	०.००१०९८५
१५६	२०२०१	सिरहा	लहान नगरपालिका	०.००२२७०९
१५७	२०२०२	सिरहा	धनगढीमाई नगरपालिका	०.००१६७८०
१५८	२०२०३	सिरहा	गोलबजार नगरपालिका	०.००१६७३०
१५९	२०२०४	सिरहा	मिर्चैया नगरपालिका	०.००१५८७३
१६०	२०२०५	सिरहा	कर्जन्हा नगरपालिका	०.००१२८५०
१६१	२०२०६	सिरहा	कल्याणपुर नगरपालिका	०.००१५८९०
१६२	२०२०७	सिरहा	नरहा गाउँपालिका	०.०००८९७०
१६३	२०२०८	सिरहा	विष्णुपुर गाउँपालिका	०.०००८७३४
१६४	२०२०९	सिरहा	अर्नमा गाउँपालिका	०.००१०१६२
१६५	२०२१०	सिरहा	सुखीपुर नगरपालिका	०.००१३०६८
१६६	२०२११	सिराहा	लक्ष्मीपुर पतारी गाउँपालिका	०.००११२२०
१६७	२०२१२	सिरहा	सखुवानान्कारकट्टी गाउँपालिका	०.०००८९५३
१६८	२०२१३	सिरहा	भगवानपुर गाउँपालिका	०.०००९४४०
१६९	२०२१४	सिरहा	नवराजपुर गाउँपालिका	०.०००९०५३
१७०	२०२१५	सिरहा	बरियारपट्टी गाउँपालिका	०.००१०५१५
१७१	२०२१६	सिरहा	औरही गाउँपालिका	०.००१००६१
१७२	२०२१७	सिरहा	सिराहा नगरपालिका	०.००२०४४२
१७३	२०३०१	धनुषा	गणेशमान चारनाथ नगरपालिका	०.००१६१०८
१७४	२०३०२	धनुषा	धनुषाधाम नगरपालिका	०.००१५३८६
१७५	२०३०३	धनुषा	मिथिला नगरपालिका	०.००१६५६२
१७६	२०३०४	धनुषा	बटेश्वर गाउँपालिका	०.०००९१८८
१७७	२०३०५	धनुषा	क्षिरेश्वरनाथ नगरपालिका	०.००१३३५३
१७८	२०३०६	धनुषा	लक्ष्मीनिया गाउँपालिका	०.००१०३३०
१७९	२०३०७	धनुषा	मिथिला बिहारी नगरपालिका	०.००११८०८
१८०	२०३०८	धनुषा	हंसपुर नगरपालिका	०.००१३०५१
१८१	२०३०९	धनुषा	सबैला नगरपालिका	०.००१५८२३
१८२	२०३१०	धनुषा	शहीदनगर नगरपालिका	०.००१४६९७
१८३	२०३११	धनुषा	कमला नगरपालिका	०.००१३८५७
१८४	२०३१२	धनुषा	जनक नन्दिनी गाउँपालिका	०.०००९९७७
१८५	२०३१३	धनुषा	बिदेह नगरपालिका	०.००११८२५
१८६	२०३१४	धनुषा	औरही गाउँपालिका	०.०००९२५५
१८७	२०३१५	धनुषा	जनकपुरधाम उपमहानगरपालिका	०.००२७०४३
१८८	२०३१६	धनुषा	धनौजी गाउँपालिका	०.०००८७६८
१८९	२०३१७	धनुषा	नगराइन नगरपालिका	०.००१२१४४
१९०	२०३१८	धनुषा	मुखियापट्टी मुसहरमिया गाउँपालिका	०.०००९८६०
१९१	२०४०१	महोत्तरी	बर्दिबास नगरपालिका	०.००२१२९८
१९२	२०४०२	महोत्तरी	गौशाला नगरपालिका	०.००१९६१९
१९३	२०४०३	महोत्तरी	सोनमा गाउँपालिका	०.००१३७७३
१९४	२०४०४	महोत्तरी	औरही नगरपालिका	०.००११७७५

क्र. सं.	स्थानीय तहको कोड	जिल्ला	स्थानीय तहको नाम	राजस्व बाँडफाँडको हिस्सा
१९५	२०४०५	महोत्तरी	भँगाहा नगरपालिका	०.००१५३८६
१९६	२०४०६	महोत्तरी	लोहरपट्टी नगरपालिका	०.००१३६३९
१९७	२०४०७	महोत्तरी	बलवा नगरपालिका	०.००१३८०७
१९८	२०४०८	महोत्तरी	राम गोपालपुर नगरपालिका	०.००११९२६
१९९	२०४०९	महोत्तरी	साम्सी गाउँपालिका	०.००११२२०
२००	२०४१०	महोत्तरी	मनरा शिसवा नगरपालिका	०.००१४७३१
२०१	२०४११	महोत्तरी	एकडारा गाउँपालिका	०.००१०५६५
२०२	२०४१२	महोत्तरी	महोत्तरी गाउँपालिका	०.००१०२८०
२०३	२०४१३	महोत्तरी	पिपरा गाउँपालिका	०.००१२०४३
२०४	२०४१४	महोत्तरी	मटिहानी नगरपालिका	०.००११२३७
२०५	२०४१५	महोत्तरी	जलेश्वर नगरपालिका	०.००१५३०२
२०६	२०५०१	सर्लाही	लालबन्दी नगरपालिका	०.००१९७१९
२०७	२०५०२	सर्लाही	हरिवन नगरपालिका	०.००१४९८३
२०८	२०५०३	सर्लाही	बागमती नगरपालिका	०.००१४५९६
२०९	२०५०४	सर्लाही	बरहथवा नगरपालिका	०.००१९१८२
२१०	२०५०५	सर्लाही	हरिपुर नगरपालिका	०.००१३४८८
२११	२०५०६	सर्लाही	ईश्वरपुर नगरपालिका	०.००१९०४८
२१२	२०५०७	सर्लाही	हरिपुर्वा नगरपालिका	०.००११९९३
२१३	२०५०८	सर्लाही	पर्सा गाउँपालिका	०.०००९२३८
२१४	२०५०९	सर्लाही	ब्रह्मपुरी गाउँपालिका	०.००११२०३
२१५	२०५१०	सर्लाही	चन्द्रनगर गाउँपालिका	०.००१२३६२
२१६	२०५११	सर्लाही	कविलासी नगरपालिका	०.००१३७२३
२१७	२०५१२	सर्लाही	चक्रघट्टा गाउँपालिका	०.००१०४६४
२१८	२०५१३	सर्लाही	बसबरिया गाउँपालिका	०.०००९८६०
२१९	२०५१४	सर्लाही	धनकौल गाउँपालिका	०.००१०८००
२२०	२०५१५	सर्लाही	रामनगर गाउँपालिका	०.००१०६१६
२२१	२०५१६	सर्लाही	बलरा नगरपालिका	०.००१४१२६
२२२	२०५१७	सर्लाही	गोडैटा नगरपालिका	०.००१४६६४
२२३	२०५१८	सर्लाही	विष्णु गाउँपालिका	०.००१००११
२२४	२०५१९	सर्लाही	कौडेना गाउँपालिका	०.००१०११२
२२५	२०५२०	सर्लाही	मलंगवा नगरपालिका	०.००१३२७०
२२६	२०६०१	रौतहट	चन्द्रपुर नगरपालिका	०.००२१०६३
२२७	२०६०२	रौतहट	गुजरा नगरपालिका	०.००१६७९७
२२८	२०६०३	रौतहट	फतुवा बिजयपुर नगरपालिका	०.००१३४५४
२२९	२०६०४	रौतहट	कटहरिया नगरपालिका	०.००१३०५१
२३०	२०६०५	रौतहट	वृन्दावन नगरपालिका	०.००१५४२०
२३१	२०६०६	रौतहट	गढीमाई नगरपालिका	०.००१३५३८
२३२	२०६०७	रौतहट	माधव नारायण नगरपालिका	०.००१२८६६
२३३	२०६०८	रौतहट	गरुडा नगरपालिका	०.००१४८८२
२३४	२०६०९	रौतहट	देवाही गोनाही नगरपालिका	०.००११७५८
२३५	२०६१०	रौतहट	मौलापुर नगरपालिका	०.००१०८८४
२३६	२०६११	रौतहट	बौधीमाई नगरपालिका	०.००१२१११

क्र. सं.	स्थानीय तहको कोड	जिल्ला	स्थानीय तहको नाम	राजस्व बाँडफाँडको हिस्सा
२३७	२०६१२	रौतहट	परोहा नगरपालिका	०.००१२७९९
२३८	२०६१३	रौतहट	राजपुर नगरपालिका	०.००१३२३६
२३९	२०६१४	रौतहट	यमुनामाई गाउँपालिका	०.०००९२०५
२४०	२०६१५	रौतहट	दुर्गा भगवती गाउँपालिका	०.०००९०२०
२४१	२०६१६	रौतहट	राजदेवी नगरपालिका	०.००११०१९
२४२	२०६१७	रौतहट	गौर नगरपालिका	०.००१०९५२
२४३	२०६१८	रौतहट	ईशनाथ नगरपालिका	०.००१३१८६
२४४	२०७०१	बारा	निजगढ नगरपालिका	०.००१५९५७
२४५	२०७०२	बारा	कोल्हवी नगरपालिका	०.००१६०९१
२४६	२०७०३	बारा	जीतपुर सिमरा उपमहानगरपालिका	०.००२८६५५
२४७	२०७०४	बारा	परवानीपुर गाउँपालिका	०.०००८६५०
२४८	२०७०५	बारा	प्रसौनी गाउँपालिका	०.०००९४०६
२४९	२०७०६	बारा	विश्रामपुर गाउँपालिका	०.०००९३५६
२५०	२०७०७	बारा	फेटा गाउँपालिका	०.०००९९७७
२५१	२०७०८	बारा	कलैया उपमहानगरपालिका	०.००२५८६७
२५२	२०७०९	बारा	करैयामाई गाउँपालिका	०.००१०९३५
२५३	२०७१०	बारा	बारागढी गाउँपालिका	०.००१०८६८
२५४	२०७११	बारा	आदर्श कोटवाल गाउँपालिका	०.००१११८७
२५५	२०७१२	बारा	सिम्रौनगढ नगरपालिका	०.००१४५४६
२५६	२०७१३	बारा	पचरौता नगरपालिका	०.००१२७४९
२५७	२०७१४	बारा	महागढीमाई नगरपालिका	०.००१५५२०
२५८	२०७१५	बारा	देवताल गाउँपालिका	०.०००९५९१
२५९	२०७१६	बारा	सुवर्ण गाउँपालिका	०.००११४५५
२६०	२०८०१	पर्सा	ठोरी (सुवर्णपुर) गाउँपालिका	०.००१०९१८
२६१	२०८०२	पर्सा	जिराभवानी गाउँपालिका	०.००१०३४७
२६२	२०८०३	पर्सा	जगरनाथपुर गाउँपालिका	०.००१२१११
२६३	२०८०४	पर्सा	पटेर्वा सुगौली गाउँपालिका	०.००१०९०१
२६४	२०८०५	पर्सा	सखुवा प्रसौनी गाउँपालिका	०.००१२९००
२६५	२०८०६	पर्सा	पर्सागढी नगरपालिका	०.००१४४१२
२६६	२०८०७	पर्सा	वीरगन्ज महानगरपालिका	०.००३४५८५
२६७	२०८०८	पर्सा	बहुदरमाई नगरपालिका	०.००१२५३०
२६८	२०८०९	पर्सा	पोखरिया नगरपालिका	०.००११६४०
२६९	२०८१०	पर्सा	कालिकामाई गाउँपालिका	०.०००९१०४
२७०	२०८११	पर्सा	धोबीनी गाउँपालिका	०.०००८८८६
२७१	२०८१२	पर्सा	छिपहरमाई गाउँपालिका	०.००१०१९६
२७२	२०८१३	पर्सा	पकाहा मैनपुर गाउँपालिका	०.०००८८३५
२७३	२०८१४	पर्सा	वीन्दबासिनी गाउँपालिका	०.०००९७७६
२७४	३०१०१	दोलखा	गौरीशंकर गाउँपालिका	०.००१३७४०
२७५	३०१०२	दोलखा	बिगु गाउँपालिका	०.००१४१२६
२७६	३०१०३	दोलखा	कालिन्चोक गाउँपालिका	०.००१२२२८
२७७	३०१०४	दोलखा	वैतेश्वर गाउँपालिका	०.००१०४३१
२७८	३०१०५	दोलखा	जिरी नगरपालिका	०.००११००२

क्र. सं.	स्थानीय तहको कोड	जिल्ला	स्थानीय तहको नाम	राजस्व बाँडफाँडको हिस्सा
२७९	३०१०६	दोलखा	तामाकोशी गाउँपालिका	०.००१०३३०
२८०	३०१०७	दोलखा	मेलुङ्ग गाउँपालिका	०.००१०८००
२८१	३०१०८	दोलखा	शैलुङ गाउँपालिका	०.००११३०४
२८२	३०१०९	दोलखा	भिमेश्वर नगरपालिका	०.००१३८०७
२८३	३०२०१	सिन्धुपाल्चोक	भोटेकोशी गाउँपालिका	०.००११३३८
२८४	३०२०२	सिन्धुपाल्चोक	जुगल गाउँपालिका	०.००१४२१०
२८५	३०२०३	सिन्धुपाल्चोक	पाँचपोखरी थाङपाल गाउँपालिका	०.००१३८४१
२८६	३०२०४	सिन्धुपाल्चोक	हेलम्बु गाउँपालिका	०.००१२०४३
२८७	३०२०५	सिन्धुपाल्चोक	मेलम्ची नगरपालिका	०.००१६४९४
२८८	३०२०६	सिन्धुपाल्चोक	इन्द्रावती गाउँपालिका	०.००१२८५०
२८९	३०२०७	सिन्धुपाल्चोक	चौतारा साँगाचोकगढी नगरपालिका	०.००१६८८१
२९०	३०२०८	सिन्धुपाल्चोक	बलेफी गाउँपालिका	०.०००९७०९
२९१	३०२०९	सिन्धुपाल्चोक	बाह्रबिसे नगरपालिका	०.००१२७८२
२९२	३०२१०	सिन्धुपाल्चोक	त्रिपूरासुन्दरी गाउँपालिका	०.०००८८६९
२९३	३०२११	सिन्धुपाल्चोक	लिसंखु पाखर गाउँपालिका	०.०००९२८९
२९४	३०२१२	सिन्धुपाल्चोक	सुनकोशी गाउँपालिका	०.०००९४९०
२९५	३०३०१	रसुवा	गोसाइकुण्ड गाउँपालिका	०.०००९७७६
२९६	३०३०२	रसुवा	आमाछोदिङमो गाउँपालिका	०.०००७१८९
२९७	३०३०३	रसुवा	उत्तरगया गाउँपालिका	०.०००७५०८
२९८	३०३०४	रसुवा	कालिका गाउँपालिका	०.०००६७५२
२९९	३०३०५	रसुवा	नौकुण्ड गाउँपालिका	०.०००९०३७
३००	३०४०१	धादिङ	रुबी भ्याली गाउँपालिका	०.००१००२८
३०१	३०४०२	धादिङ	खनियाबास गाउँपालिका	०.०००९२७२
३०२	३०४०३	धादिङ	गंङ्गा जमुना गाउँपालिका	०.००११८०८
३०३	३०४०४	धादिङ	त्रिपूरासुन्दरी गाउँपालिका	०.००११०१९
३०४	३०४०५	धादिङ	नेत्रावती डबजोङ गाउँपालिका	०.०००८३८२
३०५	३०४०६	धादिङ	नीलकण्ठ नगरपालिका	०.००१९२३२
३०६	३०४०७	धादिङ	ज्वालामुखी गाउँपालिका	०.००११९७६
३०७	३०४०८	धादिङ	सिद्धलेक गाउँपालिका	०.००११७४१
३०८	३०४०९	धादिङ	बेनीघाट रोराङ्ग गाउँपालिका	०.००१४९१६
३०९	३०४१०	धादिङ	गजुरी गाउँपालिका	०.००१३११८
३१०	३०४११	धादिङ	गल्छी गाउँपालिका	०.००१२३२९
३११	३०४१२	धादिङ	थाक्रे गाउँपालिका	०.००१३१५२
३१२	३०४१३	धादिङ	धुनीबेंशी नगरपालिका	०.००१२५१४
३१३	३०५०१	नुवाकोट	दुप्चेश्वर गाउँपालिका	०.००११८४२
३१४	३०५०२	नुवाकोट	तादी गाउँपालिका	०.०००९५२४
३१५	३०५०३	नुवाकोट	सूर्यगढी गाउँपालिका	०.०००८९०२
३१६	३०५०४	नुवाकोट	विदुर नगरपालिका	०.००१६७६३
३१७	३०५०५	नुवाकोट	किस्पाङ्ग गाउँपालिका	०.०००९०८७
३१८	३०५०६	नुवाकोट	म्यगङ गाउँपालिका	०.०००८८५२
३१९	३०५०७	नुवाकोट	तारकेश्वर गाउँपालिका	०.०००९२२१
३२०	३०५०८	नुवाकोट	बेलकोटगढी नगरपालिका	०.००१५५७१

क. सं.	स्थानीय तहको कोड	जिल्ला	स्थानीय तहको नाम	राजस्व बाँडफाँडको हिस्सा
३२१	३०५०९	नुवाकोट	लिखु गाउँपालिका	०.०००८५३३
३२२	३०५१०	नुवाकोट	पन्चकन्या गाउँपालिका	०.०००८५८३
३२३	३०५११	नुवाकोट	शिवपुरी गाउँपालिका	०.००१०७६७
३२४	३०५१२	नुवाकोट	ककनी गाउँपालिका	०.००११४५५
३२५	३०६०१	काठमाडौं	शंङ्खरापुर नगरपालिका	०.००१०४६४
३२६	३०६०२	काठमाडौं	कागेश्वरी मनहरा नगरपालिका	०.००१३०८५
३२७	३०६०३	काठमाडौं	गोकर्णेश्वर नगरपालिका	०.००१९०८१
३२८	३०६०४	काठमाडौं	बुढानिलकण्ठ नगरपालिका	०.००१७६७०
३२९	३०६०५	काठमाडौं	टोखा नगरपालिका	०.००१५१३४
३३०	३०६०६	काठमाडौं	तारकेश्वर नगरपालिका	०.००१५४७०
३३१	३०६०७	काठमाडौं	नागार्जुन नगरपालिका	०.००१३७५७
३३२	३०६०८	काठमाडौं	काठमाडौं महानगरपालिका	०.००४९०३०
३३३	३०६०९	काठमाडौं	कीर्तिपुर नगरपालिका	०.००११७०७
३३४	३०६१०	काठमाडौं	चन्द्रागिरी नगरपालिका	०.००१६४२७
३३५	३०६११	काठमाडौं	दक्षिणकाली नगरपालिका	०.०००९७५९
३३६	३०७०१	भक्तपुर	चाँगुनारायण नगरपालिका	०.००१४५२९
३३७	३०७०२	भक्तपुर	भक्तपुर नगरपालिका	०.००१२१४४
३३८	३०७०३	भक्तपुर	मध्यपुर थिमी नगरपालिका	०.००१२९३४
३३९	३०७०४	भक्तपुर	सूर्यविनायक नगरपालिका	०.००१५५२०
३४०	३०८०१	ललितपुर	महालक्ष्मी नगरपालिका	०.००१२९८४
३४१	३०८०२	ललितपुर	ललितपुर महानगरपालिका	०.००२७६३१
३४२	३०८०३	ललितपुर	गोदावरी नगरपालिका	०.००१७९५६
३४३	३०८०४	ललितपुर	कोन्ज्योसोम गाउँपालिका	०.०००६७५२
३४४	३०८०५	ललितपुर	महाङ्काल गाउँपालिका	०.०००७३७४
३४५	३०८०६	ललितपुर	बाग्मती गाउँपालिका	०.०००८९१९
३४६	३०९०१	काभ्रेपलाञ्चोक	चौरीदेउराली गाउँपालिका	०.००१०९८५
३४७	३०९०२	काभ्रेपलाञ्चोक	भुम्लु गाउँपालिका	०.००१०१६२
३४८	३०९०३	काभ्रेपलाञ्चोक	मण्डन देउपुर नगरपालिका	०.००१२७६६
३४९	३०९०४	काभ्रेपलाञ्चोक	बनेपा नगरपालिका	०.००१४४१२
३५०	३०९०५	काभ्रेपलाञ्चोक	धुलिखेल नगरपालिका	०.००११५९०
३५१	३०९०६	काभ्रेपलाञ्चोक	पाँचखाल नगरपालिका	०.००१३७५७
३५२	३०९०७	काभ्रेपलाञ्चोक	तेमाल गाउँपालिका	०.००१११२०
३५३	३०९०८	काभ्रेपलाञ्चोक	नमोबुद्ध नगरपालिका	०.००१२४६३
३५४	३०९०९	काभ्रेपलाञ्चोक	पनौती नगरपालिका	०.००१५१३४
३५५	३०९१०	काभ्रेपलाञ्चोक	बेथानचोक गाउँपालिका	०.०००९७०९
३५६	३०९११	काभ्रेपलाञ्चोक	रोशी गाउँपालिका	०.००१३७४०
३५७	३०९१२	काभ्रेपलाञ्चोक	महाभारत गाउँपालिका	०.००११९०९
३५८	३०९१३	काभ्रेपलाञ्चोक	खानीखोला गाउँपालिका	०.००१००९५
३५९	३१००१	रामेछाप	उमाकुण्ड गाउँपालिका	०.००१२८३३
३६०	३१००२	रामेछाप	गोकुलगङ्गा गाउँपालिका	०.००११९०९
३६१	३१००३	रामेछाप	लिखु तामाकोसी गाउँपालिका	०.००११९९३
३६२	३१००४	रामेछाप	रामेछाप नगरपालिका	०.००१४२९४

क. सं.	स्थानीय तहको कोड	जिल्ला	स्थानीय तहको नाम	राजस्व बाँडफाँडको हिस्सा
३६३	३१००५	रामेछाप	मन्थली नगरपालिका	०.००१७३३४
३६४	३१००६	रामेछाप	खाँडादेवी गाउँपालिका	०.००१२८३३
३६५	३१००७	रामेछाप	दोरम्बा गाउँपालिका	०.००१२१६१
३६६	३१००८	रामेछाप	सुनापती गाउँपालिका	०.०००९९२७
३६७	३११०१	सिन्धुली	दुधौली नगरपालिका	०.००२२६०९
३६८	३११०२	सिन्धुली	फिक्कल गाउँपालिका	०.००११४३९
३६९	३११०३	सिन्धुली	तीनपाटन गाउँपालिका	०.००१६६१२
३७०	३११०४	सिन्धुली	गोलन्जोर गाउँपालिका	०.००११९२६
३७१	३११०५	सिन्धुली	कमलामाई नगरपालिका	०.००२२८९४
३७२	३११०६	सिन्धुली	सुनकोशी गाउँपालिका	०.००११९०९
३७३	३११०७	सिन्धुली	घ्याङलेख गाउँपालिका	०.००१०३४७
३७४	३११०८	सिन्धुली	मरिण गाउँपालिका	०.००१५२३५
३७५	३११०९	सिन्धुली	हरिहरपुरगढी गाउँपालिका	०.००१५७५५
३७६	३१२०१	मकवानपुर	इन्द्रसरोवर गाउँपालिका	०.०००८८५२
३७७	३१२०२	मकवानपुर	थाहा नगरपालिका	०.००१६१९२
३७८	३१२०३	मकवानपुर	कैलाश गाउँपालिका	०.००१३६०५
३७९	३१२०४	मकवानपुर	राक्सिराङ्ग गाउँपालिका	०.००१४३११
३८०	३१२०५	मकवानपुर	मनहरी गाउँपालिका	०.००१५७८९
३८१	३१२०६	मकवानपुर	हेटौडा उपमहानगरपालिका	०.००२९६३०
३८२	३१२०७	मकवानपुर	भिमफेदी गाउँपालिका	०.००१३१३५
३८३	३१२०८	मकवानपुर	मकवानपुरगढी गाउँपालिका	०.००१२६३१
३८४	३१२०९	मकवानपुर	बकैया गाउँपालिका	०.००१८३७६
३८५	३१२१०	मकवानपुर	बागमती गाउँपालिका	०.००१५७०५
३८६	३१३०१	चितवन	राप्ती नगरपालिका	०.००१८९९७
३८७	३१३०२	चितवन	कालिका नगरपालिका	०.००१५५७१
३८८	३१३०३	चितवन	इच्छाकामना गाउँपालिका	०.००१२८८३
३८९	३१३०४	चितवन	भरतपुर महानगरपालिका	०.००४१८९१
३९०	३१३०५	चितवन	रत्ननगर नगरपालिका	०.००१६४९४
३९१	३१३०६	चितवन	खैरहनी नगरपालिका	०.००१५५३७
३९२	३१३०७	चितवन	माडी नगरपालिका	०.००१५६०४
३९३	४०१०१	गोरखा	चुमनुब्री गाउँपालिका	०.००१०७३३
३९४	४०१०२	गोरखा	अजिरकोट गाउँपालिका	०.००१०७००
३९५	४०१०३	गोरखा	बारपाक सुलिकोट गाउँपालिका	०.००१३६३९
३९६	४०१०४	गोरखा	धार्चे गाउँपालिका	०.००१२२४५
३९७	४०१०५	गोरखा	आरुघाट गाउँपालिका	०.००१२६९८
३९८	४०१०६	गोरखा	भिमसेनथापा गाउँपालिका	०.००११३३८
३९९	४०१०७	गोरखा	सिरानचोक गाउँपालिका	०.००११८९२
४००	४०१०८	गोरखा	पालुङ्गटार नगरपालिका	०.००१५३६९
४०१	४०१०९	गोरखा	गोरखा नगरपालिका	०.००१६६१२
४०२	४०११०	गोरखा	शहीद लखन गाउँपालिका	०.००१३०५१
४०३	४०१११	गोरखा	गण्डकी गाउँपालिका	०.००१२०२७
४०४	४०२०१	मनाङ	नार्पा भूमि गाउँपालिका	०.०००५८७९

क्र. सं.	स्थानीय तहको कोड	जिल्ला	स्थानीय तहको नाम	राजस्व बाँडफाँडको हिस्सा
४०५	४०२०२	मनाङ	मनाङ डिस्याङ गाउँपालिका	०.०००५८७९
४०६	४०२०३	मनाङ	चामे गाउँपालिका	०.०००५८७९
४०७	४०२०४	मनाङ	नासों गाउँपालिका	०.०००५८७९
४०८	४०३०१	मुस्ताङ	लो घेकर दामोदरकुण्ड गाउँपालिका	०.०००५८७९
४०९	४०३०२	मुस्ताङ	घरपझोङ गाउँपालिका	०.०००५८७९
४१०	४०३०३	मुस्ताङ	वारागुङ मुक्तिक्षेत्र गाउँपालिका	०.०००५८७९
४११	४०३०४	मुस्ताङ	लोमन्थाङ गाउँपालिका	०.०००५८७९
४१२	४०३०५	मुस्ताङ	थासाङ गाउँपालिका	०.०००५८७९
४१३	४०४०१	म्याग्दी	अन्नपूर्ण गाउँपालिका	०.००११४२२
४१४	४०४०२	म्याग्दी	रघुगंगा गाउँपालिका	०.००११८९२
४१५	४०४०३	म्याग्दी	धवलागिरी गाउँपालिका	०.००१३४५४
४१६	४०४०४	म्याग्दी	मालिका गाउँपालिका	०.००११६०७
४१७	४०४०५	म्याग्दी	मंगला गाउँपालिका	०.०००९८०९
४१८	४०४०६	म्याग्दी	बेनी नगरपालिका	०.००१३१५२
४१९	४०५०१	कास्की	मादी गाउँपालिका	०.००१३४७१
४२०	४०५०२	कास्की	माछापुच्छ्रे गाउँपालिका	०.००१४२२७
४२१	४०५०३	कास्की	अन्नपूर्ण गाउँपालिका	०.००१४१६०
४२२	४०५०४	कास्की	पोखरा महानगरपालिका	०.००५०१७२
४२३	४०५०५	कास्की	रूपा गाउँपालिका	०.०००९२२१
४२४	४०६०१	लमजुङ	दोर्दी गाउँपालिका	०.००१२५३०
४२५	४०६०२	लमजुङ	मर्स्याङ्दी गाउँपालिका	०.००१३६८९
४२६	४०६०३	लमजुङ	क्व्होलासोथार गाउँपालिका	०.०००८७३४
४२७	४०६०४	लमजुङ	मध्यनेपाल नगरपालिका	०.००११७०७
४२८	४०६०५	लमजुङ	बेंसीशहर नगरापालिका	०.००१४९८३
४२९	४०६०६	लमजुङ	सुन्दरबजार नगरपालिका	०.००११६७४
४३०	४०६०७	लमजुङ	राइनास नगरपालिका	०.०००९९६१
४३१	४०६०८	लमजुङ	दूधपोखरी गाउँपालिका	०.०००८८३५
४३२	४०७०१	तनहुँ	भानु नगरपालिका	०.००१६८८१
४३३	४०७०२	तनहुँ	ब्यास नगरपालिका	०.००२१११४
४३४	४०७०३	तनहुँ	म्याग्दे गाउँपालिका	०.००११४०५
४३५	४०७०४	तनहुँ	शुक्लागण्डकी नगरपालिका	०.००१६८९८
४३६	४०७०५	तनहुँ	भिमाद नगरपालिका	०.००१३६८९
४३७	४०७०६	तनहुँ	घिरिङ्ग गाउँपालिका	०.००१११५३
४३८	४०७०७	तनहुँ	ऋषिङ्ग गाउँपालिका	०.००१३८९१
४३९	४०७०८	तनहुँ	देवघाट गाउँपालिका	०.००१०६३२
४४०	४०७०९	तनहुँ	बन्दिपुर गाउँपालिका	०.००१०६४९
४४१	४०७१०	तनहुँ	आँबुखैरेनी गाउँपालिका	०.००१११३६
४४२	४०८०१	नवलपरासी (बर्दघाट सुस्ता पूर्व)	गैडाकोट नगरपालिका	०.००१७७७१
४४३	४०८०२	नवलपरासी (बर्दघाट सुस्ता पूर्व)	बुलिङ्गटार गाउँपालिका	०.००११३३८
४४४	४०८०३	नवलपरासी (बर्दघाट सुस्ता पूर्व)	बौदीकाली गाउँपालिका	०.०००९७०९

क्र. सं.	स्थानीय तहको कोड	जिल्ला	स्थानीय तहको नाम	राजस्व बाँडफाँडको हिस्सा
४४५	४०८०४	नवलपरासी (बर्दघाट सुस्ता पूर्व)	हुप्सेकोट गाउँपालिका	०.००१३१०२
४४६	४०८०५	नवलपरासी (बर्दघाट सुस्ता पूर्व)	देवचुली नगरपालिका	०.००१४८१५
४४७	४०८०६	नवलपरासी (बर्दघाट सुस्ता पूर्व)	कावासोती नगरपालिका	०.००१७३६८
४४८	४०८०७	नवलपरासी (बर्दघाट सुस्ता पूर्व)	मध्यबिन्दु नगरपालिका	०.००१८६११
४४९	४०८०८	नवलपरासी (बर्दघाट सुस्ता पूर्व)	बिनयी त्रिवेणी गाउँपालिका	०.००१५४५३
४५०	४०९०१	स्याङ्जा	पुतलीबजार नगरपालिका	०.००१६०४१
४५१	४०९०२	स्याङ्जा	फेदीखोला गाउँपालिका	०.०००७८२७
४५२	४०९०३	स्याङ्जा	आँधिखोला गाउँपालिका	०.०००९३८९
४५३	४०९०४	स्याङ्जा	अर्जुनचौपारी गाउँपालिका	०.०००९१०४
४५४	४०९०५	स्याङ्जा	भीरकोट नगरपालिका	०.००११६२३
४५५	४०९०६	स्याङ्जा	बिरुवा गाउँपालिका	०.००१०१६२
४५६	४०९०७	स्याङ्जा	हरिनास गाउँपालिका	०.००१००११
४५७	४०९०८	स्याङ्जा	चापाकोट नगरपालिका	०.००१२५८१
४५८	४०९०९	स्याङ्जा	वालिङ्ग नगरपालिका	०.००१६७४६
४५९	४०९१०	स्याङ्जा	गल्याङ नगरपालिका	०.००१४७६४
४६०	४०९११	स्याङ्जा	कालीगण्डकी गाउँपालिका	०.००१०६३२
४६१	४१००१	पर्वत	मोदी गाउँपालिका	०.००११६४०
४६२	४१००२	पर्वत	जलजला गाउँपालिका	०.००१०७३३
४६३	४१००३	पर्वत	कुश्मा नगरपालिका	०.००१४३६१
४६४	४१००४	पर्वत	फलेबास नगरपालिका	०.००११६०७
४६५	४१००५	पर्वत	महाशिला गाउँपालिका	०.०००७१८९
४६६	४१००६	पर्वत	बिहादी गाउँपालिका	०.०००८१४६
४६७	४१००७	पर्वत	पैयुं गाउँपालिका	०.०००८४९९
४६८	४११०१	बाग्लुङ	बाग्लुङ्ग नगरपालिका	०.००१६९१४
४६९	४११०२	बाग्लुङ	काठेखोला गाउँपालिका	०.००११६५७
४७०	४११०३	बाग्लुङ	ताराखोला गाउँपालिका	०.०००९०३७
४७१	४११०४	बाग्लुङ	तमानखोला गाउँपालिका	०.०००९१८८
४७२	४११०५	बाग्लुङ	ढोरपाटन नगरपालिका	०.००१४२७७
४७३	४११०६	बाग्लुङ	निसीखोला गाउँपालिका	०.००१३७९०
४७४	४११०७	बाग्लुङ	बडिगाड गाउँपालिका	०.००१४७६४
४७५	४११०८	बाग्लुङ	गल्कोट नगरपालिका	०.००१५०००
४७६	४११०९	बाग्लुङ	बरेङ गाउँपालिका	०.०००९१०४
४७७	४१११०	बाग्लुङ	जैमिनी नगरपालिका	०.००१३६३९
४७८	५०१०१	रुकुम (पूर्वी भाग)	पुथा उत्तरगंगा गाउँपालिका	०.००१३६०५
४७९	५०१०२	रुकुम (पूर्वी भाग)	सिस्ने गाउँपालिका	०.००१२०६०
४८०	५०१०३	रुकुम (पूर्वी भाग)	भूमे गाउँपालिका	०.००१२५१४
४८१	५०२०१	रोल्पा	सुनछहरी गाउँपालिका	०.००११८४२
४८२	५०२०२	रोल्पा	थबाङ्ग गाउँपालिका	०.०००९३०५

क्र. सं.	स्थानीय तहको कोड	जिल्ला	स्थानीय तहको नाम	राजस्व बाँडफाँडको हिस्सा
४८३	५०२०३	रोल्पा	परिवर्तन गाउँपालिका	०.००१२१९५
४८४	५०२०४	रोल्पा	गगादेव गाउँपालिका	०.००११६९१
४८५	५०२०५	रोल्पा	माडी गाउँपालिका	०.००१०९१८
४८६	५०२०६	रोल्पा	त्रिवेणी गाउँपालिका	०.००१३२०२
४८७	५०२०७	रोल्पा	रोल्पा नगरपालिका	०.००१६०५८
४८८	५०२०८	रोल्पा	रुन्टीगढी गाउँपालिका	०.००१४८१५
४८९	५०२०९	रोल्पा	सुनिल स्मृति गाउँपालिका	०.००१४०४२
४९०	५०२१०	रोल्पा	लुङ्ग्री गाउँपालिका	०.००१२९००
४९१	५०३०१	प्यूठान	गौमुखी गाउँपालिका	०.००१३४५४
४९२	५०३०२	प्यूठान	नौबहिनी गाउँपालिका	०.००१५४०३
४९३	५०३०३	प्यूठान	झिमरुक गाउँपालिका	०.००१३२०२
४९४	५०३०४	प्यूठान	प्यूठान नगरपालिका	०.००१५३३६
४९५	५०३०५	प्यूठान	स्वर्गद्वारी नगरपालिका	०.००१५५३७
४९६	५०३०६	प्यूठान	माण्डवी गाउँपालिका	०.००१०११२
४९७	५०३०७	प्यूठान	मल्लरानी गाउँपालिका	०.००१००६१
४९८	५०३०८	प्यूठान	ऐरावती गाउँपालिका	०.००१२६४८
४९९	५०३०९	प्यूठान	सरुमारानी गाउँपालिका	०.००११७९१
५००	५०४०१	गुल्मी	कालिगण्डकी गाउँपालिका	०.००१०६४९
५०१	५०४०२	गुल्मी	सत्यवती गाउँपालिका	०.००११८७५
५०२	५०४०३	गुल्मी	चन्द्रकोट गाउँपालिका	०.००११३५५
५०३	५०४०४	गुल्मी	मुसिकोट नगरपालिका	०.००१४०५९
५०४	५०४०५	गुल्मी	इस्मा गाउँपालिका	०.००११०३६
५०५	५०४०६	गुल्मी	मालिका गाउँपालिका	०.००११४३९
५०६	५०४०७	गुल्मी	मदाने गाउँपालिका	०.००११६२३
५०७	५०४०८	गुल्मी	धुर्कोट गाउँपालिका	०.००११२५४
५०८	५०४०९	गुल्मी	रेसुङ्गा नगरपालिका	०.००१३१३५
५०९	५०४१०	गुल्मी	गुल्मी दरबार गाउँपालिका	०.००१०९५२
५१०	५०४११	गुल्मी	छत्रकोट गाउँपालिका	०.००१०९५२
५११	५०४१२	गुल्मी	रूरूक्षेत्र गाउँपालिका	०.०००९८४३
५१२	५०५०१	अर्घाखाँची	छत्रदेव गाउँपालिका	०.००११९२६
५१३	५०५०२	अर्घाखाँची	मालारानी गाउँपालिका	०.००१२८६६
५१४	५०५०३	अर्घाखाँची	भूमिकास्थान नगरपालिका	०.००१४६८०
५१५	५०५०४	अर्घाखाँची	सन्धिखर्क नगरपालिका	०.००१५२५२
५१६	५०५०५	अर्घाखाँची	पाणिनी गाउँपालिका	०.००१३३५३
५१७	५०५०६	अर्घाखाँची	शितगंगा नगरपालिका	०.००२०६४३
५१८	५०६०१	पाल्पा	रामपुर नगरपालिका	०.००१४२७७
५१९	५०६०२	पाल्पा	पुर्वखोला गाउँपालिका	०.००११२८७
५२०	५०६०३	पाल्पा	रम्भा गाउँपालिका	०.००१०६१६
५२१	५०६०४	पाल्पा	बगनासकाली गाउँपालिका	०.००१०५८२
५२२	५०६०५	पाल्पा	तानसेन नगरपालिका	०.००१५८३९
५२३	५०६०६	पाल्पा	रिब्दीकोट गाउँपालिका	०.००१०८६८
५२४	५०६०७	पाल्पा	रैनादेवी छहरा गाउँपालिका	०.००१३४२१

क्र. सं.	स्थानीय तहको कोड	जिल्ला	स्थानीय तहको नाम	राजस्व बाँडफाँडको हिस्सा
५२५	५०६०८	पाल्पा	तिनाउ गाउँपालिका	०.००११५५६
५२६	५०६०९	पाल्पा	माथागढी गाउँपालिका	०.००१३३३७
५२७	५०६१०	पाल्पा	निस्दी गाउँपालिका	०.००१२७४९
५२८	५०७०१	नवलपरासी (बर्दघाट सुस्ता पश्चिम)	बर्दघाट नगरपालिका	०.००१८५१०
५२९	५०७०२	नवलपरासी (बर्दघाट सुस्ता पश्चिम)	सुनवल नगरपालिका	०.००१७६८७
५३०	५०७०३	नवलपरासी (बर्दघाट सुस्ता पश्चिम)	रामग्राम नगरपालिका	०.००१६५२८
५३१	५०७०४	नवलपरासी (बर्दघाट सुस्ता पश्चिम)	पाल्हीनन्दन गाउँपालिका	०.००१२१११
५३२	५०७०५	नवलपरासी (बर्दघाट सुस्ता पश्चिम)	सरावल गाउँपालिका	०.००१३०५१
५३३	५०७०६	नवलपरासी (बर्दघाट सुस्ता पश्चिम)	प्रतापपुर गाउँपालिका	०.००१४२२७
५३४	५०७०७	नवलपरासी (बर्दघाट सुस्ता पश्चिम)	सुस्ता गाउँपालिका	०.००१३५०५
५३५	५०८०१	रूपन्देही	देबदह नगरपालिका	०.००१६७६३
५३६	५०८०२	रूपन्देही	बुटवल उपमहानगरपालिका	०.००२४२५५
५३७	५०८०३	रूपन्देही	सैनामैना नगरपालिका	०.००१७४८६
५३८	५०८०४	रूपन्देही	कन्चन गाउँपालिका	०.००११९०९
५३९	५०८०५	रूपन्देही	गैडहवा गाउँपालिका	०.००१५७३९
५४०	५०८०६	रूपन्देही	सुद्धोधन गाउँपालिका	०.००१२२११
५४१	५०८०७	रूपन्देही	सियारी गाउँपालिका	०.००१२९८४
५४२	५०८०८	रूपन्देही	तिलोत्तमा नगरापालिका	०.००२१३३२
५४३	५०८०९	रूपन्देही	ओमसतिया गाउँपालिका	०.००११७२४
५४४	५०८१०	रूपन्देही	रोहिणी गाउँपालिका	०.००१३१०२
५४५	५०८११	रूपन्देही	सिद्धार्थनगर नगरपालिका	०.००१४२९४
५४६	५०८१२	रूपन्देही	मायादेवी गाउँपालिका	०.००१४८४८
५४७	५०८१३	रूपन्देही	लुम्बिनी सांस्कृतिक नगरपालिका	०.००१९७५३
५४८	५०८१४	रूपन्देही	कोटहीमाई गाउँपालिका	०.००१३४८८
५४९	५०८१५	रूपन्देही	सम्मरीमाई गाउँपालिका	०.००१२९६७
५५०	५०८१६	रूपन्देही	मर्चवारी गाउँपालिका	०.००१२८३३
५५१	५०९०१	कपिलवस्तु	बाणगंगा नगरपालिका	०.००२०९९६
५५२	५०९०२	कपिलवस्तु	बुद्धभूमि नगरपालिका	०.००२१८८६
५५३	५०९०३	कपिलवस्तु	शिवराज नगरपालिका	०.००२१६५१
५५४	५०९०४	कपिलवस्तु	बिजयनगर गाउँपालिका	०.००१५४२०
५५५	५०९०५	कपिलवस्तु	कृष्णनगर नगरपालिका	०.००१७७३७
५५६	५०९०६	कपिलवस्तु	महाराजगन्ज नगरपालिका	०.००१७३५१
५५७	५०९०७	कपिलवस्तु	कपिलबस्तु नगरपालिका	०.००२०२०७
५५८	५०९०८	कपिलवस्तु	यसोधरा गाउँपालिका	०.००१३६५६
५५९	५०९०९	कपिलवस्तु	मायादेवी गाउँपालिका	०.००१५६७१
५६०	५०९१०	कपिलवस्तु	शुद्धोधन गाउँपालिका	०.००१५३६९

क. सं.	स्थानीय तहको कोड	जिल्ला	स्थानीय तहको नाम	राजस्व बाँडफाँडको हिस्सा
५६१	५१००१	दाङ	बंगलाचुली गाउँपालिका	०.००१४०५९
५६२	५१००२	दाङ	घोराही उपमहानगरपालिका	०.००३४५८५
५६३	५१००३	दाङ	तुल्सीपुर उपमहानगरपालिका	०.००३१५४४
५६४	५१००४	दाङ	शान्तिनगर गाउँपालिका	०.००१२०४३
५६५	५१००५	दाङ	बबई गाउँपालिका	०.००१३७२३
५६६	५१००६	दाङ	दंगीशरण गाउँपालिका	०.००१०९८५
५६७	५१००७	दाङ	लमही नगरपालिका	०.००१८१४१
५६८	५१००८	दाङ	रापी गाउँपालिका	०.००१५३६९
५६९	५१००९	दाङ	गढवा गाउँपालिका	०.००१७०८२
५७०	५१०१०	दाङ	राजपुर गाउँपालिका	०.००१५६३८
५७१	५११०१	बाँके	राप्ती सोनारी गाउँपालिका	०.००२४४३९
५७२	५११०२	बाँके	कोहलपुर नगरपालिका	०.००२०१७३
५७३	५११०३	बाँके	बैजनाथ गाउँपालिका	०.००१७२१७
५७४	५११०४	बाँके	खजुरा गाउँपालिका	०.००१६०४१
५७५	५११०५	बाँके	जानकी गाउँपालिका	०.००१३१६९
५७६	५११०६	बाँके	नेपालगञ्ज उपमहानगरपालिका	०.००२४७०८
५७७	५११०७	बाँके	डुडुवा गाउँपालिका	०.००१३९९२
५७८	५११०८	बाँके	नरैनापुर गाउँपालिका	०.००१४९६६
५७९	५१२०१	बर्दिया	बाँसगढी नगरपालिका	०.००१८४६०
५८०	५१२०२	बर्दिया	बारबर्दिया नगरपालिका	०.००२०१५६
५८१	५१२०३	बर्दिया	ठाकुरबाबा नगरपालिका	०.००१५०८४
५८२	५१२०४	बर्दिया	गेरुवा गाउँपालिका	०.००१२७४९
५८३	५१२०५	बर्दिया	राजापुर नगरपालिका	०.००१७०३२
५८४	५१२०६	बर्दिया	मधुवन नगरपालिका	०.००१५८५६
५८५	५१२०७	बर्दिया	गुलरीया नगरपालिका	०.००१८५१०
५८६	५१२०८	बर्दिया	बढैयाताल गाउँपालिका	०.००१५६५५
५८७	६०१०१	डोल्पा	डोल्पो बुद्ध गाउँपालिका	०.०००६०४७
५८८	६०१०२	डोल्पा	शे फोक्सुण्डो गाउँपालिका	०.०००७६९९
५८९	६०१०३	डोल्पा	जगदुल्ला गाउँपालिका	०.०००५९६३
५९०	६०१०४	डोल्पा	मुड्केचुला गाउँपालिका	०.०००७३४०
५९१	६०१०५	डोल्पा	त्रिपूरासुन्दरी नगरपालिका	०.००१०४९८
५९२	६०१०६	डोल्पा	ठूलीभेरी नगरपालिका	०.०००९५४१
५९३	६०१०७	डोल्पा	काइके गाउँपालिका	०.०००६५६८
५९४	६०१०८	डोल्पा	छार्का ताङसोङ गाउँपालिका	०.०००५८७९
५९५	६०२०१	मुगु	मुगुमकार्मारोग गाउँपालिका	०.००१००२८
५९६	६०२०२	मुगु	छायाँनाथ रारा नगरपालिका	०.००१४४९६
५९७	६०२०३	मुगु	सोरु गाउँपालिका	०.००११३०४
५९८	६०२०४	मुगु	खत्याड गाउँपालिका	०.००१२५८१
५९९	६०३०१	हुम्ला	चंखेली गाउँपालिका	०.०००९६५८
६००	६०३०२	हुम्ला	खार्पुनाथ गाउँपालिका	०.०००९२३८
६०१	६०३०३	हुम्ला	सिमकोट गाउँपालिका	०.००११९२६
६०२	६०३०४	हुम्ला	नाम्खा गाउँपालिका	०.०००८६३४

क्र. सं.	स्थानीय तहको कोड	जिल्ला	स्थानीय तहको नाम	राजस्व बाँडफाँडको हिस्सा
६०३	६०३०५	हुम्ला	सर्केगाड गाउँपालिका	०.०००९८७७
६०४	६०३०६	हुम्ला	अदानचुली गाउँपालिका	०.०००७८६१
६०५	६०३०७	हुम्ला	ताँजाकोट गाउँपालिका	०.०००७२३९
६०६	६०४०१	जुम्ला	पातारासी गाउँपालिका	०.००१३३५३
६०७	६०४०२	जुम्ला	कनका सुन्दरी गाउँपालिका	०.००१०४८१
६०८	६०४०३	जुम्ला	सिंजा गाउँपालिका	०.०००९५९१
६०९	६०४०४	जुम्ला	चन्दननाथ नगरपालिका	०.००१०७५०
६१०	६०४०५	जुम्ला	गुठिचौर गाउँपालिका	०.००१०१७९
६११	६०४०६	जुम्ला	तातोपानी गाउँपालिका	०.००१२६१४
६१२	६०४०७	जुम्ला	तिला गाउँपालिका	०.००१०५८२
६१३	६०४०८	जुम्ला	हिमा गाउँपालिका	०.०००९०५३
६१४	६०५०१	कालिकोट	पलाता गाउँपालिका	०.००१२३१२
६१५	६०५०२	कालिकोट	पचाल झरना गाउँपालिका	०.००१००९५
६१६	६०५०३	कालिकोट	रास्कोट नगरपालिका	०.०००९८०९
६१७	६०५०४	कालिकोट	सान्नी त्रिवेणी गाउँपालिका	०.०००९९९४
६१८	६०५०५	कालिकोट	नरहरिनाथ गाउँपालिका	०.००१२६९८
६१९	६०५०६	कालिकोट	खाँडाचक्र नगरपालिका	०.००१२०४३
६२०	६०५०७	कालिकोट	तिलागुफा नगरपालिका	०.००१२०२७
६२१	६०५०८	कालिकोट	महावै गाउँपालिका	०.०००९३८९
६२२	६०५०९	कालिकोट	शुभ कालीका गाउँपालिका	०.०००९९४४
६२३	६०६०१	दैलेख	नौमुले गाउँपालिका	०.००१२९००
६२४	६०६०२	दैलेख	महाबु गाउँपालिका	०.००११३०४
६२५	६०६०३	दैलेख	भैरवी गाउँपालिका	०.००११६९१
६२६	६०६०४	दैलेख	ठाँटीकाँध गाउँपालिका	०.००१०९८५
६२७	६०६०५	दैलेख	आठबीस नगरपालिका	०.००१४६१३
६२८	६०६०६	दैलेख	चामुण्डा बिन्द्रासैनी नगरपालिका	०.००१२६६५
६२९	६०६०७	दैलेख	दुल्लु नगरपालिका	०.००१६५९५
६३०	६०६०८	दैलेख	नारायण नगरपालिका	०.००१२७४९
६३१	६०६०९	दैलेख	भगवतीमाई गाउँपालिका	०.००११७७५
६३२	६०६१०	दैलेख	डुङ्गेश्वर गाउँपालिका	०.०००९९९४
६३३	६०६११	दैलेख	गुराँस गाउँपालिका	०.००१२३९६
६३४	६०७०१	जाजरकोट	बारेकोट गाउँपालिका	०.००१४०७६
६३५	६०७०२	जाजरकोट	कुसे गाउँपालिका	०.००१३५०५
६३६	६०७०३	जाजरकोट	जुनीचाँदे गाउँपालिका	०.००१४५६३
६३७	६०७०४	जाजरकोट	छेडागाड नगरपालिका	०.००१७४०२
६३८	६०७०५	जाजरकोट	शिवालय गाउँपालिका	०.००१०६६६
६३९	६०७०६	जाजरकोट	भेरीमालिका नगरपालिका	०.००१५६७१
६४०	६०७०७	जाजरकोट	नलगाड नगरपालिका	०.००१५७२२
६४१	६०८०१	रुकुम (पश्चिम भाग)	आठबिसकोट नगरपालिका	०.००१८३२५
६४२	६०८०२	रुकुम (पश्चिम भाग)	सानीभेरी गाउँपालिका	०.००१२३९६
६४३	६०८०३	रुकुम (पश्चिम भाग)	बाँफीकोट गाउँपालिका	०.००१२०१०
६४४	६०८०४	रुकुम (पश्चिम भाग)	मुसिकोट नगरपालिका	०.००१४३९५

क्र. सं.	स्थानीय तहको कोड	जिल्ला	स्थानीय तहको नाम	राजस्व बाँडफाँडको हिस्सा
६४५	६०८०५	रुकुम (पश्चिम भाग)	त्रिवेणी गाउँपालिका	०.००१०८१७
६४६	६०८०६	रुकुम (पश्चिम भाग)	चौरजहारी नगरपालिका	०.००१२९६७
६४७	६०९०१	सल्यान	दार्मा गाउँपालिका	०.००१०८८४
६४८	६०९०२	सल्यान	कुमाख गाउँपालिका	०.००१३३३७
६४९	६०९०३	सल्यान	बनगाड कुपिण्डे नगरपालिका	०.००१७३५१
६५०	६०९०४	सल्यान	सिद्धकुमाख गाउँपालिका	०.०००९१३७
६५१	६०९०५	सल्यान	बागचौर नगरपालिका	०.००१५०८४
६५२	६०९०६	सल्यान	छत्रेश्वरी गाउँपालिका	०.००११९४३
६५३	६०९०७	सल्यान	शारदा नगरपालिका	०.००१५२०१
६५४	६०९०८	सल्यान	कालिमाटी गाउँपालिका	०.००१४८८२
६५५	६०९०९	सल्यान	त्रिवेणी गाउँपालिका	०.००१०२६३
६५६	६०९१०	सल्यान	कपुरकोट गाउँपालिका	०.००१०७३३
६५७	६१००१	सुर्खेत	सिम्ता गाउँपालिका	०.००१४२७७
६५८	६१००२	सुर्खेत	चिङ्गगाड गाउँपालिका	०.००११३८८
६५९	६१००३	सुर्खेत	लेकबेशी नगरपालिका	०.००१४३६१
६६०	६१००४	सुर्खेत	गुर्भाकोट नगरपालिका	०.००१७६०३
६६१	६१००५	सुर्खेत	भेरीगंगा नगरपालिका	०.००१७५८६
६६२	६१००६	सुर्खेत	वीरेन्द्रनगर नगरपालिका	०.००२४६०७
६६३	६१००७	सुर्खेत	बराहताल गाउँपालिका	०.००१५५७१
६६४	६१००८	सुर्खेत	पञ्चपुरी नगरपालिका	०.००१६६४६
६६५	६१००९	सुर्खेत	चौकुने गाउँपालिका	०.००१५३६९
६६६	७०१०१	बाजुरा	हिमाली गाउँपालिका	०.००११२७१
६६७	७०१०२	बाजुरा	गौमुल गाउँपालिका	०.०००९४७३
६६८	७०१०३	बाजुरा	बुढीनन्दा नगरपालिका	०.००१२५८१
६६९	७०१०४	बाजुरा	स्वामीकार्तिक खापर गाउँपालिका	०.०००९५५७
६७०	७०१०५	वाजुरा	जगन्नाथ गाउँपालिका	०.०००८९८६
६७१	७०१०६	बाजुरा	बडिमालिका नगरपालिका	०.००१२२७८
६७२	७०१०७	बाजुरा	खप्तड छेडेदह गाउँपालिका	०.००११६९१
६७३	७०१०८	बाजुरा	बुढीगंगा नगरपालिका	०.००११३०४
६७४	७०१०९	बाजुरा	त्रिवेणी नगरपालिका	०.००१२२९५
६७५	७०२०१	बझाङ	साइपाल गाउँपालिका	०.०००६६८५
६७६	७०२०२	बझाङ	बुंगल नगरपालिका	०.००१८०९०
६७७	७०२०३	बझाङ	सूर्मा गाउँपालिका	०.०००९५५७
६७८	७०२०४	बझाङ	तालकोट गाउँपालिका	०.००१०९५२
६७९	७०२०५	बझाङ	मष्टा गाउँपालिका	०.००१०३४७
६८०	७०२०६	बझाङ	जयपृथ्वी नगरपालिका	०.००१२८५०
६८१	७०२०७	बझाङ	छबिस पाथिभरा गाउँपालिका	०.००१०६८३
६८२	७०२०८	बझाङ	दुर्गाथली गाउँपालिका	०.०००८९०२
६८३	७०२०९	बझाङ	केदारस्युँ गाउँपालिका	०.००१२१९५
६८४	७०२१०	बझाङ	बित्थडचिर गाउँपालिका	०.००१०६४९
६८५	७०२११	बझाङ	थलारा गाउँपालिका	०.००११२०३
६८६	७०२१२	बझाङ	खप्तडछान्ना गाउँपालिका	०.००१०६८३

क्र. सं.	स्थानीय तहको कोड	जिल्ला	स्थानीय तहको नाम	राजस्व बाँडफाँडको हिस्सा
६८७	७०३०१	दार्चुला	ब्याँस गाउँपालिका	०.००११४८९
६८८	७०३०२	दार्चुला	दुहुँ गाउँपालिका	०.०००७९६२
६८९	७०३०३	दार्चुला	महाकाली नगरपालिका	०.००११७५८
६९०	७०३०४	दार्चुला	नौगाड गाउँपालिका	०.००११४०५
६९१	७०३०५	दार्चुला	अपिहिमाल गाउँपालिका	०.०००९२२१
६९२	७०३०६	दार्चुला	मार्मा गाउँपालिका	०.००१११२०
६९३	७०३०७	दार्चुला	शैल्यशिखर नगरपालिका	०.००१२०१०
६९४	७०३०८	दार्चुला	मालिकार्जुन गाउँपालिका	०.०००९९२७
६९५	७०३०९	दार्चुला	लेकम गाउँपालिका	०.०००९६०८
६९६	७०४०१	बैतडी	डीलासैनी गाउँपालिका	०.००१२२११
६९७	७०४०२	बैतडी	दोगडाकेदार गाउँपालिका	०.००१२६९८
६९८	७०४०३	बैतडी	पुर्चौंडी नगरपालिका	०.००१६८३०
६९९	७०४०४	बैतडी	सुर्नया गाउँपालिका	०.००११२५४
७००	७०४०५	बैतडी	दशरथचन्द नगरपालिका	०.००१४६४७
७०१	७०४०६	बैतडी	पन्चेश्वर गाउँपालिका	०.००११३०४
७०२	७०४०७	बैतडी	शिवनाथ गाउँपालिका	०.००१०२६३
७०३	७०४०८	बैतडी	मेलौली नगरपालिका	०.००१२२४५
७०४	७०४०९	बैतडी	पाटन नगरपालिका	०.००१४९१६
७०५	७०४१०	बैतडी	सिगास गाउँपालिका	०.००१३२३६
७०६	७०५०१	डँडेलधुरा	नवदुर्गा गाउँपालिका	०.००११७९१
७०७	७०५०२	डँडेलधुरा	अमरगढी नगरपालिका	०.००११६९१
७०८	७०५०३	डँडेलधुरा	अजयमेरु गाउँपालिका	०.००१०८५१
७०९	७०५०४	डँडेलधुरा	भागेश्वर गाउँपालिका	०.००१०८८४
७१०	७०५०५	डँडेलधुरा	परशुराम नगरपालिका	०.००१७९०५
७११	७०५०६	डँडेलधुरा	आलिताल गाउँपालिका	०.००१२७८२
७१२	७०५०७	डँडेलधुरा	गन्यापधुरा गाउँपालिका	०.००१०३४७
७१३	७०६०१	डोटी	पूर्विचौकी गाउँपालिका	०.००१२४४६
७१४	७०६०२	डोटी	सायल गाउँपालिका	०.००११७५८
७१५	७०६०३	डोटी	आदर्श गाउँपालिका	०.००१३०८५
७१६	७०६०४	डोटी	शिखर नगरपालिका	०.००१६५११
७१७	७०६०५	डोटी	दिपायल सिलगढी नगरपालिका	०.००१४६४७
७१८	७०६०६	डोटी	के.आई.सिं. गाउँपालिका	०.००१२०७७
७१९	७०६०७	डोटी	बोगटान फुड्सिल गाउँपालिका	०.००१२६९८
७२०	७०६०८	डोटी	बडीकेदार गाउँपालिका	०.००१२३९६
७२१	७०६०९	डोटी	जोरायल गाउँपालिका	०.००१३८७४
७२२	७०७०१	अछाम	पंचदेवल बिनायक नगरपालिका	०.००१४१७७
७२३	७०७०२	अछाम	रामारोशन गाउँपालिका	०.००१३७९०
७२४	७०७०३	अछाम	मेल्लेख गाउँपालिका	०.००१३३७०
७२५	७०७०४	अछाम	साँफेबगर नगरपालिका	०.००१५५२०
७२६	७०७०५	अछाम	चौरपाटी गाउँपालिका	०.००१४१४३
७२७	७०७०६	अछाम	मंगलसेन नगरपालिका	०.००१६०४१
७२८	७०७०७	अछाम	बान्नीगढी जयगढ गाउँपालिका	०.०००९८९३

क्र. सं.	स्थानीय तहको कोड	जिल्ला	स्थानीय तहको नाम	राजस्व बाँडफाँडको हिस्सा
७२९	७०७०८	अछाम	कमलबजार नगरपालिका	०.००१२७८२
७३०	७०७०९	अछाम	ढकारी गाउँपालिका	०.००१३४२१
७३१	७०७१०	अछाम	तुर्माखाँद गाउँपालिका	०.००१४२७७
७३२	७०८०१	कैलाली	मोहन्याल गाउँपालिका	०.००१५४०३
७३३	७०८०२	कैलाली	चुरे गाउँपालिका	०.००१३७९०
७३४	७०८०३	कैलाली	गोदावरी नगरपालिका	०.००२३३१४
७३५	७०८०४	कैलाली	गौरीगंगा नगरपालिका	०.००१९५०१
७३६	७०८०५	कैलाली	घोडाघोडी नगरपालिका	०.००२३१६३
७३७	७०८०६	कैलाली	बर्दगोरिया गाउँपालिका	०.००१२७८२
७३८	७०८०७	कैलाली	लम्कि चुहा नगरपालिका	०.००२१९०३
७३९	७०८०८	कैलाली	जानकी गाउँपालिका	०.००१५४७०
७४०	७०८०९	कैलाली	जोशीपुर गाउँपालिका	०.००१२४१३
७४१	७०८१०	कैलाली	टिकापुर नगरपालिका	०.००१९३५०
७४२	७०८११	कैलाली	भजनी नगरपालिका	०.००१७२१७
७४३	७०८१२	कैलाली	कैलारी गाउँपालिका	०.००१६८४७
७४४	७०८१३	कैलाली	धनगढी उपमहानगरपालिका	०.००३०१३४
७४५	७०९०१	कञ्चनपुर	कृष्णपुर नगरपालिका	०.००१९५३५
७४६	७०९०२	कञ्चनपुर	शुक्लाफाँटा नगरपालिका	०.००१६९४८
७४७	७०९०३	कञ्चनपुर	बेदकोट नगरपालिका	०.००१७०८२
७४८	७०९०४	कञ्चनपुर	भिमदत्त नगरपालिका	०.००२३३१४
७४९	७०९०५	कञ्चनपुर	माहाकाली नगरपालिका	०.००१३४०४
७५०	७०९०६	कञ्चनपुर	लालझाडी गाउँपालिका	०.००११९२६
७५१	७०९०७	कञ्चनपुर	पुनर्वास नगरपालिका	०.००१६८८१
७५२	७०९०८	कञ्चनपुर	बेलौरी नगरपालिका	०.००१६७१३
७५३	७०९०९	कञ्चनपुर	बेलडाँडी गाउँपालिका	०.०००९६५८
जम्मा				१.०००००००

३.२ वित्तीय समानीकरण अनुदानसम्बन्धी सिफारिस

३.२.१ नेपाल सरकारबाट प्रदेश र स्थानीय सरकारलाई प्रदान गरिने वित्तीय समानीकरण अनुदानसम्बन्धी सिफारिस

आर्थिक वर्ष २०७७/७८ का लागि सङ्घीय सञ्चित कोषबाट प्रदेश र स्थानीय सरकारलाई प्रदान गरिने समानीकरण अनुदान सम्बन्धमा नेपाल सरकारलाई सिफारिस।

आयोगबाट सिफारिस भएको मितिः २०७७।०१।०२ गते, मंगलवार।

क. पृष्ठभूमि

नेपालको शासन व्यवस्था सङ्घीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्रमा रूपान्तरण भएसँगै सङ्घ, प्रदेश र स्थानीय तहबाट राज्यशक्तिको प्रयोग हुने प्रणाली स्थापित भएको छ।नेपालको संविधानमा तीनै तहका सरकारका अधिकार तथा जिम्मेवारीका विषयहरू बाँडफाँड गरिएका छन्।विश्वमा सङ्घीय शासन व्यवस्था लागू भएका मुलुकहरूमा सामान्यतया फराकिला आधार (Broad Based) भएका करहरू माथिल्लो तहको अधिकार क्षेत्रमा राखिएको देखिन्छ। नेपालमा पनि आयकर, भन्सार, मूल्य अभिवृद्धि कर तथा अन्तःशुल्क जस्ता करहरू सङ्घको अधिकार क्षेत्रभित्र राखिएको छ। प्रदेश र स्थानीय तहका सरकारको कार्य जिम्मेवारीको तुलनामा राजस्व अधिकारको निक्षेपण कम भएकोले उनीहरूको खर्चको आवश्यकता (Expenditure Needs) राजस्व क्षमता (Revenue Capacity) भन्दा बढी हुने गर्दछ। खर्चको आवश्यकता संविधान र अन्य कानुनले निर्दिष्ट गरेका कार्यहरूको आधारमा हुने हुँदा तल्ला तहका सरकारको आफ्नै स्रोतबाट परिचालन हुने राजस्व मात्रैले यस्तो आवश्यकता पूर्ति नहुन सक्छ। यसबाट सिर्जित हुने वित्तीय अन्तरलाई उर्ध्वगामी वित्तीय अन्तर (Vertical Fiscal Gap) भन्ने गरिन्छ। प्रदेश तथा स्थानीय तहको भूगोल, जनसङ्ख्या, आकार, भौगोलिक अवस्थिति तथा पूर्वाधारमा विविधता भएका कारण उनीहरूको खर्च आवश्यकता र करको सम्भाव्यता फरक फरक पर्न सक्दछ, जसले गर्दा प्रतिव्यक्ति सम्भाव्य कर फरक हुन गई कुनै सरकारले राम्रो सेवा दिनसक्ने र कुनैले स्रोत अभावका कारण न्यूनतम सार्वजनिक सेवा समेत प्रवाह गर्न नसक्ने अवस्था आउँछ। यस्तो प्रकारको असमान वित्तीय क्षमतालाई क्षितिजीय वित्तीय अन्तर (Horizontal Fiscal Gap) भन्ने गरिन्छ। यस्ता वित्तीय अन्तर कम गर्नका लागि माथिल्लो तहबाट वित्तीय हस्तान्तरण (Fiscal Transfer) गर्ने गरिन्छ।

यसै सन्दर्भमा नेपालको संविधानको धारा ६० को उपधारा (३) मा प्रदेश र स्थानीय तहले प्राप्त गर्ने वित्तीय हस्तान्तरणको परिमाण राष्ट्रिय प्राकृतिक स्रोत तथा वित्त आयोगको सिफारिसबमोजिम हुने व्यवस्था रहेको छ। हाम्रो परिवेशमा सङ्घले प्रदेश र स्थानीय तहलाई तथा प्रदेशले स्थानीय तहलाई समानीकरण अनुदान उपलब्ध गराउनुपर्ने संवैधानिक र कानुनी व्यवस्था रहेको छ। संविधानको धारा ६० को उपधारा (४) मा नेपाल सरकारले प्रदेश र स्थानीय तहलाई खर्चको आवश्यकता र राजस्वको क्षमताका आधारमा वित्तीय समानीकरण अनुदान वितरण गर्नुपर्ने व्यवस्था गरिएको छ। त्यसैगरी उपधारा (५) मा प्रदेशले नेपाल सरकारबाट प्राप्त अनुदान र आफ्नो स्रोतबाट उठ्ने राजस्वलाई मातहतको स्थानीय तहको खर्चको आवश्यकता र राजस्वको क्षमताको आधारमा प्रदेश कानुनबमोजिम वित्तीय समानीकरण अनुदान वितरण गर्नुपर्ने व्यवस्था गरिएको छ। यसका अतिरिक्त राष्ट्रिय प्राकृतिक स्रोत तथा वित्त आयोग ऐन, २०७४ को दफा १६ मा वित्तीय समानीकरण अनुदान सिफारिसका आधारहरू उल्लेख गरिएका छन्

जसमा प्रदेश तथा स्थानीय तहमा रहेको शिक्षा, स्वास्थ्य, खानेपानी जस्ता मानव विकास सूचकाङ्क, अन्य प्रदेश वा स्थानीय तहको सन्तुलित विकासको अवस्था, प्रदेश तथा स्थानीय तहमा रहेको आर्थिक, सामाजिक तथा अन्य विभेदको अवस्था, प्रदेश तथा स्थानीय तहको पूर्वाधार विकासको अवस्था र आवश्यकता, प्रदेश तथा स्थानीय तहले जनतालाई पुऱ्याउनुपर्ने सेवा लगायतका आधारमा वित्तीय समानीकरण अनुदान उपलब्ध गराउनुपर्ने व्यवस्था गरिएको छ।

सोही व्यवस्थाबमोजिम नेपाल सरकारले प्रदेश र स्थानीय तहलाई खर्चको आवश्यकता र राजस्वको क्षमताको आधारमा वित्तीय समानीकरण अनुदान वितरण गर्नुपर्ने संवैधानिक प्रावधान र राष्ट्रिय प्राकृतिक स्रोत तथा वित्त आयोग ऐन, २०७४ र अन्तर-सरकारी वित्त व्यवस्थापन ऐन, २०७४ का प्रावधान अनुरूपका विस्तृत आधार तथा ढाँचाअनुसार सङ्घीय सञ्चित कोषबाट प्रदेश र स्थानीय सरकारलाई आर्थिक वर्ष २०७७/७८ को लागि प्रदान गर्ने वित्तीय समानीकरण अनुदानको परिमाण नेपाल सरकारलाई सिफारिस गरिएको छ।

यस सन्दर्भमा COVID-19 को माहामारी (कोरोना)को विषम परिस्थितिको कारणबाट आर्थिक गतिविधिमा असहजता उत्पन्न भएको भनी नेपाल सरकार अर्थ मन्त्रालयबाट अनुरोध भई आएबमोजिम सो स्थिति उपर विश्लेषण गरी पुनः सिफारिस गरिएको छ।

ख. संवैधानिक व्यवस्था

नेपालको संविधानको धारा ६० को उपधारा (३) ले प्रदेश र स्थानीय तहले प्राप्त गर्ने वित्तीय हस्तान्तरणको परिमाण राष्ट्रिय प्राकृतिक स्रोत तथा वित्त आयोगको सिफारिसबमोजिम हुनेछ भन्ने व्यवस्था गरेको छ भने सोही धाराको उपधारा (४) ले नेपाल सरकारले प्रदेश र स्थानीय तहलाई खर्चको आवश्यकता र राजस्वको क्षमताको आधारमा वित्तीय समानीकरण अनुदान वितरण गर्नुपर्ने भन्ने मार्गदर्शन गरेको छ। यसैगरी, संविधानको धारा २५१ ले यस आयोगको काम, कर्तव्य र अधिकारका सम्बन्धमा व्यवस्था गर्दै सो धाराको उपधारा (१) (ख) मा सङ्घीय सञ्चित कोषबाट प्रदेश र स्थानीय तहलाई प्रदान गरिने वित्तीय समानीकरण अनुदान सम्बन्धमा सिफारिस गर्ने जिम्मेवारी यस आयोगलाई प्रदान गरेको छ। त्यस्तै, संविधानको अनुसूचीमा तीनै तहका सरकारहरूको कार्यजिम्मेवारी तोकी सो कार्यजिम्मेवारीबमोजिम वित्तीय हस्तान्तरण गर्नेतर्फ थप पुष्टि गरेको छ।

ग. कानुनी व्यवस्था

१. राष्ट्रिय प्राकृतिक स्रोत तथा वित्त आयोग ऐन, २०७४

- राष्ट्रिय प्राकृतिक स्रोत तथा वित्त आयोग ऐन, २०७४ को दफा १६ को उपदफा (१) मा नेपाल सरकारले प्रदेश तथा स्थानीय तहलाई र प्रदेशले स्थानीय तहलाई प्रचलित कानुनबमोजिम उपलब्ध गराउने वित्तीय समानीकरण अनुदानका सम्बन्धमा नेपाल सरकार तथा प्रदेशलाई सिफारिस गर्दा आयोगले देहायका आधार लिनुपर्ने भनी व्यवस्था गरेको छ-

    (क) प्रदेश तथा स्थानीय तहमा रहेको शिक्षा, स्वास्थ्य, खानेपानी जस्ता मानव विकास सूचकाङ्क,

    (ख) अन्य प्रदेश वा स्थानीय तहको सन्तुलित विकासको अवस्था,

    (ग) प्रदेश तथा स्थानीय तहमा रहेको आर्थिक, सामाजिक वा अन्य कुनै प्रकारको विभेदको अवस्था,

(घ) प्रदेश तथा स्थानीय तहको पूर्वाधार विकासको अवस्था र आवश्यकता,

(ङ) प्रदेश तथा स्थानीय तहले जनतालाई पुऱ्याउनु पर्ने सेवा,

(च) प्रदेश तथा स्थानीय तहको राजस्वको अवस्था र उठाउन सक्ने क्षमता,

(छ) प्रदेश तथा स्थानीय तहको खर्चको आवश्यकता।

- यसैगरी दफा १६ को उपदफा (३) मा वित्तीय समानीकरण अनुदान सिफारिस गर्दा प्रत्येक प्रदेश र स्थानीय तहले प्राप्त गर्ने न्यूनतम अनुदान र माथि उल्लेखित आधारहरू बमोजिम प्रत्येक प्रदेश र स्थानीय तहले प्राप्त गर्ने वित्तीय समानीकरण अनुदान सिफारिस गर्नुपर्नेछ भन्ने उल्लेख गरेकोमा आयोगले यिनै आधार तथा सूचकहरूको विश्लेषण गरी वित्तीय समानीकरण अनुदान सिफारिस गरेको छ।

- सोही ऐनको दफा ३ को उपदफा (२) ले आयोगले संविधान तथा यस ऐनबमोजिम सुझाव वा सिफारिस दिँदा वा ढाँचा तयार गर्दा प्रदेश तथा स्थानीय तहको कार्यसम्पादनलाई समेत आधार लिनेछ भन्ने व्यवस्था गरे अनुसार यस आयोगले वित्तीय समानीकरण अनुदानको परिमाण सिफारिस गर्दा प्रदेश तथा स्थानीय तहको अलग अलग कार्यसम्पादन सूचकका आधारमा कार्यसम्पादनमा आधारित समानीकरण अनुदान समेत सिफारिस गरिएको छ।

२. अन्तर-सरकारी वित्त व्यवस्थापन ऐन, २०७४

अन्तर-सरकारी वित्त व्यवस्थापन ऐन, २०७४ ले वित्तीय समानीकरण अनुदान सम्बन्धमा देहायअनुसारको व्यवस्था गरेको छ-

- उक्त ऐनको दफा ८ को उपदफा (१) ले नेपाल सरकारले प्रदेश तथा स्थानीय तहको खर्चको आवश्यकता र राजस्वको क्षमताको आधारमा आयोगको सिफारिसमा प्रदेश तथा स्थानीय तहलाई वित्तीय समानीकरण अनुदान वितरण गर्नेछ भनी व्यवस्था गरेको छ।

- यसैगरी उपदफा (२) मा नेपाल सरकारबाट प्राप्त अनुदान र आफ्नो स्रोतबाट उठेको राजस्वलाई प्रदेशले प्रदेश भित्रका स्थानीय तहको खर्चको आवश्यकता र राजस्वको क्षमताको आधारमा प्रदेश कानुनबमोजिम आयोगको सिफारिसमा वित्तीय समानीकरण अनुदान वितरण गर्नुपर्नेछ भन्ने व्यवस्था रहेको छ।

- सोही ऐनको दफा १८ को उपदफा (२) ले नेपाल सरकारले आयोगसँग परामर्श गरी चालु आर्थिक वर्षको फागुन मसान्तभित्र दफा ६ बमोजिमको राजस्व बाँडफाँड र दफा ८ बमोजिमको वित्तीय समानीकरण अनुदान वापत् आगामी आर्थिक वर्षमा नेपाल सरकारले प्रदेश तथा स्थानीय तहलाई उपलब्ध गराउने अनुमानित स्रोतको विवरण प्रदेश तथा स्थानीय तहलाई उपलब्ध गराउनु पर्ने व्यवस्था गरेको छ।

- ऐनको दफा २८ ले अनुदानको प्रयोगका सम्बन्धमा मार्गदर्शन गर्दै यस ऐन वा प्रचलित कानुनबमोजिम प्राप्त भएको अनुदानको रकम जुन प्रयोजनको लागि प्राप्त भएको हो सोही प्रयोजनको लागि प्रयोग गर्नुपर्ने भन्ने व्यवस्था रहेको देखिन्छ।

घ. वित्तीय समानीकरण अनुदान सिफारिसका सैद्धान्तिक आधारहरू

वित्तीय समानीकरण अनुदानले तल्ला तहका सरकारको खर्च आवश्यकता तथा राजस्व क्षमताको अन्तर घटाई राष्ट्रिय मापदण्डअनुरूप नागरिकलाई न्यूनतम सेवा दिनसक्ने सामर्थ्यता प्रदान गरी वित्तीय समता **(Fiscal Equity)** प्रदान गर्न सहयोग गर्दछ। नेपालको संविधानको धारा २५१ को उपधारा (१) को खण्ड (ख) मा सङ्घीय सञ्चित कोषबाट प्रदेश र स्थानीय सरकारलाई प्रदान गरिने वित्तीय समानीकरण अनुदान सम्बन्धमा सिफारिस गर्ने काम, कर्तव्य र अधिकार राष्ट्रिय प्राकृतिक स्रोत तथा वित्त आयोगको हुने व्यवस्था रहेकोमा सोही सैद्धान्तिक व्यवस्थाबमोजिम सिफारिस गरेको छ।

वित्तीय समानीकरण अनुदान सिफारिस सम्बन्धमा अवलम्बन गरिएका सैद्धान्तिक आधार निम्नानुसार रहेका छन्:

१. अन्तर्राष्ट्रिय अभ्यासलाई मध्यनजर गर्दा वित्तीय सङ्घीयताको एउटा महत्त्वपूर्ण पक्षको रूपमा अन्तर-सरकारी वित्तीय हस्तान्तरणलाई लिनुपर्ने हुन्छ। सङ्घीयता लागू भएका मुलुकहरूको वित्तीय सङ्घीयतासम्बन्धी पक्ष विश्लेषण गर्दा सङ्घीय एकाइहरू मध्ये माथिल्लो तहको सरकारसँग वित्तीय स्रोत बढी हुने गर्दछ भने तल्ला तहका सङ्घीय एकाइहरू सँग वित्तीय स्रोतको अवस्था न्यून रहेको हुन्छ। सामाजिक न्यायको दृष्टिकोणले माथिल्लो तहको सरकारले आफूले सङ्कलन गरेको वित्तीय स्रोत निश्चित आधार र ढाँचामा तल्ला तहका सरकारलाई हस्तान्तरण गर्नुपर्ने हुन्छ। यसै अन्तर्राष्ट्रिय मान्य सिद्धान्तको मर्मअनुसार आयोगबाट वित्तीय समानीकरण अनुदान हस्तान्तरण गर्ने विस्तृत आधार र ढाँचा निर्धारण गरिएको छ।

२. नेपालको संविधानको धारा ६० को उपधारा (४) ले नेपाल सरकारले प्रदेश र स्थानीय तहलाई खर्चको आवश्यकता र राजस्वको क्षमताको आधारमा वित्तीय अन्तर पत्ता लगाई सोका आधारमा समानीकरण अनुदान वितरण गर्नुपर्ने भन्ने व्यवस्था गरेबमोजिम उक्त संवैधानिक प्रावधानलाई प्रमुख आधारको रूपमा लिई आयोगले सो सम्बन्धी अध्ययन कार्य अगाडि बढाएको छ।

३. संविधानको अनुसूचीले तीनै तहका सरकारलाई प्रत्याभूत गरेको जिम्मेवारीअनुसारको कार्यसम्पादन गर्नका लागि नेपाल सरकारबाट प्रादेशिक तथा स्थानीय सरकारलाई वित्तीय समानीकरण अनुदान हस्तान्तरण गर्नुपर्ने हुन्छ।

४. संविधानको अनुसूचीले प्रदेश तथा स्थानीय सरकारलाई दिएको संवैधानिक जिम्मेवारी अनुरूपको सेवा प्रवाह र विकास निर्माणको कार्य गर्नका लागि समेत समानीकरण अनुदान हस्तान्तरण गर्नुपर्ने हुन्छ।

५. नेपालको भौगोलिक अवस्थितिलाई विश्लेषण गर्दा प्रदेश तथा स्थानीय तहको अलग अलग भौगोलिक विषमता रहेको अवस्थामा क्षेत्रीय असन्तुलन कम गर्न, गरिबीको अवस्थालाई न्यूनीकरण गर्न, आर्थिक सामाजिक असमानता न्यूनीकरण गर्न, बञ्चितिकरणको अन्त्य गर्दै सबै क्षेत्र, वर्ग, समुदाय, जातजाती, अल्पसंख्यक, सीमान्तकृत, अशक्त र असहाय लगायतको सशक्तिकरण गरी सबै प्रदेश र स्थानीय तहलाई विकासको मूल प्रवाहमा ल्याउने प्रयोजनार्थ वित्तीय समानीकरण अनुदानको बाँडफाँड र उपयोग गर्नुपर्ने हुन्छ।

६. नेपालको संविधानले निर्देश गरेको मौलिक हक तथा राज्यका निर्देशक सिद्धान्तबमोजिम सबै प्रदेश र

स्थानीय तहको आर्थिक विकासमा योगदान पुऱ्याउन पनि वित्तीय समानीकरण अनुदानको उपयोग गर्नुपर्ने उद्देश्यले आयोगले सिफारिस गरेको छ।

७. आयोगले सविधान, राष्ट्रिय प्राकृतिक स्रोत तथा वित्त आयोग ऐन, २०७४ र अन्तर-सरकारी वित्त व्यवस्थापन ऐन, २०७४ को प्रावधान, आशय र भावनावमोजिम न्यूनतम समानीकरण अनुदान, सूत्रमा आधारित समानीकरण अनुदान र प्रदेश तथा स्थानीय तहको कार्यसम्पादनमा आधारित अनुदान समेत गरी वित्तीय समानीकरण अनुदान सिफारिस गरेको छ। यसरी न्यूनतम, सूत्रमा आधारित र कार्यसम्पादनमा आधारित वित्तीय समानीकरण अनुदानको सिफारिसको उद्देश्यबमोजिम अनुदान रकमको प्रदेश तथा स्थानीय तहबाट उपयोग हुनु पर्दछ र सोहीबमोजिमको अपेक्षा आयोगले गरेको छ।

८. यसैगरी राष्ट्रिय प्राकृतिक स्रोत तथा वित्त आयोग ऐन, २०७४ को दफा १६ को उपदफा (३) ले वित्तीय समानीकरण अनुदान सिफारिस गर्दा प्रत्येक प्रदेश र प्रत्येक स्थानीय तहले प्राप्त गर्ने न्यूनतम अनुदान समेत सिफारिस गर्नुपर्ने भन्ने व्यवस्थालाई मनन् गर्दै न्यूनतम अनुदानको रकम समेत प्रत्येक प्रदेश र प्रत्येक स्थानीय तहले संविधानले प्रत्याभूत गरेको संवैधानिक जिम्मेवारी निर्वाह गर्नका लागि न्यूनतम अनुदान सिफारिस गरेको छ।

९. सोही ऐनको दफा ३ को उपदफा (२) ले आयोगले संविधान तथा यस ऐनबमोजिम सुझाव वा सिफारिस दिँदा वा ढाँचा तयार गर्दा प्रदेश तथा स्थानीय तहको कार्यसम्पादनलाई समेत आधार लिनुपर्ने भन्ने व्यवस्था गरे अनुरूप ऐनको उक्त भावनालाई मूर्तरूप दिन वित्तीय समानीकरण अनुदान सिफारिस गर्दा प्रदेश तथा स्थानीय तहको कार्यसम्पादन सूचकलाई समेत आधारको रूपमा लिइएको छ।

ङ. वित्तीय समानीकरण अनुदानसम्बन्धी सिफारिस

नेपालको संविधान, राष्ट्रिय प्राकृतिक स्रोत तथा वित्त आयोग ऐन,२०७४ र अन्तर-सरकारी वित्त व्यवस्थापन ऐन,२०७४ मा भएको व्यवस्थाअनुसार नेपाल सरकारबाट प्रदेश तथा स्थानीय सरकारलाई हस्तान्तरण हुने वित्तीय समानीकरण अनुदान सम्बन्धमा सिफारिस गरिएको छ। न्यूनतम अनुदान, तोकिएका आधार र ढाँचाबमोजिम प्राप्त गर्ने अनुदान र कार्य सम्पादन सूचकका आधारमा प्राप्त गर्ने अनुदान समेतका आधारमा वित्तीय समानीकरण अनुदान सिफारिस गरिएको छ। आर्थिक वर्ष २०७७/७८ का लागि प्रदेशका लागि रु. ५७ अर्व ५७ करोड र स्थानीय तहका लागि रु. ९३ अर्व ७४ करोड सहित कुल जम्मा रू १ खर्व ५१ अर्व ३१ करोड वित्तीय समानीकरण अनुदान सिफारिस गरिएको छ। नेपाल सरकारबाट स्थानीय तहमा हस्तान्तरण हुने वित्तीय समानीकरण अनुदान सिफारिस गर्दा राष्ट्रिय प्राकृतिक स्रोत तथा वित्त आयोग ऐन, २०७४ को दफा १६ को उपदफा (३) को व्यवस्थाबमोजिम प्रत्येक स्थानीय तहले प्राप्त गर्ने न्यूनतम अनुदान र सोही ऐनको दफा १६ को उपदफा (१) मा तोकिएका आधारहरू बमोजिम प्राप्त गर्ने अनुदान छुट्टाछुट्टै गणना गरिएको छ। यसरी प्राप्त हुने रकम केही स्थानीय तहका लागि संवैधानिक खर्च जिम्मेवारी पूरा गर्न अपर्याप्त हुने देखिएकाले प्रत्येक स्थानीय तहले कम्तीमा रु.६ करोड ५० लाख (न्यूनतम अनुदान र सूत्रमा आधारित वित्तीय समानीकरण अनुदान) प्राप्त गर्ने गरी वित्तीय समानीकरण अनुदान रकम सिफारिस गरिएको छ।

च. वित्तीय समानीकरण अनुदान सिफारिसमा तथ्याङ्कको स्रोत

आगामी आर्थिक वर्ष २०७७/७८ का लागि वित्तीय समानीकरण अनुदान सिफारिस गर्दा विभिन्न स्रोतहरूबाट तथ्याङ्क सङ्कलन गरिएको छ, जसको विवरण यसप्रकार रहेको छ-

क्र.सं.	सूचक	स्रोत	प्रयोग
१.	जनसङ्ख्या	राष्ट्रिय जनगणना २०६८, केन्द्रीय तथ्याङ्क विभाग।	प्रदेश तथा स्थानीय तह।
२.	क्षेत्रफल (भूगोल)	नापी विभाग।	प्रदेश तथा स्थानीय तह।
३.	मानव गरिबी सूचकाङ्क	१) नेपाल मानव विकास प्रतिवेदन २०१४, राष्ट्रिय योजना आयोग, २) राष्ट्रिय जनगणना २०६८, केन्द्रीय तथ्याङ्क विभाग।	प्रदेश तथा स्थानीय तह।
४.	प्रदेश तथा स्थानीय तहमा रहेको आर्थिक, समाजिक असमानता सूचकाङ्क	१) राष्ट्रिय जनगणना २०६८, केन्द्रीय तथ्याङ्क विभाग। २) राष्ट्रिय प्राकृतिक स्रोत तथा वित्त आयोगले गरेको अध्ययन।	प्रदेश तथा स्थानीय तह।
५.	पूर्वाधार विकास क. सडकको घनत्व (सडकमा पहुँच), ख. विद्युतको सुविधा (विद्युतमा पहुँच), ग. सूचना प्रविधिको सुविधा (सूचना प्रविधिमा पहुँच), घ. खानेपानीको सुविधा (खानेपानीमा पहुँच), ङ. सरसफाइ (शौचालयको उपलब्धता)	१) राष्ट्रिय जनगणना २०६८, केन्द्रीय तथ्याङ्क विभाग, २) सडक विभाग, शहरी विकास तथा भवन निर्माण विभाग र स्थानीय पूर्वाधार विभाग ३) नेपाल विद्युत प्राधिकरण, ४) नेपाल दूरसञ्चार कम्पनी लिमिटेड, ५) खानेपानी मन्त्रालय।	प्रदेश तथा स्थानीय तह।
६.	राजस्वको अवस्था	१) महालेखा नियन्त्रकको कार्यालय, २) प्रदेश तथा स्थानीय तह ३) राष्ट्रिय प्राकृतिक स्रोत तथा वित्त आयोगले गरेको अध्ययन।	प्रदेश तथा स्थानीय तह।
७.	खर्चको आवश्यकता	१) महालेखा नियन्त्रकको कार्यालय, २) प्रदेश तथा स्थानीय तह ३) राष्ट्रिय प्राकृतिक स्रोत तथा वित्त आयोगले गरेको अध्ययन।	प्रदेश तथा स्थानीय तह।

छ. वित्तीय समानीकरण अनुदान सिफारिस गर्न लिइएका आधार र ढाँचा तथा सोको व्याख्या तथा विश्लेषण

१. न्यूनतम वित्तीय समानीकरण अनुदान

आर्थिक वर्ष २०७७/७८ का लागि प्रदेश तथा स्थानीय तहले प्राप्त गर्ने न्यूनतम वित्तीय समानीकरण अनुदान कुल वित्तीय समानीकरण अनुदानको क्रमशः २५ प्रतिशत र २६.२६ प्रतिशत हुने गरी सिफारिस गरीएको छ।यसरी आर्थिक वर्ष २०७७/७८ का लागि न्यूनतम वित्तीय समानीकरण अनुदान सिफारिस गर्दा प्रदेशका हकमा जनसङ्ख्या र क्षेत्रफललाई ५०/५० प्रतिशत भार दिई प्रत्येक प्रदेशले प्राप्त गर्ने न्यूनतम

अनुदानको हिस्सा निर्धारण गरिएको छ।त्यसैगरी, स्थानीय तहको हकमा न्यूनतम अनुदान सिफारिस गर्दा जनसङ्ख्यालाई मुख्य आधार लिइएको छ। प्रत्येक स्थानीय तहलाई न्यूनतम अनुदान सिफारिस गर्दा १० हजार भन्दा कम जनसङ्ख्या भएका स्थानीय तहलाई कम्तिमा रु. २ करोड ५० लाखमा नघट्ने गरी सो रकमको सीमालाई न्यूनतम आधार मानी तत् पश्चात् जनसङ्ख्या तथा स्थानीय तहको वर्गीकरण समेतका आधारमा वृद्धि गर्दै लगिएको छ। यसरी प्रदेश तथा स्थानीय तहले प्राप्त गर्ने न्यूनतम वित्तीय समानीकरण अनुदान क्रमशः रु. १४ अर्व ३९ करोड २५ लाख र रु. २४ अर्व ६१ करोड ५० लाख कुल न्यूनतम वित्तीय समानीकरण अनुदान रु. ३९ अर्व ७५ लाख रहेको छ।

क. न्यूनतम वित्तीय समानीकरण अनुदान (प्रदेशतर्फ)

प्रदेश	न्यूनतम अनुदान (रु. लाखमा)
प्रदेश नं १	२६४११
प्रदेश नं २	१७४७४
बाग्मती प्रदेश	२५७११
गण्डकी प्रदेश	१७६३५
प्रदेश नं ५	२२५९३
कर्णाली प्रदेश	१६८५८
सुदूरपश्चिम प्रदेश	१७२४३
जम्मा	**१४३९२५**

ख. न्यूनतम वित्तीय समानीकरण अनुदान (स्थानीय तहतर्फ)

क्र सं.	जनसङ्ख्या	स्थानीय तहको सङ्ख्या	न्यूनतम अनुदान (रु. लाखमा)	जम्मा (रु. लाखमा)
१	१०,००० भन्दा कम	४६	२५०	११५००
२	१०,००० देखि २०,००० सम्म	१९१	२७५	५२५२५
३	२०,००० देखि ३०,००० सम्म	२०६	३००	६१८००
४	३०,००० देखि ४०,००० सम्म	१२०	३२५	३९०००
५	४०,००० देखि ५०,००० सम्म	७३	३५०	२५५५०
६	५०,००० देखि ६०,००० सम्म	४३	३७५	१६१२५
७	६०,००० देखि ७०,००० सम्म	२६	४००	१०४००
८	७०,००० देखि ८०,००० सम्म	१४	४२५	५९५०
९	८०,००० देखि ९०,००० सम्म	९	४५०	४०५०
१०	९०,००० देखि १,००,००० सम्म	१	४७५	४७५
११	१,००,००० देखि १,१५,००० सम्म	७	५००	३५००
१२	१,१५,००० देखि १,४०,०००सम्म	२	७७५	१५५०
१३	१,४०,००० देखि १,५०,००० सम्म	६	८२५	४९५०
१४	१,५०,००० देखि २,००,००० सम्म	३	८७५	२६२५
१५	२,००,००० देखि ३,००,०००सम्म	४	१०००	४०००
१६	३,००,००० देखि ५,००,००० सम्म	१	१०२५	१०२५
१७	५,००,००० भन्दा बढी	१	११२५	११२५
	जम्मा न्यूनतम अनुदान	**७५३**		२४६१५०

२. सूत्रमा आधारित वित्तीय समानीकरण अनुदान

राष्ट्रिय प्राकृतिक स्रोत तथा वित्त आयोग ऐन,२०७४ को दफा १६ को उपदफा (१) मा वित्तीय समानीकरण अनुदानको सिफारिसका लागि उल्लेख गरिएका आधारहरूलाई मानव विकास, आर्थिक सामाजिक असमानता, पूर्वाधारको अवस्था, राजस्वको अवस्था र खर्चको आवश्यकता गरी ५ वटा शीर्षकमा समेटी मूल्याङ्कन गरिएको छ। यसरी प्रदेश तथा स्थानीय तहले प्राप्त गर्ने कुल सूत्रमा आधारित वित्तीय समानीकरण अनुदान क्रमशः रु.४१ अर्ब १ करोड ८६ लाख र रु.६५ अर्ब ६७ करोड २५ लाख गरी सूत्रमा आधारित कुल वित्तीय समानीकरण अनुदान रु १ खर्ब ६ अर्ब ६९ करोड ११ लाख रहेको छ।

यस आयोगले आगामी आर्थिक वर्ष २०७७/७८ का लागि नेपाल सरकारबाट प्रदेश तथा स्थानीय तहलाई उपलब्ध गराउनुपर्ने वित्तीय समानीकरण अनुदान रकम देहायका विस्तृत आधार र ढाँचामा निर्धारण गरी नेपाल सरकारलाई सिफारिस गरिएको छ-

क.सं.	आधार (सूचक)	आन्तरिक ढाँचा (उपसूचकको भार प्रतिशतमा)	ढाँचा (भार प्रतिशतमा)
१.	मानव विकास सूचकाङ्क		१० %
२.	आर्थिक सामाजिक असमानता		५ %
३.	पूर्वाधार विकासको अवस्था		१० %
	च. सडकको घनत्व (सडकमा पहुँच),	६० %	
	छ. विद्युतको सुविधा (विद्युतमा पहुँच),	१० %	
	ज. सूचना प्रविधिको सुविधा (सूचना प्रविधिमा पहुँच),	१० %	
	झ. खानेपानीको सुविधा (खानेपानीमा पहुँच),	१० %	
	ञ. सरसफाइ (शौचालयको उपलब्धता)।	१० %	
४.	राजस्वको अवस्था		५ %
५.	खर्चको आवश्यकता		७० %
		जम्मा	**१००%**

(क) मानव विकास सूचकाङ्क

राष्ट्रिय प्राकृतिक स्रोत तथा वित्त आयोग ऐनको दफा १६ को उपदफा (१) मा वित्तीय समानीकरण अनुदानको एउटा आधारको रूपमा प्रदेश तथा स्थानीय तहमा रहेको शिक्षा, स्वास्थ्य जस्ता मानव विकास सूचकाङ्कलाई लिनुपर्ने उल्लेख भएबमोजिम मानव गरिबी सूचकाङ्कबाट मानव विकास सूचकाङ्कको मूल्याङ्कन गरिएको छ। यसका लागि सन् २०१४ मा प्रकाशित नेपाल मानव विकास प्रतिवेदनको आधारमा स्थानीय तहको मानव गरिबी सूचकाङ्क निर्माण गरिएको छ। मानव गरिबी सूचकाङ्कले प्रदेश तथा स्थानीय तहमा बसोबास गर्ने मानिसहरूको स्तरीय जीवनस्तरको मापन गर्दछ। जुन प्रदेश तथा स्थानीय तहको मानव गरिवी सूचकाङ्क बढी छ, त्यस प्रदेश तथा स्थानीय तहले आफ्नो क्षेत्रका जनताको जीवनस्तर उकास्न प्रमुख रूपमा ध्यान दिनुपर्ने हुन्छ, सोका लागि स्वभाविक रूपमा खर्चको आवश्यकता हुने हुन्छ। यसै प्रयोजनका लागि कुल भार मध्ये मानव विकास सूचकाङ्कलाई १० प्रतिशत भार दिइएको छ।

(ख) आर्थिक सामाजिक असमानता

आर्थिक सामाजिक असमानता सूचकका सम्बन्धमा प्रदेश र स्थानीय तहमा रहेको आर्थिक, सामाजिक

असमानता मापन गर्नका लागि आर्थिक, सामाजिक र जलवायु परिवर्तन जोखिम तथा विपद् क्षेत्रका ६ वटा आयामहरूका २९ वटा उप-सूचकहरूका आधारमा आर्थिक, सामाजिक असमानता सूचक निर्माण गरिएको छ। आर्थिक सामाजिक असमानताको अवस्था उच्च रहेका प्रदेश तथा स्थानीय तहले विकास निर्माण तथा सार्वजनिक सेवा प्रवाह गर्ने कार्यमा प्रभावकारिता ल्याउन थप खर्च गर्नुपर्ने हुन्छ। आर्थिक सामाजिक असमानता सूचकाङ्कलाई ५ प्रतिशत भार दिइएको छ।

(ग) पूर्वाधार विकास

प्रदेश तथा स्थानीय तहमा उपलब्ध सडक, विद्युत, सूचना प्रविधि, खानेपानी र सरसफाइको पहुँच तथा उपलब्धतालाई आधार मानी पूर्वाधार सूचकाङ्क तयार गरिएको छ। प्रदेश तथा स्थानीय तहको पूर्वाधार विकासको अवस्थाले सो प्रदेश तथा स्थानीय तहको विकास खर्चको अवस्था निर्धारण गर्न मार्ग प्रशस्त गर्दछ। पूर्वाधार विकासको अवस्था कमजोर भएका प्रदेश तथा स्थानीय तहले जनतालाई संविधानले मार्गदर्शन गरेअनुसारका सेवा सुविधा प्रदान गर्न खर्च गर्नुपर्ने हुन्छ, जसले गर्दा सेवाको लागत वृद्धि गराउँदछ।

यसै परिप्रेक्षमा वित्तीय समानीकरण अनुदान सिफारिस गर्ने प्रयोजनका लागि पूर्वाधार विकास सूचकलाई १० प्रतिशत भार प्रदान गरिएको छ। पूर्वाधार विकास अन्तर्गत सडक घनत्व, विद्युत सुविधा, सूचना प्रविधि, खानेपानी सुविधा र सरसफाइलाई उपसूचकको रूपमा लिइएको छ।

सडक सञ्जालको पहुँचले कुनै पनि प्रदेश वा स्थानीय तहको विकासमा टेवा पुऱ्याउँदछ। प्रदेश तथा स्थानीय तहलाई आवश्यक पर्ने स्रोत सो तहको विकासको अवस्थामा समेत निर्भर हुने भएकोले पूर्वाधार विकास सूचकलाई १० प्रतिशत भार दिइएको छ। यसरी पूर्वाधार विकासलाई दिइएको १० प्रतिशत भारलाई शत् प्रतिशत मानी सो शत् प्रतिशतबाट ६० प्रतिशत भार प्रदेश तथा स्थानीय तहको सडक घनत्वलाई दिइएको छ। सार्वजनिक सेवा वितरणलाई प्रभावकारी बनाउन र आम सर्वसाधारण जनतालाई सुगम तथा सहज ढङ्गले सेवा प्रवाह गर्नका लागि सडकको भूमिका महत्त्वपूर्ण हुने हुँदा सडकको घनत्वलाई बढी भार दिइएको छ।

विकासको एउटा आवश्यकताको रूपमा लिइने विद्युतको सुविधाले प्रदेश तथा स्थानीय तहको आर्थिक विकासमा बहु-आयामिक भूमिका खेल्दछ। जुन प्रदेश तथा स्थानीय तहमा विद्युत सुविधाको पहुँच कमजोर रहेको छ, उसका लागि थप आर्थिक व्ययभार आवश्यक पर्दछ। यसै परिप्रेक्षमा प्रदेश तथा स्थानीय तहको विद्युत सुविधाको अवस्थालाई उपसूचकका रूपमा लिई पूर्वाधार विकासका लागि तोकिएको भारबाट १० प्रतिशत भार विद्युत सुविधाको पहुँचलाई दिइएको छ।

जुन प्रदेश तथा स्थानीय तहको सूचना प्रविधिको अवस्था कमजोर छ, त्यस्ता प्रदेश तथा स्थानीय तहले सूचना प्रविधिको स्तर माथि उकास्न यथोचित लगानी गर्नुपर्ने हुन्छ। यसले एकातर्फ प्रदेश तथा स्थानीय तहको आर्थिक व्ययभार बढाउने गर्दछ भने अर्कोतर्फ प्रशासनिक खर्चमा समेत वृद्धि ल्याउँछ। यी सबै पक्षहरूलाई ख्याल गर्दै पूर्वाधार विकासका लागि तोकिएको भारबाट सूचना प्रविधिको पहुँचलाई १० प्रतिशत भार दिइएको छ।

संविधानले परिकल्पना गरे अनुसारको लोक कल्याणकारी राज्य व्यवस्थाको स्थापना गर्न अन्य कुराका

अलावा प्रत्येक प्रदेश तथा स्थानीय तहका जनताले सजिलै खानेपानी सुविधा प्राप्त गर्ने वातावरणको सृजना गर्नेतर्फ प्रयास गर्नुपर्ने हुन्छ। प्रदेश तथा स्थानीय तहमा खानेपानी सुविधाको पहुँच बढाउन उल्लेख्य आर्थिक स्रोतको आवश्यकता पर्दछ। अतः यी पक्षहरूलाई ख्याल राख्दै पूर्वाधार विकास अन्तर्गतको भार प्रतिशतबाट खानेपानी सुविधा उपसूचकलाई १० प्रतिशत भार प्रदान गरिएको छ।

सरसफाइको अवस्था कमजोर रहेको प्रदेश तथा स्थानीय तहले सो सुविधा वृद्धि गर्नका लागि थप लगानी गर्नुपर्ने हुन्छ भने पर्याप्त सरसफाइको उपलब्धता भएको स्थानमा थप लगानीको आवश्यकता नपर्न सक्दछ। कमजोर सरसफाइको अवस्थाले गर्दा प्रदेश तथा स्थानीय तहले विभिन्न नकारात्मक असरहरू समेत सामना गर्नुपर्ने हुन्छ। तसर्थ,, प्रदेश तथा स्थानीय तहमा हाल रहेका शौचालयहरूको उपलब्धतालाई सरसफाइ सूचक मानी पूर्वाधार विकास अन्तर्गतको भारबाट सरसफाइ (शौचालय) सुविधा उपसूचकलाई १० प्रतिशत भार प्रदान गरिएको छ।

यसप्रकार पूर्वाधार विकाससम्बन्धी उल्लिखित सडक, विद्युत, सूचना प्रविधि, खानेपानी र सरसफाइसम्बन्धी सूचक राम्रो भएका स्थानमा कम लगानी र त्यस्ता सूचकहरूको उपलब्धता न्यून भएको स्थानमा बढी लगानी गर्ने गरी आयोगले वित्तीय समानीकरण अनुदान सिफारिस गरेको छ।

(घ) राजस्वको अवस्था

नेपालको संविधानको धारा ६० को उपधारा (३) मा प्रदेश तथा स्थानीय तहले प्राप्त गर्ने वित्तीय हस्तान्तरणको परिमाण यस आयोगको सिफारिसबमोजिम हुने व्यवस्था रहेको छ भने सोही धाराको उपधारा (४) ले नेपाल सरकारले प्रदेश र स्थानीय तहलाई खर्चको आवश्यकता र राजस्वको क्षमताको आधारमा वित्तीय समानीकरण अनुदान वितरण गर्नेछ भन्ने व्यवस्था गरेको छ।

यसरी संवैधानिक व्यवस्थाअनुसार आयोगले वित्तीय समानीकरण अनुदानको सिफारिस गर्दा खर्चको आवश्यकताका अलावा प्रत्येक प्रदेश तथा प्रत्येक स्थानीय तहको राजस्वको क्षमता विश्लेषण गर्नुपर्ने हुन्छ जसका लागि प्रत्येक प्रदेश र प्रत्येक स्थानीय तहको राजस्व उठाउन सक्ने सम्भाव्यता, राजस्वको दायराको विस्तारको अवस्था, राजस्व उठाउन प्रयोगमा ल्याएका करका दरहरू, राजस्व सङ्कलनको कुल आकार र प्रत्येक प्रदेश तथा प्रत्येक स्थानीय तहको राजस्व उठाउन सक्ने क्षमता समेतको विश्लेषण गर्नुपर्ने हुन्छ।

राष्ट्रिय प्राकृतिक स्रोत तथा वित्त आयोग ऐन, २०७४ को दफा १६ को उपदफा (१) को (च) ले समेत आयोगले वित्तीय समानीकरण अनुदान सिफारिस गर्दा प्रदेश तथा स्थानीय तहको राजस्वको अवस्था र उठाउन सक्ने क्षमतालाई आधार लिनुपर्ने भन्ने व्यवस्था गरेको छ। यसै सन्दर्भमा नेपालले अवलम्बन गरेको सङ्घीयताको विषय नेपालका लागि नौलो रहनुका साथै प्रदेश तथा स्थानीय तहहरूको संस्थागत एवम् प्रशासनिक संरचनाहरूमा दिगोपना आइसकेको अवस्था देखिँदैन जसले गर्दा प्रदेश तथा स्थानीय तहले राजस्वको अवस्था र राजस्व उठाउन सक्ने क्षमताका बारेमा यथेस्ट कार्यसम्पादन गर्न सकेको अवस्था देखिँदैन।

तसर्थ, यस सूचकका लागि आयोगले प्रत्येक प्रदेश तथा स्थानीय तहले राजस्व सङ्कलनमा गरेका प्रयासहरू र उनीहरूले उठाएको राजस्वको अवस्थाको तथ्याङ्क सङ्कलन गरी विश्लेषण गर्दा प्रायः सबै प्रदेश तथा

स्थानीय तहहरूले राजस्व सङ्कलन गरेको र राजस्व सङ्कलन गर्ने थप प्रयास गरेको देखिएकोले सबै प्रदेश तथा स्थानीय तहलाई वित्तीय समानीकरण अनुदान सिफारिस गर्ने प्रयोजनार्थ राजस्वको अवस्था सूचकका लागि समान अंकभार प्रदान गरिएको छ।

(ङ) खर्चको आवश्यकता

नेपालको संविधान बमोजिम प्रत्येक प्रदेश र स्थानीय तहको खर्चको आवश्यकता र राजस्वको क्षमता निर्धारण गरी वित्तीय अन्तर (Fiscal Gap) पत्ता लगाउने सम्बन्धमा संविधानको अनुसूचीमा उल्लिखित सङ्घ, प्रदेश र स्थानीय तहका एकल र साझा अधिकारबमोजिमका कार्य जिम्मेवारीको थप प्रष्टता हुनुपर्ने, कार्य जिम्मेवारीअनुरूपको कार्यसम्पादनका लागि प्रत्येक तहले सम्पादन गर्नुपर्ने अलग अलग कार्यको स्पष्ट किटानी हुनुपर्ने, साथै सो कार्यसम्पादन गर्नका लागि नेपाल सरकारबाट अनुसूचीका जिम्मेवारीबमोजिमका प्रत्येक कामको राष्ट्रिय मापदण्ड (National Standard) र राष्ट्रिय लक्ष्य (Target) तय हुनुपर्ने हुन्छ। त्यसैगरी तोकिएको मापदण्ड र लक्ष्यबमोजिमको कार्य सम्पादन गर्नका लागि उक्त कामको प्रति एकाइ लागत (Per Unit Cost) निकाली कुल लागत निर्धारण गर्नुपर्ने हुन्छ। त्यसैगरी तीनै तहको राजस्वको अवस्था र उठाउन सक्ने क्षमताको आंकलन गर्नुका साथै, ती तहलाई संविधान प्रदत्त राजस्वको अधिकार तथा कार्यान्वयन क्षमता समेतका आधारमा मापन गर्नुपर्ने हुन्छ।यो कार्य ज्यादै महत्त्वपूर्ण भएको र एकीकृत प्रयासबाट मात्रै सम्भव हुने हुन्छ।यसका लागि प्रदेश तथा स्थानीय तहको खर्चको आवश्यकता र राजस्वको क्षमता निर्धारण गरी वित्तीय अन्तर (Fiscal Gap) पत्ता लगाउने सम्बन्धमा आयोगबाट समेत अध्ययनको कार्य भइरहेको हुँदा आगामी दिनमा नेपाल सरकार, प्रदेश सरकार र स्थानीय सरकार समेतको सहयोग र समन्वयमा प्रत्येक प्रदेश र स्थानीय तहको खर्च र राजस्व बीचको वित्तीय अन्तर पत्ता लगाई सो अन्तरका आधारमा समानीकरण अनुदान वितरण गर्ने नीति अवलम्बन गर्नुपर्ने हुन्छ।

यसरी संविधानको धारा ६०(४) ले प्रदेश तथा स्थानीय तहको खर्चको आवश्यकता र राजस्व क्षमताको आधारमा वित्तीय अन्तर (Fiscal Gap) पत्ता लगाई सोका आधारमा सम्बन्धित प्रदेश र स्थानीय तहलाई अन्तर-सरकारी वित्तीय हस्तान्तरण गर्नुपर्ने तर्फ मार्गदर्शन गरेको परिप्रेक्षमा सो वित्तीय अन्तर निर्धारणसम्बन्धी अध्ययनको कार्य आयोगबाट समेत भइरहेको हुँदा यसको पूर्ण प्रतिवेदनसहित प्रदेश तथा स्थानीय तहको खर्चको आवश्यकतासम्बन्धी तथ्याङ्कीय विवरण आउन समय लाग्ने भएकोले अन्तर-सरकारी वित्त व्यवस्थापन ऐनको दफा २१(४) मा उल्लिखित कानुनी प्रावधानलाई ख्याल राख्दै आगामी आर्थिक वर्ष २०७७/७८ को लागि वित्तीय समानीकरण अनुदान सिफारिस गर्दा प्रदेश तथा स्थानीय तहको खर्चको आवश्यकता यकिन गर्न आर्थिक वर्ष २०७५/७६ को यथार्थ खर्च उपर आयोगबाट गरिएको अध्ययनलाई आधार लिइएको छ। साथै सो खर्चसम्बन्धी अध्ययन गर्दा प्रत्येक प्रदेश र स्थानीय तहले सङ्कलन गरेको आन्तरिक राजस्व र राजस्व बाँडफाँडबाट प्राप्त रकम समेतको तुलनात्मक अध्ययन एवम् विश्लेषण गरी यकिन गरिएको छ। यसरी प्रत्येक प्रदेश तथा स्थानीय तहले संविधानले दिएको जिम्मेवारीअनुरूपको शिक्षा, स्वास्थ्य, खानेपानी, पूर्वाधार, सार्वजनिक सेवा लगायतका दैनन्दिन सेवाहरू उपलब्ध गराउनुपर्ने र सो क्षेत्रको समुचित विकास निर्माणको कार्य समेत सन्तुलित ढङ्गले गर्नुपर्ने हुँदा त्यस्ता प्रदेश तथा स्थानीय तहलाई विकासको दृष्टिकोणले राष्ट्रिय औसत स्तरमा ल्याउनु पर्दछ भन्ने अभिप्रायका साथ यस सूचकाङ्कलाई ७० प्रतिशत भार दिइएको छ।

३. कार्य सम्पादन मूल्याङ्कनका आधारमा हस्तान्तरण हुने वित्तीय समानीकरण अनुदान

राष्ट्रिय प्राकृतिक स्रोत तथा वित्त आयोग ऐन, २०७४ को दफा ३ को उपदफा (२) को व्यवस्थाबमोजिम आर्थिक वर्ष २०७७/७८ मा प्रदेश तथा स्थानीय तहमा हस्तान्तरण हुने वित्तीय समानीकरण अनुदान सिफारिसमा कार्य सम्पादनलाई पनि आधार लिइएको छ। कार्य सम्पादनको स्तर उच्च हुने प्रदेश तथा स्थानीय तहलाई प्रोत्साहन गर्न आवश्यक देखिएकाले हाल प्रदेश तथा स्थानीय तहले राष्ट्रिय प्राकृतिक स्रोत तथा वित्त आयोग ऐन, अन्तर-सरकारी वित्त व्यवस्थापन ऐन र स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐनबमोजिम गर्नुपर्ने न्यूनतम प्रकृयागत कार्यसम्पादन गरे नगरेको, कानुन तर्जुमा गरे नगरेको, उद्देश्यबमोजिम खर्च गरे नगरेको लगायतका सूचकका आधारमा यस वर्ष प्रदेश तथा स्थानीय तहको कार्यसम्पादन मापन गरिएको छ। आगामी दिनमा प्रकृयागत कार्य सूचकको मूल्याङ्कनभन्दा पनि नतिजामूलक सूचकहरूको मूल्याङ्कनका आधारमा समानीकरण अनुदान सिफारिस गर्दै जाने आयोगको सोच रहेको छ। तथापि,प्रदेश तथा स्थानीय सरकारलाई उनीहरूको कार्यसम्पादनमा अभिप्रेरित गर्ने मनसायले कानुनमा भएको व्यवस्थाबमोजिम कार्यसम्पादन सूचकलाई आधार मानी सिफारिस गरिएको हो। आर्थिक वर्ष २०७७/७८ का लागि प्रदेश तथा स्थानीय तहको कानुन कार्यान्वयनको स्थिति र ती प्रदेश तथा स्थानीय तहले गरेको खर्चको अवस्था(प्रशासनिक खर्च, चालु खर्च, पुँजीगत खर्च र कुल खर्च)लाई कार्यसम्पादन मापनको मुख्य आधारका रूपमा लिइएको छ। प्रदेश तथा स्थानीय तहले प्राप्त गर्ने वित्तीय समानीकरण अनुदानको कुल रकममध्ये न्यूनतम समानीकरण अनुदानका लागि सिफारिस गरिएको रकम कट्टी गरेर बाँकी हुन आउने रकमको ५ प्रतिशत रकम रु.२ अर्ब १५ करोड ८९ लाख (प्रदेशमा) र रु.३ अर्ब ४५ करोड २५ लाख (स्थानीय तहमा) गरी जम्मा रु. ५ अर्ब ६१ करोड १४ लाख कार्यसम्पादनमा आधारित वित्तीय समानीकरण अनुदान सिफारिस गरिएको छ।

- **प्रदेशका सन्दर्भमा अवलम्बन गरिएका कार्यसम्पादन सूचकहरू**

(क) नेपालको संविधानको धारा ६० को उपधारा (५), राष्ट्रिय प्राकृतिक स्रोत तथा वित्त आयोग ऐन,२०७४ को दफा ३ को उपदफा(१) को खण्ड (क) र अन्तर सरकारी वित्त व्यवस्थापन ऐन, २०७४ को दफा ८ को उपदफा (२) बमोजिम प्रदेशबाट स्थानीय तहमा हस्तान्तरण हुने वित्तीय समानीकरण अनुदान वितरणसम्बन्धी कानुन तर्जुमा गरेको वा नगरेको।

(ख) राष्ट्रिय प्राकृतिक स्रोत तथा वित्त आयोग ऐन,२०७४ को दफा ३ को उपदफा (१) को खण्ड (ख) र अन्तर सरकारी वित्त व्यवस्थापन ऐन, २०७४ को दफा ९ को उपदफा (३) बमोजिम प्रदेशबाट स्थानीय तहलाई प्रदान गरिने सशर्त अनुदान वितरणसम्बन्धी प्रदेश कानुन तर्जुमा गरेको वा नगरेको।

(ग) अन्तर सरकारी वित्त व्यवस्थापन ऐन, २०७४ को दफा १८ को उपदफा (१) बमोजिम प्रदेशले आगामी आर्थिक वर्षको लागि आय व्ययको प्रक्षेपण गरिएको तथ्याङ्कसहितको विवरण चालु आर्थिक वर्षको पुस मसान्त भित्र अर्थ मन्त्रालयमा पेश गरेको वा नगरेको।

(घ) अन्तर सरकारी वित्त व्यवस्थापन ऐन, २०७४ को दफा २१ को उपदफा (४) बमोजिम प्रदेशले आफूले उठाएको राजस्व र राजस्व बाँडफाँडबाट प्राप्त हुने रकमसहितको कुल राजस्व रकमबाट

प्रशासनिक खर्च पूरा गरी बाँकी रकम विकास निर्माणका कार्यमा उपयोग गरेको अवस्था भएको वा नभएको।

(ङ) प्रदेशले अन्तर-सरकारी वित्त व्यवस्थापन ऐन, २०७४ को दफा ३० को उपदफा (३) बमोजिम बजेट कार्यन्वयनको वार्षिक समीक्षा गरी तत्सम्बन्धी विवरण कार्तिक मसान्त भित्रमा सार्वजनिक गरेको वा नगरेको।

(च) अन्तर-सरकारी वित्त व्यवस्थापन ऐन, २०७४ को दफा ३२ को उपदफा (२) बमोजिम प्रदेशले आफूले गरेको आय व्ययको चौमासिक आवधिक विवरण तोकिएको समय (चौमासिक अवधि समाप्त भएको एक महिना भित्र) मा सङ्घीय अर्थ मन्त्रालय समक्ष पेश गरेको वा नगरेको।

(छ) प्रदेशको गत आर्थिक वर्षको खर्चको प्रगति प्रतिशत।

यसप्रकार उल्लिखित कार्यसमपादन सूचकहरूको मूल्याङ्कन गर्दा बुँदा नं. (क) देखि (च) सम्मका सूचकहरू प्रत्येकलाई समान १३ प्रतिशत भार र बुँदा नं. (छ) मा रहेको खर्चको प्रतिशतलाई २२ प्रतिशत भार दिइएको छ।

- **स्थानीय तहका सन्दर्भमा अवलम्बन गरिएका कार्यसम्पादन सूचकहरू**

(क) अन्तर सरकारी वित्त व्यवस्थापन ऐन,२०७४ को दफा १८ को उप दफा (१) बमोजिम स्थानीय तहले आगामी आर्थिक वर्षको लागि आय व्ययको प्रक्षेपण गरिएको तथ्याङ्कसहितको विवरण चालु आर्थिक वर्षको पुस मसान्त भित्र अर्थ मन्त्रालयमा पेश गरेको वा नगरेको।

(ख) अन्तर सरकारी वित्त व्यवस्थापन ऐन,२०७४ को दफा २१ को उप दफा (३) बमोजिम स्थानीय तहले चालु आर्थिक वर्षको असार महिनाको १० गते भित्र आगामी आर्थिक वर्षको राजस्व र व्ययको अनुमानित विवरण (बजेट) सम्बन्धित गाउँ वा नगर सभामा पेश गरेको वा नगरेको।

(ग) अन्तर सरकारी वित्त व्यवस्थापन ऐन,२०७४ को दफा २१ को उप दफा (४) बमोजिम आफूले उठाएको राजस्व र राजस्व बाँडफाँडबाट प्राप्त हुने रकमसहितको कुल राजस्व रकमबाट प्रशासनिक खर्च पूरा गरी बाँकी रकम विकास निर्माणका कार्यमा उपयोग गरेको अवस्था भएको वा नभएको।

(घ) अन्तर सरकारी वित्त व्यवस्थापन ऐन, २०७४ को दफा ३० बमोजिम स्थानीय तहको पछिल्लो आर्थिक वर्षको आय-व्यय विवरणको अन्तिम लेखा परीक्षण भएको वा नभएको।

(ङ) अन्तर सरकारी वित्त व्यवस्थापन ऐन, २०७४ को दफा ३० को उप दफा (३) बमोजिम स्थानीय तहले बजेट कार्यान्वयनको वार्षिक समीक्षा गरी तत्सम्बन्धी विवरण कात्तिक मसान्त भित्रमा सार्वजनिक गरेको वा नगरेको।

(च) स्थानीय तहको गत आर्थिक वर्षको खर्चको प्रगति प्रतिशत।

(छ) अन्तर सरकारी वित्त व्यवस्थापन ऐन, २०७४ को दफा ३२ को उप दफा (३) र स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा ७६ को उप दफा (५) बमोजिम स्थानीय तहले आफूले गरेको आय र व्ययको चौमासिक शीर्षकगत विवरण तोकिएको समय भित्र सङ्घीय अर्थ मन्त्रालयमा,

प्रदेशको आर्थिक मामीला तथा योजना मन्त्रालयमा, सङ्घीय मामिला तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रालयमा, राष्ट्रिय प्राकृतिक स्रोत तथा वित्त आयोगमा पेश गरेको वा नगरेको।

यसप्रकार उल्लिखित कार्यसम्पादन सूचकहरूको मूल्याङ्कन गर्दा बुँदा नं. (क),(ग),(ङ),(च) र (छ) लाई १०/१० प्रतिशत र बुँदा नं. (ख) र (घ) लाई २५/२५ प्रतिशत भार दिइएको छ।

ज. वित्तीय समानीकरण अनुदानबाट प्राप्त रकमको उपयोग र यससम्बन्धी सुझावः

नेपाल सरकारले प्रदेश तथा स्थानीय तहलाई खर्चको आवश्यकता र राजस्वको क्षमताको आधारमा वित्तीय समानीकरण अनुदान वितरण गर्नुपर्ने संवैधानिक व्यवस्था रहेको छ। वित्तीय समानीकरण अनुदानको मूल उद्देश्य खर्चको आवश्यकता र राजस्वको क्षमताको अन्तरबाट सिर्जना हुने वित्तीय अन्तर घटाई सन्तुलन कायम गर्नु हो। नेपालको संविधानबमोजिम प्रदेश तथा स्थानीय तहलाई प्रदान गरिएको जिम्मेवारी पूरा गर्न आवश्यक पर्ने स्रोत अभावको समस्या घटाउन यो अनुदान हस्तान्तरण हुने भएकाले संवैधानिक जिम्मेवारी पूरा गर्न यसको उपयोग गर्नुपर्दछ। अन्तर-सरकारी वित्त व्यवस्थापन ऐन, २०७४ को दफा २८ मा उक्त ऐन र प्रचलित कानुनबमोजिम प्राप्त भएको अनुदानको रकम जुन प्रयोजनका लागि प्राप्त भएको हो सोही प्रयोजनका लागि प्रयोग गर्नुपर्ने व्यवस्था गरिएकोले वित्तीय समानीकरण अनुदानको प्रयोग प्रदेश तथा स्थानीय तहले नेपालको संविधानअनुसार आफूलाई प्राप्त अधिकारअनुरूपको कार्य-जिम्मेवारी पूरा गर्नका लागि खर्च गर्नु पर्दछ। नेपालको संविधानमा उल्लेख भएको प्रदेश तथा स्थानीय तहको अधिकार सूचीबमोजिम आफूले उठाएको राजस्व र राजस्व बाँडफाँडबाट प्राप्त हुने रकमले सम्वोधन गर्नुपर्ने कार्यहरू बाहेकका सबै विषयगत कार्यहरू सम्पादन गर्नका लागि वित्तीय समानीकरण अनुदानको उपयोग गर्नुपर्ने हुन्छ। यसरी अनुदानको उपयोग गर्दा माथि अनुदान सिफारिस गर्दा लिइएका आधार तथा सूचकहरूमा सुधार तथा गुणस्तर कायम गर्ने गरी सबै विषयगत क्षेत्रहरूका कार्यहरू सम्पादन गर्नका लागि उपयोग गर्नु पर्नेछ। यस क्रममा प्रदेश भित्रका स्थानीय तहको सन्तुलन व्यवस्थित गर्ने तर्फ विशेष ध्यान दिनुपर्ने देखिन्छ। त्यसरी अनुदानको उपयोग गर्दा कुनै विषयगत क्षेत्रका कार्यहरूमा मात्र बढी विनियोजन गर्ने र अन्य विषयगत क्षेत्रका कार्यहरूका लागि आवश्यक विनियोजन नै नहुने अवस्था आउन दिनु हुदैन। तसर्थ,, प्रदेश तथा स्थानीय तहले वित्तीय समानीकरण अनुदानबाट प्राप्त हुने रकमको उपयोग निम्नानुसार हुने गरी गर्न राष्ट्रिय प्राकृतिक स्रोत तथा वित्त आयोगले सुझाव प्रदान गरेको छ।

१. वित्तीय समानीकरण अनुदान रकमको प्रयोग जुन उद्देश्यका लागि प्राप्त भएको हो सोही प्रयोजनमा खर्च गर्नुपर्ने अर्थात यस्तो अनुदान रकमको प्रयोग उद्देश्यपरक ढङ्गले तोकिएको कार्यमा नतिजामूलक एवम् प्रभावकारी रूपमा खर्च गर्नुपर्ने।

२. प्रत्येक प्रदेश तथा स्थानीय तहको खर्चको आवश्यकता र राजस्वको क्षमता बीचको वित्तीय अन्तर (Fiscal Gap) का आधारमा देखिएको अन्तर परिपूर्ति गर्नमा वित्तीय समानीकरण अनुदान रकम प्रयोग गर्नुपर्ने।

३. खर्चको आवश्यकता परिभाषित गर्दा औंल्याइएका खर्चका शीर्षकहरूमा वित्तीय समानीकरण अनुदान प्रयोग गर्नुपर्ने।

४. संविधानको अनुसूचीअनुसार प्रदेश तथा स्थानीय तहलाई प्राप्त एकल र साझा सूचीबमोजिमका कार्य जिम्मेवारीअनुसारको कार्यमा वित्तीय समानीकरण अनुदान उपयोग गर्नुपर्ने।

५. संविधानको मर्म र भावनाबमोजिम विशेष अनुदान, समपूरक अनुदान र सशर्त अनुदानलाई न्यूनीकरण गर्दै त्यस्ता अनुदानबाट परिपूर्ति हुन नसकेको अन्तर (Gap) र राजस्व बाँडफाँडबाट प्राप्त रकमबाट समेत परिपूर्ति गर्न नसकिएको वित्तीय अन्तर (Fiscal Gap) लाई परिपूर्ति गर्न समानीकरण अनुदान रकम उपयोग गर्नुपर्ने।

६. सम्बन्धित प्रदेश र स्थानीय तहको शिक्षा, स्वास्थ्य, खानेपानी जस्ता अत्यावश्यक सेवा उपलब्ध गराउन, अन्य प्रदेश र अन्य स्थानीय तहसँग प्रतिस्पर्धा गर्दै सन्तुलित विकास गर्न गराउन, प्रदेश तथा स्थानीय तहमा रहेको आर्थिक सामाजिक असमानता न्यूनीकरण गर्न, सडक,सिँचाइ, विद्युत, सञ्चारलगायतका पूर्वाधार विकास गर्न तथा संविधानले प्रत्याभूत गरेको खर्च जिम्मेवारी पूरा गर्न समानीकरण अनुदान रकमको उपयोग गर्नुपर्ने।

७. प्रदेश तथा स्थानीय तहहरूलाई सरकारी सेवाहरू न्यूनतम र समतामूलक (Minimum and Equitable) रूपमा नागरिकहरूलाई बासस्थानको आधारमा भेदभाव नहुने गरी प्रदान गर्न उपयुक्त मात्रामा स्रोत साधनहरू उपलब्ध गराउन वित्तीय समानीकरण अनुदानको रकम उपयोग गर्नुपर्ने।

८. राष्ट्रिय रूपमा पछाडि परेका प्रदेश तथा स्थानीय तहलाई राष्ट्रिय औसत स्तर (National Average Standard) को नजिक ल्याउन वित्तीय समानीकरण अनुदानको उपयोग गर्नुपर्ने।

९. प्रदेश र स्थानीय तहले राष्ट्रिय मापदण्ड (National Standard) र राष्ट्रिय लक्ष्य (National Target) बमोजिम काम कारबाहीहरू सम्पादन गर्नका लागि पनि वित्तीय समानीकरण अनुदानको रकम उपयोग गर्नुपर्ने।

१०. प्रदेश तथा स्थानीय तहका सरकारहरूको खर्चको आवश्यकता र राजस्व क्षमता बीचको अन्तर घटाई राष्ट्रिय मापदण्डअनुरूप नागरिकलाई न्यूनतम सेवा दिन सक्ने सामर्थ्य प्रदान गर्न समानीकरण अनुदान उपयोग गर्नुपर्ने।

११. वित्तीय सङ्घीयता अन्तर्गत अन्तर सरकारी सम्बन्धको सन्तुलनका लागि क्षितिजीय वित्तीय अन्तर (Horizontal Fiscal Gap) र उर्धगामी वित्तीय अन्तर (Vertical Fiscal Gap) पूरा गर्न वित्तीय समानीकरण अनुदान उपयोग गर्नुपर्ने।

१२. संविधानले निर्देश गरेका मौलिक हक र राज्यका निर्देशक सिद्धान्तबमोजिम प्रदेश तथा स्थानीय तहको आर्थिक विकासमा योगदान पुऱ्याउन पनि समानीकरण अनुदानको उपयोग गर्नुपर्ने।

१३. समाजका सबै वर्ग, क्षेत्र, समुदाय, जातजाती, अल्पसंख्यक, सीमान्तकृत, अशक्त र असहायहरूको सशक्तीकरण गर्न र प्रदेश तथा स्थानीय तहलाई विकासको मूलप्रवाहमा ल्याउन समानीकरण अनुदानको उपयोग गर्नुपर्ने।

१४. संविधानले प्रदेश तथा स्थानीय तहलाई दिएको संवैधानिक जिम्मेवारीअनुरूप सेवा प्रवाह र विकास निर्माण गर्नका लागि समेत समानीकरण अनुदान उपयोग गर्नुपर्ने।

१५. नेपाल सरकारले प्रदेश तथा स्थानीय तहलाई खर्चको आवश्यकता र राजस्वको क्षमताको आधारमा वित्तीय समानीकरण अनुदान वितरण गर्नुपर्ने।

१६. प्रदेश सरकारले नेपाल सरकारबाट प्राप्त अनुदान र आफ्नो स्रोतबाट उठ्ने राजस्वलाई प्रदेश भित्रका स्थानीय तहको खर्चको आवश्यकता र राजस्वको क्षमताको आधारमा वित्तीय समानीकरण अनुदान उपलब्ध गराउनुपर्ने।

१७. आगामी दिनहरूमा प्रदेश तथा स्थानीय तहहरूले राजस्व सङ्कलन गर्न गरेको प्रयत्न, कार्यसम्पादन क्षमतामा गरेको अभिवृद्धि र अन्य तहसँग गरेको प्रतिस्पर्धी विकासको अवस्था समेतलाई मध्यनजर गर्दै वित्तीय समानीकरण अनुदानलाई कार्यसम्पादनमा आधारित समानीकरण अनुदानको रूपमा बढोत्तरी गर्दै लग्न उपयुक्त हुने।

१८. नेपाल सरकारले प्रदेश तथा स्थानीय तहलाई न्यायोचित, सन्तुलित र पारदर्शी हुने गरी वित्तीय समानीकरण अनुदान रकमको बाँडफाँड र वितरण गर्नुपर्ने।

१९. आगामी दिनमा नेपाल सरकार, प्रदेश सरकार, स्थानीय सरकार र राष्ट्रिय प्राकृतिक स्रोत तथा वित्त आयोग समेतको सहयोग र समन्वयमा प्रत्येक प्रदेश र प्रत्येक स्थानीय तहको खर्च र राजस्व बीचको वित्तीय अन्तर पत्ता लगाई सो अन्तरका आधारमा वित्तीय समानीकरण अनुदान वितरण गर्नका लागि आवश्यक अध्ययनको कार्य अगाडि बढाउनु पर्ने।

२०. अध्ययन भ्रमण, वैदेशिक भ्रमण, प्रशासनिक एवम् कार्यालय सञ्चालन जस्ता शीर्षक वा विषयमा प्रदेश तथा स्थानीय तहले वित्तीय समानीकरण अनुदानबाट खर्च गर्न नहुने।

दृष्टव्यः

क) आर्थिक वर्ष २०७७/७८ का लागि नेपाल सरकारले प्रदेश सरकारलाई हस्तान्तरण गर्ने वित्तीय समानीकरण अनुदानसम्बन्धी सिफारिस तालिका ३.३ मा र नेपाल सरकारले स्थानीय सरकारलाई हस्तान्तरण गर्ने वित्तीय समानीकरण अनुदानसम्बन्धी सिफारिस तालिका - ३.४ मा समावेश गरिएका छन्।

तालिका - ३.३ आर्थिक वर्ष २०७७/७८ का लागि नेपाल सरकारबाट प्रदेश सरकारलाई हस्तान्तरण हुने वित्तीय समानीकरण अनुदान (रु लाखमा)

क.सं.	प्रदेशको नाम	न्यूनतम रकम	सूत्रमा आधारित रकम	कार्यसम्पादनमा आधारित रकम	जम्मा वित्तीय समानीकरण अनुदान
१	प्रदेश नं. १	२६४११	५४२७५	२७४०	८३४२६
२	प्रदेश नं. २	१७४७४	५३०३६	२७१२	७३२२२
३	बाग्मती प्रदेश	२५७११	५१३०२	३४७९	८०४९२
४	गण्डकी प्रदेश	१७६३५	५३३१९	३२३३	७४१८७
५	प्रदेश नं. ५	२२५९३	५३६३९	३४२५	७९६५७
६	कर्णाली प्रदेश	१६८५८	८०८४८	२७६७	१००४७३
७	सुदूरपश्चिम प्रदेश	१७२४३	६३७६७	३२३३	८४२४३
जम्मा		**१४३९२५**	**४१०१८६**	**२१५८९**	**५७५७००**

तालिका - ३.४ आर्थिक वर्ष २०७७/७८ का लागि नेपाल सरकारबाट स्थानीय सरकारलाई हस्तान्तरण हुने वित्तीय समानीकरण अनुदान (रु लाखमा)

क्र.सं.	स्थानीय तहको कोड	जिल्ला	स्थानीय तहको नाम	न्यूनतम रकम	सूत्रमा आधारित रकम	कार्य सम्पादनमा आधारित रकम	जम्मा वित्तीय समानीकरण अनुदान
१	१०१०१	ताप्लेजुङ	फक्ताङ्लुङ्ग गाउँपालिका	२७५	६७४	४८	९९७
२	१०१०२	ताप्लेजुङ	मिक्वाखोला गाउँपालिका	२५०	५५७	४८	८५५
३	१०१०३	ताप्लेजुङ	मेरिङ्गदेन गाउँपालिका	२७५	७३१	४८	१०५४
४	१०१०४	ताप्लेजुङ	मैवाखोला गाउँपालिका	२७५	६३३	४८	९५६
५	१०१०५	ताप्लेजुङ	आठराई त्रिवेणी गाउँपालिका	२७५	७५९	४८	१०८२
६	१०१०६	ताप्लेजुङ	फुङलिङ्ग नगरपालिका	३००	१२१६	४८	१५६४
७	१०१०७	ताप्लेजुङ	पाथिभरा याङ्वराक गाउँपालिका	२७५	७५१	४८	१०७४
८	१०१०८	ताप्लेजुङ	सिरीजङ्गा गाउँपालिका	२७५	८४०	४८	११६३
९	१०१०९	ताप्लेजुङ	सिदिङ्गवा गाउँपालिका	२७५	६८१	४८	१००४
१०	१०२०१	संखुवासभा	भोटखोला गाउँपालिका	२५०	४१९	३७	७०६
११	१०२०२	संखुवासभा	मकालु गाउँपालिका	२७५	७१४	४८	१०३७
१२	१०२०३	संखुवासभा	सिलीचोङ गाउँपालिका	२७५	६६१	४८	९८४
१३	१०२०४	संखुवासभा	चिचिला गाउँपालिका	२५०	४६७	४८	७६५
१४	१०२०५	संखुवासभा	सभापोखरी गाउँपालिका	२७५	६२१	४८	९४४
१५	१०२०६	संखुवासभा	खाँदबारी नगरपालिका	३२५	१४०४	४८	१७७७
१६	१०२०७	संखुवासभा	पाँचखपन नगरपालिका	२७५	८८५	३७	११९७
१७	१०२०८	संखुवासभा	चैनपुर नगरपालिका	३००	१२१६	३७	१५५३
१८	१०२०९	संखुवासभा	मादी नगरपालिका	२७५	७८१	४८	११०४
१९	१०२१०	संखुवासभा	धर्मदेवी नगरपालिका	२७५	९०८	४८	१२३१
२०	१०३०१	सोलुखुम्बु	खुम्बु पासाङल्हामु गाउँपालिका	२५०	५८९	४८	८८७
२१	१०३०२	सोलुखुम्बु	माहाकुलुङ गाउँपालिका	२७५	६५५	४८	९७८
२२	१०३०३	सोलुखुम्बु	सोताङ गाउँपालिका	२५०	५७५	४८	८७३
२३	१०३०४	सोलुखुम्बु	माप्य दुधकोशी गाउँपालिका	२७५	७४१	४८	१०६४
२४	१०३०५	सोलुखुम्बु	थुलुङ दुधकोशी गाउँपालिका	२७५	९८६	४८	१३०९
२५	१०३०६	सोलुखुम्बु	नेचासल्यान गाउँपालिका	२७५	८७९	४८	१२०२
२६	१०३०७	सोलुखुम्बु	सोलुदुधकुण्ड नगरपालिका	३००	१०१३	४८	१३६१
२७	१०३०८	सोलुखुम्बु	लिखु पिके गाउँपालिका	२५०	४०३	४८	७०१
२८	१०४०१	ओखलढुङ्गा	चिशंखुगढी गाउँपालिका	२७५	४९२	४८	८१५
२९	१०४०२	ओखलढुङ्गा	सिद्धिचरण नगरपालिका	३००	७६८	४८	१११६
३०	१०४०३	ओखलढुङ्गा	मोलुङ्ग गाउँपालिका	२७५	५१७	४८	८४०
३१	१०४०४	ओखलढुङ्गा	खिजीदेम्बा गाउँपालिका	२७५	४८२	४८	८०५
३२	१०४०५	ओखलढुङ्गा	लिखु गाउँपालिका	२७५	४५६	४८	७७९
३३	१०४०६	ओखलढुङ्गा	चम्पादेवी गाउँपालिका	२७५	५४२	४८	८६५
३४	१०४०७	ओखलढुङ्गा	सुनकोशी गाउँपालिका	२७५	५४८	४८	८७१
३५	१०४०८	ओखलढुङ्गा	मानेभन्ज्याङ्ग गाउँपालिका	३००	६०६	४८	९५४
३६	१०५०१	खोटाङ	केपिलासगढी गाउँपालिका	२७५	४९२	४८	८१५
३७	१०५०२	खोटाङ	ऐसेलुखर्क गाउँपालिका	२७५	५१०	४८	८३३

क.सं.	स्थानीय तहको कोड	जिल्ला	स्थानीय तहको नाम	न्यूनतम रकम	सूत्रमा आधारित रकम	कार्य सम्पादनमा आधारित रकम	जम्मा वित्तीय समानीकरण अनुदान
३८	१०५०३	खोटाङ	रावा बेसी गाउँपालिका	२७५	४५४	३७	७६६
३९	१०५०४	खोटाङ	हलेसी तुवाचुङ नगरपालिका	३००	७७४	४८	११२२
४०	१०५०५	खोटाङ	दिक्तेल रुपाकोट मझुवागढी नगरपालिका	३५०	११०२	४८	१५००
४१	१०५०६	खोटाङ	साकेला गाउँपालिका	२७५	४१२	४८	७३५
४२	१०५०७	खोटाङ	दिप्रुङ चुइचुम्मा गाउँपालिका	३००	६१३	४८	९६१
४३	१०५०८	खोटाङ	खोटेहाङ गाउँपालिका	३००	६५५	४८	१००३
४४	१०५०९	खोटाङ	जन्तेढुङ्गा गाउँपालिका	२७५	४९९	४८	८२२
४५	१०५१०	खोटाङ	बराहपोखरी गाउँपालिका	२७५	४७१	३७	७८३
४६	१०६०१	भोजपुर	षडानन्द नगरपालिका	३२५	८१६	४८	११८९
४७	१०६०२	भोजपुर	साल्पासिलिछो गाउँपालिका	२७५	४४०	४८	७६३
४८	१०६०३	भोजपुर	टेम्केमैयुङ गाउँपालिका	२७५	५६४	४८	८८७
४९	१०६०४	भोजपुर	भोजपुर नगरपालिका	३००	७६७	४८	१११५
५०	१०६०५	भोजपुर	अरुण गाउँपालिका	२७५	५५४	४८	८७७
५१	१०६०६	भोजपुर	पौवा दुङ्मा गाउँपालिका	२७५	४९८	४८	८२१
५२	१०६०७	भोजपुर	रामप्रसाद राई गाउँपालिका	२७५	५६७	४८	८९०
५३	१०६०८	भोजपुर	हतुवागढी गाउँपालिका	३००	६०२	४८	९५०
५४	१०६०९	भोजपुर	आमचोक गाउँपालिका	२७५	५६४	४८	८८७
५५	१०७०१	धनकुटा	महालक्ष्मी नगरपालिका	३००	६६९	४८	१०१७
५६	१०७०२	धनकुटा	पाखिबास नगरपालिका	३००	६३४	४८	९८२
५७	१०७०३	धनकुटा	छथर जोरपाटी गाउँपालिका	२७५	५७३	४८	८९६
५८	१०७०४	धनकुटा	धनकुटा नगरपालिका	३२५	९७१	४८	१३४४
५९	१०७०५	धनकुटा	सहिदभूमि गाउँपालिका	२७५	५७१	४८	८९४
६०	१०७०६	धनकुटा	साँगुरीगढी गाउँपालिका	३००	६२१	४८	९६९
६१	१०७०७	धनकुटा	चौविसे गाउँपालिका	२७५	५९०	४८	९१३
६२	१०८०१	तेह्रथुम	आठराई गाउँपालिका	३००	६७८	४८	१०२६
६३	१०८०२	तेह्रथुम	फेदाप गाउँपालिका	२७५	५८०	४८	९०३
६४	१०८०३	तेह्रथुम	मेन्छयायेम गाउँपालिका	२५०	४००	३७	६८७
६५	१०८०४	तेह्रथुम	म्याङ्गलुङ्ग नगरपालिका	३००	६४१	४८	९८९
६६	१०८०५	तेह्रथुम	लालीगुराँस नगरपालिका	२७५	५४९	४८	८७२
६७	१०८०६	तेह्रथुम	छथर गाउँपालिका	२७५	५५६	४८	८७९
६८	१०९०१	पाँचथर	याङवरक गाउँपालिका	२७५	५७७	४८	९००
६९	१०९०२	पाँचथर	हिलिहाङ्ग गाउँपालिका	३००	६७८	४८	१०२६
७०	१०९०३	पाँचथर	फालेलुङ्ग गाउँपालिका	३००	६४२	४८	९९०
७१	१०९०४	पाँचथर	फिदिम नगरपालिका	३७५	११५४	४८	१५७७
७२	१०९०५	पाँचथर	फाल्गुनन्द गाउँपालिका	३००	७०१	४८	१०४९
७३	१०९०६	पाँचथर	कुम्मायक गाउँपालिका	२७५	५३७	४८	८६०
७४	१०९०७	पाँचथर	तुम्बेवा गाउँपालिका	२७५	४७५	४८	७९८
७५	१०९०८	पाँचथर	मिक्लाजुङ गाउँपालिका	३००	७२५	४८	१०७३
७६	११००१	इलाम	माई जोगमाई गाउँपालिका	३००	६३१	४८	९७९

क्र.सं.	स्थानीय तहको कोड	जिल्ला	स्थानीय तहको नाम	न्यूनतम रकम	सूत्रमा आधारित रकम	कार्य सम्पादनमा आधारित रकम	जम्मा वित्तीय समानीकरण अनुदान
७७	११००२	इलाम	सन्दकपुर गाउँपालिका	२७५	५१९	४८	८४२
७८	११००३	इलाम	इलाम नगरपालिका	३५०	११५४	४८	१५५२
७९	११००४	इलाम	देउमाई नगरपालिका	३२५	८५७	४८	१२३०
८०	११००५	इलाम	फाकफोकथुम गाउँपालिका	३००	६५९	४८	१००७
८१	११००६	इलाम	माङसेबुङ गाउापालिका	२७५	५९१	४८	९१४
८२	११००७	इलाम	चुलाचुली गाउँपालिका	३००	६४४	४८	९९२
८३	११००८	इलाम	माई नगरपालिका	३२५	८६६	४८	१२३९
८४	११००९	इलाम	सूर्योदय नगरपालिका	३७५	१२५१	४८	१६७४
८५	११०१०	इलाम	रोङ गाउँपालिका	२७५	५८५	४८	९०८
८६	१११०१	झापा	मेचीनगर नगरपालिका	५००	२०२०	४८	२५६८
८७	१११०२	झापा	बुद्धशान्ति गाउँपालिका	३५०	१०१२	४८	१४१०
८८	१११०३	झापा	अर्जुनधारा नगरपालिका	४००	१२९५	४८	१७४३
८९	१११०४	झापा	कन्काई नगरपालिका	३५०	९७९	४८	१३७७
९०	१११०५	झापा	शिवसताक्षी नगरपालिका	४००	१३५३	४८	१८०१
९१	१११०६	झापा	कमल गाउँपालिका	३५०	१०६३	४८	१४६१
९२	१११०७	झापा	दमक नगरपालिका	४२५	१४८१	४८	१९५४
९३	१११०८	झापा	गौरादह नगरपालिका	३७५	११८६	४८	१६०९
९४	१११०९	झापा	गौरीगन्ज गाउँपालिका	३२५	८४८	४८	१२२१
९५	११११०	झापा	झापा गाउँपालिका	३२५	८७६	४८	१२४९
९६	११११९	झापा	बाह्रदशी गाउँपालिका	३२५	८६४	४८	१२३७
९७	१११११२	झापा	बिर्तामोड नगरपालिका	४५०	१६३४	४८	२१३२
९८	१११११३	झापा	हल्दीबारी गाउँपालिका	३००	७७९	४८	११२७
९९	१११११४	झापा	भद्रमपुर नगरपालिका	४००	१३९३	४८	१८४१
१००	१११११५	झापा	कचनकवल गाउँपालिका	३२५	९५७	४८	१३३०
१०१	११२०१	मोरङ	मिक्लाजुङ्ग गाउँपालिका	३००	७९१	४८	११३९
१०२	११२०२	मोरङ	लेटाङ नगरपालिका	३२५	८३८	४८	१२११
१०३	११२०३	मोरङ	केराबारी गाउँपालिका	३२५	८१३	४८	११८६
१०४	११२०४	मोरङ	सुन्दरहरैंचा नगरपालिका	४५०	१५९६	४८	२०९४
१०५	११२०५	मोरङ	बेलबारी नगरपालिका	४००	१३७१	४८	१८१९
१०६	११२०६	मोरङ	कानेपोखरी गाउँपालिका	३२५	९५५	४८	१३२८
१०७	११२०७	मोरङ	पथरी शनिश्चरे नगरपालिका	४००	१३१२	४८	१७६०
१०८	११२०८	मोरङ	उर्लाबारी नगरपालिका	३७५	१२१७	४८	१६४०
१०९	११२०९	मोरङ	रतुवामाई नगरपालिका	३७५	१२१९	४८	१६४२
११०	११२१०	मोरङ	सुनवर्षी नगरपालिका	३७५	११३१	४८	१५५४
१११	११२११	मोरङ	रंगेली नगरपालिका	३७५	११५८	४८	१५८१
११२	११२१२	मोरङ	ग्रामथान गाउँपालिका	३२५	८५४	४८	१२२७
११३	११२१३	मोरङ	बुढीगंगा गाउँपालिका	३५०	१०३१	४८	१४२९
११४	११२१४	मोरङ	विराटनगर महानगरपालिका	१०००	२८००	४८	३८४८
११५	११२१५	मोरङ	कटहरी गाउँपालिका	३२५	९६९	४८	१३४२
११६	११२१६	मोरङ	धनपालथान गाउँपालिका	३२५	९५४	४८	१३२७

क्र.सं.	स्थानीय तहको कोड	जिल्ला	स्थानीय तहको नाम	न्यूनतम रकम	सूत्रमा आधारित रकम	कार्य सम्पादनमा आधारित रकम	जम्मा वित्तीय समानीकरण अनुदान
११७	११२१७	मोरङ	जहदा गाउँपालिका	३५०	९७९	४८	१३७७
११८	११३०१	सुनसरी	धरान उपमहानगरपालिका	८२५	२३२९	४८	३२०२
११९	११३०२	सुनसरी	बराहक्षेत्र नगरपालिका	४२५	१५१०	४८	१९८३
१२०	११३०३	सुनसरी	कोशी गाउँपालिका	३५०	१०१८	४८	१४१६
१२१	११३०४	सुनसरी	भोक्राहा नरसिंह गाउँपालिका	३५०	९२८	४८	१३२६
१२२	११३०५	सुनसरी	रामधुनी नगरपालिका	३७५	११५१	४८	१५७४
१२३	११३०६	सुनसरी	इटहरी उपमहानगरपालिका	८२५	२३४६	४८	३२१९
१२४	११३०७	सुनसरी	दुहबी नगरपालिका	३७५	१२३५	४८	१६५८
१२५	११३०८	सुनसरी	गढी गाउँपालिका	३२५	८७१	४८	१२४४
१२६	११३०९	सुनसरी	इनरुवा नगरपालिका	४००	१३६०	४८	१८०८
१२७	११३१०	सुनसरी	हरिनगर गाउँपालिका	३५०	९६६	४८	१३६४
१२८	११३११	सुनसरी	देवानगन्ज गाउँपालिका	३२५	८७७	४८	१२५०
१२९	११३१२	सुनसरी	बर्जु गाउँपालिका	३२५	७९८	४८	११७१
१३०	११४०१	उदयपुर	बेलका नगरपालिका	३५०	९८१	४८	१३७९
१३१	११४०२	उदयपुर	चौदण्डीगढी नगरपालिका	३५०	१०९७	४८	१४९५
१३२	११४०३	उदयपुर	त्रियुगा नगरपालिका	४५०	१६९०	४८	२१८८
१३३	११४०४	उदयपुर	रौतामाई गाउँपालिका	३००	६५१	४८	९९९
१३४	११४०५	उदयपुर	लिम्चुङ्बुङ गाउँपालिका	२७५	४०३	४८	७२६
१३५	११४०६	उदयपुर	ताप्ली गाउँपालिका	२७५	४६७	३७	७७९
१३६	११४०७	उदयपुर	कटारी नगरपालिका	३७५	७४७	४८	११७०
१३७	११४०८	उदयपुर	उदयपुरगढी गाउँपालिका	३२५	१२३५	४८	१६०८
१३८	२०१०१	सप्तरी	सप्तकोशी नगरपालिका	३००	६०८	३७	९४५
१३९	२०१०२	सप्तरी	कन्चनरुप नगरपालिका	३७५	११६३	४८	१५८६
१४०	२०१०३	सप्तरी	अग्मीसयर कृष्ण सवरन गाउँपालिका	३००	७२७	४८	१०७५
१४१	२०१०४	सप्तरी	रुपनी गाउँपालिका	३००	७०७	४८	१०५५
१४२	२०१०५	सप्तरी	शम्भुनाथ नगरपालिका	३२५	८६४	३७	१२२६
१४३	२०१०६	सप्तरी	खडक नगरपालिका	३५०	१०२४	४८	१४२२
१४४	२०१०७	सप्तरी	सुरुङ्गा नगरपालिका	३५०	१००५	४८	१४०३
१४५	२०१०८	सप्तरी	बलान बिहुल गाउँपालिका	३००	६२३	३७	९६०
१४६	२०१०९	सप्तरी	बोदेबरसाईन नगरपालिका	३५०	१००९	३७	१३९६
१४७	२०११०	सप्तरी	डाक्नेश्वरी नगरपालिका	३५०	९९४	४८	१३९२
१४८	२०१११	सप्तरी	राजगढ गाउँपालिका	३००	७५७	३७	१०९४
१४९	२०११२	सप्तरी	विष्णुपुर गाउँपालिका	३००	६५९	३७	९९६
१५०	२०११३	सप्तरी	राजविराज नगरपालिका	४००	१४३७	३७	१८७४
१५१	२०११४	सप्तरी	महादेवा गाउँपालिका	३००	७५४	३७	१०९१
१५२	२०११५	सप्तरी	तिरहुत गाउँपालिका	३००	६३२	३७	९६९
१५३	२०११६	सप्तरी	हनुमाननगर कङ्कालिनी नगरपालिका	३५०	१०३६	३७	१४२३
१५४	२०११७	सप्तरी	तिलाठी कोइलाडी गाउँपालिका	३२५	८२६	४८	११९९

क्र.सं.	स्थानीय तहको कोड	जिल्ला	स्थानीय तहको नाम	न्यूनतम रकम	सूत्रमा आधारित रकम	कार्य सम्पादनमा आधारित रकम	जम्मा वित्तीय समानीकरण अनुदान
१५५	२०११८	सप्तरी	छिन्नमस्ता गाउँपालिका	३००	७५२	३७	१०८९
१५६	२०२०१	सिरहा	लहान नगरपालिका	४७५	१६८८	४८	२२११
१५७	२०२०२	सिरहा	धनगढीमाई नगरपालिका	३५०	१०४७	४८	१४४५
१५८	२०२०३	सिरहा	गोलबजार नगरपालिका	३७५	११२९	४८	१५५२
१५९	२०२०४	सिरहा	मिर्चैया नगरपालिका	३५०	१०६३	३७	१४५०
१६०	२०२०५	सिरहा	कर्जन्हा नगरपालिका	३२५	७६८	३७	११३०
१६१	२०२०६	सिरहा	कल्याणपुर नगरपालिका	३५०	१०२८	३७	१४१५
१६२	२०२०७	सिरहा	नरहा गाउँपालिका	२७५	५४७	४८	८७०
१६३	२०२०८	सिरहा	विष्णुपुर गाउँपालिका	२७५	५४२	३७	८५४
१६४	२०२०९	सिरहा	अर्नमा गाउँपालिका	३००	६०९	४८	९५७
१६५	२०२१०	सिरहा	सुखीपुर नगरपालिका	३२५	८७३	४८	१२४६
१६६	२०२११	सिराहा	लक्ष्मीपुर पतारी गाउँपालिका	३००	७२१	४८	१०६९
१६७	२०२१२	सिरहा	सखुवानान्कारकट्टी गाउँपालिका	२७५	५४३	४८	८६६
१६८	२०२१३	सिरहा	भगवानपुर गाउँपालिका	३००	५९३	३७	९३०
१६९	२०२१४	सिरहा	नवराजपुर गाउँपालिका	२७५	५३७	३७	८४९
१७०	२०२१५	सिरहा	बरियारपट्टी गाउँपालिका	३००	६६५	३७	१००२
१७१	२०२१६	सिरहा	औरही गाउँपालिका	३००	६३२	३७	९६९
१७२	२०२१७	सिरहा	सिराहा नगरपालिका	४५०	१५३१	३७	२०१८
१७३	२०३०१	धनुषा	गणेशमान चारनाथ नगरपालिका	३२५	८६३	३७	१२२५
१७४	२०३०२	धनुषा	धनुषाधाम नगरपालिका	३५०	१००७	३७	१३९४
१७५	२०३०३	धनुषा	मिथिला नगरपालिका	३५०	१०६४	३७	१४५१
१७६	२०३०४	धनुषा	बटेश्वर गाउँपालिका	३००	६२५	४८	९७३
१७७	२०३०५	धनुषा	क्षिरेश्वरनाथ नगरपालिका	३५०	९७६	४८	१३७४
१७८	२०३०६	धनुषा	लक्ष्मीनिया गाउँपालिका	३००	७४०	३७	१०७७
१७९	२०३०७	धनुषा	मिथिला बिहारी नगरपालिका	३२५	८१५	४८	११८८
१८०	२०३०८	धनुषा	हंसपुर नगरपालिका	३२५	८९४	३७	१२५६
१८१	२०३०९	धनुषा	सबैला नगरपालिका	३७५	११०२	३७	१५१४
१८२	२०३१०	धनुषा	शहीदनगर नगरपालिका	३५०	१०३२	३७	१४१९
१८३	२०३११	धनुषा	कमला नगरपालिका	३२५	८७७	३७	१२३९
१८४	२०३१२	धनुषा	जनक नन्दिनी गाउँपालिका	३००	६६८	३७	१००५
१८५	२०३१३	धनुषा	बिदेह नगरपालिका	३२५	८००	४८	११७३
१८६	२०३१४	धनुषा	औरही गाउँपालिका	३००	६२६	३७	९६३
१८७	२०३१५	धनुषा	जनकपुरधाम उपमहानगरपालिका	८७५	२६१०	३७	३५२२
१८८	२०३१६	धनुषा	धनौजी गाउँपालिका	३००	५९८	४८	९४६
१८९	२०३१७	धनुषा	नगराइन नगरपालिका	३२५	८७३	४८	१२४६
१९०	२०३१८	धनुषा	मुखियापट्टी मुसहरमिया गाउँपालिका	३००	६६३	४८	१०११
१९१	२०४०१	महोत्तरी	बर्दिबास नगरपालिका	४००	१३११	४८	१७५९
१९२	२०४०२	महोत्तरी	गौशाला नगरपालिका	४००	१२९०	४८	१७३८
१९३	२०४०३	महोत्तरी	सोनमा गाउँपालिका	३२५	८६३	४८	१२३६

क.सं.	स्थानीय तहको कोड	जिल्ला	स्थानीय तहको नाम	न्यूनतम रकम	सूत्रमा आधारित रकम	कार्य सम्पादनमा आधारित रकम	जम्मा वित्तीय समानीकरण अनुदान
१९४	२०४०४	महोत्तरी	औरही नगरपालिका	३२५	७४७	३७	११०९
१९५	२०४०५	महोत्तरी	भँगाहा नगरपालिका	३५०	९८०	४८	१३७८
१९६	२०४०६	महोत्तरी	लोहरपट्टी नगरपालिका	३२५	८६९	४८	१२४२
१९७	२०४०७	महोत्तरी	बलवा नगरपालिका	३५०	९१७	४८	१३१५
१९८	२०४०८	महोत्तरी	राम गोपालपुर नगरपालिका	३२५	७१४	४८	१०८७
१९९	२०४०९	महोत्तरी	साम्सी गाउँपालिका	३२५	७६५	३७	११२७
२००	२०४१०	महोत्तरी	मनरा शिसवा नगरपालिका	३५०	१०८२	४८	१४८०
२०१	२०४११	महोत्तरी	एकडारा गाउँपालिका	३००	७३०	४८	१०७८
२०२	२०४१२	महोत्तरी	महोत्तरी गाउँपालिका	३००	७१०	४८	१०५८
२०३	२०४१३	महोत्तरी	पिपरा गाउँपालिका	३२५	८५९	४८	१२३२
२०४	२०४१४	महोत्तरी	मटिहानी नगरपालिका	३२५	७५८	४८	११३१
२०५	२०४१५	महोत्तरी	जलेश्वर नगरपालिका	३७५	१२४९	४८	१६७२
२०६	२०५०१	सर्लाही	लालबन्दी नगरपालिका	३७५	१२५६	४८	१६७९
२०७	२०५०२	सर्लाही	हरिवन नगरपालिका	३५०	१०१७	४८	१४१५
२०८	२०५०३	सर्लाही	बागमती नगरपालिका	३५०	९४८	४८	१३४६
२०९	२०५०४	सर्लाही	बरहथवा नगरपालिका	४००	१३५५	४८	१८०३
२१०	२०५०५	सर्लाही	हरिपुर नगरपालिका	३२५	८७२	४८	१२४५
२११	२०५०६	सर्लाही	ईश्वरपुर नगरपालिका	४००	१२१६	४८	१६६४
२१२	२०५०७	सर्लाही	हरिपुर्वा नगरपालिका	३२५	८३०	३७	११९२
२१३	२०५०८	सर्लाही	पर्सा गाउँपालिका	३००	५८८	३७	९२५
२१४	२०५०९	सर्लाही	ब्रह्मपुरी गाउँपालिका	३००	७४७	४८	१०९५
२१५	२०५१०	सर्लाही	चन्द्रनगर गाउँपालिका	३२५	७९६	४८	११६९
२१६	२०५११	सर्लाही	कविलासी नगरपालिका	३५०	९३६	४८	१३३४
२१७	२०५१२	सर्लाही	चक्रघट्टा गाउँपालिका	३००	७०२	४८	१०५०
२१८	२०५१३	सर्लाही	बसबरिया गाउँपालिका	३००	६१८	४८	९६६
२१९	२०५१४	सर्लाही	धनकौल गाउँपालिका	३००	६३६	३७	९७३
२२०	२०५१५	सर्लाही	रामनगर गाउँपालिका	३००	७२७	२५	१०५२
२२१	२०५१६	सर्लाही	बलरा नगरपालिका	३५०	१०१८	२५	१३९३
२२२	२०५१७	सर्लाही	गोडैटा नगरपालिका	३५०	१०२५	३७	१४१२
२२३	२०५१८	सर्लाही	विष्णु गाउँपालिका	३००	६५६	३७	९९३
२२४	२०५१९	सर्लाही	कौडेना गाउँपालिका	३००	६६८	४८	१०१६
२२५	२०५२०	सर्लाही	मलंगवा नगरपालिका	३५०	१०६६	४८	१४६४
२२६	२०६०१	रौतहट	चन्द्रपुर नगरपालिका	४२५	१४१६	४८	१८८९
२२७	२०६०२	रौतहट	गुजरा नगरपालिका	३५०	१०१३	३७	१४००
२२८	२०६०३	रौतहट	फतुवा बिजयपुर नगरपालिका	३२५	८४४	३७	१२०६
२२९	२०६०४	रौतहट	कटहरिया नगरपालिका	३२५	८५९	३७	१२२१
२३०	२०६०५	रौतहट	वृन्दावन नगरपालिका	३५०	९०७	३७	१२९४
२३१	२०६०६	रौतहट	गढीमाई नगरपालिका	३५०	८८०	४८	१२७८
२३२	२०६०७	रौतहट	माधव नारायण नगरपालिका	३२५	८२४	४८	११९७
२३३	२०६०८	रौतहट	गरुडा नगरपालिका	३७५	१०६६	४८	१४८९

क्र.सं.	स्थानीय तहको कोड	जिल्ला	स्थानीय तहको नाम	न्यूनतम रकम	सूत्रमा आधारित रकम	कार्य सम्पादनमा आधारित रकम	जम्मा वित्तीय समानीकरण अनुदान
२३४	२०६०९	रौतहट	देवाही गोनाही नगरपालिका	३२५	७४७	४८	११२०
२३५	२०६१०	रौतहट	मौलापुर नगरपालिका	३००	६५८	४८	१००६
२३६	२०६११	रौतहट	बौधीमाई नगरपालिका	३२५	७८३	३७	११४५
२३७	२०६१२	रौतहट	परोहा नगरपालिका	३२५	८४५	४८	१२१८
२३८	२०६१३	रौतहट	राजपुर नगरपालिका	३५०	८६४	४८	१२६२
२३९	२०६१४	रौतहट	यमुनामाई गाउँपालिका	३००	६१६	४८	९६४
२४०	२०६१५	रौतहट	दुर्गा भगवती गाउँपालिका	३००	६४१	४८	९८९
२४१	२०६१६	रौतहट	राजदेवी नगरपालिका	३२५	७८३	३७	११४५
२४२	२०६१७	रौतहट	गौर नगरपालिका	३२५	८८९	४८	१२६२
२४३	२०६१८	रौतहट	ईशनाथ नगरपालिका	३५०	९२५	४८	१३२३
२४४	२०७०१	बारा	निजगढ नगरपालिका	३२५	९०१	४८	१२७४
२४५	२०७०२	बारा	कोल्हवी नगरपालिका	३५०	१०५६	३७	१४४३
२४६	२०७०३	बारा	जीतपुर सिमरा उपमहानगरपालिका	७७५	२११०	४८	२९३३
२४७	२०७०४	बारा	परवानीपुर गाउँपालिका	३००	६७१	४८	१०१९
२४८	२०७०५	बारा	प्रसौनी गाउँपालिका	३००	७२२	४८	१०७०
२४९	२०७०६	बारा	विश्रामपुर गाउँपालिका	३००	६८०	४८	१०२८
२५०	२०७०७	बारा	फेटा गाउँपालिका	३००	७२८	४८	१०७६
२५१	२०७०८	बारा	कलैया उपमहानगरपालिका	७७५	२१६१	४८	२९८४
२५२	२०७०९	बारा	करैयामाई गाउँपालिका	३००	७२९	४८	१०७७
२५३	२०७१०	बारा	बारागढी गाउँपालिका	३००	७४१	३७	१०७८
२५४	२०७११	बारा	आदर्श कोटवाल गाउँपालिका	३००	७२६	४८	१०७४
२५५	२०७१२	बारा	सिम्रौनगढ नगरपालिका	३५०	१०८९	३७	१४७६
२५६	२०७१३	बारा	पचरौता नगरपालिका	३२५	८४०	४८	१२१३
२५७	२०७१४	बारा	महागढीमाई नगरपालिका	३७५	११७६	४८	१५९९
२५८	२०७१५	बारा	देवताल गाउँपालिका	३००	६५६	४८	१००४
२५९	२०७१६	बारा	सुवर्ण गाउँपालिका	३००	७४७	३७	१०८४
२६०	२०८०१	पर्सा	ठोरी (सुवर्णपुर) गाउँपालिका	३००	६१२	३७	९४९
२६१	२०८०२	पर्सा	जिराभवानी गाउँपालिका	३००	६४४	३७	९८१
२६२	२०८०३	पर्सा	जगरनाथपुर गाउँपालिका	३२५	८०९	३७	११७१
२६३	२०८०४	पर्सा	पटेर्वा सुगौली गाउँपालिका	३००	६६१	४८	१००९
२६४	२०८०५	पर्सा	सखुवा प्रसौनी गाउँपालिका	३२५	८२५	३७	११८७
२६५	२०८०६	पर्सा	पर्सागढी नगरपालिका	३२५	९२२	४८	१२९५
२६६	२०८०७	पर्सा	बिरगन्ज महानगरपालिका	१०००	३४१६	४८	४४६४
२६७	२०८०८	पर्सा	बहुदरमाई नगरपालिका	३२५	९४३	४८	१३१६
२६८	२०८०९	पर्सा	पोखरिया नगरपालिका	३२५	८२३	४८	११९६
२६९	२०८१०	पर्सा	कालिकामाई गाउँपालिका	३००	६३२	३७	९६९
२७०	२०८११	पर्सा	धोबीनी गाउँपालिका	२७५	५८४	३७	८९६
२७१	२०८१२	पर्सा	छिपहरमाई गाउँपालिका	३००	७२२	३७	१०५९
२७२	२०८१३	पर्सा	पकाहा मैनपुर गाउँपालिका	३००	६१६	३७	९५३

क्र.सं.	स्थानीय तहको कोड	जिल्ला	स्थानीय तहको नाम	न्यूनतम रकम	सूत्रमा आधारित रकम	कार्य सम्पादनमा आधारित रकम	जम्मा वित्तीय समानीकरण अनुदान
२७३	२०८१४	पर्सा	बिन्दबासिनी गाउँपालिका	३००	६९३	३७	१०३०
२७४	३०१०१	दोलखा	गौरीशंकर गाउँपालिका	२७५	८१०	४८	११३३
२७५	३०१०२	दोलखा	बिगु गाउँपालिका	२७५	८५४	४८	११७७
२७६	३०१०३	दोलखा	कालिन्चोक गाउँपालिका	३००	१०१०	४८	१३५८
२७७	३०१०४	दोलखा	वैतेश्वर गाउँपालिका	२७५	९३८	४८	१२६१
२७८	३०१०५	दोलखा	जिरी नगरपालिका	२७५	७८५	४८	११०८
२७९	३०१०६	दोलखा	तामाकोशी गाउँपालिका	२७५	९२१	४८	१२४४
२८०	३०१०७	दोलखा	मेलुङ्ग गाउँपालिका	३००	९३५	४८	१२८३
२८१	३०१०८	दोलखा	शैलुङ गाउँपालिका	२७५	८८८	४८	१२११
२८२	३०१०९	दोलखा	भिमेश्वर नगरपालिका	३२५	१३७६	४८	१७४९
२८३	३०२०१	सिन्धुपाल्चोक	भोटेकोशी गाउँपालिका	२७५	८०८	३७	११२०
२८४	३०२०२	सिन्धुपाल्चोक	जुगल गाउँपालिका	२७५	८२९	४८	११५२
२८५	३०२०३	सिन्धुपाल्चोक	पाँचपोखरी थाङपाल गाउँपालिका	३००	९००	४८	१२४८
२८६	३०२०४	सिन्धुपाल्चोक	हेलम्बु गाउँपालिका	२७५	८२६	४८	११४९
२८७	३०२०५	सिन्धुपाल्चोक	मेलम्ची नगरपालिका	३५०	१६२८	४८	२०२६
२८८	३०२०६	सिन्धुपाल्चोक	ईन्द्रावती गाउँपालिका	३००	११६४	४८	१५१२
२८९	३०२०७	सिन्धुपाल्चोक	चौतारा साँगाचोकगढी नगरपालिका	३५०	१६५५	४८	२०५३
२९०	३०२०८	सिन्धुपाल्चोक	बलेफी गाउँपालिका	२७५	९१२	४८	१२३५
२९१	३०२०९	सिन्धुपाल्चोक	बाहबिसे नगरपालिका	३००	११३१	३७	१४६८
२९२	३०२१०	सिन्धुपाल्चोक	त्रिपूरासुन्दरी गाउँपालिका	२७५	६६२	४८	९८५
२९३	३०२११	सिन्धुपाल्चोक	लिसंखु पाखर गाउँपालिका	२७५	७५७	४८	१०८०
२९४	३०२१२	सिन्धुपाल्चोक	सुनकोशी गाउँपालिका	२७५	८४३	३७	११५५
२९५	३०३०१	रसुवा	गोसाइकुण्ड गाउँपालिका	२५०	५३४	४८	८३२
२९६	३०३०२	रसुवा	आमाछोदिङमो गाउँपालिका	२५०	४००	४८	६९८
२९७	३०३०३	रसुवा	उत्तरगया गाउँपालिका	२५०	५२३	४८	८२१
२९८	३०३०४	रसुवा	कालिका गाउँपालिका	२५०	५६५	३७	८५२
२९९	३०३०५	रसुवा	नौकुण्ड गाउँपालिका	२७५	५८९	३७	९०१
३००	३०४०१	धादिङ	रुबी भ्याली गाउँपालिका	२५०	४९१	४८	७८९
३०१	३०४०२	धादिङ	खनियाबास गाउँपालिका	२७५	६५१	४८	९७४
३०२	३०४०३	धादिङ	गंङ्गा जमुना गाउँपालिका	३००	९६२	४८	१३१०
३०३	३०४०४	धादिङ	त्रिपूरासुन्दरी गाउँपालिका	३००	१०२५	३७	१३६२
३०४	३०४०५	धादिङ	नेत्रावती डबजोङ गाउँपालिका	२७५	६६८	४८	९९१
३०५	३०४०६	धादिङ	नीलकण्ठ नगरपालिका	३७५	१९७६	४८	२३९९
३०६	३०४०७	धादिङ	ज्वालामुखी गाउँपालिका	३००	१०४६	४८	१३९४
३०७	३०४०८	धादिङ	सिद्धलेक गाउँपालिका	३००	१०३५	४८	१३८३
३०८	३०४०९	धादिङ	बेनीघाट रोराङ्ग गाउँपालिका	३२५	१२७५	४८	१६४८
३०९	३०४१०	धादिङ	गजुरी गाउँपालिका	३००	११७८	४८	१५२६
३१०	३०४११	धादिङ	गल्छी गाउँपालिका	३००	११२३	३७	१४६०
३११	३०४१२	धादिङ	थाक्रे गाउँपालिका	३२५	१३१५	४८	१६८८

क्र.सं.	स्थानीय तहको कोड	जिल्ला	स्थानीय तहको नाम	न्यूनतम रकम	सूत्रमा आधारित रकम	कार्य सम्पादनमा आधारित रकम	जम्मा वित्तीय समानीकरण अनुदान
३१२	३०४१३	धादिङ	धुनीबेंशी नगरपालिका	३२५	१२७१	३७	१६३३
३१३	३०५०१	नुवाकोट	दुप्चेश्वर गाउँपालिका	३००	५६८	४८	९१६
३१४	३०५०२	नुवाकोट	तादी गाउँपालिका	२७५	५१९	४८	८४२
३१५	३०५०३	नुवाकोट	सूर्यगढी गाउँपालिका	२७५	४९४	४८	८१७
३१६	३०५०४	नुवाकोट	विदुर नगरपालिका	३७५	११९४	४८	१६१७
३१७	३०५०५	नुवाकोट	किस्पाङ्ग गाउँपालिका	२७५	४५१	४८	७७४
३१८	३०५०६	नुवाकोट	म्यगङ गाउँपालिका	२७५	४१४	४८	७३७
३१९	३०५०७	नुवाकोट	तारकेश्वर गाउँपालिका	२७५	४६६	४८	७८९
३२०	३०५०८	नुवाकोट	बेलकोटगढी नगरपालिका	३५०	९३८	३७	१३२५
३२१	३०५०९	नुवाकोट	लिखु गाउँपालिका	२७५	५१९	४८	८४२
३२२	३०५१०	नुवाकोट	पन्चकन्या गाउँपालिका	२७५	४८७	४८	८१०
३२३	३०५११	नुवाकोट	शिवपुरी गाउँपालिका	३००	५७८	४८	९२६
३२४	३०५१२	नुवाकोट	ककनी गाउँपालिका	३००	६९३	४८	१०४१
३२५	३०६०१	काठमाडौं	शंङ्खरापुर नगरपालिका	३००	७६५	४८	१११३
३२६	३०६०२	काठमाडौं	कागेश्वरी मनहरा नगरपालिका	४००	१४०८	४८	१८५६
३२७	३०६०३	काठमाडौं	गोकर्णेश्वर नगरपालिका	५००	२०८६	४८	२६३४
३२८	३०६०४	काठमाडौं	बुढानिलकण्ठ नगरपालिका	५००	२१६१	४८	२७०९
३२९	३०६०५	काठमाडौं	टोखा नगरपालिका	५००	२०१९	४८	२५६७
३३०	३०६०६	काठमाडौं	तारकेश्वर नगरपालिका	४५०	१७१०	४८	२२०८
३३१	३०६०७	काठमाडौं	नागार्जुन नगरपालिका	४००	१६१९	३७	२०५६
३३२	३०६०८	काठमाडौं	काठमाडौं महानगरपालिका	११२५	६३५१	४८	७५२४
३३३	३०६०९	काठमाडौं	कीर्तिपुर नगरपालिका	४००	१५५४	३७	१९९१
३३४	३०६१०	काठमाडौं	चन्द्रागिरी नगरपालिका	४५०	१८०८	३७	२२९५
३३५	३०६११	काठमाडौं	दक्षिणकाली नगरपालिका	३००	७३७	४८	१०८५
३३६	३०७०१	भक्तपुर	चाँगुनारायण नगरपालिका	३७५	१२९७	४८	१७२०
३३७	३०७०२	भक्तपुर	भक्तपुर नगरपालिका	४५०	१६८३	४८	२१८१
३३८	३०७०३	भक्तपुर	मध्यपुर थिमी नगरपालिका	४५०	१७३१	३७	२२१८
३३९	३०७०४	भक्तपुर	सूर्यविनायक नगरपालिका	४२५	१६१९	४८	२०९२
३४०	३०८०१	ललितपुर	महालक्ष्मी नगरपालिका	४००	१४११	३७	१८४८
३४१	३०८०२	ललितपुर	ललितपुर महानगरपालिका	१०००	३७७५	४८	४८२३
३४२	३०८०३	ललितपुर	गोदावरी नगरपालिका	४५०	१६१३	४८	२१११
३४३	३०८०४	ललितपुर	कोन्ज्योसोम गाउँपालिका	२५०	४००	४८	६९८
३४४	३०८०५	ललितपुर	महाङ्काल गाउँपालिका	२५०	४०१	४८	६९९
३४५	३०८०६	ललितपुर	बाग्मती गाउँपालिका	२७५	४४०	४८	७६३
३४६	३०९०१	काभ्रेपलाञ्चोक	चौरीदेउराली गाउँपालिका	३००	५९३	४८	९४१
३४७	३०९०२	काभ्रेपलाञ्चोक	भुम्लु गाउँपालिका	२७५	५५२	४८	८७५
३४८	३०९०३	काभ्रेपलाञ्चोक	मण्डन देउपुर नगरपालिका	३२५	८२२	४८	११९५
३४९	३०९०४	काभ्रेपलाञ्चोक	बनेपा नगरपालिका	३७५	१२७७	४८	१७००
३५०	३०९०५	काभ्रेपलाञ्चोक	धुलिखेल नगरपालिका	३२५	८७२	४८	१२४५
३५१	३०९०६	काभ्रेपलाञ्चोक	पाँचखाल नगरपालिका	३२५	९६३	४८	१३३६

क.सं.	स्थानीय तहको कोड	जिल्ला	स्थानीय तहको नाम	न्यूनतम रकम	सूत्रमा आधारित रकम	कार्य सम्पादनमा आधारित रकम	जम्मा वित्तीय समानीकरण अनुदान
३५२	३०९०७	काभ्रेपलाञ्चोक	तेमाल गाउँपालिका	३००	६२४	३७	९६१
३५३	३०९०८	काभ्रेपलाञ्चोक	नमोबुद्ध नगरपालिका	३००	७७५	४८	११२३
३५४	३०९०९	काभ्रेपलाञ्चोक	पनौती नगरपालिका	३५०	१०९३	३७	१४८०
३५५	३०९१०	काभ्रेपलाञ्चोक	बेथानचोक गाउँपालिका	२७५	५१८	४८	८४१
३५६	३०९११	काभ्रेपलाञ्चोक	रोशी गाउँपालिका	३००	७४०	४८	१०८८
३५७	३०९१२	काभ्रेपलाञ्चोक	महाभारत गाउँपालिका	२७५	५३१	४८	८५४
३५८	३०९१३	काभ्रेपलाञ्चोक	खानीखोला गाउँपालिका	२७५	४५२	३७	७६४
३५९	३१००१	रामेछाप	उमाकुण्ड गाउँपालिका	२७५	८५६	४८	११७९
३६०	३१००२	रामेछाप	गोकुलगङ्गा गाउँपालिका	३००	९४४	४८	१२९२
३६१	३१००३	रामेछाप	लिखु तामाकोसी गाउँपालिका	३००	१०१२	४८	१३६०
३६२	३१००४	रामेछाप	रामेछाप नगरपालिका	३००	१२२६	४८	१५७४
३६३	३१००५	रामेछाप	मन्थली नगरपालिका	३५०	१६८७	३७	२०७४
३६४	३१००६	रामेछाप	खाँडादेवी गाउँपालिका	३००	११२०	४८	१४६८
३६५	३१००७	रामेछाप	दोरम्बा गाउँपालिका	३००	९७२	४८	१३२०
३६६	३१००८	रामेछाप	सुनापती गाउँपालिका	२७५	८५७	४८	११८०
३६७	३११०१	सिन्धुली	दुधौली नगरपालिका	४००	१३११	४८	१७५९
३६८	३११०२	सिन्धुली	फिक्कल गाउँपालिका	२७५	५०६	४८	८२९
३६९	३११०३	सिन्धुली	तीनपाटन गाउँपालिका	३२५	८७८	३७	१२४०
३७०	३११०४	सिन्धुली	गोलन्जोर गाउँपालिका	२७५	५७१	४८	८९४
३७१	३११०५	सिन्धुली	कमलामाई नगरपालिका	४००	१३६८	४८	१८१६
३७२	३११०६	सिन्धुली	सुनकोशी गाउँपालिका	३००	६३१	४८	९७९
३७३	३११०७	सिन्धुली	ध्याङलेख गाउँपालिका	२७५	४१८	४८	७४१
३७४	३११०८	सिन्धुली	मरिण गाउँपालिका	३००	७०७	४८	१०५५
३७५	३११०९	सिन्धुली	हरिहरपुरगढी गाउँपालिका	३००	७०३	४८	१०५१
३७६	३१२०१	मकवानपुर	इन्द्रसरोवर गाउँपालिका	२७५	४४४	४८	७६७
३७७	३१२०२	मकवानपुर	थाहा नगरपालिका	३५०	९६१	४८	१३५९
३७८	३१२०३	मकवानपुर	कैलाश गाउँपालिका	३००	६२६	४८	९७४
३७९	३१२०४	मकवानपुर	राक्सिराङ्ग गाउँपालिका	३००	६७७	४८	१०२५
३८०	३१२०५	मकवानपुर	मनहरी गाउँपालिका	३२५	९३३	४८	१३०६
३८१	३१२०६	मकवानपुर	हेटौडा उपमहानगरपालिका	८७५	२४८६	४८	३४०९
३८२	३१२०७	मकवानपुर	भिमफेदी गाउँपालिका	३००	६९९	४८	१०४७
३८३	३१२०८	मकवानपुर	मकवानपुरगढी गाउँपालिका	३००	६९२	३७	१०२९
३८४	३१२०९	मकवानपुर	बकैया गाउँपालिका	३२५	९११	३७	१२७३
३८५	३१२१०	मकवानपुर	बाग्मती गाउँपालिका	३२५	७७२	३७	११३४
३८६	३१३०१	चितवन	राप्ती नगरपालिका	३७५	१३०७	४८	१७३०
३८७	३१३०२	चितवन	कालिका नगरपालिका	३५०	१०६३	४८	१४६१
३८८	३१३०३	चितवन	इच्छाकामना गाउँपालिका	३००	६९६	४८	१०४४
३८९	३१३०४	चितवन	भरतपुर महानगरपालिका	१०००	३७५१	४८	४७९९
३९०	३१३०५	चितवन	रत्ननगर नगरपालिका	४२५	१४७४	४८	१९४७
३९१	३१३०६	चितवन	खैरहनी नगरपालिका	३७५	१२७१	४८	१६९४

क्र.सं.	स्थानीय तहको कोड	जिल्ला	स्थानीय तहको नाम	न्यूनतम रकम	सूत्रमा आधारित रकम	कार्य सम्पादनमा आधारित रकम	जम्मा वित्तीय समानीकरण अनुदान
३९२	३१३०७	चितवन	माडी नगरपालिका	३२५	९५१	४८	१३२४
३९३	४०१०१	गोरखा	चुमनुब्री गाउँपालिका	२५०	४२८	३७	७१५
३९४	४०१०२	गोरखा	अजिरकोट गाउँपालिका	२७५	७९५	४८	१११८
३९५	४०१०३	गोरखा	बारपाक सुलिकोट गाउँपालिका	३००	१०९२	४८	१४४०
३९६	४०१०४	गोरखा	धार्चे गाउँपालिका	२७५	६२९	३७	९४१
३९७	४०१०५	गोरखा	आरुघाट गाउँपालिका	३००	१०३२	३७	१३६९
३९८	४०१०६	गोरखा	भिमसेनथापा गाउँपालिका	३००	१०३६	३७	१३७३
३९९	४०१०७	गोरखा	सिरानचोक गाउँपालिका	३००	१०६९	३७	१४०६
४००	४०१०८	गोरखा	पालुङ्गटार नगरपालिका	३२५	१५०४	३७	१८६६
४०१	४०१०९	गोरखा	गोरखा नगरपालिका	३७५	१९५१	४८	२३७४
४०२	४०११०	गोरखा	शहीद लखन गाउँपालिका	३००	११८८	४८	१५३६
४०३	४०१११	गोरखा	गण्डकी गाउँपालिका	३००	१०४८	४८	१३९६
४०४	४०२०१	मनाङ	नार्पा भूमि गाउँपालिका	२५०	४००	४८	६९८
४०५	४०२०२	मनाङ	मनाङ ङिस्याङ गाउँपालिका	२५०	४००	४८	६९८
४०६	४०२०३	मनाङ	चामे गाउँपालिका	२५०	४००	४८	६९८
४०७	४०२०४	मनाङ	नासों गाउँपालिका	२५०	४००	४८	६९८
४०८	४०३०१	मुस्ताङ	लो घेकर दामोदरकुण्ड गाउँपालिका	२५०	४००	३७	६८७
४०९	४०३०२	मुस्ताङ	घरपझोङ गाउँपालिका	२५०	४००	४८	६९८
४१०	४०३०३	मुस्ताङ	वारागुङ मुक्तिक्षेत्र गाउँपालिका	२५०	४००	४८	६९८
४११	४०३०४	मुस्ताङ	लोमन्थाङ गाउँपालिका	२५०	४००	३७	६८७
४१२	४०३०५	मुस्ताङ	थासाङ गाउँपालिका	२५०	४००	४८	६९८
४१३	४०४०१	म्याग्दी	अन्नपूर्ण गाउँपालिका	२७५	४५०	४८	७७३
४१४	४०४०२	म्याग्दी	रघुगंगा गाउँपालिका	२७५	५०४	४८	८२७
४१५	४०४०३	म्याग्दी	धवलागिरी गाउँपालिका	२७५	४५७	४८	७८०
४१६	४०४०४	म्याग्दी	मालिका गाउँपालिका	२७५	५७१	४८	८९४
४१७	४०४०५	म्याग्दी	मंगला गाउँपालिका	२७५	५१२	४८	८३५
४१८	४०४०६	म्याग्दी	बेनी नगरपालिका	३२५	८९१	३७	१२५३
४१९	४०५०१	कास्की	मादी गाउँपालिका	२७५	५६१	४८	८८४
४२०	४०५०२	कास्की	माछापुच्छ्रे गाउँपालिका	३००	६४१	३७	९७८
४२१	४०५०३	कास्की	अन्नपूर्ण गाउँपालिका	३००	६८२	४८	१०३०
४२२	४०५०४	कास्की	पोखरा महानगरपालिका	१०२५	४९३६	४८	६००९
४२३	४०५०५	कास्की	रूपा गाउँपालिका	२७५	४९१	४८	८१४
४२४	४०६०१	लमजुङ	दोर्दी गाउँपालिका	२७५	५५२	३७	८६४
४२५	४०६०२	लमजुङ	मस्र्याङ्गदी गाउँपालिका	२७५	५६८	४८	८९१
४२६	४०६०३	लमजुङ	क्व्होलासोथार गाउँपालिका	२७५	३९२	४८	७१५
४२७	४०६०४	लमजुङ	मध्यनेपाल नगरपालिका	३००	६८०	३७	१०१७
४२८	४०६०५	लमजुङ	बेंसीशहर नगरापालिका	३५०	१०००	४८	१३९८
४२९	४०६०६	लमजुङ	सुन्दरबजार नगरपालिका	३००	७५६	३७	१०९३

क्र.सं.	स्थानीय तहको कोड	जिल्ला	स्थानीय तहको नाम	न्यूनतम रकम	सूत्रमा आधारित रकम	कार्य सम्पादनमा आधारित रकम	जम्मा वित्तीय समानीकरण अनुदान
४३०	४०६०७	लमजुङ	राइनास नगरपालिका	२७५	५७२	४८	८९५
४३१	४०६०८	लमजुङ	दूधपोखरी गाउँपालिका	२७५	३७६	४८	६९९
४३२	४०७०१	तनहुँ	भानु नगरपालिका	३५०	१०८३	४८	१४८१
४३३	४०७०२	तनहुँ	ब्यास नगरपालिका	४२५	१४७२	४८	१९४५
४३४	४०७०३	तनहुँ	म्याग्दे गाउँपालिका	३००	६५६	४८	१००४
४३५	४०७०४	तनहुँ	शुक्लागण्डकी नगरपालिका	३५०	११२३	४८	१५२१
४३६	४०७०५	तनहुँ	भिमाद नगरपालिका	३२५	८२५	४८	११९८
४३७	४०७०६	तनहुँ	घिरिङ्ग गाउँपालिका	२७५	५७८	४८	९०१
४३८	४०७०७	तनहुँ	ऋषिङ्ग गाउँपालिका	३००	७०२	३७	१०३९
४३९	४०७०८	तनहुँ	देवघाट गाउँपालिका	२७५	५०७	४८	८३०
४४०	४०७०९	तनहुँ	बन्दिपुर गाउँपालिका	३००	५९३	४८	९४१
४४१	४०७१०	तनहुँ	आँबुखैरेनी गाउँपालिका	३००	६१६	४८	९६४
४४२	४०८०१	नवलपरासी (बर्दघाट सुस्ता पूर्व)	गैडाकोट नगरपालिका	३७५	१२७१	३७	१६८३
४४३	४०८०२	नवलपरासी (बर्दघाट सुस्ता पूर्व)	बुलिङ्गटार गाउँपालिका	२७५	५५४	४८	८७७
४४४	४०८०३	नवलपरासी (बर्दघाट सुस्ता पूर्व)	बौदीकाली गाउँपालिका	२७५	४८७	३७	७९९
४४५	४०८०४	नवलपरासी (बर्दघाट सुस्ता पूर्व)	हुप्सेकोट गाउँपालिका	३००	६७५	४८	१०२३
४४६	४०८०५	नवलपरासी (बर्दघाट सुस्ता पूर्व)	देवचुली नगरपालिका	३५०	१००९	४८	१४०७
४४७	४०८०६	नवलपरासी (बर्दघाट सुस्ता पूर्व)	कावासोती नगरपालिका	४००	१३२६	४८	१७७४
४४८	४०८०७	नवलपरासी (बर्दघाट सुस्ता पूर्व)	मध्यबिन्दु नगरपालिका	३७५	११८१	४८	१६०४
४४९	४०८०८	नवलपरासी (बर्दघाट सुस्ता पूर्व)	बिनयी त्रिवेणी गाउँपालिका	३२५	८४८	४८	१२२१
४५०	४०९०१	स्याङ्जा	पुतलीबजार नगरपालिका	३५०	१०७६	४८	१४७४
४५१	४०९०२	स्याङ्जा	फेदीखोला गाउँपालिका	२७५	४३०	४८	७५३
४५२	४०९०३	स्याङ्जा	आँधिखोला गाउँपालिका	२७५	५३१	३७	८४३
४५३	४०९०४	स्याङ्जा	अर्जुनचौपारी गाउँपालिका	२७५	५१९	४८	८४२
४५४	४०९०५	स्याङ्जा	भीरकोट नगरपालिका	३००	७१६	४८	१०६४
४५५	४०९०६	स्याङ्जा	बिरुवा गाउँपालिका	२७५	५७०	४८	८९३
४५६	४०९०७	स्याङ्जा	हरिनास गाउँपालिका	२७५	५४१	३७	८५३
४५७	४०९०८	स्याङ्जा	चापाकोट नगरपालिका	३००	७२९	४८	१०७७
४५८	४०९०९	स्याङ्जा	वालिङ्ग नगरपालिका	३७५	११८७	४८	१६१०
४५९	४०९१०	स्याङ्जा	गल्याङ नगरपालिका	३२५	९४६	४८	१३१९
४६०	४०९११	स्याङ्जा	कालीगण्डकी गाउँपालिका	३००	६५२	४८	१०००
४६१	४१००१	पर्वत	मोदी गाउँपालिका	३००	६२१	४८	९६९
४६२	४१००२	पर्वत	जलजला गाउँपालिका	३००	६४४	३७	९८१

क्र.सं.	स्थानीय तहको कोड	जिल्ला	स्थानीय तहको नाम	न्यूनतम रकम	सूत्रमा आधारित रकम	कार्य सम्पादनमा आधारित रकम	जम्मा वित्तीय समानीकरण अनुदान
४६३	४१००३	पर्वत	कुश्मा नगरपालिका	३५०	९८७	४८	१३८५
४६४	४१००४	पर्वत	फलेबास नगरपालिका	३००	७०१	४८	१०४९
४६५	४१००५	पर्वत	महाशिला गाउँपालिका	२५०	४०१	४८	६९९
४६६	४१००६	पर्वत	बिहादी गाउँपालिका	२७५	४५७	४८	७८०
४६७	४१००७	पर्वत	पैयुं गाउँपालिका	२७५	५०३	४८	८२६
४६८	४११०१	बाग्लुङ	बाग्लुङ्ग नगरपालिका	३७५	१२७५	३७	१६८७
४६९	४११०२	बाग्लुङ	काठेखोला गाउँपालिका	३००	७०२	४८	१०५०
४७०	४११०३	बाग्लुङ	ताराखोला गाउँपालिका	२७५	४०३	४८	७२६
४७१	४११०४	बाग्लुङ	तमानखोला गाउँपालिका	२७५	३८५	४८	७०८
४७२	४११०५	बाग्लुङ	ढोरपाटन नगरपालिका	३००	६९४	४८	१०४२
४७३	४११०६	बाग्लुङ	निसीखोला गाउँपालिका	३००	६३१	४८	९७९
४७४	४११०७	बाग्लुङ	बडिगाड गाउँपालिका	३२५	७८७	३७	११४९
४७५	४११०८	बाग्लुङ	गल्कोट नगरपालिका	३२५	८३७	३७	११९९
४७६	४११०९	बाग्लुङ	बरेङ गाउँपालिका	२७५	४६४	४८	७८७
४७७	४१११०	बाग्लुङ	जैमिनी नगरपालिका	३२५	८१६	४८	११८९
४७८	५०१०१	रुकुम (पूर्वी भाग)	पुथा उत्तरगंगा गाउँपालिका	२७५	७८४	४८	११०७
४७९	५०१०२	रुकुम (पूर्वी भाग)	सिस्ने गाउँपालिका	२७५	८०९	४८	११३२
४८०	५०१०३	रुकुम (पूर्वी भाग)	भूमे गाउँपालिका	२७५	८२७	४८	११५०
४८१	५०२०१	रोल्पा	सुनछहरी गाउँपालिका	२७५	४४४	४८	७६७
४८२	५०२०२	रोल्पा	थबाङ्ग गाउँपालिका	२७५	३७६	४८	६९९
४८३	५०२०३	रोल्पा	परिवर्तन गाउँपालिका	३००	५५४	४८	९०२
४८४	५०२०४	रोल्पा	गगादेव गाउँपालिका	३००	५४५	४८	८९३
४८५	५०२०५	रोल्पा	माडी गाउँपालिका	२७५	४९९	४८	८२२
४८६	५०२०६	रोल्पा	त्रिवेणी गाउँपालिका	३००	६४३	४८	९९१
४८७	५०२०७	रोल्पा	रोल्पा नगरपालिका	३२५	८०८	४८	११८१
४८८	५०२०८	रोल्पा	रुन्टीगढी गाउँपालिका	३००	७०९	४८	१०५७
४८९	५०२०९	रोल्पा	सुनिल स्मृति गाउँपालिका	३००	७०२	४८	१०५०
४९०	५०२१०	रोल्पा	लुङ्ग्री गाउँपालिका	३००	५८४	४८	९३२
४९१	५०३०१	प्यूठान	गौमुखी गाउँपालिका	३००	६३१	३७	९६८
४९२	५०३०२	प्यूठान	नौबहिनी गाउँपालिका	३२५	७११	४८	१०८४
४९३	५०३०३	प्यूठान	झिमरुक गाउँपालिका	३००	७०८	४८	१०५६
४९४	५०३०४	प्यूठान	प्यूठान नगरपालिका	३२५	९०५	४८	१२७८
४९५	५०३०५	प्यूठान	स्वर्गद्धारी नगरपालिका	३२५	७२९	४८	११०२
४९६	५०३०६	प्यूठान	माण्डवी गाउँपालिका	२७५	४५४	४८	७७७
४९७	५०३०७	प्यूठान	मल्लरानी गाउँपालिका	२७५	५२४	४८	८४७
४९८	५०३०८	प्यूठान	ऐरावती गाउँपालिका	३००	६१०	४८	९५८
४९९	५०३०९	प्यूठान	सरुमारानी गाउँपालिका	२७५	५३०	४८	८५३
५००	५०४०१	गुल्मी	कालिगण्डकी गाउँपालिका	२७५	५५४	३७	८६६
५०१	५०४०२	गुल्मी	सत्यवती गाउँपालिका	३००	६५३	४८	१००१
५०२	५०४०३	गुल्मी	चन्द्रकोट गाउँपालिका	३००	६१७	४८	९६५

क.सं.	स्थानीय तहको कोड	जिल्ला	स्थानीय तहको नाम	न्यूनतम रकम	सूत्रमा आधारित रकम	कार्य सम्पादनमा आधारित रकम	जम्मा वित्तीय समानीकरण अनुदान
५०३	५०४०४	गुल्मी	मुसिकोट नगरपालिका	३२५	८१०	४८	११८३
५०४	५०४०५	गुल्मी	इस्मा गाउँपालिका	३००	५९२	४८	९४०
५०५	५०४०६	गुल्मी	मालिका गाउँपालिका	३००	६०३	४८	९५१
५०६	५०४०७	गुल्मी	मदाने गाउँपालिका	३००	६०८	४८	९५६
५०७	५०४०८	गुल्मी	धुर्कोट गाउँपालिका	३००	६२५	४८	९७३
५०८	५०४०९	गुल्मी	रेसुङ्गा नगरपालिका	३२५	८२१	४८	११९४
५०९	५०४१०	गुल्मी	गुल्मी दरबार गाउँपालिका	३००	६१६	४८	९६४
५१०	५०४११	गुल्मी	छत्रकोट गाउँपालिका	३००	६१२	४८	९६०
५११	५०४१२	गुल्मी	रूरूक्षेत्र गाउँपालिका	२७५	५५६	४८	८७९
५१२	५०५०१	अर्घाखाँची	छत्रदेव गाउँपालिका	३००	६९५	४८	१०४३
५१३	५०५०२	अर्घाखाँची	मालारानी गाउँपालिका	३००	७४०	४८	१०८८
५१४	५०५०३	अर्घाखाँची	भूमिकास्थान नगरपालिका	३२५	८१२	४८	११८५
५१५	५०५०४	अर्घाखाँची	सन्धिखर्क नगरपालिका	३५०	९७१	४८	१३६९
५१६	५०५०५	अर्घाखाँची	पाणिनी गाउँपालिका	३००	७२३	४८	१०७१
५१७	५०५०६	अर्घाखाँची	शितगंगा नगरपालिका	३५०	१०००	३७	१३८७
५१८	५०६०१	पाल्पा	रामपुर नगरपालिका	३२५	८८०	३७	१२४२
५१९	५०६०२	पाल्पा	पुर्वखोला गाउँपालिका	२७५	५८४	४८	९०७
५२०	५०६०३	पाल्पा	रम्भा गाउँपालिका	३००	५९४	४८	९४२
५२१	५०६०४	पाल्पा	बगनासकाली गाउँपालिका	३००	६२८	४८	९७६
५२२	५०६०५	पाल्पा	तानसेन नगरपालिका	३७५	११८६	४८	१६०९
५२३	५०६०६	पाल्पा	रिब्दीकोट गाउँपालिका	२७५	५६०	४८	८८३
५२४	५०६०७	पाल्पा	रैनादेवी छहरा गाउँपालिका	३००	७२७	४८	१०७५
५२५	५०६०८	पाल्पा	तिनाउ गाउँपालिका	२७५	५७५	४८	८९८
५२६	५०६०९	पाल्पा	माथागढी गाउँपालिका	३००	६९२	४८	१०४०
५२७	५०६१०	पाल्पा	निस्दी गाउँपालिका	३००	६२८	४८	९७६
५२८	५०७०१	नवलपरासी (बर्दघाट सुस्ता पश्चिम)	बर्दघाट नगरपालिका	४००	१३०७	४८	१७५५
५२९	५०७०२	नवलपरासी (बर्दघाट सुस्ता पश्चिम)	सुनवल नगरपालिका	३७५	१२३६	४८	१६५९
५३०	५०७०३	नवलपरासी (बर्दघाट सुस्ता पश्चिम)	रामग्राम नगरपालिका	३७५	१२८९	४८	१७१२
५३१	५०७०४	नवलपरासी (बर्दघाट सुस्ता पश्चिम)	पाल्हीनन्दन गाउँपालिका	३२५	८७३	४८	१२४६
५३२	५०७०५	नवलपरासी (बर्दघाट सुस्ता पश्चिम)	सरावल गाउँपालिका	३२५	९१३	३७	१२७५
५३३	५०७०६	नवलपरासी (बर्दघाट सुस्ता पश्चिम)	प्रतापपुर गाउँपालिका	३५०	१०३८	३७	१४२५
५३४	५०७०७	नवलपरासी (बर्दघाट सुस्ता पश्चिम)	सुस्ता गाउँपालिका	३२५	८६७	४८	१२४०
५३५	५०८०१	रूपन्देही	देबदह नगरपालिका	३७५	११८०	३७	१५९२
५३६	५०८०२	रूपन्देही	बुटवल उपमहानगरपालिका	८२५	२२५८	४८	३१३१
५३७	५०८०३	रूपन्देही	सैनामैना नगरपालिका	३७५	८२७	४८	१२५०
५३८	५०८०४	रूपन्देही	कन्चन गाउँपालिका	३२५	८४२	४८	१२१५

क.सं.	स्थानीय तहको कोड	जिल्ला	स्थानीय तहको नाम	न्यूनतम रकम	सूत्रमा आधारित रकम	कार्य सम्पादनमा आधारित रकम	जम्मा वित्तीय समानीकरण अनुदान
५३९	५०८०५	रूपन्देही	गैडहवा गाउँपालिका	३५०	१०४७	३७	१४३४
५४०	५०८०६	रूपन्देही	सुद्धोधन गाउँपालिका	३२५	८७०	४८	१२४३
५४१	५०८०७	रूपन्देही	सियारी गाउँपालिका	३२५	९४१	४८	१३१४
५४२	५०८०८	रूपन्देही	तिलोत्तमा नगरापालिका	५००	१८६९	४८	२४१७
५४३	५०८०९	रूपन्देही	ओमसतिया गाउँपालिका	३२५	८७६	४८	१२४९
५४४	५०८१०	रूपन्देही	रोहिणी गाउँपालिका	३२५	९०३	४८	१२७६
५४५	५०८११	रूपन्देही	सिद्धार्थनगर नगरपालिका	४००	१४११	३७	१८४८
५४६	५०८१२	रूपन्देही	मायादेवी गाउँपालिका	३५०	१०६५	४८	१४६३
५४७	५०८१३	रूपन्देही	लुम्बिनी सांस्कृतिक नगरपालिका	४२५	१४३१	३७	१८९३
५४८	५०८१४	रूपन्देही	कोटहीमाई गाउँपालिका	३५०	९५६	४८	१३५४
५४९	५०८१५	रूपन्देही	सम्मरीमाई गाउँपालिका	३२५	१३६२	४८	१७३५
५५०	५०८१६	रूपन्देही	मर्चवारी गाउँपालिका	३२५	९१९	४८	१२९२
५५१	५०९०१	कपिलवस्तु	बाणगंगा नगरपालिका	४२५	१४९५	४८	१९६८
५५२	५०९०२	कपिलवस्तु	बुद्धभूमि नगरपालिका	४००	१३३१	४८	१७७९
५५३	५०९०३	कपिलवस्तु	शिवराज नगरपालिका	४००	१३४९	३७	१७८६
५५४	५०९०४	कपिलवस्तु	बिजयनगर गाउँपालिका	३२५	८६५	४८	१२३८
५५५	५०९०५	कपिलवस्तु	कृष्णनगर नगरपालिका	४००	१३००	४८	१७४८
५५६	५०९०६	कपिलवस्तु	महाराजगन्ज नगरपालिका	३७५	११५३	४८	१५७६
५५७	५०९०७	कपिलवस्तु	कपिलबस्तु नगरपालिका	४२५	१५१२	४८	१९८५
५५८	५०९०८	कपिलवस्तु	यसोधरा गाउँपालिका	३२५	९१६	४८	१२८९
५५९	५०९०९	कपिलवस्तु	मायादेवी गाउँपालिका	३५०	१०७५	३७	१४६२
५६०	५०९१०	कपिलवस्तु	शुद्धोधन गाउँपालिका	३५०	१०००	३७	१३८७
५६१	५१००१	दाङ	बंगलाचुली गाउँपालिका	३००	६४८	४८	९९६
५६२	५१००२	दाङ	घोराही उपमहानगरपालिका	८७५	२४८३	४८	३४०६
५६३	५१००३	दाङ	तुल्सीपुर उपमहानगरपालिका	८२५	२२९७	४८	३१७०
५६४	५१००४	दाङ	शान्तिनगर गाउँपालिका	३००	६९०	४८	१०३८
५६५	५१००५	दाङ	बबई गाउँपालिका	३००	७१९	४८	१०६७
५६६	५१००६	दाङ	दंगीशरण गाउँपालिका	३००	६३८	४८	९८६
५६७	५१००७	दाङ	लमही नगरपालिका	३५०	१०९०	४८	१४८८
५६८	५१००८	दाङ	रासी गाउँपालिका	३५०	९६९	३७	१३५६
५६९	५१००९	दाङ	गढवा गाउँपालिका	३२५	९२३	४८	१२९६
५७०	५१०१०	दाङ	राजपुर गाउँपालिका	३००	६७४	४८	१०२२
५७१	५११०१	बाँके	रासी सोनारी गाउँपालिका	४००	१२३७	४८	१६८५
५७२	५११०२	बाँके	कोहलपुर नगरपालिका	४२५	१४७४	४८	१९४७
५७३	५११०३	बाँके	बैजनाथ गाउँपालिका	३७५	११८४	४८	१६०७
५७४	५११०४	बाँके	खजुरा गाउँपालिका	३७५	११३३	४८	१५५६
५७५	५११०५	बाँके	जानकी गाउँपालिका	३२५	८९४	४८	१२६७
५७६	५११०६	बाँके	नेपालगञ्ज उपमहानगरपालिका	८२५	२३०२	४८	३१७५
५७७	५११०७	बाँके	डुडुवा गाउँपालिका	३२५	८५९	४८	१२३२
५७८	५११०८	बाँके	नरैनापुर गाउँपालिका	३२५	७९६	४८	११६९

क.सं.	स्थानीय तहको कोड	जिल्ला	स्थानीय तहको नाम	न्यूनतम रकम	सूत्रमा आधारित रकम	कार्य सम्पादनमा आधारित रकम	जम्मा वित्तीय समानीकरण अनुदान
५७९	५१२०१	बर्दिया	बाँसगढी नगरपालिका	३७५	११९१	४८	१६१४
५८०	५१२०२	बर्दिया	बारबर्दिया नगरपालिका	४००	१३४१	४८	१७८९
५८१	५१२०३	बर्दिया	ठाकुरबाबा नगरपालिका	३५०	१०३५	४८	१४३३
५८२	५१२०४	बर्दिया	गेरुवा गाउँपालिका	३२५	८५३	४८	१२२६
५८३	५१२०५	बर्दिया	राजापुर नगरपालिका	३७५	१२३९	४८	१६६२
५८४	५१२०६	बर्दिया	मधुवन नगरपालिका	३५०	१०४८	४८	१४४६
५८५	५१२०७	बर्दिया	गुलरीया नगरपालिका	४००	१३९०	४८	१८३८
५८६	५१२०८	बर्दिया	बढैयाताल गाउँपालिका	३५०	१०८०	४८	१४७८
५८७	६०१०१	डोल्पा	डोल्पो बुद्ध गाउँपालिका	२५०	४००	४८	६९८
५८८	६०१०२	डोल्पा	शे फोक्सुण्डो गाउँपालिका	२५०	४०१	४८	६९९
५८९	६०१०३	डोल्पा	जगदुल्ला गाउँपालिका	२५०	४०१	४८	६९९
५९०	६०१०४	डोल्पा	मुड्केचुला गाउँपालिका	२५०	४०१	३७	६८८
५९१	६०१०५	डोल्पा	त्रिपूरासुन्दरी नगरपालिका	२७५	५८९	४८	९१२
५९२	६०१०६	डोल्पा	ठूलीभेरी नगरपालिका	२७५	५३३	४८	८५६
५९३	६०१०७	डोल्पा	काइके गाउँपालिका	२५०	४०१	४८	६९९
५९४	६०१०८	डोल्पा	छार्का ताङसोङ गाउँपालिका	२५०	४००	४८	६९८
५९५	६०२०१	मुगु	मुगुमकार्मारोग गाउँपालिका	२५०	४००	४८	६९८
५९६	६०२०२	मुगु	छायाँनाथ रारा नगरपालिका	३००	९४२	४८	१२९०
५९७	६०२०३	मुगु	सोरु गाउँपालिका	२७५	६३७	४८	९६०
५९८	६०२०४	मुगु	खत्याड गाउँपालिका	२७५	८०५	३७	१११७
५९९	६०३०१	हुम्ला	चंखेली गाउँपालिका	२५०	४००	३७	६८७
६००	६०३०२	हुम्ला	खार्पुनाथ गाउँपालिका	२५०	४०१	३७	६८८
६०१	६०३०३	हुम्ला	सिमकोट गाउँपालिका	२७५	६५९	४८	९८२
६०२	६०३०४	हुम्ला	नाम्खा गाउँपालिका	२५०	४०१	४८	६९९
६०३	६०३०५	हुम्ला	सर्केगाड गाउँपालिका	२५०	५३४	३७	८२१
६०४	६०३०६	हुम्ला	अदानचुली गाउँपालिका	२५०	४१६	३७	७०३
६०५	६०३०७	हुम्ला	ताँजाकोट गाउँपालिका	२५०	४००	३७	६८७
६०६	६०४०१	जुम्ला	पातारासी गाउँपालिका	२७५	७०४	४८	१०२७
६०७	६०४०२	जुम्ला	कनका सुन्दरी गाउँपालिका	२७५	६६९	४८	९९२
६०८	६०४०३	जुम्ला	सिंजा गाउँपालिका	२७५	६३४	४८	९५७
६०९	६०४०४	जुम्ला	चन्दननाथ नगरपालिका	३००	९८३	३७	१३२०
६१०	६०४०५	जुम्ला	गुठिचौर गाउँपालिका	२५०	५६२	४८	८६०
६११	६०४०६	जुम्ला	तातोपानी गाउँपालिका	२७५	७२१	४८	१०४४
६१२	६०४०७	जुम्ला	तिला गाउँपालिका	२७५	६७९	४८	१००२
६१३	६०४०८	जुम्ला	हिमा गाउँपालिका	२७५	५६७	४८	८९०
६१४	६०५०१	कालिकोट	पलाता गाउँपालिका	२७५	६७८	४८	१००१
६१५	६०५०२	कालिकोट	पचाल झरना गाउँपालिका	२७५	६०६	४८	९२९
६१६	६०५०३	कालिकोट	रास्कोट नगरपालिका	२७५	७४७	४८	१०७०
६१७	६०५०४	कालिकोट	सान्नी त्रिवेणी गाउँपालिका	२७५	६३६	४८	९५९
६१८	६०५०५	कालिकोट	नरहरिनाथ गाउँपालिका	३००	९००	४८	१२४८

क्र.सं.	स्थानीय तहको कोड	जिल्ला	स्थानीय तहको नाम	न्यूनतम रकम	सूत्रमा आधारित रकम	कार्य सम्पादनमा आधारित रकम	जम्मा वित्तीय समानीकरण अनुदान
६१९	६०५०६	कालिकोट	खाँडाचक्र नगरपालिका	३००	९१३	३७	१२५०
६२०	६०५०७	कालिकोट	तिलागुफा नगरपालिका	२७५	७४१	४८	१०६४
६२१	६०५०८	कालिकोट	महावै गाउँपालिका	२५०	४८८	३७	७७५
६२२	६०५०९	कालिकोट	शुभ कालीका गाउँपालिका	२७५	६६९	४८	९९२
६२३	६०६०१	दैलेख	नौमुले गाउँपालिका	३००	५७९	४८	९२७
६२४	६०६०२	दैलेख	महाबु गाउँपालिका	२७५	५६४	४८	८८७
६२५	६०६०३	दैलेख	भैरवी गाउँपालिका	३००	६१३	४८	९६१
६२६	६०६०४	दैलेख	ठाँटीकाँध गाउँपालिका	२७५	५३१	४८	८५४
६२७	६०६०५	दैलेख	आठबीस नगरपालिका	३००	७२०	४८	१०६८
६२८	६०६०६	दैलेख	चामुण्डा बिन्द्रासैनी नगरपालिका	३००	६८६	४८	१०३४
६२९	६०६०७	दैलेख	दुल्लु नगरपालिका	३५०	९६८	४८	१३६६
६३०	६०६०८	दैलेख	नारायण नगरपालिका	३००	७५१	४८	१०९९
६३१	६०६०९	दैलेख	भगवतीमाई गाउँपालिका	२७५	५४२	४८	८६५
६३२	६०६१०	दैलेख	डुङ्गेश्वर गाउँपालिका	२७५	५०२	४८	८२५
६३३	६०६११	दैलेख	गुराँस गाउँपालिका	३००	६२५	४८	९७३
६३४	६०७०१	जाजरकोट	बारेकोट गाउँपालिका	२७५	५११	४८	८३४
६३५	६०७०२	जाजरकोट	कुसे गाउँपालिका	३००	५७८	४८	९२६
६३६	६०७०३	जाजरकोट	जुनीचाँदे गाउँपालिका	३००	५७७	४८	९२५
६३७	६०७०४	जाजरकोट	छेडागाड नगरपालिका	३२५	८२४	४८	११९७
६३८	६०७०५	जाजरकोट	शिवालय गाउँपालिका	२७५	४६९	४८	७९२
६३९	६०७०६	जाजरकोट	भेरीमालिका नगरपालिका	३२५	८३४	४८	१२०७
६४०	६०७०७	जाजरकोट	नलगाड नगरपालिका	३००	६४९	४८	९९७
६४१	६०८०१	रुकुम (पश्चिम भाग)	आठबिसकोट नगरपालिका	३२५	७९३	४८	११६६
६४२	६०८०२	रुकुम (पश्चिम भाग)	सानीभेरी गाउँपालिका	३००	६०३	४८	९५१
६४३	६०८०३	रुकुम (पश्चिम भाग)	बाँफीकोट गाउँपालिका	२७५	५४२	४८	८६५
६४४	६०८०४	रुकुम (पश्चिम भाग)	मुसिकोट नगरपालिका	३२५	८४९	४८	१२२२
६४५	६०८०५	रुकुम (पश्चिम भाग)	त्रिवेणी गाउँपालिका	२७५	५७०	४८	८९३
६४६	६०८०६	रुकुम (पश्चिम भाग)	चौरजहारी नगरपालिका	३००	७३१	४८	१०७९
६४७	६०९०१	सल्यान	दार्मा गाउँपालिका	२७५	५८४	४८	९०७
६४८	६०९०२	सल्यान	कुमाख गाउँपालिका	३००	६८८	४८	१०३६
६४९	६०९०३	सल्यान	बनगाड कुपिण्डे नगरपालिका	३२५	८५१	४८	१२२४
६५०	६०९०४	सल्यान	सिद्धकुमाख गाउँपालिका	२७५	४३३	४८	७५६
६५१	६०९०५	सल्यान	बागचौर नगरपालिका	३२५	८५६	४८	१२२९
६५२	६०९०६	सल्यान	छत्रेश्वरी गाउँपालिका	३००	६२०	३७	९५७
६५३	६०९०७	सल्यान	शारदा नगरपालिका	३२५	८६२	४८	१२३५
६५४	६०९०८	सल्यान	कालिमाटी गाउँपालिका	३००	६४६	४८	९९४
६५५	६०९०९	सल्यान	त्रिवेणी गाउँपालिका	२७५	५०८	४८	८३१
६५६	६०९१०	सल्यान	कपुरकोट गाउँपालिका	२७५	५४०	४८	८६३
६५७	६१००१	सुर्खेत	सिम्ता गाउँपालिका	३००	७२२	४८	१०७०
६५८	६१००२	सुर्खेत	चिङ्गाड गाउँपालिका	२७५	५२०	४८	८४३

क्र.सं.	स्थानीय तहको कोड	जिल्ला	स्थानीय तहको नाम	न्यूनतम रकम	सूत्रमा आधारित रकम	कार्य सम्पादनमा आधारित रकम	जम्मा वित्तीय समानीकरण अनुदान
६५९	६१००३	सुर्खेत	लेकबेशी नगरपालिका	३२५	८०९	४८	११८२
६६०	६१००४	सुर्खेत	गुर्भाकोट नगरपालिका	३५०	१०२५	४८	१४२३
६६१	६१००५	सुर्खेत	भेरीगंगा नगरपालिका	३५०	९९६	४८	१३९४
६६२	६१००६	सुर्खेत	बीरेन्द्रनगर नगरपालिका	५००	१९१५	४८	२४६३
६६३	६१००७	सुर्खेत	बराहताल गाउँपालिका	३००	७२५	४८	१०७३
६६४	६१००८	सुर्खेत	पञ्चपुरी नगरपालिका	३२५	८१४	४८	११८७
६६५	६१००९	सुर्खेत	चौकुने गाउँपालिका	३००	६९५	४८	१०४३
६६६	७०१०१	बाजुरा	हिमाली गाउँपालिका	२५०	४९०	४८	७८८
६६७	७०१०२	बाजुरा	गौमुल गाउँपालिका	२५०	४७१	४८	७६९
६६८	७०१०३	बाजुरा	बुढीनन्दा नगरपालिका	२७५	८१६	३७	११२८
६६९	७०१०४	बाजुरा	स्वामीकार्तिक खापर गाउँपालिका	२७५	६१४	४८	९३७
६७०	७०१०५	बाजुरा	जगन्नाथ गाउँपालिका	२५०	४९१	४८	७८९
६७१	७०१०६	बाजुरा	बडिमालिका नगरपालिका	२७५	८०२	४८	११२५
६७२	७०१०७	बाजुरा	खप्तड छेडेदह गाउँपालिका	२७५	८०२	४८	११२५
६७३	७०१०८	बाजुरा	बुढीगंगा नगरपालिका	३००	९२१	३७	१२५८
६७४	७०१०९	बाजुरा	त्रिवेणी नगरपालिका	२७५	८०१	४८	११२४
६७५	७०२०१	बझाङ	साइपाल गाउँपालिका	२५०	४०१	४८	६९९
६७६	७०२०२	बझाङ	बुंगल नगरपालिका	३२५	११९९	३७	१५६१
६७७	७०२०३	बझाङ	सूर्मा गाउँपालिका	२५०	४६७	४८	७६५
६७८	७०२०४	बझाङ	तालकोट गाउँपालिका	२७५	५८०	४८	९०३
६७९	७०२०५	बझाङ	मष्टा गाउँपालिका	२७५	६८५	४८	१००८
६८०	७०२०६	बझाङ	जयपृथ्वी नगरपालिका	३००	९७६	४८	१३२४
६८१	७०२०७	बझाङ	छबिस पाथिभरा गाउँपालिका	२७५	७४५	४८	१०६८
६८२	७०२०८	बझाङ	दुर्गाथली गाउँपालिका	२७५	६३४	४८	९५७
६८३	७०२०९	बझाङ	केदारस्युँ गाउँपालिका	३००	८८१	४८	१२२९
६८४	७०२१०	बझाङ	बित्थडचिर गाउँपालिका	२७५	७६०	४८	१०८३
६८५	७०२११	बझाङ	थलारा गाउँपालिका	२७५	७९३	४८	१११६
६८६	७०२१२	बझाङ	खप्तडछान्ना गाउँपालिका	२७५	७३२	४८	१०५५
६८७	७०३०१	दार्चुला	ब्यााँस गाउँपालिका	२७५	५८३	३७	८९५
६८८	७०३०२	दार्चुला	दुहुँ गाउँपालिका	२७५	५९७	४८	९२०
६८९	७०३०३	दार्चुला	महाकाली नगरपालिका	३००	१००९	४८	१३५७
६९०	७०३०४	दार्चुला	नौगाड गाउँपालिका	२७५	७५४	४८	१०७७
६९१	७०३०५	दार्चुला	अपिहिमाल गाउँपालिका	२५०	४४०	३७	७२७
६९२	७०३०६	दार्चुला	मार्मा गाउँपालिका	२७५	७४९	४८	१०७२
६९३	७०३०७	दार्चुला	शैल्यशिखर नगरपालिका	३००	१००६	४८	१३५४
६९४	७०३०८	दार्चुला	मालिकार्जुन गाउँपालिका	२७५	७८६	४८	११०९
६९५	७०३०९	दार्चुला	लेकम गाउँपालिका	२७५	७५८	३७	१०७०
६९६	७०४०१	बैतडी	डीलासैनी गाउँपालिका	३००	६३८	४८	९८६
६९७	७०४०२	बैतडी	दोगडाकेदार गाउँपालिका	३००	६६५	४८	१०१३
६९८	७०४०३	बैतडी	पुर्चौडी नगरपालिका	३२५	८९१	३७	१२५३

क्र.सं.	स्थानीय तहको कोड	जिल्ला	स्थानीय तहको नाम	न्यूनतम रकम	सूत्रमा आधारित रकम	कार्य सम्पादनमा आधारित रकम	जम्मा वित्तीय समानीकरण अनुदान
६९९	७०४०४	बैतडी	सुर्नया गाउँपालिका	२७५	५४६	४८	८६९
७००	७०४०५	बैतडी	दशरथचन्द नगरपालिका	३२५	८७०	४८	१२४३
७०१	७०४०६	बैतडी	पन्चेश्वर गाउँपालिका	२७५	५४०	४८	८६३
७०२	७०४०७	बैतडी	शिवनाथ गाउँपालिका	२७५	५०३	४८	८२६
७०३	७०४०८	बैतडी	मेलौली नगरपालिका	३००	६२७	४८	९७५
७०४	७०४०९	बैतडी	पाटन नगरपालिका	३२५	७७७	३७	११३९
७०५	७०४१०	बैतडी	सिगास गाउँपालिका	३००	६०१	३७	९३८
७०६	७०५०१	डँडेलधुरा	नवदुर्गा गाउँपालिका	२७५	५६६	४८	८८९
७०७	७०५०२	डँडेलधुरा	अमरगढी नगरपालिका	३००	६४७	४८	९९५
७०८	७०५०३	डँडेलधुरा	अजयमेरु गाउँपालिका	२७५	५२१	४८	८४४
७०९	७०५०४	डँडेलधुरा	भागेश्वर गाउँपालिका	२७५	४५८	४८	७८१
७१०	७०५०५	डँडेलधुरा	परशुराम नगरपालिका	३२५	८४७	४८	१२२०
७११	७०५०६	डँडेलधुरा	आलिताल गाउँपालिका	२७५	५४६	४८	८६९
७१२	७०५०७	डँडेलधुरा	गन्यापधुरा गाउँपालिका	२७५	४६९	४८	७९२
७१३	७०६०१	डोटी	पूर्विचौकी गाउँपालिका	३००	५९८	४८	९४६
७१४	७०६०२	डोटी	सायल गाउँपालिका	२७५	५३१	४८	८५४
७१५	७०६०३	डोटी	आदर्श गाउँपालिका	३००	६२६	४८	९७४
७१६	७०६०४	डोटी	शिखर नगरपालिका	३२५	७७९	४८	११५२
७१७	७०६०५	डोटी	दिपायल सिलगढी नगरपालिका	३२५	९०५	४८	१२७८
७१८	७०६०६	डोटी	के.आई.सिं. गाउँपालिका	३००	५६७	४८	९१५
७१९	७०६०७	डोटी	बोगटान फुड्सिल गाउँपालिका	२७५	५२०	४८	८४३
७२०	७०६०८	डोटी	बडीकेदार गाउँपालिका	२७५	५०५	४८	८२८
७२१	७०६०९	डोटी	जोरायल गाउँपालिका	३००	६१६	४८	९६४
७२२	७०७०१	अछाम	पंचदेवल बिनायक नगरपालिका	३००	६६१	४८	१००९
७२३	७०७०२	अछाम	रामारोशन गाउँपालिका	३००	६३८	४८	९८६
७२४	७०७०३	अछाम	मेल्लेख गाउँपालिका	३००	६२२	४८	९७०
७२५	७०७०४	अछाम	साँफेबगर नगरपालिका	३२५	८१४	४८	११८७
७२६	७०७०५	अछाम	चौरपाटी गाउँपालिका	३००	६१२	४८	९६०
७२७	७०७०६	अछाम	मंगलसेन नगरपालिका	३२५	७९९	४८	११७२
७२८	७०७०७	अछाम	बान्नीगढी जयगढ गाउँपालिका	२७५	५०८	४८	८३१
७२९	७०७०८	अछाम	कमलबजार नगरपालिका	३००	६१३	४८	९६१
७३०	७०७०९	अछाम	ढकारी गाउँपालिका	३००	५५५	४८	९०३
७३१	७०७१०	अछाम	तुर्माखाँद गाउँपालिका	३००	६३८	४८	९८६
७३२	७०८०१	कैलाली	मोहन्याल गाउँपालिका	३००	६०५	४८	९५३
७३३	७०८०२	कैलाली	चुरे गाउँपालिका	२७५	५६८	४८	८९१
७३४	७०८०३	कैलाली	गोदावरी नगरपालिका	४२५	१५१५	४८	१९८८
७३५	७०८०४	कैलाली	गौरीगंगा नगरपालिका	३७५	१२२१	४८	१६४४
७३६	७०८०५	कैलाली	घोडाघोडी नगरपालिका	४२५	१४५६	४८	१९२९
७३७	७०८०६	कैलाली	बर्दगोरिया गाउँपालिका	३२५	७९७	४८	११७०
७३८	७०८०७	कैलाली	लम्कि चुहा नगरपालिका	४२५	१४५७	४८	१९३०

क.सं.	स्थानीय तहको कोड	जिल्ला	स्थानीय तहको नाम	न्यूनतम रकम	सूत्रमा आधारित रकम	कार्य सम्पादनमा आधारित रकम	जम्मा वित्तीय समानीकरण अनुदान
७३९	७०८०८	कैलाली	जानकी गाउँपालिका	३५०	१०६५	४८	१४६३
७४०	७०८०९	कैलाली	जोशीपुर गाउँपालिका	३२५	८६३	४८	१२३६
७४१	७०८१०	कैलाली	टिकापुर नगरपालिका	४२५	१४९५	४८	१९६८
७४२	७०८११	कैलाली	भजनी नगरपालिका	३७५	११०४	४८	१५२७
७४३	७०८१२	कैलाली	कैलारी गाउँपालिका	३५०	१०५३	४८	१४५१
७४४	७०८१३	कैलाली	धनगढी उपमहानगरपालिका	८२५	२१४९	४८	३०२२
७४५	७०९०१	कञ्चनपुर	कृष्णपुर नगरपालिका	३७५	११९७	३७	१६०९
७४६	७०९०२	कञ्चनपुर	शुक्लाफाँटा नगरपालिका	३५०	१०६३	४८	१४६१
७४७	७०९०३	कञ्चनपुर	बेदकोट नगरपालिका	३५०	११०८	४८	१५०६
७४८	७०९०४	कञ्चनपुर	भिमदत्त नगरपालिका	५००	१९४७	४८	२४९५
७४९	७०९०५	कञ्चनपुर	महाकाली नगरपालिका	३२५	९३४	४८	१३०७
७५०	७०९०६	कञ्चनपुर	लालझाडी गाउँपालिका	३००	६१७	४८	९६५
७५१	७०९०७	कञ्चनपुर	पुनर्वास नगरपालिका	३७५	११५४	४८	१५७७
७५२	७०९०८	कञ्चनपुर	बेलौरी नगरपालिका	३७५	११५९	४८	१५८२
७५३	७०९०९	कञ्चनपुर	बेलडाँडी गाउँपालिका	३००	६१८	४८	९६६
			जम्मा	२४६१५०	६५६७२५	३४५२५	९३७४००

३.२.२ प्रदेश सरकारबाट स्थानीय सरकारलाई प्रदान गरिने वित्तीय समानीकरण अनुदानसम्बन्धी सिफारिस

आर्थिक वर्ष २०७७/७८ का लागि प्रदेश सरकारबाट स्थानीय तहमा प्रदान गरिने वित्तीय समानीकरण अनुदान सम्बन्धमा प्रदेश सरकारलाई सिफारिस।

आयोगबाट सिफारिस भएको मितिः २०७७।०१।१२ गते, शुक्रबार।

क. पृष्ठभूमि

संविधान र कानुनले निर्दिष्ट गरेका कार्यहरूको आधारमा मात्रै खर्चको आवश्यकता तय हुने हुँदा तल्ला तहका सरकारको आफ्नै स्रोतबाट परिचालन हुने राजस्व मात्रैले यस्तो आवश्यकता पूर्ति नहुन सक्छ।यसै सन्दर्भमा संविधानले स्थानीय तहले प्राप्त गर्ने वित्तीय हस्तान्तरणको परिमाण राष्ट्रिय प्राकृतिक स्रोत तथा वित्त आयोगले सिफारिस गरेबमोजिम हुने व्यवस्था रहेको परिप्रेक्ष्यमा प्रदेशले स्थानीय तहलाई वित्तीय समानीकरण अनुदान उपलब्ध गराउनुपर्ने हुन्छ। स्थानीय तहमा रहेको शिक्षा, स्वास्थ्य, खानेपानी जस्ता मानव विकास सूचकाङ्क, अन्य स्थानीय तहसँगको सन्तुलित विकासको अवस्था, स्थानीय तहमा रहेको आर्थिक, सामाजिक तथा अन्य विभेदको अवस्था, स्थानीय तहको पूर्वाधार विकासको अवस्था र आवश्यकता, स्थानीय तहले जनतालाई पुऱ्याउनुपर्ने सेवा लगायतका आधारमा वित्तीय समानीकरण अनुदान उपलब्ध गराउनुपर्ने हुन्छ।

उल्लेखित व्यवस्था समेतका आधारमा प्रत्येक प्रदेश सरकारले आफू मातहतका प्रत्येक स्थानीय तहलाई खर्चको आवश्यकता र राजस्वको क्षमताको आधारमा वित्तीय समानीकरण अनुदान वितरण गर्नुपर्ने संवैधानिक प्रावधान, राष्ट्रिय प्राकृतिक स्रोत तथा वित्त आयोग ऐन, २०७४ र अन्तर-सरकारी वित्त व्यवस्थापन ऐन, २०७४ का

प्रावधानअनुरूप प्रदेशबाट स्थानीय तहलाई आर्थिक वर्ष २०७७/७८ का लागि प्रदान गर्ने वित्तीय समानीकरण अनुदानको परिमाण प्रदेश सरकारलाई सिफारिस गरिएको छ।

ख. संवैधानिक व्यवस्था

नेपालको संविधानको धारा ६० को उपधारा (३) मा स्थानीय तहले प्राप्त गर्ने वित्तीय हस्तान्तरणको परिमाण राष्ट्रिय प्राकृतिक स्रोत तथा वित्त आयोगले सिफारिस गरेबमोजिम हुने व्यवस्था रहेको र सोही धाराको उपधारा (५) मा प्रदेशले नेपाल सरकारबाट प्राप्त अनुदान र आफ्नो स्रोतबाट उठ्ने राजस्वलाई मातहतको स्थानीय तहको खर्चको आवश्यकता र राजस्व क्षमताको आधारमा प्रदेश कानुनबमोजिम वित्तीय समानीकरण अनुदान वितरण गर्नुपर्ने व्यवस्था रहेको छ।

ग. कानुनी व्यवस्था

१. राष्ट्रिय प्राकृतिक स्रोत तथा वित्त आयोग ऐन, २०७४

- राष्ट्रिय प्राकृतिक स्रोत तथा वित्त आयोग ऐन, २०७४ को दफा ३ को उपदफा (१) को खण्ड (क) मा राष्ट्रिय प्राकृतिक स्रोत तथा वित्त आयोगको काम, कर्तव्य र अधिकार उल्लेख गर्दै प्रदेश कानुनबमोजिम प्रदेशले स्थानीय तहलाई दिने वित्तीय समानीकरण अनुदान सम्बन्धमा प्रदेशलाई सिफारिस गर्ने व्यवस्था रहेको छ।
- उक्त ऐनको दफा १६ को उपदफा (१) मा प्रदेशले स्थानीय तहलाई प्रचलित कानुनबमोजिम उपलब्ध गराउने वित्तीय समानीकरण अनुदानका सम्बन्धमा प्रदेशलाई सिफारिस गर्दा आयोगले देहायबमोजिमका आधार लिई गर्नुपर्ने गरी तोकिएको छ-

  क) प्रदेश तथा स्थानीय तहमा रहेको शिक्षा, स्वास्थ्य, खानेपानी जस्ता मानव विकास सूचकाङ्क,

  ख) अन्य प्रदेश वा स्थानीय तहको सन्तुलित विकासको अवस्था,

  ग) प्रदेश तथा स्थानीय तहमा रहेको आर्थिक सामाजिक वा अन्य कुनै प्रकारको विभेदको अवस्था,

  घ) प्रदेश तथा स्थानीय तहको पूर्वाधार विकासको अवस्था र आवश्यकता,

  ङ) प्रदेश तथा स्थानीय तहले जनतालाई पुर्‍याउनु पर्ने सेवा,

  च) प्रदेश तथा स्थानीय तहको राजस्वको अवस्था र उठाउन सक्ने क्षमता,

  छ) प्रदेश तथा स्थानीय तहको खर्चको आवश्यकता।

- यसै ऐनको दफा १६ को उपदफा (३) मा आयोगले प्रत्येक स्थानीय तहले प्राप्त गर्ने न्यूनतम वित्तीय समानीकरण अनुदान र माथि उल्लिखित आधारहरू बमोजिम प्रत्येक स्थानीय तहले प्राप्त गर्ने वित्तीय समानीकरण अनुदान सिफारिस गर्नुपर्ने व्यवस्था रहेबमोजिम आयोगले प्रत्येक प्रदेशबाट मातहतका प्रत्येक स्थानीय तहमा हस्तान्तरण हुने वित्तीय समानीकरण अनुदान (न्यूनतम र सूत्रमा आधारित) सिफारिस गरेको छ।

२. अन्तर-सरकारी वित्त व्यवस्थापन ऐन, २०७४

- अन्तर-सरकारी वित्त व्यवस्थापन ऐन, २०७४ को दफा ८ को उपदफा (२) मा नेपाल सरकारबाट प्राप्त अनुदान र आफ्नो स्रोतबाट उठेको राजस्वलाई प्रदेशले प्रदेशभित्रका स्थानीय तहको खर्चको आवश्यकता र राजस्वको क्षमताको आधारमा प्रदेश कानुनबमोजिम आयोगको सिफारिसमा वित्तीय समानीकरण अनुदान वितरण गर्नुपर्ने व्यवस्था छ।

- सोही ऐनको दफा १८ को उपदफा (३) मा प्रदेश सरकारले आयोगसँग परामर्श गरी चालु आर्थिक वर्षको चैत्र मसान्तभित्र संविधानको धारा ६० को उपधारा (५) वमोजिम स्थानीय तहलाई उपलब्ध गराउने वित्तीय समानीकरण अनुदानको अनुमानित विवरण स्थानीय तहलाई उपलब्ध गराउनु पर्नेछ भन्ने व्यवस्था रहेबमोजिम आयोगले सोहीअनुसार तयार गरेको अवस्थामा विश्वव्यापि रूपमा फैलिएको कोभिड १९ को माहामारीले पारेको असरका कारणबाट देशैभर बन्दाबन्दी (l ock down) भई सबै प्रदेशबाट यस सम्बन्धी विवरण हालसम्म (२०७७/०१/१०) मा मात्रै प्राप्त भएकोले सोको विश्लेषण गरी वित्तीय समानीकरण अनुदानको परिमाण सिफारिस गरिएको छ।

- यसैगरी ऐनको दफा २८ मा अनुदानको प्रयोगका सम्बन्धमा उल्लेख गर्दै यस ऐन वा प्रचलित कानुनबमोजिम प्राप्त भएको अनुदानको रकम जुन प्रयोजनको लागि प्राप्त भएको हो सोही प्रयोजनको लागि प्रयोग गर्नुपर्नेछ भन्ने किटानी व्यवस्था गर्दै अनुदान प्राप्त गर्ने स्थानीय तह (पालिकाहरू) लाई स्पष्ट मार्गदर्शन गरेको परिप्रेच्छमा प्रत्येक पालिकाहरूले ऐनको भावना र आशय अनुकुल अनुदान रकमको उपयोग गर्नुपर्दछ।

घ. वित्तीय समानीकरण अनुदान सिफारिसका सैद्धान्तिक आधारहरू

प्रदेशबाट स्थानीय तहमा उपलब्ध गराइने वित्तीय समानीकरण अनुदानको परिमाण सिफारिस सम्बन्धमा अवलम्बन गरिएका सैद्धान्तिक आधार निम्नानुसार रहेका छन्ः

१. सामाजिक न्यायको दृष्टिकोणले माथिल्लो तहको सरकारले आफूले सङ्कलन गरेको वित्तीय स्रोत निश्चित आधार र ढाँचामा तल्ला तहका सरकारलाई हस्तान्तरण गर्नुपर्ने हुन्छ। यसै सिद्धान्तका आधारमा आयोगबाट वित्तीय समानीकरण अनुदान हस्तान्तरण गर्ने विस्तृत आधार र ढाँचा निर्धारण गरिएको छ।

२. नेपालको संविधानको धारा ६० को उपधारा (५) मा प्रदेशले नेपाल सरकारबाट प्राप्त अनुदान र आफ्नो स्रोतबाट उठ्ने राजस्वलाई मातहतको स्थनीय तहको खर्चको आवश्यकता र राजस्व क्षमताको आधारमा प्रदेश कानुनबमोजिम वित्तीय समानीकरण अनुदान वितरण गर्नुपर्ने व्यवस्थालाई मुख्य आधार मान्नुपर्ने संवैधानिक व्यवस्थालाई ग्रहण गर्दै आयोगले सो सम्बन्धी अध्ययन कार्य अगाडि बढाएको छ।

३. संविधानको अनुसूचीले तीनै तहका सरकारलाई प्रत्याभूत गरेको जिम्मेवारी अनुसारको कार्यसम्पादन गर्नका लागि प्रदेश सरकारबाट स्थानीय तहलाई वित्तीय समानीकरण अनुदान हस्तान्तरण गर्नुपर्ने हुन्छ।

४. संविधानको अनुसूचीले स्थानीय सरकारलाई दिएको संवैधानिक जिम्मेवारीअनुरूपको सेवा प्रवाह र विकास निर्माणको कार्य गर्नका लागि समेत प्रदेश सरकारबाट वित्तीय समानीकरण अनुदान हस्तान्तरण गर्नुपर्ने हुन्छ।

५. प्रत्येक स्थानीय तहको भौगोलिक अवस्थितिलाई विश्लेषण गर्दा ती तहको अलग अलग भौगोलिक विषमता

रहेको अवस्थामा तहगत असन्तुलन कम गर्न, गरिबीको अवस्थालाई न्यूनीकरण गर्न, आर्थिक सामाजिक असमानता न्यूनीकरण गर्न, बञ्चितिकरणको अन्त्य गर्दै सबै क्षेत्र, वर्ग, समूदाय, जातजाति, अल्पसंख्यक, सीमान्तकृत, अशक्त र असहाय लगायतको सशक्तिकरण गरी सबै स्थानीय तहलाई विकासको मूल प्रवाहमा ल्याउने प्रयोजनार्थ वित्तीय समानीकरण अनुदानको बाँडफाँड र उपयोग गर्नुपर्ने हुन्छ।

६. नेपालको संविधानले निर्देश गरेको मौलिक हक तथा राज्यका निर्देशक सिद्धान्तबमोजिम सबै स्थानीय तहको आर्थिक विकासमा योगदान पुऱ्याउन पनि वित्तीय समानीकरण अनुदानको उपयोग गर्नुपर्ने उद्देश्यले आयोगले सिफारिस गरेको छ।

७. आयोगले सविधान, राष्ट्रिय प्राकृतिक स्रोत तथा वित्त आयोग ऐन,२०७४ र अन्तर-सरकारी वित्त व्यवस्थापन ऐन, २०७४ को प्रावधान, आशय र भावनाबमोजिम न्यूनतम समानीकरण अनुदान र सूत्रमा आधारित समानीकरण अनुदान समेत गरी वित्तीय समानीकरण अनुदान सिफारिस गरेको छ। न्यूनतम र सूत्रमा आधारित वित्तीय समानीकरण अनुदानको सिफारिसको उद्देश्यबमोजिम अनुदान रकमको स्थानीय तहबाट उपयोग हुनुपर्दछ र सोहीबमोजिमको अपेक्षा आयोगले गरेको छ।

८. यसैगरी सोही ऐनको दफा १६ को उपदफा (३) ले वित्तीय समानीकरण अनुदान सिफारिस गर्दा प्रत्येक स्थानीय तहले प्राप्तगर्ने न्यूनतम अनुदान समेत सिफारिस गर्नुपर्ने भन्ने व्यवस्थालाई मनन् गर्दै न्यूनतम अनुदानको रकम समेत प्रत्येक स्थानीय तहले संविधानले प्रत्याभूत गरेको संवैधानिक जिम्मेवारी निर्वाह गर्नका लागि न्यूनतम अनुदान सिफारिस गरिएको छ।

ङ. वित्तीय समानीकरण अनुदानसम्बन्धी सिफारिस

संविधान तथा कानुनतः प्रदेश सरकारबाट स्थानीय तहमा वित्तीय समानीकरण अनुदान उपलब्ध गराउँदा प्रदेश कानुनबमोजिम सिफारिस गर्नुपर्ने भनी उल्लेख गरिएको भएतापनि सो सम्बन्धमा प्रदेशका कानुनहरू अध्ययन गर्दा ती कानुनहरूमा पनि संविधान र सङ्घीय ऐनमा भएको ब्यावस्था भन्दा सो अनुदान सिफारिस गर्ने फरक र छुट्टै आधारहरू उल्लेख गरेको नपाइएकोले सङ्घीय ऐनकै आधार (सूचक) लाई अनुदान सिफारिसको आधारको रूपमा लिइएको छ।

तसर्थ,, नेपालको संविधान, राष्ट्रिय प्राकृतिक स्रोत तथा वित्त आयोग ऐन,२०७४ र अन्तर-सरकारी वित्त व्यवस्थापन ऐन,२०७४ मा भएको व्यवस्थाअनुसार प्रदेश सरकारबाट स्थानीय सरकारलाई हस्तान्तरण हुने वित्तीय समानीकरण अनुदान सम्बन्धमा सिफारिस गरिएको छ। प्रत्येक स्थानीय तहले प्राप्त गर्ने न्यूनतम अनुदान र तोकिएका आधार र ढाँचाबमोजिम प्राप्त गर्ने अनुदान समेतका आधारमा गरी वित्तीय समानीकरण अनुदान सिफारिस गरिएको छ। आर्थिक वर्ष २०७७/७८ का लागि प्रदेश नं. १ बाट सो मातहतका स्थानीय तहलाई रु. १ अर्व, प्रदेश नं. २ बाट सो मातहतका स्थानीय तहलाई रु. १ अर्व, बागमती प्रदेशबाट सो मातहतका स्थानीय तहलाई रु. १ अर्व, २५ करोड, गण्डकी प्रदेशबाट सो मातहतका स्थानीय तहलाई रु. १ अर्व, ५ करोड २ हजार, प्रदेश नं. ५ बाट सो मातहतका स्थानीय तहलाई रु. ६० करोड, कर्णाली प्रदेशबाट सो मातहतका स्थानीय तहलाई रु. ८० करोड र सुदूरपश्चिम प्रदेशबाट सो मातहतका स्थानीय तहलाई रु. ६३ करोड उपलब्ध हुने गरी वित्तीय समानीकरण अनुदान सिफारिस गरिएको छ।

च. वित्तीय समानीकरण अनुदान सिफारिसमा प्रयोग गरिएको तथ्याङ्कको स्रोत

आगामी आर्थिक वर्ष २०७७/७८ का लागि प्रदेशबाट स्थानीय तहमा प्रदान गरिने वित्तीय समानीकरण अनुदान सिफारिस गर्दा विभिन्न स्रोतहरूबाट तथ्याङ्क सङ्कलन गरिएको छ, जसको विवरण यसप्रकार रहेको छ-

क्र.सं.	सूचक	स्रोत	प्रयोग
१.	जनसङ्ख्या	राष्ट्रिय जनगणना २०६८, केन्द्रीय तथ्याङ्क विभाग।	प्रदेश तथा स्थानीय तह।
२.	क्षेत्रफल (भूगोल)	नापी विभाग।	प्रदेश तथा स्थानीय तह।
३.	मानव गरिवी सूचकाङ्क	१) नेपाल मानव विकास प्रतिवेदन २०१४, राष्ट्रिय योजना आयोग, २) राष्ट्रिय जनगणना २०६८, केन्द्रीय तथ्याङ्क विभाग।	प्रदेश तथा स्थानीय तह।
४.	प्रदेश तथा स्थानीय तहमा रहेको आर्थिक, सामाजिक असमानता सूचकाङ्क	१) राष्ट्रिय जनगणना २०६८, केन्द्रीय तथ्याङ्क विभाग। २) राष्ट्रिय प्राकृतिक स्रोत तथा वित्त आयोगले गरेको अध्ययन।	प्रदेश तथा स्थानीय तह।
५.	पूर्वाधार विकास क. सडकको घनत्व (सडकमा पहुँच), ख. विद्युतको सुविधा (विद्युतमा पहुँच), ग. सूचना प्रविधिको सुविधा (सूचना प्रविधिमा पहुँच), घ. खानेपानीको सुविधा (खानेपानीमा पहुँच), ङ. सरसफाइ (शौचालयको उपलब्धता)	१) राष्ट्रिय जनगणना २०६८, केन्द्रीय तथ्याङ्क विभाग, २) सडक विभाग, शहरी विकास तथा भवन निर्माण विभाग र स्थानीय पूर्वाधार विभाग ३) नेपाल विद्युत प्राधिकरण, ४) नेपाल दुरसञ्चार कम्पनी लिमिटेड, ५) खानेपानी मन्त्रालय।	प्रदेश तथा स्थानीय तह।
६.	राजस्वको अवस्था	१) महालेखा नियन्त्रकको कार्यालय, २) प्रदेश तथा स्थानीय तह ३) राष्ट्रिय प्राकृतिक स्रोत तथा वित्त आयोगले गरेको अध्ययन।	प्रदेश तथा स्थानीय तह।
७.	खर्चको आवश्यकता	१) महालेखा नियन्त्रकको कार्यालय, २) प्रदेश तथा स्थानीय तह ३) राष्ट्रिय प्राकृतिक स्रोत तथा वित्त आयोगले गरेको अध्ययन।	प्रदेश तथा स्थानीय तह।

छ. वित्तीय समानीकरण अनुदान सिफारिस गर्न लिइएका आधार र ढाँचा तथा सोको व्याख्या तथा विश्लेषण

१. न्यूनतम वित्तीय समानीकरण अनुदान

प्रत्येक प्रदेशबाट मातहतका स्थानीय तहमा उपलब्ध गराइने न्यूनतम वित्तीय समानीकरण अनुदान सम्बन्धमा राष्ट्रिय प्राकृतिक स्रोत तथा वित्त आयोग ऐन, २०७४ को दफा १६ को उपदफा ३ बमोजिम प्रत्येक स्थानीय तहका लागि न्यूनतम अङ्क सिफारिस गरिएको छ। नेपाल सरकारले २५ हजार जनसङ्ख्या भएका स्थानीय तहको सङ्गठन संरचना एकरूप हुने निर्णय गरको हुदाँ पच्चीस हजारसम्म जनसङ्ख्या भएका स्थानीय तहलाई प्रदेश सरकारले न्यूनतम वित्तीय समानीकरण अनुदान रू.१० लाख हस्तान्तरण

गर्नुपर्ने र प्रत्येक स्थानीय तहमा १० हजार (४०%) जनसङ्ख्या थप हुँदा न्यूनतम अनुदान २०% (रू.२ लाख) थप हुने गरी न्यूनतम अनुदान सिफारिस गरिएको छ। त्यस्तै, काठमाडौं महानगरपालिकाको हकमा यसको आन्तरिक राजस्व स्रोतको सम्भाव्यतालाई समेत मध्यनजर गरी रू.१ करोड ५० लाख न्यूनतम अनुदान सिफारिस गरिएको छ।

न्यूनतम वित्तीय समानीकरण अनुदान

क्र सं.	जनसङ्ख्या	न्यूनतम अनुदान (रु. हजारमा)
१	२५,००० भन्दा कम	१०००
२	२५,००० देखि ३५,००० सम्म	१२००
३	३५,००० देखि ४५,००० सम्म	१४००
४	४५,००० देखि ५५,००० सम्म	१६००
५	५५,००० देखि ६५,००० सम्म	१८००
६	६५,००० देखि ७५,००० सम्म	२०००
७	७५,००० देखि ८५,००० सम्म	२२००
८	८५,००० देखि ९५,००० सम्म	२४००
९	९५,००० देखि १०५,००० सम्म	२६००
१०	१०५,००० देखि ११५,००० सम्म	२८००
११	१,१५,००० देखि १,२५,००० सम्म	३०००
१२	१,२५,००० देखि १,३५,००० सम्म	३२००
१३	१,३५,००० देखि १,४५,००० सम्म	३४००
१४	१,४५,००० देखि १५५,००० सम्म	३६००
१५	१५५,००० देखि १६५,००० सम्म	३८००
१६	१६५,००० देखि १७५,००० सम्म	४०००
१७	१७५,००० देखि १८५,००० सम्म	४२००
१८	१८५,००० देखि १९५,००० सम्म	४४००
१९	१९५,००० देखि २०५,००० सम्म	४६००
२०	२०५,००० देखि २१५,००० सम्म	४८००
२१	२१५,००० देखि २२५,००० सम्म	५०००
२२	२२५,००० देखि २३५,००० सम्म	५२००
२३	२३५,००० देखि २४५,००० सम्म	५४००
२४	२४५,००० देखि २५५,००० सम्म	५६००
२५	२५५,००० देखि २६५,००० सम्म	५८००
२६	२६५,००० देखि २७५,००० सम्म	६०००
२७	२७५,००० देखि २८५,००० सम्म	६२००
२८	२८५,००० देखि २९५,००० सम्म	६४००
२९	२९५,००० देखि ४१५,००० सम्म	८८००
३०	४,१५,००० भन्दा बढी	१५०००

यसरी आर्थिक वर्ष २०७७/७८ का लागि प्रदेश नं. १ बाट सो मातहतका स्थानीय तहलाई रु. १७ करोड ७६ लाख, प्रदेश नं. २ बाट सो मातहतका स्थानीय तहलाई रु. १८ करोड ९८ लाख, बागमती प्रदेशबाट सो मातहतका स्थानीय तहलाई रु. १८ करोड ६ लाख, गण्डकी प्रदेशबाट सो मातहतका स्थानीय तहलाई रु. १० करोड ४८ लाख, प्रदेश नं. ५ बाट सो मातहतका स्थानीय तहलाई रु. १५ करोड ६६ लाख, कर्णाली प्रदेशबाट सो मातहतका स्थानीय तहलाई रु. ८ करोड ५८ लाख र

सुदूरपश्चिम प्रदेशबाट सो मातहतका स्थानीय तहलाई रु. १० करोड ७२ लाख न्यूनतम वित्तीय समानीकरण अनुदान उपलब्ध हुने गरी सिफारिस गरिएको छ।

२. सूत्रमा आधारित वित्तीय समानीकरण अनुदान

प्रदेशहरूबाट वित्तीय समानीकरण अनुदानका लागि विनियोजन हुने कुल रकममध्ये न्यूनतम अनुदान रकम छुट्टाइसकेपछि बाँकी हुन आउने रकमलाई मानव विकासको अवस्था, आर्थिक सामाजिक असमानता, पूर्वाधारको अवस्था, राजस्वको अवस्था र खर्चको आवश्यकता गरी ५ वटा शीर्षकगत आधारमा मूल्याङ्कन गरी सिफारिस गरिएको छ। यसरी आर्थिक वर्ष २०७७/७८ का लागि प्रदेश नं. १ बाट सो मातहतका स्थानीय तहलाई रु. ८२ करोड २४ लाख, प्रदेश नं. २ बाट सो मातहतका स्थानीय तहलाई रु. ८१ करोड २ लाख, बागमती प्रदेशबाट सो मातहतका स्थानीय तहलाई रु. १ अर्ब ६ करोड ९४ लाख, गण्डकी प्रदेशबाट सो मातहतका स्थानीय तहलाई रु. ९४ करोड ५२ लाख २ हजार, प्रदेश नं. ५ बाट सो मातहतका स्थानीय तहलाई रु. ४४ करोड ३४ लाख, कर्णाली प्रदेशबाट सो मातहतका स्थानीय तहलाई रु. ७१ करोड ४२ लाख र सुदूरपश्चिम प्रदेशबाट सो मातहतका स्थानीय तहलाई रु. ५२ करोड २८ लाख सूत्रमा आधारित वित्तीय समानीकरण अनुदान उपलब्ध हुने गरी सिफारिस गरिएको छ।

आयोगले आगामी आर्थिक वर्ष २०७७/७८ का लागि प्रत्येक प्रदेश सरकारबाट मातहतका स्थानीय तहलाई उपलब्ध गराउनुपर्ने वित्तीय समानीकरण अनुदान रकम देहायका विस्तृत आधार र ढाँचामा निर्धारण गरी प्रदेश सरकारलाई सिफारिस गरिएको छ-

क्र.सं.	आधार (सूचक)	आन्तरिक ढाँचा (उपसूचकको भार प्रतिशतमा)	ढाँचा (भार प्रतिशतमा)
१.	मानव विकास सूचकाङ्क		१० %
२.	आर्थिक सामाजिक असमानता		५ %
३.	पूर्वाधार विकासको अवस्था क. सडकको घनत्व (सडकमा पहुँच), ख. विद्युतको सुविधा (विद्युतमा पहुँच), ग. सूचना प्रविधिको सुविधा (सूचना प्रविधिमा पहुँच), घ. खानेपानीको सुविधा (खानेपानीमा पहुँच), ङ. सरसफाइ (शौचालयको उपलब्धता)।	 ६० % १० % १० % १० % १० %	१० %
४.	राजस्वको अवस्था		५ %
५.	खर्चको आवश्यकता		७० %
जम्मा			**१००%**

(क) मानव विकास सूचकाङ्क

सन् २०१४ मा प्रकाशित नेपाल मानव विकास प्रतिवेदनको आधारमा स्थानीय तहको मानव गरिबी सूचकाङ्क निर्माण गरिएको छ। जुन स्थानीय तहको मानव गरिवी सूचकाङ्क बढी छ, त्यस स्थानीय तहले आफ्नो क्षेत्रका जनताको जीवनस्तर उकास्न विशेष ध्यान दिनुपर्ने हुन्छ, सोका लागि स्वभाविक रूपमा खर्चको आवश्यकता पर्दछ। यसै प्रयोजनका लागि कुल भार मध्ये मानव विकास सूचकाङ्कलाई १० प्रतिशत भार दिइएको छ।

(ख) आर्थिक सामाजिक असमानता

आर्थिक सामाजिक असमानताको अवस्था उच्च रहेका स्थानीय तहले विकास निर्माण तथा सार्वजनिक सेवा प्रवाह गर्ने कार्यमा प्रभावकारिता ल्याउन थप खर्च गर्नुपर्ने हुन्छ।तसर्थ,: आर्थिक सामाजिक असमानता सूचकाङ्कलाई ५ प्रतिशत भार दिइएको छ।

(ग) पूर्वाधार विकास

स्थानीय तहमा उपलब्ध सडक, विद्युत, सूचना प्रविधि, खानेपानी र सरसफाइको पहुँच तथा उपलब्धतालाई आधार मानी पूर्वाधार सूचक तयार गरिएको छ। पूर्वाधार विकास सूचकलाई १० प्रतिशत भार दिई उक्त भारलाई १०० प्रतिशत मानि सो अन्तर्गत पूर्वाधार विकासको महत्त्वपूर्ण क्षेत्रको रूपमा रहेको सडकको घनत्वलाई ६० प्रतिशत, विद्युत सुविधालाई १० प्रतिशत, सूचना प्रविधिलाई १० प्रतिशत, खानेपानी सुविधालाई १० प्रतिशत र सरसफाइ (शौचालय) को उपलब्धतालाई १० प्रतिशत भार दिइएको छ। यसप्रकार पूर्वाधार विकाससम्बन्धी उल्लिखित सडक, विद्युत, सूचना प्रविधि, खानेपानी र सरसफाइसम्बन्धी सूचक राम्रो भएका स्थानमा कम लगानी र त्यस्ता सूचकहरूको उपलब्धता न्यून भएको स्थानमा बढी लगानी गर्ने गरी आयोगले वित्तीय समानीकरण अनुदान सिफारिस गरेको छ।

(घ) राजस्वको अवस्था

संवैधानिक व्यवस्थाअनुसार आयोगले वित्तीय समानीकरण अनुदानको सिफारिस गर्दा खर्चको आवश्यकताका अलावा प्रत्येक स्थानीय तहको राजस्वको क्षमता विश्लेषण गर्नुपर्ने हुन्छ जसका लागि प्रत्येक स्थानीय तहको राजस्व उठाउन सक्ने सम्भाव्यता, राजस्वको दायराको विस्तारको अवस्था, राजस्व उठाउन प्रयोगमा ल्याएका करका दरहरू, राजस्व सङ्कलनको कुल आकार र प्रत्येक स्थानीय तहको राजस्व उठाउन सक्ने क्षमता समेतको विश्लेषण गर्नुपर्ने हुन्छ।

राष्ट्रिय प्राकृतिक स्रोत तथा वित्त आयोग ऐन, २०७४ को दफा १६ को उपदफा (१) को (च) ले समेत आयोगले वित्तीय समानीकरण अनुदान सिफारिस गर्दा स्थानीय तहको राजस्वको अवस्था र उठाउन सक्ने क्षमतालाई आधार लिनुपर्ने भन्ने व्यवस्था गरेको छ।यसै सन्दर्भमा नेपालले अवलम्बन गरेको सङ्घीयताको विषय नेपालका लागि नौलो रहनुका साथै स्थानीय तहको संस्थागत एवम् प्रशासनिक संरचनाहरूमा दिगोपना आइसकेको अवस्था देखिँदैन जसले गर्दा स्थानीय तहले राजस्वको अवस्था र राजस्व उठाउन सक्ने क्षमताका बारेमा यथेस्ट कार्यसम्पादन गर्न सकेको अवस्था देखिँदैन।

तसर्थ,, यस सूचकका लागि आयोगले प्रत्येक स्थानीय तहले राजस्व सङ्कलनमा गरेका प्रयासहरू र उनीहरूले उठाएको राजस्वको अवस्थाको तथ्याङ्क सङ्कलन गरी विश्लेषण गर्दा प्रायः सबै स्थानीय तहले राजस्व सङ्कलन गरेको र राजस्व सङ्कलन गर्ने थप प्रयास गरेको देखिएकोले प्रत्येक प्रदेश मातहतका स्थानीय तहलाई वित्तीय समानीकरण अनुदान सिफारिस गर्ने प्रयोजनार्थ राजस्वको अवस्था सूचकका लागि समान अंकभार प्रदान गरिएको छ।

(ङ) खर्चको आवश्यकता

संविधानको धारा ६० को उपधारा (५) ले प्रदेशले स्थानीय तहको खर्चको आवश्यकता र राजस्व क्षमताको आधारमा वित्तीय अन्तर (Fiscal Gap) पत्ता लगाई सोका आधारमा सम्बन्धित स्थानीय तहलाई

अन्तर-सरकारी वित्तीय हस्तान्तरण गर्नुपर्नेतर्फ मार्गदर्शन गरेको परिप्रेक्ष्यमा सो वित्तीय अन्तर निर्धारणसम्बन्धी अध्ययनको कार्य आयोगबाट समेत भइरहेको हुँदा यसको पूर्ण प्रतिवेदनसहित स्थानीय तहको खर्चको आवश्यकतासम्बन्धी तथ्याङ्कीय विवरण आउन समय लाग्ने भएकोले आगामी आर्थिक वर्ष २०७७/७८ को लागि वित्तीय समानीकरण अनुदान सिफारिस गर्दा स्थानीय तहको खर्चको आवश्यकता यकिन गर्न आर्थिक वर्ष २०७५/७६ को यथार्थ खर्च उपर आयोगबाट तत्काल गरिएको अध्ययनलाई आधार लिइएको छ। प्रत्येक स्थानीय तहले संविधानले दिएको जिम्मेवारीअनुरूपको शिक्षा, स्वास्थ्य, खानेपानी, पूर्वाधार, सार्वजनिक सेवा लगायतका दैनन्दिन सेवाहरू उपलब्ध गराउनुपर्ने र सो क्षेत्रको समुचित विकास निर्माणको कार्य समेत सन्तुलित ढङ्गले गर्नुपर्ने हुँदा त्यस्ता स्थानीय तहलाई विकासको दृष्टिकोणले औसत स्तरमा ल्याउनु पर्दछ भन्ने अभिप्रायका साथ यस सूचकाङ्कलाई ७० प्रतिशत भार दिइएको छ।

ज. प्रदेश सरकारबाट स्थानीय तहमा प्राप्त हुने वित्तीय समानीकरण अनुदानबाट प्राप्त रकमको उपयोग र यससम्बन्धी सुझावः

स्थानीय तहले वित्तीय समानीकरण अनुदानबाट प्राप्त हुने रकमको उपयोग निम्नानुसार हुने गरी गर्न राष्ट्रिय प्राकृतिक स्रोत तथा वित्त आयोगले सुझाव प्रदान गरेको छ-

१. वित्तीय समानीकरण अनुदान रकमको प्रयोग जुन उद्देश्यका लागि प्राप्त भएको हो सोही प्रयोजनमा खर्च गर्नुपर्ने।

२. प्रत्येक स्थानीय तहको खर्चको आवश्यकता र राजस्वको क्षमता बीचको वित्तीय अन्तर (Fiscal Gap) का आधारमा देखिएको अन्तर परिपूर्ति गर्नमा उपयोग गर्नुपर्ने।

३. संविधानको अनुसूची अनुसार स्थानीय तहलाई प्राप्त एकल र साझा सूची बमोजिमका जिम्मेवारी अनुसारको कार्यमा उपयोग गर्नुपर्ने।

४. सम्बन्धित स्थानीय तहको शिक्षा, स्वास्थ्य, खानेपानी जस्ता अत्यावश्यक सेवा उपलब्ध गराउन, अन्य स्थानीय तहसँग प्रतिस्पर्धा गर्दै सन्तुलित विकास गर्न गराउन, स्थानीय तहमा रहेको सडक, सिँचाइ, विद्युत, र लगायतकासञ्चा पूर्वाधार विकास गर्न तथा संविधानले प्रत्याभूत गरेको खर्च जिम्मेवारी पूरा गर्न उपयोग गर्नुपर्ने।

५. पछाडि परेका स्थानीय तह (पालिका) लाई राष्ट्रिय तथा प्रादेशिक विकासको औसत स्तरमा ल्याउन उपयोग गर्नुपर्ने।

६. सम्वद्ध पालिकालाई सम्बन्धित प्रदेशभित्र अरु पालिका सरह संस्थागत तथा आर्थिक सामाजिक रूपमा समान स्तरमा उभ्याउन उपयोग गर्नुपर्ने।

७. नजिकको सरकारको हैसियतले जनतालाई स्थानीय सरकारको अनुभूति हुने गरी दैनिक अत्यावश्यकिय वस्तु तथा सेवा सरल, सहज र सर्वसुलभ ढङ्गले गाउँ टोल नगरमै उपलब्ध गराउन सघाउ पुऱ्याउन उपयोग गर्नुपर्ने।

८. संविधानले निर्देश गरेका मौलिक हक र राज्यका निर्देशक सिद्धान्तबमोजिम स्थानीय तहको आर्थिक विकासमा योगदान पुऱ्याउन उपयोग गर्नुपर्ने।

९. समाजका सबै वर्ग, क्षेत्र, समुदाय, जातजाती, अल्पसंख्यक, सीमान्तकृत, अशक्त र असहायहरूको सशक्तिकरण गर्न र स्थानीय तहलाई विकासको मूलप्रवाहमा ल्याउन उपयोग गर्नुपर्ने।

१०. प्रत्येक स्थानीय तहको भौगोलिक अवस्थितिलाई विश्लेषण गर्दा ती तहको अलग अलग भौगोलिक विषमता रहेको अवस्थामा तहगत असन्तुलन कम गर्न, गरिबीको अवस्थालाई न्यूनीकरण गर्न, आर्थिक सामाजिक असमानता न्यूनीकरण गर्न, बञ्चितिकरणको अन्त्य गर्दै सबै क्षेत्र, वर्ग, समूदाय, जातजाति, अल्पसंख्यक, सीमान्तकृत, अशक्त र असहाय लगायतको सशक्तिकरण गरी सबै स्थानीय तहलाई विकासको मूल प्रवाहमा ल्याउने प्रयोजनार्थ वित्तीय समानीकरण अनुदानको बाँडफाँड र उपयोग गर्नुपर्ने हुन्छ।

११. अध्ययन भ्रमण, वैदेशिक भ्रमण, प्रशासनिक एवम् कार्यालय सञ्चालन जस्ता शीर्षक वा विषयमा स्थानीय तहले वित्तीय समानीकरण अनुदानबाट खर्च गर्न नहुने।

द्रष्टव्यः

क) आर्थिक वर्ष २०७७/७८ का लागि प्रदेश सरकारले स्थानीय तहलाई प्रदान गर्ने वित्तीय समानीकरण अनुदानसम्बन्धी सिफारिस प्रदेशअनुसार तालिका - ३.५ सम्ममा समावेश गरिएको छ।

तालिका - ३.५ प्रदेश सरकारबाट स्थानीय तहलाई हस्तान्तरण हुने वित्तीय समानीकरण अनुदान

क. प्रदेश नं. १

जिल्ला	स्थानीय तहको कोड	स्थानीय तहको नाम	वित्तीय समानीकरण अनुदान (रु.हजारमा)		
			न्यूनतम अनुदान	सूत्रमा आधारित अनुदान	जम्मा
ताप्लेजुङ	१०१०१	फक्ताङलुङ गाउँपालिका	१०००	६०२७	७०२७
ताप्लेजुङ	१०१०२	मिक्वाखोला गाउँपालिका	१०००	६०२१	७०२१
ताप्लेजुङ	१०१०३	मेरिङदेन गाउँपालिका	१०००	६०२५	७०२५
ताप्लेजुङ	१०१०४	मैवाखोला गाउँपालिका	१०००	६०१३	७०१३
ताप्लेजुङ	१०१०५	आठराई त्रिवेणी गाउँपालिका	१०००	६०११	७०११
ताप्लेजुङ	१०१०६	फुङलिङ नगरपालिका	१२००	५९७०	७१७०
ताप्लेजुङ	१०१०७	पाथिभरा याङवराक गाउँपालिका	१०००	५९९७	६९९७
ताप्लेजुङ	१०१०८	सिरीजङ्घा गाउँपालिका	१०००	६०३२	७०३२
ताप्लेजुङ	१०१०९	सिदिङ्वा गाउँपालिका	१०००	६०१८	७०१८
संखुवासभा	१०२०१	भोटखोला गाउँपालिका	१०००	६०३४	७०३४
संखुवासभा	१०२०२	मकालु गाउँपालिका	१०००	६०३९	७०३९
संखुवासभा	१०२०३	सिलीचोङ गाउँपालिका	१०००	६०२०	७०२०
संखुवासभा	१०२०४	चिचिला गाउँपालिका	१०००	५९९३	६९९३
संखुवासभा	१०२०५	सभापोखरी गाउँपालिका	१०००	६०२२	७०२२
संखुवासभा	१०२०६	खाँदबारी नगरपालिका	१२००	६००६	७२०६
संखुवासभा	१०२०७	पाँचखपन नगरपालिका	१०००	६०२३	७०२३
संखुवासभा	१०२०८	चैनपुर नगरपालिका	१२००	५९८७	७१८७
संखुवासभा	१०२०९	मादी नगरपालिका	१०००	६०१२	७०१२

जिल्ला	स्थानीय तहको कोड	स्थानीय तहको नाम	वित्तीय समानीकरण अनुदान (रु.हजारमा)		
			न्यूनतम अनुदान	सूत्रमा आधारित अनुदान	जम्मा
संखुवासभा	१०२१०	धर्मदेवी नगरपालिका	१०००	६००६	७००६
सोलुखुम्बु	१०३०१	खुम्बु पासाङल्हामु गाउँपालिका	१०००	६०२३	७०२३
सोलुखुम्बु	१०३०२	माहाकुलुङ गाउँपालिका	१०००	६०३६	७०३६
सोलुखुम्बु	१०३०३	सोताङ गाउँपालिका	१०००	६०२८	७०२८
सोलुखुम्बु	१०३०४	माप्य दुधकोशी गाउँपालिका	१०००	६०२५	७०२५
सोलुखुम्बु	१०३०५	थुलुङ दुधकोशी गाउँपालिका	१०००	६०४५	७०४५
सोलुखुम्बु	१०३०६	नेचासल्यान गाउँपालिका	१०००	६०१४	७०१४
सोलुखुम्बु	१०३०७	सोलुदुधकुण्ड नगरपालिका	१०००	६०२५	७०२५
सोलुखुम्बु	१०३०८	लिखु पिके गाउँपालिका	१०००	६००१	७००१
ओखलढुङ्गा	१०४०१	चिशंखुगढी गाउँपालिका	१०००	६०००	७०००
ओखलढुङ्गा	१०४०२	सिद्धिचरण नगरपालिका	१२००	५९७१	७१७१
ओखलढुङ्गा	१०४०३	मोलुङ्ग गाउँपालिका	१०००	६०००	७०००
ओखलढुङ्गा	१०४०४	खिजीदेम्बा गाउँपालिका	१०००	६००४	७००४
ओखलढुङ्गा	१०४०५	लिखु गाउँपालिका	१०००	५९९३	६९९३
ओखलढुङ्गा	१०४०६	चम्पादेवी गाउँपालिका	१०००	६०१९	७०१९
ओखलढुङ्गा	१०४०७	सुनकोशी गाउँपालिका	१०००	६००६	७००६
ओखलढुङ्गा	१०४०८	मानेभन्ज्याङ्ग गाउँपालिका	१०००	५९९७	६९९७
खोटाङ	१०५०१	केपिलासगढी गाउँपालिका	१०००	५९९८	६९९८
खोटाङ	१०५०२	ऐसेलुखर्क गाउँपालिका	१०००	५९९८	६९९८
खोटाङ	१०५०३	रावा बेसी गाउँपालिका	१०००	५९७२	६९७२
खोटाङ	१०५०४	हलेसी तुवाचुङ नगरपालिका	१२००	५९७५	७१७५
खोटाङ	१०५०५	दिक्तेल रुपाकोट मझुवागढी नगरपालिका	१६००	५९६२	७५६२
खोटाङ	१०५०६	साकेला गाउँपालिका	१०००	५९६४	६९६४
खोटाङ	१०५०७	दिप्रुङ चुइचुम्मा गाउँपालिका	१०००	५९८८	६९८८
खोटाङ	१०५०८	खोटेहाङ गाउँपालिका	१०००	५९९२	६९९२
खोटाङ	१०५०९	जन्तेढुङ्गा गाउँपालिका	१०००	६०००	७०००
खोटाङ	१०५१०	बराहपोखरी गाउँपालिका	१०००	५९९४	६९९४
भोजपुर	१०६०१	षडानन्द नगरपालिका	१२००	५९७६	७१७६
भोजपुर	१०६०२	साल्पासिलिछो गाउँपालिका	१०००	६००८	७००८
भोजपुर	१०६०३	टेम्केमैयुङ गाउँपालिका	१०००	५९९८	६९९८
भोजपुर	१०६०४	भोजपुर नगरपालिका	१२००	५९४५	७१४५
भोजपुर	१०६०५	अरुण गाउँपालिका	१०००	५९८३	६९८३
भोजपुर	१०६०६	पौवा दुङ्मा गाउँपालिका	१०००	५९९९	६९९९
भोजपुर	१०६०७	रामप्रसाद राई गाउँपालिका	१०००	५९९७	६९९७
भोजपुर	१०६०८	हतुवागढी गाउँपालिका	१०००	६०१९	७०१९
भोजपुर	१०६०९	आमचोक गाउँपालिका	१०००	६०१६	७०१६
धनकुटा	१०७०१	महालक्ष्मी नगरपालिका	१०००	५९७९	६९७९
धनकुटा	१०७०२	पाखिबास नगरपालिका	१०००	५९४३	६९४३
धनकुटा	१०७०३	छथर जोरपाटी गाउँपालिका	१०००	५९८३	६९८३
धनकुटा	१०७०४	धनकुटा नगरपालिका	१४००	५९५८	७३५८
धनकुटा	१०७०५	सहिदभूमि गाउँपालिका	१०००	५९९८	६९९८

जिल्ला	स्थानीय तहको कोड	स्थानीय तहको नाम	वित्तीय समानीकरण अनुदान (रु.हजारमा)		
			न्यूनतम अनुदान	सूत्रमा आधारित अनुदान	जम्मा
धनकुटा	१०७०६	साँगुरीगढी गाउँपालिका	१०००	५९८६	६९८६
धनकुटा	१०७०७	चौविसे गाउँपालिका	१०००	५९८१	६९८१
तेह्रथुम	१०८०१	आठराई गाउँपालिका	१०००	५९९६	६९९६
तेह्रथुम	१०८०२	फेदाप गाउँपालिका	१०००	५९७७	६९७७
तेह्रथुम	१०८०३	मेन्छयायेम गाउँपालिका	१०००	५९८०	६९८०
तेह्रथुम	१०८०४	म्याङ्गलुङ्ग नगरपालिका	१०००	५८९९	६८९९
तेह्रथुम	१०८०५	लालीगुराँस नगरपालिका	१०००	५९६२	६९६२
तेह्रथुम	१०८०६	छथर गाउँपालिका	१०००	५९९१	६९९१
पाँचथर	१०९०१	याङवरक गाउँपालिका	१०००	५९९५	६९९५
पाँचथर	१०९०२	हिलिहाङ्ग गाउँपालिका	१०००	५९९५	६९९५
पाँचथर	१०९०३	फालेलुङ्ग गाउँपालिका	१०००	६००६	७००६
पाँचथर	१०९०४	फिदिम नगरपालिका	१६००	६००४	७६०४
पाँचथर	१०९०५	फाल्गुनन्द गाउँपालिका	१०००	६००२	७००२
पाँचथर	१०९०६	कुम्मायक गाउँपालिका	१०००	६०११	७०११
पाँचथर	१०९०७	तुम्बेवा गाउँपालिका	१०००	६०२०	७०२०
पाँचथर	१०९०८	मिक्लाजुङ गाउँपालिका	१०००	६००८	७००८
इलाम	११००१	माई जोगमाई गाउँपालिका	१०००	५९७३	६९७३
इलाम	११००२	सन्दकपुर गाउँपालिका	१०००	५९७१	६९७१
इलाम	११००३	इलाम नगरपालिका	१६००	५९८०	७५८०
इलाम	११००४	देउमाई नगरपालिका	१२००	५९९३	७१९३
इलाम	११००५	फाकफोकथुम गाउँपालिका	१०००	५९७३	६९७३
इलाम	११००६	माङसेबुङ गाउापालिका	१०००	५९९१	६९९१
इलाम	११००७	चुलाचुली गाउँपालिका	१०००	५९८६	६९८६
इलाम	११००८	माई नगरपालिका	१२००	६०२७	७२२७
इलाम	११००९	सूर्योदय नगरपालिका	१८००	५९५१	७७५१
इलाम	११०१०	रोङ गाउँपालिका	१०००	५९७२	६९७२
झापा	१११०१	मेचीनगर नगरपालिका	२८००	६०८६	८८८६
झापा	१११०२	बुद्धशान्ति गाउँपालिका	१४००	५९९८	७३९८
झापा	१११०३	अर्जुनधारा नगरपालिका	१८००	५९४१	७७४१
झापा	१११०४	कन्काई नगरपालिका	१४००	५९२२	७३२२
झापा	१११०५	शिवसताक्षी नगरपालिका	१८००	५९९१	७७९१
झापा	१११०६	कमल गाउँपालिका	१४००	५९९०	७३९०
झापा	१११०७	दमक नगरपालिका	२२००	६०६१	८२६१
झापा	१११०८	गौरादह नगरपालिका	१६००	६०१७	७६१७
झापा	१११०९	गौरीगन्ज गाउँपालिका	१२००	६००४	७२०४
झापा	१११‍१०	झापा गाउँपालिका	१२००	६०१२	७२१२
झापा	११११	बाह्रदशी गाउँपालिका	१२००	५९९७	७१९७
झापा	११११२	बिर्तामोड नगरपालिका	२२००	६००७	८२०७
झापा	११११३	हल्दीबारी गाउँपालिका	१२००	५९९२	७१९२
झापा	११११४	भद्रमपुर नगरपालिका	२०००	६०२५	८०२५
झापा	११११५	कचनकवल गाउँपालिका	१४००	६०२२	७४२२

जिल्ला	स्थानीय तहको कोड	स्थानीय तहको नाम	वित्तीय समानीकरण अनुदान (रु.हजारमा)		
			न्यूनतम अनुदान	सूत्रमा आधारित अनुदान	जम्मा
मोरङ	११२०१	मिक्लाजुङ्ग गाउँपालिका	१२००	५९९६	७१९६
मोरङ	११२०२	लेटाङ नगरपालिका	१२००	५९९१	७१९१
मोरङ	११२०३	केराबारी गाउँपालिका	१२००	६००३	७२०३
मोरङ	११२०४	सुन्दरहरैंचा नगरपालिका	२२००	५९८३	८१८३
मोरङ	११२०५	बेलबारी नगरपालिका	२०००	५९६९	७९६९
मोरङ	११२०६	कानेपोखरी गाउँपालिका	१४००	५९९५	७३९५
मोरङ	११२०७	पथरी शनिश्चरे नगरपालिका	१८००	५९२७	७७२७
मोरङ	११२०८	उर्लाबारी नगरपालिका	१६००	५९६२	७५६२
मोरङ	११२०९	रतुवामाई नगरपालिका	१८००	६०३१	७८३१
मोरङ	११२१०	सुनवर्षी नगरपालिका	१६००	६०२४	७६२४
मोरङ	११२११	रंगेली नगरपालिका	१६००	६००९	७६०९
मोरङ	११२१२	ग्रामथान गाउँपालिका	१२००	५९९५	७१९५
मोरङ	११२१३	बुढीगंगा गाउँपालिका	१४००	६००४	७४०४
मोरङ	११२१४	विराटनगर महानगरपालिका	५०००	६०६८	११०६८
मोरङ	११२१५	कटहरी गाउँपालिका	१४००	६०१०	७४१०
मोरङ	११२१६	धनपालथान गाउँपालिका	१४००	६०१६	७४१६
मोरङ	११२१७	जहदा गाउँपालिका	१४००	६०२८	७४२८
सुनसरी	११३०१	धरान उपमहानगरपालिका	३४००	६१३५	९५३५
सुनसरी	११३०२	बराहक्षेत्र नगरपालिका	२२००	६०६९	८२६९
सुनसरी	११३०३	कोशी गाउँपालिका	१४००	६०४३	७४४३
सुनसरी	११३०४	भोक्राहा नरसिंह गाउँपालिका	१४००	६०३४	७४३४
सुनसरी	११३०५	रामधुनी नगरपालिका	१६००	६०३३	७६३३
सुनसरी	११३०६	इटहरी उपमहानगरपालिका	३४००	६०७०	९४७०
सुनसरी	११३०७	दुहबी नगरपालिका	१८००	५९६१	७७६१
सुनसरी	११३०८	गढी गाउँपालिका	१२००	६०११	७२११
सुनसरी	११३०९	इनरुवा नगरपालिका	१८००	६००९	७८०९
सुनसरी	११३१०	हरिनगर गाउँपालिका	१४००	६०३३	७४३३
सुनसरी	११३११	देवानगन्ज गाउँपालिका	१४००	६०१७	७४१७
सुनसरी	११३१२	बर्जु गाउँपालिका	१२००	६०१३	७२१३
उदयपुर	११४०१	बेलका नगरपालिका	१४००	६०३९	७४३९
उदयपुर	११४०२	चौदण्डीगढी नगरपालिका	१६००	५९९१	७५९१
उदयपुर	११४०३	त्रियुगा नगरपालिका	२४००	६०८२	८४८२
उदयपुर	११४०४	रौतामाई गाउँपालिका	१०००	६००५	७००५
उदयपुर	११४०५	लिम्चुङ्बुङ गाउँपालिका	१०००	६००३	७००३
उदयपुर	११४०६	ताप्ली गाउँपालिका	१०००	६०१२	७०१२
उदयपुर	११४०७	कटारी नगरपालिका	१८००	५९७६	७७७६
उदयपुर	११४०८	उदयपुरगढी गाउँपालिका	१२००	६०७०	७२७०

ख. प्रदेश नं. २

जिल्ला	स्थानीय तहको कोड	स्थानीय तहको नाम	वित्तीय समानीकरण अनुदान (रु. हजारमा)		
			न्यूनतम अनुदान	सूत्रमा आधारित अनुदान	जम्मा

जिल्ला	स्थानीय तहको कोड	स्थानीय तहको नाम	वित्तीय समानीकरण अनुदान (रु. हजारमा)		
			न्यूनतम अनुदान	सूत्रमा आधारित अनुदान	जम्मा
सप्तरी	२०१०१	सप्तकोशी नगरपालिका	१०००	५९१२	६९१२
सप्तरी	२०१०२	कन्चनरुप नगरपालिका	१६००	५९५९	७५५९
सप्तरी	२०१०३	अग्मीसयर कृष्ण सवरन गाउँपालिका	१२००	५९६०	७१६०
सप्तरी	२०१०४	रुपनी गाउँपालिका	१२००	५९५६	७१५६
सप्तरी	२०१०५	शम्भुनाथ नगरपालिका	१४००	५९६६	७३६६
सप्तरी	२०१०६	खडक नगरपालिका	१६००	५९५२	७५५२
सप्तरी	२०१०७	सुरुङ्गा नगरपालिका	१४००	५९४५	७३४५
सप्तरी	२०१०८	बलान बिहुल गाउँपालिका	१०००	५९४५	६९४५
सप्तरी	२०१०९	बोदेबरसाईन नगरपालिका	१४००	५९६८	७३६८
सप्तरी	२०११०	डाक्नेश्वरी नगरपालिका	१४००	५९५०	७३५०
सप्तरी	२०१११	राजगढ गाउँपालिका	१२००	५९५८	७१५८
सप्तरी	२०११२	विष्णुपुर गाउँपालिका	१०००	५९४५	६९४५
सप्तरी	२०११३	राजविराज नगरपालिका	२०००	५९८३	७९८३
सप्तरी	२०११४	महादेवा गाउँपालिका	१२००	५९४८	७१४८
सप्तरी	२०११५	तिरहुत गाउँपालिका	१०००	५९४१	६९४१
सप्तरी	२०११६	हनुमाननगर कङ्कालिनी नगरपालिका	१६००	५९६०	७५६०
सप्तरी	२०११७	तिलाठी कोइलाडी गाउँपालिका	१२००	५९५६	७१५६
सप्तरी	२०११८	छिन्नमस्ता गाउँपालिका	१२००	५९५२	७१५२
सिरहा	२०२०१	लहान नगरपालिका	२४००	५९९५	८३९५
सिरहा	२०२०२	धनगढीमाई नगरपालिका	१६००	५९६०	७५६०
सिरहा	२०२०३	गोलबजार नगरपालिका	१६००	५९५२	७५५२
सिरहा	२०२०४	मिर्चैया नगरपालिका	१६००	५९५५	७५५५
सिरहा	२०२०५	कर्जन्हा नगरपालिका	१२००	५९६५	७१६५
सिरहा	२०२०६	कल्याणपुर नगरपालिका	१६००	५९४१	७५४१
सिरहा	२०२०७	नरहा गाउँपालिका	१०००	५९४०	६९४०
सिरहा	२०२०८	विष्णुपुर गाउँपालिका	१०००	५९४७	६९४७
सिरहा	२०२०९	अर्नमा गाउँपालिका	१०००	५९५२	६९५२
सिरहा	२०२१०	सुखीपुर नगरपालिका	१४००	५९२५	७३२५
सिराहा	२०२११	लक्ष्मीपुर पतारी गाउँपालिका	१२००	५९५४	७१५४
सिरहा	२०२१२	सखुवानान्कारकट्टी गाउँपालिका	१०००	५९५०	६९५०
सिरहा	२०२१३	भगवानपुर गाउँपालिका	१०००	५९५१	६९५१
सिरहा	२०२१४	नवराजपुर गाउँपालिका	१०००	५९४६	६९४६
सिरहा	२०२१५	बरियारपट्टी गाउँपालिका	१२००	५९५१	७१५१
सिरहा	२०२१६	औरही गाउँपालिका	१०००	५९५०	६९५०
सिरहा	२०२१७	सिराहा नगरपालिका	२२००	६००४	८२०४
धनुषा	२०३०१	गणेशमान चारनाथ नगरपालिका	१४००	५९६४	७३६४
धनुषा	२०३०२	धनुषाधाम नगरपालिका	१६००	५९५२	७५५२
धनुषा	२०३०३	मिथिला नगरपालिका	१६००	५९६७	७५६७
धनुषा	२०३०४	बटेश्वर गाउँपालिका	१०००	५९४१	६९४१
धनुषा	२०३०५	क्षिरेश्वरनाथ नगरपालिका	१४००	५९०५	७३०५
धनुषा	२०३०६	लक्ष्मीनिया गाउँपालिका	१२००	५९५२	७१५२

जिल्ला	स्थानीय तहको कोड	स्थानीय तहको नाम	वित्तीय समानीकरण अनुदान (रु. हजारमा)		
			न्यूनतम अनुदान	सूत्रमा आधारित अनुदान	जम्मा
धनुषा	२०३०७	मिथिला बिहारी नगरपालिका	१२००	५९५५	७१५५
धनुषा	२०३०८	हंसपुर नगरपालिका	१४००	५९७२	७३७२
धनुषा	२०३०९	सबैला नगरपालिका	१६००	५९८५	७५८५
धनुषा	२०३१०	शहीदनगर नगरपालिका	१६००	५९८३	७५८३
धनुषा	२०३११	कमला नगरपालिका	१४००	५९७८	७३७८
धनुषा	२०३१२	जनक नन्दिनी गाउँपालिका	१२००	५९५१	७१५१
धनुषा	२०३१३	बिदेह नगरपालिका	१२००	५९३३	७१३३
धनुषा	२०३१४	औरही गाउँपालिका	१०००	५९४६	६९४६
धनुषा	२०३१५	जनकपुरधाम उपमहानगरपालिका	३८००	६०९८	९८९८
धनुषा	२०३१६	धनौजी गाउँपालिका	१०००	५९४८	६९४८
धनुषा	२०३१७	नगराइन नगरपालिका	१४००	५९१९	७३१९
धनुषा	२०३१८	मुखियापट्टी मुसहरमिया गाउँपालिका	१२००	५८९२	७०९२
महोत्तरी	२०४०१	बर्दिबास नगरपालिका	१८००	६००७	७८०७
महोत्तरी	२०४०२	गौशाला नगरपालिका	२०००	५९७३	७९७३
महोत्तरी	२०४०३	सोनमा गाउँपालिका	१४००	५९७९	७३७९
महोत्तरी	२०४०४	औरही नगरपालिका	१२००	५९६०	७१६०
महोत्तरी	२०४०५	भँगाहा नगरपालिका	१६००	५९७६	७५७६
महोत्तरी	२०४०६	लोहरपट्टी नगरपालिका	१४००	५९५८	७३५८
महोत्तरी	२०४०७	बलवा नगरपालिका	१४००	५९२४	७३२४
महोत्तरी	२०४०८	राम गोपालपुर नगरपालिका	१२००	५९६१	७१६१
महोत्तरी	२०४०९	साम्सी गाउँपालिका	१२००	५९५९	७१५९
महोत्तरी	२०४१०	मनरा शिसवा नगरपालिका	१६००	५९४०	७५४०
महोत्तरी	२०४११	एकडारा गाउँपालिका	१२००	५९५१	७१५१
महोत्तरी	२०४१२	महोत्तरी गाउँपालिका	१२००	५९४७	७१४७
महोत्तरी	२०४१३	पिपरा गाउँपालिका	१४००	५९५३	७३५३
महोत्तरी	२०४१४	मटिहानी नगरपालिका	१२००	५९५४	७१५४
महोत्तरी	२०४१५	जलेश्वर नगरपालिका	१८००	५९६१	७७६१
सर्लाही	२०५०१	लालबन्दी नगरपालिका	१८००	५९८६	७७८६
सर्लाही	२०५०२	हरिवन नगरपालिका	१४००	५९२८	७३२८
सर्लाही	२०५०३	बागमती नगरपालिका	१४००	५९२१	७३२१
सर्लाही	२०५०४	बरहथवा नगरपालिका	२०००	५९५५	७९५५
सर्लाही	२०५०५	हरिपुर नगरपालिका	१४००	५९२८	७३२८
सर्लाही	२०५०६	ईश्वरपुर नगरपालिका	१८००	५९७२	७७७२
सर्लाही	२०५०७	हरिपुर्वा नगरपालिका	१४००	५९७४	७३७४
सर्लाही	२०५०८	पर्सा गाउँपालिका	१०००	५९५३	६९५३
सर्लाही	२०५०९	ब्रह्मपुरी गाउँपालिका	१२००	५९६९	७१६९
सर्लाही	२०५१०	चन्द्रनगर गाउँपालिका	१२००	५९६९	७१६९
सर्लाही	२०५११	कविलासी नगरपालिका	१४००	५९३७	७३३७
सर्लाही	२०५१२	चक्रघट्टा गाउँपालिका	१२००	५९६३	७१६३
सर्लाही	२०५१३	बसबरिया गाउँपालिका	१०००	५९६८	६९६८
सर्लाही	२०५१४	धनकौल गाउँपालिका	१०००	५९६४	६९६४

जिल्ला	स्थानीय तहको कोड	स्थानीय तहको नाम	वित्तीय समानीकरण अनुदान (रु. हजारमा)		
			न्यूनतम अनुदान	सूत्रमा आधारित अनुदान	जम्मा
सर्लाही	२०५१५	रामनगर गाउँपालिका	१२००	५९६८	७१६८
सर्लाही	२०५१६	बलरा नगरपालिका	१६००	५९२८	७५२८
सर्लाही	२०५१७	गोडैटा नगरपालिका	१६००	५९३०	७५३०
सर्लाही	२०५१८	विष्णु गाउँपालिका	१०००	५९५९	६९५९
सर्लाही	२०५१९	कौडेना गाउँपालिका	१२००	५९६१	७१६१
सर्लाही	२०५२०	मलंगवा नगरपालिका	१६००	५९३९	७५३९
रौतहट	२०६०१	चन्द्रपुर नगरपालिका	२०००	५९८७	७९८७
रौतहट	२०६०२	गुजरा नगरपालिका	१६००	५९५१	७५५१
रौतहट	२०६०३	फतुवा बिजयपुर नगरपालिका	१४००	५९६९	७३६९
रौतहट	२०६०४	कटहरिया नगरपालिका	१४००	५९६६	७३६६
रौतहट	२०६०५	वृन्दावन नगरपालिका	१४००	५९६२	७३६२
रौतहट	२०६०६	गढीमाई नगरपालिका	१४००	५९७१	७३७१
रौतहट	२०६०७	माधव नारायण नगरपालिका	१४००	५९६३	७३६३
रौतहट	२०६०८	गरुडा नगरपालिका	१६००	५९२६	७५२६
रौतहट	२०६०९	देवाही गोनाही नगरपालिका	१२००	५९६३	७१६३
रौतहट	२०६१०	मौलापुर नगरपालिका	१२००	५९५५	७१५५
रौतहट	२०६११	बौधीमाई नगरपालिका	१२००	५९५५	७१५५
रौतहट	२०६१२	परोहा नगरपालिका	१४००	५९६१	७३६१
रौतहट	२०६१३	राजपुर नगरपालिका	१४००	५९६७	७३६७
रौतहट	२०६१४	यमुनामाई गाउँपालिका	१०००	५९३५	६९३५
रौतहट	२०६१५	दुर्गा भगवती गाउँपालिका	१०००	५९३४	६९३४
रौतहट	२०६१६	राजदेवी नगरपालिका	१२००	५९४९	७१४९
रौतहट	२०६१७	गौर नगरपालिका	१४००	५८९४	७२९४
रौतहट	२०६१८	ईशनाथ नगरपालिका	१४००	५९६९	७३६९
बारा	२०७०१	निजगढ नगरपालिका	१४००	५९४१	७३४१
बारा	२०७०२	कोल्हवी नगरपालिका	१४००	५९३५	७३३५
बारा	२०७०३	जीतपुर सिमरा उपमहानगरपालिका	३०००	६०५६	९०५६
बारा	२०७०४	परवानीपुर गाउँपालिका	१०००	५९२९	६९२९
बारा	२०७०५	प्रसौनी गाउँपालिका	१२००	५९३२	७१३२
बारा	२०७०६	विश्रामपुर गाउँपालिका	१०००	५९४५	६९४५
बारा	२०७०७	फेटा गाउँपालिका	१२००	५९४४	७१४४
बारा	२०७०८	कलैया उपमहानगरपालिका	३०००	६०२४	९०२४
बारा	२०७०९	करैयामाई गाउँपालिका	१२००	५९५४	७१५४
बारा	२०७१०	बारागढी गाउँपालिका	१२००	५९६१	७१६१
बारा	२०७११	आदर्श कोटवाल गाउँपालिका	१२००	५९६०	७१६०
बारा	२०७१२	सिम्रौनगढ नगरपालिका	१६००	५९२९	७५२९
बारा	२०७१३	पचरौता नगरपालिका	१२००	५९७३	७१७३
बारा	२०७१४	महागढीमाई नगरपालिका	१६००	५९८२	७५८२
बारा	२०७१५	देवताल गाउँपालिका	१०००	५९४०	६९४०
बारा	२०७१६	सुवर्ण गाउँपालिका	१२००	५९६८	७१६८
पर्सा	२०८०१	ठोरी (सुवर्णपुर) गाउँपालिका	१०००	५९४८	६९४८

जिल्ला	स्थानीय तहको कोड	स्थानीय तहको नाम	वित्तीय समानीकरण अनुदान (रु. हजारमा)		
			न्यूनतम अनुदान	सूत्रमा आधारित अनुदान	जम्मा
पर्सा	२०८०२	जिराभवानी गाउँपालिका	१०००	५९५१	६९५१
पर्सा	२०८०३	जगरनाथपुर गाउँपालिका	१२००	५९६५	७१६५
पर्सा	२०८०४	पटेर्वा सुगौली गाउँपालिका	१०००	५९५६	६९५६
पर्सा	२०८०५	सखुवा प्रसौनी गाउँपालिका	१२००	५९६३	७१६३
पर्सा	२०८०६	पर्सागढी नगरपालिका	१४००	५९७०	७३७०
पर्सा	२०८०७	बिरगन्ज महानगरपालिका	५४००	६२२०	११६२०
पर्सा	२०८०८	बहुदरमाई नगरपालिका	१४००	५९६१	७३६१
पर्सा	२०८०९	पोखरिया नगरपालिका	१२००	५९०८	७१०८
पर्सा	२०८१०	कालिकामाई गाउँपालिका	१०००	५९३३	६९३३
पर्सा	२०८११	धोबीनी गाउँपालिका	१०००	५९४२	६९४२
पर्सा	२०८१२	छिपहरमाई गाउँपालिका	१२००	५९५१	७१५१
पर्सा	२०८१३	पकाहा मैनपुर गाउँपालिका	१०००	५९३३	६९३३
पर्सा	२०८१४	बिन्दबासिनी गाउँपालिका	१०००	५९३९	६९३९

ग. बागमती प्रदेश

जिल्ला	स्थानीय तहको कोड	स्थानीय तहको नाम	वित्तीय समानीकरण अनुदान (रु. हजारमा)		
			न्यूनतम अनुदान	सूत्रमा आधारित अनुदान	जम्मा
दोलखा	३०१०१	गौरीशंकर गाउँपालिका	१०००	९०११	१००११
दोलखा	३०१०२	बिगु गाउँपालिका	१०००	९०१६	१००१६
दोलखा	३०१०३	कालिन्चोक गाउँपालिका	१०००	९००४	१०००४
दोलखा	३०१०४	वैतेश्वर गाउँपालिका	१०००	८९७३	९९७३
दोलखा	३०१०५	जिरी नगरपालिका	१०००	८९८३	९९८३
दोलखा	३०१०६	तामाकोशी गाउँपालिका	१०००	८९७६	९९७६
दोलखा	३०१०७	मेलुङ्ग गाउँपालिका	१०००	८९९१	९९९१
दोलखा	३०१०८	शैलुङ गाउँपालिका	१०००	८९७९	९९७९
दोलखा	३०१०९	भिमेश्वर नगरपालिका	१२००	८९९०	१०१९०
सिन्धुपाल्चोक	३०२०१	भोटेकोशी गाउँपालिका	१०००	८९८५	९९८५
सिन्धुपाल्चोक	३०२०२	जुगल गाउँपालिका	१०००	९०२९	१००२९
सिन्धुपाल्चोक	३०२०३	पाँचपोखरी थाङपाल गाउँपालिका	१०००	९०३२	१००३२
सिन्धुपाल्चोक	३०२०४	हेलम्बु गाउँपालिका	१०००	८९९४	९९९४
सिन्धुपाल्चोक	३०२०५	मेलम्ची नगरपालिका	१६००	८९४७	१०५४७
सिन्धुपाल्चोक	३०२०६	ईन्द्रावती गाउँपालिका	१२००	८९८७	१०१८७
सिन्धुपाल्चोक	३०२०७	चौतारा साँगाचोकगढी नगरपालिका	१६००	८९४४	१०५४४
सिन्धुपाल्चोक	३०२०८	बलेफी गाउँपालिका	१०००	८९२६	९९२६
सिन्धुपाल्चोक	३०२०९	बाहबिसे नगरपालिका	१२००	८९३४	१०१३४
सिन्धुपाल्चोक	३०२१०	त्रिपूरासुन्दरी गाउँपालिका	१०००	८९४७	९९४७
सिन्धुपाल्चोक	३०२११	लिसंखु पाखर गाउँपालिका	१०००	८९२९	९९२९
सिन्धुपाल्चोक	३०२१२	सुनकोशी गाउँपालिका	१०००	८९३०	९९३०
रसुवा	३०३०१	गोसाइकुण्ड गाउँपालिका	१०००	८९६२	९९६२
रसुवा	३०३०२	आमाछोदिङमो गाउँपालिका	१०००	८९८३	९९८३
रसुवा	३०३०३	उत्तरगया गाउँपालिका	१०००	८९५७	९९५७

जिल्ला	स्थानीय तहको कोड	स्थानीय तहको नाम	वित्तीय समानीकरण अनुदान (रु. हजारमा)		
			न्यूनतम अनुदान	सूत्रमा आधारित अनुदान	जम्मा
रसुवा	३०३०४	कालिका गाउँपालिका	१०००	८९१७	९९१७
रसुवा	३०३०५	नौकुण्ड गाउँपालिका	१०००	९०००	१००००
धादिङ	३०४०१	रुबी भ्याली गाउँपालिका	१०००	९०१८	१००१८
धादिङ	३०४०२	खनियाबास गाउँपालिका	१०००	८९८२	९९८२
धादिङ	३०४०३	गंङ्गा जमुना गाउँपालिका	१०००	९००४	१०००४
धादिङ	३०४०४	त्रिपूरासुन्दरी गाउँपालिका	१०००	८९७३	९९७३
धादिङ	३०४०५	नेत्रावती डबजोङ गाउँपालिका	१०००	८९२३	९९२३
धादिङ	३०४०६	नीलकण्ठ नगरपालिका	१८००	९०८४	१०८८४
धादिङ	३०४०७	ज्वालामुखी गाउँपालिका	१०००	९००८	१०००८
धादिङ	३०४०८	सिद्धलेक गाउँपालिका	१०००	८९९२	९९९२
धादिङ	३०४०९	बेनीघाट रोराङ्ग गाउँपालिका	१२००	९०२९	१०२२९
धादिङ	३०४१०	गजुरी गाउँपालिका	१२००	९०२७	१०२२७
धादिङ	३०४११	गल्छी गाउँपालिका	१२००	८९९८	१०१९८
धादिङ	३०४१२	थाक्रे गाउँपालिका	१२००	९०१६	१०२१६
धादिङ	३०४१३	धुनीबेंशी नगरपालिका	१२००	९०१५	१०२१५
नुवाकोट	३०५०१	दुप्चेश्वर गाउँपालिका	१०००	८९६३	९९६३
नुवाकोट	३०५०२	तादी गाउँपालिका	१०००	८९४१	९९४१
नुवाकोट	३०५०३	सूर्यगढी गाउँपालिका	१०००	८९३७	९९३७
नुवाकोट	३०५०४	विदुर नगरपालिका	१८००	८९७०	१०७७०
नुवाकोट	३०५०५	किस्पाङ्ग गाउँपालिका	१०००	८९४७	९९४७
नुवाकोट	३०५०६	म्यगङ गाउँपालिका	१०००	८९१९	९९१९
नुवाकोट	३०५०७	तारकेश्वर गाउँपालिका	१०००	८९१५	९९१५
नुवाकोट	३०५०८	बेलकोटगढी नगरपालिका	१४००	८९५५	१०३५५
नुवाकोट	३०५०९	लिखु गाउँपालिका	१०००	८९०१	९९०१
नुवाकोट	३०५१०	पन्चकन्या गाउँपालिका	१०००	८९००	९९००
नुवाकोट	३०५११	शिवपुरी गाउँपालिका	१०००	८९१७	९९१७
नुवाकोट	३०५१२	ककनी गाउँपालिका	१२००	८९२६	१०१२६
काठमाडौं	३०६०१	शंङ्खरापुर नगरपालिका	१२००	८९१७	१०११७
काठमाडौं	३०६०२	कागेश्वरी मनहरा नगरपालिका	१८००	८९४५	१०७४५
काठमाडौं	३०६०३	गोकर्णेश्वर नगरपालिका	२८००	९०९६	११८९६
काठमाडौं	३०६०४	बुढानिलकण्ठ नगरपालिका	२८००	९०७१	११८७१
काठमाडौं	३०६०५	टोखा नगरपालिका	२६००	९०२९	११६२९
काठमाडौं	३०६०६	तारकेश्वर नगरपालिका	२२००	८९७६	१११७६
काठमाडौं	३०६०७	नागार्जुन नगरपालिका	२०००	८९९९	१०९९९
काठमाडौं	३०६०८	काठमाडौं महानगरपालिका	१५०००	१०३८५	२५३८५
काठमाडौं	३०६०९	कीर्तिपुर नगरपालिका	२०००	८८८१	१०८८१
काठमाडौं	३०६१०	चन्द्रागिरी नगरपालिका	२४००	९००९	११४०९
काठमाडौं	३०६११	दक्षिणकाली नगरपालिका	१२००	८८७४	१००७४
भक्तपुर	३०७०१	चाँगुनारायण नगरपालिका	१८००	८८२२	१०६२२
भक्तपुर	३०७०२	भक्तपुर नगरपालिका	२२००	८९६४	१११६४
भक्तपुर	३०७०३	मध्यपुर थिमी नगरपालिका	२२००	९०२२	११२२२

जिल्ला	स्थानीय तहको कोड	स्थानीय तहको नाम	वित्तीय समानीकरण अनुदान (रु. हजारमा)		
			न्यूनतम अनुदान	सूत्रमा आधारित अनुदान	जम्मा
भक्तपुर	३०७०४	सूर्यविनायक नगरपालिका	२२००	८९८६	१११८६
ललितपुर	३०८०१	महालक्ष्मी नगरपालिका	१८००	८९४९	१०७४९
ललितपुर	३०८०२	ललितपुर महानगरपालिका	६४००	९४३८	१५८३८
ललितपुर	३०८०३	गोदावरी नगरपालिका	२२००	९०००	११२००
ललितपुर	३०८०४	कोन्ज्योसोम गाउँपालिका	१०००	८८७४	९८७४
ललितपुर	३०८०५	महाङ्काल गाउँपालिका	१०००	८८७१	९८७१
ललितपुर	३०८०६	बाग्मती गाउँपालिका	१०००	८८९४	९८९४
काभ्रेपलाञ्चोक	३०९०१	चौरीदेउराली गाउँपालिका	१०००	८९२६	९९२६
काभ्रेपलाञ्चोक	३०९०२	भुम्लु गाउँपालिका	१०००	८९१८	९९१८
काभ्रेपलाञ्चोक	३०९०३	मण्डन देउपुर नगरपालिका	१२००	८९३८	१०१३८
काभ्रेपलाञ्चोक	३०९०४	बनेपा नगरपालिका	१८००	८९१०	१०७१०
काभ्रेपलाञ्चोक	३०९०५	धुलिखेल नगरपालिका	१२००	८८६९	१००६९
काभ्रेपलाञ्चोक	३०९०६	पाँचखाल नगरपालिका	१४००	८८९३	१०२९३
काभ्रेपलाञ्चोक	३०९०७	तेमाल गाउँपालिका	१०००	८९२१	९९२१
काभ्रेपलाञ्चोक	३०९०८	नमोबुद्ध नगरपालिका	१२००	८९२०	१०१२०
काभ्रेपलाञ्चोक	३०९०९	पनौती नगरपालिका	१६००	८९३७	१०५३७
काभ्रेपलाञ्चोक	३०९१०	बेथानचोक गाउँपालिका	१०००	८९१२	९९१२
काभ्रेपलाञ्चोक	३०९११	रोशी गाउँपालिका	१२००	८९४४	१०१४४
काभ्रेपलाञ्चोक	३०९१२	महाभारत गाउँपालिका	१०००	८९७७	९९७७
काभ्रेपलाञ्चोक	३०९१३	खानीखोला गाउँपालिका	१०००	८९४८	९९४८
रामेछाप	३१००१	उमाकुण्ड गाउँपालिका	१०००	८९९१	९९९१
रामेछाप	३१००२	गोकुलगङ्गा गाउँपालिका	१०००	८९८१	९९८१
रामेछाप	३१००३	लिखु तामाकोसी गाउँपालिका	१०००	८९८४	९९८४
रामेछाप	३१००४	रामेछाप नगरपालिका	१२००	८९५८	१०१५८
रामेछाप	३१००५	मन्थली नगरपालिका	१६००	९०६७	१०६६७
रामेछाप	३१००६	खाँडादेवी गाउँपालिका	१२००	९००५	१०२०५
रामेछाप	३१००७	दोरम्बा गाउँपालिका	१०००	८९९७	९९९७
रामेछाप	३१००८	सुनापती गाउँपालिका	१०००	८९६३	९९६३
सिन्धुली	३११०१	दुधौली नगरपालिका	२०००	९०५४	११०५४
सिन्धुली	३११०२	फिक्कल गाउँपालिका	१०००	८९५९	९९५९
सिन्धुली	३११०३	तीनपाटन गाउँपालिका	१४००	८९८४	१०३८४
सिन्धुली	३११०४	गोलन्जोर गाउँपालिका	१०००	८९४१	९९४१
सिन्धुली	३११०५	कमलामाई नगरपालिका	२०००	८९९७	१०९९७
सिन्धुली	३११०६	सुनकोशी गाउँपालिका	१०००	८९४९	९९४९
सिन्धुली	३११०७	ध्याङलेख गाउँपालिका	१०००	८९७२	९९७२
सिन्धुली	३११०८	मरिण गाउँपालिका	१२००	९००९	१०२०९
सिन्धुली	३११०९	हरिहरपुरगढी गाउँपालिका	१२००	९०२१	१०२२१
मकवानपुर	३१२०१	इन्द्रसरोवर गाउँपालिका	१०००	८९११	९९११
मकवानपुर	३१२०२	थाहा नगरपालिका	१४००	८८९६	१०२९६
मकवानपुर	३१२०३	कैलाश गाउँपालिका	१०००	८९९०	९९९०
मकवानपुर	३१२०४	राक्सिराङ्ग गाउँपालिका	१२००	९०००	१०२००

जिल्ला	स्थानीय तहको कोड	स्थानीय तहको नाम	वित्तीय समानीकरण अनुदान (रु. हजारमा)		
			न्यूनतम अनुदान	सूत्रमा आधारित अनुदान	जम्मा
मकवानपुर	३१२०५	मनहरी गाउँपालिका	१४००	८९८४	१०३८४
मकवानपुर	३१२०६	हेटौडा उपमहानगरपालिका	३६००	९१८४	१२७८४
मकवानपुर	३१२०७	भिमफेदी गाउँपालिका	१०००	८९४२	९९४२
मकवानपुर	३१२०८	मकवानपुरगढी गाउँपालिका	१२००	८९५८	१०१५८
मकवानपुर	३१२०९	बकैया गाउँपालिका	१४००	९०१८	१०४१८
मकवानपुर	३१२१०	बाग्मती गाउँपालिका	१२००	९००८	१०२०८
चितवन	३१३०१	राप्ती नगरपालिका	१८००	८९९७	१०७९७
चितवन	३१३०२	कालिका नगरपालिका	१४००	८९२०	१०३२०
चितवन	३१३०३	इच्छाकामना गाउँपालिका	१२००	८९६०	१०१६०
चितवन	३१३०४	भरतपुर महानगरपालिका	६४००	९४४६	१५८४६
चितवन	३१३०५	रत्ननगर नगरपालिका	२०००	८९५७	१०९५७
चितवन	३१३०६	खैरहनी नगरपालिका	१८००	८८६१	१०६६१
चितवन	३१३०७	माडी नगरपालिका	१४००	८९३५	१०३३५

घ. गण्डकी प्रदेश

जिल्ला	स्थानीय तहको कोड	स्थानीय तहको नाम	वित्तीय समानीकरण अनुदान (रु. हजारमा)		
			न्यूनतम अनुदान	सूत्रमा आधारित अनुदान	जम्मा
गोरखा	४०१०१	चुमनुब्री गाउँपालिका	१०००	११२८१	१२२८१
गोरखा	४०१०२	अजिरकोट गाउँपालिका	१०००	१११९०	१२१९०
गोरखा	४०१०३	बारपाक सुलिकोट गाउँपालिका	१२००	११२४३	१२४४३
गोरखा	४०१०४	धार्चे गाउँपालिका	१०००	११२८१	१२२८१
गोरखा	४०१०५	आरुघाट गाउँपालिका	१०००	११२३१	१२२३१
गोरखा	४०१०६	भिमसेनथापा गाउँपालिका	१०००	११२२४	१२२२४
गोरखा	४०१०७	सिरानचोक गाउँपालिका	१०००	१११७३	१२१७३
गोरखा	४०१०८	पालुङ्गटार नगरपालिका	१४००	११२५४	१२६५४
गोरखा	४०१०९	गोरखा नगरपालिका	१६००	११२४३	१२८४३
गोरखा	४०११०	शहीद लखन गाउँपालिका	१२००	११२०९	१२४०९
गोरखा	४०१११	गण्डकी गाउँपालिका	१०००	१११५६	१२१५६
मनाङ	४०२०१	नार्पा भूमि गाउँपालिका	१०००	१११७६	१२१७६
मनाङ	४०२०२	मनाङ ङिस्याङ गाउँपालिका	१०००	१११८१	१२१८१
मनाङ	४०२०३	चामे गाउँपालिका	१०००	१११०८	१२१०८
मनाङ	४०२०४	नार्सो गाउँपालिका	१०००	१११५०	१२१५०
मुस्ताङ	४०३०१	लो घेकर दामोदरकुण्ड गाउँपालिका	१०००	११२४१	१२२४१
मुस्ताङ	४०३०२	घरपझोङ गाउँपालिका	१०००	१११२५	१२१२५
मुस्ताङ	४०३०३	वारागुङ मुक्तिक्षेत्र गाउँपालिका	१०००	१११४६	१२१४६
मुस्ताङ	४०३०४	लोमन्थाङ गाउँपालिका	१०००	११२४५	१२२४५
मुस्ताङ	४०३०५	थासाङ गाउँपालिका	१०००	१११४१	१२१४१
म्याग्दी	४०४०१	अन्नपूर्ण गाउँपालिका	१०००	१११४१	१२१४१
म्याग्दी	४०४०२	रघुगंगा गाउँपालिका	१०००	१११५७	१२१५७
म्याग्दी	४०४०३	धवलागिरी गाउँपालिका	१०००	११२३३	१२२३३
म्याग्दी	४०४०४	मालिका गाउँपालिका	१०००	१११६३	१२१६३

जिल्ला	स्थानीय तहको कोड	स्थानीय तहको नाम	वित्तीय समानीकरण अनुदान (रु. हजारमा)		
			न्यूनतम अनुदान	सूत्रमा आधारित अनुदान	जम्मा
म्याग्दी	४०४०५	मंगला गाउँपालिका	१०००	११०६१	१२०६१
म्याग्दी	४०४०६	बेनी नगरपालिका	१२००	१०७९५	११९९५
कास्की	४०५०१	मादी गाउँपालिका	१०००	१११६१	१२१६१
कास्की	४०५०२	माछापुच्छ्रे गाउँपालिका	१०००	१११६७	१२१६७
कास्की	४०५०३	अन्नपूर्ण गाउँपालिका	१०००	१११६९	१२१६९
कास्की	४०५०४	पोखरा महानगरपालिका	८८००	१२१६६	२०९६६
कास्की	४०५०५	रूपा गाउँपालिका	१०००	११०७०	१२०७०
लमजुङ	४०६०१	दोर्दी गाउँपालिका	१०००	१११७७	१२१७७
लमजुङ	४०६०२	मर्स्याङ्गदी गाउँपालिका	१०००	१११९२	१२१९२
लमजुङ	४०६०३	क्व्होलासोथार गाउँपालिका	१०००	१११४७	१२१४७
लमजुङ	४०६०४	मध्यनेपाल नगरपालिका	१०००	१०८७१	११८७१
लमजुङ	४०६०५	बेंसीशहर नगरापालिका	१४००	१०९८९	१२३८९
लमजुङ	४०६०६	सुन्दरबजार नगरपालिका	१२००	१०८७२	१२०७२
लमजुङ	४०६०७	राइनास नगरपालिका	१०००	१०९४३	११९४३
लमजुङ	४०६०८	दूधपोखरी गाउँपालिका	१०००	१११२६	१२१२६
तनहुँ	४०७०१	भानु नगरपालिका	१६००	१११३९	१२७३९
तनहुँ	४०७०२	ब्यास नगरपालिका	२०००	१११४३	१३१४३
तनहुँ	४०७०३	म्याग्दे गाउँपालिका	१०००	१११११५	१२१११५
तनहुँ	४०७०४	शुक्लागण्डकी नगरपालिका	१६००	११०३३	१२६३३
तनहुँ	४०७०५	भिमाद नगरपालिका	१२००	१०९३७	१२१३७
तनहुँ	४०७०६	घिरिङ्ग गाउँपालिका	१०००	१११६३	१२१६३
तनहुँ	४०७०७	ऋषिङ्ग गाउँपालिका	१२००	१११८४	१२३८४
तनहुँ	४०७०८	देवघाट गाउँपालिका	१०००	१११४७	१२१४७
तनहुँ	४०७०९	बन्दिपुर गाउँपालिका	१०००	१०९३८	११९३८
तनहुँ	४०७१०	आँबुखैरेनी गाउँपालिका	१०००	११११११	१२१११
नवलपरासी (बर्दघाट सुस्ता पूर्व)	४०८०१	गैडाकोट नगरपालिका	१८००	११०८८	१२८८८
नवलपरासी (बर्दघाट सुस्ता पूर्व)	४०८०२	बुलिङ्गटार गाउँपालिका	१०००	१११५८	१२१५८
नवलपरासी (बर्दघाट सुस्ता पूर्व)	४०८०३	बौदीकाली गाउँपालिका	१०००	१११४९	१२१४९
नवलपरासी (बर्दघाट सुस्ता पूर्व)	४०८०४	हुप्सेकोट गाउँपालिका	१२००	१११२९	१२३२९
नवलपरासी (बर्दघाट सुस्ता पूर्व)	४०८०५	देवचुली नगरपालिका	१४००	११०३८	१२४३८
नवलपरासी (बर्दघाट सुस्ता पूर्व)	४०८०६	कावासोती नगरपालिका	१८००	१०९४५	१२७४५
नवलपरासी (बर्दघाट सुस्ता पूर्व)	४०८०७	मध्यबिन्दु नगरपालिका	१६००	१११९०	१२७९०
नवलपरासी (बर्दघाट सुस्ता पूर्व)	४०८०८	बिनयी त्रिवेणी गाउँपालिका	१२००	१११८०	१२३८०
स्याङ्जा	४०९०१	पुतलीबजार नगरपालिका	१६००	११०३६	१२६३६
स्याङ्जा	४०९०२	फेदीखोला गाउँपालिका	१०००	११०३६	१२०३६

जिल्ला	स्थानीय तहको कोड	स्थानीय तहको नाम	वित्तीय समानीकरण अनुदान (रु. हजारमा)		
			न्यूनतम अनुदान	सूत्रमा आधारित अनुदान	जम्मा
स्याङ्जा	४०९०३	आँधिखोला गाउँपालिका	१०००	११०६६	१२०६६
स्याङ्जा	४०९०४	अर्जुनचौपारी गाउँपालिका	१०००	११०६१	१२०६१
स्याङ्जा	४०९०५	भीरकोट नगरपालिका	१२००	१०८५०	१२०५०
स्याङ्जा	४०९०६	बिरुवा गाउँपालिका	१०००	११०९७	१२०९७
स्याङ्जा	४०९०७	हरिनास गाउँपालिका	१०००	११०७१	१२०७१
स्याङ्जा	४०९०८	चापाकोट नगरपालिका	१२००	१०९७६	१२१७६
स्याङ्जा	४०९०९	वालिङ्ग नगरपालिका	१६००	११०६८	१२६६८
स्याङ्जा	४०९१०	गल्याङ नगरपालिका	१४००	१०९७९	१२३७९
स्याङ्जा	४०९११	कालीगण्डकी गाउँपालिका	१०००	११०८३	१२०८३
पर्वत	४१००१	मोदी गाउँपालिका	१०००	११०७०	१२०७०
पर्वत	४१००२	जलजला गाउँपालिका	१०००	११०८९	१२०८९
पर्वत	४१००३	कुश्मा नगरपालिका	१४००	१०९३१	१२३३१
पर्वत	४१००४	फलेबास नगरपालिका	१०००	११०४३	१२०४३
पर्वत	४१००५	महाशिला गाउँपालिका	१०००	११०३९	१२०३९
पर्वत	४१००६	बिहादी गाउँपालिका	१०००	११०३१	१२०३१
पर्वत	४१००७	पैयुं गाउँपालिका	१०००	११०७७	१२०७७
बाग्लुङ	४११०१	बाग्लुङ्ग नगरपालिका	१८००	११०२७	१२८२७
बाग्लुङ	४११०२	काठेखोला गाउँपालिका	१२००	११०६२	१२२६२
बाग्लुङ	४११०३	ताराखोला गाउँपालिका	१०००	१११०४	१२१०४
बाग्लुङ	४११०४	तमानखोला गाउँपालिका	१०००	११२०३	१२२०३
बाग्लुङ	४११०५	ढोरपाटन नगरपालिका	१२००	१११७६	१२३७६
बाग्लुङ	४११०६	निसीखोला गाउँपालिका	१०००	११२२४	१२२२४
बाग्लुङ	४११०७	बडिगाड गाउँपालिका	१२००	१११४८	१२३४८
बाग्लुङ	४११०८	गल्कोट नगरपालिका	१२००	१११९०	१२३९०
बाग्लुङ	४११०९	बरेङ गाउँपालिका	१०००	११०७७	१२०७७
बाग्लुङ	४१११०	जैमिनी नगरपालिका	१२००	११०८३	१२२८३

ङ. प्रदेश नं. ५

जिल्ला	स्थानीय तहको कोड	स्थानीय तहको नाम	वित्तीय समानीकरण अनुदान (रु. हजारमा)		
			न्यूनतम अनुदान	सूत्रमा आधारित अनुदान	जम्मा
रुकुम (पूर्वी भाग)	५०१०१	पुथा उत्तरगंगा गाउँपालिका	१०००	४१११	५१११
रुकुम (पूर्वी भाग)	५०१०२	सिस्ने गाउँपालिका	१०००	४०९२	५०९२
रुकुम (पूर्वी भाग)	५०१०३	भूमे गाउँपालिका	१०००	४१०१	५१०१
रोल्पा	५०२०१	सुनछहरी गाउँपालिका	१०००	४०८९	५०८९
रोल्पा	५०२०२	थबाङ्ग गाउँपालिका	१०००	४०८०	५०८०
रोल्पा	५०२०३	परिवर्तन गाउँपालिका	१०००	४०८२	५०८२
रोल्पा	५०२०४	गगादेव गाउँपालिका	१०००	४०८५	५०८५
रोल्पा	५०२०५	माडी गाउँपालिका	१०००	४०७२	५०७२
रोल्पा	५०२०६	त्रिवेणी गाउँपालिका	१०००	४०६८	५०६८
रोल्पा	५०२०७	रोल्पा नगरपालिका	१२००	४०४३	५२४३
रोल्पा	५०२०८	रुन्टीगढी गाउँपालिका	१२००	४०८३	५२८३

जिल्ला	स्थानीय तहको कोड	स्थानीय तहको नाम	वित्तीय समानीकरण अनुदान (रु. हजारमा)		
			न्यूनतम अनुदान	सूत्रमा आधारित अनुदान	जम्मा
रोल्पा	५०२०९	सुनिल स्मृति गाउँपालिका	१२००	४०७७	५२७७
रोल्पा	५०२१०	लुङ्ग्री गाउँपालिका	१०००	४०९०	५०९०
प्यूठान	५०३०१	गौमुखी गाउँपालिका	१२००	४०७६	५२७६
प्यूठान	५०३०२	नौबहिनी गाउँपालिका	१२००	४०८९	५२८९
प्यूठान	५०३०३	झिमरुक गाउँपालिका	१२००	४०६२	५२६२
प्यूठान	५०३०४	प्यूठान नगरपालिका	१४००	४०४०	५४४०
प्यूठान	५०३०५	स्वर्गद्वारी नगरपालिका	१२००	४०५२	५२५२
प्यूठान	५०३०६	माण्डवी गाउँपालिका	१०००	४०४८	५०४८
प्यूठान	५०३०७	मल्लरानी गाउँपालिका	१०००	४०४९	५०४९
प्यूठान	५०३०८	ऐरावती गाउँपालिका	१०००	४०७१	५०७१
प्यूठान	५०३०९	सरुमारानी गाउँपालिका	१०००	४०६८	५०६८
गुल्मी	५०४०१	कालिगण्डकी गाउँपालिका	१०००	४०३१	५०३१
गुल्मी	५०४०२	सत्यवती गाउँपालिका	१०००	४०३८	५०३८
गुल्मी	५०४०३	चन्द्रकोट गाउँपालिका	१०००	४०२८	५०२८
गुल्मी	५०४०४	मुसिकोट नगरपालिका	१२००	४०१९	५२१९
गुल्मी	५०४०५	इस्मा गाउँपालिका	१०००	४०४३	५०४३
गुल्मी	५०४०६	मालिका गाउँपालिका	१०००	४०४९	५०४९
गुल्मी	५०४०७	मदाने गाउँपालिका	१०००	४०५०	५०५०
गुल्मी	५०४०८	धुर्कोट गाउँपालिका	१०००	४०४०	५०४०
गुल्मी	५०४०९	रेसुङ्गा नगरपालिका	१२००	४०००	५२००
गुल्मी	५०४१०	गुल्मी दरबार गाउँपालिका	१०००	४०३७	५०३७
गुल्मी	५०४११	छत्रकोट गाउँपालिका	१०००	४०३९	५०३९
गुल्मी	५०४१२	रूरू क्षेत्र गाउँपालिका	१०००	४०२२	५०२२
अर्घाखाँची	५०५०१	छत्रदेव गाउँपालिका	१२००	४०४४	५२४४
अर्घाखाँची	५०५०२	मालारानी गाउँपालिका	१२००	४०५४	५२५४
अर्घाखाँची	५०५०३	भूमिकास्थान नगरपालिका	१२००	४०१४	५२१४
अर्घाखाँची	५०५०४	सन्धिखर्क नगरपालिका	१४००	३९९८	५३९८
अर्घाखाँची	५०५०५	पाणिनी गाउँपालिका	१२००	४०५४	५२५४
अर्घाखाँची	५०५०६	शितगंगा नगरपालिका	१४००	४०७८	५४७८
पाल्पा	५०६०१	रामपुर नगरपालिका	१४००	४०३१	५४३१
पाल्पा	५०६०२	पुर्वखोला गाउँपालिका	१०००	४०४९	५०४९
पाल्पा	५०६०३	रम्भा गाउँपालिका	१०००	४०३७	५०३७
पाल्पा	५०६०४	बगनासकाली गाउँपालिका	१०००	४०२८	५०२८
पाल्पा	५०६०५	तानसेन नगरपालिका	१६००	४०४४	५६४४
पाल्पा	५०६०६	रिब्दीकोट गाउँपालिका	१०००	४०३७	५०३७
पाल्पा	५०६०७	रैनादेवी छहरा गाउँपालिका	१२००	४०५७	५२५७
पाल्पा	५०६०८	तिनाउ गाउँपालिका	१०००	४०५४	५०५४
पाल्पा	५०६०९	माथागढी गाउँपालिका	१२००	४०५६	५२५६
पाल्पा	५०६१०	निस्दी गाउँपालिका	१०००	४०५९	५०५९
नवलपरासी (बर्दघाट सुस्ता पश्चिम)	५०७०१	बर्दघाट नगरपालिका	१८००	४०८०	५८८०

जिल्ला	स्थानीय तहको कोड	स्थानीय तहको नाम	वित्तीय समानीकरण अनुदान (रु. हजारमा)		
			न्यूनतम अनुदान	सूत्रमा आधारित अनुदान	जम्मा
नवलपरासी (बर्दघाट सुस्ता पश्चिम)	५०७०२	सुनवल नगरपालिका	१८००	४०४५	५८४५
नवलपरासी (बर्दघाट सुस्ता पश्चिम)	५०७०३	रामग्राम नगरपालिका	१८००	४०६६	५८६६
नवलपरासी (बर्दघाट सुस्ता पश्चिम)	५०७०४	पाल्हीनन्दन गाउँपालिका	१४००	४०६२	५४६२
नवलपरासी (बर्दघाट सुस्ता पश्चिम)	५०७०५	सरावल गाउँपालिका	१४००	४०६२	५४६२
नवलपरासी (बर्दघाट सुस्ता पश्चिम)	५०७०६	प्रतापपुर गाउँपालिका	१६००	४०६८	५६६८
नवलपरासी (बर्दघाट सुस्ता पश्चिम)	५०७०७	सुस्ता गाउँपालिका	१४००	४०७६	५४७६
रूपन्देही	५०८०१	देबदह नगरपालिका	१६००	४०७०	५६७०
रूपन्देही	५०८०२	बुटवल उपमहानगरपालिका	३४००	४०८६	७४८६
रूपन्देही	५०८०३	सैनामैना नगरपालिका	१८००	४०१८	५८१८
रूपन्देही	५०८०४	कन्चन गाउँपालिका	१२००	४०५४	५२५४
रूपन्देही	५०८०५	गैडहवा गाउँपालिका	१६००	४०९१	५६९१
रूपन्देही	५०८०६	सुद्धोधन गाउँपालिका	१२००	४०६५	५२६५
रूपन्देही	५०८०७	सियारी गाउँपालिका	१४००	४०६२	५४६२
रूपन्देही	५०८०८	तिलोत्तमा नगरापालिका	२६००	४०४१	६६४१
रूपन्देही	५०८०९	ओमसतिया गाउँपालिका	१२००	४०६३	५२६३
रूपन्देही	५०८१०	रोहिणी गाउँपालिका	१४००	४०७०	५४७०
रूपन्देही	५०८११	सिद्धार्थनगर नगरपालिका	१८००	४०१५	५८१५
रूपन्देही	५०८१२	मायादेवी गाउँपालिका	१६००	४०८९	५६८९
रूपन्देही	५०८१३	लुम्बिनी सांस्कृतिक नगरपालिका	२०००	४११०	६११०
रूपन्देही	५०८१४	कोटहीमाई गाउँपालिका	१४००	४०७८	५४७८
रूपन्देही	५०८१५	सम्मरीमाई गाउँपालिका	१४००	४११६	५५१६
रूपन्देही	५०८१६	मर्चवारी गाउँपालिका	१४००	४०८८	५४८८
कपिलवस्तु	५०९०१	बाणगंगा नगरपालिका	२२००	४०७८	६२७८
कपिलवस्तु	५०९०२	बुद्धभूमि नगरपालिका	२०००	४०९५	६०९५
कपिलवस्तु	५०९०३	शिवराज नगरपालिका	२०००	४०९६	६०९६
कपिलवस्तु	५०९०४	बिजयनगर गाउँपालिका	१४००	४०९०	५४९०
कपिलवस्तु	५०९०५	कृष्णनगर नगरपालिका	१८००	४०८६	५८८६
कपिलवस्तु	५०९०६	महाराजगन्ज नगरपालिका	१६००	४१०२	५७०२
कपिलवस्तु	५०९०७	कपिलबस्तु नगरपालिका	२२००	४०९१	६२९१
कपिलवस्तु	५०९०८	यसोधरा गाउँपालिका	१४००	४०७७	५४७७
कपिलवस्तु	५०९०९	मायादेवी गाउँपालिका	१६००	४०८४	५६८४
कपिलवस्तु	५०९१०	शुद्धोधन गाउँपालिका	१६००	४०६४	५६६४
दाङ	५१००१	बंगलाचुली गाउँपालिका	१०००	४०८२	५०८२
दाङ	५१००२	घोराही उपमहानगरपालिका	३८००	४१७३	७९७३
दाङ	५१००३	तुल्सीपुर उपमहानगरपालिका	३४००	४१६०	७५६०
दाङ	५१००४	शान्तिनगर गाउँपालिका	१२००	४०७१	५२७१
दाङ	५१००५	बबई गाउँपालिका	१२००	४०८२	५२८२

जिल्ला	स्थानीय तहको कोड	स्थानीय तहको नाम	वित्तीय समानीकरण अनुदान (रु. हजारमा)		
			न्यूनतम अनुदान	सूत्रमा आधारित अनुदान	जम्मा
दाङ	५१००६	दंगीशरण गाउँपालिका	१०००	४०७९	५०७९
दाङ	५१००७	लमही नगरपालिका	१६००	४०५८	५६५८
दाङ	५१००८	राप्ती गाउँपालिका	१४००	४०८०	५४८०
दाङ	५१००९	गढवा गाउँपालिका	१४००	४०८७	५४८७
दाङ	५१०१०	राजपुर गाउँपालिका	१२००	४०९१	५२९१
बाँके	५११०१	राप्ती सोनारी गाउँपालिका	१८००	४१०६	५९०६
बाँके	५११०२	कोहलपुर नगरपालिका	२०००	४०८९	६०८९
बाँके	५११०३	बैजनाथ गाउँपालिका	१६००	४०८२	५६८२
बाँके	५११०४	खजुरा गाउँपालिका	१६००	४०७६	५६७६
बाँके	५११०५	जानकी गाउँपालिका	१४००	४०७७	५४७७
बाँके	५११०६	नेपालगञ्ज उपमहानगरपालिका	३४००	४१३३	७५३३
बाँके	५११०७	डुडुवा गाउँपालिका	१४००	४०८८	५४८८
बाँके	५११०८	नरैनापुर गाउँपालिका	१४००	४१०९	५५०९
बर्दिया	५१२०१	बाँसगढी नगरपालिका	१८००	४०५४	५८५४
बर्दिया	५१२०२	बारबर्दिया नगरपालिका	२०००	४०९८	६०९८
बर्दिया	५१२०३	ठाकुरबाबा नगरपालिका	१६००	४०४३	५६४३
बर्दिया	५१२०४	गेरुवा गाउँपालिका	१२००	४०६२	५२६२
बर्दिया	५१२०५	राजापुर नगरपालिका	१८००	४०४०	५८४०
बर्दिया	५१२०६	मधुवन नगरपालिका	१६००	४०७९	५६७९
बर्दिया	५१२०७	गुलरीया नगरपालिका	२०००	४०७४	६०७४
बर्दिया	५१२०८	बढैयाताल गाउँपालिका	१६००	४०७१	५६७१

च. कर्णाली प्रदेश

जिल्ला	स्थानीय तहको कोड	स्थानीय तहको नाम	वित्तीय समानीकरण अनुदान (रु. हजारमा)		
			न्यूनतम अनुदान	सूत्रमा आधारित अनुदान	जम्मा
डोल्पा	६०१०१	डोल्पो बुद्ध गाउँपालिका	१०००	९१८४	१०१८४
डोल्पा	६०१०२	शे फोक्सुण्डो गाउँपालिका	१०००	९१७७	१०१७७
डोल्पा	६०१०३	जगदुल्ला गाउँपालिका	१०००	९१०५	१०१०५
डोल्पा	६०१०४	मुड्केचुला गाउँपालिका	१०००	९१२५	१०१२५
डोल्पा	६०१०५	त्रिपूरासुन्दरी नगरपालिका	१०००	९०९५	१००९५
डोल्पा	६०१०६	ठूलीभेरी नगरपालिका	१०००	९०५५	१००५५
डोल्पा	६०१०७	काइके गाउँपालिका	१०००	९१२५	१०१२५
डोल्पा	६०१०८	छार्का ताङसोङ गाउँपालिका	१०००	९१७९	१०१७९
मुगु	६०२०१	मुगुमकार्मारोग गाउँपालिका	१०००	९१५१	१०१५१
मुगु	६०२०२	छायाँनाथ रारा नगरपालिका	१०००	९०१०	१००१०
मुगु	६०२०३	सोरु गाउँपालिका	१०००	९१५४	१०१५४
मुगु	६०२०४	खत्याड गाउँपालिका	१०००	९१०६	१०१०६
हुम्ला	६०३०१	चंखेली गाउँपालिका	१०००	९१५५	१०१५५
हुम्ला	६०३०२	खार्पुनाथ गाउँपालिका	१०००	९१२०	१०१२०
हुम्ला	६०३०३	सिमकोट गाउँपालिका	१०००	९११७	१०११७
हुम्ला	६०३०४	नाम्खा गाउँपालिका	१०००	९११४	१०११४

जिल्ला	स्थानीय तहको कोड	स्थानीय तहको नाम	वित्तीय समानीकरण अनुदान (रु. हजारमा)		
			न्यूनतम अनुदान	सूत्रमा आधारित अनुदान	जम्मा
हुम्ला	६०३०५	सर्केगाड गाउँपालिका	१०००	९१२६	१०१२६
हुम्ला	६०३०६	अदानचुली गाउँपालिका	१०००	९१२८	१०१२८
हुम्ला	६०३०७	ताँजाकोट गाउँपालिका	१०००	९११७	१०११७
जुम्ला	६०४०१	पातारासी गाउँपालिका	१०००	९१३६	१०१३६
जुम्ला	६०४०२	कनका सुन्दरी गाउँपालिका	१०००	९०१७	१००१७
जुम्ला	६०४०३	सिंजा गाउँपालिका	१०००	९०६९	१००६९
जुम्ला	६०४०४	चन्दननाथ नगरपालिका	१०००	८८४६	९८४६
जुम्ला	६०४०५	गुठिचौर गाउँपालिका	१०००	९०९३	१००९३
जुम्ला	६०४०६	तातोपानी गाउँपालिका	१०००	९१२७	१०१२७
जुम्ला	६०४०७	तिला गाउँपालिका	१०००	९०९६	१००९६
जुम्ला	६०४०८	हिमा गाउँपालिका	१०००	९०५२	१००५२
कालिकोट	६०५०१	पलाता गाउँपालिका	१०००	९१७०	१०१७०
कालिकोट	६०५०२	पचाल झरना गाउँपालिका	१०००	९१०२	१०१०२
कालिकोट	६०५०३	रास्कोट नगरपालिका	१०००	९१०६	१०१०६
कालिकोट	६०५०४	सान्नी त्रिवेणी गाउँपालिका	१०००	९१२०	१०१२०
कालिकोट	६०५०५	नरहरिनाथ गाउँपालिका	१०००	९१७५	१०१७५
कालिकोट	६०५०६	खाँडाचक्र नगरपालिका	१०००	८८९१	९८९१
कालिकोट	६०५०७	तिलागुफा नगरपालिका	१०००	९१२५	१०१२५
कालिकोट	६०५०८	महावै गाउँपालिका	१०००	९१६३	१०१६३
कालिकोट	६०५०९	शुभ कालीका गाउँपालिका	१०००	९१६१	१०१६१
दैलेख	६०६०१	नौमुले गाउँपालिका	१०००	९०३५	१००३५
दैलेख	६०६०२	महाबु गाउँपालिका	१०००	९०१०	१००१०
दैलेख	६०६०३	भैरवी गाउँपालिका	१०००	९०३१	१००३१
दैलेख	६०६०४	ठाँटीकाँध गाउँपालिका	१०००	९०७१	१००७१
दैलेख	६०६०५	आठबीस नगरपालिका	१२००	९०१०	१०२१०
दैलेख	६०६०६	चामुण्डा बिन्द्रासैनी नगरपालिका	१२००	८९२७	१०१२७
दैलेख	६०६०७	दुल्लु नगरपालिका	१४००	८८३५	१०२३५
दैलेख	६०६०८	नारायण नगरपालिका	१२००	८६०७	९८०७
दैलेख	६०६०९	भगवतीमाई गाउँपालिका	१०००	८९७८	९९७८
दैलेख	६०६१०	डुङ्गेश्वर गाउँपालिका	१०००	८९३९	९९३९
दैलेख	६०६११	गुराँस गाउँपालिका	१०००	८८८८	९८८८
जाजरकोट	६०७०१	बारेकोट गाउँपालिका	१०००	९१६०	१०१६०
जाजरकोट	६०७०२	कुसे गाउँपालिका	१०००	९१३४	१०१३४
जाजरकोट	६०७०३	जुनीचाँदे गाउँपालिका	१०००	९१६७	१०१६७
जाजरकोट	६०७०४	छेडागाड नगरपालिका	१४००	९१२३	१०५२३
जाजरकोट	६०७०५	शिवालय गाउँपालिका	१०००	९०८५	१००८५
जाजरकोट	६०७०६	भेरीमालिका नगरपालिका	१२००	८९९६	१०१९६
जाजरकोट	६०७०७	नलगाड नगरपालिका	१२००	९०८९	१०२८९
रुकुम (पश्चिम भाग)	६०८०१	आठबिसकोट नगरपालिका	१२००	९०१८	१०२१८
रुकुम (पश्चिम भाग)	६०८०२	सानीभेरी गाउँपालिका	१०००	९०४७	१००४७
रुकुम (पश्चिम भाग)	६०८०३	बाँफीकोट गाउँपालिका	१०००	९०२२	१००२२

जिल्ला	स्थानीय तहको कोड	स्थानीय तहको नाम	वित्तीय समानीकरण अनुदान (रु. हजारमा)		
			न्यूनतम अनुदान	सूत्रमा आधारित अनुदान	जम्मा
रुकुम (पश्चिम भाग)	६०८०४	मुसिकोट नगरपालिका	१२००	८८५२	१००५२
रुकुम (पश्चिम भाग)	६०८०५	त्रिवेणी गाउँपालिका	१०००	८९८६	९९८६
रुकुम (पश्चिम भाग)	६०८०६	चौरजहारी नगरपालिका	१२००	८९९३	१०१९३
सल्यान	६०९०१	दार्मा गाउँपालिका	१०००	९०१६	१००१६
सल्यान	६०९०२	कुमाख गाउँपालिका	१०००	९०७७	१००७७
सल्यान	६०९०३	बनगाड कुपिण्डे नगरपालिका	१४००	८९१२	१०३१२
सल्यान	६०९०४	सिद्धकुमाख गाउँपालिका	१०००	८९७५	९९७५
सल्यान	६०९०५	बागचौर नगरपालिका	१२००	८९६९	१०१६९
सल्यान	६०९०६	छत्रेश्वरी गाउँपालिका	१०००	८९४२	९९४२
सल्यान	६०९०७	शारदा नगरपालिका	१२००	८६८०	९८८०
सल्यान	६०९०८	कालिमाटी गाउँपालिका	१०००	९०९६	१००९६
सल्यान	६०९०९	त्रिवेणी गाउँपालिका	१०००	८९८८	९९८८
सल्यान	६०९१०	कपुरकोट गाउँपालिका	१०००	८९२४	९९२४
सुर्खेत	६१००१	सिम्ता गाउँपालिका	१२००	९०००	१०२००
सुर्खेत	६१००२	चिङ्गगाड गाउँपालिका	१०००	९०५२	१००५२
सुर्खेत	६१००३	लेकबेशी नगरपालिका	१२००	८७६०	९९६०
सुर्खेत	६१००४	गुर्भाकोट नगरपालिका	१४००	८८१५	१०२१५
सुर्खेत	६१००५	भेरीगंगा नगरपालिका	१४००	९०४७	१०४४७
सुर्खेत	६१००६	बीरेन्द्रनगर नगरपालिका	२८००	८९३१	११७३१
सुर्खेत	६१००७	बराहताल गाउँपालिका	१२००	९०५३	१०२५३
सुर्खेत	६१००८	पञ्चपुरी नगरपालिका	१२००	९०७२	१०२७२
सुर्खेत	६१००९	चौकुने गाउँपालिका	१२००	९०९६	१०२९६

छ. सुदूरपश्चिम प्रदेश

जिल्ला	स्थानीय तहको कोड	स्थानीय तहको नाम	वित्तीय समानीकरण अनुदान (रु. हजारमा)		
			न्यूनतम अनुदान	सूत्रमा आधारित अनुदान	जम्मा
बाजुरा	७०१०१	हिमाली गाउँपालिका	१०००	६००७	७००७
बाजुरा	७०१०२	गौमुल गाउँपालिका	१०००	५९९८	६९९८
बाजुरा	७०१०३	बुढीनन्दा नगरपालिका	१०००	५८८७	६८८७
बाजुरा	७०१०४	स्वामीकार्तिक खापर गाउँपालिका	१०००	६००७	७००७
वाजुरा	७०१०५	जगन्नाथ गाउँपालिका	१०००	५९८१	६९८१
बाजुरा	७०१०६	बडिमालिका नगरपालिका	१०००	५९६८	६९६८
बाजुरा	७०१०७	खप्तड छेडेदह गाउँपालिका	१०००	५९९७	६९९७
बाजुरा	७०१०८	बुढीगंगा नगरपालिका	१०००	५८१०	६८१०
बाजुरा	७०१०९	त्रिवेणी नगरपालिका	१०००	५८८४	६८८४
बझाङ	७०२०१	साइपाल गाउँपालिका	१०००	५९९५	६९९५
बझाङ	७०२०२	बुंगल नगरपालिका	१२००	५९९८	७१९८
बझाङ	७०२०३	सूर्मा गाउँपालिका	१०००	६००७	७००७
बझाङ	७०२०४	तालकोट गाउँपालिका	१०००	५९६९	६९६९
बझाङ	७०२०५	मष्टा गाउँपालिका	१०००	६०१०	७०१०
बझाङ	७०२०६	जयपृथ्वी नगरपालिका	१०००	५९६२	६९६२

जिल्ला	स्थानीय तहको कोड	स्थानीय तहको नाम	वित्तीय समानीकरण अनुदान (रु. हजारमा)		
			न्यूनतम अनुदान	सूत्रमा आधारित अनुदान	जम्मा
बझाङ	७०२०७	छबिस पाथिभरा गाउँपालिका	१०००	५९८७	६९८७
बझाङ	७०२०८	दुर्गाथली गाउँपालिका	१०००	५९८७	६९८७
बझाङ	७०२०९	केदारस्युँ गाउँपालिका	१०००	६००७	७००७
बझाङ	७०२१०	बित्थडचिर गाउँपालिका	१०००	५९९४	६९९४
बझाङ	७०२११	थलारा गाउँपालिका	१०००	५९७१	६९७१
बझाङ	७०२१२	खप्तडछान्ना गाउँपालिका	१०००	५९७५	६९७५
दार्चुला	७०३०१	ब्याँस गाउँपालिका	१०००	५९६५	६९६५
दार्चुला	७०३०२	दुहुँ गाउँपालिका	१०००	५८९४	६८९४
दार्चुला	७०३०३	महाकाली नगरपालिका	१०००	५९४३	६९४३
दार्चुला	७०३०४	नौगाड गाउँपालिका	१०००	५९८०	६९८०
दार्चुला	७०३०५	अपिहिमाल गाउँपालिका	१०००	५९७०	६९७०
दार्चुला	७०३०६	मार्मा गाउँपालिका	१०००	५९८९	६९८९
दार्चुला	७०३०७	शैल्यशिखर नगरपालिका	१०००	५८६९	६८६९
दार्चुला	७०३०८	मालिकार्जुन गाउँपालिका	१०००	५९५०	६९५०
दार्चुला	७०३०९	लेकम गाउँपालिका	१०००	६०००	७०००
बैतडी	७०४०१	डीलासैनी गाउँपालिका	१०००	५९८६	६९८६
बैतडी	७०४०२	दोगडाकेदार गाउँपालिका	१०००	५९४७	६९४७
बैतडी	७०४०३	पुर्चौडी नगरपालिका	१४००	५९९५	७३९५
बैतडी	७०४०४	सुर्नया गाउँपालिका	१०००	५९५३	६९५३
बैतडी	७०४०५	दशरथचन्द नगरपालिका	१४००	५९१५	७३१५
बैतडी	७०४०६	पन्चेश्वर गाउँपालिका	१०००	५९७५	६९७५
बैतडी	७०४०७	शिवनाथ गाउँपालिका	१०००	५९९०	६९९०
बैतडी	७०४०८	मेलौली नगरपालिका	१०००	५८७८	६८७८
बैतडी	७०४०९	पाटन नगरपालिका	१२००	५९२३	७१२३
बैतडी	७०४१०	सिगास गाउँपालिका	१०००	५९८७	६९८७
डँडेलधुरा	७०५०१	नवदुर्गा गाउँपालिका	१०००	५९६४	६९६४
डँडेलधुरा	७०५०२	अमरगढी नगरपालिका	१०००	५८५५	६८५५
डँडेलधुरा	७०५०३	अजयमेरु गाउँपालिका	१०००	५९२७	६९२७
डँडेलधुरा	७०५०४	भागेश्वर गाउँपालिका	१०००	५९३८	६९३८
डँडेलधुरा	७०५०५	परशुराम नगरपालिका	१४००	५९६२	७३६२
डँडेलधुरा	७०५०६	आलिताल गाउँपालिका	१०००	५९४३	६९४३
डँडेलधुरा	७०५०७	गन्यापधुरा गाउँपालिका	१०००	५९१९	६९१९
डोटी	७०६०१	पूर्विचौकी गाउँपालिका	१०००	५९४०	६९४०
डोटी	७०६०२	सायल गाउँपालिका	१०००	५९६५	६९६५
डोटी	७०६०३	आदर्श गाउँपालिका	१०००	५९६८	६९६८
डोटी	७०६०४	शिखर नगरपालिका	१२००	५८८७	७०८७
डोटी	७०६०५	दिपायल सिलगढी नगरपालिका	१४००	५८९९	७२९९
डोटी	७०६०६	के.आई.सिं. गाउँपालिका	१०००	५९४३	६९४३
डोटी	७०६०७	बोगटान फुड्सिल गाउँपालिका	१०००	५९५५	६९५५
डोटी	७०६०८	बडीकेदार गाउँपालिका	१०००	५९५३	६९५३
डोटी	७०६०९	जोरायल गाउँपालिका	१०००	५९३८	६९३८

जिल्ला	स्थानीय तहको कोड	स्थानीय तहको नाम	वित्तीय समानीकरण अनुदान (रु. हजारमा)		
			न्यूनतम अनुदान	सूत्रमा आधारित अनुदान	जम्मा
अछाम	७०७०१	पंचदेवल बिनायक नगरपालिका	१२००	५८९६	७०९६
अछाम	७०७०२	रामारोशन गाउँपालिका	१२००	५९७९	७१७९
अछाम	७०७०३	मेल्लेख गाउँपालिका	१०००	५९६०	६९६०
अछाम	७०७०४	साँफेबगर नगरपालिका	१२००	५९३४	७१३४
अछाम	७०७०५	चौरपाटी गाउँपालिका	१२००	५९४५	७१४५
अछाम	७०७०६	मंगलसेन नगरपालिका	१२००	५८९५	७०९५
अछाम	७०७०७	बान्नीगढी जयगढ गाउँपालिका	१०००	५९२०	६९२०
अछाम	७०७०८	कमलबजार नगरपालिका	१०००	५९७३	६९७३
अछाम	७०७०९	ढकारी गाउँपालिका	१०००	५९९५	६९९५
अछाम	७०७१०	तुर्माखाँद गाउँपालिका	१०००	५९९६	६९९६
कैलाली	७०८०१	मोहन्याल गाउँपालिका	१०००	५९७७	६९७७
कैलाली	७०८०२	चुरे गाउँपालिका	१०००	५९५४	६९५४
कैलाली	७०८०३	गोदावरी नगरपालिका	२२००	५९८४	८१८४
कैलाली	७०८०४	गौरीगंगा नगरपालिका	१८००	५८७१	७६७१
कैलाली	७०८०५	घोडाघोडी नगरपालिका	२२००	५९८९	८१८९
कैलाली	७०८०६	बर्दगोरिया गाउँपालिका	१२००	५९०५	७१०५
कैलाली	७०८०७	लम्कि चुहा नगरपालिका	२२००	५८१५	८०१५
कैलाली	७०८०८	जानकी गाउँपालिका	१६००	५९३९	७५३९
कैलाली	७०८०९	जोशीपुर गाउँपालिका	१४००	५८८२	७२८२
कैलाली	७०८१०	टिकापुर नगरपालिका	२२००	५७८९	७९८९
कैलाली	७०८११	भजनी नगरपालिका	१६००	५९३९	७५३९
कैलाली	७०८१२	कैलारी गाउँपालिका	१६००	५९३५	७५३५
कैलाली	७०८१३	धनगढी उपमहानगरपालिका	३६००	५९२६	९५२६
कञ्चनपुर	७०९०१	कृष्णपुर नगरपालिका	१८००	५९८४	७७८४
कञ्चनपुर	७०९०२	शुक्लाफाँटा नगरपालिका	१६००	५८७१	७४७१
कञ्चनपुर	७०९०३	बेदकोट नगरपालिका	१६००	५८१२	७४१२
कञ्चनपुर	७०९०४	भिमदत्त नगरपालिका	२८००	५९५८	८७५८
कञ्चनपुर	७०९०५	माहाकाली नगरपालिका	१४००	५९२७	७३२७
कञ्चनपुर	७०९०६	लालझाडी गाउँपालिका	१०००	५९२८	६९२८
कञ्चनपुर	७०९०७	पुनर्वास नगरपालिका	१६००	५६९३	७२९३
कञ्चनपुर	७०९०८	बेलौरी नगरपालिका	१६००	५८६९	७४६९
कञ्चनपुर	७०९०९	बेलडाँडी गाउँपालिका	१०००	५८९४	६८९४

३.३ सशर्त अनुदानको आधारसम्बन्धी सिफारिस

३.३.१ नेपाल सरकारबाट प्रदेश र स्थानीय सरकारलाई प्रदान गरिने सशर्त अनुदानको आधारसम्बन्धी सिफारिस

आर्थिक वर्ष २०७७/७८ का लागि नेपाल सरकारबाट प्रदेश र स्थानीय सरकारलाई प्रदान गरिने सशर्त अनुदानको आधारसम्बन्धी सिफारिस।

सिफारिस गरिएको मितिः २०७७/०२/०८ गते, बिहीबार।

क. पृष्ठभूमि

राष्ट्रिय नीति तथा कार्यक्रम, मानक र पूर्वाधारको अवस्था अनुसार नेपाल सरकारले प्रदेश तथा स्थानीय तहलाई र प्रदेशले स्थानीय तहलाई सशर्त अनुदान प्रदान गर्ने संवैधानिक तथा कानुनी प्रावधान रहेको छ। नेपालको संविधानको धारा २५१ को उपधारा (१) को खण्ड (ग) मा राष्ट्रिय नीति तथा कार्यक्रम, मानक र पूर्वाधारको अवस्थाअनुसार प्रदेश र स्थानीय सरकारलाई प्रदान गरिने सशर्त अनुदानको सम्बन्धमा अध्ययन अनुसन्धान गरी आधार तयार गर्ने काम, कर्तव्य र अधिकार राष्ट्रिय प्राकृतिक स्रोत तथा वित्त आयोगको हुने व्यवस्था रहेको छ। त्यसैगरी राष्ट्रिय प्राकृतिक स्रोत तथा वित्त आयोग ऐन, २०७४ को दफा ३ को उपदफा (१) को खण्ड (ख) मा प्रदेश कानुनबमोजिम प्रदेशले स्थानीय तहलाई प्रदान गर्ने सशर्त अनुदानको आधार तयार गरी प्रदेशलाई सिफारिस गर्ने काम, कर्तव्य र अधिकार राष्ट्रिय प्राकृतिक स्रोत तथा वित्त आयोगको हुने व्यवस्था रहेको छ। उल्लेखित व्यवस्थाबमोजिम नेपाल सरकारबाट प्रदेश र स्थानीय सरकारलाई प्रदान गरिने सशर्त अनुदानको आधार तयार गरी सिफारिस गरिएको छ।

ख. संवैधानिक तथा कानुनी व्यवस्था

१. संवैधानिक व्यवस्था

नेपाल सरकारले प्रदेश र स्थानीय तहलाई प्रदान गर्ने सशर्त अनुदान सम्बन्धमा नेपालको संविधानमा देहायका व्यवस्थाहरू रहेका छन्:

धारा ६० को उपधारा (३): प्रदेश र स्थानीय तहले प्राप्त गर्ने वित्तीय हस्तान्तरणको परिमाण राष्ट्रिय प्राकृतिक स्रोत तथा वित्त आयोगको सिफारिस बमोजिम हुने;

धारा ६० को उपधारा (६): नेपाल सरकारले सङ्घीय सञ्चित कोषबाट प्रदान गर्ने सशर्त अनुदान, समपूरक अनुदान वा अन्य प्रयोजनका लागि दिने विशेष अनुदान वितरणसम्बन्धी व्यवस्था सङ्घीय कानुनबमोजिम हुने;

धारा २५१ उपधारा (१) (ग): राष्ट्रिय नीति तथा कार्यक्रम, मानक, पूर्वाधारको अवस्थाअनुसार प्रदेश र स्थानीय सरकारलाई प्रदान गरिने सशर्त अनुदानको सम्बन्धमा अध्ययन अनुसन्धान गरी आधार तयार गर्ने।

२. कानुनी व्यवस्था

- **राष्ट्रिय प्राकृतिक स्रोत तथा वित्त आयोग ऐन, २०७४**

राष्ट्रिय प्राकृतिक स्रोत तथा वित्त आयोग ऐन, २०७४ को दफा १६ को उपदफा (२)मा नेपाल सरकारले प्रदेश तथा स्थानीय तहलाई र प्रदेशले स्थानीय तहलाई प्रचलित कानुनबमोजिम उपलब्ध गराउने सशर्त अनुदानका सम्बन्धमा नेपाल सरकार तथा प्रदेशलाई सिफारिस गर्दा आयोगले संविधानको धारा २५१ को उपधारा (१) को खण्ड (ग) र उपदफा (१) मा उल्लिखित विषयहरूलाई आधार लिई गर्नुपर्ने व्यवस्था रहेको छ। उक्त उपदफा (१) मा नेपाल सरकारले प्रदेश तथा स्थानीय तहलाई र प्रदेशले स्थानीय तहलाई प्रचलित कानुनबमोजिम उपलब्ध गराउने वित्तीय समानीकरण अनुदानका सम्बन्धमा नेपाल सरकार तथा प्रदेशलाई सिफारिस गर्दा आयोगले देहायका आधार लिई सिफारिस गर्नुपर्ने व्यवस्था रहेको छः

(क) प्रदेश तथा स्थानीय तहमा रहेको शिक्षा, स्वास्थ्य, खानेपानी जस्ता मानव विकास सूचकाङ्क,

(ख) अन्य प्रदेश वा स्थानीय तहको सन्तुलित विकासको अवस्था,

(ग) प्रदेश तथा स्थानीय तहमा रहेको आर्थिक, सामाजिक वा अन्य कुनै प्रकारको विभेदको अवस्था,

(घ) प्रदेश तथा स्थानीय तहको पूर्वाधार विकासको अवस्था र आवश्यकता,

(ङ) प्रदेश तथा स्थानीय तहले जनतालाई पुऱ्याउनु पर्ने सेवा,

(च) प्रदेश तथा स्थानीय तहको राजस्वको अवस्था र उठाउन सक्ने क्षमता,

(छ)प्रदेश तथा स्थानीय तहको खर्चको आवश्यकता।

- **अन्तर-सरकारी वित्त व्यवस्थापन ऐन, २०७४**

अन्तर-सरकारी वित्त व्यवस्थापन ऐन, २०७४ को दफा ९ को उपदफा (१) मा नेपाल सरकारले प्रदेश वा स्थानीय तह वा नेपाल सरकारको कुनै योजना कार्यान्वयन गर्न संविधानको धारा २५१ को उपधारा (१) को खण्ड (ग) बमोजिम आयोगले तोकेको आधार बमोजिम प्रदेश तथा स्थानीय तहलाई सशर्त अनुदान प्रदान गर्ने व्यवस्था रहेको छ। सोही दफाको उपदफा (२) मा उपदफा (१) बमोजिम सशर्त अनुदान प्रदान गर्दा नेपाल सरकारले योजना कार्यान्वयन गर्ने सम्बन्धमा आवश्यक शर्त तोक्नेछ र सम्बन्धित प्रदेश तथा स्थानीय तहले त्यस्तो शर्तको पालना गर्नुपर्ने व्यवस्था रहेको छ।

ग. सशर्त अनुदानको आधारसम्बन्धी सैद्धान्तिक पक्षहरू

नेपालको संविधानको धारा ५६ को उपधारा (१) ले सङ्घीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्र नेपालको मूल संरचना सङ्घ, प्रदेश र स्थानीय तह गरी तीन तहको हुने स्पष्ट व्यवस्था गरेको छ भने सोही धाराको उपधारा (२) ले नेपालको राज्यशक्तिको प्रयोग सङ्घ, प्रदेश र स्थानीय तहले यस संविधान तथा कानुनबमोजिम गर्नेछन् भनी उल्लेख गरेको छ। संविधानले तीनै तहका सरकारहरूको अधिकार तथा जिम्मेवारीको वारेमा स्पष्ट व्यवस्था गरेको छ। संविधानको धारा २३२ ले सङ्घ, प्रदेश र स्थानीय तहको सम्बन्धमा उल्लेख गर्दै धारा २३२ को उपधारा (१) ले सङ्घ, प्रदेश र स्थानीय तह बीचको सम्बन्ध सहकारिता, सहअस्तित्व र समन्वयको सिद्धान्तमा आधारित हुनेछ भनी स्पष्ट

मार्गदर्शन गरेको छ। सोही सिद्धान्तका आधारमा सङ्घ, सातवटा प्रदेश र ७५३ वटा स्थानीय सरकारहरू संविधानको मर्म र भावनाअनुसार आ-आफ्ना क्षेत्रमा क्रियाशिल रहेको अवस्था छ।

राष्ट्रिय नीति तथा कार्यक्रम, राष्ट्रिय मानक र पूर्वाधारको अवस्थालाई मध्यनजर गर्दै कुनै योजना तथा कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्न सशर्त अनुदानको प्रयोग गर्नुपर्ने हुन्छ। संवैधानिक, कानुनी एवम् राष्ट्रिय अन्तर्राष्ट्रिय प्रतिवद्धताअनुसारको दायित्व पूरा गर्ने उदेश्यले एक तहको सरकारबाट अर्को तहको सरकारमा (सामान्यतः प्रदेश तथा स्थानीय तहमा) तहाँको आर्थिक, वित्तीय, प्राविधिक एवम् व्यवहारिक पक्ष समेतलाई ध्यान दिदै सशर्त अनुदान उपलब्ध गराउने गरिन्छ।

सशर्त अनुदान प्रदान गर्दा उक्त अनुदान प्रदान गर्नुको उद्देश्य स्पष्ट हुनु जरुरी हुन्छ। अनुदान प्रदान गर्ने उद्देश्य यकिन भएपछि उक्त उद्देश्य प्राप्तिका लागि प्रदान गरिने सशर्त अनुदानको आधारहरू सिफारिस गर्नुपर्ने हुन्छ। नेपाल सरकारले प्रदेश तथा स्थानीय तहलाई सशर्त अनुदान प्रदान गर्दा अनुदानमा आधारित कार्यक्रम छनौट, सुपरिवेक्षण तथा अनुगमन संयन्त्रको समेत व्यवस्था गर्नुपर्दछ। सशर्त अनुदान प्रदान गर्नका लागि स्रोतको महत्तम उपयोग, क्षेत्रगत प्राथमिकताको चयन र समग्र राष्ट्रिय नीति एवम् मानक र मापदण्डको आंकलन, विष्लेषण र मूल्याङ्कन गर्नुपर्ने हुन्छ भने यसरी प्रदान गरिएअनुरूपको सशर्त अनुदानको उपयोगका सम्बन्धमा उल्लेखित नीति, मापदण्ड एवम् प्राथमिकताअनुरूपका सार्वजनिक वस्तु तथा सेवाको सुनिश्चतता हुनुपर्ने हुन्छ।

नेपाल सरकारले मुलुकमा आय वृद्धि, गुणस्तरीय मानव पुंजी निर्माण र आर्थिक जोखिमको न्यूनीकरण गर्दै वि.सं. २०७९ सम्ममा विकासशील मुलुकमा र वि.सं. २०८७ सम्ममा दीगो विकासका लक्ष्यहरू हासिल गर्दै मध्यम आयस्तर भएको मुलुकमा स्तरोन्नति हुदै वि.सं. २१०० सम्ममा नेपाललाई उच्च आय भएको मुलुकमा रूपान्तरण गरी "समृद्ध नेपाल, सुखी नेपाली" को साझा राष्ट्रिय आकांक्षा पूरा गर्ने दीर्घकालीन सोच लिएकाले स-साना आयोजना र कार्यक्रममा स्रोत छर्नुभन्दा ठूला रणनीतिक योजना कार्यान्वयनमा प्राथमिकता दिनुपर्ने हुन्छ। तसर्थ, नेपाल सरकार र प्रदेश सरकारले सशर्त अनुदान प्रदान गर्दा दिगो, फराकिलो तथा समतामूलक आर्थिक वृद्धिलाई प्रत्यक्ष टेवा दिने प्रकृतिका ठूला तथा मझौला योजनाको कार्यान्वयनमा जोड दिनुपर्ने देखिन्छ। प्रदेश तथा स्थानीय सरकारले आ-आफ्ना लक्ष्यहरू तय गर्दा साझा राष्ट्रिय लक्ष्य हासिल गर्न मद्दत पुग्ने गरी गर्नुपर्ने हुन्छ।

घ. सशर्त अनुदानको आधारसम्बन्धी सिफारिस

संविधानमा उल्लिखित व्यवस्था, कानुनमा तोकिएका आधारहरू र राष्ट्रिय/अन्तर्राष्ट्रिय प्रतिवद्धताहरूलाई दृष्टिगत गर्दै मुख्यतयाः देशव्यापी रूपमा राष्ट्रिय नीति तथा कार्यक्रमहरू कार्यान्वयन गर्ने, राष्ट्रिय मानक स्थापित गर्ने वा सोको सुनिश्चितता गर्ने र प्रदेश तथा स्थानीय तहमा रहेको पूर्वाधारको न्यूनतालाई पूर्ति गर्ने विषयहरूलाई मार्गदर्शनका रूपमा लिई आर्थिक वर्ष २०७७/७८ का लागि नेपाल सरकारले प्रदेश र स्थानीय तहलाई उपलब्ध गराउने सशर्त अनुदानको देहायबमोजिमका आधार तयार गरी सिफारिस गरिएको छः

१. संविधानको अनुसूची ५ मा सूचीकृत कामहरू प्रदेश तथा स्थानीय तहका सरकारहरूबाट कार्यान्वयन गराउँदा पूर्वाधार समेतका योजना तथा कार्यक्रमहरू।

२. प्रदेश सरकारबाट कार्यान्वयन गराउने संविधानको अनुसूची ७ मा भएका कार्यहरू।

३. प्रदेश तथा स्थानीय सरकारबाट कार्यान्वयन गराउने संविधानको अनुसूची ९ मा दिईएका कार्यहरू।

४. नेपाल सरकारले प्रदेश सरकार तथा स्थानीय सरकारबाट सञ्चालन गरिनुपर्ने कुनै राष्ट्रिय नीति, योजना तथा कार्यक्रम वा मानक प्रदेश तथा स्थानीय सरकार मार्फत लागु गराउने कार्यक्रमहरू।

५. संविधानका अनुसूचीहरू बमोजिम प्रदेश र स्थानीय तहको क्षेत्राधिकारमा पर्ने, तर सङ्घीयता कार्यान्वयन हुनुभन्दा अगाडिदेखि नेपाल सरकारबाट शुरुवात भई सञ्चालनमा रहेका, साथै आगामी आर्थिक वर्षमा पनि निरन्तरता दिनुपर्ने कार्यक्रम र आयोजनाहरू।

६. नेपाल सरकारबाट बहुवर्षीय ठेक्का स्वीकृत भई नेपाल सरकारको दायित्व सिर्जना भैसकेका स्थानीयस्तरका योजना तथा कार्यक्रमहरू।

७. वैदेशिक सहायता अन्तर्गत स्थानीयस्तरमा सञ्चालनमा रहेका योजना तथा कार्यक्रमहरू।

८. नेपाल सरकारले गरेका अन्तर्राष्ट्रिय प्रतिबद्धता कार्यान्वयनका लागि प्रदेश तथा स्थानीयस्तरमा सञ्चालन हुने योजना तथा कार्यक्रमहरू।

९. कुनै प्रदेश वा स्थानीय तहको कामबाट अरु प्रदेश वा स्थानीय तहलाई प्रभाव पर्ने योजना तथा कार्यक्रमहरू।

१०. विशेषतः स्वास्थ्य सेवाको क्षेत्र, पूर्वाधार विकासको क्षेत्र, शिक्षा विकासको क्षेत्र र कृषि उत्पादनको क्षेत्र विशेषका योजना तथा कार्यक्रमहरू।

११. कोभिड-१९को महामारीको नकरात्मक प्रभावलाई सम्वोधन गर्न प्रदेश तथा स्थानीय तहबाट सञ्चालन गरिनुपर्ने तत्काल खास योजना तथा कार्यक्रमहरू।

अतः संविधानको धारा २५१ को उपधारा (१) को खण्ड(ग), राष्ट्रिय प्राकृतिक स्रोत तथा वित्त आयोग ऐन, २०७४ को दफा १६, अन्तरसरकारी वित्त व्यवस्था ऐन, २०७४ को दफा ९, सङ्घीयता कार्यान्वयनको प्रारम्भिक चरणमै रहेको नेपालको अवस्था, नेपाल सरकार, प्रदेश सरकार र स्थानीय सरकारको मौजुदा प्रसासनिक एवम् सांगठनिक संरचना, जनशक्ति, मुलुकभित्र विगतदेखि गर्दै आएको विकासको प्रयास र नेपालले राष्ट्रिय एवम् अन्तर्राष्ट्रिय रूपमा गरेको प्रतिवद्धता समेतको अध्ययन, विश्लेषण र मनन गरी आयोगले आगामी आर्थिक वर्ष २०७७/७८ का लागि सशर्त अनुदानका आधार तयार गरी नेपाल सरकार तथा प्रदेश सरकारलाई सिफारिस गरेको छ।

ङ. सशर्त अनुदानको उपयोग र सोसम्बन्धी सुझावहरू

अन्तरसरकारी वित्त व्यवस्थापन ऐन, २०७४ को दफा २८ मा यस ऐन वा प्रचलित कानुनबमोजिम प्राप्त भएको अनुदानको रकम जुन प्रयोजनको लागि प्राप्त भएको हो सो प्रयोजनको लागि प्रयोग गर्नुपर्ने व्यवस्था रहेबमोजिम सशर्त अनुदानको रूपमा प्राप्त भएको रकम पनि जुन प्रयोजनको लागि प्राप्त भएको हो सोही प्रयोजनमा उपयोग गर्नुपर्ने अनिवार्यता हुन्छ।साथै, सोही ऐनको दफा (९) को उपदफा (२) मा उल्लेख भए अनुसार सोही दफाको उपदफा (१)बमोजिम सशर्त अनुदान प्रदान गर्दा नेपाल सरकारले योजना कार्यान्वयन गर्ने सम्बन्धमा आवश्यक शर्त तोक्ने र सम्बन्धित प्रदेश तथा स्थानीय तहले त्यस्तो शर्तको पालना गर्नुपर्ने व्यवस्थाबमोजिम तोकिएका शर्तहरूको पालना गरी कार्यान्वयन गर्नुपर्ने हुन्छ।अतः तिनै तहका सरकारले आ-आफ्ना लक्ष्य प्राप्तिका साथै साझा लक्ष्य हासिल गर्न र स्रोतको महत्तम परिचालनको प्रभावकारीता वृद्धि हुने गरी तथा त्यस्ता कार्यक्रममा दोहोरोपन नहुने गरी नेपाल सरकारबाट प्रदेश तथा स्थानीय तहमा प्रदान गरिने सशर्त अनुदानको देहायअनुसार उपयोग गर्नु पर्दछ।

१. सशर्त अनुदान अन्तर्गत हस्तान्तरण हुने कार्यक्रम कार्यान्वयनका शर्तहरू स्पष्ट, मापनयोग्य, र कार्यान्वयन योग्य हुनुपर्ने।

२. सशर्त अनुदानबाट सञ्चालन गराउने कार्यक्रमहरू राष्ट्रिय मापदण्ड र नतिजा सूचकका आधारमा निर्माण गरी कार्यक्रम छनौट गरिएको हुनुपर्ने।

३. सशर्त अनुदानबाट सञ्चालन हुने कार्यक्रमहरू तर्जुमा गर्दा नेपाल सरकारका विषयगत मन्त्रालय र सम्बन्धित प्रदेश तथा स्थानीय तहसँग समन्वय गरेर मात्र गर्नुपर्ने।

४. नेपाल सरकारले बजेट तर्जुमा गर्दा सशर्त अनुदानका सबै कार्यक्रम वा आयोजना वा क्रियाकलापहरू समावेश गरी शुरूमै एकै पटक विनियोजन गर्नुपर्ने। आर्थिक वर्षको बीचमा कुनै नयाँ योजना तथा कार्यक्रम वा आयोजना वा क्रियाकलाप कार्यान्वयन गर्न थप सशर्त अनुदान हस्तान्तरण नगर्ने।

५. सशर्त अनुदानबाट सञ्चालन हुने योजना तथा कार्यक्रम वा आयोजना वा क्रियाकलापहरू प्रदेश तथा स्थानीय तहले आ-आफ्नो वार्षिक बजेट तथा कार्यक्रम स्वीकृत गरी सञ्चालन गर्नुपर्ने।

६. सशर्त अनुदान अन्तर्गत हस्तान्तरण भएका योजना तथा कार्यक्रम कार्यन्वयनका लागि प्रदेश र स्थानीय तहले नेपाल सरकारसँग प्राविधिक सहयोग/सुझाव माग गरेमा नेपाल सरकारका सम्बन्धित निकायले त्यस्तो सहयोग/सुझाव समयमै उपलब्ध गराउनुपर्ने।

७. विगतमा स्थानीयस्तरमा प्रवाह भइरहेको सेवालाई अविछिन्न रूपमा निरन्तरता दिनुपर्ने कार्यक्रमहरू सञ्चालनका लागि दिइने अनुदान उपलब्ध गराउँदा त्यस्तो कार्यक्रमको औचित्यताको परीक्षण भएको हुनुपर्ने र त्यस्तो कार्यक्रम थप कति समयसम्मको लागि सञ्चालन हुने हो सो समेत विश्लेषण गरिएको हुनुपर्ने।

८. बहुवर्षीय ठेक्का स्वीकृत भएका कार्यक्रमहरूमा सशर्त अनुदान प्रदान गर्दा ती कार्यक्रमहरू सम्पन्न गर्नका लागि आवश्यक पर्ने स्रोतको सुनिश्चितता नेपाल सरकारले गर्नुपर्ने।

९. वैदेशिक सहायताबाट सञ्चालित सशर्त अनुदान प्राप्त योजना तथा कार्यक्रमहरूको अनुगमन, मूल्याङ्कन र दातृ निकाय/संस्थाहरूसँगको समन्वय नेपाल सरकारले गर्नुपर्ने।

१०. सशर्त अनुदान प्राप्त योजना, कार्यक्रम तथा आयोजनाको प्रगती बिबरण नेपाल सरकारका सम्बन्धित बिषयगत मन्त्रालयमा नियमित रूपमा प्रतिवेदन गर्नुपर्ने।

११. प्रदेश वा स्थानीय तहको एकल अधिकारको सूचीमा रहेका तर एउटै कार्यक्रम वा आयोजनाको रूपमा विकास भई एकभन्दा बढी प्रदेश वा स्थानीय तहमा सञ्चालन हुने भएमा त्यस्ता कार्यक्रम वा आयोजना वा तिनका सम्बन्धित अंश प्रदेश वा स्थानीय तहबाट कार्यान्वयन हुने गरी हस्तान्तरण गर्ने।

१२. समान प्रकृतिका उदेश्य प्राप्तीका लागि विभिन्न विषयगत मन्त्रालयहरूबाट तर्जुमा गरिएका कार्यक्रम वा आयोजना वा क्रियाकलापहरू कार्यान्वयनका लागि त्यस्ता योजना तथा कार्यक्रम वा आयोजना वा क्रियाकलापहरू दोहोरो नपर्ने गरी एकीकृत रूपमा गर्न सशर्त अनुदान प्रदान गर्ने।

१३. लागत प्रभावकारितालाई प्रोत्साहित गर्ने गरी सशर्त अनुदान रकमको उपयोग गर्दै योजना तथा कार्यक्रम सञ्चालन गर्न उपयुक्त हुने।

१४. स-साना आयोजना र कार्यक्रममा स्रोत छर्नुभन्दा ठूला रणनीतिक योजना कार्यान्वयनमा प्राथमिकता दिनुपर्ने आवश्यकता छ। तसर्थ, नेपाल सरकार र प्रदेश सरकारले सशर्त अनुदान प्रदान गर्दा दिगो, फराकिलो तथा समतामूलक आर्थिक वृद्धिलाई प्रत्यक्ष टेवा दिने प्रकृतिका ठूला तथा मझौला योजनाको कार्यान्वयनमा जोड दिनुपर्ने।

१५. पूर्वाधार विकासका सम्बन्धमा, उदाहरणका लागि, सडक बोर्ड नेपाल जस्ता संस्थाको रकमको उपयोगबाट कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने सम्बन्धमा सङ्घीयताको मर्म र भावना अनुकुल हुने गरी यससम्बन्धी ऐन संशोधन गरी तिनै तहका सङ्घीय इकाईहरू बीच यस्तो रकम बाँडफाँड हुनेगरी व्यवस्था मिलाएर मात्रै यससम्बन्धी रकम सशर्त अनुदानबाट वा अन्य माध्यमबाट सञ्चालन हुने पूर्वाधार (सडक निर्माण एवम् मर्मत सम्भार) सम्बन्धी कार्यक्रममा उपयोग गर्ने गरी आवश्यक व्यवस्था मिलाउन उपयुक्त हुने देखिन्छ।

१६. कोभिड-१९ को महामारीको प्रभाव, देशभरमा उपलब्ध स्वास्थ्योपचारसम्बन्धी सेवा र पूर्वाधारको अवस्था एवम् उपलब्धता, आधारभूत स्वास्थ्य सेवा उपर आम सर्वसाधारण जनताको पहूँच लगायत भविष्यमा मुलुकभरको स्वास्थ्य सेवामा सहजता एवम् सर्वसुलभता हुने ढङ्गका योजना वा कार्यक्रमको पूर्वानुमान गर्दै समग्र स्वास्थ्य सेवाको आवश्यकता र प्राथमिकतालाई ख्याल राखी सोसम्बन्धी योजना वा कार्यक्रम सञ्चालन गर्न गराउनमा विशेष शर्तनामाका साथ सशर्त अनुदान रकमको उपयोग गर्नु उचित हुने देखिन्छ। साथै, आवश्यक परेमा यस प्रकारका महामारीले भविष्यमा पार्ने प्रभाव, सोको रोकथाम र नियन्त्रणका लागि यससम्बन्धी योजना तथा कार्यक्रममा आवश्यकतानुसारको लचकताका साथ सशर्त अनुदान रकमको उपयोग गर्न उचित हुने देखिन्छ।

१७. मुलुकभर शिक्षाको बिकासका लागि आधारभुत शैक्षिक पूर्वाधार निर्माण गर्न र गुणस्तरीय शिक्षाको अभिवृद्धि एवम् आधारभूत शिक्षामा आम नागरिकको पहुँच स्थापित गर्नका लागि समेत शिक्षासम्बन्धी निश्चित योजना वा कार्यक्रम सञ्चालन गर्न गराउनमा खर्चको दक्षता वृद्धिलाई प्रोत्साहित गर्ने जस्तो शर्तहरू समेत पालना गरी सशर्त अनुदान रकमको उपयोग गर्नु उचित हुने देखिन्छ।

३.३.२ प्रदेश सरकारबाट स्थानीय सरकारलाई प्रदान गरिने सशर्त अनुदानको आधारसम्बन्धी सिफारिस

आर्थिक वर्ष २०७७/७८ का लागि प्रदेश सरकारबाट स्थानीय सरकारलाई प्रदान गरिने सशर्त अनुदानको आधारसम्बन्धी सिफारिस।

सिफारिस गरिएको मितिः २०७७/०२/०८ गते, बिहीबार।

क. पृष्ठभूमि

राष्ट्रिय नीति तथा कार्यक्रम, मानक र पूर्वाधारको अवस्थाअनुसार नेपाल सरकारले प्रदेश तथा स्थानीय तहलाई र प्रदेशले स्थानीय तहलाई सशर्त अनुदान प्रदान गर्ने संवैधानिक तथा कानुनी प्रावधान रहेको छ। नेपालको संविधानको धारा २५१ को उपधारा (१) को खण्ड (ग) मा राष्ट्रिय नीति तथा कार्यक्रम, मानक र पूर्वाधारको अवस्था अनुसार प्रदेश र स्थानीय सरकारलाई प्रदान गरिने सशर्त अनुदानको सम्बन्धमा अध्ययन अनुसन्धान गरी आधार तयार गर्ने काम, कर्तव्य र अधिकार राष्ट्रिय प्राकृतिक स्रोत तथा वित्त आयोगको हुने व्यवस्था रहेको छ। त्यसैगरी, राष्ट्रिय प्राकृतिक स्रोत तथा वित्त आयोग ऐन, २०७४ को दफा ३ को उपदफा (१) को खण्ड (ख) मा प्रदेश कानुनबमोजिम प्रदेशले स्थानीय तहलाई प्रदान गर्ने सशर्त अनुदानको आधार तयार गरी प्रदेशलाई सिफारिस गर्ने काम, कर्तव्य र अधिकार राष्ट्रिय प्राकृतिक स्रोत तथा वित्त आयोगको हुने व्यवस्था रहेको छ। उल्लेखित व्यवस्थाबमोजिम प्रदेश सरकारबाट स्थानीय सरकारलाई प्रदान गरिने सशर्त अनुदानको आधार तयार गरी सिफारिस गरिएको छ।

ख. संवैधानिक तथा कानुनी व्यवस्था

१. संवैधानिक व्यवस्था

प्रदेश सरकारले स्थानीय तहलाई प्रदान गर्ने सशर्त अनुदान सम्बन्धमा नेपालको संविधानमा देहायका व्यवस्थाहरू रहेका छन्ः

धारा ६० को उपधारा (३)ः प्रदेश र स्थानीय तहले प्राप्त गर्ने वित्तीय हस्तान्तरणको परिमाण राष्ट्रिय प्राकृतिक स्रोत तथा वित्त आयोगको सिफारिस बमोजिम हुने;

धारा ६० को उपधारा (६): नेपाल सरकारले सङ्घीय सञ्चित कोषबाट प्रदान गर्ने सशर्त अनुदान, समपूरक अनुदान वा अन्य प्रयोजनका लागि दिने विशेष अनुदान वितरणसम्बन्धी व्यवस्था सङ्घीय कानुनबमोजिम हुने;

धारा २५१ उपधारा (१) (ग)ः राष्ट्रिय नीति तथा कार्यक्रम, मानक, पूर्वाधारको अवस्था अनुसार प्रदेश र स्थानीय सरकारलाई प्रदान गरिने सशर्त अनुदानको सम्बन्धमा अध्ययन अनुसन्धान गरी आधार तयार गर्ने।

२. कानुनी व्यवस्था

- **राष्ट्रिय प्राकृतिक स्रोत तथा वित्त आयोग ऐन, २०७४**

राष्ट्रिय प्राकृतिक स्रोत तथा वित्त आयोग ऐन, २०७४ को दफा ३ को उपदफा (१) को खण्ड (ख) मा प्रदेश कानुनबमोजिम प्रदेशले स्थानीय तहलाई प्रदान गर्ने सशर्त अनुदानको आधार तयार गरी प्रदेशलाई सिफारिस गर्ने काम, कर्तव्य र अधिकार यस आयोगको हुने व्यवस्था रहेको छ।

राष्ट्रिय प्राकृतिक स्रोत तथा वित्त आयोग ऐन, २०७४ को दफा १६ को उपदफा (२)मा नेपाल सरकारले प्रदेश तथा स्थानीय तहलाई र प्रदेशले स्थानीय तहलाई प्रचलित कानुनबमोजिम उपलब्ध गराउने सशर्त अनुदानका सम्बन्धमा नेपाल सरकार तथा प्रदेशलाई सिफारिस गर्दा आयोगले संविधानको धारा २५१ को उपधारा (१) को खण्ड (ग) र उपदफा (१) मा उल्लिखित विषयहरूलाई आधार लिई गर्नुपर्ने व्यवस्था रहेको छ। उक्त उपदफा (१) मा नेपाल सरकारले प्रदेश तथा स्थानीय तहलाई र प्रदेशले स्थानीय तहलाई प्रचलित कानुनबमोजिम उपलब्ध गराउने वित्तीय समानीकरण अनुदानका सम्बन्धमा नेपाल सरकार तथा प्रदेशलाई सिफारिस गर्दा आयोगले देहायका आधार लिई सिफारिस गर्नुपर्ने व्यवस्था रहेको छः

क) प्रदेश तथा स्थानीय तहमा रहेको शिक्षा, स्वास्थ्य, खानेपानी जस्ता मानव विकास सूचकाङ्क,

ख) अन्य प्रदेश वा स्थानीय तहको सन्तुलित विकासको अवस्था,

ग) प्रदेश तथा स्थानीय तहमा रहेको आर्थिक, सामाजिक वा अन्य कुनै प्रकारको विभेदको अवस्था,

घ) प्रदेश तथा स्थानीय तहको पूर्वाधार विकासको अवस्था र आवश्यकता,

ङ) प्रदेश तथा स्थानीय तहले जनतालाई पुऱ्याउनु पर्ने सेवा,

च) प्रदेश तथा स्थानीय तहको राजस्वको अवस्था र उठाउन सक्ने क्षमता,

छ) प्रदेश तथा स्थानीय तहको खर्चको आवश्यकता।

- **अन्तर-सरकारी वित्त व्यवस्थापन ऐन, २०७४**

अन्तर-सरकारी वित्त व्यवस्थापन ऐन, २०७४ को दफा ९ को उपदफा (३) मा प्रदेशले स्थानीय तहलाई प्रदेश कानुनबमोजिम आयोगले तोकेको आधारबमोजिम सशर्त अनुदान प्रदान गर्ने व्यवस्था रहेको छ।

ग. सशर्त अनुदानको आधारसम्बन्धी सैद्धान्तिक पक्षहरू

नेपालको संविधानको धारा ५६ को उपधारा (१) ले सङ्घीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्र नेपालको मूल संरचना सङ्घ, प्रदेश र स्थानीय तह गरी तीन तहको हुने स्पष्ट व्यवस्था गरेको छ भने सोही धाराको उपधारा (२) ले नेपालको राज्यशक्तिको प्रयोग सङ्घ, प्रदेश र स्थानीय तहले यस संविधान तथा कानुनबमोजिम गर्नेछन् भनी उल्लेख गरेको छ। संविधानले तिनै तहका सरकारहरूको अधिकार तथा जिम्मेवारीको बारेमा स्पष्ट व्यवस्था गरेको छ। संविधानको धारा २३२ ले सङ्घ, प्रदेश र स्थानीय तहको सम्बन्धमा उल्लेख गर्दै धारा २३२ को उपधारा (१) ले सङ्घ, प्रदेश र स्थानीय तह बीचको सम्बन्ध सहकारिता, सहअस्तित्व र समन्वयको सिद्धान्तमा आधारित हुनेछ भनी स्पष्ट मार्गदर्शन गरेको छ। सोही सिद्धान्तका आधारमा सङ्घ, सातवटा प्रदेश र ७५३ वटा स्थानीय सरकारहरू संविधानको मर्म र भावनाअनुसार आ-आफ्ना क्षेत्रमा क्रियाशील रहेको अवस्था छ।

राष्ट्रिय तथा प्रादेशिक नीति तथा कार्यक्रम, मानक र पूर्वाधारको अवस्थालाई मध्यनजर गर्दै कुनै योजना तथा कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्न सशर्त अनुदानको प्रयोग गर्नुपर्ने हुन्छ। संवैधानिक, कानुनी एवम् राष्ट्रिय अन्तर्राष्ट्रिय प्रतिवद्धताअनुसारको दायित्व पूरा गर्ने उदेश्यले एक तहको सरकारबाट अर्को तहको सरकारमा (सामान्यतः प्रदेश तथा स्थानीय तहमा) तहाँको आर्थिक, वित्तीय, प्राविधिक एवम् व्यवहारिक पक्ष समेतलाई ध्यान दिदै सशर्त अनुदान उपलब्ध गराउने गरिन्छ।

प्रदेश सरकारले सशर्त अनुदान प्रदान गर्दा अनुदान प्रदान गर्नुको उद्देश्य स्पष्ट हुनु जरुरी हुन्छ। अनुदान प्रदान गर्ने उद्देश्य यकिन भएपछि उक्त उद्देश्य प्राप्तीका लागि प्रदान गरिने सशर्त अनुदानको आधारहरू सिफारिस गर्नुपर्ने हुन्छ। प्रदेश सरकारले स्थानीय तहलाई सशर्त अनुदान प्रदान गर्दा अनुदानको कार्यक्रम छनौट, सुपरिवेक्षण तथा अनुगमन संयन्त्रको समेत व्यवस्था गर्नुपर्दछ। सशर्त अनुदान प्रदान गर्नका लागि स्रोतको महत्तम उपयोग, क्षेत्रगत प्राथमिकताको चयन र समग्र राष्ट्रिय तथा प्रादेशिक नीति एवम् मानक र मापदण्डको आंकलन, विश्लेषण र मूल्याङ्कन गर्नुपर्ने हुन्छ भने यसरी प्रदान गरिए अनुरूपको सशर्त अनुदानको उपयोगका सम्बन्धमा उल्लेखित नीति, मापदण्ड एवम् प्राथमिकताअनुरूपका सार्वजनिक वस्तु तथा सेवाको सुनिश्चतता हुनुपर्ने हुन्छ।

प्रदेश सरकारले सशर्त अनुदान प्रदान गर्दा दिगो, फराकिलो तथा समतामूलक आर्थिक वृद्धिलाई प्रत्यक्ष टेवा दिने प्रकृतिका ठूला तथा मझौला योजनाको कार्यान्वयनमा जोड दिनुपर्ने देखिन्छ। प्रदेश तथा स्थानीय सरकारले आ-आफ्ना लक्ष्यहरू तय गर्दा साझा राष्ट्रिय लक्ष्य हासिल गर्न मद्दत पुग्ने गरी गर्नुपर्ने हुन्छ।

घ. सशर्त अनुदानको आधारसम्बन्धी सिफारिस

संविधानमा उल्लिखित व्यवस्था, कानुनमा तोकिएका आधारहरू र राष्ट्रिय प्रतिवद्वताहरूलाई दृष्टिगत गर्दै मुख्यतया देशव्यापी रूपमा राष्ट्रिय तथा प्रादेशिक नीति तथा कार्यक्रमहरू कार्यान्वयन गर्ने, राष्ट्रिय तथा प्रादेशिक मानक स्थापित गर्ने वा सोको सुनिश्चितता गर्ने र स्थानीय तहमा रहेको पूर्वाधारको न्यूनतालाई पूर्ति गर्ने विषयहरूलाई मार्गदर्शनका रूपमा लिई आर्थिक वर्ष २०७७/७८ का लागि प्रदेश सरकारले स्थानीय तहलाई उपलब्ध गराउने सशर्त अनुदानका आधार देहायबमोजिम तयार गरी सिफारिस गरिएको छः

१. संविधानको अनुसूची ६ मा सूचीकृत कामहरू स्थानीय तहका सरकारहरूबाट कार्यान्वयन गराउँदा पूर्वाधार समेतका योजना तथा कार्यक्रमहरू।

२. स्थानीय सरकारबाट कार्यान्वयन गराउने संविधानको अनुसूची ७ मा भएका कार्यहरू।

३. स्थानीय सरकारबाट कार्यान्वयन गराउने संविधानको अनुसूची ९ मा दिईएका कार्यहरू।

४. प्रदेश सरकारले स्थानीय सरकारबाट सञ्चालन गरिनुपर्ने कुनै राष्ट्रिय तथा प्रादेशिक नीति, योजना तथा कार्यक्रम वा मानक स्थानीय सरकार मार्फत् लागु गराउने कार्यक्रमहरू।

५. कुनै स्थानीय तहको कामबाट अरु स्थानीय तहलाई प्रभाव पर्ने योजना तथा कार्यक्रमहरू।

६. विशेषतः स्वास्थ्य सेवाको क्षेत्र, पूर्वाधार विकासको क्षेत्र, शिक्षा विकासको क्षेत्र र कृषि उत्पादनको क्षेत्र विशेषका योजना तथा कार्यक्रमहरू।

७. कोभिड-१९को महामारीको नकरात्मक प्रभावलाई सम्वोधन गर्न स्थानीय तहबाट सञ्चालन गरिनुपर्ने तत्काल खास योजना तथा कार्यक्रमहरू।

अतः संविधानको धारा २५१ को उपधारा (१) को खण्ड(ग), राष्ट्रिय प्राकृतिक स्रोत तथा वित्त आयोग ऐन, २०७४ को दफा १६, अन्तरसरकारी वित्त व्यवस्था ऐन, २०७४ को दफा ९, सशर्त अनुदान सम्बन्धमा व्यवस्था गर्न बनेका प्रदेश ऐनहरू, सङ्घीयता कार्यान्वयनको प्रारम्भिक चरणमै रहेको नेपालको अवस्था, नेपाल सरकार, प्रदेश सरकार र स्थानीय सरकारको मौजुदा प्रसासनिक एवम् सांगठनिक संरचना, जनशक्ति, मुलुकभित्र विगतदेखि गर्दै आएको

विकासको प्रयास र नेपालले राष्ट्रिय एवम् अन्तर्राष्ट्रिय रूपमा गरेको प्रतिवद्धता समेतको अध्ययन, विश्लेषण र मनन गरी आयोगले आगामी आर्थिक वर्ष २०७७/७८ का लागि सशर्त अनुदानका आधार तयार गरी प्रदेश सरकारलाई सिफारिस गरेको छ।

ङ. सशर्त अनुदानको उपयोग र सोसम्बन्धी सुझावहरू :

अन्तरसरकारी वित्त व्यवस्थापन ऐन, २०७४ को दफा २८ मा यस ऐन वा प्रचलित कानुनबमोजिम प्राप्त भएको अनुदानको रकम जुन प्रयोजनको लागि प्राप्त भएको हो सो प्रयोजनको लागि प्रयोग गर्नुपर्ने व्यवस्था रहेबमोजिम सशर्त अनुदानको रूपमा प्राप्त भएको रकम पनि जुन प्रयोजनको लागि प्राप्त भएको हो सोही प्रयोजनमा उपयोग गर्नुपर्ने अनिवार्यता हुन्छ। सशर्त अनुदान प्रदान गर्दा प्रदेश सरकारले कुनै योजना तथा कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्ने सम्बन्धमा आवश्यक शर्त तोक्ने र सम्बन्धित स्थानीय तहले त्यस्तो शर्तको पालना गर्नुपर्ने हुन्छ। अतः प्रदेश तथा स्थानीय तहका सरकारले आ-आफ्ना लक्ष्य प्राप्तीका साथै साझा लक्ष्य हासिल गर्न र स्रोतको महत्तम परिचालनको प्रभावकारिता वृद्धि हुने गरी तथा त्यस्ता कार्यक्रममा नेपाल सरकारबाट प्रदान गरिने सशर्त अनुदानमा दोहोरोपन नहुने गरी प्रदेश सरकारबाट स्थानीय तहमा प्रदान गरिने सशर्त अनुदानको देहायअनुसार उपयोग गर्नु पर्दछ।

१. सशर्त अनुदान अन्तर्गत हस्तान्तरण हुने कार्यक्रम कार्यान्वयनका शर्तहरू स्पष्ट, मापनयोग्य र कार्यान्वयन योग्य हुनुपर्ने।

२. सशर्त अनुदानबाट सञ्चालन गराउने कार्यक्रमहरू राष्ट्रिय तथा प्रादेशिक मापदण्ड र नतिजा सूचकका आधारमा निर्माण गरी कार्यक्रम छनौट गरिएको हुनुपर्ने।

३. सशर्त अनुदानबाट सञ्चालन हुने कार्यक्रमहरू तर्जुमा गर्दा प्रदेश सरकारका विषयगत मन्त्रालय र सम्बन्धित स्थानीय तहसँग समन्वय गरेर मात्र गर्नुपर्ने।

४. प्रदेश सरकारले बजेट तर्जुमा गर्दा सशर्त अनुदानका सबै कार्यक्रम वा आयोजना वा क्रियाकलापहरू समावेश गरी शुरूमै एकै पटक विनियोजन गर्नुपर्ने। आर्थिक वर्षको बीचमा कुनै नयाँ योजना तथा कार्यक्रम वा आयोजना वा क्रियाकलाप कार्यान्वयन गर्न थप सशर्त अनुदान हस्तान्तरण नगर्ने।

५. सशर्त अनुदानबाट सञ्चालन हुने योजना तथा कार्यक्रम वा आयोजना वा क्रियाकलापहरू स्थानीय तहले आ-आफ्नो वार्षिक बजेट तथा कार्यक्रम स्वीकृत गरी सञ्चालन गर्नुपर्ने।

६. सशर्त अनुदान अन्तर्गत हस्तान्तरण भएका योजना तथा कार्यक्रम कार्यन्वयनका लागि स्थानीय तहले प्रदेश सरकारसँग प्राविधिक सहयोग/सुझाव माग गरेमा प्रदेश सरकारका सम्बन्धित निकायले त्यस्तो सहयोग/सुझाव समयमै उपलब्ध गराउनुपर्ने।

७. स्थानीय तहको एकल अधिकारको सूचीमा रहेका तर एउटै कार्यक्रम वा आयोजनाको रूपमा विकास भई एकभन्दा बढी स्थानीय तहमा सञ्चालन हुने भएमा त्यस्ता कार्यक्रम वा आयोजना वा तिनका सम्बन्धित अंश सम्बन्धित स्थानीय तहबाट कार्यान्वयन हुने गरी हस्तान्तरण गर्ने।

८. समान प्रकृतिका उदेश्य प्राप्तीका लागि विभिन्न विषयगत मन्त्रालयहरूबाट तर्जुमा गरिएका कार्यक्रम वा आयोजना वा क्रियाकलापहरू कार्यान्वयनका लागि त्यस्ता कार्यक्रम वा आयोजना वा क्रियाकलापहरू दोहोरो नपर्ने गरी एकीकृत रूपमा गर्न सशर्त अनुदान प्रदान गर्ने।

९. लागत प्रभावकारितालाई प्रोत्साहित गर्ने गरी सशर्त अनुदान रकमको उपयोग गर्दै योजना तथा कार्यक्रम सञ्चालन गर्न उपयुक्त हुने।

१०. स-साना आयोजना र कार्यक्रममा स्रोत छर्नुभन्दा ठूला रणनीतिक योजना कार्यान्वयनमा प्राथमिकता दिनुपर्ने आवश्यकता छ। तसर्थ, प्रदेश सरकारले सशर्त अनुदान प्रदान गर्दा दिगो, फराकिलो तथा समतामूलक आर्थिक वृद्धिलाई प्रत्यक्ष टेवा दिने प्रकृतिका ठूला तथा मझौला योजनाको कार्यान्वयनमा जोड दिनुपर्ने।

११. कोभिड-१९ को महामारीको प्रभाव, प्रदेशभरमा उपलव्ध स्वास्थ्योपचारसम्बन्धी सेवा र पूर्वाधारको अवस्था एवम् उपलब्धता, आधारभूत स्वास्थ्य सेवा उपर आम सर्वसाधारण जनताको पहुँच लगायत भविष्यमा प्रदेशभरको स्वास्थ्य सेवामा सहजता एवम् सर्वसुलभता हुने ढङ्गका योजना वा कार्यक्रमको पूर्वानुमान गर्दै समग्र स्वास्थ्य सेवाको आवश्यकता र प्राथमिकतालाई ख्याल राखी सो सम्बन्धी योजना वा कार्यक्रम सञ्चालन गर्न गराउनमा बिशेष शर्तनामाका साथ सशर्त अनुदान रकमको उपयोग गर्नु उचित हुने देखिन्छ। साथै, आवश्यक परेमा यस प्रकारका महामारीले भविष्यमा पार्ने प्रभाव, सोको रोकथाम र नियन्त्रणका लागि यससम्बन्धी योजना तथा कार्यक्रममा आवश्यकताअनुसारको लचकताका साथ सशर्त अनुदान रकमको उपयोग गर्न उचित हुने देखिन्छ।

१२. प्रदेशभर शिक्षाको विकासका लागि आधारभूत शैक्षिक पूर्वाधार निर्माण गर्न र गुणस्तरीय शिक्षाको अभिवृद्धि एवम् आधारभुत शिक्षामा आम नागरिकको पहुँच स्थापित गर्नका लागि समेत शिक्षासम्बन्धी निश्चित योजना वा कार्यक्रम सञ्चालन गर्न गराउनमा खर्चको दक्षता वृद्धिलाई प्रोत्साहित गर्ने जस्तो शर्तहरू समेत पालना गरी सशर्त अनुदान रकमको उपयोग गर्नु उचित हुने देखिन्छ।

३.४ आन्तरिक ऋणको सीमासम्बन्धी सिफारिस

आर्थिक वर्ष २०७७/७८ का लागि सङ्घ, प्रदेश र स्थानीय सरकारले लिन सक्ने आन्तरिक ऋणको सीमा सिफारिस:

आयोगबाट सिफारिस भएको मितिः २०७७।०१।१५ गते, सोमबार।

क. पृष्ठभूमि

राज्यको संरचना सङ्घीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्रमा रूपान्तरण भएसँगै सङ्घ, प्रदेश र स्थानीय तहबाट राज्यशक्तिको प्रयोग हुने प्रणाली स्थापित भएको छ। नेपालको संविधानमा तीनै तहका सरकारले कानुनबमोजिम ऋण लिन सक्ने व्यवस्था रहेको छ। अन्तर-सरकारी वित्त व्यवस्थापन ऐन, २०७४ को दफा २३ ले तीनै तहका सरकारले आवश्यकताअनुसार घाटा बजेट पेश गर्न सक्ने र बजेट घाटा पूर्ति गर्ने स्रोतको स्पष्ट आधार समेत खुलाउनु पर्ने व्यवस्था गरेको छ। बजेट घाटा पूर्ति गर्ने स्रोतको रूपमा तीनै तहका सरकारले आन्तरिक ऋण परिचालन गर्न सक्दछन्।

नेपालको संविधानको धारा २५१ को उपधारा (१) को खण्ड (च) मा समष्टिगत आर्थिक सूचकहरूको विश्लेषण गरी सङ्घ, प्रदेश र स्थानीय सरकारले लिन सक्ने आन्तरिक ऋणको सीमा सिफारिस गर्ने काम, कर्तव्य र अधिकार राष्ट्रिय प्राकृतिक स्रोत तथा वित्त आयोगको हुने व्यवस्था रहेको छ। उल्लिखित संवैधानिक तथा कानुनी व्यवस्थाबमोजिम आर्थिक वर्ष २०७७/७८ का लागि नेपाल सरकार, प्रदेश सरकार र स्थानीय सरकारले लिन सक्ने आन्तरिक ऋणको सीमा सिफारिस गरिएको छ।

ख. आन्तरिक ऋणको सीमासम्बन्धी संवैधानिक तथा कानुनी व्यवस्थाहरू

१. संवैधानिक व्यवस्था

सङ्घ, प्रदेश र स्थानीय सरकारले लिन सक्ने आन्तरिक ऋणको सीमा सम्बन्धमा नेपालको संविधानको धारा २५१ को उपधारा (१) को खण्ड (च) मा समष्टिगत आर्थिक सूचकहरूको विश्लेषण गरी सङ्घ, प्रदेश र स्थानीय सरकारले लिन सक्ने आन्तरिक ऋणको सीमा सिफारिस गर्ने काम, कर्तव्य र अधिकार राष्ट्रिय प्राकृतिक स्रोत तथा वित्त आयोगको हुने व्यवस्था रहेको छ।

२. अन्तर-सरकारी वित्त व्यवस्थापन ऐन, २०७४

नेपाल सरकार, प्रदेश तथा स्थानीय तहले लिन सक्ने आन्तरिक ऋण सम्बन्धमा अन्तर-सरकारी वित्त व्यवस्थापन ऐन,२०७४ को दफा १४ मा देहाय अनुसारको व्यवस्था रहेको छ:

- नेपाल सरकार, प्रदेश तथा स्थानीय तहले आयोगले सिफारिस गरेको सीमा भित्र रही आन्तरिक ऋण लिन सक्नेछ।

  तर प्रदेश तथा स्थानीय तहले आन्तरिक ऋण लिनु अघि नेपाल सरकारको सहमति लिनु पर्नेछ।

- नेपाल सरकार तथा प्रदेशले प्रचलित कानुनको अधीनमा रही ऋणपत्र जारी गरी आन्तरिक ऋण उठाउन सक्नेछ।

- प्रदेश तथा स्थानीय तहले आन्तरिक ऋण लिन नेपाल सरकारको सहमति माग गर्दा आन्तरिक ऋण लिन खोजिएको योजना, योजनाबाट प्राप्त हुन सक्ने प्रतिफल र उपलब्धि, ऋण भुक्तानी योजना, ऋण दिने संस्थाको विवरण सहितको प्रस्ताव अर्थ मन्त्रालय समक्ष पेश गर्नु पर्नेछ।
- उपदफा (३) बमोजिम पेश भएको प्रस्ताव कार्यान्वयन योग्य देखिएमा नेपाल सरकारले सम्बन्धित प्रदेश वा स्थानीय तहलाई आन्तरिक ऋण लिन सहमति दिन सक्नेछ।

ग. आर्थिक वर्ष २०७७/७८ का लागि आन्तरिक ऋणको सीमा सिफारिस सम्बन्धमा समष्टिगत आर्थिक सूचकहरूको विश्लेषण:

नेपाल सरकार

आर्थिक वर्ष २०७५/७६ मा देशको समष्टिगत आर्थिक स्थिति देहायअनुसार रहेको देखिन्छ ।

नेपाल राष्ट्र बैंकबाट प्रकाशित तथ्याङ्कबमोजिम आर्थिक वर्ष २०७५/७६ मा आर्थिक वृद्धि ७.१ प्रतिशत रहेको अनुमान छ। वार्षिक औसत उपभोक्ता मुद्रास्फीति ४.६ प्रतिशत रहेको देखिन्छ। निर्यातको वृद्धिदर १९.४ प्रतिशत र आयातको वृद्धिदर १३.९ प्रतिशत रहेको देखिन्छ। व्यापार घाटा १३.५ प्रतिशतले विस्तार भएको देखिन्छ। शोधनान्तर स्थिति रु.६७ अर्ब ४० करोडले घाटामा रहेको देखिन्छ। विप्रेषण आप्रवाह १६.५ प्रतिशतले बढेको देखिन्छ।

महालेखा नियन्त्रक कार्यालयबाट प्रकाशित तथ्याङ्कबमोजिम आर्थिक वर्ष २०७५/७६ मा नेपाल सरकारको कुल खर्च वार्षिक बजेटको तुलनामा ८४.४४ प्रतिशत रहेको देखिन्छ। खर्चको वर्गीकरणअनुसार कुल खर्चको ६४.५२ प्रतिशत चालु खर्च, २१.७५ प्रतिशत पुँजीगत खर्च र १३.७३ प्रतिशत वित्तीय व्यवस्था तर्फको खर्च रहेको देखिन्छ। स्रोत परिचालनतर्फ राजस्व सङ्कलन संशोधित लक्ष्यको ९६.४७ प्रतिशत रहेको देखिन्छ। वैदेशिक सहायता परिचालन अनुमानित रकमको ४७.२३ प्रतिशत रहेको देखिन्छ।

अर्थ मन्त्रालयबाट प्रकाशित तथ्याङ्कबमोजिम आर्थिक वर्ष २०७५/७६ मा नेपाल सरकारले वैदेशिक ऋणतर्फ रु. ९३ अर्ब २९ करोड र आन्तरिक ऋणतर्फ रु.९६ अर्ब ३८ करोड गरी रु. १ खर्ब ८९ अर्ब ६७ करोड बराबरको सार्वजनिक ऋण परिचालन गरेको देखिन्छ, जुन सो आर्थिक वर्षको प्रक्षेपित कुल गार्हस्थ्य उत्पादनको ५.४७ प्रतिशत हुन आउँछ। उक्त परिचालित सार्वजनिक ऋण मध्ये वैदेशिक ऋण कुल गार्हस्थ्य उत्पादनको २.६९ प्रतिशत र आन्तरिक ऋण कुल गार्हस्थ्य उत्पादनको २.७८ प्रतिशत रहेको देखिन्छ। आर्थिक वर्ष २०७५/७६ को अन्त्यसम्ममा नेपालको तिर्न बाँकी कुल सार्वजनिक ऋण रु. १० खर्ब ४७ अर्ब ८ करोड रहेको देखिन्छ, जुन सो आर्थिक वर्षको प्रक्षेपित कुल गार्हस्थ्य उत्पादनको ३०.२२ प्रतिशत हुन आउँछ। यो अवधिमा तिर्न बाँकी कुल सार्वजनिक ऋण मध्ये वैदेशिक ऋण रु.५ खर्ब ९३ अर्ब ८५ करोड र आन्तरिक ऋण रु.४ खर्ब ५३ अर्ब २३ करोड रहेको देखिन्छ, जुन सो आर्थिक वर्षको कुल गार्हस्थ्य उत्पादनको वैदेशिक ऋण १७.१४ प्रतिशत र आन्तरिक ऋण १३.०८ प्रतिशत रहेको देखिन्छ।

यसै सन्दर्भमा आर्थिक वर्ष २०७५/७६ का लागि नेपाल सरकारलाई यस आयोगले प्रक्षेपित कुल गार्हस्थ्य उत्पादनको ५ प्रतिशतमा नबढ्ने गरी आन्तरिक ऋण उठाउन सिफारिस गरेको थियो। आर्थिक वर्ष २०७५/७६

मा नेपाल सरकारले कुल आन्तरिक ऋण रु.९६ अर्ब ३८ करोड परिचालन गरेकोमा सो परिमाण अनुमानित कुल ग्रार्हस्थ्य उत्पादन रु.३४ खर्ब ६४ अर्व ३२ करोडको २.७८ प्रतिशत रहेको थियो।

नेपाल सरकारको विगत ५ आर्थिक वर्षहरूको तिर्न बाँकी सार्वजनिक ऋणको अवस्था

ऋण	आर्थिक वर्ष रकम (रु.करोडमा)				
	२०७१/७२	२०७२/७३	२०७३/७४	२०७४/०७५	२०७५/७६
आन्तरिक ऋण	२०,१६६	२३,९०३	२८,३७१	३९,११६	४५,३२३
वैदेशिक ऋण	३४,३२६	३८,८७६	४१,३९८	५०,३६३	५९,३८५
कुल ऋण	५४,४९२	६२,७७९	६९,७६९	८९,४७९	१०४,७०८
कुल गार्हस्थ उत्पादन	२१२,४६५	२२४,८६९	२५९,९२३	३००,७२५	३४६,४३२
तिर्न बाँकी कुल ऋणको कुल गार्हस्थ उत्पादनसँगको अनुपात	२५.६५	२७.९२	२६.८४	२९.७५	३०.२२

स्रोतः अर्थ मन्त्रालय

आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा नेपाल सरकारलाई यस आयोगले प्रक्षेपित कुल गार्हस्थ्य उत्पादनको ५ प्रतिशतमा नबढ्ने गरी आन्तरिक ऋण उठाउने सिफारिस गरेकोमा हालसम्म नेपाल सरकारले आन्तरिक ऋण जम्मा ९० अर्व परिचालन गरेको छ। नेपाल राष्ट्र बैंकबाट प्रकाशित आर्थिक वर्ष २०७६/७७ को प्रथम आठ महिनाको तथ्याङ्कलाई हेर्दा वार्षिक विन्दुगत आधारमा उपभोक्ता मूल्य सूचकाङ्कमा आधारित मुद्रास्फीति ६.७० प्रतिशत छ भने सोही आर्थिक वर्षको प्रथम आठ महिनाको औसत मुद्रास्फीति ६.५० प्रतिशत रहेको छ। त्यसैगरी उक्त अवधिमा आयात २.६ प्रतिशतले घटेको छ भने निर्यात २२.३ प्रतिशतले बढेको छ। विप्रेषणको आप्रवाह १.८ प्रतिशतले बढेको छ। यसरी आर्थिक वर्ष २०७६/७७ को प्रथम आठ महिनाको शोधानान्तर स्थिति रु.३७ अर्ब ८४ करोडले बचतमा रहेको देखिन्छ। कुल विदेशी बिनिमय सञ्चिति रु.११ खर्ब ३६ अर्ब ५१ करोड बराबर कायम भएको छ भने सो सञ्चितिले ८.८ महिनाको वस्तु तथा सेवाको आयात धान्न पुग्ने देखिन्छ। सङ्घीय सरकारको वैकिङ्ग कारोबारमा आधारित खर्च रु.५ खर्ब ६२ अर्ब ९७ करोड र राजस्व परिचालन रु.६ खर्ब ३० अर्ब ८० करोड रहेको छ। आर्थिक वर्ष २०७६/७७ को प्रथम आठ महिनामा बैकिङ्ग कारोबारमा आधारित सरकारको वित्त स्थिति रु.८३ अर्ब ५३ करोडले बचत रहेको छ। बैक तथा वित्तीय संस्थाको निक्षेप सङ्कलन ८.० प्रतिशतले र निजी क्षेत्रतर्फको कर्जा १०.८ प्रतिशतले बढेको छ जुन वार्षिक विन्दुगत आधारमा निक्षेपको वृद्धिदर १६.१ प्रतिशत र कर्जाको वृद्धिदर १४.८ प्रतिशत रहेको छ।

आन्तरिक ऋण परिचालन (कुल गार्हस्थ्य उत्पादनको प्रतिशतमा)

आर्थिक वर्ष	२०७१/७२	२०७२/७३	२०७३/७४	२०७४/७५	२०७५/७६
आन्तरिक ऋण परिचालन (कुल गार्हस्थ्य उत्पादनको प्रतिशतमा)	२.०	३.९	३.३	४.८	२.८

स्रोतः अर्थ मन्त्रालय

विकासशील अन्य मुलुकहरूको तुलनामा नेपालको कुल गार्हस्थ्य उत्पादनसँग तिर्न बाँकी आन्तरिक ऋणको अनुपात कम रहेको सन्दर्भमा नेपाल सरकारसँग थप ऋण परिचालनका लागि वित्तीय आधार (Fiscal Space) रहेको छ। नेपालको संविधान तथा प्रचलित कानुनले तीनै तहका सरकारले आन्तरिक ऋण लिन सक्ने व्यवस्था गरेकाले देशभित्र उपलब्ध वित्तीय स्रोतको अवस्थाअनुसार ऋण परिचालन गर्न सकिन्छ। तर तीनै तहले परिचालन गर्ने ऋणका लागि उपलब्ध बजार भने एउटै रहेको र सोही बजारबाट निजी क्षेत्रले समेत ऋण लिने भएकाले सरकारले मात्र ठूलो ऋण उठाउन उपयुक्त हुने देखिदैंन। सामान्यतया समग्र वित्तीय अवस्था खल्बलिन नदिनका लागि देहायका कारणले सरकारले ठूलो मात्रामा आन्तरिक ऋण परिचालन गर्न कठिन हुन्छः

- आन्तरिक मुद्रा बजारमा उतार चढाव रहेको र समय समयमा बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूसँग तरलताको समस्या रहने गरेको,
- सरकारले बढी ऋण लिंदा सोको प्रभाव बैंक तथा वित्तीय संस्थाको ब्याजदरमा पर्न गई समग्र वित्तीय प्रणालीमा समस्या देखिन सक्ने अवस्था रहेको,
- देशमा हुने लगानीको अधिकतम हिस्सा निजी क्षेत्रबाट हुने भएकाले सरकारले बढी ऋण उठाउँदा निजी क्षेत्रको लगानी संकुचनको सम्भावना भएको, र
- वित्तीय आधार (Fiscal Space) को आकारलाई मात्र दृष्टिगत् गरी ऋण लिंदा ऋणको अनुत्पादक उपयोगको डर रहेको।

प्रदेश सरकार

प्रदेश तहको संरचना दुई वर्ष अघिदेखि मात्र क्रियाशील हुन थालेकाले प्रदेशस्तरीय पूर्ण आर्थिक परिसूचकहरूको समेत कमि रहेको छ भने अर्कोतर्फ ऋण उठाउन आवश्यक पर्ने मौद्रिक औजार तथा कानुनहरू पूर्णत: तयार भएको अवस्था छैन। समग्र देशलाई प्रतिनिधित्व गर्ने आर्थिक परिसूचकहरूमा प्रदेशस्तरको हिस्सा रहेको भएतापनि त्यो हिस्सालाई तत्काल अङ्कमा उल्लेख गर्न नसकिने भएकोले प्रदेश सरकारहरूको ऋण उठाउन सक्ने क्षमता आँकलन गर्न कठिन हुने देखिन्छ। आर्थिक वर्ष २०७५/७६ र आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा आन्तरिक ऋणको सीमा सिफारिस गर्दा ती सरकारको आन्तरिक आय र राजस्व बाँडफाँडबाट प्राप्त रकमका आधारमा तिर्न सक्ने क्षमता अनुमान गरी सिफारिस गरिएको थियो।

प्रदेशहरूको राजस्व अनुमान, आन्तरिक ऋणको सीमा र प्रस्तावित आन्तरिक ऋण

प्रदेशको नाम	आर्थिक वर्ष २०७५/७६ (रु.हजारमा)		आर्थिक वर्ष २०७६/७७ (रु. हजारमा)	
	राजस्व बाँडफाँड र आन्तरिक राजस्वबाट प्राप्त हुने कुल अनुमानित आय	प्रस्तावित आन्तरिक ऋण	राजस्व बाँडफाँड र आन्तरिक राजस्वबाट प्राप्त हुने कुल अनुमानित आय	प्रस्तावित आन्तरिक ऋण
प्रदेश नं .१	१३,०४,९०,१४	०	१४,३७,६७,०७	०
प्रदेश नं .२	१०,४८,००,००	१,००,००,००	१३,५४,३१,६९	१,३०,००,००
प्रदेश नं .३	१८,३३,०३,००	०	२२,७९,४९,००	०
गण्डकी प्रदेश	८,२७,५५,०७	८०,००,००	११,३८,२६,००	९८,८३,९२
प्रदेश नं .५	१०,९५,०३,००	०	१४,८०,६३,००	०
कर्णाली प्रदेश	६,०१,६६,१५	१,००,००,००	७,७२,२७,४१	७५,००,००
सुदूरपश्चिम प्रदेश	८,०६,३१,६१	०	८,८७,३६,७२	०

स्रोत: सबै प्रदेशको बजेट वक्तव्य

प्रदेश सरकारहरूको आर्थिक वर्ष २०७७/७८ को आन्तरिक स्रोत र राजस्व बाँडफाँडको अनुमानित आय

(रु.लाखमा)

आ.व. २०७६/७७ को आन्तरिक आय	आ.व. २०७७/७८ को अनुमानित आन्तरिक आय*	आ.व.२०७७/७८ मा राजस्व बाँडफाँडबाट प्राप्त हुने रकम	आ.व.२०७७/७८ को अनुमानित आन्तरिक स्रोत र राजस्व बाँडफाँडको कुल आय
२५५२२८	२८०७५०	६१०७००	८९१४५०

**आर्थिक वर्ष २०७६/७७ को आन्तरिक आयमा १० प्रतिशत वृद्धि हुने अनुमान गरिएको*

प्रदेश सरकारको आन्तरिक आय र राजस्व बाँडफाँडबाट प्राप्त रकमका आधारमा आगामी आर्थिक वर्ष २०७७/७८ का लागि ७ वटै प्रदेश सरकारहरूले परिचालन गर्न सक्ने अनुमानित आय रु.८९ अर्ब १४ करोड ५० लाख रहेको देखिन्छ। प्रदेश सरकारहरू संवैधानिक जिम्मेवारीअनुरूपका कार्यसम्पादन गर्दै अघि बढिरहेका साथै प्रदेश सरकारहरूसँग भएको अन्तरक्रियाका आधारमा कार्यसम्पादनार्थ आवश्यक पर्ने स्रोत व्यवस्थापनलाई दृष्टिगत गरी अनुमान गरिएको आर्थिक वर्ष २०७७/७८ को अनुमानित कुल आयको १२ प्रतिशतका दरले आन्तरिक ऋण परिचालन गर्ने सीमा निर्धारण गर्दा प्रदेश सरकारहरूबाट कुल रु.१० अर्ब ६९ करोड ७४ लाख ऋण परिचालन हुन सक्ने अवस्था देखिन्छ।

खण्डीकृत तथ्याङ्कहरूको अभावमा प्रदेश सरकारहरूले आय अनुमानभन्दा बाहेकका आधारमा ऋण उठाउने र ऋणको सावाँ ब्याज भुक्तानी गर्ने विषय यकिन गर्न सकिने अवस्था छैन। प्रदेश सरकारको आफ्नो आन्तरिक स्रोत सबल भइनसकेको अवस्थामा ऋण मात्र लिने, तर भुक्तानी गर्न नसकी ऋणको थप बोझमा पर्नसक्ने अवस्था आउन दिनु पनि हुँदैन।

प्रदेश सरकारले आन्तरिक ऋण उठाउन ऋणपत्र निष्काशन गर्नसक्ने भए पनि सोका लागि आवश्यक पर्ने कानुनी आधार र मौद्रिक औजार भने तयार नभइसकेको अवस्था छ। यसका लागि तत्काल कानुनी आधार र मौद्रिक औजारहरूको व्यवस्था गर्नुपर्ने देखिन्छ। प्रदेश सरकारको खर्च आवश्यकता पूरा गर्न सङ्घीय सञ्चित कोषबाट उपलब्ध हुने वित्तीय हस्तान्तरण र राजस्व बाँडफाँड एवम् आफ्नो आन्तरिक आय मात्र पर्याप्त नहुने हुँदा ती सरकारहरूले परिचालन गर्नसक्ने राजस्व रकमको आधारमा तिर्न सक्ने क्षमता आँकलन गरी आन्तरिक ऋण उठाउने सीमा निर्धारण गर्नुपर्ने देखिन्छ।

स्थानीय तह

स्थानीय तहलाई प्रदेश तहको भन्दा बढी कराधिकार भए पनि स्थानीय तहको सबै खर्च जिम्मेवारी पूरा गर्नका लागि सबै स्रोतबाट प्राप्त रकम पर्याप्त नभई आन्तरिक ऋण लिनुपर्ने हुन सक्छ। तर आन्तरिक स्रोत सबल नभइसकेको अवस्थामा स्थानीय तह ऋणको थप बोझमा पर्ने अवस्था आउन नदिने गरी विशेष सावधानी अपनाउनु पर्दछ।तथापि, स्थानीय तहमा खण्डीकृत तथ्याङ्कको अभाव छ। यसै कुरालाई मध्यनजर गरी आर्थिक वर्ष २०७५/७६ र आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा आन्तरिक ऋणको सीमा सिफारिस गर्दा ती स्थानीय तहको आन्तरिक आय र राजस्व बाँडफाँडबाट प्राप्त रकमका आधारमा स्थानीय तहको आयको अनुमान गरी त्यसैको आधारमा तिर्न सक्ने क्षमता अनुमान गरी सिफारिस गरिएको थियो।

स्थानीय सरकारहरूको आर्थिक वर्ष २०७७/७८ को अनुमानित आन्तरिक स्रोत र राजस्व बाँडफाँडको आय

(रु.लाखमा)

आ.व. २०७६/७७ को अनुमानित आन्तरिक आय	आ.व. २०७७/७८ को अनुमानित आन्तरिक आय*	आ.व.२०७७/७८ मा राजस्व तथा सवारी साधन कर बाँडफाँडबाट प्राप्त हुने रकम	आ.व.२०७७/७८ को अनुमानित आन्तरिक स्रोत र राजस्व बाँडफाँडको कुल आय
२६६४२८	२९३०७१	६७३६१४	९६६६८५

**आर्थिक वर्ष २०७६/७७ को आन्तरिक आयमा १० प्रतिशत वृद्धि हुने अनुमान गरिएको*

स्थानीय सरकारको आन्तरिक आय र राजस्व बाँडफाँडबाट प्राप्त रकमका आधारमा आगामी आर्थिक वर्ष २०७७/७८ का लागि सबै स्थानीय तहले परिचालन गर्न सक्ने अनुमानित आय उपरोक्तबमोजिम देखिन्छ। स्थानीय तहले संवैधानिक जिम्मेवारीअनुरूपका कार्यसम्पादन गर्दै अघि बढिरहेका साथै स्थानीय तहसँग भएको अन्तरक्रियाका आधारमा कार्यसम्पादनार्थ आवश्यक पर्ने स्रोत व्यवस्थापनलाई दृष्टिगत गरी यसरी अनुमान गरिएको आर्थिक वर्ष २०७७/७८ को अनुमानित कुल आयको १२ प्रतिशतका दरले आन्तरिक ऋण परिचालन गर्ने सीमा निर्धारण गर्दा स्थानीय तहहरूबाट रु.११ अर्ब ६० करोड २ लाख ऋण परिचालन हुन सक्ने अवस्था देखिन्छ।

खण्डीकृत तथ्याङ्कहरूको अभावमा स्थानीय सरकारहरूले आय अनुमानभन्दा बाहेकका आधारमा ऋण उठाउने र ऋणको सावाँ ब्याज भुक्तानी गर्ने विषय यकिन गर्न सकिने अवस्था छैन। स्थानीय सरकारको आफ्नो आन्तरिक स्रोत सबल भइनसकेको अवस्थामा ऋण मात्र लिने, तर भुक्तानी गर्न नसकी ऋणको पासोमा पर्नसक्ने अवस्था आउन दिनु पनि हुँदैन।

स्थानीय सरकारको खर्च आवश्यकता पूरा गर्न सङ्घीय सञ्चित कोषबाट उपलब्ध हुने वित्तीय हस्तान्तरण र राजस्व बाँडफाँड एवम् आफ्नो आन्तरिक आय मात्र पर्याप्त नहुने हुँदा ती सरकारहरूले परिचालन गर्नसक्ने राजस्व रकमको आधारमा तिर्न सक्ने क्षमता आँकलन गरी आन्तरिक ऋण उठाउने सीमा निर्धारण गर्नुपर्ने देखिन्छ।

घ. आर्थिक वर्ष २०७७/०७८ का लागि आन्तरिक ऋणको सीमा सिफारिस

नेपाल सरकार अर्थ मन्त्रालय, नेपाल राष्ट्र बैंक, सातवटै प्रदेशका प्रदेश सरकार र केही स्थानीय तहसँग यस सम्बन्धमा भएको छलफल तथा राय परामर्श एवम् उपरोक्त तथ्याङ्क र सोको विश्लेषणका आधारमा आर्थिक वर्ष २०७७/७८ का लागि नेपाल सरकार, प्रदेश सरकार र स्थानीय तहले उठाउन सक्ने आन्तरिक ऋणको सीमा देहायअनुसार निर्धारण गरी सिफारिस गरिएको छ:

१. **नेपाल सरकार**

नेपाल सरकारले तत्कालको समष्टिगत आर्थिक स्थिति, प्रदेश तथा स्थानीय तहले परिचालन गर्ने आन्तरिक ऋणको अवस्था र बजारको स्थिति समेत विश्लेषण गरी आर्थिक वर्ष २०७७/७८ को प्रक्षेपित कुल गार्हस्थ्य उत्पादनको ५.५ प्रतिशतमा नबढ्ने गरी आन्तरिक ऋण उठाउने।

२. **प्रदेश सरकार**

प्रदेश सरकारले आर्थिक वर्ष २०७७/७८ मा नेपाल सरकारबाट प्राप्त हुने राजस्व बाँडफाँड र प्रदेश सरकारको आफ्नो आन्तरिक स्रोतबाट प्राप्त हुने राजस्वको योगफलको १२ प्रतिशतमा नबढ्ने गरी आन्तरिक ऋण उठाउने।

३. स्थानीय तह

स्थानीय तहले आर्थिक वर्ष २०७७/७८ मा नेपाल सरकार र प्रदेश सरकारबाट प्राप्त हुने राजस्व बाँडफाँड (सवारी साधन करको बाँडफाँडको रकम समेत) र स्थानीय तहको आफ्नो आन्तरिक स्रोतबाट प्राप्त हुने राजस्वको योगफलको १२ प्रतिशतमा नबढ्ने गरी आन्तरिक ऋण उठाउने।

तर, स्थानीय तहको पूर्वाधार निर्माणमा ऋण प्रवाह गर्ने प्रयोजनका साथ नेपाल सरकारले गठन गरेको विशिष्टीकृत संस्थाले गर्ने ऋण लगानीको हकमा यो सीमा लागू हुने छैन।

ङ. आन्तरिक ऋणको परिचालनबाट प्राप्त रकमको उपयोग र यससम्बन्धी सुझावः

नेपालको संविधानमा नेपाल सरकार, प्रदेश सरकार र स्थानीय सरकारले कानुनबमोजिम ऋण लिन सक्ने व्यवस्था रहेको छ। अन्तर-सरकारी वित्त व्यवस्थापन ऐन, २०७४ को दफा २३ ले तीन तहका सरकारले आवश्यकताअनुसार घाटा बजेट पेश गर्नसक्ने र बजेट घाटा पूर्ति गर्ने स्रोतको स्पष्ट आधार समेत खुलाउनु पर्ने व्यवस्था गरेको छ। बजेट घाटा पूर्ति गर्ने स्रोतको रूपमा तीनै तहका सरकारले आन्तरिक ऋण परिचालन गर्न सक्दछन्। आन्तरिक ऋण लिनुको मूल उद्देश्य घाटा बजेटको व्यवस्थापन गर्नु वा बजेट घाटा पूर्ति गर्ने स्रोत जुटाउनु नै हो। आन्तरिक ऋण परिचालनलाई सरकारी वित्त व्यवस्थापनको एक महत्त्वपूर्ण औजारको रूपमा उपयोग गर्ने गरेको पाइन्छ।

राष्ट्रिय विकासका लक्ष्य हासिल गर्न राष्ट्रिय अर्थतन्त्र सुदृढ गर्ने कार्यमा सार्वजनिक, निजी, सहकारी र अन्य क्षेत्रबीचको सहभागिता तथा साझेदारी बढाउन मद्दत पुग्ने गरी आन्तरिक ऋणको उपयोग गर्नु पर्दछ। आन्तरिक ऋण परिचालनमा नेपाल सरकार, प्रदेश सरकार र स्थानीय सरकारबीच समन्वय कायम गरी ऋणको प्रभावकारिता बढाई सुदृढ अर्थतन्त्र निर्माण गर्ने कार्यमा सघाउ पुग्ने गरी आन्तरिक ऋणको उपयोग गर्नु पर्दछ।

पछि फिर्ता दिने लिने शर्तमा आन्तरिक ऋण लिइने हुँदा भविश्यमा प्रतिफलसहित सो ऋणको भुक्तानी गर्नुपर्ने हुन्छ। तसर्थ, आन्तरिक ऋण लिंदा त्यसको उपयोग तथा त्यसले अर्थतन्त्रमा पार्ने प्रभावका बारेमा राम्ररी विचार गरेर मात्र ऋण लिनु पर्दछ। ऋणको भुक्तानी गर्दा अतिरिक्त बोझ महसुस गर्नु नपर्नेगरी र भावी पुस्ताले समेत भुक्तानी गर्नुपर्दा पनि असहजता महसुस गर्न नपर्नेगरी आन्तरिक ऋणको परिचालन तथा उपयोग गर्नु पर्दछ। आर्थिक विकासका लागि आवश्यक योजनाहरूको कार्यान्वयनमा सहयोग पुग्ने गरी आन्तरिक ऋणको उपयोग गर्नु पर्दछ। आन्तरिक ऋणको उपयोग अनुत्पादक क्षेत्रमा हुन नपाओस् भन्ने विषयमा त्यतिकै सजग हुनु पर्दछ।

प्रदेश सरकारले आन्तरिक ऋण उठाउन ऋणपत्र निष्काशन गर्नसक्ने भए पनि सोका लागि आवश्यक पर्ने कानुनी आधार र मौद्रिक औजार भने तयार नभइसकेको अवस्था छ। यसका लागि तत्काल कानुनी आधार र मौद्रिक औजारहरूको व्यवस्था गर्नुपर्ने देखिन्छ। त्यसैगरी प्रदेश तथा स्थानीय तहले आन्तरिक ऋण परिचालनको लागि आवश्यक कानुनी प्रबन्ध र संस्थागत संरचनाको व्यवस्थापनका साथै ऋण व्यवस्थापन प्रणालीको विकास गरी आन्तरिक ऋणको परिचालन सुव्यवस्थित गर्न आवश्यक देखिन्छ।

आन्तरिक ऋणको परिचालनले अर्थतन्त्रमा अनुकुल एवम् प्रतिकुल दुबै प्रभाव पार्न सक्ने हुँदा आन्तरिक ऋणको परिचालन गर्दा अर्थतन्त्रमा अनुकुल प्रभाव पार्ने भएकाले लागत लाभको विश्लेषण (Cost Benefit Analysis) गरी

आन्तरिक ऋणको परिचालन गर्नु पर्दछ। राष्ट्रिय अर्थतन्त्र सुदृढ गर्न अनुकुल प्रभाव पार्ने गरी उत्पादनशील कार्यका लागि आन्तरिक ऋणको देहाय अनुसार उपयोग गर्नु पर्दछ।

नेपाल सरकार

- उच्च तथा दिगो आर्थिक वृद्धि हासिल गर्न मद्दत पुग्ने गरी आन्तरिक ऋणको उपयोग गर्ने।
- राष्ट्रिय पुँजी निर्माणमा सहयोग पुग्ने गरी आन्तरिक ऋणको उपयोग गर्ने।
- "समृद्ध नेपाल, सुखी नेपाली" को दीर्घकालीन राष्ट्रिय लक्ष्य हासिल गर्न सङ्घ, प्रदेश र स्थानीय सरकारले समन्वयात्मक रूपमा आर्थिक तथा भौतिक पूर्वाधार निर्माण गर्ने कार्यका लागि आन्तरिक ऋणको उपयोग गर्ने।
- साधारण प्रकृतिका र प्रशासनिक खर्चका लागि आन्तरिक ऋण उपयोग नगर्ने।
- अनुत्पादक क्षेत्रमा आन्तरिक ऋणको उपयोग नगर्ने।

प्रदेश सरकार

- पुँजी निर्माण र दीर्घकालीन लाभका क्षेत्रमा आन्तरिक ऋणको उपयोग गर्ने।
- ऋण लगानी गरी सञ्चालन हुने योजनाबाट प्राप्त हुने प्रतिफलबाट सो योजनामा गरिएको ऋण लगानीको साँवा र ब्याज भुक्तानी गर्ने सुनिश्चित भएका योजनामा मात्र आन्तरिक ऋण उपयोग गर्ने।
- "समृद्ध नेपाल, सुखी नेपाली" को दीर्घकालीन राष्ट्रिय लक्ष्य हासिल गर्न सङ्घ, प्रदेश र स्थानीय सरकारले समन्वयात्मक रूपमा आर्थिक तथा भौतिक पूर्वाधार निर्माण गर्ने कार्यका लागि आन्तरिक ऋणको उपयोग गर्ने।
- साधारण प्रकृतिका र प्रशासनिक खर्चका लागि आन्तरिक ऋण उपयोग नगर्ने।
- अनुत्पादक क्षेत्रमा आन्तरिक ऋणको उपयोग नगर्ने।

स्थानीय तह

- आन्तरिक ऋणको उपयोग पुँजी निर्माण र दीर्घकालीन लाभ दिने प्रकृतिका उत्पादनशील, रोजगारमूलक तथा आन्तरिक आय बढाउने क्षेत्रमा गर्ने।
- ऋण लगानी गरी सञ्चालन हुने परियोजनाबाट प्राप्त हुने लाभ वा आम्दानीबाट सो परियोजनामा लगानी गरिएको ऋणको साँवा र ब्याज भुक्तानी गर्ने सुनिश्चित भएका परियोजनामा मात्र आन्तरिक ऋण उपयोग गर्ने।
- "समृद्ध नेपाल, सुखी नेपाली" को दीर्घकालीन राष्ट्रिय लक्ष्य हासिल गर्न सङ्घ, प्रदेश र स्थानीय सरकारले समन्वयात्मक रूपमा आर्थिक तथा भौतिक पूर्वाधार निर्माण गर्ने कार्यका लागि आन्तरिक ऋणको उपयोग गर्ने।
- साधारण प्रकृतिका र प्रशासनिक खर्चका लागि आन्तरिक ऋण उपयोग नगर्ने।
- अनुत्पादक क्षेत्रमा आन्तरिक ऋणको उपयोग नगर्ने।

३.५ सवारी साधन करको बाँडफाँडसम्बन्धी सिफारिस

आर्थिक वर्ष २०७७/७८ का लागि प्रदेश सरकारबाट स्थानीय तहमा प्रदान गरिने सवारी साधन करको बाँडफाँडसम्बन्धी सिफारिस।

आयोगबाट सिफारिस भएको मितिः २०७७।०१।१४ गते, आइतबार।

क. पृष्ठभूमि

नेपालमा सङ्घीयताको कार्यान्वयनसँगै प्रदेश र स्थानीय सरकारले विभिन्न प्रकारका करहरू परिचालन गर्ने अधिकार प्राप्त गरेका छन्। केही करहरू प्रदेश र स्थानीय तहको एकल अधिकारको सूचीमा रहेका छन भने केही करहरू प्रदेश र स्थानीय तहको दोहोरो अधिकारको सूचीमा रहेका छन्। संविधानको अनुसूचीमा प्रदेश र स्थानीय तह दुवैको अधिकार क्षेत्रमा सवारी साधन कर लगायतका करहरूको व्यवस्था रहेको छ। प्रदेश र स्थानीय तहको दोहोरो अधिकार अन्तर्गत रहेका करमध्ये सवारी साधन कर प्रदेश र स्थानीय तहको आन्तरिक राजस्वको एक प्रमुख स्रोतको रूपमा रहेको छ।

अन्तर-सरकारी वित्त व्यवस्थापन ऐन, २०७४ को दफा ५ बमोजिम प्रदेश र स्थानीय तहको दोहोरो अधिकारमा रहेको सवारी साधन करको दर निर्धारण तथा सङ्कलन प्रदेशले गर्ने व्यवस्था रहेको छ। सोही ऐनको दफा ६क बमोजिम सङ्कलित रकम प्रदेश विभाज्य कोषमा जम्मा गरी सोको ६० प्रतिशत हिस्सा प्रदेश सञ्चित कोषमा रहने र ४० प्रतिशत हिस्सा प्रदेश विभाज्य कोषमार्फत आयोगको सिफारिस बमोजिम प्रदेशभित्रका स्थानीय तहलाई बाँडफाँड गर्नुपर्ने व्यवस्था रहेको छ। सबै प्रदेशले सवारी साधन कर उठाउने र बाँडफाँड गर्ने भएतापनि प्रदेशको कराधारमा एकरूपता रहेको देखिदैंन।

प्रदेश र स्थानीय तह दुवैको दोहोरो अधिकार क्षेत्रभित्र रहेका सवारी साधन कर लगायतका करहरू सम्बन्धित प्रदेश तथा स्थानीय तहका जनताहरूलाई लगाइने भएकाले कर लगाउने, उठाउने तथा अन्य व्यवस्थापन लगायतका विषयमा दोहोरो प्रशासनिक व्यवस्था भएमा कर सङ्कलन लागत बढ्नुका साथै आम जनतालाई बढी बोझिलो तथा झन्झटिलो हुने गर्दछ। तसर्थ, नेपालको प्रचलित सङ्घीय कानुनमा प्रदेश र स्थानीय तहको दोहोरो क्षेत्राधिकारमा रहेका करहरूको एकल प्रशासन कायम गरी त्यस्ता करबाट उठ्ने राजस्व प्रदेश र स्थानीय तहबीच बाँडफाँड गर्ने व्यवस्था गरिएको छ।

ख. कानुनी व्यवस्था

अन्तर-सरकारी वित्त व्यवस्थापन ऐन, २०७४ मा भएको व्यवस्था

१. यस ऐनको दफा ५ मा एकल कर प्रशासन सम्बन्धित बिषय उल्लेख गर्दै उपदफा १ मा यस ऐन तथा प्रचलित कानुनमा जुनसुकै कुरा लेखिएको भएतापनि संविधानको अनूसुचीमा प्रदेश र स्थानीय तह दुवैको अधिकारसूचीमा रहेका देहायको कर देहायबमोजिम लगाइने र उठाइनेछ भन्ने व्यवस्था रहेको छ।।

२. ऐनको दफा ५ को उपदफा १ को खण्ड (क) बमोजिम प्रदेश र स्थानीय तहको दोहोरो अधिकारमा रहेको सवारी साधन करको दर निर्धारण तथा सङ्कलन प्रदेशले गर्ने व्यवस्था रहेको छ।

३. ऐनको दफा ६क को उपदफा १ मा प्रदेशले लगाएको र उठाएको सवारी साधन करबाट उठेको रकम प्रदेश सरकारले प्रदेश विभाज्य कोषमा जम्मा गर्ने व्यवस्था रहेको छ।

४. ऐनको दफा ६क को उपदफा २ मा प्रदेश विभाज्य कोषमा जम्मा भएको सवारी साधन कर रकममध्ये ६०% रकम प्रदेश सरकारलाई र ४०% रकम सम्बन्धित प्रदेश भित्रका स्थानीय तहलाई बाँडफाँड गर्ने व्यवस्था रहेको छ।

५. ऐनको दफा ६क को उपदफा ४ मा स्थानीय विभाज्य कोषमा जम्मा भएको रकम संविधान र यस ऐनको अधिनमा रही राष्ट्रिय प्राकृतिक स्रोत तथा वित्त आयोगले निर्धारण गरेको आधार र ढाँचाबमोजिम प्रदेश सरकारले स्थानीय तहलाई बाँडफाँड गर्नेछ भन्ने व्यवस्था रहेबमोजिम आयोगले उल्लेखित कर बांडफाँटको सिफारिस गरेको छ।

ग. सवारी साधन कर बाँडफाँडको सिफारिसका सैद्धान्तिक आधारहरू

१. नेपालको सङ्घीय कानुनमा प्रदेश र स्थानीय तहको दोहोरो क्षेत्राधिकारमा रहेका करहरूको एकल प्रशासन कायम गरी त्यस्ता करबाट उठ्ने राजस्व प्रदेश र स्थानीय तहबीच बाँडफाँड गर्ने व्यवस्था गरिएको छ।

२. सवारी साधनबाट प्रभावित हुने जनता, त्यस्तो सवारी साधन गुड्ने सडक र उक्त सवारी साधनको प्रयोगबाट निस्कने प्रदुषणबाट वचाउन वातावरणीय संरक्षण गर्नुपर्ने विषयलाई समेत मध्यनजर गरी सवारी साधन करको बाँडफाँड गरिएको छ।

३. प्रदेश विभाज्य कोषमा जम्मा भएको सवारी साधन कर रकममध्ये ६०% रकम प्रदेश सरकारलाई र ४०% रकम सम्बन्धित प्रदेश भित्रका स्थानीय तहलाई बाँडफाँड गर्नुपर्ने कानुनी प्रावधानलाई मुख्य आधार मानी आयोगले यस सम्बन्धमा सिफारिस गरेको छ।

घ. सवारी साधन करको बाँडफाँडसम्बन्धी सिफारिस

स्थानीय तहमा रहेको जनसङ्ख्या, सडकको लम्वाइ तथा वनले ढाकेको क्षेत्रफलको आधारमा प्रत्येक प्रदेशबाट प्रक्षेपित सवारी साधन कर रकमलाई प्रत्येक प्रदेश भित्रका स्थानीय तहले उक्त सवारी साधन करबाट प्राप्त गर्ने हिस्सा सिफारिस गर्नुपर्ने कानुनी व्यवस्था रहेबमोजिम आयोगले सोहि अनुसार तयार गरेको अवस्थामा विश्वव्यापी रूपमा फैलिएको कोभिड १९ को माहामारीले पारेको असरका कारणबाट देशैभर बन्दाबन्दी **(lock down)** भई सबै प्रदेशबाट यससम्बन्धी विवरण हाल(२०७७/०१/१०) मात्रै प्राप्त भएकोले सोको विश्लेषण गरी सवारी साधन करको बाँडफाँडको हिस्सा सिफारिस गरिएको छ। आर्थिक वर्ष २०७७/७८ का लागि प्रदेशबाट स्थानीय तहलाई प्रदान गरिने उक्त सवारी साधन करको हिस्सा प्रदेश नं. १ बाट प्राप्त रु. ८२ करोड ७९ लाख ५० हजार, प्रदेश नं. २ बाट रु. ८० करोड, बागमती प्रदेशबाट रु. ३ अर्ब ३० करोड, गण्डकी प्रदेशबाट रु. ४० करोड, प्रदेश नं. ५ बाट रु.७२ करोड, कर्णाली प्रदेशबाट रु.४ करोड ४४ लाख ४८ हजार र सुदूरपश्चिम प्रदेशबाट रु.२० करोड अनुमानित रकमको आधारमा सिफारिस गरिएको छ।

ङ. सवारी साधन कर बाँडफाँडको सिफारिसमा प्रयोग गरिएका तथ्याङ्कको स्रोत

आगामी आर्थिक वर्ष २०७७/७८ का लागि प्रत्येक प्रदेशबाट स्थानीय तहका लागि सवारी साधन कर बाँडफाँड गर्दा विभिन्न स्रोतहरूबाट तथ्याङ्क सङ्कलन गरिएको छ, जसको विवरण यसप्रकार रहेको छ-

क्रमसङ्ख्या	सूचक	स्रोत
१.	जनसङ्ख्या	राष्ट्रिय जनगणना २०६८ केन्द्रीय तथ्याङ्क विभाग।
२.	सडकको लम्वाइ	सडक विभाग, शहरी विकास तथा भवन निर्माण विभाग र स्थानीय पूर्वाधार विभाग।
३.	वनले ढाकेको क्षेत्रफल	वन तथा वातावरण मन्त्रालय।

च. सवारी साधन कर बाँडफाँडको सिफारिस गर्न लिइएका आधार र ढाँचा तथा सोको ब्याख्या एवम् विश्लेषण

आगामी आर्थिक वर्ष २०७७/७८ का लागि प्रत्येक प्रदेशबाट स्थानीय तहका लागि सवारी साधन कर बाँडफाँड गर्दा सम्बन्धित स्थानीय तहमा रहेको जनसङ्ख्या, सडकको लम्वाइ तथा वनले ढाकेको क्षेत्रफललाई आधार लिइएको छ।

क्रमसङ्ख्या	आधार (सूचक)	ढाँचा (भार प्रतिशतमा)
१.	जनसङ्ख्या	४५ %
२.	सडकको लम्वाइ	५० %
३.	वनले ढाकेको क्षेत्रफल	५ %

१. जनसङ्ख्या

यदि कुनै सवारी साधन सम्बद्ध स्थानीय जनताले प्रयोग गर्दछन् भने उक्त सवारी साधन प्रयोगबाट सिर्जना हुने असरका भागीदार पनि तहाँ रहेका जनता नै हुन्छन्। उक्त क्षेत्रमा सञ्चालनमा रहने सवारी साधनहरूबाट सङ्कलन हुने सवारी साधन करमा सोही क्षेत्रमा रहने प्रभावित जनताको अधिकार हुने हुँदा सवारी साधन करबाट उठेको राजस्व बाँडफाँडको प्रमुख आधार स्थानीय तहको कुल जनसङ्ख्यालाई मानी उक्त जनसङ्ख्याको अनुपातलाई ४५ प्रतिशत भार दिइएको छ।

२. सडकको लम्वाइ

सडक सञ्जाल अधिक भएको क्षेत्रमा सवारी साधनको चाप बढी हुने, ध्वनी तथा वातावरण प्रदूषण पनि बढी हुने र सडक निर्माण तथा मर्मत सम्भार लगायतका कार्यमा खर्च पनि बढी लाग्ने हुनाले प्रदेशभित्र भएको कुल सडक लम्बाइसँग प्रत्येक स्थानीय तहको सडकको लम्बाईको अनुपातलाई ५० प्रतिशत भार दिइएको छ।

३. वनले ढाकेको क्षेत्रफल

सवारी साधनबाट निसृत हुने कार्बनजन्य प्रदुषणबाट मानव स्वास्थ्य तथा वातावरणमा पर्ने असरलाई न्यूनीकरण गर्न वन तथा हरियालीले महत्त्वपूर्ण भूमिका निर्वाह गर्ने भएकाले यसको प्रवर्द्धनलाई प्रोत्साहन गर्नुपर्ने हुन्छ। यसका साथै वित्तीय समानीकरण अनुदान तथा अन्य स्रोतबाट प्राप्त रकमलाई वातावरण मैत्री

तवरले खर्च गर्न समेत अप्रत्यक्ष रूपमा प्रोत्साहन गर्नुपर्ने हुन्छ। प्रदुषणको तथ्याङ्क उपलब्ध नभएका कारणले सवारी साधनबाट उत्सर्जन हुने कार्बन प्रशोचन गर्न सघाउ पुऱ्याउने मापकको रूपमा स्थानीय तहमा वनले ढाकेको क्षेत्रको अनुपातलाई ५ प्रतिशत भार दिइएको छ।

छ. सवारी साधन कर बाँडफाँडबाट प्राप्त रकमको उपयोग र यससम्बन्धी सुझाव

१. नेपालको प्रचलित सङ्घीय कानुनमा प्रदेश र स्थानीय तहको दोहोरो क्षेत्राधिकारमा रहेका करहरूको एकल प्रशासन कायम गरी त्यस्ता करबाट उठ्ने राजस्व प्रदेश र स्थानीय तहबीच बाँडफाँड गरी सो रकमको उपयोग गर्नुपर्दछ।

२. सवारी साधन कर मुलतः सडक निर्माण तथा मर्मत एवम् वातावरणीय प्रदुषण कम गर्नका लागि उठाइने भएकाले सवारी साधन करको हिस्सा प्राप्त गर्ने स्थानीय तहले यो रकम सडक निर्माण तथा मर्मत र वन तथा वातावरण संरक्षण एवम् सम्वर्द्धन गर्नमा प्रयोग गर्नुपर्दछ।

३. दोहोरो अधिकार क्षेत्रभित्र रहेका सवारी साधन कर लगायतका कर लगाउँदा दोहोरो प्रशासनिक व्यवस्थालाई सहजीकरण गर्न, कर सङ्कलन लागत घटाउन र आम जनतालाई बढि बोझिलो तथा झन्झटिलो कर प्रणालीबाट मुक्ति दिन पनि मौजुदा विधीको अवलम्बनबाटै सवारी साधन कर बाँडफाँड गरी सो रकमको उपयोग गर्नुपर्दछ।

४. प्रदेश तथा स्थानीय तहका दोहोरो राजस्व अधिकारक्षेत्रभित्र पर्ने घरजग्गा रजिष्ट्रेशन शुल्क, सवारी साधन कर, मनोरञ्जन कर र विज्ञापन करको सहज कार्यान्वयनका लागि सङ्घीय सरकारबाट प्रदेश तथा स्थानीय सरकारलाई आवश्यक सहजीकरण गर्नुपर्ने देखिन्छ।

द्रष्टव्य:

क) संलग्न अनुसूचीमा उल्लेख भएको सवारी साधन कर बाँडफाँडको हिस्सालाई बाँडफाँडका लागि छुट्याइएको कुल रकमले गुणन गरी प्राप्त हुने रकम सम्बन्धित स्थानीय तहले प्राप्त गर्ने रकम हुनेछ।

ख) आर्थिक वर्ष २०७७/७८ का लागि प्रदेश सरकारबाट स्थानीय तहमा बाँडफाँड हुने सवारी साधन कर बाँडफाँडको हिस्सा प्रदेशअनुसार तालिका ३.६ मा समावेश गरिएको छ।

तालिका - ३.६ आर्थिक बर्ष २०७७/७८ का लागि प्रदेश सरकारबाट स्थानीय तहमा हस्तान्तरण हुने सवारी साधन कर बाँडफाँडको हिस्सा

क. प्रदेश नं. १

क्र.सं.	जिल्ला	स्थानीय तहको कोड	स्थानीय तहको नाम	सवारी साधन करको बाँडफाँडको हिस्सा
१	ताप्लेजुङ	१०१०१	फक्ताङ्लुङ्ग गाउँपालिका	०.००५३५८८१
२	ताप्लेजुङ	१०१०२	मिक्वाखोला गाउँपालिका	०.००२३५०८०
३	ताप्लेजुङ	१०१०३	मेरिङ्गदेन गाउँपालिका	०.००२६९९१७
४	ताप्लेजुङ	१०१०४	मैवाखोला गाउँपालिका	०.००२१०६६३
५	ताप्लेजुङ	१०१०५	आठराई त्रिवेणी गाउँपालिका	०.००२४५००१
६	ताप्लेजुङ	१०१०६	फुङलिङ्ग नगरपालिका	०.००८३७७५२

क्र.सं.	जिल्ला	स्थानीय तहको कोड	स्थानीय तहको नाम	सवारी साधन करको बाँडफाँडको हिस्सा
७	ताप्लेजुङ	१०१०७	पाथिभरा याङ्वराक गाउँपालिका	०.००३१३१२६
८	ताप्लेजुङ	१०१०८	सिरीजङ्गा गाउँपालिका	०.००३३८००९
९	ताप्लेजुङ	१०१०९	सिदिङ्वा गाउँपालिका	०.००२१९५०६
१०	संखुवासभा	१०२०१	भोटखोला गाउँपालिका	०.००३७८१२७
११	संखुवासभा	१०२०२	मकालु गाउँपालिका	०.००५१६४६९
१२	संखुवासभा	१०२०३	सिलीचोङ गाउँपालिका	०.००३१२८०९
१३	संखुवासभा	१०२०४	चिचिला गाउँपालिका	०.००१७३१६९
१४	संखुवासभा	१०२०५	सभापोखरी गाउँपालिका	०.००२४२५९९
१५	संखुवासभा	१०२०६	खाँदबारी नगरपालिका	०.००७५२३२५
१६	संखुवासभा	१०२०७	पाँचखपन नगरपालिका	०.००४२२३२१
१७	संखुवासभा	१०२०८	चैनपुर नगरपालिका	०.०११८९५११
१८	संखुवासभा	१०२०९	मादी नगरपालिका	०.००२७४५३२
१९	संखुवासभा	१०२१०	धर्मदेवी नगरपालिका	०.००४६९२८०
२०	सोलुखुम्बु	१०३०१	खुम्बु पासाङल्हामु गाउँपालिका	०.००१८१५८८
२१	सोलुखुम्बु	१०३०२	माहाकुलुङ गाउँपालिका	०.००२२४१५५
२२	सोलुखुम्बु	१०३०३	सोताङ गाउँपालिका	०.००१२३६३६
२३	सोलुखुम्बु	१०३०४	माप्य दुधकोशी गाउँपालिका	०.००२१९०२२
२४	सोलुखुम्बु	१०३०५	थुलुङ दुधकोशी गाउँपालिका	०.००२९६४८१
२५	सोलुखुम्बु	१०३०६	नेचासल्यान गाउँपालिका	०.००२३८६९२
२६	सोलुखुम्बु	१०३०७	सोलुदुधकुण्ड नगरपालिका	०.०१०४५०६७
२७	सोलुखुम्बु	१०३०८	लिखु पिके गाउँपालिका	०.००१८९६८९
२८	ओखलढुङ्गा	१०४०१	चिशंखुगढी गाउँपालिका	०.००२६१९६९
२९	ओखलढुङ्गा	१०४०२	सिद्धिचरण नगरपालिका	०.०११३३६५८
३०	ओखलढुङ्गा	१०४०३	मोलुङ्ग गाउँपालिका	०.००२९१३०९
३१	ओखलढुङ्गा	१०४०४	खिजीदेम्बा गाउँपालिका	०.००२९३७५७
३२	ओखलढुङ्गा	१०४०५	लिखु गाउँपालिका	०.००२९०८१८
३३	ओखलढुङ्गा	१०४०६	चम्पादेवी गाउँपालिका	०.००३४०९४६
३४	ओखलढुङ्गा	१०४०७	सुनकोशी गाउँपालिका	०.००३९०८७८
३५	ओखलढुङ्गा	१०४०८	मानेभन्ज्याङ्ग गाउँपालिका	०.००५२००५९
३६	खोटाङ	१०५०१	केपिलासगढी गाउँपालिका	०.००४२१०४८
३७	खोटाङ	१०५०२	ऐसेलुखर्क गाउँपालिका	०.००२९८३६०
३८	खोटाङ	१०५०३	रावा बेसी गाउँपालिका	०.००३८३३९६
३९	खोटाङ	१०५०४	हलेसी तुवाचुङ नगरपालिका	०.००९३९८९४
४०	खोटाङ	१०५०५	दिक्तेल रुपाकोट मझुवागढी नगरपालिका	०.०१६०५७१५
४१	खोटाङ	१०५०६	साकेला गाउँपालिका	०.००३८९७४६
४२	खोटाङ	१०५०७	दिप्रुङ चुइचुम्मा गाउँपालिका	०.००४९१३९७
४३	खोटाङ	१०५०८	खोटेहाङ गाउँपालिका	०.००६५७८४५
४४	खोटाङ	१०५०९	जन्तेढुङ्गा गाउँपालिका	०.००३५७३०८
४५	खोटाङ	१०५१०	बराहपोखरी गाउँपालिका	०.००३६६४४४
४६	भोजपुर	१०६०१	षडानन्द नगरपालिका	०.००८४२५६९
४७	भोजपुर	१०६०२	साल्पासिलिछो गाउँपालिका	०.००२४३११०
४८	भोजपुर	१०६०३	टेम्केमैयुङ गाउँपालिका	०.००४५७०७४

क्र.सं.	जिल्ला	स्थानीय तहको कोड	स्थानीय तहको नाम	सवारी साधन करको बाँडफाँडको हिस्सा
४९	भोजपुर	१०६०४	भोजपुर नगरपालिका	०.०१२२९४०६
५०	भोजपुर	१०६०५	अरुण गाउँपालिका	०.००५७१६१२
५१	भोजपुर	१०६०६	पौवा दुङ्मा गाउँपालिका	०.००३१२१४९
५२	भोजपुर	१०६०७	रामप्रसाद राई गाउँपालिका	०.००४९२२६४
५३	भोजपुर	१०६०८	हतुवागढी गाउँपालिका	०.००३१४२१९
५४	भोजपुर	१०६०९	आमचोक गाउँपालिका	०.००३२१९२४
५५	धनकुटा	१०७०१	महालक्ष्मी नगरपालिका	०.००५५१७७१
५६	धनकुटा	१०७०२	पाखिबास नगरपालिका	०.००४१८२६९
५७	धनकुटा	१०७०३	छथर जोरपाटी गाउँपालिका	०.००३७५२१९
५८	धनकुटा	१०७०४	धनकुटा नगरपालिका	०.०१०९८१७६
५९	धनकुटा	१०७०५	शहिदभूमि गाउँपालिका	०.००२८८६१७
६०	धनकुटा	१०७०६	साँगुरीगढी गाउँपालिका	०.००४९९५९३
६१	धनकुटा	१०७०७	चौविसे गाउँपालिका	०.००५१४८७८
६२	तेह्रथुम	१०८०१	आठराई गाउँपालिका	०.००७०७२००
६३	तेह्रथुम	१०८०२	फेदाप गाउँपालिका	०.००५९२९९५
६४	तेह्रथुम	१०८०३	मेन्छयायेम गाउँपालिका	०.००१८१६४९
६५	तेह्रथुम	१०८०४	म्याङ्गलुङ्ग नगरपालिका	०.०१०९३५३१
६६	तेह्रथुम	१०८०५	लालीगुराँस नगरपालिका	०.००५०८४६१
६७	तेह्रथुम	१०८०६	छथर गाउँपालिका	०.००४१२३९८
६८	पाँचथर	१०९०१	याङवरक गाउँपालिका	०.००५६०५०१
६९	पाँचथर	१०९०२	हिलिहाङ्ग गाउँपालिका	०.००४९६७३३
७०	पाँचथर	१०९०३	फालेलुङ्ग गाउँपालिका	०.००४६१७६७
७१	पाँचथर	१०९०४	फिदिम नगरपालिका	०.०१३९७२११
७२	पाँचथर	१०९०५	फाल्गुनन्द गाउँपालिका	०.००४७१०४६
७३	पाँचथर	१०९०६	कुम्मायक गाउँपालिका	०.००३४४३१४
७४	पाँचथर	१०९०७	तुम्बेवा गाउँपालिका	०.००२५६९८१
७५	पाँचथर	१०९०८	मिक्लाजुङ गाउँपालिका	०.००६२४८२९
७६	इलाम	११००१	माई जोगमाई गाउँपालिका	०.००५७६५९०
७७	इलाम	११००२	सन्दकपुर गाउँपालिका	०.००५५५३४४
७८	इलाम	११००३	इलाम नगरपालिका	०.०१६२९७९१
७९	इलाम	११००४	देउमाई नगरपालिका	०.००७५१७३२
८०	इलाम	११००५	फाकफोकथुम गाउँपालिका	०.००६१०११२
८१	इलाम	११००६	माङसेबुङ गाउापालिका	०.००५९३०१३
८२	इलाम	११००७	चुलाचुली गाउँपालिका	०.००४५८६८४
८३	इलाम	११००८	माई नगरपालिका	०.००६३६६४४
८४	इलाम	११००९	सूर्योदय नगरपालिका	०.०२५१५५७८
८५	इलाम	११०१०	रोङ गाउँपालिका	०.००५४६०७३
८६	झापा	१११०१	मेचीनगर नगरपालिका	०.०२१२७८३१
८७	झापा	१११०२	बुद्धशान्ति गाउँपालिका	०.००५९७४३२
८८	झापा	१११०३	अर्जुनधारा नगरपालिका	०.०१५३२८७२
८९	झापा	१११०४	कन्काई नगरपालिका	०.०१४०३००८
९०	झापा	१११०५	शिवसताक्षी नगरपालिका	०.०१७४८६८३

क्र.सं.	जिल्ला	स्थानीय तहको कोड	स्थानीय तहको नाम	सवारी साधन करको बाँडफाँडको हिस्सा
९१	झापा	११११०६	कमल गाउँपालिका	०.००८३७६७९
९२	झापा	१११०७	दमक नगरपालिका	०.००८२४९९८
९३	झापा	१११०८	गौरादह नगरपालिका	०.००९१३१०३
९४	झापा	१११०९	गौरीगन्ज गाउँपालिका	०.००५३५१५१
९५	झापा	११११०	झापा गाउँपालिका	०.००५६१४४१
९६	झापा	११११११	बाह्रदशी गाउँपालिका	०.००५६२०८६
९७	झापा	१११११२	बिर्तामोड नगरपालिका	०.०१५१८९३७
९८	झापा	१११११३	हल्दीबारी गाउँपालिका	०.००४८२०२६
९९	झापा	१११११४	भद्रमपुर नगरपालिका	०.०१००५६३१
१००	झापा	१११११५	कचनकवल गाउँपालिका	०.००५३६३९९
१०१	मोरङ	११२०१	मिक्लाजुङ्ग गाउँपालिका	०.००५६६८६७
१०२	मोरङ	११२०२	लेटाङ नगरपालिका	०.००७९२०९४
१०३	मोरङ	११२०३	केराबारी गाउँपालिका	०.००६२८४०८
१०४	मोरङ	११२०४	सुन्दरहरैंचा नगरपालिका	०.०२२३८६२१
१०५	मोरङ	११२०५	बेलबारी नगरपालिका	०.०१४८३८४८
१०६	मोरङ	११२०६	कानेपोखरी गाउँपालिका	०.००६३०४४३
१०७	मोरङ	११२०७	पथरी शनिश्चरे नगरपालिका	०.०१४६८५४२
१०८	मोरङ	११२०८	उर्लाबारी नगरपालिका	०.०१२०९८६३
१०९	मोरङ	११२०९	रतुवामाई नगरपालिका	०.००९३२५१३
११०	मोरङ	११२१०	सुनवर्षी नगरपालिका	०.००८५९०३१
१११	मोरङ	११२११	रंगेली नगरपालिका	०.०१०२७८८६
११२	मोरङ	११२१२	ग्रामथान गाउँपालिका	०.००५५१०८६
११३	मोरङ	११२१३	बुढीगंगा गाउँपालिका	०.००६२४०४८
११४	मोरङ	११२१४	विराटनगर महानगरपालिका	०.०५४०४३९७
११५	मोरङ	११२१५	कटहरी गाउँपालिका	०.००५७६९५५
११६	मोरङ	११२१६	धनपालथान गाउँपालिका	०.००६१५६०२
११७	मोरङ	११२१७	जहदा गाउँपालिका	०.००६१८५४४
११८	सुनसरी	११३०१	धरान उपमहानगरपालिका	०.०२२२२६११
११९	सुनसरी	११३०२	बराहक्षेत्र नगरपालिका	०.०११३२९९७
१२०	सुनसरी	११३०३	कोशी गाउँपालिका	०.००५३७३०६
१२१	सुनसरी	११३०४	भोक्राहा नरसिंह गाउँपालिका	०.००५२८४८४
१२२	सुनसरी	११३०५	रामधुनी नगरपालिका	०.००६६५७२०
१२३	सुनसरी	११३०६	इटहरी उपमहानगरपालिका	०.०२७१८१०६
१२४	सुनसरी	११३०७	दुहबी नगरपालिका	०.००८०५३४१
१२५	सुनसरी	११३०८	गढी गाउँपालिका	०.००४८८७६५
१२६	सुनसरी	११३०९	इनरुवा नगरपालिका	०.०११०१९४९
१२७	सुनसरी	११३१०	हरिनगर गाउँपालिका	०.००४९०८४७
१२८	सुनसरी	११३११	देवानगन्ज गाउँपालिका	०.००४८०११४
१२९	सुनसरी	११३१२	बर्जु गाउँपालिका	०.००४३११०५
१३०	उदयपुर	११४०१	बेलका नगरपालिका	०.००७३०३४२
१३१	उदयपुर	११४०२	चौदण्डीगढी नगरपालिका	०.०१२२०३२३
१३२	उदयपुर	११४०३	त्रियुगा नगरपालिका	०.०२०५९१३६

क्र.सं.	जिल्ला	स्थानीय तहको कोड	स्थानीय तहको नाम	सवारी साधन करको बाँडफाँडको हिस्सा
१३३	उदयपुर	११४०४	रौतामाई गाउँपालिका	०.००५४५०८८
१३४	उदयपुर	११४०५	लिम्चुङ्बुङ गाउँपालिका	०.००३४८२१२
१३५	उदयपुर	११४०६	ताप्ली गाउँपालिका	०.००३२३४९२
१३६	उदयपुर	११४०७	कटारी नगरपालिका	०.०१७९१२८६
१३७	उदयपुर	११४०८	उदयपुरगढी गाउँपालिका	०.००५५९७७०

ख. प्रदेश नं. २

क्र.सं.	जिल्ला	स्थानीय तहको कोड	स्थानीय तहको नाम	सवारी साधन करको बाँडफाँडको हिस्सा
१	सप्तरी	२०१०१	सप्तकोशी नगरपालिका	०.००३७३७२९
२	सप्तरी	२०१०२	कन्चनरुप नगरपालिका	०.०१३४१३६२
३	सप्तरी	२०१०३	अग्मीसयर कृष्ण सवरन गाउँपालिका	०.००५८३७५०
४	सप्तरी	२०१०४	रुपनी गाउँपालिका	०.००४३९२५४
५	सप्तरी	२०१०५	शम्भुनाथ नगरपालिका	०.००७५७९६७
६	सप्तरी	२०१०६	खडक नगरपालिका	०.००७७११५७
७	सप्तरी	२०१०७	सुरुङ्गा नगरपालिका	०.००७६८३३७
८	सप्तरी	२०१०८	बलान बिहुल गाउँपालिका	०.००४२१०३६
९	सप्तरी	२०१०९	बोदेबरसाईन नगरपालिका	०.००७९८०६१
१०	सप्तरी	२०११०	डाक्नेश्वरी नगरपालिका	०.००७२१११६
११	सप्तरी	२०१११	राजगढ गाउँपालिका	०.००५३३२०४
१२	सप्तरी	२०११२	विष्णुपुर गाउँपालिका	०.००३९७०६५
१३	सप्तरी	२०११३	राजविराज नगरपालिका	०.००९९३०२६
१४	सप्तरी	२०११४	महादेवा गाउँपालिका	०.००४९६८८६
१५	सप्तरी	२०११५	तिरहुत गाउँपालिका	०.००४३४६५३
१६	सप्तरी	२०११६	हनुमाननगर कङ्कालिनी नगरपालिका	०.००५९८७०७
१७	सप्तरी	२०११७	तिलाठी कोइलाडी गाउँपालिका	०.००४३४२३४
१८	सप्तरी	२०११८	छिन्नमस्ता गाउँपालिका	०.००४६०१८७
१९	सिरहा	२०२०१	लहान नगरपालिका	०.०१९६१७४९
२०	सिरहा	२०२०२	धनगढीमाई नगरपालिका	०.००८४४९५१
२१	सिरहा	२०२०३	गोलबजार नगरपालिका	०.००८६६०२७
२२	सिरहा	२०२०४	मिर्चैया नगरपालिका	०.०१७२९१७८
२३	सिरहा	२०२०५	कर्जन्हा नगरपालिका	०.००५०४५६४
२४	सिरहा	२०२०६	कल्याणपुर नगरपालिका	०.००७४७३२६
२५	सिरहा	२०२०७	नरहा गाउँपालिका	०.००३४६७५४
२६	सिरहा	२०२०८	विष्णुपुर गाउँपालिका	०.००२३८०६३
२७	सिरहा	२०२०९	अर्नमा गाउँपालिका	०.००३७५७९४
२८	सिरहा	२०२१०	सुखीपुर नगरपालिका	०.००६१२०३१
२९	सिराहा	२०२११	लक्ष्मीपुर पतारी गाउँपालिका	०.००४७०११५
३०	सिरहा	२०२१२	सखुवानान्कारकट्टी गाउँपालिका	०.००२६६८२५
३१	सिरहा	२०२१३	भगवानपुर गाउँपालिका	०.००२८२९६७
३२	सिरहा	२०२१४	नवराजपुर गाउँपालिका	०.००३२५०१५
३३	सिरहा	२०२१५	बरियारपट्टी गाउँपालिका	०.००४२६०२४
३४	सिरहा	२०२१६	औरही गाउँपालिका	०.००३८२१७९

क्र.सं.	जिल्ला	स्थानीय तहको कोड	स्थानीय तहको नाम	सवारी साधन करको बाँडफाँडको हिस्सा
३५	सिरहा	२०२१७	सिराहा नगरपालिका	०.०१४८९१९१
३६	धनुषा	२०३०१	गणेशमान चारनाथ नगरपालिका	०.०१९५०२००
३७	धनुषा	२०३०२	धनुषाधाम नगरपालिका	०.०१२६३५१३
३८	धनुषा	२०३०३	मिथिला नगरपालिका	०.००८५६३५८
३९	धनुषा	२०३०४	बटेश्वर गाउँपालिका	०.००३५४१८२
४०	धनुषा	२०३०५	क्षिरेश्वरनाथ नगरपालिका	०.०१२८३९८५
४१	धनुषा	२०३०६	लक्ष्मीनिया गाउँपालिका	०.००३६०६८१
४२	धनुषा	२०३०७	मिथिला बिहारी नगरपालिका	०.००४८७२४३
४३	धनुषा	२०३०८	हंसपुर नगरपालिका	०.००४९०७५८
४४	धनुषा	२०३०९	सबैला नगरपालिका	०.००७२२७४४
४५	धनुषा	२०३१०	शहीदनगर नगरपालिका	०.००६२२३७४
४६	धनुषा	२०३११	कमला नगरपालिका	०.००५६७४४७
४७	धनुषा	२०३१२	जनक नन्दिनी गाउँपालिका	०.००३५६५८२
४८	धनुषा	२०३१३	बिदेह नगरपालिका	०.००४४६४३५
४९	धनुषा	२०३१४	औरही गाउँपालिका	०.००३०७३४१
५०	धनुषा	२०३१५	जनकपुरधाम उपमहानगरपालिका	०.०२७६३७९०
५१	धनुषा	२०३१६	धनौजी गाउँपालिका	०.००२६८२०५
५२	धनुषा	२०३१७	नगराइन नगरपालिका	०.००५०१०९५
५३	धनुषा	२०३१८	मुखियापट्टी मुसहरमिया गाउँपालिका	०.००३६०५१४
५४	महोत्तरी	२०४०१	बर्दिबास नगरपालिका	०.०१५६२६६८
५५	महोत्तरी	२०४०२	गौशाला नगरपालिका	०.०१४४०७५८
५६	महोत्तरी	२०४०३	सोनमा गाउँपालिका	०.००५०७२३५
५७	महोत्तरी	२०४०४	औरही नगरपालिका	०.००४४१३२०
५८	महोत्तरी	२०४०५	भँगाहा नगरपालिका	०.००७९००४५
५९	महोत्तरी	२०४०६	लोहरपट्टी नगरपालिका	०.००६६९८५४
६०	महोत्तरी	२०४०७	बलवा नगरपालिका	०.००६३२०२६
६१	महोत्तरी	२०४०८	राम गोपालपुर नगरपालिका	०.००४५९२०८
६२	महोत्तरी	२०४०९	साम्सी गाउँपालिका	०.००४३३४१४
६३	महोत्तरी	२०४१०	मनरा शिसवा नगरपालिका	०.००६९१८९०
६४	महोत्तरी	२०४११	एकडारा गाउँपालिका	०.००३९२७७३
६५	महोत्तरी	२०४१२	महोत्तरी गाउँपालिका	०.००४३९०१४
६६	महोत्तरी	२०४१३	पिपरा गाउँपालिका	०.००५१९८३४
६७	महोत्तरी	२०४१४	मटिहानी नगरपालिका	०.००४२७२७६
६८	महोत्तरी	२०४१५	जलेश्वर नगरपालिका	०.००९८६८१३
६९	सर्लाही	२०५०१	लालबन्दी नगरपालिका	०.०१८९२४२५
७०	सर्लाही	२०५०२	हरिवन नगरपालिका	०.०१५६४७७५
७१	सर्लाही	२०५०३	बागमती नगरपालिका	०.००७४०१७९
७२	सर्लाही	२०५०४	बरहथवा नगरपालिका	०.००८८८५२९
७३	सर्लाही	२०५०५	हरिपुर नगरपालिका	०.००५३७९१२
७४	सर्लाही	२०५०६	ईश्वरपुर नगरपालिका	०.०२३१६१४४
७५	सर्लाही	२०५०७	हरिपुर्वा नगरपालिका	०.००४०८१३१
७६	सर्लाही	२०५०८	पर्सा गाउँपालिका	०.००२७१०१२

क्र.सं.	जिल्ला	स्थानीय तहको कोड	स्थानीय तहको नाम	सवारी साधन करको बाँडफाँडको हिस्सा
७७	सर्लाही	२०५०९	ब्रह्मपुरी गाउँपालिका	०.००३३०९९२
७८	सर्लाही	२०५१०	चन्द्रनगर गाउँपालिका	०.००४४५७०७
७९	सर्लाही	२०५११	कविलासी नगरपालिका	०.००५२६८७१
८०	सर्लाही	२०५१२	चक्रघट्टा गाउँपालिका	०.००३२८३६९
८१	सर्लाही	२०५१३	बसबरिया गाउँपालिका	०.००२६५११७
८२	सर्लाही	२०५१४	धनकौल गाउँपालिका	०.००३४९५६२
८३	सर्लाही	२०५१५	रामनगर गाउँपालिका	०.००३२९९९१
८४	सर्लाही	२०५१६	बलरा नगरपालिका	०.००५५६७०१
८५	सर्लाही	२०५१७	गोडैटा नगरपालिका	०.००६१६०८८
८६	सर्लाही	२०५१८	विष्णु गाउँपालिका	०.००३०१७३९
८७	सर्लाही	२०५१९	कौडेना गाउँपालिका	०.००३१३३११
८८	सर्लाही	२०५२०	मलंगवा नगरपालिका	०.००७५९७४०
८९	रौतहट	२०६०१	चन्द्रपुर नगरपालिका	०.०२८२७९५२
९०	रौतहट	२०६०२	गुजरा नगरपालिका	०.०१०७३१११
९१	रौतहट	२०६०३	फतुवा बिजयपुर नगरपालिका	०.००६२३४८८
९२	रौतहट	२०६०४	कटहरिया नगरपालिका	०.००५६२५२७
९३	रौतहट	२०६०५	वृन्दावन नगरपालिका	०.००७६६११३
९४	रौतहट	२०६०६	गढीमाई नगरपालिका	०.००५९११७१
९५	रौतहट	२०६०७	माधव नारायण नगरपालिका	०.००५६४२२३
९६	रौतहट	२०६०८	गरुडा नगरपालिका	०.००७७९५१८
९७	रौतहट	२०६०९	देवाही गोनाही नगरपालिका	०.००४५३१४८
९८	रौतहट	२०६१०	मौलापुर नगरपालिका	०.००४२९२९५
९९	रौतहट	२०६११	बौधीमाई नगरपालिका	०.००५४०८५१
१००	रौतहट	२०६१२	परोहा नगरपालिका	०.००५६७६७१
१०१	रौतहट	२०६१३	राजपुर नगरपालिका	०.००५६१८३१
१०२	रौतहट	२०६१४	यमुनामाई गाउँपालिका	०.००३७८८३५
१०३	रौतहट	२०६१५	दुर्गा भगवती गाउँपालिका	०.००३२६९९३
१०४	रौतहट	२०६१६	राजदेवी नगरपालिका	०.००४४३५४२
१०५	रौतहट	२०६१७	गौर नगरपालिका	०.००७७६३५५
१०६	रौतहट	२०६१८	ईशनाथ नगरपालिका	०.००५५९६८४
१०७	बारा	२०७०१	निजगढ नगरपालिका	०.०२३९४३५२
१०८	बारा	२०७०२	कोल्हवी नगरपालिका	०.०१२२२४३५
१०९	बारा	२०७०३	जीतपुर सिमरा उपमहानगरपालिका	०.०२४८८९४०
११०	बारा	२०७०४	परवानीपुर गाउँपालिका	०.००३१२६९३
१११	बारा	२०७०५	प्रसौनी गाउँपालिका	०.००३७८६२८
११२	बारा	२०७०६	विश्रामपुर गाउँपालिका	०.००३१२१६७
११३	बारा	२०७०७	फेटा गाउँपालिका	०.००३९०४४२
११४	बारा	२०७०८	कलैया उपमहानगरपालिका	०.०३९९२४१२
११५	बारा	२०७०९	करैयामाई गाउँपालिका	०.००४५४५१८
११६	बारा	२०७१०	बारागढी गाउँपालिका	०.००४००२७१
११७	बारा	२०७११	आदर्श कोटवाल गाउँपालिका	०.००४३९०५४
११८	बारा	२०७१२	सिम्रौनगढ नगरपालिका	०.००७०३६८१

क्र.सं.	जिल्ला	स्थानीय तहको कोड	स्थानीय तहको नाम	सवारी साधन करको बाँडफाँडको हिस्सा
११९	बारा	२०७१३	पचरौता नगरपालिका	०.००४८६५०३
१२०	बारा	२०७१४	महागढीमाई नगरपालिका	०.००७७८५३९
१२१	बारा	२०७१५	देवताल गाउँपालिका	०.००४००१७५
१२२	बारा	२०७१६	सुवर्ण गाउँपालिका	०.००४०३६५१
१२३	पर्सा	२०८०१	ठोरी (सुवर्णपुर) गाउँपालिका	०.००५३४०४२
१२४	पर्सा	२०८०२	जिराभवानी गाउँपालिका	०.००४६८७३०
१२५	पर्सा	२०८०३	जगरनाथपुर गाउँपालिका	०.००५५७०१५
१२६	पर्सा	२०८०४	पटेर्वा सुगौली गाउँपालिका	०.००४९०१७९
१२७	पर्सा	२०८०५	सखुवा प्रसौनी गाउँपालिका	०.००६६८४६६
१२८	पर्सा	२०८०६	पर्सागढी नगरपालिका	०.००७८६८२७
१२९	पर्सा	२०८०७	बिरगन्ज महानगरपालिका	०.०३९२५५३०
१३०	पर्सा	२०८०८	बहुदरमाई नगरपालिका	०.००५४६७२३
१३१	पर्सा	२०८०९	पोखरिया नगरपालिका	०.००५०६४९९
१३२	पर्सा	२०८१०	कालिकामाई गाउँपालिका	०.००३५२३८३
१३३	पर्सा	२०८११	धोबीनी गाउँपालिका	०.००३३६८६९
१३४	पर्सा	२०८१२	छिपहरमाई गाउँपालिका	०.००३९१६०८
१३५	पर्सा	२०८१३	पकाहा मैनपुर गाउँपालिका	०.००३५३०९८
१३६	पर्सा	२०८१४	बिन्दबासिनी गाउँपालिका	०.००४०३९०८

ग. बाग्मती प्रदेश

क्र.सं.	जिल्ला	स्थानीय तहको कोड	स्थानीय तहको नाम	सवारी साधन करको बाँडफाँडको हिस्सा
१	दोलखा	३०१०१	गौरीशंकर गाउँपालिका	०.००४६६७४१
२	दोलखा	३०१०२	बिगु गाउँपालिका	०.००४७८९९६
३	दोलखा	३०१०३	कालिन्चोक गाउँपालिका	०.००४२८४९१
४	दोलखा	३०१०४	वैतेश्वर गाउँपालिका	०.००४३२१२६
५	दोलखा	३०१०५	जिरी नगरपालिका	०.००४३४९३१
६	दोलखा	३०१०६	तामाकोशी गाउँपालिका	०.००४२६५८७
७	दोलखा	३०१०७	मेलुङ्ग गाउँपालिका	०.००३९८३३५
८	दोलखा	३०१०८	शैलुङ गाउँपालिका	०.००५३२३१२
९	दोलखा	३०१०९	भिमेश्वर नगरपालिका	०.००९८३४३४
१०	सिन्धुपाल्चोक	३०२०१	भोटेकोशी गाउँपालिका	०.००४९१४२४
११	सिन्धुपाल्चोक	३०२०२	जुगल गाउँपालिका	०.००४०५३३२
१२	सिन्धुपाल्चोक	३०२०३	पाँचपोखरी थाङपाल गाउँपालिका	०.००५७११४२
१३	सिन्धुपाल्चोक	३०२०४	हेलम्बु गाउँपालिका	०.००७४०६३५
१४	सिन्धुपाल्चोक	३०२०५	मेलम्ची नगरपालिका	०.०१३२०१९९
१५	सिन्धुपाल्चोक	३०२०६	ईन्द्रावती गाउँपालिका	०.००८१३२८५
१६	सिन्धुपाल्चोक	३०२०७	चौतारा साँगाचोकगढी नगरपालिका	०.०१६६०३१५
१७	सिन्धुपाल्चोक	३०२०८	बलेफी गाउँपालिका	०.००४९५१५१
१८	सिन्धुपाल्चोक	३०२०९	बाह्रबिसे नगरपालिका	०.००६८८८६०
१९	सिन्धुपाल्चोक	३०२१०	त्रिपूरासुन्दरी गाउँपालिका	०.००३४९६०६
२०	सिन्धुपाल्चोक	३०२११	लिसंखु पाखर गाउँपालिका	०.००४९९७९९
२१	सिन्धुपाल्चोक	३०२१२	सुनकोशी गाउँपालिका	०.००५३८१२१

क्र.सं.	जिल्ला	स्थानीय तहको कोड	स्थानीय तहको नाम	सवारी साधन करको बाँडफाँडको हिस्सा
२२	रसुवा	३०३०१	गोसाइकुण्ड गाउँपालिका	०.००३८४३७२
२३	रसुवा	३०३०२	आमाछोदिङमो गाउँपालिका	०.००२४८३८३
२४	रसुवा	३०३०३	उत्तरगया गाउँपालिका	०.००२२०४१४
२५	रसुवा	३०३०४	कालिका गाउँपालिका	०.००२५४१४३
२६	रसुवा	३०३०५	नौकुण्ड गाउँपालिका	०.००२१४०२४
२७	धादिङ	३०४०१	रुबी भ्याली गाउँपालिका	०.००१९४०६५
२८	धादिङ	३०४०२	खनियाबास गाउँपालिका	०.००२०८५३८
२९	धादिङ	३०४०३	गंङ्गा जमुना गाउँपालिका	०.००३८४९८१
३०	धादिङ	३०४०४	त्रिपूरासुन्दरी गाउँपालिका	०.००५२५७२८
३१	धादिङ	३०४०५	नेत्रावती डबजोड गाउँपालिका	०.००४४८६४७
३२	धादिङ	३०४०६	नीलकण्ठ नगरपालिका	०.०१६२९१६१
३३	धादिङ	३०४०७	ज्वालामुखी गाउँपालिका	०.००३९१८८७
३४	धादिङ	३०४०८	सिद्धलेक गाउँपालिका	०.००३९४४९८
३५	धादिङ	३०४०९	बेनीघाट रोराङ्ग गाउँपालिका	०.००६८२०९५
३६	धादिङ	३०४१०	गजुरी गाउँपालिका	०.००४२७०९९
३७	धादिङ	३०४११	गल्छी गाउँपालिका	०.००४८१७९५
३८	धादिङ	३०४१२	थाक्रे गाउँपालिका	०.००५३५८५७
३९	धादिङ	३०४१३	धुनीबेंशी नगरपालिका	०.००५०७४४६
४०	नुवाकोट	३०५०१	दुप्चेश्वर गाउँपालिका	०.००४८४१४९
४१	नुवाकोट	३०५०२	तादी गाउँपालिका	०.००३२२७१४
४२	नुवाकोट	३०५०३	सूर्यगढी गाउँपालिका	०.००२४८३०३
४३	नुवाकोट	३०५०४	विदुर नगरपालिका	०.००९६७३७०
४४	नुवाकोट	३०५०५	किस्पाङ्ग गाउँपालिका	०.००२३९५१६
४५	नुवाकोट	३०५०६	म्यगङ गाउँपालिका	०.००४३५११४
४६	नुवाकोट	३०५०७	तारकेश्वर गाउँपालिका	०.००३७७५४१
४७	नुवाकोट	३०५०८	बेलकोटगढी नगरपालिका	०.००९७१४१९
४८	नुवाकोट	३०५०९	लिखु गाउँपालिका	०.००३२४८१०
४९	नुवाकोट	३०५१०	पन्चकन्या गाउँपालिका	०.००३७०१९६
५०	नुवाकोट	३०५११	शिवपुरी गाउँपालिका	०.००७२२२७३
५१	नुवाकोट	३०५१२	ककनी गाउँपालिका	०.००५८१९६१
५२	काठमाडौं	३०६०१	शंङ्खरापुर नगरपालिका	०.००६१४७९८
५३	काठमाडौं	३०६०२	कागेश्वरी मनहरा नगरपालिका	०.००७४०३८६
५४	काठमाडौं	३०६०३	गोकर्णेश्वर नगरपालिका	०.०१२१४३०७
५५	काठमाडौं	३०६०४	बुढानिलकण्ठ नगरपालिका	०.०१२४००९१
५६	काठमाडौं	३०६०५	टोखा नगरपालिका	०.०१०१८०१०
५७	काठमाडौं	३०६०६	तारकेश्वर नगरपालिका	०.०१०५१६४८
५८	काठमाडौं	३०६०७	नागार्जुन नगरपालिका	०.००८१२३३५
५९	काठमाडौं	३०६०८	काठमाडौं महानगरपालिका	०.११४३२८५०
६०	काठमाडौं	३०६०९	कीर्तिपुर नगरपालिका	०.००८४८८७२
६१	काठमाडौं	३०६१०	चन्द्रागिरी नगरपालिका	०.०११२३७८१
६२	काठमाडौं	३०६११	दक्षिणकाली नगरपालिका	०.००४९६३६७
६३	भक्तपुर	३०७०१	चाँगुनारायण नगरपालिका	०.००९७१८९६

क्र.सं.	जिल्ला	स्थानीय तहको कोड	स्थानीय तहको नाम	सवारी साधन करको बाँडफाँडको हिस्सा
६४	भक्तपुर	३०७०२	भक्तपुर नगरपालिका	०.००७५२७०५
६५	भक्तपुर	३०७०३	मध्यपुर थिमी नगरपालिका	०.००७४६४५७
६६	भक्तपुर	३०७०४	सूर्यविनायक नगरपालिका	०.००९५४३२५
६७	ललितपुर	३०८०१	महालक्ष्मी नगरपालिका	०.००७२३२७७
६८	ललितपुर	३०८०२	ललितपुर महानगरपालिका	०.०२९२५१००
६९	ललितपुर	३०८०३	गोदावरी नगरपालिका	०.०१२४९९८६
७०	ललितपुर	३०८०४	कोन्ज्योसोम गाउँपालिका	०.००३२४८२५
७१	ललितपुर	३०८०५	महाङ्काल गाउँपालिका	०.००४०४४००
७२	ललितपुर	३०८०६	बाग्मती गाउँपालिका	०.००४७९८२६
७३	काभ्रेपलाञ्चोक	३०९०१	चौरीदेउराली गाउँपालिका	०.००६४९०७७
७४	काभ्रेपलाञ्चोक	३०९०२	भुम्लु गाउँपालिका	०.००५४०७५१
७५	काभ्रेपलाञ्चोक	३०९०३	मण्डन देउपुर नगरपालिका	०.००५७९६४३
७६	काभ्रेपलाञ्चोक	३०९०४	बनेपा नगरपालिका	०.००९८९७९८
७७	काभ्रेपलाञ्चोक	३०९०५	धुलिखेल नगरपालिका	०.००७३८६०३
७८	काभ्रेपलाञ्चोक	३०९०६	पाँचखाल नगरपालिका	०.०११७१९५८
७९	काभ्रेपलाञ्चोक	३०९०७	तेमाल गाउँपालिका	०.००५२२२३७
८०	काभ्रेपलाञ्चोक	३०९०८	नमोबुद्ध नगरपालिका	०.००६९३९२५
८१	काभ्रेपलाञ्चोक	३०९०९	पनौती नगरपालिका	०.००९०१०३६
८२	काभ्रेपलाञ्चोक	३०९१०	बेथानचोक गाउँपालिका	०.००३९४५१२
८३	काभ्रेपलाञ्चोक	३०९११	रोशी गाउँपालिका	०.००७७५६०९
८४	काभ्रेपलाञ्चोक	३०९१२	महाभारत गाउँपालिका	०.००२६३२२२
८५	काभ्रेपलाञ्चोक	३०९१३	खानीखोला गाउँपालिका	०.००२७८०५५
८६	रामेछाप	३१००१	उमाकुण्ड गाउँपालिका	०.००६८५८६०
८७	रामेछाप	३१००२	गोकुलगङ्गा गाउँपालिका	०.००६६६१६५
८८	रामेछाप	३१००३	लिखु तामाकोसी गाउँपालिका	०.००५७२३३७
८९	रामेछाप	३१००४	रामेछाप नगरपालिका	०.००७५०९२०
९०	रामेछाप	३१००५	मन्थली नगरपालिका	०.०१२४८१६३
९१	रामेछाप	३१००६	खाँडादेवी गाउँपालिका	०.००८४४३१५
९२	रामेछाप	३१००७	दोरम्बा गाउँपालिका	०.००६७०३९१
९३	रामेछाप	३१००८	सुनापती गाउँपालिका	०.००५१६३२०
९४	सिन्धुली	३११०१	दुधौली नगरपालिका	०.०१२४२३२४
९५	सिन्धुली	३११०२	फिक्कल गाउँपालिका	०.००६१०२०६
९६	सिन्धुली	३११०३	तीनपाटन गाउँपालिका	०.००८८००४१
९७	सिन्धुली	३११०४	गोलन्जोर गाउँपालिका	०.००७१६९६५
९८	सिन्धुली	३११०५	कमलामाई नगरपालिका	०.०२२८४३८६
९९	सिन्धुली	३११०६	सुनकोशी गाउँपालिका	०.००७२०३१७
१००	सिन्धुली	३११०७	घ्याङलेख गाउँपालिका	०.००३८०१९०
१०१	सिन्धुली	३११०८	मरिण गाउँपालिका	०.००५७०७५४
१०२	सिन्धुली	३११०९	हरिहरपुरगढी गाउँपालिका	०.००७१२२६३
१०३	मकवानपुर	३१२०१	इन्द्रसरोवर गाउँपालिका	०.००४६७३८१
१०४	मकवानपुर	३१२०२	थाहा नगरपालिका	०.०१३५८६७०
१०५	मकवानपुर	३१२०३	कैलाश गाउँपालिका	०.००४१७५६९

क्र.सं.	जिल्ला	स्थानीय तहको कोड	स्थानीय तहको नाम	सवारी साधन करको बाँडफाँडको हिस्सा
१०६	मकवानपुर	३१२०४	राक्सिराङ्ग गाउँपालिका	०.००३६३६३२
१०७	मकवानपुर	३१२०५	मनहरी गाउँपालिका	०.००६०९४७३
१०८	मकवानपुर	३१२०६	हेटौडा उपमहानगरपालिका	०.०२४६०११०
१०९	मकवानपुर	३१२०७	भिमफेदी गाउँपालिका	०.००७००८०३
११०	मकवानपुर	३१२०८	मकवानपुरगढी गाउँपालिका	०.००३९०६७९
१११	मकवानपुर	३१२०९	बकैया गाउँपालिका	०.००७६५७०५
११२	मकवानपुर	३१२१०	बाग्मती गाउँपालिका	०.००५५४४००
११३	चितवन	३१३०१	राप्ती नगरपालिका	०.०१२६६८२८
११४	चितवन	३१३०२	कालिका नगरपालिका	०.००८९९३७४
११५	चितवन	३१३०३	इच्छाकामना गाउँपालिका	०.००४६८४३०
११६	चितवन	३१३०४	भरतपुर महानगरपालिका	०.०६२२४९२६
११७	चितवन	३१३०५	रत्ननगर नगरपालिका	०.०११२८०९९
११८	चितवन	३१३०६	खैरहनी नगरपालिका	०.०१०५०५३४
११९	चितवन	३१३०७	माडी नगरपालिका	०.००८४२४८१

घ. गण्डकी प्रदेश

क्र.सं.	जिल्ला	स्थानीय तहको कोड	स्थानीय तहको नाम	सवारी साधन करको बाँडफाँडको हिस्सा
१	गोरखा	४०१०१	चुमनुब्री गाउँपालिका	०.००६५९१५४
२	गोरखा	४०१०२	अजिरकोट गाउँपालिका	०.००६४४६४३
३	गोरखा	४०१०३	बारपाक सुलिकोट गाउँपालिका	०.००९७१२९२
४	गोरखा	४०१०४	धार्चे गाउँपालिका	०.००६५४३९७
५	गोरखा	४०१०५	आरुघाट गाउँपालिका	०.००८४३३७४
६	गोरखा	४०१०६	भिमसेनथापा गाउँपालिका	०.००९२७४२८
७	गोरखा	४०१०७	सिरानचोक गाउँपालिका	०.००९४८९२२
८	गोरखा	४०१०८	पालुङ्गटार नगरपालिका	०.०१४४२९६९
९	गोरखा	४०१०९	गोरखा नगरपालिका	०.०२४५३०९९
१०	गोरखा	४०११०	शहीद लखन गाउँपालिका	०.०१०८२२३९
११	गोरखा	४०१११	गण्डकी गाउँपालिका	०.०११२३७५८
१२	मनाङ	४०२०१	नार्पा भूमि गाउँपालिका	०.०००२९१६५
१३	मनाङ	४०२०२	मनाङ ङिस्याङ गाउँपालिका	०.००२६२२०९
१४	मनाङ	४०२०३	चामे गाउँपालिका	०.०००९५६७७
१५	मनाङ	४०२०४	नार्सो गाउँपालिका	०.००२२७४२५
१६	मुस्ताङ	४०३०१	लो घेकर दामोदरकुण्ड गाउँपालिका	०.००३६०३५९
१७	मुस्ताङ	४०३०२	घरपझोङ गाउँपालिका	०.००२५११९६
१८	मुस्ताङ	४०३०३	वारागुङ मुक्तिक्षेत्र गाउँपालिका	०.००४१५६७९
१९	मुस्ताङ	४०३०४	लोमन्थाङ गाउँपालिका	०.००३०५२१६
२०	मुस्ताङ	४०३०५	थासाङ गाउँपालिका	०.००३२३५०८
२१	म्याग्दी	४०४०१	अन्नपूर्ण गाउँपालिका	०.००८९८११९
२२	म्याग्दी	४०४०२	रघुगंगा गाउँपालिका	०.००८९११७५
२३	म्याग्दी	४०४०३	धवलागिरी गाउँपालिका	०.००५३३८९२
२४	म्याग्दी	४०४०४	मालिका गाउँपालिका	०.००६३९७२०
२५	म्याग्दी	४०४०५	मंगला गाउँपालिका	०.००८०२८४०

क्र.सं.	जिल्ला	स्थानीय तहको कोड	स्थानीय तहको नाम	सवारी साधन करको बाँडफाँडको हिस्सा
२६	म्याग्दी	४०४०६	बेनी नगरपालिका	०.०२४००८८४
२७	कास्की	४०५०१	मादी गाउँपालिका	०.०१११८५२३
२८	कास्की	४०५०२	माछापुच्छ्रे गाउँपालिका	०.००८४९५६०
२९	कास्की	४०५०३	अन्नपूर्ण गाउँपालिका	०.००८३७०१४
३०	कास्की	४०५०४	पोखरा महानगरपालिका	०.१०९२५२९७
३१	कास्की	४०५०५	रूपा गाउँपालिका	०.००६७४७७१
३२	लमजुङ	४०६०१	दोर्दी गाउँपालिका	०.००९४९३८१
३३	लमजुङ	४०६०२	मस्र्याङ्गदी गाउँपालिका	०.००९७४३०८
३४	लमजुङ	४०६०३	क्व्होलासोथार गाउँपालिका	०.००४६६७९६
३५	लमजुङ	४०६०४	मध्यनेपाल नगरपालिका	०.०१२२२०७३
३६	लमजुङ	४०६०५	बेंसीशहर नगरापालिका	०.०२२७७००२
३७	लमजुङ	४०६०६	सुन्दरबजार नगरपालिका	०.०११३५८४५
३८	लमजुङ	४०६०७	राइनास नगरपालिका	०.००७९३२४२
३९	लमजुङ	४०६०८	दूधपोखरी गाउँपालिका	०.००६०६०४९
४०	तनहुँ	४०७०१	भानु नगरपालिका	०.०१८५५२६८
४१	तनहुँ	४०७०२	ब्यास नगरपालिका	०.०३२१२५०४
४२	तनहुँ	४०७०३	म्याग्दे गाउँपालिका	०.००७८२९०६
४३	तनहुँ	४०७०४	शुक्लागण्डकी नगरपालिका	०.०२५६२७५६
४४	तनहुँ	४०७०५	भिमाद नगरपालिका	०.०१२४३००२
४५	तनहुँ	४०७०६	घिरिङ्ग गाउँपालिका	०.००८०७६८९
४६	तनहुँ	४०७०७	ऋषिङ्ग गाउँपालिका	०.०१०५०८८५
४७	तनहुँ	४०७०८	देवघाट गाउँपालिका	०.००५९५४६७
४८	तनहुँ	४०७०९	बन्दिपुर गाउँपालिका	०.०१७४१४३०
४९	तनहुँ	४०७१०	आँबुखैरेनी गाउँपालिका	०.००६७६४६६
५०	नवलपरासी (बर्दघाट सुस्ता पूर्व)	४०८०१	गैडाकोट नगरपालिका	०.०२८८३६६३
५१	नवलपरासी (बर्दघाट सुस्ता पूर्व)	४०८०२	बुलिङ्गटार गाउँपालिका	०.००७८९६०८
५२	नवलपरासी (बर्दघाट सुस्ता पूर्व)	४०८०३	बौदीकाली गाउँपालिका	०.००५१०९३४
५३	नवलपरासी (बर्दघाट सुस्ता पूर्व)	४०८०४	हुप्सेकोट गाउँपालिका	०.०१०६०७६३
५४	नवलपरासी (बर्दघाट सुस्ता पूर्व)	४०८०५	देवचुली नगरपालिका	०.०१७४३०३९
५५	नवलपरासी (बर्दघाट सुस्ता पूर्व)	४०८०६	कावासोती नगरपालिका	०.०३४३५७५५
५६	नवलपरासी (बर्दघाट सुस्ता पूर्व)	४०८०७	मध्यबिन्दु नगरपालिका	०.०१८५४०७६
५७	नवलपरासी (बर्दघाट सुस्ता पूर्व)	४०८०८	बिनयी त्रिवेणी गाउँपालिका	०.०१०२०९७१
५८	स्याङ्जा	४०९०१	पुतलीबजार नगरपालिका	०.०२२४३५०१
५९	स्याङ्जा	४०९०२	फेदीखोला गाउँपालिका	०.००४६१७४४
६०	स्याङ्जा	४०९०३	आँधिखोला गाउँपालिका	०.००५८९०७३
६१	स्याङ्जा	४०९०४	अर्जुनचौपारी गाउँपालिका	०.००५५८१४६
६२	स्याङ्जा	४०९०५	भीरकोट नगरपालिका	०.००८६६८९६
६३	स्याङ्जा	४०९०६	बिरुवा गाउँपालिका	०.००६५८४८१
६४	स्याङ्जा	४०९०७	हरिनास गाउँपालिका	०.००७५१८६०
६५	स्याङ्जा	४०९०८	चापाकोट नगरपालिका	०.०२०२७३७८
६६	स्याङ्जा	४०९०९	वालिङ्ग नगरपालिका	०.०२१७९८६८
६७	स्याङ्जा	४०९१०	गल्याङ नगरपालिका	०.०१३३१०२५

क्र.सं.	जिल्ला	स्थानीय तहको कोड	स्थानीय तहको नाम	सवारी साधन करको बाँडफाँडको हिस्सा
६८	स्याङ्जा	४०९११	कालीगण्डकी गाउँपालिका	०.००७१७४९७
६९	पर्वत	४१००१	मोदी गाउँपालिका	०.००९९७२४२
७०	पर्वत	४१००२	जलजला गाउँपालिका	०.००८३८५०२
७१	पर्वत	४१००३	कुश्मा नगरपालिका	०.०२३४७९७१
७२	पर्वत	४१००४	फलेबास नगरपालिका	०.०१०३८७८६
७३	पर्वत	४१००५	महाशिला गाउँपालिका	०.००३९४११०
७४	पर्वत	४१००६	बिहादी गाउँपालिका	०.००४७९६६०
७५	पर्वत	४१००७	पैयुं गाउँपालिका	०.००४१७२९७
७६	बाग्लुङ	४११०१	बाग्लुङ्ग नगरपालिका	०.०२३१६०३५
७७	बाग्लुङ	४११०२	काठेखोला गाउँपालिका	०.००९२६५४२
७८	बाग्लुङ	४११०३	ताराखोला गाउँपालिका	०.००५१३१११
७९	बाग्लुङ	४११०४	तमानखोला गाउँपालिका	०.००२८६७३२
८०	बाग्लुङ	४११०५	ढोरपाटन नगरपालिका	०.०१०४९९३०
८१	बाग्लुङ	४११०६	निसीखोला गाउँपालिका	०.००७९३५५८
८२	बाग्लुङ	४११०७	बडिगाड गाउँपालिका	०.०११५७३५२
८३	बाग्लुङ	४११०८	गल्कोट नगरपालिका	०.०१४१६४५५
८४	बाग्लुङ	४११०९	बरेङ गाउँपालिका	०.००५५९८३२
८५	बाग्लुङ	४१११०	जैमिनी नगरपालिका	०.०१२३६०३४

ङ. प्रदेश नं. ५

क्र.सं.	जिल्ला	स्थानीय तहको कोड	स्थानीय तहको नाम	सवारी साधन करको बाँडफाँडको हिस्सा
१	रुकुम (पूर्वी भाग)	५०१०१	पुथा उत्तरगंगा गाउँपालिका	०.००४९०८०३
२	रुकुम (पूर्वी भाग)	५०१०२	सिस्ने गाउँपालिका	०.००४१८४०८
३	रुकुम (पूर्वी भाग)	५०१०३	भूमे गाउँपालिका	०.००४९७७५५
४	रोल्पा	५०२०१	सुनछहरी गाउँपालिका	०.००३३३१४७
५	रोल्पा	५०२०२	थबाङ्ग गाउँपालिका	०.००२२४६३०
६	रोल्पा	५०२०३	परिवर्तन गाउँपालिका	०.००३५९४७२
७	रोल्पा	५०२०४	गगादेव गाउँपालिका	०.००४१४३८७
८	रोल्पा	५०२०५	माडी गाउँपालिका	०.००४५६०८२
९	रोल्पा	५०२०६	त्रिवेणी गाउँपालिका	०.००६९६४१३
१०	रोल्पा	५०२०७	रोल्पा नगरपालिका	०.००७६१५५९
११	रोल्पा	५०२०८	रुन्टीगढी गाउँपालिका	०.००७५६०३४
१२	रोल्पा	५०२०९	सुनिल स्मृति गाउँपालिका	०.००६५४८२३
१३	रोल्पा	५०२१०	लुङग्री गाउँपालिका	०.००४४४४८०
१४	प्यूठान	५०३०१	गौमुखी गाउँपालिका	०.००४३७७०९
१५	प्यूठान	५०३०२	नौबहिनी गाउँपालिका	०.००५२४०३१
१६	प्यूठान	५०३०३	झिमरुक गाउँपालिका	०.००५२७६६५
१७	प्यूठान	५०३०४	प्यूठान नगरपालिका	०.०१४९६८२१
१८	प्यूठान	५०३०५	स्वर्गद्धारी नगरपालिका	०.००६४५४४७
१९	प्यूठान	५०३०६	माण्डवी गाउँपालिका	०.००५१५३१०
२०	प्यूठान	५०३०७	मल्लरानी गाउँपालिका	०.००३७२१३१
२१	प्यूठान	५०३०८	ऐरावती गाउँपालिका	०.००४२३०८७

क्र.सं.	जिल्ला	स्थानीय तहको कोड	स्थानीय तहको नाम	सवारी साधन करको बाँडफाँडको हिस्सा
२२	प्यूठान	५०३०९	सरुमारानी गाउँपालिका	०.००४६४३३८
२३	गुल्मी	५०४०१	कालिगण्डकी गाउँपालिका	०.००६६३०२१
२४	गुल्मी	५०४०२	सत्यवती गाउँपालिका	०.००६६८९४६
२५	गुल्मी	५०४०३	चन्द्रकोट गाउँपालिका	०.००७७०६८६
२६	गुल्मी	५०४०४	मुसिकोट नगरपालिका	०.००९४२५९३
२७	गुल्मी	५०४०५	इस्मा गाउँपालिका	०.००६१५४४९
२८	गुल्मी	५०४०६	मालिका गाउँपालिका	०.००५९७९८६
२९	गुल्मी	५०४०७	मदाने गाउँपालिका	०.००६०२९११
३०	गुल्मी	५०४०८	धुर्कोट गाउँपालिका	०.००५९८३००
३१	गुल्मी	५०४०९	रेसुङ्गा नगरपालिका	०.०१२०२००३
३२	गुल्मी	५०४१०	गुल्मी दरबार गाउँपालिका	०.००५०७४०७
३३	गुल्मी	५०४११	छत्रकोट गाउँपालिका	०.००५२५१५२
३४	गुल्मी	५०४१२	रूरू क्षेत्र गाउँपालिका	०.००५६९५०५
३५	अर्घाखाँची	५०५०१	छत्रदेव गाउँपालिका	०.००६०७७०१
३६	अर्घाखाँची	५०५०२	मालारानी गाउँपालिका	०.००५५९९५२
३७	अर्घाखाँची	५०५०३	भूमिकास्थान नगरपालिका	०.००७९१२७९
३८	अर्घाखाँची	५०५०४	सन्धिखर्क नगरपालिका	०.०२३०६८९३
३९	अर्घाखाँची	५०५०५	पाणिनी गाउँपालिका	०.००७१२५६२
४०	अर्घाखाँची	५०५०६	शितगंगा नगरपालिका	०.०१२७३०३९
४१	पाल्पा	५०६०१	रामपुर नगरपालिका	०.०१२४९५१९
४२	पाल्पा	५०६०२	पुर्वखोला गाउँपालिका	०.००५७७३५०
४३	पाल्पा	५०६०३	रम्भा गाउँपालिका	०.००५२८८८५
४४	पाल्पा	५०६०४	बगनासकाली गाउँपालिका	०.००५९२२०६
४५	पाल्पा	५०६०५	तानसेन नगरपालिका	०.०१२६४२९८
४६	पाल्पा	५०६०६	रिब्दीकोट गाउँपालिका	०.००५७८३७४
४७	पाल्पा	५०६०७	रैनादेवी छहरा गाउँपालिका	०.००७९४२२६
४८	पाल्पा	५०६०८	तिनाउ गाउँपालिका	०.००६४६१३०
४९	पाल्पा	५०६०९	माथागढी गाउँपालिका	०.००७४७५८८
५०	पाल्पा	५०६१०	निस्दी गाउँपालिका	०.००७०४५६१
५१	नवलपरासी (बर्दघाट सुस्ता पश्चिम)	५०७०१	बर्दघाट नगरपालिका	०.०११८२७२५
५२	नवलपरासी (बर्दघाट सुस्ता पश्चिम)	५०७०२	सुनवल नगरपालिका	०.०१३४४१६१
५३	नवलपरासी (बर्दघाट सुस्ता पश्चिम)	५०७०३	रामग्राम नगरपालिका	०.०१२२९८४१
५४	नवलपरासी (बर्दघाट सुस्ता पश्चिम)	५०७०४	पाल्हीनन्दन गाउँपालिका	०.००५६८८२३
५५	नवलपरासी (बर्दघाट सुस्ता पश्चिम)	५०७०५	सरावल गाउँपालिका	०.००६९९९०२
५६	नवलपरासी (बर्दघाट सुस्ता पश्चिम)	५०७०६	प्रतापपुर गाउँपालिका	०.००८११०९३
५७	नवलपरासी (बर्दघाट सुस्ता पश्चिम)	५०७०७	सुस्ता गाउँपालिका	०.००६२८८२०
५८	रूपन्देही	५०८०१	देबदह नगरपालिका	०.०१६७९८१४
५९	रूपन्देही	५०८०२	बुटवल उपमहानगरपालिका	०.०३११९०१३
६०	रूपन्देही	५०८०३	सैनामैना नगरपालिका	०.०१३७२५४९
६१	रूपन्देही	५०८०४	कन्चन गाउँपालिका	०.००५१३८१६
६२	रूपन्देही	५०८०५	गैडहवा गाउँपालिका	०.००६८०२९८
६३	रूपन्देही	५०८०६	सुद्धोधन गाउँपालिका	०.००४६५१३८

क्र.सं.	जिल्ला	स्थानीय तहको कोड	स्थानीय तहको नाम	सवारी साधन करको बाँडफाँडको हिस्सा
६४	रूपन्देही	५०८०७	सियारी गाउँपालिका	०.००५२१७६८
६५	रूपन्देही	५०८०८	तिलोत्तमा नगरापालिका	०.०३५२१२०१
६६	रूपन्देही	५०८०९	ओमसतिया गाउँपालिका	०.००४७९५६१
६७	रूपन्देही	५०८१०	रोहिणी गाउँपालिका	०.००५९२९८१
६८	रूपन्देही	५०८११	सिद्धार्थनगर नगरपालिका	०.०११७७३१८
६९	रूपन्देही	५०८१२	मायादेवी गाउँपालिका	०.००६२९५३७
७०	रूपन्देही	५०८१३	लुम्बिनी सांस्कृतिक नगरपालिका	०.०१०१२६७८
७१	रूपन्देही	५०८१४	कोटहीमाई गाउँपालिका	०.००६७५७३६
७२	रूपन्देही	५०८१५	सम्मरीमाई गाउँपालिका	०.००४९६३६२
७३	रूपन्देही	५०८१६	मर्चवारी गाउँपालिका	०.००५१४०६३
७४	कपिलवस्तु	५०९०१	बाणगंगा नगरपालिका	०.०१३९२१४३
७५	कपिलवस्तु	५०९०२	बुद्धभूमि नगरपालिका	०.०१२९८१२२
७६	कपिलवस्तु	५०९०३	शिवराज नगरपालिका	०.०१३१८०१०
७७	कपिलवस्तु	५०९०४	बिजयनगर गाउँपालिका	०.००७३६२२१
७८	कपिलवस्तु	५०९०५	कृष्णनगर नगरपालिका	०.०११५३०३६
७९	कपिलवस्तु	५०९०६	महाराजगन्ज नगरपालिका	०.००८२५४८६
८०	कपिलवस्तु	५०९०७	कपिलबस्तु नगरपालिका	०.०१६२४८५३
८१	कपिलवस्तु	५०९०८	यसोधरा गाउँपालिका	०.००६९८६६०
८२	कपिलवस्तु	५०९०९	मायादेवी गाउँपालिका	०.००८८५१३७
८३	कपिलवस्तु	५०९१०	शुद्धोधन गाउँपालिका	०.०१२७४३५५
८४	दाङ	५१००१	बंगलाचुली गाउँपालिका	०.००५५९२१५
८५	दाङ	५१००२	घोराही उपमहानगरपालिका	०.०३७६६४८४
८६	दाङ	५१००३	तुल्सीपुर उपमहानगरपालिका	०.०२७७९८७७
८७	दाङ	५१००४	शान्तिनगर गाउँपालिका	०.००४४०११३
८८	दाङ	५१००५	बबई गाउँपालिका	०.००४६५०३३
८९	दाङ	५१००६	दंगीशरण गाउँपालिका	०.००४०९६७८
९०	दाङ	५१००७	लमही नगरपालिका	०.००९४६००२
९१	दाङ	५१००८	रासी गाउँपालिका	०.००७११५४५
९२	दाङ	५१००९	गढवा गाउँपालिका	०.००८९६७६८
९३	दाङ	५१०१०	राजपुर गाउँपालिका	०.००७७४२७४
९४	बाँके	५११०१	रासी सोनारी गाउँपालिका	०.०२०१०५७८
९५	बाँके	५११०२	कोहलपुर नगरपालिका	०.०२२७४२५२
९६	बाँके	५११०३	बैजनाथ गाउँपालिका	०.००९१९३५२
९७	बाँके	५११०४	खजुरा गाउँपालिका	०.००८२९६०५
९८	बाँके	५११०५	जानकी गाउँपालिका	०.००६०१७२३
९९	बाँके	५११०६	नेपालगञ्ज उपमहानगरपालिका	०.०२०७९२३१
१००	बाँके	५११०७	डुडुवा गाउँपालिका	०.००५९५३३९
१०१	बाँके	५११०८	नरैनापुर गाउँपालिका	०.००५४७५०४
१०२	बर्दिया	५१२०१	बाँसगढी नगरपालिका	०.०१००४६०५
१०३	बर्दिया	५१२०२	बारबर्दिया नगरपालिका	०.०१२४०७९२
१०४	बर्दिया	५१२०३	ठाकुरबाबा नगरपालिका	०.००७५४४३२
१०५	बर्दिया	५१२०४	गेरुवा गाउँपालिका	०.००६४५९३९

क्र.सं.	जिल्ला	स्थानीय तहको कोड	स्थानीय तहको नाम	सवारी साधन करको बाँडफाँडको हिस्सा
१०६	बर्दिया	५१२०५	राजापुर नगरपालिका	०.०२२८९५२४
१०७	बर्दिया	५१२०६	मधुवन नगरपालिका	०.००७६५४८६
१०८	बर्दिया	५१२०७	गुलरीया नगरपालिका	०.०१५४८८१३
१०९	बर्दिया	५१२०८	बढैयाताल गाउँपालिका	०.००९०७५६१

च. कर्णाली प्रदेश

क्र.सं.	जिल्ला	स्थानीय तहको कोड	स्थानीय तहको नाम	सवारी साधन करको बाँडफाँडको हिस्सा
१	डोल्पा	६०१०१	डोल्पो बुद्ध गाउँपालिका	०.०००६४०५६
२	डोल्पा	६०१०२	शे फोक्सुण्डो गाउँपालिका	०.००१८१३६७
३	डोल्पा	६०१०३	जगदुल्ला गाउँपालिका	०.००१३४५५५
४	डोल्पा	६०१०४	मुड्केचुला गाउँपालिका	०.००२१२१६८
५	डोल्पा	६०१०५	त्रिपूरासुन्दरी नगरपालिका	०.००६९३००३
६	डोल्पा	६०१०६	ठूलीभेरी नगरपालिका	०.००७४१४१८
७	डोल्पा	६०१०७	काइके गाउँपालिका	०.००२९२८०६
८	डोल्पा	६०१०८	छार्का ताङसोङ गाउँपालिका	०.०००८९०७९
९	मुगु	६०२०१	मुगुमकार्मारोग गाउँपालिका	०.००३२९४२६
१०	मुगु	६०२०२	छायाँनाथ रारा नगरपालिका	०.०१३८११३४
११	मुगु	६०२०३	सोरु गाउँपालिका	०.००४७८५९०
१२	मुगु	६०२०४	खत्याड गाउँपालिका	०.००८८११८६
१३	हुम्ला	६०३०१	चंखेली गाउँपालिका	०.००२६९५१२
१४	हुम्ला	६०३०२	खार्पुनाथ गाउँपालिका	०.००४९९९७१
१५	हुम्ला	६०३०३	सिमकोट गाउँपालिका	०.००५८४८७७
१६	हुम्ला	६०३०४	नाम्खा गाउँपालिका	०.०१०१३४१३
१७	हुम्ला	६०३०५	सर्केगाड गाउँपालिका	०.०१०४९१६०
१८	हुम्ला	६०३०६	अदानचुली गाउँपालिका	०.००४३१९१३
१९	हुम्ला	६०३०७	ताँजाकोट गाउँपालिका	०.००३०६११२
२०	जुम्ला	६०४०१	पातारासी गाउँपालिका	०.००९९२५२४
२१	जुम्ला	६०४०२	कनका सुन्दरी गाउँपालिका	०.०१३२०८०१
२२	जुम्ला	६०४०३	सिंजा गाउँपालिका	०.००६८७०१८
२३	जुम्ला	६०४०४	चन्दननाथ नगरपालिका	०.०१७१३७३७
२४	जुम्ला	६०४०५	गुठिचौर गाउँपालिका	०.००८२३५६०
२५	जुम्ला	६०४०६	तातोपानी गाउँपालिका	०.००७९८९०३
२६	जुम्ला	६०४०७	तिला गाउँपालिका	०.००६१८५८८
२७	जुम्ला	६०४०८	हिमा गाउँपालिका	०.००६७२९२८
२८	कालिकोट	६०५०१	पलाता गाउँपालिका	०.००५४४०४५
२९	कालिकोट	६०५०२	पचाल झरना गाउँपालिका	०.००५९७२४०
३०	कालिकोट	६०५०३	रास्कोट नगरपालिका	०.००५५२३२६
३१	कालिकोट	६०५०४	सान्नी त्रिवेणी गाउँपालिका	०.००५१३७२९
३२	कालिकोट	६०५०५	नरहरिनाथ गाउँपालिका	०.००६९३९१८
३३	कालिकोट	६०५०६	खाँडाचक्र नगरपालिका	०.०११५७६६५
३४	कालिकोट	६०५०७	तिलागुफा नगरपालिका	०.००७८८१८४
३५	कालिकोट	६०५०८	महावै गाउँपालिका	०.००३४४०७७

क्र.सं.	जिल्ला	स्थानीय तहको कोड	स्थानीय तहको नाम	सवारी साधन करको बाँडफाँडको हिस्सा
३६	कालिकोट	६०५०९	शुभ कालीका गाउँपालिका	०.००४३४९६२
३७	दैलेख	६०६०१	नौमुले गाउँपालिका	०.०१२३७५४२
३८	दैलेख	६०६०२	महाबु गाउँपालिका	०.०१०६७५३८
३९	दैलेख	६०६०३	भैरवी गाउँपालिका	०.०११९५९८९
४०	दैलेख	६०६०४	ठाँटीकाँध गाउँपालिका	०.००८९५१००
४१	दैलेख	६०६०५	आठबीस नगरपालिका	०.०२०७४०२९
४२	दैलेख	६०६०६	चामुण्डा बिन्द्रासैनी नगरपालिका	०.०१३८२००६
४३	दैलेख	६०६०७	दुल्लु नगरपालिका	०.०४७५७८३७
४४	दैलेख	६०६०८	नारायण नगरपालिका	०.०४११११७२
४५	दैलेख	६०६०९	भगवतीमाई गाउँपालिका	०.०१४०१३८३
४६	दैलेख	६०६१०	डुङ्गेश्वर गाउँपालिका	०.००९८९२६८
४७	दैलेख	६०६११	गुराँस गाउँपालिका	०.०२१०८३५५
४८	जाजरकोट	६०७०१	बारेकोट गाउँपालिका	०.००६६१४६६
४९	जाजरकोट	६०७०२	कुसे गाउँपालिका	०.००७९६५०३
५०	जाजरकोट	६०७०३	जुनीचाँदे गाउँपालिका	०.००७१७५६९
५१	जाजरकोट	६०७०४	छेडागाड नगरपालिका	०.०२०५१०८५
५२	जाजरकोट	६०७०५	शिवालय गाउँपालिका	०.००६८५२२३
५३	जाजरकोट	६०७०६	भेरीमालिका नगरपालिका	०.०२३८५१७६
५४	जाजरकोट	६०७०७	नलगाड नगरपालिका	०.०१०९९१८८
५५	रुकुम (पश्चिम भाग)	६०८०१	आठबिसकोट नगरपालिका	०.०१८९८४९९
५६	रुकुम (पश्चिम भाग)	६०८०२	सानीभेरी गाउँपालिका	०.००९१९२७०
५७	रुकुम (पश्चिम भाग)	६०८०३	बाँफीकोट गाउँपालिका	०.०१०४७०६३
५८	रुकुम (पश्चिम भाग)	६०८०४	मुसिकोट नगरपालिका	०.०२०३८८८२
५९	रुकुम (पश्चिम भाग)	६०८०५	त्रिवेणी गाउँपालिका	०.००९७४४५६
६०	रुकुम (पश्चिम भाग)	६०८०६	चौरजहारी नगरपालिका	०.०१३७२११३
६१	सल्यान	६०९०१	दार्मा गाउँपालिका	०.०१३५८०८०
६२	सल्यान	६०९०२	कुमाख गाउँपालिका	०.०१४६५१५३
६३	सल्यान	६०९०३	बनगाड कुपिण्डे नगरपालिका	०.०२२८३६२१
६४	सल्यान	६०९०४	सिद्धकुमाख गाउँपालिका	०.००९२९७१९
६५	सल्यान	६०९०५	बागचौर नगरपालिका	०.०२१९६२९६
६६	सल्यान	६०९०६	छत्रेश्वरी गाउँपालिका	०.०१५३५६१६
६७	सल्यान	६०९०७	शारदा नगरपालिका	०.०४३६५०९६
६८	सल्यान	६०९०८	कालिमाटी गाउँपालिका	०.०१६९१७२८
६९	सल्यान	६०९०९	त्रिवेणी गाउँपालिका	०.००९०४८१६
७०	सल्यान	६०९१०	कपुरकोट गाउँपालिका	०.०१४०६११४
७१	सुर्खेत	६१००१	सिम्ता गाउँपालिका	०.०२१९४६७२
७२	सुर्खेत	६१००२	चिङ्गगाड गाउँपालिका	०.००९५१४७९
७३	सुर्खेत	६१००३	लेकबेशी नगरपालिका	०.०१७३६०३८
७४	सुर्खेत	६१००४	गुर्भाकोट नगरपालिका	०.०२४५३२१४
७५	सुर्खेत	६१००५	भेरीगंगा नगरपालिका	०.०२०७१९३१
७६	सुर्खेत	६१००६	बीरेन्द्रनगर नगरपालिका	०.०६०२५१३१
७७	सुर्खेत	६१००७	बराहताल गाउँपालिका	०.०२४५६८०८

क्र.सं.	जिल्ला	स्थानीय तहको कोड	स्थानीय तहको नाम	सवारी साधन करको बाँडफाँडको हिस्सा
७८	सुर्खेत	६१००८	पञ्चपुरी नगरपालिका	०.०१७०८५३४
७९	सुर्खेत	६१००९	चौकुने गाउँपालिका	०.०१५११२९१

छ. सुदुरपश्चिम प्रदेश

क्र.सं.	जिल्ला	स्थानीय तहको कोड	स्थानीय तहको नाम	सवारी साधन करको बाँडफाँड
१	बाजुरा	७०१०१	हिमाली गाउँपालिका	०.००५१५८१३
२	बाजुरा	७०१०२	गौमुल गाउँपालिका	०.००२४६८१६
३	बाजुरा	७०१०३	बुढीनन्दा नगरपालिका	०.००६४२१५८
४	बाजुरा	७०१०४	स्वामीकार्तिक खापर गाउँपालिका	०.००२७०७७०
५	वाजुरा	७०१०५	जगन्नाथ गाउँपालिका	०.००३६८०८१
६	बाजुरा	७०१०६	बडिमालिका नगरपालिका	०.००६८९२३७
७	बाजुरा	७०१०७	खप्तड छेडेदह गाउँपालिका	०.००५२३९०२
८	बाजुरा	७०१०८	बुढीगंगा नगरपालिका	०.००७५११६७
९	बाजुरा	७०१०९	त्रिवेणी नगरपालिका	०.००४१६३४७
१०	बझाङ	७०२०१	साइपाल गाउँपालिका	०.००५०१३३३
११	बझाङ	७०२०२	बुंगल नगरपालिका	०.००७६१५५८
१२	बझाङ	७०२०३	सूर्मा गाउँपालिका	०.००२२६१९६
१३	बझाङ	७०२०४	तालकोट गाउँपालिका	०.००६५४२३१
१४	बझाङ	७०२०५	मष्टा गाउँपालिका	०.००२९६८६८
१५	बझाङ	७०२०६	जयपृथ्वी नगरपालिका	०.००९०५४८९
१६	बझाङ	७०२०७	छबिस पाथिभरा गाउँपालिका	०.००४४४४३८
१७	बझाङ	७०२०८	दुर्गाथली गाउँपालिका	०.००३३५७४०
१८	बझाङ	७०२०९	केदारस्युँ गाउँपालिका	०.००६०३३५८
१९	बझाङ	७०२१०	बित्थडचिर गाउँपालिका	०.००५६९५२१
२०	बझाङ	७०२११	थलारा गाउँपालिका	०.००६००७४०
२१	बझाङ	७०२१२	खप्तडछान्ना गाउँपालिका	०.००४५९८८९
२२	दार्चुला	७०३०१	ब्याँस गाउँपालिका	०.००८३५३१५
२३	दार्चुला	७०३०२	दुहुँ गाउँपालिका	०.००७३६८१८
२४	दार्चुला	७०३०३	महाकाली नगरपालिका	०.००७३२६९७
२५	दार्चुला	७०३०४	नौगाड गाउँपालिका	०.००४६५३१७
२६	दार्चुला	७०३०५	अपिहिमाल गाउँपालिका	०.००२४४३५४
२७	दार्चुला	७०३०६	मार्मा गाउँपालिका	०.००३४७३२८
२८	दार्चुला	७०३०७	शैल्यशिखर नगरपालिका	०.००६७५९०२
२९	दार्चुला	७०३०८	मालिकार्जुन गाउँपालिका	०.००४७८३४४
३०	दार्चुला	७०३०९	लेकम गाउँपालिका	०.००२९२१४४
३१	बैतडी	७०४०१	डीलासैनी गाउँपालिका	०.००४८१९९५
३२	बैतडी	७०४०२	दोगडाकेदार गाउँपालिका	०.००८२०८२९
३३	बैतडी	७०४०३	पुर्चौडी नगरपालिका	०.००९५७८५१
३४	बैतडी	७०४०४	सुर्नया गाउँपालिका	०.००५३५१९१
३५	बैतडी	७०४०५	दशरथचन्द नगरपालिका	०.०११६८६९६
३६	बैतडी	७०४०६	पन्चेश्वर गाउँपालिका	०.००४५५८३४
३७	बैतडी	७०४०७	शिवनाथ गाउँपालिका	०.००३६७९२०

क्र.सं.	जिल्ला	स्थानीय तहको कोड	स्थानीय तहको नाम	सवारी साधन करको बाँडफाँड
३८	बैतडी	७०४०८	मेलौली नगरपालिका	०.००६८५८५७
३९	बैतडी	७०४०९	पाटन नगरपालिका	०.०१३५६९५६
४०	बैतडी	७०४१०	सिगास गाउँपालिका	०.००५८९७८४
४१	डँडेलधुरा	७०५०१	नवदुर्गा गाउँपालिका	०.००५४०९८१
४२	डँडेलधुरा	७०५०२	अमरगढी नगरपालिका	०.०१४६५१४५
४३	डँडेलधुरा	७०५०३	अजयमेरु गाउँपालिका	०.००७५५०७६
४४	डँडेलधुरा	७०५०४	भागेश्वर गाउँपालिका	०.००५९५३२२
४५	डँडेलधुरा	७०५०५	परशुराम नगरपालिका	०.०१५६३५०३
४६	डँडेलधुरा	७०५०६	आलिताल गाउँपालिका	०.००७९७४२२
४७	डँडेलधुरा	७०५०७	गन्यापधुरा गाउँपालिका	०.००७२७०६१
४८	डोटी	७०६०१	पूर्विचौकी गाउँपालिका	०.००९७२४८१
४९	डोटी	७०६०२	सायल गाउँपालिका	०.००६५१५९८
५०	डोटी	७०६०३	आदर्श गाउँपालिका	०.००७४०४५६
५१	डोटी	७०६०४	शिखर नगरपालिका	०.०१२३०३४३
५२	डोटी	७०६०५	दिपायल सिलगढी नगरपालिका	०.०१६४३३४८
५३	डोटी	७०६०६	के.आई.सिं. गाउँपालिका	०.०१०१५३८६
५४	डोटी	७०६०७	बोगटान फुड्सिल गाउँपालिका	०.०१११८५९७
५५	डोटी	७०६०८	बडीकेदार गाउँपालिका	०.०१२७३२०८
५६	डोटी	७०६०९	जोरायल गाउँपालिका	०.०१३४३३३९
५७	अछाम	७०७०१	पञ्चदेवल बिनायक नगरपालिका	०.००७०९१३९
५८	अछाम	७०७०२	रामारोशन गाउँपालिका	०.००७००४०३
५९	अछाम	७०७०३	मेल्लेख गाउँपालिका	०.००७१९३४०
६०	अछाम	७०७०४	साँफेबगर नगरपालिका	०.०१३५४८४९
६१	अछाम	७०७०५	चौरपाटी गाउँपालिका	०.०१२६५४०२
६२	अछाम	७०७०६	मंगलसेन नगरपालिका	०.०२०८८२४८
६३	अछाम	७०७०७	बान्नीगढी जयगढ गाउँपालिका	०.००६६६३७२
६४	अछाम	७०७०८	कमलबजार नगरपालिका	०.०१०००३०६
६५	अछाम	७०७०९	ढकारी गाउँपालिका	०.००७१९९२१
६६	अछाम	७०७१०	तुर्माखाँद गाउँपालिका	०.००८९०५८७
६७	कैलाली	७०८०१	मोहन्याल गाउँपालिका	०.०१२६४३४७
६८	कैलाली	७०८०२	चुरे गाउँपालिका	०.०१२७०९३२
६९	कैलाली	७०८०३	गोदावरी नगरपालिका	०.०२४२६८४७
७०	कैलाली	७०८०४	गौरीगंगा नगरपालिका	०.०१७३६३९६
७१	कैलाली	७०८०५	घोडाघोडी नगरपालिका	०.०२४६३६९२
७२	कैलाली	७०८०६	बर्दगोरिया गाउँपालिका	०.००९९५००२
७३	कैलाली	७०८०७	लम्कि चुहा नगरपालिका	०.०३६४८१५२
७४	कैलाली	७०८०८	जानकी गाउँपालिका	०.०१२७६४४१
७५	कैलाली	७०८०९	जोशीपुर गाउँपालिका	०.०१२०५१९१
७६	कैलाली	७०८१०	टिकापुर नगरपालिका	०.०४६८६२१७
७७	कैलाली	७०८११	भजनी नगरपालिका	०.०१७७७६२६
७८	कैलाली	७०८१२	कैलारी गाउँपालिका	०.०१८९४८१४
७९	कैलाली	७०८१३	धनगढी उपमहानगरपालिका	०.०९१०५९२१

क्र.सं.	जिल्ला	स्थानीय तहको कोड	स्थानीय तहको नाम	सवारी साधन करको बाँडफाँड
८०	कञ्चनपुर	७०९०१	कृष्णपुर नगरपालिका	०.०१४०५००९
८१	कञ्चनपुर	७०९०२	शुक्लाफाँटा नगरपालिका	०.०२६०७०९७
८२	कञ्चनपुर	७०९०३	बेदकोट नगरपालिका	०.०१६२२१७२
८३	कञ्चनपुर	७०९०४	भिमदत्त नगरपालिका	०.०३४८०६२५
८४	कञ्चनपुर	७०९०५	महाकाली नगरपालिका	०.००८७८६०७
८५	कञ्चनपुर	७०९०६	लालझाडी गाउँपालिका	०.००७९६०२६
८६	कञ्चनपुर	७०९०७	पुनर्वास नगरपालिका	०.०३०४०८०७
८७	कञ्चनपुर	७०९०८	बेलौरी नगरपालिका	०.०२२८७३२६
८८	कञ्चनपुर	७०९०९	बेलडाँडी गाउँपालिका	०.००५७०१३६

३.६ प्राकृतिक स्रोतबाट प्राप्त रोयल्टी बाँडफाँडसम्बन्धी सिफारिस

आर्थिक वर्ष २०७७/७८ का लागि नेपाल सरकार, प्रदेश सरकार र स्थानीय तहबीच प्राकृतिक स्रोतको परिचालनबाट प्राप्त हुने रोयल्टीको हिस्सा बाँडफाँडको सम्बन्धमा नेपाल सरकारलाई गरिएको सिफारिस।

सिफारिस मितिः २०७७/०१/३१ गते, बुधवार।

क. पृष्ठभूमि

नेपालको संविधानले राष्ट्रिय प्राकृतिक स्रोत तथा वित्त आयोगलाई राज्यमा उपलब्ध हुने प्राकृतिक एवम् वित्तीय स्रोतको नेपाल सरकार, प्रदेश सरकार र स्थानीय तहका बीचमा समन्यायिक ढङ्गले बाँडफाँड र वितरण गर्नका लागि सिफारिस गर्ने जिम्मेवारी प्रदान गरेको छ। यसै सन्दर्भमा तीनै तहका सरकारले प्राकृतिक स्रोतको प्रयोग र विकासबाट प्राप्त लाभको समन्यायिक वितरण गर्नका लागि त्यस्तो लाभको निश्चित अंश रोयल्टी, सेवा वा वस्तुको रूपमा परियोजना प्रभावित क्षेत्र र स्थानीय समुदायलाई वितरण गर्नुपर्ने हुन्छ। सरकारका तीन तहवीच प्राकृतिक स्रोतबाट प्राप्त हुने रोयल्टीको बाँडफाँडका लागि सिफारिस गर्ने, प्राकृतिक स्रोतको उपयोग र विकास गर्न आवश्यक लगानी र सोको प्रतिफलको हिस्सा निर्धारण गर्ने र प्राकृतिक स्रोतको बाँडफाँडसम्बन्धी विषयमा उठ्न सक्ने सम्भावित विवाद निवारणको उपाय खोज्ने एवम् प्राकृतिक स्रोतको बाँडफाँड गर्दा सोसँग सम्बन्धित वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन सम्बन्धमा आवश्यक अध्ययन अनुसन्धान गरी सुझाव दिने जिम्मेवारी समेत संविधानले आयोगलाई प्रदान गरेको छ।

आयोगले सिफारिस गर्ने विभिन्न किसिमका वित्तीय हस्तान्तरणहरू मध्ये प्राकृतिक स्रोतको परिचालनबाट प्राप्त हुने रोयल्टी बाँडफाँड तथा वितरण पनि स्रोत परिचालनको बाँडफाँडभित्र पर्दछ। विश्वका धेरै मुलुकहरूले प्राकृतिक स्रोतको अवस्थिति, प्राकृतिक स्रोतहरूले ओगट्ने क्षेत्रफल, प्राकृतिक स्रोतको परिचालनबाट पर्ने प्रभाव, प्राकृतिक स्रोतको परिचालनबाट प्रभावित जनसङ्ख्या जस्ता विषयहरूको अध्ययन तथा विश्लेषण गरी यस्तो रोयल्टी बाँडफाँड र वितरण गर्ने प्रचलन रहेको छ। प्राकृतिक स्रोतबाट प्राप्त लाभको बाँडफाँड र वितरण गर्दा प्राकृतिक स्रोत उपर राष्ट्रिय स्वामित्व (National Ownership) कायम हुनुपर्ने, जुन स्थानमा प्राकृतिक स्रोत छ उक्त स्थानमा रहने जनतालाई सो स्रोतको परिचालनबाट विशेष लाभ (Special Benefit) हुनुपर्ने तथा प्राकृतिक स्रोतको उपयोगबाट वातावरण जोखिमको व्यवस्थापनमा लाग्ने लागतको विवेकपूर्ण विभाजन गरिनुपर्ने जस्ता सिद्धान्तलाई आत्मसात् गरिनुपर्दछ।

प्राकृतिक स्रोत समष्टिगत रूपमा मूलकभरिको हुने र सोही मान्यताका आधारमा प्राकृतिक स्रोतको परिचालनबाट प्राप्त प्रतिफलको हिस्सा मूलुकभर बाँडफाँड र वितरण गर्नुपर्दछ भन्ने आम धारणा भएतापनि प्राकृतिक स्रोतको परिचालन र बाँडफाँडसम्बन्धी विद्यमान संवैधानिक तथा कानुनी प्रवाधानलाई मध्यनजर गर्दै आयोगले रोयल्टी बाँडफाँडसम्बन्धी सिफारिस गरेको छ। यसै सन्दर्भमा अन्तर-सरकारी वित्त व्यवस्थापन ऐन, २०७४ को दफा ७ मा पर्वतारोहण, विद्युत, वन, खानी तथा खनिज र पानी तथा अन्य प्राकृतिक स्रोतबाट प्राप्त हुने रोयल्टीको ५० प्रतिशत हिस्सा नेपाल सरकारलाई, २५ प्रतिशत हिस्सा सम्बन्धित प्रदेशलाई र २५ प्रतिशत हिस्सा सम्बन्धित स्थानीय तहलाई बाँडफाँड गर्नुपर्ने प्रावधान रहेको छ। यसै प्रावधान अनुरूप आयोगले आगामी आर्थिक वर्ष २०७७/७८ का लागि पर्वतारोहण, विद्युत, वन, खानी तथा खनिज पदार्थबाट प्राप्त हुने रोयल्टीको प्रदेश र स्थानीय तहबीच बाँडफाँड गर्ने आधार र हिस्सा निर्धारण गरी नेपाल सरकारलाई सिफारिस गरेको छ। तर पानी तथा अन्य प्राकृतिक स्रोतबाट प्राप्त

हुने रोयल्टीका सम्बन्धमा कानुनको अभाव, सो सम्बन्धी स्पष्ट व्याख्या, मापदण्ड एवम् तथ्याङ्कको अभावमा मापन गर्न सकिएको छैन। आगामी दिनमा यस सम्बन्धमा सम्बन्धित सरोकारवालाहरूसँग छलफल तथा राय परामर्श गरी यस प्रकारको रोयल्टी समेत बाँडफाँड गर्नुपर्ने आयोगको धारणा रहेको छ।

ख. संवैधानिक तथा कानुनी व्यवस्था

१. संवैधानिक व्यवस्था

नेपालको संविधानले प्राकृतिक स्रोतको संरक्षण, सम्वर्द्धन, उपयोग, परिचालन, बाँडफाँड तथा यसबाट प्राप्त हुने प्रतिफलको न्यायोचित वितरणको सुनिश्चितताको लागि निम्नबमोजिम व्यवस्था गरेको छः

(क) प्राकृतिक साधन स्रोतको संरक्षण, सम्वर्द्धन र उपयोगसम्बन्धी नीति

- नेपालको संविधानको भाग ४ मा राज्यका निर्देशक सिद्धान्त, नीति तथा दायित्त्व अन्तर्गत प्राकृतिक साधन स्रोतको संरक्षण, सम्वर्द्धन र उपयोगसम्बन्धी नीतिहरूको व्यवस्था गरिएको छ जसअनुसार राष्ट्रिय हितअनुकुल तथा अन्तरपुस्ता समन्यायको मान्यतालाई आत्मसात् गर्दै देशमा उपलब्ध प्राकृतिक स्रोत साधनको संरक्षण, सम्वर्द्धन र वातावरण अनुकुल दिगो रूपमा उपयोग गर्ने र स्थानीय समुदायलाई प्राथमिकता र अग्राधिकार दिदै प्राप्त प्रतिफलहरूको न्यायोचित वितरण गर्ने नीति राज्यले लिएको छ।
- साथै, जनसहभागितामा आधारित स्वदेशी लगानीलाई प्राथमिकता दिंदै जलस्रोतको बहुउपयोगी विकास गर्ने, नवीकरणीय ऊर्जाको उत्पादन तथा विकास गर्दै नागरिकका आधारभूत आवश्यकता परिपूर्तिका लागि सुपथ र सुलभ रूपमा भरपर्दो ऊर्जाको आपूर्ति सुनिश्चित गर्ने तथा ऊर्जाको समुचित प्रयोग गर्ने, जलउत्पन्न प्रकोप नियन्त्रण र नदीको व्यवस्थापन गर्दै दिगो र भरपर्दो सिँचाइको विकास गर्ने नीति पनि अवलम्बन गरिएको छ।
- यसैगरी, जनसाधारणमा वातावरणीय स्वच्छता सम्बन्धी चेतना बढाई औद्योगिक एवम् भौतिक विकासबाट वातावरणमा पर्न सक्ने जोखिमलाई न्यूनीकरण गर्दै वन, वन्यजन्तु, पंक्षी, वनस्पति तथा जैविक विविधताको संरक्षण, सम्वर्द्धन र दिगो उपयोग गर्ने, वातावरणीय सन्तुलनका लागि आवश्यक भूभागमा वन क्षेत्र कायम राख्ने, प्रकृति, वातावरण वा जैविक विविधतामाथि नकारात्मक असर परेको वा पर्न सक्ने अवस्थामा नकारात्मक वातावरणीय प्रभाव निर्मूल वा न्यून गर्न उपयुक्त उपायहरू अवलम्बन गर्ने, वातावरण प्रदूषण गर्नेले सो बापत दायित्व ब्यहोर्नुपर्ने तथा वातावरण संरक्षणमा पूर्वसावधानी र पूर्वसूचीत सहमति जस्ता पर्यावरणीय दिगो विकासका सिद्धान्त अवलम्बन गर्ने र प्राकृतिक प्रकोपबाट हुने जोखिम न्यूनीकरण गर्न पूर्वसूचना, तयारी, उद्धार, राहत एवम् पुनर्स्थापना गर्ने नीति राज्यले अवलम्बन गर्नेछ भनी उल्लेख गरीएको छ।

(ख) प्राकृतिक स्रोतको बाँडफाँड

- नेपालको संविधानको धारा ५९ अनुसार सङ्घ, प्रदेश र स्थानीय तहले प्राकृतिक स्रोतको प्रयोग वा विकासबाट प्राप्त लाभको समन्यायिक वितरणको व्यवस्था गर्नु पर्नेछ। त्यस्तो लाभको निश्चित अंश रोयल्टी, सेवा वा वस्तुको रूपमा परियोजना प्रभावित क्षेत्र र स्थानीय समुदायलाई कानुनबमोजिम

वितरण गर्नु पर्नेछ। सङ्घ, प्रदेश र स्थानीय तहले प्राकृतिक स्रोतको उपयोग गर्दा स्थानीय समुदायले लगानी गर्न चाहेमा लगानीको प्रकृति र आकारको आधारमा कानुनबमोजिमको अंश लगानी गर्न प्राथमिकता दिनु पर्ने व्यवस्था पनि सोही धारामा गरिएको छ।

(ग) प्राकृतिक स्रोतसम्बन्धी राष्ट्रिय प्राकृतिक स्रोत तथा वित्त आयोगको भूमिका

- संविधानको धारा २५१ मा राष्ट्रिय प्राकृतिक स्रोत तथा वित्त आयोगको काम, कर्तव्य र अधिकारका वारेमा व्यवस्था गरीएको छ, जसअनुसार,
- **धारा २५१ को उपधारा १(ज):** प्राकृतिक स्रोतको परिचालन गर्दा नेपाल सरकार, प्रदेश र स्थानीय तहको लगानी तथा प्रतिफलको हिस्सा निर्धारणको आधार तयार गरी सिफारिस गर्ने।
- **धारा २५१ को उपधारा १(झ):** प्राकृतिक स्रोतको बाँडफाँड सम्बन्धी विषयमा सङ्घ र प्रदेश, प्रदेश र प्रदेश, प्रदेश र स्थानीय तह तथा स्थानीय तहहरूबीच उठ्न सक्ने सम्भावित विवादको विषयमा अध्ययन अनुसन्धान गरी त्यसको निवारण गर्न समन्वयात्मक रूपमा काम गर्न सुझाव दिने।
- **धारा २५१ को उपधारा २:** प्राकृतिक स्रोतको बाँडफाँड गर्दा सोसँग सम्बन्धित वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन सम्बन्धमा आवश्यक अध्ययन र अनुसन्धान गरी नेपाल सरकारलाई सिफारिस गर्ने।

(घ) प्राकृतिक स्रोतबाट प्राप्त रोयल्टीको अधिकार

- नेपालको संविधानको अनुसूची-९ को बुँदा नं. ६ र १४ मा प्राकृतिक स्रोतबाट प्राप्त रोयल्टी सङ्घ, प्रदेश र स्थानीय तहको अधिकारको साझा सूचीमा राखिएको छ।

२. कानुनी व्यवस्था

प्राकृतिक स्रोतको परिचालन तथा बाँडफाँड सम्बन्धमा देहायबमोजिमको कानुनी व्यवस्था गरिएको छः

राष्ट्रिय प्राकृतिक स्रोत तथा वित्त आयोग ऐन, २०७४

- दफा ३ को खण्ड (छ): प्राकृतिक स्रोतको संरक्षण र उपयोगका विषयमा नेपाल सरकार, प्रदेश तथा स्थानीय तहलाई आवश्यक सुझाव दिने।
- दफा १४ को उपदफा १ः आयोगले प्राकृतिक स्रोतको परिचालनमा नेपाल सरकार, प्रदेश तथा स्थानीय तहले गर्ने लगानीको हिस्सा देहायका आधारमा तय गरी नेपाल सरकारमा सिफारिस गर्नु पर्नेछः

  (क) राजस्वको अवस्था र उठाउन सक्ने क्षमता,

  (ख) लगानी गर्न सक्ने क्षमता,

  (ग) प्राप्त गर्ने उपलब्धिको हिस्सा,

  (घ) प्राप्त उपलब्धिको उपभोगको हिस्सा,

  (ङ) पूर्वाधारको अवस्था र आवश्यकता,

  (च) आर्थिक अवस्था र भौगोलिक बनोट।

- दफा १४ को उपदफा २: आयोगले दफा १४ को उपदफा १ बमोजिम प्राकृतिक स्रोतको परिचालनबाट प्राप्त हुने प्रतिफलको हिस्सा देहायका आधारमा निर्धारण गरी नेपाल सरकारमा सिफारिस गर्नु पर्नेछः

  (क) परिचालित प्राकृतिक स्रोतको अवस्थिति,
  (ख) प्राकृतिक स्रोतको परिचालनबाट प्रभावित क्षेत्र,
  (ग) परिचालित प्राकृतिक स्रोत उपरको निर्भरता,
  (घ) प्रतिफलबाट लाभान्वित जनसङ्ख्या,
  (ङ) प्राकृतिक स्रोतमा आश्रित जनसङ्ख्या,
  (च) प्राकृतिक स्रोतको संरक्षण र दिगो व्यवस्थापनमा सहभागिता।

अन्तर-सरकारी वित्त व्यवस्थापन ऐन, २०७४

यस ऐनमा प्राकृतिक स्रोतबाट प्राप्त हुने रोयल्टीको बाँडफाँड सम्बन्धमा देहायबमोजिमका प्रावधानहरू राखिएको छः

- दफा ७ को उपदफा १: नेपाल सरकार, प्रदेश र स्थानीय तहबीच सङ्घीय कानुनबमोजिम प्राकृतिक स्रोतबाट प्राप्त हुने रोयल्टीको बाँडफाँड गर्न नेपाल सरकारले एक सङ्घीय विभाज्य कोष खडा गरी त्यस्तो रोयल्टीबाट प्राप्त रकम सोकोषमा जम्मा गर्नेछ।
- दफा ७ को उपदफा २: दफा ७ को उपदफा १ बमोजिमको कोषमा रहेको रोयल्टीको बाँडफाँड नेपाल सरकारले अनुसूची ४ बमोजिम वार्षिक रूपमा गर्नेछ।
- दफा ७ को उपदफा ३: दफा ७ को उपदफा २ बमोजिम बाँडफाँड भएको रकममध्ये नेपाल सरकारले प्राप्त गर्ने रकम सङ्घीय सञ्चित कोषमा, प्रदेशले प्राप्त गर्ने रकम सम्बन्धित प्रदेश सञ्चित कोषमा र स्थानीय तहले प्राप्त गर्ने रकम सम्बन्धित स्थानीय सञ्चित कोषमा जम्मा हुने गरी उपलब्ध गराइनेछ।
- अन्तर-सरकारी वित्त व्यवस्थापन ऐन, २०७४ को अनुसूची-४ ले तपसिलबमोजिम विभिन्न स्रोतबाट प्राप्त रोयल्टी राजस्वलाई नेपाल सरकार, प्रदेश सरकार र स्थानीय तहबिच बाँडफाँडको प्रतिशत निर्धारण गरेको छ।

क्र.सं.	रोयल्टी शीर्षक	नेपाल सरकार	सम्बन्धित प्रदेश	सम्बन्धित स्थानीय तह
१	पर्वतारोहण	५०	२५	२५
२	विद्युत	५०	२५	२५
३	वन	५०	२५	२५
४	खानी तथा खनिज	५०	२५	२५
५	पानी तथा अन्य प्राकृतिक स्रोत	५०	२५	२५

- अन्तर-सरकारी वित्त व्यवस्थापन ऐन, २०७४ को अनुसूची-४ को द्रष्टव्य १: नेपाल सरकारले आयोगको सिफारिसमा प्राकृतिक स्रोतको उपयोगबाट प्रभावित हुने प्रदेश तथा स्थानीय तह (सम्बन्धित स्थानीय तह, जिल्ला समन्वय समिति) लाई त्यसरी प्रभावित भएको अनुपातमा समन्यायिक रूपमा प्राकृतिक स्रोतको रोयल्टीको बाँडफाँड तथा वितरण गर्नेछ।

ग. प्राकृतिक स्रोतको रोयल्टी बाँडफाँडका सैद्धान्तिक एवम् अन्य आधारहरू

प्राकृतिक स्रोतको परिचालनबाट प्राप्त रोयल्टीको बाँडफाँड गर्दा लिइएका सैद्धान्तिक एवम् अन्य आधारहरू निम्न बमोजिम रहेका छन्-

१. प्राकृतिक स्रोतको अधिकाधिक सम्बन्ध त्यसको उपयोग र लाभको बाँडफाँडसँग रहने गर्दछ। त्यसपछि मात्रै सम्पदाहरूको संरक्षण, वातावरण संरक्षणजस्ता सवालहरू यसैसँग जोडिएर आउँछन्। अन्तर्राष्ट्रिय समुदायले विकास, वातावरण र प्राकृतिक स्रोतको उपयोग सम्बन्धमा हालसम्मका उपलब्धि, अनुभव र बहसबाट केही महत्त्वपूर्ण सिद्धान्तहरू प्रतिपादन गरेका छन्। कुनै पनि राष्ट्रको संविधान, कानुन एवम् नीति निर्माण प्रक्रियामा समेत तिनको महत्त्वपूर्ण भूमिका रहेको हुन्छ। प्रथम संविधान सभाको प्राकृतिक स्रोत, आर्थिक अधिकार तथा राजस्व बाँडफाँड समितिले दिएको प्रतिवेदनमा प्रस्तुत गरिएका प्राकृतिक स्रोतको परिचालनबाट प्राप्त प्रतिफलको बाँडफाँड सम्बन्धमा उल्लेखित दिगो विकासको सिद्धान्त (Principle of Sustainable Development), पूर्व सावधानीको सिद्धान्त (Precautionary Principle), सार्वजनिक न्यायको सिद्धान्त (Public Trust Doctrine), प्रदूषकले क्षतिपूर्ति बहन गर्ने सिद्धान्त (Polluters Pay Principle), प्राकृतिक स्रोत माथिको सार्वभौम अधिकारको सिद्धान्त (Principle of Permanent Sovereignty Over Natural Resources), लाभको समन्यायिक बाँडफाँडको सिद्धान्त (Principle of Equitable Sharing of Benefits) र प्रवराधिकारको सिद्धान्त (Principle of Eminent Domain) समेतको न्यूनतम मर्म भित्र रहेर आयोगले रोयल्टी बाँडफाँडसम्बन्धी सिफारिस गरेको छ।

२. प्राकृतिक स्रोतको रोयल्टीको बाँडफाँड गर्दा अन्तर सरकारी वित्त व्यवस्थापन ऐन, २०७४ को अनुसूची-४ को व्यवस्थाअनुरूप प्रभावित क्षेत्रका जनतालाई प्रभावका आधारमा समन्यायिक रूपमा रोयल्टी बाँडफाँड गर्नुपर्ने कानुनी प्रावधानलाई रोयल्टी बाँडफाँडको मुख्य आधारको रूपमा अवलम्बन गरिएको छ। यसमा प्राकृतिक स्रोत जुन स्थानमा रहेको छ सो स्थानलाई विशेष लाभसहित यसबाट प्रभावित हुने स्थानीय तहलाई समेटिएको छ।परिचालित प्राकृतिक स्रोतको अवस्थिति रहेको मुख्य क्षेत्र (Main Location), मुख्य क्षेत्रसँग जोडिएको प्राकृतिक स्रोतको परिचालनबाट प्रभावित क्षेत्र (Affected Area) र परिचालित प्राकृतिक स्रोतबाट प्रभावित जनसङ्ख्या (Affected Population) लाई प्रमुख आधार मानी सो अनुरूप सम्बन्धित प्रदेश र सम्बन्धित स्थानीय तहका लागि रोयल्टी बाँडफाँडको हिस्सा निर्धारण गरिएको छ।

३. साथै,अन्तर सरकारी वित्त व्यवस्थापन ऐनको दफा ७ को अनुसूची- ४ मा प्राकृतिक स्रोतको परिचालनबाट प्राप्त रोयल्टी बाँडफाँडका सम्बन्धमा गरेको कानुनी व्यवस्थामा उल्लेखित प्रभाव (सम्बन्धित प्रदेश तथा स्थानीय तहको प्रभावित भएको अनुपातमा) का आधारमा रोयल्टी बाँडफाँडको हिस्सा निर्धारण गरिएको छ।

४. प्राकृतिक स्रोतको रोयल्टी बाँडफाँडका लागि आयोगबाट गरिएका अध्ययन, सरोकारवाला निकायहरू जस्तै वन तथा वातावरण मन्त्रालय, पर्यटन विभाग, विद्युत विकास विभाग, वन तथा भू-संरक्षण विभाग, राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा वन्यजन्तु संरक्षण विभाग, खानी तथा भूगर्भ विभाग, महालेखा नियन्त्रकको कार्यालय, राष्ट्रिय प्रकृति संरक्षण कोष, नेपाल पर्वतारोहण सङ्घ लगायतका विभिन्न निकायका पदाधिकारी एवम् प्रतिनिधिहरूसँग छलफल एवम् अन्तर्क्रिया गरी राय सुझाव सङ्कलन गरिएको, सातवटै प्रदेश सरकार र केही

स्थानीय तहहरूसँग समेत प्राकृतिक स्रोतको परिचालन एवम् रोयल्टी बाँडफाँड सम्बन्धमा छलफल एवम् अन्तर्क्रिया गरी राय सुझाव सङ्कलन गरी प्राप्त सुझावहरूलाई समेत आधारको रूपमा लिइएको छ।

५. त्यसैगरी प्राकृतिक स्रोत अवस्थित रहेको प्रदेश र स्थानीय तहको तथ्याङ्क एवम् अन्य आवश्यक विवरण समेत अद्यावधिक गरी रोयल्टी बाँडफाँड सम्बन्धमा सिफारिस गरिएको छ।

घ. प्राकृतिक स्रोतको रोयल्टीको हिस्सा बाँडफाँडसम्बन्धी सिफारिस

प्राकृतिक स्रोतसम्बन्धी रोयल्टी रकमको विवरण महालेखा नियन्त्रकको कार्यालय र सम्बद्ध विभागहरू पर्यटन विभाग, विद्युत विकास विभाग, वन तथा भू-संरक्षण विभाग, राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा वन्यजन्तु संरक्षण विभाग, खानी तथा भू-गर्भ विभागबाट सङ्कलन गरी समावेश गरिएको छ। साथै, प्राकृतिक स्रोत परिचालनबाट प्राप्त हुने रोयल्टी सङ्कलन र राजस्व दाखिला सम्बन्धित क्षेत्रगत मन्त्रालय वा मातहतका निकायहरूबाट हुने एवम् रोयल्टी बाँडफाँडको लागि विभाज्य कोष व्यवस्थापन महालेखा नियन्त्रकको कार्यालयबाट हुने र आयोगको सिफारिसबमोजिमको हिस्सा सम्बन्धित प्रदेश तथा स्थानीय तहको सञ्चित कोषमा दाखिला समेत महालेखा नियन्त्रकको कार्यालयबाट हुने र बाँडफाँडको हिस्सा निर्धारणको कार्य मात्र आयोगबाट हुने व्यवस्था रहेको छ।

नेपालको संविधान, राष्ट्रिय प्राकृतिक स्रोत तथा वित्त आयोग ऐन, २०७४ र अन्तर-सरकारी वित्त व्यवस्थापन ऐन,२०७४ मा भएको व्यवस्थाअनुसार निश्चित आधार र ढाँचाबमोजिम प्रदेश सरकार तथा स्थानीय तहलाई तिनीहरूको प्रभावको अनुपातको आधारमा आर्थिक वर्ष २०७७/७८ का लागि रोयल्टीको हिस्सा बाँडफाँडको सिफारिस गरिएको छ। यस सन्दर्भमा आर्थिक वर्ष २०७७/७८ का लागि चारवटै क्षेत्रगत प्राकृतिक स्रोतबाट हालसम्म सङ्कलित अनुमानित रोयल्टी रकम बाट पर्वतारोहणका लागि खुला गरिएका ४१४ हिमालमध्ये जम्मा ८२ वटा हिमालहरूबाट सङ्कलित अनुमानित रोयल्टी रकम रु. १६,७३,४६,४१४।- , विद्युत आयोजनाका सम्बन्धमा सञ्चालनमा रहेर रोयल्टी सङ्कलन गरिएका जम्मा ८६ वटा विद्युत आयोजनाबाट रु २,६१,११,२६,१६४।- , राष्ट्रिय वन तथा संरक्षित क्षेत्रबाट सङ्कलित रोयल्टी रकम रु. १,२०,९९,४६,५६६।- र उत्खनन्मा रहि सञ्चालनमा रहेका ७३ वटा खानी तथा खनिजबाट सङ्कलित रोयल्टी रकम रु. ४६,४९,२६,४५७।- गरी कुल जम्मा अनुमानित रोयल्टी रकम रु. ४,४५,३३,४५,६०१।- मध्ये २५ प्रतिशत प्रदेश र २५ प्रतिशत स्थानीयतहलाई बाँडफाँड गर्नुपर्ने कानुनी प्रावधानका आधारमा यसै सिफारिसका संलग्न तालिकाहरूमा उल्लेख भए बमोजिम रोयल्टीको हिस्सा निर्धारण गरी सिफारिस गरिएको छ। क्षेत्रगत प्राकृतिक स्रोतहरूबाट सङ्कलित अनुमानित रोयल्टी रकम देहायको तालिकामा देखाइएको छ।

क्र. सं.	प्राकृतिक स्रोतको विषय	आ.व. २०७६/०७७ हाल सम्ममा जम्मा अनुमानीत रोयल्टी रकम (रु.)	आ.व. २०७७/०७८ का लागि रोयल्टीको हिस्सा बाँडफाँडको रकमको आधार		
			नेपाल सरकार	सम्बन्धित प्रदेश सरकार (२५%) (रु.)	सम्बन्धित स्थानीय तह (२५%) (रु.)
१	पर्वतारोहण	१६,७३,४६,४१४	८,३६,७३,२०७	४,१८,३६,५९९	४,१८,३६,५९९
२	विद्युत	२,६१,११,२६,१६४	१,३०,५५,६३,०८२	६५,२७,८१,५५७	६५,२७,८१,५५७
३	वन	१,२०,९९,४६,५६६	६०,४९,७३,२८३	३०,२४,८६,६५१	३०,२४,८६,६५१
	क. सरक्षित क्षेत्र	४०,०३,८२,७८४	२०,०१,९१,३९२	१०,००,९५,६९६	१०,००,९५,६९६
	ख. राष्ट्रिय वन	८०,९५,६३,७८२	४०,४७,८१,८९१	२०,२३,९०,९५५	२०,२३,९०,९५५
४	खानी तथा खनीज	४६,४९,२६,४५७	२३,२४,६३,२२८.५	११,६२,३१,६१६	११,६२,३१,६१६
जम्मा रु.		**४,४५,३३,४५,६०१**	**२,२२,६६,७२,८००.५**	**१,११,३३,३६,४२३**	**१,११,३३,३६,४२३**

सम्बन्धित प्रदेश तथा सम्बन्धित स्थानीय तहहरूलाई आयोगबाट सिफारिस गरिएको रोयल्टीको हिस्साका आधारमा रोयल्टी रकम वितरण गर्ने समयमा माथि तालिकामा देखाइएबमोजिमको अनुमानित रोयल्टी रकम भन्दा बढी रकम सङ्कलन हुन गएमा सो सङ्कलित रकमले रोयल्टीको हिस्सालाई गुणन (हिस्सा " सङ्कलित रोयल्टी रकम = बाँडफाँड गरिने रोयल्टी रकम) गरी वास्तविक रोयल्टी रकम सम्बन्धित प्रदेश तथा स्थानीय तहलाई बाँडफाँड एवम वितरण गर्नुपर्नेछ।

आर्थिक वर्ष २०७७/७८ का लागि संविधानको धारा ५९ र धारा २५१, राष्ट्रिय प्राकृतिक स्रोत तथा वित्त आयोग ऐन २०७४ तथा अन्तर सरकारी वित्त व्यवस्थापन ऐन २०७४ को दफा ७ र सोही ऐनको अनुसूची ४ मा भएको प्रावधानबमोजिम प्राकृतिक स्रोतको उपयोगबाट प्रभावित सम्बन्धित प्रदेश र सम्बन्धित स्थानीय तहलाई परिचालित प्राकृतिक स्रोतको प्रकृतिअनुसारको विस्तृत आधार र ढाँचाबमोजिम निर्धारण गरी यसैसाथ संलग्न अनुसूचीहरूमा सिफारिस गरिएको रोयल्टीको हिस्साका आधारमा वार्षिक रोयल्टीको बाँडफाँड र वितरण गर्न आयोगले नेपाल सरकारलाई सिफारिस गरेको छ।

चालु आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा प्राकृतिक स्रोतको रोयल्टीबाट सङ्घीय विभाज्य कोषमा जम्मा भएको कुल रोयल्टी रकम मध्ये आगामी आर्थिक वर्ष २०७७/७८ का लागि कानुनबमोजिम ५० प्रतिशत रकमको हिस्सा स्वतः नेपाल सरकारलाई जाने हुँदा बाँकी २५ प्रतिशत सम्बन्धित प्रदेश र २५ प्रतिशत सम्बन्धित स्थानीय तहले प्राप्त गर्ने गरि रोयल्टीको हिस्सा बाँडफाँड गरी सिफारिस गरिएको छ।

साथै, गत आर्थिक वर्षको सिफारिसमा "वनबाट सङ्कलन भएको रोयल्टी बापत कुनै स्थानीय तहले रु. ५ हजार भन्दा कम मात्र पाउने अवस्थामा सो स्थानीय तह रहेको जिल्लाका सम्पूर्ण स्थानीय तहहरूको वनबाट सङ्कलन भएको रोयल्टी हाललाई बाँडफाँड नगरी स्थानीय विभाज्य कोषमा सुरक्षित राख्ने व्यवस्था राखी आगामी आर्थिक वर्षहरूमा बाँडफाँड गर्न उचित हुने" भनी उल्लेख भएकोमा गत वर्ष बाँडफाँड नगरिएको उक्त सङ्कलित रकम यस वर्ष सिफारिस गरिएको वन रोयल्टीको हिस्सामा जोड (थप) गरी हुन आउने कुल वन रोयल्टी रकम गत वर्ष वितरण नगरिएका सम्बन्धित स्थानीय तहहरूमा आ.व.२०७७/०७८ मा वितरण गर्नुपर्ने गरी सिफारिस गरिएको छ।

यस प्रकार हाल परिचालित प्राकृतिक स्रोतहरूमध्ये पानी र अन्य प्राकृतिक स्रोत बाहेक पर्वतारोहण, विद्युत, वन र खानी तथा खनिजबाट प्राप्त रोयल्टी रकम नेपाल सरकार, प्रदेश सरकार र स्थानीय तहबीच अन्तर सरकारी वित्त व्यवस्थापन ऐन, २०७४ को अनुसूची -४ मा व्यक्त कानुनी प्रावधान र सोको मनशाय अनुकुल हुने गरी सम्बन्धित प्रभावित स्थान, सम्बन्धित प्रभावित क्षेत्र र सम्बन्धित प्रभावित जनतालाई समन्यायिक रूपमा लाभ हासिल हुने गरी हिस्सा बाँडफाँड गरी सिफारिस गरिएको छ।

ङ. प्राकृतिक स्रोतको रोयल्टीको हिस्सा बाँडफाँडको सिफारिसमा तथ्याङ्कको स्रोत

आगामी आर्थिक वर्ष २०७७/७८ का लागि प्राकृतिक स्रोतको रोयल्टीको हिस्सा सिफारिस गर्दा विभिन्न स्रोतहरूबाट तथ्याङ्क सङ्कलन गरिएको छ ,जसको विवरण यसप्रकार रहेको छ-

क्र.सं.	सूचक	स्रोत	प्रयोग
१.	भौगोलिक अवस्थिति	नापी विभाग र सम्बन्धित विभागहरू।	प्रदेश तथा स्थानीय तह।
२.	क्षेत्रफल	नापी विभाग र सम्बन्धित विभागहरू।	प्रदेश तथा स्थानीय तह।

क्र.सं.	सूचक	स्रोत	प्रयोग
३.	जनसङ्ख्या	राष्ट्रिय जनगणना २०६८, केन्द्रीय तथ्याङ्क विभाग।	प्रदेश तथा स्थानीय तह।
४.	वनको क्षेत्रफल र अवस्थिति	वन अनुसन्धान तथा प्रक्षिक्षण केन्द्र।	प्रदेश तथा स्थानीय तह।
५.	संरक्षित क्षेत्रका मध्यवर्ति क्षेत्रको क्षेत्रफल तथा अवस्थिति	राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा वन्यजन्तु संरक्षण विभाग।	प्रदेश तथा स्थानीय तह।
६.	हिमाल र सोको आधार शिविर रहेको स्थान	पर्यटन विभाग।	प्रदेश तथा स्थानीय तह।
७.	विद्युत गृह रहेको स्थान र प्रभावित क्षेत्र	विद्युत विकास विभाग।	प्रदेश तथा स्थानीय तह।
८.	पर्वतारोहणको अनुमानित रोयल्टी	पर्यटन विभाग।	प्रदेश तथा स्थानीय तह।
९.	विद्युतको अनुमानित रोयल्टी	विद्युत विकास विभाग।	प्रदेश तथा स्थानीय तह।
१०.	वन तथा संरक्षित क्षेत्रको अनुमानित रोयल्टी	वन तथा भू-संक्षरण विभाग, डिभिजन वन कार्यालयहरू, राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा वन्यजन्तु संरक्षण विभाग र म.ले.नि.का.।	प्रदेश तथा स्थानीय तह।
११.	खानी तथा खनिजको अनुमानित रोयल्टी	खानी तथा भूगर्भ विभाग	प्रदेश तथा स्थानीय तह।

च. प्राकृतिक स्रोतको रोयल्टीको हिस्सा बाँडफाँडगर्न लिइएका आधार र ढाँचा तथा सोको व्याख्या एवम् विश्लेषण

१. पर्वतारोहणबाट प्राप्त रोयल्टीको हिस्सा बाँडफाँड सम्बन्धमा

पर्यटन ऐन, २०३५ ले पर्वतारोहणलाई "नेपाली हिमश्रृङ्खलाको कुनै निश्चित चूलीमा पुग्ने उद्देश्य लिई कुनै दलले त्यस्तो चूलीको आरोहण गर्ने कार्य" भनी परिभाषित गरेको छ। यसका साथै पर्वतारोहण गर्न अनुमति प्राप्त गर्ने पर्वतारोही दलले तोकिएको उचाइको हिमालचुलीका लागि तोकिएको सलामी रकम बुझाउनु पर्ने भनी उल्लेख गरिएकोमा सोलाई पर्वतारोहण रोयल्टी मानिएको छ। नेपाल सरकारले ४१४ वटा हिमालचुलीहरू आरोहणका लागि खुला गरेको अवस्थामा हालसम्ममा जम्मा ८५ वटा हिमालचुलीहरूबाट मात्रै आरोहण गरेबापतको रोयल्टी सङ्कलन भएको छ। पर्वतारोहणबाट प्राप्त रोयल्टीको बाँडफाँड गर्दा अन्तर सरकारी वित्त व्यवस्थापन ऐन, २०७४ बमोजिम प्राकृतिक स्रोतको उपयोगबाट प्रभावित हुने प्रदेश तथा स्थानीय तहलाई त्यसरी प्रभावित भएको अनुपातमा समन्यायिक रूपमा बाँडफाँड गरिने व्यवस्थाबमोजिम प्रभावित क्षेत्रका प्रदेश तथा स्थानीय तहले प्राप्त गर्ने रोयल्टीको हिस्सा निर्धारण गर्न विभिन्न सूचकहरू निर्माण गरिएको र ती सूचकहरूले बहन गर्ने भारको आधारमा सम्बन्धित प्रदेश तथा स्थानीय तहहरूले प्राप्त गर्ने रोयल्टीको हिस्सा सिफारिस गरिएको छ।पर्वतारोहणको रोयल्टीको हिस्सा बाँडफाँडका लागि लिइएका आधारहरू र तिनका लागि दिइएको भार एवम् व्याख्या यसप्रकार रहेको छः

क्र.सं.	आधार (सूचक)	आन्तरिक ढाँचा (उपसूचकको भार % मा)	ढाँचा (भार % मा)
१.	भौगोलिक अवस्थिति क. हिमाल रहेको स्थानीय तह	६०%	४०%

क.सं.	आधार (सूचक)	आन्तरिक ढाँचा (उपसूचकको भार % मा)	ढाँचा (भार % मा)
	ख. हिमाल रहेको स्थानीयतहसँग जोडिएका स्थानीय तह	४०%	
२.	आधार शिविर रहेको स्थानीय तह		१०%
३.	प्रभावित क्षेत्रको क्षेत्रफल क. हिमाल रहेको स्थानीय तह ख. हिमाल रहेको स्थानीयतहसँग जोडिएका स्थानीय तह	 ६०% ४०%	२५%
४.	प्रभावित क्षेत्रको जनसङ्ख्या क. हिमाल रहेको स्थानीय तह ख. हिमाल रहेको स्थानीयतहसँग जोडिएका स्थानीय तह	 ६०% ४०%	२५%
	जम्मा		१०० %

(क) भौगोलिक अवस्थिति

हिमालचुली रहेको स्थानीय तह र हिमालचुली रहेको स्थानीय तहसँग जोडिएका स्थानीय तहलाई समेटी पर्वतारोहणसम्बन्धी रोयल्टीको बाँडफाँडको हिस्सा निर्धारणका लागि एउटा आधारको रूपमा भौगोलिक अवस्थितिलाई लिइएको छ। यसरी भौगोलिक अवस्थिति मापन गर्दा भौगोलिक अवस्थितिलाई एकमुष्ट रूपमा ४० प्रतिशत भार दिई सो भारलाई शत प्रतिशत मानी पर्वतारोहणका कारण पर्ने प्रभावका आधारमा हिमाल रहेको स्थानीय तहलाई ६०% भार र सो स्थानीय तहसँग जोडिएका स्थानीय तहलाई ४०% भार दिई मूल्याङ्कन गरिएको छ।

(ख) आधार शिविर रहेको स्थानीय तह

एक वा सो भन्दा बढी स्थानीय तहहरूमा हिमालचुली फैलिएको हुन सक्छ, तर पर्वतारोहण गर्ने क्रममा आधार शिविर रहेको तहमा आरोहणसम्बन्धी बढी क्रियाकलाप हुने र सोबाट पर्ने असर समेत बढी हुने हुँदा यसलाई एउटा सूचकको रूपमा लिइएको छ। यसरी आधार शिविरलाई सूचकको रूपमा लिंदा आरोहण गर्ने हिमालको पहिलो आधार शिविरलाई लिइएको छ। पर्वतारोहणको रोयल्टीको बाँडफाँडको हिस्सा निर्धारण गर्दा आधार शिविरलाई १० प्रतिशत भार दिइएको छ।

(ग) प्रभावित क्षेत्रको क्षेत्रफल

पर्वतारोहणबाट प्रभावित क्षेत्रको क्षेत्रफलको लागि हिमाल रहेको सम्बन्धित तहलाई मुख्य प्रभाव क्षेत्र मानी सो स्थानीय तहको क्षेत्रफललाई आधारको रूपमा लिइएको छ। त्यस्तै, हिमाल रहेको स्थानीय तहसँग जोडिएका अन्य स्थानीय तहलाई कम प्रभावित क्षेत्र मानी सोहीबमोजिम भार प्रदान गरिएको छ। यसै प्रयोजनार्थ पर्वतारोहणको रोयल्टीको बाँडफाँडको हिस्सा निर्धारण गर्दा प्रभावित क्षेत्रको क्षेत्रफललाई २५ प्रतिशत भार दिइएको छ।

(घ) प्रभावित क्षेत्रको जनसङ्ख्या

हिमालचुली आरोहणको क्रममा सो आरोहणबाट वातावरणमा पर्ने प्रभावका कारण त्यहाँ अवस्थित जनसङ्ख्या प्रत्यक्ष रूपमा प्रभावित हुने गर्दछन्। प्रभाव मूल्याङ्कनका आधारमा हिमाल रहेको तहलाई मुख्य प्रभावित क्षेत्र मानी सो तहमा रहेको जनसङ्ख्यालाई बढी प्रभावित र सो तहसँग जोडिएका वरिपरिका

स्थानीय तहलाई कम प्रभावित क्षेत्र मानी मूल्याङ्कन गरिएको छ। यस प्रयोजनका लागि प्रभावित क्षेत्रको जनसङ्ख्यालाई २५ प्रतिशत भार दिइएको छ।

२. विद्युतबाट प्राप्त रोयल्टीको हिस्सा बाँडफाँड सम्बन्धमा

विद्युत एक नवीकरणीय र वातावरणमा कम प्रभाव पार्ने ऊर्जाको स्रोत हो। नेपालको संविधानमा जलविद्युतलाई तीनै तहको साझा अधिकार सूचीका साथै सङ्घ, प्रदेश र स्थानीय तहको अलग अलग अधिकार सूचीमा समेत राखिएको छ। जलविद्युत रोयल्टीको सङ्कलन केन्द्रियस्तरमा विद्युत विकास विभागबाट हुँदै आइरहेको छ।हाल निजी क्षेत्र र नेपाल विद्युत प्राधिकरणको प्रवर्द्धनमा १ मेगावाट भन्दा माथिका ८६ वटा आयोजनाहरूबाट ११२० मेगावाट जडित क्षमतामा जलविद्युत आयोजनाहरू सञ्चालनमा रहेका छन्। आ.व. २०७६।०७७ को लागि ८६ वटा आयोजनाहरूबाट हालसम्म प्राप्त भएको अनुमानित विद्युत रोयल्टीका आधारमा रोयल्टीको हिस्सा बाँडफाँडको सिफारिस गरिएको छ।

जलविद्युत आयोजनाका कारण हुने प्रभावहरूलाई ध्यानमा राखी जलविद्युत आयोजनाबाट प्रभावित प्रदेश तथा स्थानीय तहले प्राप्त गर्ने रोयल्टीको हिस्सा निर्धारण गर्न विभिन्न सूचकहरू तयार गरिएको छ। विद्युत रोयल्टीको बाँडफाँडको हिस्सा निर्धारणका लागि लिइएका आधारहरू र तिनका लागि दिइएको भार एवम् व्याख्या देहायबमोजिम रहेको छः

क.सं.	आधार (सूचक)	आन्तरिक ढाँचा (उपसूचकको भार % मा)	ढाँचा (भार % मा)
१.	भौगोलिक अवस्थिति		५०%
	क. मुख्य क्षेत्र (विद्युतका संरचनाहरू रहेको स्थानीय तह)	५०%	
	ख. प्रभावित क्षेत्र (आयोजनाबाट प्रभावित स्थानीय तह)	३०%	
	ग. वरिपरिको क्षेत्र (आयोजनास्थल वरपरको उपल्लो र तल्लो तटीय स्थानीय तह)	२०%	
२.	प्रभावित स्थानीय तहको क्षेत्रफल		२५ %
	क. मुख्य क्षेत्र (विद्युतका संरचनाहरू रहेको स्थानीय तह)	५०%	
	ख. प्रभावित क्षेत्र (आयोजनाबाट प्रभावित स्थानीय तह)	३०%	
	ग. वरिपरिको क्षेत्र (आयोजनास्थल वरपरको उपल्लो र तल्लो तटीय स्थानीय तह)	२०%	
३.	प्रभावित क्षेत्र (स्थानीय तह) को जनसङ्ख्या		२५%
	क. मुख्य क्षेत्र (विद्युतका संरचनाहरू रहेको स्थानीय तह)	५०%	
	ख. प्रभावित क्षेत्र (आयोजनाबाट प्रभावित स्थानीय तह)	३०%	
	ग. वरिपरिको क्षेत्र (आयोजनास्थल वरपरको उपल्लो र तल्लो तटीय स्थानीय तह)	२०%	
जम्मा			१००%

नोटः *माथि उल्लेखित स्थानीय तहको प्रभाव क्षेत्र मूल्याङ्कन गर्दा प्रभावित वडाहरूको आधारमा गरिएको छ।*

माथि उल्लेख गरिएका सूचकहरूको प्रयोग गर्दा जलविद्युत आयोजनाको आयोजना क्षेत्र (स्वीकृत आयोजना प्रतिवेदनको अनुमति पत्रमा दिइएको चार किल्लाभित्रको क्षेत्र) लाई आधारविन्दु (Cut-off Point) को रूपमा लिइएको छ। उक्त आधारविन्दुमा रहेको भौगोलिक अवस्थिति, प्रभावित स्थानीय तहको वडामा रहेको क्षेत्रफल र वडाको जनसङ्ख्यालाई आधार मानी प्रभावको मूल्याङ्कन गरिएको छ। सूचकमा उल्लेख गरिएको मुख्य क्षेत्र भन्नाले विद्युतका संरचनाहरू बाँध, नहर र विद्युतगृह रहेको स्थानलाई राखिएको छ भने प्रभावित क्षेत्र भन्नाले आयोजनाको बाँधदेखि विद्युतगृहबाट पानी निकास भएको खोलाको स्थानसम्मको दाँयाबाँयाको क्षेत्रलाई समेटिएको

छ। त्यसैगरी वरिपरिको क्षेत्र भन्नाले विद्युत विकास विभागबाट आयोजनाको लागि जारी गरिएको चारकिल्ला भित्रको क्षेत्रसँग जोडिएको स्थानीय तहको प्रभावित वडा, सोको क्षेत्रफल र जनसङ्ख्यालाई लिइएको छ।

(क) भौगोलिक अवस्थिति

आयोजना रहेको स्थानले आयोजनाको निर्माणका कारण माथिल्लो तटीय क्षेत्रमा बांधको कारण घर जग्गा डुवानमा परी स्थानीयवासीहरू भौतिक एवम् आर्थिक रूपमा प्रभावित हुने अवस्था समेत सिर्जना हुन सक्ने देखिन्छ भने तल्लो तटीय क्षेत्रमा स्थानीयवासीले वर्षौदेखि उपभोग गरिरहेको पानीको स्रोतमा प्रभाव परी पानीसम्बन्धी स्थानीय पुर्वाधारहरू जस्तै खानेपानी, सिँचाइ, पानी घट्ट, माछापालन लगायतमा असर पर्न सक्दछ। यसका साथै आयोजनाको भौतिक संरचनाहरू निर्माण गर्दा, खोलाको वहावलाई परिवर्तन गर्दा र आयोजनाको लागि आवश्यक निर्माण सामाग्रीहरूको उत्खनन् र प्रशोधन गर्दा आयोजना क्षेत्रभित्र रहेको पर्यावरणमा समेत प्रभाव पर्ने गरेको छ। तसर्थ, विद्युत आयोजनाबाट प्राप्त हुने रोयल्टीको बाँडफाँड गर्दा अत्यन्तै महत्वपुर्ण रहेको भौगोलिक अवस्थितिलाई ५० प्रतिशत भार दिई हिस्सा निर्धारण गरिएको छ।

(ख) प्रभावित स्थानीय तहको क्षेत्रफल

आयोजनाको कारण निश्चित भूगोलको क्षेत्रफलमा रहेको वस्ती, कृषिजन्य भूमि र वातावरणमा समेत असर पर्ने भएको हुँदा आयोजनाले पारेको प्रभावको स्तर मूल्याङ्कन गर्न यो महत्त्वपूर्ण आधारको रूपमा रहेको देखिन्छ। आयोजनाबाट प्रभावित क्षेत्रफलको तथ्याङ्क लिदा प्रभावित स्थानीय तहको वडालाई मानिएको हुँदा प्रभाव आधारको मूल्याङ्कन बढी स्पष्ट र वस्तुनिष्ट हुने अपेक्षा गरिएको छ। यस सूचकको लागि प्रभाव मूल्याङ्कन गर्ने प्रयोजनार्थ २५ प्रतिशत भार दिइएको छ।

(ग) प्रभावित स्थानीय तहको जनसङ्ख्या

आयोजनाको भौतिक र वातावरणीय प्रभावका कारण स्थानीय जनतालाई केही न केही समस्या पर्ने हुन सक्छ। तसर्थ, प्रदेश र स्थानीय तहले प्राप्त गर्ने लाभ पनि जनसङ्ख्याको आधारमा प्रभावको मूल्याङ्कन गरी रोयल्टीको हिस्सा बाँडफाँड र वितरण गर्न उपर्युक्त हुन्छ। प्रभाव मूल्याङ्कन गर्ने प्रयोजनार्थ यस सूचकलाई २५ प्रतिशत भार दिइएको छ।

३. वनबाट प्राप्त रोयल्टीको हिस्सा बाँडफाँड सम्बन्धमा

वनसम्बन्धी रोयल्टी प्राप्त हुने राष्ट्रिय वनको सञ्चालन तथा व्यवस्थान प्रदेश सरकार र संरक्षित क्षेत्रको सञ्चालन र व्यवस्थापन नेपाल सरकारबाट हुदै आएको छ। यसरी राष्ट्रिय वन र संरक्षित क्षेत्रहरूबाट प्राप्त हुने रोयल्टीको सङ्कलन अलग अलग सरकारबाट हुँदै आइरहेको छ। राष्ट्रिय वन तथा संरक्षित क्षेत्रहरूबाट प्राप्त हुने रोयल्टीको लागि वनको प्रकृतिअनुसार छुट्टाछुट्टै सूचकहरू र सोबमोजिमको रोयल्टीको हिस्सा बाँडफाँडको सिफारिस गरिएको छ।

राष्ट्रिय वनबाट प्राप्त हुने रोयल्टीको बाँडफाँड

वन ऐन २०७६ ले राष्ट्रिय वनलाई सरकारद्वारा व्यवस्थित वन, वन संरक्षण क्षेत्र, सामुदायिक वन, साझेदारी वन, धार्मिक वन, कबुलियती वन, प्रदेशभित्रको राष्ट्रिय वन वा अन्तरप्रादेशिक वन भनी परिभाषित गरेको छ। यस परिभाषाअनुसार संरक्षित क्षेत्र र निजी वन बाहेकको सम्पूर्ण वन क्षेत्र राष्ट्रिय वन अन्तरगत पर्ने देखिन्छ।

राष्ट्रिय वनबाट सङ्कलन भएको रोयल्टीको तथ्याङ्कको हकमा वनको रोयल्टी सङ्कलन गर्ने निकायको रूपमा प्रदेश अन्तरगतका डिभिजन वन कार्यालयहरू रहेका छन्। तसर्थ, वन रोयल्टी सम्बन्धी तथ्याङ्क स्थानीय तह अनुसार नभई जिल्लागत विवरण मात्र उपलब्ध हुने हुनाले कुन स्थानीय तहले कति रोयल्टी रकम सङ्कलन गरेको हो सो निक्यौल गर्न कठीनाई भएको हुँदा डिभिजन वन कार्यालयहरू तथा महालेखा नियन्त्रकको कार्यालयबाट प्राप्त वन रोयल्टीको जिल्लागत तथ्याङ्कलाई आधार मानी रोयल्टीको हिस्सा बाँडफाँड गरिएको छ। राष्ट्रिय वनको रोयल्टीको हिस्सा बाँडफाँडका लागि लिइएका आधारहरू र तिनका लागि दिइएको भार एवम् व्याख्या यसप्रकार रहेको छः

क.सं.	**आधार (सूचक)**	**ढाँचा (प्रतिशतमा)**
१.	वनको अवस्थिति (वन रहेको स्थानीय तह)	२०%
२.	वनको क्षेत्रफल (स्थानीय तहमा रहेको वनको क्षेत्रफल)	४०%
३.	स्थानीय तहको जनसङ्ख्या	२०%
४.	वनमा आश्रित जनसङ्ख्या	१०%
५.	वनको संरक्षण र दिगो व्यवस्थापनमा सहभागिता	१०%
जम्मा		१००%

(क) वनको अवस्थिति

वन रोयल्टी सङ्कलन वनक्षेत्रबाट हुने हुँदा वनको रोयल्टी सिफारिस गर्दा स्थानीय तहमा वनक्षेत्रको अवस्थितिलाई एउटा महत्त्वपूर्ण आधारको रूपमा लिइएको छ। वनको अवस्थितिले कुनै स्थानीय तहमा वन क्षेत्र रहेको वा नरहेको स्थितिलाई जनाउँदछ। तसर्थ, वनको अवस्थितिलाई २० प्रतिशत भार दिई रोयल्टीको हिस्सा बाँडफाँड गरिएको छ।

(ख) वनको क्षेत्रफल

स्थानीय तहमा रहेको वनको क्षेत्रफलको आधारमा प्रभावको मूल्याङ्कन गरी स्थानीय तहले पाउने रोयल्टीको आधार तथा हिस्सा निर्धारण गरिएको छ। यस प्रयोजनको लागि वनको क्षेत्रफललाई ४० प्रतिशत भार दिइएको छ।

(ग) स्थानीय तहको जनसङ्ख्या

स्थानीय तहमा रहेको वनको व्यवस्थापन, संरक्षण तथा उपयोग सो स्थानीय तहमा रहेको जनसङ्ख्यामा निर्भर रहने र सोको प्रभाव पनि जनसङ्ख्यालाई नै पर्ने हुँदा यसलाई रोयल्टी सिफारिस गर्ने अर्को महत्त्वपूर्ण आधारको रूपमा लिई २० प्रतिशत भार दिई रोयल्टीको हिस्सा बाँडफाँड गरिएको छ।

(घ) वनमा आश्रित जनसङ्ख्या

वन ऐन, २०७६ बमोजिम राष्ट्रिय वनको कुनै भाग डिभिजन वन कार्यालयले गरिबिको रेखामुनि रहेका जनताको गरिबि न्यूनीकरणका लागि कार्ययोजना बनाई वनको संरक्षण र विकास हुने गरी आय आर्जन हुने कार्यक्रम सञ्चालन गर्न त्यस्ता जनताको समूहलाई कबुलियति वन प्रदान गर्ने र यस्ता कबुलियति वन समूहहरू डिभिजन वन कार्यालयहरूमा दर्ता हुने कानुनी प्रावधान रहेको छ। यस किसिमका कबुलियती वन समूहहरू गरिबिको रेखामुनि रहेका जनताबाट निर्माण हुने हुँदा ती जनताहरू प्रत्यक्ष अप्रत्यक्ष रूपमा वनमा

नै धेरै निर्भर हुने भएकाले सो समूहमा आवद्ध जनसङ्ख्यालाई वनमा आश्रित जनसङ्ख्याको सूचकको रूपमा लिइएको छ। त्यस्ता समूहहरूमा रहेका जनसङ्ख्यालाई वनमा आश्रित जनसङ्ख्या मानी १० प्रतिशत भार प्रदान गरी रोयल्टीको हिस्सा बाँडफाँड सिफारिस गरिएको छ।

(ङ) वनको संरक्षण र दिगो व्यवस्थापनमा सहभागिता

वन क्षेत्रको संरक्षण, व्यवस्थापन तथा उपयोग र अन्य वातावरण एवम् जैविक विविधता संरक्षण लगायतका प्राकृतिक स्रोत व्यवस्थापनमा टेवा पुग्ने खालका कार्यक्रमहरू सञ्चालन गर्नुपर्ने हुन्छ। सोही प्रयोजनका लागि प्रभावित सम्बन्धित तहलाई १० प्रतिशत भार दिई रोयल्टीको हिस्सा बाँडफाँड सिफारिस गरिएको छ।

संरक्षित क्षेत्रबाट प्राप्त हुने रोयल्टी बाँडफाँड

संरक्षित क्षेत्र अन्तरगत राष्ट्रिय निकुञ्ज, वन्यजन्तु आरक्ष, शिकार आरक्ष तथा संरक्षण क्षेत्रहरू पर्दछन। संरक्षित क्षेत्र वरिपरि बसोवास गर्ने स्थानीय जनतालाई वनपैदावार उपयोग गर्ने तथा उनीहरूको वन तथा वातावरण संरक्षणप्रति अपनत्व ग्रहण गर्नका लागि संरक्षित क्षेत्र वरिपरिको क्षेत्रलाई मध्यवर्ति क्षेत्र घोषणा गर्ने कानुनी प्रावधान रहेको छ।राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा वन्यजन्तु संरक्षण ऐन, २०२९ ले मध्यवर्ती क्षेत्र (Buffer Zone) भन्नाले स्थानीय वासिन्दाहरूलाई नियमित रुपले वन पैदावार उपभोग गर्न पाउने सहुलियत प्रदान गर्नका लागि राष्ट्रिय निकुञ्ज वा आरक्ष वरिपरिको क्षेत्रलाई मध्यवर्ती क्षेत्र तोक्न सकिने भनी परिभाषित गरेको छ। हालसम्म नेपालमा जम्मा २० वटा संरक्षित क्षेत्रहरू छन्, जसमध्ये १२ वटा राष्ट्रिय निकुञ्ज, १ वटा वन्यजन्तु आरक्ष, १ वटा शिकार आरक्ष र ६ वटा संरक्षण क्षेत्रहरू रहेका छन्। राष्ट्रिय प्रकृति संरक्षण कोषले संरक्षण तथा व्यवस्थापन गरेको संरक्षण क्षेत्र बाहेक (राष्ट्रिय प्रकृति संरक्षण कोषले संरक्षण तथा व्यवस्थापन गर्ने ३ वटा संरक्षण क्षेत्रहरूको रोयल्टी नेपाल सरकारलाई प्राप्त नहुने हुँदा) अन्य १७ वटा संरक्षित क्षेत्रहरू र राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा वन्यजन्तु संरक्षण विभागले सङ्कलन गरेको रोयल्टीलाई यहाँ समेटिएको छ।

यसरी संरक्षित क्षेत्रबाट प्राप्त गर्ने रोयल्टीको उपयोग गर्दा संरक्षित क्षेत्रका मध्यवर्ती क्षेत्रहरूको व्यवस्थापन तथा संरक्षणमा समेत सो हिस्साबाट उपयोग गर्ने गरी मध्यवर्ती क्षेत्रको वातावरण संरक्षण र हरियाली प्रवर्द्धनमा जोड दिनुपर्ने देखिन्छ।

संविधानबमोजिम उल्लेखित संरक्षित क्षेत्रहरू सङ्घको अधिकार क्षेत्रभित्र पर्ने, साथै संरक्षित क्षेत्रहरूको क्षेत्रफल कुनै पनि स्थानीय तहहरूको क्षेत्रभित्र नपरी छुट्टै निकायको रूपमा रहेको हुनाले यी संरक्षित क्षेत्रहरूबाट सङ्कलित रोयल्टी बाँडफाँड गर्दा मध्यवर्ती क्षेत्र घोषणा भएका संरक्षित क्षेत्रहरूको हकमा मध्यवर्ती क्षेत्रको क्षेत्रफल र जनसङ्ख्यालाई आधार लिनुका अतिरिक्त मध्यवर्ती क्षेत्र घोषणा नभएका संरक्षित क्षेत्रहरू (अपिनप्पा संरक्षण क्षेत्र र कृष्णसार संरक्षण क्षेत्र, मनास्लु संरक्षण क्षेत्र, ढोरपाटन शिकार आरक्ष) को हकमा यी क्षेत्रहरूलाई छुने स्थानीय तहहरूलाई आधार मानी रोयल्टीको हिस्सा बाँडफाँड गरिएको छ। संरक्षित क्षेत्रको रोयल्टी बाँडफाँडका लागि लिइएका आधारहरू र तिनका लागि दिइएको भार एवम् व्याख्या यसप्रकार रहेको छः

क्र.सं.	आधार (सूचक)	ढाँचा (प्रतिशतमा)
१.	स्थानीय तहमा मध्यवर्ती क्षेत्रको अवस्थिति	१०%
२.	स्थानीय तहमा मध्यवर्ति क्षेत्रको क्षेत्रफल	४०%

३.	स्थानीय तहमा मध्यवर्ति क्षेत्रको जनसङ्ख्या	३५%
४.	संरक्षित क्षेत्रको संरक्षण र दिगो व्यवस्थापनमा सहभागिता	१५%
जम्मा		१००%

(क) स्थानीय तहमा मध्यवर्ति क्षेत्रको अवस्थिति

संरक्षित क्षेत्रबाट प्राप्त हुने रोयल्टी बाँडफाँडको हिस्सा निर्धारणका लागि संरक्षित क्षेत्रहरूको मध्यवर्ती क्षेत्र रहेको स्थानीय तहमा मध्यवर्ती क्षेत्रको अवस्थितिलाई एउटा आधारको रूपमा लिइएको छ। सो प्रयोजनका लागि मध्यवर्ति क्षेत्रको अवस्थितिलाई १० प्रतिशत भार दिइएको छ।

(ख) स्थानीय तहमा मध्यवर्ति क्षेत्रको क्षेत्रफल

स्थानीय तहमा रहेको मध्यवर्ती क्षेत्रको क्षेत्रफलले संरक्षित क्षेत्रबाट पर्न सक्ने प्रभावलाई मूल्याङ्कन गर्ने भएकाले यसलाई महत्त्वपूर्ण सूचकको रूपमा लिइएको छ। तसर्थ, संरक्षित क्षेत्रबाट प्राप्त रोयल्टी बाँडफाँडको हिस्सा निर्धारण गर्दा क्षेत्रफललाई ४० प्रतिशत भार प्रदान गरिएको छ।

(ग) स्थानीय तहमा मध्यवर्ति क्षेत्रको जनसङ्ख्या

मध्यवर्ती क्षेत्रमा रहेका समुदायको वन संरक्षण तथा व्यवस्थापनमा महत्त्वपूर्ण भूमिका रहनुका साथै संरक्षित क्षेत्रबाट पर्नसक्ने प्रभाव त्यहीका जनताले ब्यहोर्नु पर्ने हुँदा जनसङ्ख्यालाई एक प्रमुख आधारको रूपमा लिई मध्यवर्ती क्षेत्रको जनसङ्ख्यालाई ३५ प्रतिशत भार प्रदान गरिएको छ।

(घ) संरक्षित क्षेत्रको संरक्षण र दिगो व्यवस्थापनमा सहभागिता

संरक्षित क्षेत्रको संरक्षण, व्यवस्थापन तथा अन्य वातावरण एवम् जैविक विविधता संरक्षण लगायतका प्राकृतिक स्रोत व्यवस्थापनमा टेवा पुग्ने खालका कार्यक्रमहरू सञ्चालन गर्नुपर्ने हुन्छ। सोही प्रयोजनका लागि प्रभावित सम्बन्धित तहलाई १५ प्रतिशत भार दिई रोयल्टीको हिस्सा बाँडफाँड सिफारिस गरिएको छ।

४. खानी तथा खनिजबाट प्राप्त रोयल्टीको हिस्सा बाँडफाँड सम्बन्धमा

खानी तथा खनीज पदार्थ ऐन, २०४२ मा खनिज पदार्थ भन्नाले जमिनको सतह वा भूगर्भभित्र पाइने पेट्रोलियम र ग्याँस पदार्थवाहेक कुनै निश्चित भौतिक गुण तथा तत्त्वको रासायनिक सम्मीश्रणयुक्त अप्राङ्गारिक पदार्थ सम्झनुपर्छ भनी परिभाषित गरिएको छ। उक्त ऐनले भौगर्भिक प्रक्रियाबाट बनेको ठोस पदार्थलाई मात्र खनिजको वर्गमा राखेको छ। नेपालमा खनिज पदार्थका सम्बन्धमा सरकारी तथा निजी दुवै स्तरबाट खोज तलास, उत्खनन् तथा उत्पादनको कार्य हुँदै आएको छ। खानी तथा भू-गर्भ विभागबाट हालसम्म चुनढुंगा, कोइला, अभ्रख लगायत विभिन्न प्रकारका खनिजहरू उत्खनन गर्नका लागि अनुमतिपत्र जारी गरिएकामध्ये हालसम्म ७३ वटा खानी तथा खनिज पदार्थबाट रोयल्टी सङ्कलन भएको छ।

खानी तथा खनिजबाट प्राप्त रोयल्टीको बाँडफाँड गर्दा अन्तर सरकारी वित्त व्यवस्थापन ऐन, २०७४ को अनुसूची ४ बमोजिम प्राकृतिक स्रोतको उपयोगबाट प्रभावित हुने प्रदेश तथा स्थानीय तहलाई त्यसरी प्रभावित भएको अनुपातमा समन्यायिक रूपमा रोयल्टी बाँडफाँड गर्ने व्यवस्था भए बमोजिम प्रभावित क्षेत्रका प्रदेश तथा स्थानीय तहले प्राप्त गर्ने रोयल्टीको हिस्सा निर्धारण गर्न विभिन्न सूचकहरू तयार गरिएको र ती सूचकहरूलाई प्रदान गरिएको भारको

आधारमा सम्बन्धित प्रदेश तथा स्थानीय तहले प्राप्त गर्ने रोयल्टीको हिस्सा सिफारिस गरिएको छ। खानी तथा खनिजबाट प्राप्त रोयल्टी बाँडफाँडका लागि लिइएका आधारहरू र तिनका लागि दिइएको भार एवम् व्याख्या यसप्रकार रहेको छः

क्र.सं.	आधार (सूचक)	आन्तरिक ढाँचा (उपसूचकको भार प्रतिशतमा)	ढाँचा (भार प्रतिशतमा)
१.	भौगोलिक अवस्थिति क. खानी उत्खनन क्षेत्र रहेको स्थानीय तह (Quarry Area) ख. खानी उत्खननका लागि अनुमति दिइएको क्षेत्र (Lease Area)	 ६०% ४०%	५०%
२.	प्रभावित क्षेत्रको क्षेत्रफल (Affected Area)		३०%
३.	प्रभावित जनसङ्ख्या (Affected Population)		२०%
जम्मा			१००%

नोटः माथि उल्लेखित प्रभावित जनसङ्ख्याको मूल्याङ्कन गर्दा उत्खनन् अनुमति दिएको (लिज) क्षेत्र रहेको वडाहरूको आधारमा गरिएको छ।

(क) भौगोलिक अवस्थिति

खानी तथा खनिज पदार्थको रोयल्टी बाँडफाँड गर्दा भौगोलिक अवस्थितिलाई प्रमुख आधारको रूपमा लिइएको छ। खानी तथा भुगर्भ विभागले खानी उत्खनन् अनुमतिपत्र उपलब्ध गराउदा खानी तथा खनिज उत्खनन् कार्य गर्नका लागि चार किल्ला छुट्याइएको हुन्छ। अनुमतिपत्रमा खानी सम्बन्धि सम्पूर्ण कार्य गर्नको लागि अनुमति क्षेत्र (Lease Area) र सो भित्र खनिज पदार्थ उत्खनन् गर्नका लागि खानी उत्खनन् क्षेत्र (Quarry Area) भनि तोकिएको हुन्छ। खानी उत्खनन् क्षेत्र (Quarry Area) बाट खनिज पदार्थ उत्खनन् गर्ने कार्य गर्दा सो क्षेत्रमा त्यसको प्रभाव बढी पर्ने हुँदा भौगोलिक अवस्थितिलाई दिइएको ५० प्रतिशत भारलाई १०० प्रतिशत मानी सो मध्ये ६० प्रतिशत भार यसलाई प्रदान गरिएको छ। त्यस्तै, उत्खनन् अनुमति क्षेत्र भएको क्षेत्रमा सो खानी उत्खनन् अनुमतीपत्र प्राप्त गर्ने व्यक्तिले भोग चलन गर्ने र त्यस क्षेत्रमा रहेको खनीज पदार्थ अरुले उत्खनन् गर्न नपाउने हुँदा त्यहाँबाट प्राप्त हुने प्रतिफलबाट सम्बन्धित तह बञ्चित हुने भएकोले उत्खनन् अनुमति दिएको (लिज) क्षेत्रको अवस्थितिलाई पनि आधार लिइएको छ। तर उत्खनन् अनुमति दिएको (लिज) सम्पूर्ण क्षेत्रमा उत्खनन् कार्य नहुने र सोको प्रभाव समेत कम हुने भएकोले यसलाई ४० प्रतिशत भार प्रदान गरिएको छ।

(ख) प्रभावित क्षेत्रको क्षेत्रफल

खानी तथा भुगर्भ विभागले खानी उत्खनन् अनुमतिपत्र प्रदान गर्दा चार किल्ला तोकेर प्रदान गरेको उत्खनन् अनुमति दिएको (लिज) क्षेत्रको सम्बन्धित स्थानीय तहमा भएको क्षेत्रफलको अनुपातलाई प्रभावित क्षेत्रको क्षेत्रफलको रूपमा लिइएको छ। तसर्थ, खानी तथा खनिजको रोयल्टीको हिस्सा निर्धारण गर्दा यसलाई ३० प्रतिशत भार दिइएको छ।

(ग) प्रभावित जनसङ्ख्या

खानी तथा खनिज पदार्थको उत्खनन् एवम् परिचालनबाट प्रभावित हुने सम्बन्धित स्थानीय तहको जनसङ्ख्यालाई एउटा सूचकको रूपमा मापन गरी यससम्बन्धी रोयलटीको हिस्सा निर्धारण गरिएको छ। यहाँ प्रभावित जनसङ्ख्याको मापन गर्दा उत्खनन् अनुमति दिएको (लिज) क्षेत्र रहेको स्थानीय तहको

वडाको जनसङ्ख्यालाई लिइएको छ। यस प्रयोजनका लागि कुल भार मध्येमा प्रभावित जनसङ्ख्यालाई २० प्रतिशत भार दिई मूल्याङ्कन गरिएको छ।

छ. प्राकृतिक स्रोतको रोयल्टीको उपयोग र सो सम्बन्धमा आयोगका सुझावहरू

सम्बन्धित प्रदेश तथा सम्बन्धित स्थानीय तहले प्राकृतिक स्रोतको रोयल्टीबाट प्राप्त रकम प्रभावित क्षेत्र र तहाँका प्रभावित जनसङ्ख्यालाई हित हुने गरी देहायबमोजिम उपयोग गर्नु पर्नेछ। साथै संविधान तथा कानुनबमोजिम प्राकृतिक स्रोतको रोयल्टीबाट प्राप्त हिस्सा नेपाल सरकारलाई सिफारिस गर्दा यससँग सम्बन्धित केही सुझावहरू समेत आवश्यक कार्यान्वयनका लागि यसैसाथ संलग्न गरी सिफारिस गरिएको छ।

१. प्राकृतिक स्रोतबाट प्राप्त रोयल्टीको हिस्सा रकम नेपाल सरकार, सम्बन्धित प्रदेश तथा सम्बन्धित स्थानीय तहले प्राकृतिक स्रोतको संरक्षण, उपयोग र परिचालनसम्बन्धी दिगो विकासको सिद्धान्त, पूर्व सावधानीको सिद्धान्त, सार्वजनिक न्यायको सिद्धान्त, प्रदूषकले क्षतिपूर्ति बहन गर्नुपर्ने सिद्धान्त, प्राकृतिक स्रोत माथिको सार्वभौम अधिकारको सिद्धान्त, लाभको समन्यायिक बाँडफाँडको सिद्धान्त र प्रवराधिकारको सिद्धान्त समेतमा आधारित रही उपयोग गर्नुपर्ने हुन्छ।
२. प्राकृतिक स्रोतको रोयल्टीबाट प्राप्त रकमको बाँडफाँड प्रभावित क्षेत्रका जनतालाई प्रभावका आधारमा समन्यायिक रूपमा बाँडफाँड गर्नुपर्ने हुन्छ। प्राकृतिक स्रोत जुन स्थानमा रहेको छ सो स्थानलाई विशेष लाभसहित यसबाट प्रभावित हुने स्थानीय तहलाई समेत परिलक्षित गर्दै परिचालित प्राकृतिक स्रोतको अवस्थिति रहेको मुख्य क्षेत्र, मुख्य क्षेत्रसँग जोडिएको प्राकृतिक स्रोतको परिचालनबाट प्रभावित क्षेत्र र परिचालित प्राकृतिक स्रोतबाट प्रभावित जनसङ्ख्यालाई प्रमुख आधार मानी सम्बन्धित प्रदेश र सम्बन्धित स्थानीय तहले रोयल्टी बाँडफाँड रकमको उपयोग गर्नुपर्ने हुन्छ।
३. पर्वतारोहणबाट प्राप्त रोयल्टी रकमको बाँडफाँड र वितरण गर्दा सम्बन्धित हिमाल रहेको स्थानीय तह, त्यस्तो हिमाल रहेको स्थानीय तहसँग जोडिएको स्थानीय तह, आधार शिविर रहेको स्थान, लश्कर मार्ग, हिमाल आरोहणबाट प्रभावित हुने मुख्य र वरिपरिको क्षेत्र एवम् पर्वतारोहणबाट प्रभावित हुने स्थानीय जनता (जनसङ्ख्या) समेतलाई ख्याल राखी उपयोग गर्नुपर्ने हुन्छ।
४. त्यसैगरी विद्युतबाट प्राप्त रोयल्टी रकम प्रदेश तथा स्थानीय तहले बाँडफाँड एवम् वितरण गर्दा विद्युतका मुख्य संरचनाहरू रहेको स्थान, विद्युत आयोजनाबाट प्रभावित स्थान, आयोजनाको वरिपरिको उपल्लो र तल्लो तटीय प्रभावित क्षेत्र एवम् सो आयोजनाबाट ती स्थानहरूमा रहने स्थानीय जनता (जनसङ्ख्या) को हित समेतलाई ध्यान दिई विद्युतसम्बन्धी रोयल्टी रकमको उपयोग गर्नुपर्ने हुन्छ।
५. साथै, राष्ट्रिय वनको अवस्थिति रहेको स्थान, सो वनले ओगटेको ठाउँ, सो वनमा निर्भर तथा आश्रित जनसङ्ख्या, त्यस्ता वनबाट प्रभावित हुने जनसङ्ख्या, सो वनको संरक्षण र दिगो व्यवस्थापन लगायत वातावरण संरक्षण गरी हरियाली प्रवर्द्धन गर्ने विषयलाई समेत मध्यनजर गर्दै सम्बन्धित प्रदेश तथा सम्बन्धित स्थानीय तहले वनसम्बन्धी रोयल्टी बाँडफाँड, वितरण एवम् उपयोग गर्नुपर्ने हुन्छ। त्यसैगरी संरक्षित क्षेत्रबाट प्राप्त गर्ने रोयल्टीको उपयोग गर्दा संरक्षित क्षेत्रका मध्यवर्ती क्षेत्रहरूको व्यवस्थापन तथा संरक्षणमा समेत सो हिस्साबाट उपयोग गर्ने गरि मध्यवर्ती क्षेत्रको वातावरण संरक्षण र हरियाली प्रवर्द्धनमा जोड दिनुपर्ने देखिन्छ।
६. खानी तथा खनिज पदार्थको उत्खनन् गरिरहेको ठाउँ, त्यस्तो खनिज पदार्थको उत्खनन् र परिचालन गर्नका लागि तोकिएको क्षेत्र, त्यस्तो खानी तथा खनिजबाट प्रभावित स्थान र सो स्थानमा रहने प्रभावित स्थानीय

जनताको हित तथा सो क्षेत्रको प्रदुषण नियन्त्रण र वातावरण संरक्षण एवम् प्रवर्द्धन गर्नका लागि प्रदेश तथा स्थानीय तहले खानी एवम् खनिज पदार्थबाट प्राप्त रोयल्टी रकमको बाँडफाँड, वितरण र उपयोग गर्नु पर्नेछ।

७. यसरी पर्वतारोहण, विद्युत, वन र खानी तथा खनिज पदार्थबाट प्राप्त कानुनबमोजिमको एकमुष्ट पच्चीस प्रतिशत रोयल्टीको हिस्सा प्राप्त गर्ने सम्बन्धित प्रदेशले नेपाल सरकारबाट रोयल्टीको बाँडफाँड हुँदा तुलनात्मक रूपमा अरुको भन्दा बढी पाएको/कम पाएको/पाउँदै नपाएको स्थानीय तहको अवस्थालाई गम्भीर रूपमा ध्यान दिई सम्बन्धित प्रदेश मातहतका स्थानीय तहलाई समन्यायिक रूपमा प्राकृतिक स्रोतको परिचालनबाट प्राप्त प्रतिफल (रोयल्टी) को हिस्साबाट लाभान्वित भई प्राकृतिक स्रोत उपरको अपनत्व ग्रहण हुने ढङ्गले बाँडफाँड एवम् वितरण गर्नु पर्दछ।

८. राष्ट्रिय प्राकृतिक स्रोतको परिचालन, बाँडफाँड, वितरण, यसको उपयोग, लगानी, प्रतिफलको हिस्सा र लाभको वितरण सम्बन्धमा प्राकृतिक स्रोतसम्बन्धी एकीकृत कानुन तर्जुमा गरी कार्यान्वयनमा ल्याउनु पर्ने देखिन्छ।

९. अन्तर-सरकारी वित्त व्यवस्थापन ऐन, २०७४ को दफा ७ को अनुसूची -४ को द्रष्टव्य (१) मा स्थानीय तह भन्नाले सम्बन्धित स्थानीय तह र जिल्ला समन्वय समितिलाई समेत उल्लेख गरिएको भएता पनि संविधानतः जिल्ला समन्वय समितिले सञ्चित कोष सञ्चालन नगर्ने, गाउँकार्यपालिका र नगरकार्यपालिका सरह कार्यकारिणीको भूमिका निर्वाह नगर्ने एवम् संविधानले जिल्ला समन्वय समितिलाई अनुगमनकारी र समन्वयकारी भूमिका निर्वाह गर्नुपर्ने व्यवस्था गरेको देखिएकोले प्राकृतिक स्रोतको रोयल्टी बाँडफाँडको सिफारिस गर्दा जिल्ला समन्वय समितिलाई समेटिएको छैन। तसर्थ, अन्तरसरकारी वित्त व्यवस्थापन ऐन संसोधन गरी अनुसूची -४ बाट जिल्ला समन्वय समिति शव्द हटाउनु पर्ने देखिन्छ।

१०. पर्वतारोहणको रोयल्टीको विवरण सङ्कलन गर्दा विभिन्न स्रोतबाट फरक फरक विवरणहरू प्राप्त हुने गरेकाले पर्वतारोहणका लागि अनुमति दिइएका हिमालहरूबाट उठ्ने रोयल्टी नियमित रूपमा विभाज्य कोषमा जम्मा हुने व्यवस्था सम्बन्धित निकायबाट हुनुपर्ने देखिन्छ।

११. पर्वतारोहणको रोयल्टी बाँडफाँडको भार तय गर्न लश्कर मार्गको विवरण महत्त्वपूर्ण देखिएकोले पर्वतारोहणको क्रममा आधार शिविरसम्म पुग्ने लश्कर मार्गको लम्बाइ, लश्कर मार्ग पार गर्न लाग्ने समय र लश्कर मार्गमा पर्ने स्थानीय तह सहितको विवरण संस्कृति, पयर्टन तथा नागरिक उड्डयन मन्त्रालय र पर्यटन विभागबाट अद्यावधिक गर्नुपर्ने हुन्छ।

१२. विद्युत आयोजनाबाट उठ्नु पर्ने रोयल्टी नियमित रूपमा राजस्व खातामा जम्मा नभएको कारणले उठ्नसक्ने विद्युतको रोयल्टी आर्थिक वर्षअनुसार बजेट तयारी प्रयोजनको लागि विश्लेषण गर्न तथा प्रभावित क्षेत्रलाई बाँडफाँड गर्न कठिन हुन जाने देखिँदा विद्युत उत्पादन गर्ने संस्था वा कम्पनीहरूले नियमित रूपमा रोयल्टी जम्मा गर्नुपर्ने र सो जम्मा नगरेमा नेपाल विद्युत प्राधिकरणबाट हुने विद्युत खरिद बापत भुक्तानी गरिने रकमबाट रोयल्टी रकम कट्टा गरी सोझै विभाज्य कोषमा जम्मा हुने व्यवस्था गर्नुपर्ने देखिन्छ।

१३. वनको प्रकारअनुसार वनबाट प्राप्त हुने रोयल्टीको तथ्याङ्क र अभिलेख व्यवस्थित एवम् वैज्ञानिक ढङ्गले स्थानीय तहगत रूपमा राख्नु पर्ने देखिन्छ।साथै प्रचलित वन कानुनमा रोयल्टीको परिभाषा नभएकोले वन रोयल्टी परिभाषित गरी ऐनमा समावेश हुनुपर्ने देखिन्छ।

१४. खानी तथा खनिजबाट प्राप्त हुने रोयल्टीको उपयोग गर्दा खानी तथा खनिज उत्खनन् कार्यले सामाजिक तथा भौतिक वातारवरणमा परेको र पर्न सक्ने सम्भावित जोखिम तथा असरहरूलाई न्यूनीकरण गर्ने कार्यका लागि प्राथमिकता दिनुपर्ने देखिन्छ।

१५. ढुंगा, गिटी तथा बालुवासम्बन्धी स्रोतको परिचालन, व्यवस्थापन तथा उपयोग सम्बन्धमा प्रदेश तथा स्थानीय सरकार समेतसँग छलफल हुँदा विभिन्न प्रकारका राय सुझाव एवम् प्रतिक्रियाहरू प्राप्त भएको परिप्रेक्षमा ढुंगा, गिटी तथा बालुवासम्बन्धी स्रोतको परिचालन, व्यवस्थापन, अनुगमन, नियन्त्रण, निर्देशन एवम् नियमन गर्ने सम्बन्धमा सङ्घीय संरचनाबमोजिमका तीनवटै तहका सरकारको संलग्नतामा यसको सञ्चालन, व्यवस्थापन र नियमन गर्ने गरी कानुनी बन्दोवस्त गर्नुपर्ने आयोगको सुझाव रहेको छ।

१६. पानी तथा अन्य प्राकृतिक स्रोतबाट प्राप्त हुने रोयल्टीका सम्बन्धमा कानुनको अभाव, सोसम्बन्धी स्पष्ट व्याख्या, मापदण्ड एवम् तथ्याङ्कको अभावमा मापन गर्न नसकिएको हुँदा आगामी दिनमा यस सम्बन्धमा स्पष्ट मापदण्ड एवम् कानुनी व्यवस्था हुनु पर्ने आयोगको सुझाव रहेको छ।

१७. देशमा उपलब्ध प्राकृतिक स्रोतमाथिको सार्वभौम अधिकार राज्यमा निहित हुने हुँदा त्यस्ता स्रोतहरूबाट प्राप्त प्रतिफलको हिस्सा सार्वजनिक हितको लागि उपयोग गर्नुपर्ने हुन्छ। यसै सन्दर्भमा प्राकृतिक स्रोत र साधनमा स्थानीय समुदायको जिवनयापन आश्रित हुने, स्रोतको संरक्षण र सम्वर्द्धनमा स्थानीय समुदायको योगदान हुने र स्रोतको परिचालन गर्दा स्थानीय समुदाय प्रभावित हुनसक्ने हुँदा त्यस्ता स्रोतको परिचालनबाट प्राप्त रोयल्टीको हिस्साबाट उनीहरूको संरक्षण, सम्वर्द्धन लगायतका प्राथमिकताका क्षेत्रका समेत उपयोग गर्न उपयुक्त हुने देखिन्छ।

१८. विकासका कृयाकलापबाट मानव स्वास्थ्य, प्राकृतिक स्रोत र समग्र वातावरणमा पार्ने नकारात्मक प्रभावको न्यूनीकरण गर्न, दिगो विकास र वातावरण संरक्षण सम्बन्धी विश्वव्यापी अवधारणाको अनुशरण गर्न गराउन, प्राकृतिक स्रोतको संरक्षणमा आम सर्वसाधारण जनताको पहुँच र अपनत्व स्थापित गर्न गराउन, वातावरण संरक्षण र आर्थिक विकासवीच सन्तुलन कायम गर्न गराउन, प्राकृतिक स्रोतको संरक्षण, उपयोग र व्यवस्थापनमा सम्बद्ध जनता, समुदाय तथा क्षेत्र विशेषलाई प्राकृतिक स्रोतको प्रतिफलबाट प्राप्त लाभमा समन्यायिक संलग्नता गर्न गराउन समेत रोयल्टी रकमको उपयोग गर्न गराउन उपयुक्त देखिन्छ।

१९. आयोगबाट रोयल्टी बाँडफाँडसम्बन्धी सिफारिस गर्दा कानुनमा भएको व्यवस्थाबमोजिम परिचालित प्राकृतिक स्रोतको निकटतम् प्रभावको अनुपातका आधारमा सम्बन्धित प्रदेश र प्रभावित सम्बन्धित स्थानीय तहलाई रोयल्टीको हिस्सा प्राप्त हुने गरी सिफारिस गरिएको भएतापनि यस प्रकारको रोयल्टीको हिस्सा नै प्राप्त गर्न नसकेका प्रदेश तथा स्थानीय तहलाई नेपाल सरकार तथा प्रदेशले प्राप्त गर्ने रोयल्टीको हिस्साबाट समन्यायिकताका आधारमा सम्बोधन गर्न उपयुक्त हुन्छ भन्ने आयोगको सुझाव रहेको छ।

<u>द्रष्टव्यः</u>

१. चालु आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा प्राकृतिक स्रोतको रोयल्टीबाट सङ्घीय विभाज्य कोषमा जम्मा भएको कुल रोयल्टी रकम मध्ये आगामी आर्थिक वर्ष २०७७/७८ का लागि कानुनबमोजिम ५० प्रतिशत रकमको हिस्सा स्वतः नेपाल सरकारलाई जाने हुँदा बाँकी २५ प्रतिशत सम्बन्धित प्रदेशले प्राप्त गर्ने रोयल्टीको हिस्सा बाँडफाँड तालिका ३.७ र २५ प्रतिशत सम्बन्धित स्थानीय तहले प्राप्त गर्ने गरी रोयल्टीको हिस्सा बाँडफाँड तालिका ३.८ मा समावेश गरिएको छ।

२. सम्बन्धित प्रदेश तथा सम्बन्धित स्थानीय तहहरूलाई आयोगबाट सिफारिस गरिएको रोयल्टीको हिस्साका आधारमा रोयल्टी रकम वितरण गर्ने समयमा सङ्कलित रकमले रोयल्टीको हिस्सालाई गुणन (हिस्सा " सङ्कलित रोयल्टी रकम = बाँडफाँड गरिने रोयल्टी रकम) गरी वास्तविक रोयल्टी रकम सम्बन्धित प्रदेश तथा स्थानीय तहलाई बाँडफाँड एवम वितरण गर्नु पर्नेछ।

३. गत आर्थिक वर्षको सिफारिसमा "वनबाट सङ्कलन भएको रोयल्टी बापत कुनै स्थानीय तहले रु. ५ हजार

भन्दा कम मात्र पाउने अवस्थामा सो स्थानीय तह रहेको जिल्लाका सम्पूर्ण स्थानीय तहहरूको वनबाट सङ्कलन भएको रोयल्टी हाललाई बाँडफाँड नगरी स्थानीय विभाज्य कोषमा सुरक्षित राख्ने व्यवस्था राखी आगामी आर्थिक वर्षहरूमा बाँडफाँड गर्न उचित हुने" भनी उल्लेख भएकोमा गत वर्ष बाँडफाँड नगरिएको उक्त सङ्कलित रकम यस वर्ष सिफारिस गरिएको वन रोयल्टीको हिस्सामा जोड (थप) गरी हुन आउने कुल वन रोयल्टी रकम गत वर्ष वितरण नगरिएका सम्बन्धित स्थानीय तहहरूमा आ.व. २०७७/०७८ मा वितरण गर्नुपर्ने गरी सिफारिस गरिएको छ।

तालिका - ३.७ आर्थिक वर्ष २०७७/७८ मा प्राकृतिक स्रोतको परिचालनबाट प्राप्त रोयल्टीको हिस्सा बाँडफाँड सम्वन्धी सिफारिस (प्रदेशगत रूपमा)

क. पर्वतारोहणबाट प्राप्त रोयल्टीको हिस्साः

क्र.सं.	हिमचुलीको नाम	प्रदेश	रोयल्टीको हिस्सा बाँडफाँड
१	Ama Dablam (6814 m.)	प्रदेश नं. १	०.९००९९०१
१	Ama Dablam (6814 m.)	बाग्मती प्रदेश	०.०९९००९९
२	Annapurna 4 (7525 m.)	गण्डकी प्रदेश	१
३	Api (7132m)	सुदूरपश्चिम प्रदेश	१
४	Ardang (6034m)	कर्णाली प्रदेश	०.८०३४०४२
४	Ardang (6034m)	सूदूरपश्चिम प्रदेश	०.१९६५९५८
५	Ariniko Chuli (6039m.)	गण्डकी प्रदेश	०.५४३१६१८
५	Ariniko Chuli (6039m.)	कर्णाली प्रदेश	०.४५६८३८२
६	Baden Powell Scout Peak (Urkema Peak) # (5890 m.)	बाग्मती प्रदेश	१
७	Bhrikuti (6476 m.)	गण्डकी प्रदेश	०.८९६१३२८
७	Bhrikuti (6476 m.)	कर्णाली प्रदेश	०.१०३८६७२
८	Chamlang(7319m.)	प्रदेश नं. १	१
९	Chulu East (6584m.)	गण्डकी प्रदेश	१
१०	Chulu West (6419m.)	गण्डकी प्रदेश	१
११	Danfe Shail (6103m.)	कर्णाली प्रदेश	१
१२	Dhaulagiri I (8167 m.)	गण्डकी प्रदेश	०.९३९९९८०
१२	Dhaulagiri I (8167 m.)	कर्णाली प्रदेश	०.०६०००२०
१३	Everest (8848m.)	प्रदेश नं. १	०.९००९९०१
१३	Everest (8848m.)	बाग्मती प्रदेश	०.०९९००९९
१४	Gangapurna (7455m)	गण्डकी प्रदेश	१
१५	Ganja-la Chuli (Naya Kanga) (5863m.)	बाग्मती प्रदेश	१
१६	Gaugiri (6110 m.)	गण्डकी प्रदेश	०.८९६१३२८
१६	Gaugiri (6110 m.)	कर्णाली प्रदेश	०.१०३८६७२
१७	Himlung (7126m.)	गण्डकी प्रदेश	१
१८	Hiunchuli (6434m.)	गण्डकी प्रदेश	१
१९	Imja Tse(Island Peak) (6165m.)	प्रदेश नं. १	०.९००९९०१
१९	Imja Tse(Island Peak) (6165m.)	बाग्मती प्रदेश	०.०९९००९९
२०	Jarkya Peak	गण्डकी प्रदेश	१
२१	Kumbhakarna (7710m)	प्रदेश नं. १	१
२२	Kwangde (6086m.)	प्रदेश नं. १	०.९००९९०१

क.सं.	हिमचुलीको नाम	प्रदेश	रोयल्टीको हिस्सा बाँडफाँड
२२	Kwangde (6086m.)	बाग्मती प्रदेश	०.०९९००९९
२३	Lhoste (8516m.)	प्रदेश नं. १	०.९००९९०१
२३	Lhoste (8516m.)	बाग्मती प्रदेश	०.०९९००९९
२४	Lobuje (6119m.) (east)	प्रदेश नं. १	०.९००९९०१
२४	Lobuje (6119m.) (east)	बाग्मती प्रदेश	०.०९९००९९
२५	Makalu (8463m.)	प्रदेश नं. १	१
२६	Manaslu (8163 m.)	गण्डकी प्रदेश	१
२७	Mera Peak (6470m.)	प्रदेश नं. १	१
२८	Mt. Amotsang (6393m.)	गण्डकी प्रदेश	१
२९	Mt. Amphu 1 (6740m.)	प्रदेश नं. १	०.९३७३२६०
२९	Mt. Amphu 1 (6740m.)	बाग्मती प्रदेश	०.०६२६७४०
३०	Mt. Annapurna III (7555m.)	गण्डकी प्रदेश	१
३१	Mt. Baruntse (7152m.)	प्रदेश नं. १	१
३२	Mt. Chandi Himal (6142m.)	कर्णाली प्रदेश	०.९४२५६९२
३२	Mt. Chandi Himal (6142m.)	सुदूरपश्चिम प्रदेश	०.०५७४३०८
३३	Mt. Chukyima Go (6258m.)	प्रदेश नं. १	०.१११५५४२
३३	Mt. Chukyima Go (6258m.)	बाग्मती प्रदेश	०.८८८४४५८
३४	Mt. Gandharva Chuli (6248m.)	गण्डकी प्रदेश	१
३५	Mt. Hongde (6556m.)	गण्डकी प्रदेश	०.५४४८७९१
३५	Mt. Hongde (6556m.)	कर्णाली प्रदेश	०.४५५१२०९
३६	Mt. Hongu (Sura Peak) (6764m.)	प्रदेश नं. १	१
३७	Mt. Hunku Chuli (6833m.)	प्रदेश नं. १	१
३८	Mt. Khang Karpo (6646m.)	प्रदेश नं. १	०.५०१५८३१
३८	Mt. Khang Karpo (6646m.)	बाग्मती प्रदेश	०.४९८४१६९
३९	Mt. Khangchung (UIAA Peak) 6063m.	प्रदेश नं. १	०.९००९९०१
३९	Mt. Khangchung (UIAA Peak) 6063m.	बाग्मती प्रदेश	०.०९९००९९
४०	Mt. Khangtega (6783m.)	प्रदेश नं. १	०.९००९९०१
४०	Mt. Khangtega (6783m.)	बाग्मती प्रदेश	०.०९९००९९
४१	Mt. Langju Peak (6426m.)	गण्डकी प्रदेश	१
४२	Mt. Langtang Ri (7205m.)	बाग्मती प्रदेश	१
४३	Mt. Linku Chuli II (6659m.)	प्रदेश नं. १	०.१११५५४२
४३	Mt. Linku Chuli II (6659m.)	बाग्मती प्रदेश	०.८८८४४५८
४४	Mt. Lugula (6899m.)	गण्डकी प्रदेश	१
४५	Mt. Nemjung (7139m.)	गण्डकी प्रदेश	१
४६	Mt. Panpoche II (6504m.)	गण्डकी प्रदेश	१
४७	Mt. Panpoche-I (Pang Phunch 6620m.)	गण्डकी प्रदेश	१
४८	Mt. Pokhar khang (6348m.)	गण्डकी प्रदेश	१
४९	Mt. Sherson (Peak 3, 6422m.)	प्रदेश नं. १	१
५०	Mt. Tengi Ragi Tau (6938m.)	प्रदेश नं. १	०.५१३७९५१
५०	Mt. Tengi Ragi Tau (6938m.)	बाग्मती प्रदेश	०.४८६२०४९
५१	Mt. Tengkangpoche (6482m.)	प्रदेश नं. १	०.९००९९०१
५१	Mt. Tengkangpoche (6482m.)	बाग्मती प्रदेश	०.०९९००९९

क.सं.	हिमचुलीको नाम	प्रदेश	रोयल्टीको हिस्सा बाँडफाँड
५२	Mt. Tengkoma (6215m.)	प्रदेश नं. १	१
५३	Mt. Thakar Go East (6152m.)	प्रदेश नं. १	०.०९५१०३८
५३	Mt. Thakar Go East (6152m.)	बाग्मती प्रदेश	०.९०४८९६२
५४	Mt.ABI (6043m.)	प्रदेश नं. १	०.९००९९०१
५४	Mt.ABI (6043m.)	बाग्मती प्रदेश	०.०९९००९९
५५	Mt.Bokta (6114m.)	प्रदेश नं. १	१
५६	Mt.Cholatse (6440m.)	प्रदेश नं. १	०.९००९९०१
५६	Mt.Cholatse (6440m.)	बाग्मती प्रदेश	०.०९९००९९
५७	Mt.Kyazo Ri (6186m.)	प्रदेश नं. १	०.९००९९०१
५७	Mt.Kyazo Ri (6186m.)	बाग्मती प्रदेश	०.०९९००९९
५८	Mt.Langsisa Ri (6412m.)	बाग्मती प्रदेश	१
५९	Mt.Larkya Peak (6416m.)	गण्डकी प्रदेश	१
६०	Mt.Lobuje West (6135m.)	प्रदेश नं. १	०.९००९९०१
६०	Mt.Lobuje West (6135m.)	बाग्मती प्रदेश	०.०९९००९९
६१	Mt.Nirekha (6159m.)	प्रदेश नं. १	०.९००९९०१
६१	Mt.Nirekha (6159m.)	बाग्मती प्रदेश	०.०९९००९९
६२	Mt.Ombigaichen (6340m.)	प्रदेश नं. १	०.९२६०२६५
६२	Mt.Ombigaichen (6340m.)	बाग्मती प्रदेश	०.०७३९७३५
६३	Mt.Phari Lapcha (6017m.)	प्रदेश नं. १	०.९००९९०१
६३	Mt.Phari Lapcha (6017m.)	बाग्मती प्रदेश	०.०९९००९९
६४	Mt.Yubra Himal (6048m.)	बाग्मती प्रदेश	१
६५	Mukot Himal (6087 m.)	गण्डकी प्रदेश	०.५९०८७८५
६५	Mukot Himal (6087 m.)	कर्णाली प्रदेश	०.४०९१२१५
६६	Mustang Himal I (6195 m.)	गण्डकी प्रदेश	१
६७	Norbu Kang (6005m)	कर्णाली प्रदेश	१
६८	Nuptse (7855 m.)	प्रदेश नं. १	०.९००९९०१
६८	Nuptse (7855 m.)	बाग्मती प्रदेश	०.०९९००९९
६९	Pabuk Khang (Kangata)	प्रदेश नं. १	१
७०	Paldor Peak (5903m.)	बाग्मती प्रदेश	०.८९८५०६७
७०	Paldor Peak (5903m.)	गण्डकी प्रदेश	०.१०१४९३३
७१	Pharchamo (6279m.)	प्रदेश नं. १	०.५१३७९५१
७१	Pharchamo (6279m.)	बाग्मती प्रदेश	०.४८६२०४९
७२	Pisang Peak (6091m.)	गण्डकी प्रदेश	१
७३	Putha Hiunchuli (7246 m.)	गण्डकी प्रदेश	०.३६६२७८८
७३	Putha Hiunchuli (7246 m.)	प्रदेश नं. ५	०.३२११६३१
७३	Putha Hiunchuli (7246 m.)	कर्णाली प्रदेश	०.३१२५५८१
७४	Ramdung (5900m.)	प्रदेश नं. १	०.१२१००७९
७४	Ramdung (5900m.)	बाग्मती प्रदेश	०.८७८९९२१
७५	Rokapi (Kap Chuli 5467)	कर्णाली प्रदेश	०.०५७२३२८
७५	Rokapi (Kap Chuli 5467)	सुदूरपश्चिम प्रदेश	०.९४२७६७२
७६	Saribung (6346m.)	गण्डकी प्रदेश	०.९४०८५६६
७६	Saribung (6346m.)	कर्णाली प्रदेश	०.०५९१४३४

क.सं.	हिमचुलीको नाम	प्रदेश	रोयल्टीको हिस्सा बाँडफाँड
७७	shey shikhar (6139m.)	कर्णाली प्रदेश	१
७८	Shigu Chuli(fluted peak) (6501m.)	गण्डकी प्रदेश	१
७९	Thapa Peak (6012m)	गण्डकी प्रदेश	१
८०	Thorong Peak (5751 m.)	गण्डकी प्रदेश	०.९६२५४८४
८०	Thorong Peak (5751 m.)	कर्णाली प्रदेश	०.०३७४५१६
८१	Tilicho Peak (7134m.)	गण्डकी प्रदेश	१
८२	Tobsar Peak (6100 m.)	गण्डकी प्रदेश	१

ख. विद्युतबाट प्राप्त रोयल्टीको हिस्साः

क.सं.	आयोजनाको नाम	क्षमता (मे.वा.)	प्रदेश	रोयल्टीको हिस्सा बाँडफाँड
१	Andhi Khola	९.४	प्रदेश नं. ५	०.१९३५४८
१	Andhi Khola	९.४	गण्डकी प्रदेश	०.८०६४५२
२	Ankhu Khola - 1	७	बाग्मती प्रदेश	१
३	Bagmati	२२	बाग्मती प्रदेश	१
४	Baramchi Khola HPP	४.२	बाग्मती प्रदेश	१
५	Bhairab Kund Khola	३	बाग्मती प्रदेश	१
६	Bijayapur-1	४.५	गण्डकी प्रदेश	१
७	Chake Khola	२.८३	बाग्मती प्रदेश	१
८	Chaku Khola	३	बाग्मती प्रदेश	१
९	Chameliya Khola	३०	सुदूरपश्चिम प्रदेश	१
१०	Charnawati Khola Hydroelectric Project	३.५२	बाग्मती प्रदेश	१
११	Chatara	३.२	प्रदेश नं. १	१
१२	Chhandi Khola	२	गण्डकी प्रदेश	१
१३	Chilime	२२	बाग्मती प्रदेश	१
१४	Daram Khola-A	२.५	गण्डकी प्रदेश	१
१५	Daraundi A	६	गण्डकी प्रदेश	१
१६	Devighat	१४.१	बाग्मती प्रदेश	१
१७	Dwari Khola SHP	३.७५	कर्णाली प्रदेश	१
१८	Fewa	१.००८	गण्डकी प्रदेश	१
१९	Gandak	१५	गण्डकी प्रदेश	०.२१३५७९
१९	Gandak	१५	प्रदेश नं. ५	०.७८६४२१
२०	Hewa Khola A	१४.९	प्रदेश नं. १	१
२१	Hewa khola	४.४५५	प्रदेश नं. १	१
२२	Indrawati -III	७.५	बाग्मती प्रदेश	१
२३	Iwa Khola	९.९	प्रदेश नं. १	१
२४	Jhimruk Khola	१२.५	प्रदेश नं. ५	१
२५	Jhyari Khola	२	बाग्मती प्रदेश	१
२६	Jiri Khola SHP	२.४	बाग्मती प्रदेश	१
२७	Jogmai Khola	७.६	प्रदेश नं. १	१
२८	Kabeli B-1	२५	प्रदेश नं. १	१

क्र.सं.	आयोजनाको नाम	क्षमता (मे.वा.)	प्रदेश	रोयल्टीको हिस्सा बाँडफाँड
२९	Kali Gandaki A	१४४	प्रदेश नं. ५	०.५०४९८६५
२९	Kali Gandaki A	१४४	गण्डकी प्रदेश	०.४९५०१३५
३०	Kapaligad	३.३३	सूदूरपश्चिम प्रदेश	१
३१	Khani Khola	२	बाग्मती प्रदेश	१
३२	Khimti -I	६०	बाग्मती प्रदेश	१
३३	Khudi Khola	४	गण्डकी प्रदेश	१
३४	Kulekhani-I	६०	बाग्मती प्रदेश	१
३५	Kulekhani-II	३२	बाग्मती प्रदेश	१
३६	Lower Chaku Khola	१.८	बाग्मती प्रदेश	१
३७	Lower Modi -1	१०	गण्डकी प्रदेश	१
३८	Madhya Marsyangdi	७०	गण्डकी प्रदेश	१
३९	Madkyu Khola	१३	गण्डकी प्रदेश	१
४०	Mai	२२	प्रदेश नं. १	१
४१	Mai Cascade	७	प्रदेश नं. १	१
४२	Mai Cascade HPP	८	प्रदेश नं. १	१
४३	Mai Khola	४.५	प्रदेश नं. १	१
४४	Mailung Khola	५	बाग्मती प्रदेश	१
४५	Mardi Khola	४.८	गण्डकी प्रदेश	१
४६	Marsyangdi	६९	गण्डकी प्रदेश	१
४७	Middle Chaku Khola	१.८	बाग्मती प्रदेश	१
४८	Midim Khola	३	गण्डकी प्रदेश	१
४९	Modi Khola	१४.८	गण्डकी प्रदेश	१
५०	Molun Khola SHP	७	प्रदेश नं. १	१
५१	Nau Gad Khola	८.५	सूदूरपश्चिम प्रदेश	१
५२	Panauti	२.४	बाग्मती प्रदेश	१
५३	Phawa khola Hydropower Project	५	प्रदेश नं. १	१
५४	Pikhuwa Khola	५	प्रदेश नं. १	१
५५	Piluwa Khola	३	प्रदेश नं. १	१
५६	Puwa	६.२	प्रदेश नं. १	१
५७	Puwa Khola-1	४	प्रदेश नं. १	१
५८	Radhi Small	४.४	गण्डकी प्रदेश	१
५९	Ridi Khola	२.४	प्रदेश नं. ५	०.९१८३६७३
५९	Ridi Khola	२.४	गण्डकी प्रदेश	०.०८१६३२७
६०	Rudi A	८.८	गण्डकी प्रदेश	१
६१	Sabha Khola	३.३	प्रदेश नं. १	१
६२	Sardi Khola	४	गण्डकी प्रदेश	१
६३	Seti	१.५	गण्डकी प्रदेश	१
६४	Sipring Khola	१०	बाग्मती प्रदेश	१
६५	Siuri Khola	५	गण्डकी प्रदेश	१
६६	Sun Koshi	१०.०५	बाग्मती प्रदेश	१
६७	Sunkoshi Small	२.६	बाग्मती प्रदेश	१
६८	Super Mai Hydropower Project	७.८	प्रदेश नं. १	१

क्र.सं.	आयोजनाको नाम	क्षमता (मे.वा.)	प्रदेश	रोयल्टीको हिस्सा बाँडफाँड
६९	Tadi Khola (thaprek)	५	बाग्मती प्रदेश	१
७०	Tatopani	२	गण्डकी प्रदेश	१
७१	Thapa Khola	११.२	गण्डकी प्रदेश	१
७२	Theule Khola HPP	१.५	गण्डकी प्रदेश	१
७३	Thoppal Khola	१.६५	बाग्मती प्रदेश	१
७४	Tinau	१.०२४	प्रदेश नं. ५	१
७५	Trishuli	२४	बाग्मती प्रदेश	१
७६	Tungun - Thosne Khola	४.३६	बाग्मती प्रदेश	१
७७	Upper Bhotekoshi	४५	बाग्मती प्रदेश	१
७८	Upper Hugdi	५	प्रदेश नं. ५	१
७९	Upper Madi	२५	गण्डकी प्रदेश	१
८०	Upper Mai -C	६.१	प्रदेश नं. १	१
८१	Upper Mai Hydropower Project (Panchakanya Mai Hydropwer limited)	१२	प्रदेश नं. १	१
८२	Upper Mardi	७	गण्डकी प्रदेश	१
८३	Upper Marsyangdi A	५०	गण्डकी प्रदेश	१
८४	Upper Naugad Gad	८	सूदूरपश्चिम प्रदेश	१
८५	Upper Puwa-1	३	प्रदेश नं. १	१
८६	lower Hewa	२१.६	प्रदेश नं. १	१

ग. वनबाट प्राप्त रोयल्टीको हिस्साः

राष्ट्रिय वनबाट प्राप्त रोयल्टीको हिस्साः

क्र.सं.	प्रदेश	रोयल्टीको हिस्सा बाँडफाँड
१	प्रदेश नं. १	१
२	प्रदेश नं. २	१
३	बाग्मती प्रदेश	१
४	गण्डकी प्रदेश	१
५	प्रदेश नं. ५	१
६	कर्णाली प्रदेश	१
७	सूदूरपश्चिम प्रदेश	१

संरक्षित क्षेत्रबाट प्राप्त रोयल्टीको हिस्साः

क्र.सं.	संरक्षित क्षेत्रको नाम	प्रदेश	रोयल्टीको हिस्सा बाँडफाँड
१	API NAMPA CA	सूदूरपश्चिम प्रदेश	१
२	BANKE NP	प्रदेश नं. ५	०.८२६३०५५
२	BANKE NP	कर्णाली प्रदेश	०.१७३६९४५
३	BARDIA NP	प्रदेश नं. ५	०.७५४१३८६
३	BARDIA NP	कर्णाली प्रदेश	०.२४५८६१४
४	CHITWAN NP	प्रदेश नं. २	०.०७६५३०८
४	CHITWAN NP	बाग्मती प्रदेश	०.४९३८०८७
४	CHITWAN NP	गण्डकी प्रदेश	०.३२६०८९५
४	CHITWAN NP	प्रदेश नं. ५	०.१०३५७१०

क्र.सं.	संरक्षित क्षेत्रको नाम	प्रदेश	रोयल्टीको हिस्सा बाँडफाँड
५	DHORPATAN HR	गण्डकी प्रदेश	०.३९२०५९८
५	DHORPATAN HR	प्रदेश नं. ५	०.२८९२२७७
५	DHORPATAN HR	कर्णाली प्रदेश	०.३१८७१२५
६	KANCHENJUNGA CA	प्रदेश नं. १	१
७	KHAPTAD NP	सूदूरपश्चिम प्रदेश	१
८	KOSHI TAPPU WR	प्रदेश नं. १	०.५३५५३३९
८	KOSHI TAPPU WR	प्रदेश नं. २	०.४६४४६६१
९	KRISHNASAAR CA	प्रदेश नं. ५	१
१०	LAMTANG NP	बाग्मती प्रदेश	१
११	MAKALU BARUN NP	प्रदेश नं. १	१
१२	PARSA NP	प्रदेश नं. २	०.४९२५६६२
१२	PARSA NP	बाग्मती प्रदेश	०.५०७४३३८
१३	RARA NP	कर्णाली प्रदेश	१
१४	SAGARMATHA NP	प्रदेश नं. १	१
१५	SHEYPHOKSUNO NP	कर्णाली प्रदेश	१
१६	SHIVAPURI NAGARJUN NP	बाग्मती प्रदेश	१
१७	SHUKLAPHANTA NP	सूदूरपश्चिम प्रदेश	१

घ. खानी तथा खनिजबाट प्राप्त रोयल्टीको हिस्साः

क्र.सं.	उत्खनन् अनुमती पत्र	खनिज पदार्थ	प्रदेश	रोयल्टीको हिस्सा बाँडफाँड
१	१/०६२/६३	चुनढुङ्गा	प्रदेश नं. १	१
२	२६/०६९/७०	चुनढुङ्गा	प्रदेश नं. १	१
३	३०/०६८/६९	चुनढुङ्गा	प्रदेश नं. १	१
४	३०३/४७९/०४५/४६	चुनढुङ्गा	प्रदेश नं. १	१
५	३८/०५५/५६	चुनढुङ्गा	प्रदेश नं. १	१
६	१८२/०६९/७०	क्वार्ज	प्रदेश नं. १	१
७	३९/०५९/६०	रातोमाटो	प्रदेश नं. १	१
८	१/०७२/७३	डोलोमाइट	बाग्मती प्रदेश	१
९	०८/०६६/६७	चुनढुङ्गा	बाग्मती प्रदेश	१
१०	०९/०६६/६७	चुनढुङ्गा	बाग्मती प्रदेश	१
११	१३८/०६७/६८	चुनढुङ्गा	बाग्मती प्रदेश	१
१२	१४८७/३९३/०३२	चुनढुङ्गा	गण्डकी प्रदेश	०.३५४१६६४
१२	१४८७/३९३/०३२	चुनढुङ्गा	बाग्मती प्रदेश	०.६४५८३३६
१३	१५०/३२६/०४२/४३	चुनढुङ्गा	बाग्मती प्रदेश	१
१४	१५९९/५४९/०३६/३७	चुनढुङ्गा	बाग्मती प्रदेश	१
१५	१६१/०६८/६९	चुनढुङ्गा	बाग्मती प्रदेश	१
१६	१७४/०६५/६६	चुनढुङ्गा	बाग्मती प्रदेश	१
१७	२१८/३९४/०४२/४३	चुनढुङ्गा	बाग्मती प्रदेश	१
१८	२२/०७४/७५	चुनढुङ्गा	बाग्मती प्रदेश	१
१९	२२१/३९७/४५/४६	चुनढुङ्गा	बाग्मती प्रदेश	१
२०	२३/०७१/७२	चुनढुङ्गा	बाग्मती प्रदेश	१
२१	३०/०७५/७६	चुनढुङ्गा	बाग्मती प्रदेश	१
२२	३३/०७२/७३	चुनढुङ्गा	बाग्मती प्रदेश	१

क्र.सं.	उत्खनन् अनुमती पत्र	खनिज पदार्थ	प्रदेश	रोयल्टीको हिस्सा बाँडफाँड
२३	४७/०६३/६४	चुनढुङ्गा	बाग्मती प्रदेश	१
२४	७८/०६४/६५	चुनढुङ्गा	बाग्मती प्रदेश	१
२५	७८/०६६/६७	चुनढुङ्गा	बाग्मती प्रदेश	१
२६	७९/०६६/६७	चुनढुङ्गा	बाग्मती प्रदेश	१
२७	४९/०६७/६८	मार्वल	बाग्मती प्रदेश	१
२८	१०९/०७४/७५	क्वारजाइट	बाग्मती प्रदेश	१
२९	१५५/०७१/७२	क्वारजाइट	बाग्मती प्रदेश	१
३०	९०/०७४/७५	क्वारजाइट	बाग्मती प्रदेश	१
३१	१७५/०७१/७२	रातोमाटो	गण्डकी प्रदेश	१
३२	५५/०७४/७५	क्वारजाइट	गण्डकी प्रदेश	१
३३	२५/०६२/६३	पत्थर कोइला	प्रदेश नं. ५	१
३४	७२/०७२/७३	पत्थर कोइला	प्रदेश नं. ५	१
३५	९९/०६९/७०	पत्थर कोइला	प्रदेश नं. ५	१
३६	०४/०७३/७४	चुनढुङ्गा	प्रदेश नं. ५	१
३७	०६/०७३/७४	चुनढुङ्गा	प्रदेश नं. ५	१
३८	०७/०७३/७४	चुनढुङ्गा	प्रदेश नं. ५	१
३९	११/०६९/७०	चुनढुङ्गा	प्रदेश नं. ५	१
४०	११९/०६४/६५	चुनढुङ्गा	प्रदेश नं. ५	१
४१	१२५/०७४/७५	चुनढुङ्गा	प्रदेश नं. ५	१
४२	१८०/०६५/६६	चुनढुङ्गा	प्रदेश नं. ५	१
४३	२१३/०७१/७२	चुनढुङ्गा	प्रदेश नं. ५	१
४४	२९/०७२/७३	चुनढुङ्गा	प्रदेश नं. ५	१
४५	३३/०६१/६२	चुनढुङ्गा	प्रदेश नं. ५	०.४४५२९०१
४५	३३/०६१/६२	चुनढुङ्गा	कर्णाली प्रदेश	०.५५४७०९९
४६	३९/०५५/५६	चुनढुङ्गा	प्रदेश नं. ५	१
४७	४२/०७४/७५	चुनढुङ्गा	प्रदेश नं. ५	१
४८	४४/०६९/७०	चुनढुङ्गा	प्रदेश नं. ५	१
४९	४९/०७३/७४	चुनढुङ्गा	प्रदेश नं. ५	१
५०	६१/०६६/६७	चुनढुङ्गा	प्रदेश नं. ५	१
५१	७२/०६७/६८	चुनढुङ्गा	प्रदेश नं. ५	१
५२	८०/०६६/६७	चुनढुङ्गा	प्रदेश नं. ५	१
५३	८२/०६३/६४	चुनढुङ्गा	प्रदेश नं. ५	१
५४	५१/०७२/७३	क्याल्साइट	कर्णाली प्रदेश	१
५५	३५/०६२/६३	काइनाइट	सूदूरपश्चिम प्रदेश	१
५६	२९/०६८/६९	खरी	सूदूरपश्चिम प्रदेश	१
५७	९५/०६७/६८	खरी	सूदूरपश्चिम प्रदेश	१
५८	६९५/०६६/०६७/pp-१	क्वारजाइट	बाग्मती प्रदेश	१
५९	११२/०७५/७६	क्वारजाइट	बाग्मती प्रदेश	१
६०	१३१/७४/७५	चुनढुङ्गा	प्रदेश नं. १	१
६१	५२/०७५/७६	चुनढुङ्गा	बाग्मती प्रदेश	१
६२	१९/०७२/७३	पत्थर कोइला	प्रदेश नं. ५	१
६३	७०/०७३/७४	क्वारजाइट	बाग्मती प्रदेश	१
६४	४०/०७५/७६	चुनढुङ्गा	प्रदेश नं. ५	१

क्र.सं.	उत्खनन् अनुमती पत्र	खनिज पदार्थ	प्रदेश	रोयल्टीको हिस्सा बाँडफाँड
६५	३५/०६३/६४	चुनढुङ्गा	गण्डकी प्रदेश	१
६६	१३५/०७४/७५	चुनढुङ्गा	प्रदेश नं. ५	१
६७	११६/०७५/७६	चुनढुङ्गा	प्रदेश नं. ५	१
६८	४६/०७६/७७	क्वारजाइट	बाग्मती प्रदेश	१
६९	७१/०६६/६७	पत्थर कोइला	प्रदेश नं. ५	१
७०	१७०/०६५/६६	काइनाइट	कर्णाली प्रदेश	१
७१	४/०७६/७७	पत्थर कोइला	प्रदेश नं. ५	१
७२	९/०७६/७७	क्वारजाइट	बाग्मती प्रदेश	१
७३	१५३/०६६/६७	पत्थर कोइला	प्रदेश नं. ५	१

तालिका - ३.८ आर्थिक वर्ष २०७७/७८ मा प्राकृतिक स्रोतको परिचालनबाट प्राप्त रोयल्टीको हिस्सा बाँडफाँडसम्वन्धी सिफारिस (स्थानीय तहगत रूपमा)

क. पर्वतारोहणबाट प्राप्त रोयल्टीको हिस्साः

क्र.सं.	हिमचुलीको नाम	जिल्ला	स्थानीय तहको नाम	स्थानीय तहको कोड	रोयल्टीको हिस्सा बाँडफाँड
१	Ama Dablam (6814 m.)	संखुवासभा	मकालु गाउँपालिका	१०२०२	०.०७०१२२७
१	Ama Dablam (6814 m.)	सोलुखुम्बु	खुम्बु पासाङल्हामु गाउँपालिका	१०३०१	०.६८०८५१०
१	Ama Dablam (6814 m.)	सोलुखुम्बु	माहाकुलुङ गाउँपालिका	१०३०२	०.०४४१०४५
१	Ama Dablam (6814 m.)	सोलुखुम्बु	सोताङ गाउँपालिका	१०३०३	०.०१८४३७५
१	Ama Dablam (6814 m.)	सोलुखुम्बु	माप्य दुधकोशी गाउँपालिका	१०३०४	०.०२६९१०४
१	Ama Dablam (6814 m.)	सोलुखुम्बु	सोलुदुधकुण्ड नगरपालिका	१०३०७	०.०६०५६३९
१	Ama Dablam (6814 m.)	दोलखा	गौरीशंकर गाउँपालिका	३०१०१	०.०५३९३१७
१	Ama Dablam (6814 m.)	रामेछाप	उमाकुण्ड गाउँपालिका	३१००१	०.०४५०७८३
जम्मा					१
२	Annapurna 4 (7525 m.)	मनाङ	नार्पा भूमि गाउँपालिका	४०२०१	०.०१५८५१६
२	Annapurna 4 (7525 m.)	मनाङ	मनाङ दिछ्याङ गाउँपालिका	४०२०२	०.२६७३२६९
२	Annapurna 4 (7525 m.)	मनाङ	चामे गाउँपालिका	४०२०३	०.००१७५८६
२	Annapurna 4 (7525 m.)	मनाङ	नासों गाउँपालिका	४०२०४	०.०१३७३३४
२	Annapurna 4 (7525 m.)	मुस्ताङ	घरपझोङ गाउँपालिका	४०३०२	०.००६६५६१
२	Annapurna 4 (7525 m.)	मुस्ताङ	वारगुङ मुक्तिक्षेत्र गाउँपालिका	४०३०३	०.०१७१६०६
२	Annapurna 4 (7525 m.)	म्याग्दी	अन्नपूर्ण गाउँपालिका	४०४०१	०.०१२९५३८
२	Annapurna 4 (7525 m.)	कास्की	मादी गाउँपालिका	४०५०१	०.२३०८८७०
२	Annapurna 4 (7525 m.)	कास्की	माछापुच्छ्रे गाउँपालिका	४०५०२	०.३०४४१७७
२	Annapurna 4 (7525 m.)	कास्की	अन्नपूर्ण गाउँपालिका	४०५०३	०.०१२२५६८
२	Annapurna 4 (7525 m.)	कास्की	पोखरा महानगरपालिका	४०५०४	०.०८६०५३३
२	Annapurna 4 (7525 m.)	कास्की	रूपा गाउँपालिका	४०५०५	०.००४४९६२
२	Annapurna 4 (7525 m.)	लमजुङ	मस्र्याङ्गदी गाउँपालिका	४०६०२	०.०१४७४४०
२	Annapurna 4 (7525 m.)	लमजुङ	क्व्होलासोथार गाउँपालिका	४०६०३	०.००५१७८१
२	Annapurna 4 (7525 m.)	लमजुङ	मध्यनेपाल नगरपालिका	४०६०४	०.००६५२५९
जम्मा					१
३	Api (7132m)	बझाङ	साइपाल गाउँपालिका	७०२०१	०.११०४३७९

क्र.सं.	हिमचुलीको नाम	जिल्ला	स्थानीय तहको नाम	स्थानीय तहको कोड	रोयल्टीको हिस्सा बाँडफाँड
३	Api (7132m)	दार्चुला	ब्याँस गाउँपालिका	७०३०१	०.६८०८५१०
३	Api (7132m)	दार्चुला	दुहुँ गाउँपालिका	७०३०२	०.०५२८८५५
३	Api (7132m)	दार्चुला	नौगाड गाउँपालिका	७०३०४	०.०८३३८९४
३	Api (7132m)	दार्चुला	अपिहिमाल गाउँपालिका	७०३०५	०.०७२४३६२
जम्मा					१
४	Ardang (6034m)	हुम्ला	सिमकोट गाउँपालिका	६०३०३	०.१२२५५३२
४	Ardang (6034m)	हुम्ला	नाम्खा गाउँपालिका	६०३०४	०.६८०८५१०
४	Ardang (6034m)	बाजुरा	हिमाली गाउँपालिका	७०१०१	०.१०५७४५८
४	Ardang (6034m)	बझाङ	साइपाल गाउँपालिका	७०२०१	०.०९०८५००
जम्मा					१
५	Ariniko Chuli (6039m.)	मनाङ	नार्पा भूमि गाउँपालिका	४०२०१	०.०२२३६८१
५	Ariniko Chuli (6039m.)	मुस्ताङ	लो घेकर दामोदरकुण्ड गाउँपालिका	४०३०१	०.३७४१७३३
५	Ariniko Chuli (6039m.)	मुस्ताङ	वारगुङ मुक्तिक्षेत्र गाउँपालिका	४०३०३	०.०३३४०५१
५	Ariniko Chuli (6039m.)	मुस्ताङ	लोमन्थाङ गाउँपालिका	४०३०४	०.०२७९४८०
५	Ariniko Chuli (6039m.)	म्याग्दी	धवलागिरी गाउँपालिका	४०४०३	०.०८५२६७३
५	Ariniko Chuli (6039m.)	डोल्पा	डोल्पो बुद्ध गाउँपालिका	६०१०१	०.०३७७५३७
५	Ariniko Chuli (6039m.)	डोल्पा	काइके गाउँपालिका	६०१०७	०.०२७६३२८
५	Ariniko Chuli (6039m.)	डोल्पा	छार्का ताङसोङ गाउँपालिका	६०१०८	०.३९१४५१७
जम्मा					१
६	Baden Powell Scout Peak (Urkema Peak) # (5890 m.)	सिन्धुपाल्चोक	जुगल गाउँपालिका	३०२०२	०.०५३५६८६
६	Baden Powell Scout Peak (Urkema Peak) # (5890 m.)	सिन्धुपाल्चोक	पाँचपोखरी थाङपाल गाउँपालिका	३०२०३	०.०४४८६०६
६	Baden Powell Scout Peak (Urkema Peak) # (5890 m.)	सिन्धुपाल्चोक	हेलम्बु गाउँपालिका	३०२०४	०.३७२९३५५
६	Baden Powell Scout Peak (Urkema Peak) # (5890 m.)	सिन्धुपाल्चोक	मेलम्ची नगरपालिका	३०२०५	०.०४७४५४३
६	Baden Powell Scout Peak (Urkema Peak) # (5890 m.)	रसुवा	गोसाइकुण्ड गाउँपालिका	३०३०१	०.३९२६८९५
६	Baden Powell Scout Peak (Urkema Peak) # (5890 m.)	रसुवा	आमाछोदिङमो गाउँपालिका	३०३०२	०.०२०१६५४
६	Baden Powell Scout Peak (Urkema Peak) # (5890 m.)	रसुवा	उत्तरगया गाउँपालिका	३०३०३	०.०१४३०८३
६	Baden Powell Scout Peak (Urkema Peak) # (5890 m.)	रसुवा	कालिका गाउँपालिका	३०३०४	०.०१०४८२५
६	Baden Powell Scout Peak (Urkema Peak) # (5890 m.)	रसुवा	नौकुण्ड गाउँपालिका	३०३०५	०.०१७०७३६
६	Baden Powell Scout Peak (Urkema Peak) # (5890 m.)	नुवाकोट	दुप्चेश्वर गाउँपालिका	३०५०१	०.०२६४६१७
जम्मा					१
७	Bhrikuti (6476 m.)	मनाङ	नार्पा भूमि गाउँपालिका	४०२०१	०.०४२८१३२
७	Bhrikuti (6476 m.)	मुस्ताङ	लो घेकर दामोदरकुण्ड गाउँपालिका	४०३०१	०.६८०८५१०
७	Bhrikuti (6476 m.)	मुस्ताङ	वारगुङ मुक्तिक्षेत्र गाउँपालिका	४०३०३	०.०९३१६०७
७	Bhrikuti (6476 m.)	मुस्ताङ	लोमन्थाङ गाउँपालिका	४०३०४	०.०७९३०७९
७	Bhrikuti (6476 m.)	डोल्पा	छार्का ताङसोङ गाउँपालिका	६०१०८	०.१०३८६७२
जम्मा					१
८	Chamlang(7319m.)	ताप्लेजुङ	मिक्वाखोला गाउँपालिका	१०१०२	०.०२४३६५७

क्र.सं.	हिमचुलीको नाम	जिल्ला	स्थानीय तहको नाम	स्थानीय तहको कोड	रोयल्टीको हिस्सा बाँडफाँड
८	Chamlang(7319m.)	ताप्लेजुङ	मेरिङ्गदेन गाउँपालिका	१०१०३	०.०२२३३९४
८	Chamlang(7319m.)	संखुवासभा	भोटखोला गाउँपालिका	१०२०१	०.०२९९८८२
८	Chamlang(7319m.)	संखुवासभा	मकालु गाउँपालिका	१०२०२	०.३५४७४२४
८	Chamlang(7319m.)	संखुवासभा	सिलीचोङ गाउँपालिका	१०२०३	०.०२९३३५४
८	Chamlang(7319m.)	संखुवासभा	चिचिला गाउँपालिका	१०२०४	०.०१११७९९
८	Chamlang(7319m.)	संखुवासभा	सभापोखरी गाउँपालिका	१०२०५	०.०१९३२७७
८	Chamlang(7319m.)	सोलुखुम्बु	खुम्बु पासाङल्हामु गाउँपालिका	१०३०१	०.०५७३०३२
८	Chamlang(7319m.)	सोलुखुम्बु	माहाकुलुङ गाउँपालिका	१०३०२	०.३९१०२०३
८	Chamlang(7319m.)	सोलुखुम्बु	सोताङ गाउँपालिका	१०३०३	०.०१४५८६३
८	Chamlang(7319m.)	खोटाङ	केपिलासगढी गाउँपालिका	१०५०१	०.०२४१९१६
८	Chamlang(7319m.)	भोजपुर	साल्पासिलिछो गाउँपालिका	१०६०२	०.०२१६१९९
			जम्मा		१
९	Chulu East (6584m.)	मनाङ	नार्पा भूमि गाउँपालिका	४०२०१	०.२९६६०५०
९	Chulu East (6584m.)	मनाङ	मनाङ दिछ्याङ गाउँपालिका	४०२०२	०.४४९१५७६
९	Chulu East (6584m.)	मनाङ	चामे गाउँपालिका	४०२०३	०.००३९६८४
९	Chulu East (6584m.)	मनाङ	नासों गाउँपालिका	४०२०४	०.०१९६४७८
९	Chulu East (6584m.)	मुस्ताङ	लो घेकर दामोदरकुण्ड गाउँपालिका	४०३०१	०.०३३८४९६
९	Chulu East (6584m.)	मुस्ताङ	घरपझोङ गाउँपालिका	४०३०२	०.०१२७९४७
९	Chulu East (6584m.)	मुस्ताङ	वारगुङ मुक्तिक्षेत्र गाउँपालिका	४०३०३	०.०२४६५६०
९	Chulu East (6584m.)	म्याग्दी	अन्नपूर्ण गाउँपालिका	४०४०१	०.०३२१९५०
९	Chulu East (6584m.)	कास्की	मादी गाउँपालिका	४०५०१	०.०३९२६२८
९	Chulu East (6584m.)	कास्की	माछापुच्छ्रे गाउँपालिका	४०५०२	०.०४४२३८४
९	Chulu East (6584m.)	कास्की	अन्नपूर्ण गाउँपालिका	४०५०३	०.०४३६२४७
			जम्मा		१
१०	Chulu West (6419m.)	मनाङ	नार्पा भूमि गाउँपालिका	४०२०१	०.२९६६०५०
१०	Chulu West (6419m.)	मनाङ	मनाङ दिछ्याङ गाउँपालिका	४०२०२	०.४४९१५७६
१०	Chulu West (6419m.)	मनाङ	चामे गाउँपालिका	४०२०३	०.००३९६८४
१०	Chulu West (6419m.)	मनाङ	नासों गाउँपालिका	४०२०४	०.०१९६४७८
१०	Chulu West (6419m.)	मुस्ताङ	लो घेकर दामोदरकुण्ड गाउँपालिका	४०३०१	०.०३३८४९६
१०	Chulu West (6419m.)	मुस्ताङ	घरपझोङ गाउँपालिका	४०३०२	०.०१२७९४७
१०	Chulu West (6419m.)	मुस्ताङ	वारगुङ मुक्तिक्षेत्र गाउँपालिका	४०३०३	०.०२४६५६०
१०	Chulu West (6419m.)	म्याग्दी	अन्नपूर्ण गाउँपालिका	४०४०१	०.०३२१९५०
१०	Chulu West (6419m.)	कास्की	मादी गाउँपालिका	४०५०१	०.०३९२६२८
१०	Chulu West (6419m.)	कास्की	माछापुच्छ्रे गाउँपालिका	४०५०२	०.०४४२३८४
१०	Chulu West (6419m.)	कास्की	अन्नपूर्ण गाउँपालिका	४०५०३	०.०४३६२४७
			जम्मा		१
११	Danfe Shail (6103m.)	डोल्पा	डोल्पो बुद्ध गाउँपालिका	६०१०१	०.०४५५११७
११	Danfe Shail (6103m.)	डोल्पा	शे फोक्सुण्डो गाउँपालिका	६०१०२	०.६८०८५१०
११	Danfe Shail (6103m.)	डोल्पा	जगदुल्ला गाउँपालिका	६०१०३	०.०३४४९८९
११	Danfe Shail (6103m.)	डोल्पा	त्रिपूरासुन्दरी नगरपालिका	६०१०५	०.०६२५०४९

क्र.सं.	हिमचुलीको नाम	जिल्ला	स्थानीय तहको नाम	स्थानीय तहको कोड	रोयल्टीको हिस्सा बाँडफाँड
११	Danfe Shail (6103m.)	डोल्पा	ठूलीभेरी नगरपालिका	६०१०६	०.०५५८३६२
११	Danfe Shail (6103m.)	डोल्पा	काइके गाउँपालिका	६०१०७	०.०३१६०३७
११	Danfe Shail (6103m.)	मुगु	मुगुमकार्मारोग गाउँपालिका	६०२०१	०.०८९१९३६
जम्मा					१
१२	Dhaulagiri I (8167 m.)	मुस्ताङ	वारगुङ मुक्तिक्षेत्र गाउँपालिका	४०३०३	०.०२९१६२६
१२	Dhaulagiri I (8167 m.)	मुस्ताङ	थासाङ गाउँपालिका	४०३०५	०.०११८११७
१२	Dhaulagiri I (8167 m.)	म्याग्दी	अन्नपूर्ण गाउँपालिका	४०४०१	०.०३०३२८३
१२	Dhaulagiri I (8167 m.)	म्याग्दी	रघुगंगा गाउँपालिका	४०४०२	०.३०९४१६५
१२	Dhaulagiri I (8167 m.)	म्याग्दी	धवलागिरी गाउँपालिका	४०४०३	०.४३६३४६२
१२	Dhaulagiri I (8167 m.)	म्याग्दी	मालिका गाउँपालिका	४०४०४	०.०२४२०१९
१२	Dhaulagiri I (8167 m.)	म्याग्दी	मंगला गाउँपालिका	४०४०५	०.०१९४९९६
१२	Dhaulagiri I (8167 m.)	म्याग्दी	बेनी नगरपालिका	४०४०६	०.०३८२६९८
१२	Dhaulagiri I (8167 m.)	पर्वत	जलजला गाउँपालिका	४१००२	०.०२४६६२४
१२	Dhaulagiri I (8167 m.)	बाग्लुङ	तमानखोला गाउँपालिका	४११०४	०.०१६२९९०
१२	Thorong Peak (5751 m.)	डोल्पा	छार्का ताङसोङ गाउँपालिका	६०१०८	०.०६०००२०
जम्मा					१
१३	Everest (8848m.)	संखुवासभा	मकालु गाउँपालिका	१०२०२	०.०७०१२२७
१३	Everest (8848m.)	सोलुखुम्बु	खुम्बु पासाङल्हामु गाउँपालिका	१०३०१	०.६८०८५१०
१३	Everest (8848m.)	सोलुखुम्बु	माहाकुलुङ गाउँपालिका	१०३०२	०.०४४१०४५
१३	Everest (8848m.)	सोलुखुम्बु	सोताङ गाउँपालिका	१०३०३	०.०१८४३७५
१३	Everest (8848m.)	सोलुखुम्बु	माप्य दुधकोशी गाउँपालिका	१०३०४	०.०२६९१०४
१३	Everest (8848m.)	सोलुखुम्बु	सोलुदुधकुण्ड नगरपालिका	१०३०७	०.०६०५६३९
१३	Everest (8848m.)	दोलखा	गौरीशंकर गाउँपालिका	३०१०१	०.०५३९३१७
१३	Everest (8848m.)	रामेछाप	उमाकुण्ड गाउँपालिका	३१००१	०.०४५०७८३
जम्मा					१
१४	Gangapurna (7455m)	मनाङ	नार्पा भूमि गाउँपालिका	४०२०१	०.०२२४८३४
१४	Gangapurna (7455m)	मनाङ	मनाङ दिछ्याङ गाउँपालिका	४०२०२	०.३४९६९३१
१४	Gangapurna (7455m)	मनाङ	चामे गाउँपालिका	४०२०३	०.००२४५२७
१४	Gangapurna (7455m)	मुस्ताङ	घरपझोङ गाउँपालिका	४०३०२	०.००९३३७६
१४	Gangapurna (7455m)	मुस्ताङ	वारगुङ मुक्तिक्षेत्र गाउँपालिका	४०३०३	०.०२४२७७८
१४	Gangapurna (7455m)	म्याग्दी	अन्नपूर्ण गाउँपालिका	४०४०१	०.०१७९९४०
१४	Gangapurna (7455m)	कास्की	मादी गाउँपालिका	४०५०१	०.०१९३०५१
१४	Gangapurna (7455m)	कास्की	माछापुच्छ्रे गाउँपालिका	४०५०२	०.०१९७०१६
१४	Gangapurna (7455m)	कास्की	अन्नपूर्ण गाउँपालिका	४०५०३	०.४१५९३२०
१४	Gangapurna (7455m)	कास्की	पोखरा महानगरपालिका	४०५०४	०.१०९९६६३
१४	Gangapurna (7455m)	पर्वत	मोदी गाउँपालिका	४१००१	०.००८८५६४
जम्मा					१
१५	Ganja-la Chuli (Naya Kanga) (5863m.)	सिन्धुपाल्चोक	जुगल गाउँपालिका	३०२०२	०.०६२००४२
१५	Ganja-la Chuli (Naya Kanga) (5863m.)	सिन्धुपाल्चोक	पाँचपोखरी थाङपाल गाउँपालिका	३०२०३	०.३३४२४४३
१५	Ganja-la Chuli (Naya Kanga) (5863m.)	सिन्धुपाल्चोक	हेलम्बु गाउँपालिका	३०२०४	०.०३७४४३४
१५	Ganja-la Chuli (Naya Kanga) (5863m.)	सिन्धुपाल्चोक	मेलम्ची नगरपिलका	३०२०५	०.०५१६८८८
१५	Ganja-la Chuli (Naya Kanga) (5863m.)	सिन्धुपाल्चोक	इन्द्रावति गाउँपालिका	३०२०६	०.०३२७७१७

क्र.सं.	हिमचुलीको नाम	जिल्ला	स्थानीय तहको नाम	स्थानीय तहको कोड	रोयल्टीको हिस्सा बाँडफाँड
१५	Ganja-la Chuli (Naya Kanga) (5863m.)	रसुवा	गोसाइकुण्ड गाउँपालिका	३०३०१	०.४११५१८५
१५	Ganja-la Chuli (Naya Kanga) (5863m.)	रसुवा	आमाछोदिङमो गाउँपालिका	३०३०२	०.०२३५३५२
१५	Ganja-la Chuli (Naya Kanga) (5863m.)	रसुवा	उत्तरगया गाउँपालिका	३०३०३	०.०१६२०१५
१५	Ganja-la Chuli (Naya Kanga) (5863m.)	रसुवा	कालिका गाउँपालिका	३०३०४	०.०११४७९७
१५	Ganja-la Chuli (Naya Kanga) (5863m.)	रसुवा	नौकुण्ड गाउँपालिका	३०३०५	०.०१९११२७
जम्मा					१
१६	Gaugiri (6110 m.)	मनाङ	नार्पा भूमि गाउँपालिका	४०२०१	०.०४२८१३२
१६	Gaugiri (6110 m.)	मुस्ताङ	लो घेकर दामोदरकुण्ड गाउँपालिका	४०३०१	०.६८०८५१०
१६	Gaugiri (6110 m.)	मुस्ताङ	वारगुङ मुक्तिक्षेत्र गाउँपालिका	४०३०३	०.०९३१६०७
१६	Gaugiri (6110 m.)	मुस्ताङ	लोमन्थाङ गाउँपालिका	४०३०४	०.०७९३०७९
१६	Gaugiri (6110 m.)	डोल्पा	छार्का ताङसोङ गाउँपालिका	६०१०८	०.१०३८६७२
जम्मा					१
१७	Himlung (7126m.)	गोरखा	चुमनुब्री गाउँपालिका	४०१०१	०.०४९७६४०
१७	Himlung (7126m.)	मनाङ	नार्पा भूमि गाउँपालिका	४०२०१	०.३५३५८२२
१७	Himlung (7126m.)	मनाङ	मनाङ दिङ्छ्याङ गाउँपालिका	४०२०२	०.०१९३८१४
१७	Himlung (7126m.)	मनाङ	चामे गाउँपालिका	४०२०३	०.००४८८११
१७	Himlung (7126m.)	मनाङ	नासों गाउँपालिका	४०२०४	०.४१२०४२९
१७	Himlung (7126m.)	मुस्ताङ	लो घेकर दामोदरकुण्ड गाउँपालिका	४०३०१	०.०३०६४७९
१७	Himlung (7126m.)	मुस्ताङ	वारगुङ मुक्तिक्षेत्र गाउँपालिका	४०३०३	०.०२३८८०२
१७	Himlung (7126m.)	कास्की	मादी गाउँपालिका	४०५०१	०.०५१८३१४
१७	Himlung (7126m.)	लमजुङ	मर्स्याङ्गदी गाउँपालिका	४०६०२	०.०५३९८८९
जम्मा					१
१८	Hiunchuli (6434m.)	मनाङ	मनाङ दिङ्छ्याङ गाउँपालिका	४०२०२	०.०४६९३३३
१८	Hiunchuli (6434m.)	म्याग्दी	अन्नपूर्ण गाउँपालिका	४०४०१	०.०४१४४२८
१८	Hiunchuli (6434m.)	कास्की	माछापुच्छ्रे गाउँपालिका	४०५०२	०.०४३५५३६
१८	Hiunchuli (6434m.)	कास्की	अन्नपूर्ण गाउँपालिका	४०५०३	०.६८०८५१०
१८	Hiunchuli (6434m.)	कास्की	पोखरा महानगरपालिका	४०५०४	०.१७०४९३९
१८	Hiunchuli (6434m.)	पर्वत	मोदि गाउँपालिका	४१००१	०.०१६७२५४
जम्मा					१
१९	Imja Tse(Island Peak) (6165m.)	संखुवासभा	मकालु गाउँपालिका	१०२०२	०.०७०१२२७
१९	Imja Tse(Island Peak) (6165m.)	सोलुखुम्बु	खुम्बू पासाङल्हामु गाउँपालिका	१०३०१	०.६८०८५१०
१९	Imja Tse(Island Peak) (6165m.)	सोलुखुम्बु	माहाकुलुङ गाउँपालिका	१०३०२	०.०४४१०४५
१९	Imja Tse(Island Peak) (6165m.)	सोलुखुम्बु	सोताङ गाउँपालिका	१०३०३	०.०१८४३७५
१९	Imja Tse(Island Peak) (6165m.)	सोलुखुम्बु	माप्य दुधकोशी गाउँपालिका	१०३०४	०.०२६९१०४
१९	Imja Tse(Island Peak) (6165m.)	सोलुखुम्बु	सोलुदुधकुण्ड नगरपालिका	१०३०७	०.०६०५६३९
१९	Imja Tse(Island Peak) (6165m.)	दोलखा	गौरीशंकर गाउँपालिका	३०१०१	०.०५३९३१७
१९	Imja Tse(Island Peak) (6165m.)	रामेछाप	उमाकुण्ड गाउँपालिका	३१००१	०.०४५०७८३
जम्मा					१
२०	Jarkya Peak	गोरखा	चुमनुब्री गाउँपालिका	४०१०१	०.६८०८५१०
२०	Jarkya Peak	गोरखा	अजिरकोट गाउँपालिका	४०१०२	०.०३८३२०८
२०	Jarkya Peak	गोरखा	बारपाक सुलिकोट गाउँपालिका	४०१०३	०.०५५२०६६
२०	Jarkya Peak	गोरखा	धार्चे गाउँपालिका	४०१०४	०.०६१०४९०

क्र.सं.	हिमचुलीको नाम	जिल्ला	स्थानीय तहको नाम	स्थानीय तहको कोड	रोयल्टीको हिस्सा बाँडफाँड
२०	Jarkya Peak	मनाङ	नासों गाउँपालिका	४०२०४	०.०४५३९०८
२०	Jarkya Peak	लमजुङ	दोर्दी गाउँपालिका	४०६०१	०.०५१८५६१
२०	Jarkya Peak	लमजुङ	मस्र्याङ्दी गाउँपालिका	४०६०२	०.०६७३२५७
जम्मा					१
२१	Kumbhakarna (7710m)	ताप्लेजुङ	फक्ताङलुङ गाउँपालिका	१०१०१	०.६८०८५१०
२१	Kumbhakarna (7710m)	ताप्लेजुङ	मिक्वाखोला गाउँपालिका	१०१०२	०.०६४७७१४
२१	Kumbhakarna (7710m)	ताप्लेजुङ	फुङलिङ नगरपालिका	१०१०६	०.०८४२८१६
२१	Kumbhakarna (7710m)	ताप्लेजुङ	सिरीजङ्घा गाउँपालिका	१०१०८	०.०८६४१५८
२१	Kumbhakarna (7710m)	संखुवासभा	भोटखोला गाउँपालिका	१०२०१	०.०८३६८०२
जम्मा					१
२२	Kwangde (6086m.)	संखुवासभा	मकालु गाउँपालिका	१०२०२	०.०७०१२२७
२२	Kwangde (6086m.)	सोलुखुम्बु	खुम्बु पासाङल्हामु गाउँपालिका	१०३०१	०.६८०८५१०
२२	Kwangde (6086m.)	सोलुखुम्बु	माहाकुलुङ गाउँपालिका	१०३०२	०.०४४१०४५
२२	Kwangde (6086m.)	सोलुखुम्बु	सोताङ गाउँपालिका	१०३०३	०.०१८४३७५
२२	Kwangde (6086m.)	सोलुखुम्बु	माप्य दुधकोशी गाउँपालिका	१०३०४	०.०२६९१०४
२२	Kwangde (6086m.)	सोलुखुम्बु	सोलुदुधकुण्ड नगरपालिका	१०३०७	०.०६०५६३९
२२	Kwangde (6086m.)	दोलखा	गौरीशंकर गाउँपालिका	३०१०१	०.०५३९३१७
२२	Kwangde (6086m.)	रामेछाप	उमाकुण्ड गाउँपालिका	३१००१	०.०४५०७८३
जम्मा					१
२३	Lhoste (8516m.)	संखुवासभा	मकालु गाउँपालिका	१०२०२	०.०७०१२२७
२३	Lhoste (8516m.)	सोलुखुम्बु	खुम्बु पासाङल्हामु गाउँपालिका	१०३०१	०.६८०८५१०
२३	Lhoste (8516m.)	सोलुखुम्बु	माहाकुलुङ गाउँपालिका	१०३०२	०.०४४१०४५
२३	Lhoste (8516m.)	सोलुखुम्बु	सोताङ गाउँपालिका	१०३०३	०.०१८४३७५
२३	Lhoste (8516m.)	सोलुखुम्बु	माप्य दुधकोशी गाउँपालिका	१०३०४	०.०२६९१०४
२३	Lhoste (8516m.)	सोलुखुम्बु	सोलुदुधकुण्ड नगरपालिका	१०३०७	०.०६०५६३९
२३	Lhoste (8516m.)	दोलखा	गौरीशंकर गाउँपालिका	३०१०१	०.०५३९३१७
२३	Lhoste (8516m.)	रामेछाप	उमाकुण्ड गाउँपालिका	३१००१	०.०४५०७८३
जम्मा					१
२४	Lobuje (6119m.) (east)	संखुवासभा	मकालु गाउँपालिका	१०२०२	०.०७०१२२७
२४	Lobuje (6119m.) (east)	सोलुखुम्बु	खुम्बु पासाङल्हामु गाउँपालिका	१०३०१	०.६८०८५१०
२४	Lobuje (6119m.) (east)	सोलुखुम्बु	माहाकुलुङ गाउँपालिका	१०३०२	०.०४४१०४५
२४	Lobuje (6119m.) (east)	सोलुखुम्बु	सोताङ गाउँपालिका	१०३०३	०.०१८४३७५
२४	Lobuje (6119m.) (east)	सोलुखुम्बु	माप्य दुधकोशी गाउँपालिका	१०३०४	०.०२६९१०४
२४	Lobuje (6119m.) (east)	सोलुखुम्बु	सोलुदुधकुण्ड नगरपालिका	१०३०७	०.०६०५६३९
२४	Lobuje (6119m.) (east)	दोलखा	गौरीशंकर गाउँपालिका	३०१०१	०.०५३९३१७
२४	Lobuje (6119m.) (east)	रामेछाप	उमाकुण्ड गाउँपालिका	३१००१	०.०४५०७८३
जम्मा					१
२५	Makalu (8463m.)	ताप्लेजुङ	मिक्वाखोला गाउँपालिका	१०१०२	०.०३४६२३३
२५	Makalu (8463m.)	ताप्लेजुङ	मेरिङ्देन गाउँपालिका	१०१०३	०.०३४४९२७
२५	Makalu (8463m.)	संखुवासभा	भोटखोला गाउँपालिका	१०२०१	०.०३९९७००
२५	Makalu (8463m.)	संखुवासभा	मकालु गाउँपालिका	१०२०२	०.६८०८५१०
२५	Makalu (8463m.)	संखुवासभा	सिलीचोङ गाउँपालिका	१०२०३	०.०४२१२६१

क्र.सं.	हिमचुलीको नाम	जिल्ला	स्थानीय तहको नाम	स्थानीय तहको कोड	रोयल्टीको हिस्सा बाँडफाँड
२५	Makalu (8463m.)	संखुवासभा	चिचिला गाउँपालिका	१०२०४	०.०१७४९६७
२५	Makalu (8463m.)	संखुवासभा	सभापोखरी गाउँपालिका	१०२०५	०.०२९२७९३
२५	Makalu (8463m.)	सोलुखुम्बु	खुम्बु पासाङल्हामु गाउँपालिका	१०३०१	०.०७४४४५७
२५	Makalu (8463m.)	सोलुखुम्बु	माहाकुलुङ गाउँपालिका	१०३०२	०.०४६७१५२
जम्मा					१
२६	Manaslu (8163 m.)	गोरखा	चुमनुब्री गाउँपालिका	४०१०१	०.४३८९३८२
२६	Manaslu (8163 m.)	गोरखा	अजिरकोट गाउँपालिका	४०१०२	०.०२३०६९९
२६	Manaslu (8163 m.)	गोरखा	बारपाक सुलिकोट गाउँपालिका	४०१०३	०.०३३४५२२
२६	Manaslu (8163 m.)	गोरखा	धार्चे गाउँपालिका	४०१०४	०.०३५८९२८
२६	Manaslu (8163 m.)	मनाङ	नार्पा भूमि गाउँपालिका	४०२०१	०.०२८८०३८
२६	Manaslu (8163 m.)	मनाङ	चामे गाउँपालिका	४०२०३	०.००४२०८६
२६	Manaslu (8163 m.)	मनाङ	नासों गाउँपालिका	४०२०४	०.३२६६८६८
२६	Manaslu (8163 m.)	कास्की	मादी गाउँपालिका	४०५०१	०.०३८०४८१
२६	Manaslu (8163 m.)	लमजुङ	दोर्दी गाउँपालिका	४०६०१	०.०३१००६२
२६	Manaslu (8163 m.)	लमजुङ	मर्स्याङ्दी गाउँपालिका	४०६०२	०.०३९८९३४
जम्मा					१
२७	Mera Peak (6470m.)	संखुवासभा	मकालु गाउँपालिका	१०२०२	०.०८१०८६२
२७	Mera Peak (6470m.)	संखुवासभा	सिलीचोङ गाउँपालिका	१०२०३	०.०४७५२८२
२७	Mera Peak (6470m.)	सोलुखुम्बु	खुम्बु पासाङल्हामु गाउँपालिका	१०३०१	०.०८६०७९२
२७	Mera Peak (6470m.)	सोलुखुम्बु	माहाकुलुङ गाउँपालिका	१०३०२	०.६८०८५१०
२७	Mera Peak (6470m.)	सोलुखुम्बु	सोताङ गाउँपालिका	१०३०३	०.०२५४०५९
२७	Mera Peak (6470m.)	खोटाङ	केपिलासगढी गाउँपालिका	१०५०१	०.०४१८८४९
२७	Mera Peak (6470m.)	भोजपुर	साल्पासिलिछो गाउँपालिका	१०६०२	०.०३७१६४६
जम्मा					१
२८	Mt. Amotsang (6393m.)	मनाङ	नार्पा भूमि गाउँपालिका	४०२०१	०.६८०८५१०
२८	Mt. Amotsang (6393m.)	मनाङ	मनाङ दिङ्याङ गाउँपालिका	४०२०२	०.०६७३८४३
२८	Mt. Amotsang (6393m.)	मनाङ	चामे गाउँपालिका	४०२०३	०.०२६३४९६
२८	Mt. Amotsang (6393m.)	मनाङ	नासों गाउँपालिका	४०२०४	०.०६३०४७९
२८	Mt. Amotsang (6393m.)	मुस्ताङ	लो घेकर दामोदरकुण्ड गाउँपालिका	४०३०१	०.०८२२६२७
२८	Mt. Amotsang (6393m.)	मुस्ताङ	वारगुङ मुक्तिक्षेत्र गाउँपालिका	४०३०३	०.०८०१०४५
जम्मा					१
२९	Mt. Amphu 1 (6740m.)	संखुवासभा	मकालु गाउँपालिका	१०२०२	०.०४६२१७२
२९	Mt. Amphu 1 (6740m.)	संखुवासभा	सिलीचोङ गाउँपालिका	१०२०३	०.०२४६६८०
२९	Mt. Amphu 1 (6740m.)	सोलुखुम्बु	खुम्बु पासाङल्हामु गाउँपालिका	१०३०१	०.४०००८३२
२९	Mt. Amphu 1 (6740m.)	सोलुखुम्बु	माहाकुलुङ गाउँपालिका	१०३०२	०.३६५५४१८
२९	Mt. Amphu 1 (6740m.)	सोलुखुम्बु	सोताङ गाउँपालिका	१०३०३	०.०१११६६६
२९	Mt. Amphu 1 (6740m.)	सोलुखुम्बु	माप्य दुधकोशी गाउँपालिका	१०३०४	०.०१६३७९१
२९	Mt. Amphu 1 (6740m.)	सोलुखुम्बु	सोलुदुधकुण्ड नगरपालिका	१०३०७	०.०३७७३८७
२९	Mt. Amphu 1 (6740m.)	खोटाङ	केपिलासगढी गाउँपालिका	१०५०१	०.०१८६७५४
२९	Mt. Amphu 1 (6740m.)	भोजपुर	साल्पासिलिछो गाउँपालिका	१०६०२	०.०१६८५५९
२९	Mt. Amphu 1 (6740m.)	दोलखा	गौरीशंकर गाउँपालिका	३०१०१	०.०३४४३८२
२९	Mt. Amphu 1 (6740m.)	रामेछाप	उमाकुण्ड गाउँपालिका	३१००१	०.०२८२३५९

क्र.सं.	हिमचुलीको नाम	जिल्ला	स्थानीय तहको नाम	स्थानीय तहको कोड	रोयल्टीको हिस्सा बाँडफाँड
जम्मा					१
३०	Mt. Annapurna III (7555m.)	गोरखा	चुमनुब्री गाउँपालिका	४०१०१	०.०३०६२०९
३०	Mt. Annapurna III (7555m.)	मनाङ	मनाङ दिछ्याङ गाउँपालिका	४०२०२	०.०१२७३१५
३०	Mt. Annapurna III (7555m.)	मनाङ	चामे गाउँपालिका	४०२०३	०.००१७३२९
३०	Mt. Annapurna III (7555m.)	मनाङ	नार्सों गाउँपालिका	४०२०४	०.३४२१४५५
३०	Mt. Annapurna III (7555m.)	मुस्ताङ	लो घेकर दामोदरकुण्ड गाउँपालिका	४०३०१	०.०२३९४८७
३०	Mt. Annapurna III (7555m.)	मुस्ताङ	वारगुङ मुक्तिक्षेत्र गाउँपालिका	४०३०३	०.०१६१४५६
३०	Mt. Annapurna III (7555m.)	कास्की	मादी गाउँपालिका	४०५०१	०.०१४१९२२
३०	Mt. Annapurna III (7555m.)	कास्की	माछापुच्छ्रे गाउँपालिका	४०५०२	०.४२३४७९५
३०	Mt. Annapurna III (7555m.)	कास्की	अन्नपूर्ण गाउँपालिका	४०५०३	०.०१२९४४६
३०	Mt. Annapurna III (7555m.)	कास्की	पोखरा महानगरपालिका	४०५०४	०.१०७१०९९
३०	Mt. Annapurna III (7555m.)	लमजुङ	मर्स्याङ्दी गाउँपालिका	४०६०२	०.०१४९४८७
जम्मा					१
३१	Mt. Baruntse (7152m.)	ताप्लेजुङ	मिक्वाखोला गाउँपालिका	१०१०२	०.०३०५८६७
३१	Mt. Baruntse (7152m.)	ताप्लेजुङ	मेरिङ्गदेन गाउँपालिका	१०१०३	०.०२८०४३१
३१	Mt. Baruntse (7152m.)	संखुवासभा	भोटखोला गाउँपालिका	१०२०१	०.०३७६४४८
३१	Mt. Baruntse (7152m.)	संखुवासभा	मकालु गाउँपालिका	१०२०२	०.६८०८५१०
३१	Mt. Baruntse (7152m.)	संखुवासभा	सिलीचोङ गाउँपालिका	१०२०३	०.०३६८२५३
३१	Mt. Baruntse (7152m.)	संखुवासभा	चिचिला गाउँपालिका	१०२०४	०.०१४०३४४
३१	Mt. Baruntse (7152m.)	संखुवासभा	सभापोखरी गाउँपालिका	१०२०५	०.०२४२६२४
३१	Mt. Baruntse (7152m.)	सोलुखुम्बु	खुम्बु पासाङल्हामु गाउँपालिका	१०३०१	०.०७१९३३८
३१	Mt. Baruntse (7152m.)	सोलुखुम्बु	सोताङ गाउँपालिका	१०३०३	०.०१८३१०५
३१	Mt. Baruntse (7152m.)	खोटाङ	केपिलासगढी गाउँपालिका	१०५०१	०.०३०३६८२
३१	Mt. Baruntse (7152m.)	भोजपुर	साल्पासिलिछो गाउँपालिका	१०६०२	०.०२७१३९८
जम्मा					१
३२	Mt. Chandi Himal (6142m.)	हुम्ला	चंखेली गाउँपालिका	६०३०१	०.०५४०२९३
३२	Mt. Chandi Himal (6142m.)	हुम्ला	खार्पुनाथ गाउँपालिका	६०३०२	०.३६६७०३६
३२	Mt. Chandi Himal (6142m.)	हुम्ला	सिमकोट गाउँपालिका	६०३०३	०.३९८९२१४
३२	Mt. Chandi Himal (6142m.)	हुम्ला	नाम्खा गाउँपालिका	६०३०४	०.०७५४९९६
३२	Mt. Chandi Himal (6142m.)	हुम्ला	सर्केगाड गाउँपालिका	६०३०५	०.०४७४१५३
३२	Mt. Chandi Himal (6142m.)	बाजुरा	हिमाली गाउँपालिका	७०१०१	०.०५७४३०८
जम्मा					१
३३	Mt. Chukyima Go (6258m.)	सोलुखुम्बु	खुम्बु पासाङल्हामु गाउँपालिका	१०३०१	०.०५३९६३०
३३	Mt. Chukyima Go (6258m.)	सोलुखुम्बु	सोलुदुधकुण्ड नगरपालिका	१०३०७	०.०३४२१४१
३३	Mt. Chukyima Go (6258m.)	सोलुखुम्बु	लिखुपिके गाउँपालिका	१०३०८	०.००७५६६६
३३	Mt. Chukyima Go (6258m.)	ओखलढुङ्गा	खिजिदेम्बा गाउँपालिका	१०४०४	०.०१५८१०४
३३	Mt. Chukyima Go (6258m.)	दोलखा	गौरीशंकर गाउँपालिका	३०१०१	०.३९३८१९३
३३	Mt. Chukyima Go (6258m.)	दोलखा	बिगु गाउँपालिका	३०१०२	०.०३१४९४४
३३	Mt. Chukyima Go (6258m.)	दोलखा	कालिन्चोक गाउँपालिका	३०१०३	०.०१९४६२३
३३	Mt. Chukyima Go (6258m.)	दोलखा	बैतेधर गाउँपालिका	३०१०४	०.०१५७८८२
३३	Mt. Chukyima Go (6258m.)	दोलखा	जिरी नगरपालिका	३०१०५	०.०१७१५४८
३३	Mt. Chukyima Go (6258m.)	रामेछाप	उमाकुण्ड गाउँपालिका	३१००१	०.३७१८०५७

क्र.सं.	हिमचुलीको नाम	जिल्ला	स्थानीय तहको नाम	स्थानीय तहको कोड	रोयल्टीको हिस्सा बाँडफाँड
३३	Mt. Chukyima Go (6258m.)	रामेछाप	गोकुलगगां गाउँपालिका	३१००२	०.०१९५८६२
३३	Mt. Chukyima Go (6258m.)	रामेछाप	लिखुतामाकोसी गाउँपालिका	३१००३	०.०१९३३५०
जम्मा					१
३४	Mt. Gandharva Chuli (6248m.)	मनाङ	मनाङ दिछ्याङ गाउँपालिका	४०२०२	०.०७११८२२
३४	Mt. Gandharva Chuli (6248m.)	कास्की	माछापुच्छ्रे गाउँपालिका	४०५०२	०.६८०८५१०
३४	Mt. Gandharva Chuli (6248m.)	कास्की	अन्नपूर्ण गाउँपालिका	४०५०३	०.०५०८२९२
३४	Mt. Gandharva Chuli (6248m.)	कास्की	पोखरा महानगरपालिका	४०५०४	०.१९७१३७६
जम्मा					१
३५	Mt. Hongde (6556m.)	मनाङ	मनाङ दिछ्याङ गाउँपालिका	४०२०२	०.०५०४३६०
३५	Mt. Hongde (6556m.)	मुस्ताङ	घरपझोङ गाउँपालिका	४०३०२	०.०४५३५८८
३५	Mt. Hongde (6556m.)	मुस्ताङ	वारगुङ मुक्तिक्षेत्र गाउँपालिका	४०३०३	०.४१०३५९३
३५	Mt. Hongde (6556m.)	मुस्ताङ	थासाङ गाउँपालिका	४०३०५	०.०३८७२५०
३५	Mt. Hongde (6556m.)	डोल्पा	डोल्पो बुद्ध गाउँपालिका	६०१०१	०.०६९०१२६
३५	Mt. Hongde (6556m.)	डोल्पा	काइके गाउँपालिका	६०१०७	०.०५०७०४९
३५	Mt. Hongde (6556m.)	डोल्पा	छार्का ताङसोङ गाउँपालिका	६०१०८	०.३३५४०३४
जम्मा					१
३६	Mt. Hongu (Sura Peak) (6764m.)	ताप्लेजुङ	मिक्वाखोला गाउँपालिका	१०१०२	०.०२२४६१९
३६	Mt. Hongu (Sura Peak) (6764m.)	ताप्लेजुङ	मेरिङ्देन गाउँपालिका	१०१०३	०.०२०५९४२
३६	Mt. Hongu (Sura Peak) (6764m.)	संखुवासभा	भोटखोला गाउँपालिका	१०२०१	०.०२७६४५४
३६	Mt. Hongu (Sura Peak) (6764m.)	संखुवासभा	मकालु गाउँपालिका	१०२०२	०.४०५१५३२
३६	Mt. Hongu (Sura Peak) (6764m.)	संखुवासभा	सिलीचोङ गाउँपालिका	१०२०३	०.०२७०४३६
३६	Mt. Hongu (Sura Peak) (6764m.)	संखुवासभा	चिचिला गाउँपालिका	१०२०४	०.०१०३०६५
३६	Mt. Hongu (Sura Peak) (6764m.)	संखुवासभा	सभापोखरी गाउँपालिका	१०२०५	०.०१७८१७७
३६	Mt. Hongu (Sura Peak) (6764m.)	सोलुखुम्बु	खुम्बु पासाङल्हामु गाउँपालिका	१०३०१	०.०५२८२६४
३६	Mt. Hongu (Sura Peak) (6764m.)	सोलुखुम्बु	माहाकुलुङ गाउँपालिका	१०३०२	०.३६०४७१८
३६	Mt. Hongu (Sura Peak) (6764m.)	सोलुखुम्बु	सोताङ गाउँपालिका	१०३०३	०.०१३४४६८
३६	Mt. Hongu (Sura Peak) (6764m.)	खोटाङ	केपिलासगढी गाउँपालिका	१०५०१	०.०२२३०१७
३६	Mt. Hongu (Sura Peak) (6764m.)	भोजपुर	साल्पासिलिछो गाउँपालिका	१०६०२	०.०१९९३०८
जम्मा					१
३७	Mt. Hunku Chuli (6833m.)	ताप्लेजुङ	मिक्वाखोला गाउँपालिका	१०१०२	०.०२२४६१९
३७	Mt. Hunku Chuli (6833m.)	ताप्लेजुङ	मेरिङ्देन गाउँपालिका	१०१०३	०.०२०५९४२
३७	Mt. Hunku Chuli (6833m.)	संखुवासभा	भोटखोला गाउँपालिका	१०२०१	०.०२७६४५४
३७	Mt. Hunku Chuli (6833m.)	संखुवासभा	मकालु गाउँपालिका	१०२०२	०.४०५१५३२
३७	Mt. Hunku Chuli (6833m.)	संखुवासभा	सिलीचोङ गाउँपालिका	१०२०३	०.०२७०४३६
३७	Mt. Hunku Chuli (6833m.)	संखुवासभा	चिचिला गाउँपालिका	१०२०४	०.०१०३०६५
३७	Mt. Hunku Chuli (6833m.)	संखुवासभा	सभापोखरी गाउँपालिका	१०२०५	०.०१७८१७७
३७	Mt. Hunku Chuli (6833m.)	सोलुखुम्बु	खुम्बु पासाङल्हामु गाउँपालिका	१०३०१	०.०५२८२६४
३७	Mt. Hunku Chuli (6833m.)	सोलुखुम्बु	माहाकुलुङ गाउँपालिका	१०३०२	०.३६०४७१८
३७	Mt. Hunku Chuli (6833m.)	सोलुखुम्बु	सोताङ गाउँपालिका	१०३०३	०.०१३४४६८
३७	Mt. Hunku Chuli (6833m.)	खोटाङ	केपिलासगढी गाउँपालिका	१०५०१	०.०२२३०१७
३७	Mt. Hunku Chuli (6833m.)	भोजपुर	साल्पासिलिछो गाउँपालिका	१०६०२	०.०१९९३०८
जम्मा					१

क्र.सं.	हिमचुलीको नाम	जिल्ला	स्थानीय तहको नाम	स्थानीय तहको कोड	रोयल्टीको हिस्सा बाँडफाँड
३८	Mt. Khang Karpo (6646m.)	संखुवासभा	मकालु गाउँपालिका	१०२०२	०.०३८८७७५
३८	Mt. Khang Karpo (6646m.)	सोलुखुम्बु	खुम्बु पासाङल्हामु गाउँपालिका	१०३०१	०.३८७५८८१
३८	Mt. Khang Karpo (6646m.)	सोलुखुम्बु	माहाकुलुङ गाउँपालिका	१०३०२	०.०२३६७६५
३८	Mt. Khang Karpo (6646m.)	सोलुखुम्बु	सोताङ गाउँपालिका	१०३०३	०.००८६३५७
३८	Mt. Khang Karpo (6646m.)	सोलुखुम्बु	माप्य दुधकोशी गाउँपालिका	१०३०४	०.०१२७३४५
३८	Mt. Khang Karpo (6646m.)	सोलुखुम्बु	सोलुदुधकुण्ड नगरपालिका	१०३०७	०.०३००७०८
३८	Mt. Khang Karpo (6646m.)	दोलखा	गौरीशंकर गाउँपालिका	३०१०१	०.३७८०३६९
३८	Mt. Khang Karpo (6646m.)	दोलखा	बिगु गाउँपालिका	३०१०२	०.०२७३०५०
३८	Mt. Khang Karpo (6646m.)	दोलखा	कालिन्चोक गाउँपालिका	३०१०३	०.०१७८६७६
३८	Mt. Khang Karpo (6646m.)	दोलखा	बैतेधर गाउँपालिका	३०१०४	०.०१४६०३४
३८	Mt. Khang Karpo (6646m.)	दोलखा	जिरी नगरपालिका	३०१०५	०.०१५३६८०
३८	Mt. Khang Karpo (6646m.)	रामेछाप	उमाकुण्ड गाउँपालिका	३१००१	०.०२२६१८०
३८	Mt. Khang Karpo (6646m.)	रामेछाप	उमाकुण्ड गाउँपालिका	३१००१	०.०२२६१८०
जम्मा					१
३९	Mt. Khangchung (UIAA Peak) 6063m.	संखुवासभा	मकालु गाउँपालिका	१०२०२	०.०७०१२२७
३९	Mt. Khangchung (UIAA Peak) 6063m.	सोलुखुम्बु	खुम्बु पासाङल्हामु गाउँपालिका	१०३०१	०.६८०८५१०
३९	Mt. Khangchung (UIAA Peak) 6063m.	सोलुखुम्बु	माहाकुलुङ गाउँपालिका	१०३०२	०.०४४१०४५
३९	Mt. Khangchung (UIAA Peak) 6063m.	सोलुखुम्बु	सोताङ गाउँपालिका	१०३०३	०.०१८४३७५
३९	Mt. Khangchung (UIAA Peak) 6063m.	सोलुखुम्बु	माप्य दुधकोशी गाउँपालिका	१०३०४	०.०२६९१०४
३९	Mt. Khangchung (UIAA Peak) 6063m.	सोलुखुम्बु	सोलुदुधकुण्ड नगरपालिका	१०३०७	०.०६०५६३९
३९	Mt. Khangchung (UIAA Peak) 6063m.	दोलखा	गौरीशंकर गाउँपालिका	३०१०१	०.०५३९३१७
३९	Mt. Khangchung (UIAA Peak) 6063m.	रामेछाप	उमाकुण्ड गाउँपालिका	३१००१	०.०४५०७८३
जम्मा					१
४०	Mt. Khangtega (6783m.)	संखुवासभा	मकालु गाउँपालिका	१०२०२	०.०७०१२२७
४०	Mt. Khangtega (6783m.)	सोलुखुम्बु	खुम्बु पासाङल्हामु गाउँपालिका	१०३०१	०.६८०८५१०
४०	Mt. Khangtega (6783m.)	सोलुखुम्बु	माहाकुलुङ गाउँपालिका	१०३०२	०.०४४१०४५
४०	Mt. Khangtega (6783m.)	सोलुखुम्बु	सोताङ गाउँपालिका	१०३०३	०.०१८४३७५
४०	Mt. Khangtega (6783m.)	सोलुखुम्बु	माप्य दुधकोशी गाउँपालिका	१०३०४	०.०२६९१०४
४०	Mt. Khangtega (6783m.)	सोलुखुम्बु	सोलुदुधकुण्ड नगरपालिका	१०३०७	०.०६०५६३९
४०	Mt. Khangtega (6783m.)	दोलखा	गौरीशंकर गाउँपालिका	३०१०१	०.०५३९३१७
४०	Mt. Khangtega (6783m.)	रामेछाप	उमाकुण्ड गाउँपालिका	३१००१	०.०४५०७८३
जम्मा					१
४१	Mt. Langju Peak (6426m.)	गोरखा	चुमनुब्री गाउँपालिका	४०१०१	०.६८०८५१०
४१	Mt. Langju Peak (6426m.)	गोरखा	अजिरकोट गाउँपालिका	४०१०२	०.०३८३२०८
४१	Mt. Langju Peak (6426m.)	गोरखा	बारपाक सुलिकोट गाउँपालिका	४०१०३	०.०५५२०६६
४१	Mt. Langju Peak (6426m.)	गोरखा	धार्चे गाउँपालिका	४०१०४	०.०६१०४९०
४१	Mt. Langju Peak (6426m.)	मनाङ	नासों गाउँपालिका	४०२०४	०.०४५३९०८
४१	Mt. Langju Peak (6426m.)	लमजुङ	दोर्दी गाउँपालिका	४०६०१	०.०५१८५६१
४१	Mt. Langju Peak (6426m.)	लमजुङ	मर्स्याङ्दी गाउँपालिका	४०६०२	०.०६७३२५७
जम्मा					१
४२	Mt. Langtang Ri (7205m.)	सिन्धुपाल्चोक	जुगल गाउँपालिका	३०२०२	०.०८४४८२९
४२	Mt. Langtang Ri (7205m.)	सिन्धुपाल्चोक	पाँचपोखरी थाङपाल गाउँपालिका	३०२०३	०.०७३६३१७

क्र.सं.	हिमचुलीको नाम	जिल्ला	स्थानीय तहको नाम	स्थानीय तहको कोड	रोयल्टीको हिस्सा बाँडफाँड
४२	Mt. Langtang Ri (7205m.)	सिन्धुपाल्चोक	हेलम्बु गाउँपालिका	३०२०४	०.०५५५९१७
४२	Mt. Langtang Ri (7205m.)	रसुवा	गोसाइकुण्ड गाउँपालिका	३०३०१	०.६८०८५१०
४२	Mt. Langtang Ri (7205m.)	रसुवा	आमाछोदिङमो गाउँपालिका	३०३०२	०.०३०७९५२
४२	Mt. Langtang Ri (7205m.)	रसुवा	उत्तरगया गाउँपालिका	३०३०३	०.०२४४३२३
४२	Mt. Langtang Ri (7205m.)	रसुवा	कालिका गाउँपालिका	३०३०४	०.०१९९२०६
४२	Mt. Langtang Ri (7205m.)	रसुवा	नौकुण्ड गाउँपालिका	३०३०५	०.०३०२९४६
जम्मा					१
४३	Mt. Linku Chuli II (6659m.)	सोलुखुम्बु	खुम्बु पासाङल्हामु गाउँपालिका	१०३०१	०.०५३९६३०
४३	Mt. Linku Chuli II (6659m.)	सोलुखुम्बु	सोलुदुधकुण्ड नगरपालिका	१०३०७	०.०३४२१४१
४३	Mt. Linku Chuli II (6659m.)	सोलुखुम्बु	लिखुपिके गाउँपालिका	१०३०८	०.००७५६६६
४३	Mt. Linku Chuli II (6659m.)	ओखलढुङ्गा	खिजिदेम्बा गाउँपालिका	१०४०४	०.०१५८१०४
४३	Mt. Linku Chuli II (6659m.)	दोलखा	गौरीशंकर गाउँपालिका	३०१०१	०.३९३८१९३
४३	Mt. Linku Chuli II (6659m.)	दोलखा	बिगु गाउँपालिका	३०१०२	०.०३१४९४४
४३	Mt. Linku Chuli II (6659m.)	दोलखा	कालिञ्चोक गाउँपालिका	३०१०३	०.०१९४६२३
४३	Mt. Linku Chuli II (6659m.)	दोलखा	बैतेधर गाउँपालिका	३०१०४	०.०१५७८८२
४३	Mt. Linku Chuli II (6659m.)	दोलखा	जिरी नगरपालिका	३०१०५	०.०१७१५४८
४३	Mt. Linku Chuli II (6659m.)	रामेछाप	उमाकुण्ड गाउँपालिका	३१००१	०.३७१८०५७
४३	Mt. Linku Chuli II (6659m.)	रामेछाप	गोकुलगगां गाउँपालिका	३१००२	०.०१९५८६२
४३	Mt. Linku Chuli II (6659m.)	रामेछाप	लिखुतामाकोसी गाउँपालिका	३१००३	०.०१९३३५०
जम्मा					१
४४	Mt. Lugula (6899m.)	मनाङ	नार्पा भूमि गाउँपालिका	४०२०१	०.६८०८५१०
४४	Mt. Lugula (6899m.)	मनाङ	मनाङ दिछ्याङ गाउँपालिका	४०२०२	०.०८४०५८२
४४	Mt. Lugula (6899m.)	मनाङ	चामे गाउँपालिका	४०२०३	०.०३३०३९४
४४	Mt. Lugula (6899m.)	मुस्ताङ	लो घेकर दामोदरकुण्ड गाउँपालिका	४०३०१	०.१०२१७८४
४४	Mt. Lugula (6899m.)	मुस्ताङ	वारगुङ मुक्तिक्षेत्र गाउँपालिका	४०३०३	०.०९९८७३०
जम्मा					१
४५	Mt. Nemjung (7139m.)	गोरखा	चुमनुब्री गाउँपालिका	४०१०१	०.०४९७६४०
४५	Mt. Nemjung (7139m.)	मनाङ	नार्पा भूमि गाउँपालिका	४०२०१	०.३५३५८२२
४५	Mt. Nemjung (7139m.)	मनाङ	मनाङ दिछ्याङ गाउँपालिका	४०२०२	०.०१९३८१४
४५	Mt. Nemjung (7139m.)	मनाङ	चामे गाउँपालिका	४०२०३	०.००४८८११
४५	Mt. Nemjung (7139m.)	मनाङ	नासों गाउँपालिका	४०२०४	०.४१२०४२९
४५	Mt. Nemjung (7139m.)	मुस्ताङ	लो घेकर दामोदरकुण्ड गाउँपालिका	४०३०१	०.०३०६४७९
४५	Mt. Nemjung (7139m.)	मुस्ताङ	वारगुङ मुक्तिक्षेत्र गाउँपालिका	४०३०३	०.०२३८८०२
४५	Mt. Nemjung (7139m.)	कास्की	मादी गाउँपालिका	४०५०१	०.०५१८३१४
४५	Mt. Nemjung (7139m.)	लमजुङ	मर्स्याङ्गदी गाउँपालिका	४०६०२	०.०५३९८८९
जम्मा					१
४६	Mt. Panpoche II (6504m.)	गोरखा	चुमनुब्री गाउँपालिका	४०१०१	०.६८०८५१०
४६	Mt. Panpoche II (6504m.)	गोरखा	अजिरकोट गाउँपालिका	४०१०२	०.०३८३२०८
४६	Mt. Panpoche II (6504m.)	गोरखा	बारपाक सुलिकोट गाउँपालिका	४०१०३	०.०५५२०६६
४६	Mt. Panpoche II (6504m.)	गोरखा	धार्चे गाउँपालिका	४०१०४	०.०६१०४९०
४६	Mt. Panpoche II (6504m.)	मनाङ	नासों गाउँपालिका	४०२०४	०.०४५३९०८
४६	Mt. Panpoche II (6504m.)	लमजुङ	दोर्दी गाउँपालिका	४०६०१	०.०५१८५६१

क्र.सं.	हिमचुलीको नाम	जिल्ला	स्थानीय तहको नाम	स्थानीय तहको कोड	रोयल्टीको हिस्सा बाँडफाँड
४६	Mt. Panpoche II (6504m.)	लमजुङ	मस्र्याङ्दी गाउँपालिका	४०६०२	०.०६७३२५७
जम्मा					१
४७	Mt. Panpoche-I (Pang Phunch 6620m.)	गोरखा	चुमनुब्री गाउँपालिका	४०१०१	०.६८०८५१०
४७	Mt. Panpoche-I (Pang Phunch 6620m.)	गोरखा	अजिरकोट गाउँपालिका	४०१०२	०.०३८३२०८
४७	Mt. Panpoche-I (Pang Phunch 6620m.)	गोरखा	बारपाक सुलिकोट गाउँपालिका	४०१०३	०.०५५२०६६
४७	Mt. Panpoche-I (Pang Phunch 6620m.)	गोरखा	धार्चे गाउँपालिका	४०१०४	०.०६१०४९०
४७	Mt. Panpoche-I (Pang Phunch 6620m.)	मनाङ	नार्सों गाउँपालिका	४०२०४	०.०४५३९०८
४७	Mt. Panpoche-I (Pang Phunch 6620m.)	लमजुङ	दोर्दी गाउँपालिका	४०६०१	०.०५१८५६१
४७	Mt. Panpoche-I (Pang Phunch 6620m.)	लमजुङ	मस्र्याङ्दी गाउँपालिका	४०६०२	०.०६७३२५७
जम्मा					१
४८	Mt. Pokhar khang (6348m.)	मनाङ	नार्पा भूमि गाउँपालिका	४०२०१	०.६८०८५१०
४८	Mt. Pokhar khang (6348m.)	मनाङ	मनाङ दिङ्ल्याङ गाउँपालिका	४०२०२	०.०६७३८४३
४८	Mt. Pokhar khang (6348m.)	मनाङ	चामे गाउँपालिका	४०२०३	०.०२६३४९६
४८	Mt. Pokhar khang (6348m.)	मनाङ	नार्सों गाउँपालिका	४०२०४	०.०६३०४७९
४८	Mt. Pokhar khang (6348m.)	मुस्ताङ	लो घेकर दामोदरकुण्ड गाउँपालिका	४०३०१	०.०८२२६२७
४८	Mt. Pokhar khang (6348m.)	मुस्ताङ	वारगुङ मुक्तिक्षेत्र गाउँपालिका	४०३०३	०.०८०१०४५
जम्मा					१
४९	Mt. Sherson (Peak 3, 6422m.)	ताप्लेजुङ	मिक्वाखोला गाउँपालिका	१०१०२	०.०३४६२३३
४९	Mt. Sherson (Peak 3, 6422m.)	ताप्लेजुङ	मेरिङ्देन गाउँपालिका	१०१०३	०.०३४४९२७
४९	Mt. Sherson (Peak 3, 6422m.)	संखुवासभा	भोटखोला गाउँपालिका	१०२०१	०.०३९९७००
४९	Mt. Sherson (Peak 3, 6422m.)	संखुवासभा	मकालु गाउँपालिका	१०२०२	०.६८०८५१०
४९	Mt. Sherson (Peak 3, 6422m.)	संखुवासभा	सिलीचोङ गाउँपालिका	१०२०३	०.०४२१२६१
४९	Mt. Sherson (Peak 3, 6422m.)	संखुवासभा	चिचिला गाउँपालिका	१०२०४	०.०१७४९६७
४९	Mt. Sherson (Peak 3, 6422m.)	संखुवासभा	सभापोखरी गाउँपालिका	१०२०५	०.०२९२७९३
४९	Mt. Sherson (Peak 3, 6422m.)	सोलुखुम्बु	खुम्बु पासाङल्हामु गाउँपालिका	१०३०१	०.०७४४४५७
४९	Mt. Sherson (Peak 3, 6422m.)	सोलुखुम्बु	माहाकुलुङ गाउँपालिका	१०३०२	०.०४६७१५२
जम्मा					१
५०	Mt. Tengi Ragi Tau (6938m.)	संखुवासभा	मकालु गाउँपालिका	१०२०२	०.०४३०६५५
५०	Mt. Tengi Ragi Tau (6938m.)	सोलुखुम्बु	खुम्बु पासाङल्हामु गाउँपालिका	१०३०१	०.३८७५८८१
५०	Mt. Tengi Ragi Tau (6938m.)	सोलुखुम्बु	माहाकुलुङ गाउँपालिका	१०३०२	०.०२६२२०५
५०	Mt. Tengi Ragi Tau (6938m.)	सोलुखुम्बु	सोताङ गाउँपालिका	१०३०३	०.००९५५२६
५०	Mt. Tengi Ragi Tau (6938m.)	सोलुखुम्बु	माप्य दुधकोशी गाउँपालिका	१०३०४	०.०१४०८७८
५०	Mt. Tengi Ragi Tau (6938m.)	सोलुखुम्बु	सोलुदुधकुण्ड नगरपालिका	१०३०७	०.०३३२८०५
५०	Mt. Tengi Ragi Tau (6938m.)	दोलखा	गौरीशंकर गाउँपालिका	३०१०१	०.३७८०३६९
५०	Mt. Tengi Ragi Tau (6938m.)	दोलखा	बिगु गाउँपालिका	३०१०२	०.०३०२२७८
५०	Mt. Tengi Ragi Tau (6938m.)	दोलखा	कालिञ्चोक गाउँपालिका	३०१०३	०.०१९७५७९
५०	Mt. Tengi Ragi Tau (6938m.)	दोलखा	बैतेधर गाउँपालिका	३०१०४	०.०१६१४६०
५०	Mt. Tengi Ragi Tau (6938m.)	दोलखा	जिरी नगरपालिका	३०१०५	०.०१७००१९
५०	Mt. Tengi Ragi Tau (6938m.)	रामेछाप	उमाकुण्ड गाउँपालिका	३१००१	०.०२५०३४५
जम्मा					१
५१	Mt. Tengkangpoche (6482m.)	संखुवासभा	मकालु गाउँपालिका	१०२०२	०.०७०१२२७
५१	Mt. Tengkangpoche (6482m.)	सोलुखुम्बु	खुम्बु पासाङल्हामु गाउँपालिका	१०३०१	०.६८०८५१०

क्र.सं.	हिमचुलीको नाम	जिल्ला	स्थानीय तहको नाम	स्थानीय तहको कोड	रोयल्टीको हिस्सा बाँडफाँड
५१	Mt. Tengkangpoche (6482m.)	सोलुखुम्बु	माहाकुलुङ गाउँपालिका	१०३०२	०.०४४१०४५
५१	Mt. Tengkangpoche (6482m.)	सोलुखुम्बु	सोताङ गाउँपालिका	१०३०३	०.०१८४३७५
५१	Mt. Tengkangpoche (6482m.)	सोलुखुम्बु	माप्य दुधकोशी गाउँपालिका	१०३०४	०.०२६९१०४
५१	Mt. Tengkangpoche (6482m.)	सोलुखुम्बु	सोलुदुधकुण्ड नगरपालिका	१०३०७	०.०६०५६३९
५१	Mt. Tengkangpoche (6482m.)	दोलखा	गौरीशंकर गाउँपालिका	३०१०१	०.०५३९३१७
५१	Mt. Tengkangpoche (6482m.)	रामेछाप	उमाकुण्ड गाउँपालिका	३१००१	०.०४५०७८३
जम्मा					१
५२	Mt. Tengkoma (6215m.)	ताप्लेजुङ	फक्ताङ्लुङ्ग गाउँपालिका	१०१०१	०.६८०८५१०
५२	Mt. Tengkoma (6215m.)	ताप्लेजुङ	मिक्वाखोला गाउँपालिका	१०१०२	०.०६४७७१४
५२	Mt. Tengkoma (6215m.)	ताप्लेजुङ	फुङलिङ्ग नगरपालिका	१०१०६	०.०८४२८१६
५२	Mt. Tengkoma (6215m.)	ताप्लेजुङ	सिरीजङ्घा गाउँपालिका	१०१०८	०.०८६४१५८
५२	Mt. Tengkoma (6215m.)	संखुवासभा	भोटखोला गाउँपालिका	१०२०१	०.०८३६८०२
जम्मा					१
५३	Mt. Thakar Go East (6152m.)	सोलुखुम्बु	खुम्बु पासाङल्हामु गाउँपालिका	१०३०१	०.०९५१०३८
५३	Mt. Thakar Go East (6152m.)	दोलखा	गौरीशंकर गाउँपालिका	३०१०१	०.६८०८५१०
५३	Mt. Thakar Go East (6152m.)	दोलखा	बिगु गाउँपालिका	३०१०२	०.०६०८२५९
५३	Mt. Thakar Go East (6152m.)	दोलखा	कालिन्चोक गाउँपालिका	३०१०३	०.०४२१८७९
५३	Mt. Thakar Go East (6152m.)	दोलखा	बैतेधर गाउँपालिका	३०१०४	०.०३४७२७३
५३	Mt. Thakar Go East (6152m.)	दोलखा	जिरी नगरपालिका	३०१०५	०.०३५४२२५
५३	Mt. Thakar Go East (6152m.)	रामेछाप	उमाकुण्ड गाउँपालिका	३१००१	०.०५०८८१६
जम्मा					१
५४	Mt.ABI (6043m.)	संखुवासभा	मकालु गाउँपालिका	१०२०२	०.०७०१२२७
५४	Mt.ABI (6043m.)	सोलुखुम्बु	खुम्बु पासाङल्हामु गाउँपालिका	१०३०१	०.६८०८५१०
५४	Mt.ABI (6043m.)	सोलुखुम्बु	माहाकुलुङ गाउँपालिका	१०३०२	०.०४४१०४५
५४	Mt.ABI (6043m.)	सोलुखुम्बु	सोताङ गाउँपालिका	१०३०३	०.०१८४३७५
५४	Mt.ABI (6043m.)	सोलुखुम्बु	माप्य दुधकोशी गाउँपालिका	१०३०४	०.०२६९१०४
५४	Mt.ABI (6043m.)	सोलुखुम्बु	सोलुदुधकुण्ड नगरपालिका	१०३०७	०.०६०५६३९
५४	Mt.ABI (6043m.)	दोलखा	गौरीशंकर गाउँपालिका	३०१०१	०.०५३९३१७
५४	Mt.ABI (6043m.)	रामेछाप	उमाकुण्ड गाउँपालिका	३१००१	०.०४५०७८३
जम्मा					१
५५	Mt.Bokta (6114m.)	ताप्लेजुङ	फक्ताङ्लुङ्ग गाउँपालिका	१०१०१	०.६८०८५१०
५५	Mt.Bokta (6114m.)	ताप्लेजुङ	मिक्वाखोला गाउँपालिका	१०१०२	०.०६४७७१४
५५	Mt.Bokta (6114m.)	ताप्लेजुङ	फुङलिङ्ग नगरपालिका	१०१०६	०.०८४२८१६
५५	Mt.Bokta (6114m.)	ताप्लेजुङ	सिरीजङ्घा गाउँपालिका	१०१०८	०.०८६४१५८
५५	Mt.Bokta (6114m.)	संखुवासभा	भोटखोला गाउँपालिका	१०२०१	०.०८३६८०२
जम्मा					१
५६	Mt.Cholatse (6440m.)	संखुवासभा	मकालु गाउँपालिका	१०२०२	०.०७०१२२७
५६	Mt.Cholatse (6440m.)	सोलुखुम्बु	खुम्बु पासाङल्हामु गाउँपालिका	१०३०१	०.६८०८५१०
५६	Mt.Cholatse (6440m.)	सोलुखुम्बु	माहाकुलुङ गाउँपालिका	१०३०२	०.०४४१०४५
५६	Mt.Cholatse (6440m.)	सोलुखुम्बु	सोताङ गाउँपालिका	१०३०३	०.०१८४३७५
५६	Mt.Cholatse (6440m.)	सोलुखुम्बु	माप्य दुधकोशी गाउँपालिका	१०३०४	०.०२६९१०४
५६	Mt.Cholatse (6440m.)	सोलुखुम्बु	सोलुदुधकुण्ड नगरपालिका	१०३०७	०.०६०५६३९

क्र.सं.	हिमचुलीको नाम	जिल्ला	स्थानीय तहको नाम	स्थानीय तहको कोड	रोयल्टीको हिस्सा बाँडफाँड
५६	Mt.Cholatse (6440m.)	दोलखा	गौरीशंकर गाउँपालिका	३०१०१	०.०५३९३१७
५६	Mt.Cholatse (6440m.)	रामेछाप	उमाकुण्ड गाउँपालिका	३१००१	०.०४५०७८३
जम्मा					१
५७	Mt.Kyazo Ri (6186m.)	संखुवासभा	मकालु गाउँपालिका	१०२०२	०.०७०१२२७
५७	Mt.Kyazo Ri (6186m.)	सोलुखुम्बु	खुम्बु पासाङल्हामु गाउँपालिका	१०३०१	०.६८०८५१०
५७	Mt.Kyazo Ri (6186m.)	सोलुखुम्बु	माहाकुलुङ गाउँपालिका	१०३०२	०.०४४१०४५
५७	Mt.Kyazo Ri (6186m.)	सोलुखुम्बु	सोताङ गाउँपालिका	१०३०३	०.०१८४३७५
५७	Mt.Kyazo Ri (6186m.)	सोलुखुम्बु	माप्य दुधकोशी गाउँपालिका	१०३०४	०.०२६९१०४
५७	Mt.Kyazo Ri (6186m.)	सोलुखुम्बु	सोलुदुधकुण्ड नगरपालिका	१०३०७	०.०६०५६३९
५७	Mt.Kyazo Ri (6186m.)	दोलखा	गौरीशंकर गाउँपालिका	३०१०१	०.०५३९३१७
५७	Mt.Kyazo Ri (6186m.)	रामेछाप	उमाकुण्ड गाउँपालिका	३१००१	०.०४५०७८३
जम्मा					१
५८	Mt.Langsisa Ri (6412m.)	सिन्धुपाल्चोक	जुगल गाउँपालिका	३०२०२	०.०८४४८२९
५८	Mt.Langsisa Ri (6412m.)	सिन्धुपाल्चोक	पाँचपोखरी थाङपाल गाउँपालिका	३०२०३	०.०७३६३१७
५८	Mt.Langsisa Ri (6412m.)	सिन्धुपाल्चोक	हेलम्बु गाउँपालिका	३०२०४	०.०५५५९१७
५८	Mt.Langsisa Ri (6412m.)	रसुवा	गोसाइकुण्ड गाउँपालिका	३०३०१	०.६८०८५१०
५८	Mt.Langsisa Ri (6412m.)	रसुवा	आमाछोदिङमो गाउँपालिका	३०३०२	०.०३०७९५२
५८	Mt.Langsisa Ri (6412m.)	रसुवा	उत्तरगया गाउँपालिका	३०३०३	०.०२४४३२३
५८	Mt.Langsisa Ri (6412m.)	रसुवा	कालिका गाउँपालिका	३०३०४	०.०१९९२०६
५८	Mt.Langsisa Ri (6412m.)	रसुवा	नौकुण्ड गाउँपालिका	३०३०५	०.०३०२९४६
जम्मा					१
५९	Mt.Larkya Peak (6416m.)	गोरखा	चुमनुब्री गाउँपालिका	४०१०१	०.४७६१३६३
५९	Mt.Larkya Peak (6416m.)	गोरखा	अजिरकोट गाउँपालिका	४०१०२	०.०२५०२५०
५९	Mt.Larkya Peak (6416m.)	गोरखा	बारपाक सुलिकोट गाउँपालिका	४०१०३	०.०३६२८७१
५९	Mt.Larkya Peak (6416m.)	गोरखा	धार्चे गाउँपालिका	४०१०४	०.०३८९३४६
५९	Mt.Larkya Peak (6416m.)	मनाङ	नार्पा भूमि गाउँपालिका	४०२०१	०.०३१२४४८
५९	Mt.Larkya Peak (6416m.)	मनाङ	चामे गाउँपालिका	४०२०३	०.००४५६५२
५९	Mt.Larkya Peak (6416m.)	मनाङ	नासों गाउँपालिका	४०२०४	०.२६९६२६४
५९	Mt.Larkya Peak (6416m.)	कास्की	मादी गाउँपालिका	४०५०१	०.०४१२७२६
५९	Mt.Larkya Peak (6416m.)	लमजुङ	दोर्दी गाउँपालिका	४०६०१	०.०३३६३३८
५९	Mt.Larkya Peak (6416m.)	लमजुङ	मस्र्याङ्दी गाउँपालिका	४०६०२	०.०४३२७४२
जम्मा					१
६०	Mt.Lobuje West (6135m.)	संखुवासभा	मकालु गाउँपालिका	१०२०२	०.०७०१२२७
६०	Mt.Lobuje West (6135m.)	सोलुखुम्बु	खुम्बु पासाङल्हामु गाउँपालिका	१०३०१	०.६८०८५१०
६०	Mt.Lobuje West (6135m.)	सोलुखुम्बु	माहाकुलुङ गाउँपालिका	१०३०२	०.०४४१०४५
६०	Mt.Lobuje West (6135m.)	सोलुखुम्बु	सोताङ गाउँपालिका	१०३०३	०.०१८४३७५
६०	Mt.Lobuje West (6135m.)	सोलुखुम्बु	माप्य दुधकोशी गाउँपालिका	१०३०४	०.०२६९१०४
६०	Mt.Lobuje West (6135m.)	सोलुखुम्बु	सोलुदुधकुण्ड नगरपालिका	१०३०७	०.०६०५६३९
६०	Mt.Lobuje West (6135m.)	दोलखा	गौरीशंकर गाउँपालिका	३०१०१	०.०५३९३१७
६०	Mt.Lobuje West (6135m.)	रामेछाप	उमाकुण्ड गाउँपालिका	३१००१	०.०४५०७८३
जम्मा					१
६१	Mt.Nirekha (6159m.)	संखुवासभा	मकालु गाउँपालिका	१०२०२	०.०७०१२२७

क्र.सं.	हिमचुलीको नाम	जिल्ला	स्थानीय तहको नाम	स्थानीय तहको कोड	रोयल्टीको हिस्सा बाँडफाँड
६१	Mt.Nirekha (6159m.)	सोलुखुम्बु	खुम्बु पासाङल्हामु गाउँपालिका	१०३०१	०.६८०८५१०
६१	Mt.Nirekha (6159m.)	सोलुखुम्बु	माहाकुलुङ गाउँपालिका	१०३०२	०.०४४१०४५
६१	Mt.Nirekha (6159m.)	सोलुखुम्बु	सोताङ गाउँपालिका	१०३०३	०.०१८४३७५
६१	Mt.Nirekha (6159m.)	सोलुखुम्बु	माप्य दुधकोशी गाउँपालिका	१०३०४	०.०२६९१०४
६१	Mt.Nirekha (6159m.)	सोलुखुम्बु	सोलुदुधकुण्ड नगरपालिका	१०३०७	०.०६०५६३९
६१	Mt.Nirekha (6159m.)	दोलखा	गौरीशंकर गाउँपालिका	३०१०१	०.०५३९३१७
६१	Mt.Nirekha (6159m.)	रामेछाप	उमाकुण्ड गाउँपालिका	३१००१	०.०४५०७८३
जम्मा					१
६२	Mt.Ombigaichen (6340m.)	संखुवासभा	मकालु गाउँपालिका	१०२०२	०.०५२९११२
६२	Mt.Ombigaichen (6340m.)	संखुवासभा	सिलीचोङ गाउँपालिका	१०२०३	०.०२८८६०४
६२	Mt.Ombigaichen (6340m.)	सोलुखुम्बु	खुम्बु पासाङल्हामु गाउँपालिका	१०३०१	०.४०००८३२
६२	Mt.Ombigaichen (6340m.)	सोलुखुम्बु	माहाकुलुङ गाउँपालिका	१०३०२	०.३६५५४१८
६२	Mt.Ombigaichen (6340m.)	सोलुखुम्बु	सोताङ गाउँपालिका	१०३०३	०.०१३६३१७
६२	Mt.Ombigaichen (6340m.)	सोलुखुम्बु	माप्य दुधकोशी गाउँपालिका	१०३०४	०.०१९९१९२
६२	Mt.Ombigaichen (6340m.)	सोलुखुम्बु	सोलुदुधकुण्ड नगरपालिका	१०३०७	०.०४५०७८९
६२	Mt.Ombigaichen (6340m.)	दोलखा	गौरीशंकर गाउँपालिका	३०१०१	०.०४०३७९२
६२	Mt.Ombigaichen (6340m.)	रामेछाप	उमाकुण्ड गाउँपालिका	३१००१	०.०३३५९४४
जम्मा					१
६३	Mt.Phari Lapcha (6017m.)	संखुवासभा	मकालु गाउँपालिका	१०२०२	०.०७०१२२७
६३	Mt.Phari Lapcha (6017m.)	सोलुखुम्बु	खुम्बु पासाङल्हामु गाउँपालिका	१०३०१	०.६८०८५१०
६३	Mt.Phari Lapcha (6017m.)	सोलुखुम्बु	माहाकुलुङ गाउँपालिका	१०३०२	०.०४४१०४५
६३	Mt.Phari Lapcha (6017m.)	सोलुखुम्बु	सोताङ गाउँपालिका	१०३०३	०.०१८४३७५
६३	Mt.Phari Lapcha (6017m.)	सोलुखुम्बु	माप्य दुधकोशी गाउँपालिका	१०३०४	०.०२६९१०४
६३	Mt.Phari Lapcha (6017m.)	सोलुखुम्बु	सोलुदुधकुण्ड नगरपालिका	१०३०७	०.०६०५६३९
६३	Mt.Phari Lapcha (6017m.)	दोलखा	गौरीशंकर गाउँपालिका	३०१०१	०.०५३९३१७
६३	Mt.Phari Lapcha (6017m.)	रामेछाप	उमाकुण्ड गाउँपालिका	३१००१	०.०४५०७८३
जम्मा					१
६४	Mt.Yubra Himal (6048m.)	सिन्धुपाल्चोक	जुगल गाउँपालिका	३०२०२	०.०८४४८२९
६४	Mt.Yubra Himal (6048m.)	सिन्धुपाल्चोक	पाँचपोखरी थाङपाल गाउँपालिका	३०२०३	०.०७३६३१७
६४	Mt.Yubra Himal (6048m.)	सिन्धुपाल्चोक	हेलम्बु गाउँपालिका	३०२०४	०.०५५५९१७
६४	Mt.Yubra Himal (6048m.)	रसुवा	गोसाइकुण्ड गाउँपालिका	३०३०१	०.६८०८५१०
६४	Mt.Yubra Himal (6048m.)	रसुवा	आमाछोदिङमो गाउँपालिका	३०३०२	०.०३०७९५२
६४	Mt.Yubra Himal (6048m.)	रसुवा	उत्तरगया गाउँपालिका	३०३०३	०.०२४४३२३
६४	Mt.Yubra Himal (6048m.)	रसुवा	कालिका गाउँपालिका	३०३०४	०.०१९९२०६
६४	Mt.Yubra Himal (6048m.)	रसुवा	नौकुण्ड गाउँपालिका	३०३०५	०.०३०२९४६
जम्मा					१
६५	Mukot Himal (6087 m.)	मनाङ	नार्पा भूमि गाउँपालिका	४०२०१	०.०१७१२४७
६५	Mukot Himal (6087 m.)	मनाङ	मनाङ दिङ्ख्याङ गाउँपालिका	४०२०२	०.०२१००७५
६५	Mukot Himal (6087 m.)	मुस्ताङ	लो घेकर दामोदरकुण्ड गाउँपालिका	४०३०१	०.०२९९०६५
६५	Mukot Himal (6087 m.)	मुस्ताङ	घरपझोङ गाउँपालिका	४०३०२	०.०१८७५६५
६५	Mukot Himal (6087 m.)	मुस्ताङ	वारगुङ मुक्तिक्षेत्र गाउँपालिका	४०३०३	०.३५०८८६९

क्र.सं.	हिमचुलीको नाम	जिल्ला	स्थानीय तहको नाम	स्थानीय तहको कोड	रोयल्टीको हिस्सा बाँडफाँड
६५	Mukot Himal (6087 m.)	मुस्ताङ	थासाङ गाउँपालिका	४०३०५	०.०१६०२१७
६५	Mukot Himal (6087 m.)	म्याग्दी	धवलागिरी गाउँपालिका	४०४०३	०.१३७१७४७
६५	Mukot Himal (6087 m.)	डोल्पा	डोल्पो बुद्ध गाउँपालिका	६०१०१	०.०२८८४६६
६५	Mukot Himal (6087 m.)	डोल्पा	काइके गाउँपालिका	६०१०७	०.०२१०१६९
६५	Mukot Himal (6087 m.)	डोल्पा	छार्का ताङसोङ गाउँपालिका	६०१०८	०.३५९२५८०
जम्मा					१
६६	Mustang Himal I (6195 m.)	मुस्ताङ	लो घेकर दामोदरकुण्ड गाउँपालिका	४०३०१	०.३१९१४९०
६६	Mustang Himal I (6195 m.)	मुस्ताङ	लोमन्थाङ गाउँपालिका	४०३०४	०.६८०८५१०
जम्मा					१
६७	Norbu Kang (6005m)	डोल्पा	डोल्पो बुद्ध गाउँपालिका	६०१०१	०.६८०८५११
६७	Norbu Kang (6005m)	डोल्पा	शे फोक्सुण्डो गाउँपालिका	६०१०२	०.१४१२३६९
६७	Norbu Kang (6005m)	डोल्पा	काइके गाउँपालिका	६०१०७	०.०८५४६३४
६७	Norbu Kang (6005m)	डोल्पा	छार्का ताङसोङ गाउँपालिका	६०१०८	०.०९२४४८६
जम्मा					१
६८	Nuptse (7855 m.)	संखुवासभा	मकालु गाउँपालिका	१०२०२	०.०७०१२२७
६८	Nuptse (7855 m.)	सोलुखुम्बु	खुम्बु पासाङल्हामु गाउँपालिका	१०३०१	०.६८०८५१०
६८	Nuptse (7855 m.)	सोलुखुम्बु	माहाकुलुङ गाउँपालिका	१०३०२	०.०४४१०४५
६८	Nuptse (7855 m.)	सोलुखुम्बु	सोताङ गाउँपालिका	१०३०३	०.०१८४३७५
६८	Nuptse (7855 m.)	सोलुखुम्बु	माप्य दुधकोशी गाउँपालिका	१०३०४	०.०२६९१०४
६८	Nuptse (7855 m.)	सोलुखुम्बु	सोलुदुधकुण्ड नगरपालिका	१०३०७	०.०६०५६३९
६८	Nuptse (7855 m.)	दोलखा	गौरीशंकर गाउँपालिका	३०१०१	०.०५३९३१७
६८	Nuptse (7855 m.)	रामेछाप	उमाकुण्ड गाउँपालिका	३१००१	०.०४५०७८३
जम्मा					१
६९	Pabuk Khang (Kangata)	ताप्लेजुङ	फक्ताङ्लुङ्ग गाउँपालिका	१०१०१	०.६८०८५१०
६९	Pabuk Khang (Kangata)	ताप्लेजुङ	मिक्वाखोला गाउँपालिका	१०१०२	०.०६४७७१४
६९	Pabuk Khang (Kangata)	ताप्लेजुङ	फुङलिङ्ग नगरपालिका	१०१०६	०.०८४२८१६
६९	Pabuk Khang (Kangata)	ताप्लेजुङ	सिरीजङ्गा गाउँपालिका	१०१०८	०.०८६४१५८
६९	Pabuk Khang (Kangata)	संखुवासभा	भोटखोला गाउँपालिका	१०२०१	०.०८३६८०२
जम्मा					१
७०	Paldor Peak (5903m.)	रसुवा	गोसाइकुण्ड गाउँपालिका	३०३०१	०.०६९३२८२
७०	Paldor Peak (5903m.)	रसुवा	आमाछोदिङमो गाउँपालिका	३०३०२	०.३८१४४३९
७०	Paldor Peak (5903m.)	रसुवा	उत्तरगया गाउँपालिका	३०३०३	०.०१८९४८०
७०	Paldor Peak (5903m.)	धादिङ	रुबिभ्यालि गाउँपालिक	३०४०१	०.३६४३१८८
७०	Paldor Peak (5903m.)	धादिङ	खनियावास गाउँपालिका	३०४०२	०.०२४५८५९
७०	Paldor Peak (5903m.)	धादिङ	गंगाजमुना गाउँपालिका	३०४०३	०.०३९८८१९
७०	Paldor Peak (5903m.)	गोरखा	दार्चे गाउँपालिका	४०१०४	०.०५७५२७३
७०	Paldor Peak (5903m.)	गोरखा	आरुघाट गाउँपालिका	४०१०५	०.०४३९६६०
जम्मा					१
७१	Pharchamo (6279m.)	संखुवासभा	मकालु गाउँपालिका	१०२०२	०.०४३०६५५
७१	Pharchamo (6279m.)	सोलुखुम्बु	खुम्बु पासाङल्हामु गाउँपालिका	१०३०१	०.३८७५८८१
७१	Pharchamo (6279m.)	सोलुखुम्बु	माहाकुलुङ गाउँपालिका	१०३०२	०.०२६२२०५
७१	Pharchamo (6279m.)	सोलुखुम्बु	सोताङ गाउँपालिका	१०३०३	०.००९५५२६

क्र.सं.	हिमचुलीको नाम	जिल्ला	स्थानीय तहको नाम	स्थानीय तहको कोड	रोयल्टीको हिस्सा बाँडफाँड
७१	Pharchamo (6279m.)	सोलुखुम्बु	माप्य दुधकोशी गाउँपालिका	१०३०४	०.०१४०८७८
७१	Pharchamo (6279m.)	सोलुखुम्बु	सोलुदुधकुण्ड नगरपालिका	१०३०७	०.०३३२८०५
७१	Pharchamo (6279m.)	दोलखा	गौरीशंकर गाउँपालिका	३०१०१	०.३७८०३६९
७१	Pharchamo (6279m.)	दोलखा	बिगु गाउँपालिका	३०१०२	०.०३०२२७८
७१	Pharchamo (6279m.)	दोलखा	कालिञ्चोक गाउँपालिका	३०१०३	०.०१९७५७९
७१	Pharchamo (6279m.)	दोलखा	बैतेधर गाउँपालिका	३०१०४	०.०१६१४६०
७१	Pharchamo (6279m.)	दोलखा	जिरी नगरपालिका	३०१०५	०.०१७००१९
७१	Pharchamo (6279m.)	रामेछाप	उमाकुण्ड गाउँपालिका	३१००१	०.०२५०३४५
जम्मा					१
७२	Pisang Peak (6091m.)	मनाङ	नार्पा भूमि गाउँपालिका	४०२०१	०.२९६६०५०
७२	Pisang Peak (6091m.)	मनाङ	मनाङ दिङ्छ्याङ गाउँपालिका	४०२०२	०.४४९१५७६
७२	Pisang Peak (6091m.)	मनाङ	चामे गाउँपालिका	४०२०३	०.००३९६८४
७२	Pisang Peak (6091m.)	मनाङ	नासों गाउँपालिका	४०२०४	०.०१९६४७८
७२	Pisang Peak (6091m.)	मुस्ताङ	लो घेकर दामोदरकुण्ड गाउँपालिका	४०३०१	०.०३३८४९६
७२	Pisang Peak (6091m.)	मुस्ताङ	घरपझोङ गाउँपालिका	४०३०२	०.०१२७९४७
७२	Pisang Peak (6091m.)	मुस्ताङ	वारगुङ मुक्तिक्षेत्र गाउँपालिका	४०३०३	०.०२४६५६०
७२	Pisang Peak (6091m.)	म्याग्दी	अन्नपूर्ण गाउँपालिका	४०४०१	०.०३२१९५०
७२	Pisang Peak (6091m.)	कास्की	मादी गाउँपालिका	४०५०१	०.०३९२६२८
७२	Pisang Peak (6091m.)	कास्की	माछापुच्छ्रे गाउँपालिका	४०५०२	०.०४४२३८४
७२	Pisang Peak (6091m.)	कास्की	अन्नपूर्ण गाउँपालिका	४०५०३	०.०४३६२४७
जम्मा					१
७३	Putha Hiunchuli (7246 m.)	मुस्ताङ	लो घेकर दामोदरकुण्ड गाउँपालिका	४०३०१	०.०१४०२४०
७३	Putha Hiunchuli (7246 m.)	मुस्ताङ	वारगुङ मुक्तिक्षेत्र गाउँपालिका	४०३०३	०.०१०७१६८
७३	Putha Hiunchuli (7246 m.)	मुस्ताङ	थासाङ गाउँपालिका	४०३०५	०.००५४७९६
७३	Putha Hiunchuli (7246 m.)	म्याग्दी	रघुगंगा गाउँपालिका	४०४०२	०.०१७६६३३
७३	Putha Hiunchuli (7246 m.)	म्याग्दी	धवलागिरी गाउँपालिका	४०४०३	०.२८८६२५७
७३	Putha Hiunchuli (7246 m.)	म्याग्दी	मालिका गाउँपालिका	४०४०४	०.०१८५६४८
७३	Putha Hiunchuli (7246 m.)	बाग्लुङ	तमानखोला गाउँपालिका	४११०४	०.०११२०४७
७३	Putha Hiunchuli (7246 m.)	रुकुम	पुथा उत्तरगंगा गाउँपालिका	५०१०१	०.२८४०५३८
७३	Putha Hiunchuli (7246 m.)	रुकुम	सिस्ने गाउँपालिका	५०१०२	०.०१७८६६८
७३	Putha Hiunchuli (7246 m.)	रुकुम	भूमे गाउँपालिका	५०१०३	०.०१९२४२४
७३	Putha Hiunchuli (7246 m.)	डोल्पा	डोल्पो बुद्ध गाउँपालिका	६०१०१	०.०१२९६४०
७३	Putha Hiunchuli (7246 m.)	डोल्पा	शे फोक्सुण्डो गाउँपालिका	६०१०२	०.०२५७९१९
७३	Putha Hiunchuli (7246 m.)	डोल्पा	ठूलीभेरी नगरपालिका	६०१०६	०.०११९६१४
७३	Putha Hiunchuli (7246 m.)	डोल्पा	काइके गाउँपालिका	६०१०७	०.२४२१३५३
७३	Putha Hiunchuli (7246 m.)	डोल्पा	छार्का ताङसोङ गाउँपालिका	६०१०८	०.०१९७०५५
जम्मा					१
७४	Ramdung (5900m.)	सोलुखुम्बु	खुम्बु पासाङल्हामु गाउँपालिका	१०३०१	०.०५८५३६३
७४	Ramdung (5900m.)	सोलुखुम्बु	सोलुदुधकुण्ड नगरपालिका	१०३०७	०.०३७११३६
७४	Ramdung (5900m.)	सोलुखुम्बु	लिखुपिके गाउँपालिका	१०३०८	०.००८२०७८
७४	Ramdung (5900m.)	ओखलढुङ्गा	खिजिदेम्बा गाउँपालिका	१०४०४	०.०१७१५०२

क्र.सं.	हिमचुलीको नाम	जिल्ला	स्थानीय तहको नाम	स्थानीय तहको कोड	रोयल्टीको हिस्सा बाँडफाँड
७४	Ramdung (5900m.)	दोलखा	गौरीशंकर गाउँपालिका	३०१०१	०.४२७१९३८
७४	Ramdung (5900m.)	दोलखा	बिगु गाउँपालिका	३०१०२	०.०३४१६३४
७४	Ramdung (5900m.)	दोलखा	कालिञ्चोक गाउँपालिका	३०१०३	०.०२११११६
७४	Ramdung (5900m.)	दोलखा	बैतेधर गाउँपालिका	३०१०४	०.०१७१२६२
७४	Ramdung (5900m.)	दोलखा	जिरी नगरपालिका	३०१०५	०.०१८६०८६
७४	Ramdung (5900m.)	रामेछाप	उमाकुण्ड गाउँपालिका	३१००१	०.३१८५६८९
७४	Ramdung (5900m.)	रामेछाप	गोकुलगगां गाउँपालिका	३१००२	०.०२१२४६०
७४	Ramdung (5900m.)	रामेछाप	लिखुतामाकोसी गाउँपालिका	३१००३	०.०२०९७३६
	जम्मा				१
७५	Rokapi (Kap Chuli 5467)	हुम्ला	नाम्खा गाउँपालिका	६०३०४	०.०५७२३२७
७५	Rokapi (Kap Chuli 5467)	बाजुरा	हिमाली गाउँपालिका	७०१०१	०.०२८०८२९
७५	Rokapi (Kap Chuli 5467)	बाजुरा	गैमुल गाउँपालिका	७०१०२	०.०१६०९४१
७५	Rokapi (Kap Chuli 5467)	वझाङ	साईपाल गाउँपालिका	७०२०१	०.३२४०८०६
७५	Rokapi (Kap Chuli 5467)	वझाङ	बुङ्गल गाउँपालिका	७०२०२	०.०४५८३१०
७५	Rokapi (Kap Chuli 5467)	वझाङ	सुर्मा गाउँपालिका	७०२०३	०.०१५७०३१
७५	Rokapi (Kap Chuli 5467)	वझाङ	तालकोट गाउँपालिका	७०२०४	०.०१९८६०१
७५	Rokapi (Kap Chuli 5467)	दार्चुला	ब्याँस गाउँपालिका	७०३०१	०.०२९४९२०
७५	Rokapi (Kap Chuli 5467)	दार्चुला	नौगाड गाउँपालिका	७०३०४	०.०२११६७३
७५	Rokapi (Kap Chuli 5467)	दार्चुला	अपिहिमाल गाउँपालिका	७०३०५	०.४२१६८२१
७५	Rokapi (Kap Chuli 5467)	दार्चुला	मार्मा गाउँपालिका	७०३०६	०.०२०७७४१
	जम्मा				१
७६	Saribung (6346m.)	मनाङ	नार्पा भूमि गाउँपालिका	४०२०१	०.३४११२८९
७६	Saribung (6346m.)	मनाङ	मनाङ दिछ्याङ गाउँपालिका	४०२०२	०.०३८७४५१
७६	Saribung (6346m.)	मनाङ	चामे गाउँपालिका	४०२०३	०.०१५६७६९
७६	Saribung (6346m.)	मनाङ	नासों गाउँपालिका	४०२०४	०.०३६०८८९
७६	Saribung (6346m.)	मुस्ताङ	लो घेकर दामोदरकुण्ड गाउँपालिका	४०३०१	०.४२४४९६१
७६	Saribung (6346m.)	मुस्ताङ	वारगुङ मुक्तिक्षेत्र गाउँपालिका	४०३०३	०.०४५८९५२
७६	Saribung (6346m.)	मुस्ताङ	लोमन्थाङ गाउँपालिका	४०३०४	०.०३८८२५५
७६	Saribung (6346m.)	डोल्पा	छार्का ताङसोङ गाउँपालिका	६०१०८	०.०५९१४३४
	जम्मा				१
७७	shey shikhar (6139m.)	डोल्पा	डोल्पो बुद्ध गाउँपालिका	६०१०१	०.०२९१४९०
७७	shey shikhar (6139m.)	डोल्पा	शे फोक्सुण्डो गाउँपालिका	६०१०२	०.४५७७०३५
७७	shey shikhar (6139m.)	डोल्पा	जगदुल्ला गाउँपालिका	६०१०३	०.२८८०५९२
७७	shey shikhar (6139m.)	डोल्पा	मुड्केचुला गाउँपालिका	६०१०४	०.०१६२०४६
७७	shey shikhar (6139m.)	डोल्पा	त्रिपूरासुन्दरी नगरपालिका	६०१०५	०.०३०१४९७
७७	shey shikhar (6139m.)	डोल्पा	ठूलीभेरी नगरपालिका	६०१०६	०.०२७७९२६
७७	shey shikhar (6139m.)	डोल्पा	काइके गाउँपालिका	६०१०७	०.०१७४००१
७७	shey shikhar (6139m.)	मुगु	मुगुमकार्मारोग गाउँपालिका	६०२०१	०.०५५४७१९
७७	shey shikhar (6139m.)	जुम्ला	पातारासी गाउँपालिका	६०४०१	०.०४८०५७८
७७	shey shikhar (6139m.)	जुम्ला	गुठीचौर गाउँपालिका	६०४०५	०.०३००११६
	जम्मा				१
७८	Shigu Chuli (fluted peak) (6501m.)	मनाङ	मनाङ दिछ्याङ गाउँपालिका	४०२०२	०.०४६९३३३

क्र.सं.	हिमचुलीको नाम	जिल्ला	स्थानीय तहको नाम	स्थानीय तहको कोड	रोयल्टीको हिस्सा बाँडफाँड
७८	Shigu Chuli (fluted peak) (6501m.)	म्याग्दी	अन्नपूर्ण गाउँपालिका	४०४०१	०.०४१४४२८
७८	Shigu Chuli (fluted peak) (6501m.)	कास्की	माछापुच्छ्रे गाउँपालिका	४०५०२	०.०४३५५३६
७८	Shigu Chuli (fluted peak) (6501m.)	कास्की	अन्नपूर्ण गाउँपालिका	४०५०३	०.६८०८५१०
७८	Shigu Chuli (fluted peak) (6501m.)	कास्की	पोखरा महानगरपालिका	४०५०४	०.१७०४९३९
७८	Shigu Chuli (fluted peak) (6501m.)	पर्वत	मोदी गाउँपालिका	४१००१	०.०१६७२५४
जम्मा					१
७९	Thapa Peak (6012m)	मनाङ	मनाङ दिछ्याङ गाउँपालिका	४०२०२	०.०२९९७४२
७९	Thapa Peak (6012m)	मुस्ताङ	घरपझोङ गाउँपालिका	४०३०२	०.३९०९७१५
७९	Thapa Peak (6012m)	मुस्ताङ	वारगुङ मुक्तिक्षेत्र गाउँपालिका	४०३०३	०.०३७३१५४
७९	Thapa Peak (6012m)	मुस्ताङ	थासाङ गाउँपालिका	४०३०५	०.३७४६५३५
७९	Thapa Peak (6012m)	म्याग्दी	अन्नपूर्ण गाउँपालिका	४०४०१	०.०५१६५५१
७९	Thapa Peak (6012m)	म्याग्दी	रघुगंगा गाउँपालिका	४०४०२	०.०५१४०१६
७९	Thapa Peak (6012m)	म्याग्दी	धवलागिरी गाउँपालिका	४०४०३	०.०६४०२८७
जम्मा					१
८०	Thorong Peak (5751 m.)	गोरखा	चुमनुब्री गाउँपालिका	४०१०१	०.०४०७२८७
८०	Thorong Peak (5751 m.)	मनाङ	नार्पा भूमि गाउँपालिका	४०२०१	०.०१४४७०६
८०	Thorong Peak (5751 m.)	मनाङ	चामे गाउँपालिका	४०२०३	०.००४११८२
८०	Thorong Peak (5751 m.)	मनाङ	नासों गाउँपालिका	४०२०४	०.३६८८९१५
८०	Thorong Peak (5751 m.)	मुस्ताङ	लो घेकर दामोदरकुण्ड गाउँपालिका	४०३०१	०.०२४५८९१
८०	Thorong Peak (5751 m.)	मुस्ताङ	घरपझोङ गाउँपालिका	४०३०२	०.०१२२९९६
८०	Thorong Peak (5751 m.)	मुस्ताङ	वारगुङ मुक्तिक्षेत्र गाउँपालिका	४०३०३	०.३९६७३३५
८०	Thorong Peak (5751 m.)	मुस्ताङ	थासाङ गाउँपालिका	४०३०५	०.०१०६१७८
८०	Thorong Peak (5751 m.)	कास्की	मादी गाउँपालिका	४०५०१	०.०४४१३९१
८०	Thorong Peak (5751 m.)	लमजुङ	मस्र्याङ्दी गाउँपालिका	४०६०२	०.०४५९६०३
८०	Thorong Peak (5751 m.)	डोल्पा	डोल्पो बुद्ध गाउँपालिका	६०१०१	०.०२३०१०३
८०	Thorong Peak (5751 m.)	डोल्पा	काइके गाउँपालिका	६०१०७	०.०१४४४१३
जम्मा					१
८१	Tilicho Peak (7134m.)	मनाङ	नार्पा भूमि गाउँपालिका	४०२०१	०.०२०८५३९
८१	Tilicho Peak (7134m.)	मनाङ	मनाङ दिछ्याङ गाउँपालिका	४०२०२	०.३२४३५३०
८१	Tilicho Peak (7134m.)	मनाङ	चामे गाउँपालिका	४०२०३	०.००२२७५०
८१	Tilicho Peak (7134m.)	मुस्ताङ	घरपझोङ गाउँपालिका	४०३०२	०.०८११२४८
८१	Tilicho Peak (7134m.)	मुस्ताङ	वारगुङ मुक्तिक्षेत्र गाउँपालिका	४०३०३	०.०२२५१८६
८१	Tilicho Peak (7134m.)	म्याग्दी	अन्नपूर्ण गाउँपालिका	४०४०१	०.०१६६९०१
८१	Tilicho Peak (7134m.)	कास्की	मादी गाउँपालिका	४०५०१	०.०१७९०६२
८१	Tilicho Peak (7134m.)	कास्की	माछापुच्छ्रे गाउँपालिका	४०५०२	०.०१८२७४०
८१	Tilicho Peak (7134m.)	कास्की	अन्नपूर्ण गाउँपालिका	४०५०३	०.३८५७९२०
८१	Tilicho Peak (7134m.)	कास्की	पोखरा महानगरपालिका	४०५०४	०.१०१९९७८
८१	Tilicho Peak (7134m.)	पर्वत	मोदी गाउँपालिका	४१००१	०.००८२१४६
जम्मा					१
८२	Tobsar Peak (6100 m.)	गोरखा	चुमनुब्री गाउँपालिका	४०१०१	०.६८०८५१०
८२	Tobsar Peak (6100 m.)	गोरखा	अजिरकोट गाउँपालिका	४०१०२	०.०३८३२०८
८२	Tobsar Peak (6100 m.)	गोरखा	बारपाक सुलिकोट गाउँपालिका	४०१०३	०.०५५२०६६

क्र.सं.	हिमचुलीको नाम	जिल्ला	स्थानीय तहको नाम	स्थानीय तहको कोड	रोयल्टीको हिस्सा बाँडफाँड
८२	Tobsar Peak (6100 m.)	गोरखा	धार्चे गाउँपालिका	४०१०४	०.०६१०४९०
८२	Tobsar Peak (6100 m.)	मनाङ	नासों गाउँपालिका	४०२०४	०.०४५३९०८
८२	Tobsar Peak (6100 m.)	लमजुङ	दोर्दी गाउँपालिका	४०६०१	०.०५१८५६१
८२	Tobsar Peak (6100 m.)	लमजुङ	मस्र्याङ्गदी गाउँपालिका	४०६०२	०.०६७३२५७
जम्मा					१

ख. विद्युतबाट प्राप्त रोयल्टीको हिस्साः

क्र.सं.	आयोजनाको नाम	क्षमता (मे.वा.)	जिल्ला	स्थानीय तह	स्थानीय तहको कोड	रोयल्टीको हिस्सा बाँडफाँड
१	Andhi Khola	९.४	स्याङ्जा	गल्याङ नगरपालिका	४०९१०	०.८०६४५१६
१	Andhi Khola	९.४	पाल्पा	रम्भा गाउँपालिका	५०६०३	०.१९३५४८४
जम्मा						१
२	Ankhu Khola - 1	७	धादिङ	गंङ्गा जमुना गाउँपालिका	३०४०३	०.१७७२९६४
२	Ankhu Khola - 1	७	धादिङ	त्रिपूरासुन्दरी गाउँपालिका	३०४०४	०.६३९७६६१
२	Ankhu Khola - 1	७	धादिङ	नेत्रावती डबजोङ गाउँपालिका	३०४०५	०.१८२९३७५
जम्मा						१
३	Bagmati	२२	ललितपुर	बाग्मती गाउँपालिका	३०८०६	०.३७८०२३३
३	Bagmati	२२	मकवानपुर	इन्द्रसरोवर गाउँपालिका	३१२०१	०.२१२७४१३
३	Bagmati	२२	मकवानपुर	भिमफेदी गाउँपालिका	३१२०७	०.४०९२३५४
जम्मा						१
४	Baramchi Khola HPP	४.२	सिन्धुपाल्चोक	जुगल गाउँपालिका	३०२०२	०.७१४२८५७
४	Baramchi Khola HPP	४.२	सिन्धुपाल्चोक	बलेफी गाउँपालिका	३०२०८	०.२८५७१४३
जम्मा						१
५	Bhairab Kund Khola	३	सिन्धुपाल्चोक	भोटेकोशी गाउँपालिका	३०२०१	१.०००००००
जम्मा						१
६	Bijayapur-1	४.५	कास्की	पोखरा महानगरपालिका	४०५०४	१.०००००००
जम्मा						१
७	Chake Khola	२.८३	रामेछाप	गोकुलगङ्गा गाउँपालिका	३१००२	१.०००००००
जम्मा						१
८	Chaku Khola	३	सिन्धुपाल्चोक	भोटेकोशी गाउँपालिका	३०२०१	१.०००००००
जम्मा						१
९	Chameliya Khola	३०	दार्चुला	नौगाड गाउँपालिका	७०३०४	०.०७६७७८८
९	Chameliya Khola	३०	दार्चुला	मार्मा गाउँपालिका	७०३०६	०.३११७१६४
९	Chameliya Khola	३०	दार्चुला	शैल्यशिखर नगरपालिका	७०३०७	०.२९६६९००
९	Chameliya Khola	३०	बैतडी	डीलासैनी गाउँपालिका	७०४०१	०.३१४८१४८
जम्मा						१
१०	Charnawati Khola Hydroelectric Project	३.५२	दोलखा	शैलुङ गाउँपालिका	३०१०८	०.५३५७१४३
१०	Charnawati Khola Hydroelectric Project	३.५२	दोलखा	भिमेश्वर नगरपालिका	३०१०९	०.४६४२८५७
जम्मा						१
११	Chatara	३.२	सुनसरी	बराहक्षेत्र नगरपालिका	११३०२	०.७६९२३०८

क्र.सं.	आयोजनाको नाम	क्षमता (मे.वा.)	जिल्ला	स्थानीय तह	स्थानीय तहको कोड	रोयल्टीको हिस्सा बाँडफाँड
११	Chatara	३.२	उदयपुर	बेलका नगरपालिका	११४०१	०.२३०७६९२
जम्मा						१
१२	Chhandi Khola	२	लमजुङ	दोर्दी गाउँपालिका	४०६०१	१.०००००००
जम्मा						१
१३	Chilime	२२	रसुवा	गोसाइकुण्ड गाउँपालिका	३०३०१	०.४३२७२३५
१३	Chilime	२२	रसुवा	आमाछोदिङमो गाउँपालिका	३०३०२	०.५६७२७६५
जम्मा						१
१४	Daram Khola-A	२.५	बाग्लुङ	ताराखोला गाउँपालिका	४११०३	१.०००००००
जम्मा						१
१५	Daraundi A	६	गोरखा	अजिरकोट गाउँपालिका	४०१०२	०.२६९६१९४
१५	Daraundi A	६	गोरखा	बारपाक सुलिकोट गाउँपालिका	४०१०३	०.५६३७१३९
१५	Daraundi A	६	गोरखा	सिरानचोक गाउँपालिका	४०१०७	०.१६६६६६७
जम्मा						१
१६	Devighat	१४.१	नुवाकोट	विदुर नगरपालिका	३०५०४	१.०००००००
जम्मा						१
१७	Dwari Khola SHP	३.७५	दैलेख	नौमुले गाउँपालिका	६०६०१	१.०००००००
जम्मा						१
१८	Fewa	१.०१	कास्की	पोखरा महानगरपालिका	४०५०४	१.०००००००
जम्मा						१
१९	Gandak	१५	नवलपरासी (बर्दघाट सुस्ता पूर्व)	बिनयी त्रिवेणी गाउँपालिका	४०८०८	०.२१३५७९१
१९	Gandak	१५	नवलपरासी (बर्दघाट सुस्ता पश्चिम	प्रतापपुर गाउँपालिका	५०७०६	०.३३९६२२७
१९	Gandak	१५	नवलपरासी (बर्दघाट सुस्ता पश्चिम	सुस्ता गाउँपालिका	५०७०७	०.४४६७९८२
जम्मा						१
२०	Hewa Khola A	१४.९	पाँचथर	हिलिहाङ्ग गाउँपालिका	१०९०२	०.२६४७०५९
२०	Hewa Khola A	१४.९	पाँचथर	फालेलुङ्ग गाउँपालिका	१०९०३	०.३६८८२२२
२०	Hewa Khola A	१४.९	पाँचथर	फिदिम नगरपालिका	१०९०४	०.३६६४७१९
जम्मा						१
२१	Hewa khola	४.४६	संखुवासभा	पाँचखपन नगरपालिका	१०२०७	०.३७५००००
२१	Hewa khola	४.४६	संखुवासभा	चैनपुर नगरपालिका	१०२०८	०.६२५००००
जम्मा						१
२२	Indrawati -III	७.५	सिन्धुपाल्चोक	पाँचपोखरी थाङपाल गाउँपालिका	३०२०३	०.४८८०२३४
२२	Indrawati -III	७.५	सिन्धुपाल्चोक	मेलम्ची नगरपालिका	३०२०५	०.५११९७६६
जम्मा						१
२३	Iwa Khola	९.९	ताप्लेजुङ	पाथिभरा याङ्वराक गाउँपालिका	१०१०७	०.०६१४०४४
२३	Iwa Khola	९.९	ताप्लेजुङ	सिरीजङ्गा गाउँपालिका	१०१०८	०.०६०२१६९
२३	Iwa Khola	९.९	ताप्लेजुङ	सिदिङ्वा गाउँपालिका	१०१०९	०.५३९६२१०
२३	Iwa Khola	९.९	पाँचथर	याङवरक गाउँपालिका	१०९०१	०.३३८७५७७
जम्मा						१
२४	Jhimruk Khola	१२.५	प्यूठान	प्यूठान नगरपालिका	५०३०४	०.२०००००००

क्र.सं.	आयोजनाको नाम	क्षमता (मे.वा.)	जिल्ला	स्थानीय तह	स्थानीय तहको कोड	रोयल्टीको हिस्सा बाँडफाँड
२४	Jhimruk Khola	१२.५	प्यूठान	माण्डवी गाउँपालिका	५०३०६	०.५०००००००
२४	Jhimruk Khola	१२.५	प्यूठान	मल्लरानी गाउँपालिका	५०३०७	०.३०००००००
जम्मा						१
२५	Jhyari Khola	२	सिन्धुपाल्चोक	इन्द्रावती गाउँपालिका	३०२०६	०.६२५००००
२५	Jhyari Khola	२	सिन्धुपाल्चोक	चौतारा साँगाचोकगढी नगरपालिका	३०२०७	०.३७५००००
जम्मा						१
२६	Jiri Khola SHP	२.४	दोलखा	जिरी नगरपालिका	३०१०५	०.८३३३३३३
२६	Jiri Khola SHP	२.४	रामेछाप	गोकुलगङ्गा गाउँपालिका	३१००२	०.१६६६६६७
जम्मा						१
२७	Jogmai Khola	७.६	इलाम	माई जोगमाई गाउँपालिका	११००१	०.५५५५५५६
२७	Jogmai Khola	७.६	इलाम	सूर्योदय नगरपालिका	११००९	०.४४४४४४४
जम्मा						१
२८	Kabeli B-1	२५	पाँचथर	याङवरक गाउँपालिका	१०९०१	०.६५२१७३९
२८	Kabeli B-1	२५	पाँचथर	फालेलुङ्ग गाउँपालिका	१०९०३	०.३४७८२६१
जम्मा						१
२९	Kali Gandaki A	१४४	स्याङ्जा	गल्याङ नगरपालिका	४०९१०	०.१५९२६१५
२९	Kali Gandaki A	१४४	स्याङ्जा	कालीगण्डकी गाउँपालिका	४०९११	०.२८९१३२३
२९	Kali Gandaki A	१४४	पर्वत	बिहादी गाउँपालिका	४१००६	०.०२४८०३५
२९	Kali Gandaki A	१४४	पर्वत	पैयुं गाउँपालिका	४१००७	०.०२१८१६३
२९	Kali Gandaki A	१४४	गुल्मी	कालिगण्डकी गाउँपालिका	५०४०१	०.१३१०६८८
२९	Kali Gandaki A	१४४	गुल्मी	सत्यवती गाउँपालिका	५०४०२	०.१४४२७९३
२९	Kali Gandaki A	१४४	गुल्मी	रूरू क्षेत्र गाउँपालिका	५०४१२	०.०८६०७२२
२९	Kali Gandaki A	१४४	पाल्पा	बगनासकाली गाउँपालिका	५०६०४	०.०५७३८६२
२९	Kali Gandaki A	१४४	पाल्पा	तानसेन नगरपालिका	५०६०५	०.०५७३८४३
२९	Kali Gandaki A	१४४	पाल्पा	रिब्दीकोट गाउँपालिका	५०६०६	०.०२८७९५६
जम्मा						१
३०	Kapaligad	३.३३	डोटी	बडीकेदार गाउँपालिका	७०६०८	१.०००००००
जम्मा						१
३१	Khani Khola	२	ललितपुर	बाग्मती गाउँपालिका	३०८०६	१.०००००००
जम्मा						१
३२	Khimti -I	६०	दोलखा	तामाकोशी गाउँपालिका	३०१०६	०.३७५१०२९
३२	Khimti -I	६०	रामेछाप	उमाकुण्ड गाउँपालिका	३१००१	०.०७९१९०४
३२	Khimti -I	६०	रामेछाप	गोकुलगङ्गा गाउँपालिका	३१००२	०.३३१७८८७
३२	Khimti -I	६०	रामेछाप	लिखु तामाकोसी गाउँपालिका	३१००३	०.१०९८१०५
३२	Khimti -I	६०	रामेछाप	मन्थली नगरपालिका	३१००५	०.१०४१०७५
जम्मा						१
३३	Khudi Khola	४	लमजुङ	मर्स्याङ्गदी गाउँपालिका	४०६०२	०.८३३३३३३
३३	Khudi Khola	४	लमजुङ	क्व्होलासोथार गाउँपालिका	४०६०३	०.१६६६६६७
जम्मा						१
३४	Kulekhani-I	६०	मकवानपुर	इन्द्रसरोवर गाउँपालिका	३१२०१	०.४४८१४४६
३४	Kulekhani-I	६०	मकवानपुर	थाहा नगरपालिका	३१२०२	०.१६१९६५९
३४	Kulekhani-I	६०	मकवानपुर	भिमफेदी गाउँपालिका	३१२०७	०.३८९८८९५

क्र.सं.	आयोजनाको नाम	क्षमता (मे.वा.)	जिल्ला	स्थानीय तह	स्थानीय तहको कोड	रोयल्टीको हिस्सा बाँडफाँड
			जम्मा			१
३५	Kulekhani-II	३२	मकवानपुर	भिमफेदी गाउँपालिका	३१२०७	०.८८२३५२९
३५	Kulekhani-II	३२	मकवानपुर	मकवानपुरगढी गाउँपालिका	३१२०८	०.११७६४७१
			जम्मा			१
३६	Lower Chaku Khola	१.८	सिन्धुपाल्चोक	भोटेकोशी गाउँपालिका	३०२०१	१.०००००००
			जम्मा			१
३७	Lower Modi -1	१०	पर्वत	मोदी गाउँपालिका	४१००१	०.३५७०२०६
३७	Lower Modi -1	१०	पर्वत	कुश्मा नगरपालिका	४१००३	०.६४२९७९४
			जम्मा			१
३८	Madhya Marsyangdi	७०	लमजुङ	दोर्दी गाउँपालिका	४०६०१	०.१८४६१७१
३८	Madhya Marsyangdi	७०	लमजुङ	बेंसीशहर नगरापालिका	४०६०५	०.३६३६३५४
३८	Madhya Marsyangdi	७०	लमजुङ	सुन्दरबजार नगरपालिका	४०६०६	०.४५१७४७५
			जम्मा			१
३९	Madkyu Khola	१३	कास्की	मादी गाउँपालिका	४०५०१	१.०००००००
			जम्मा			१
४०	Mai	२२	इलाम	इलाम नगरपालिका	११००३	०.१८१५९१९
४०	Mai	२२	इलाम	देउमाई नगरपालिका	११००४	०.१०२५६४२
४०	Mai	२२	इलाम	माई नगरपालिका	११००८	०.७१५८४३९
			जम्मा			१
४१	Mai Cascade	७	इलाम	माई नगरपालिका	११००८	१.०००००००
			जम्मा			१
४२	Mai Cascade HPP	८	इलाम	इलाम नगरपालिका	११००३	०.५६३७९८१
४२	Mai Cascade HPP	८	इलाम	माई नगरपालिका	११००८	०.३२८४७६१
४२	Mai Cascade HPP	८	इलाम	सूर्योदय नगरपालिका	११००९	०.१०७७२५८
			जम्मा			१
४३	Mai Khola	४.५	इलाम	इलाम नगरपालिका	११००३	१.०००००००
			जम्मा			१
४४	Mailung Khola	५	रसुवा	उत्तरगया गाउँपालिका	३०३०३	०.६२५००००
४४	Mailung Khola	५	रसुवा	कालिका गाउँपालिका	३०३०४	०.३७५००००
			जम्मा			१
४५	Mardi Khola	४.८	कास्की	माछापुच्छ्रे गाउँपालिका	४०५०२	१.०००००००
			जम्मा			१
४६	Marsyangdi	६९	गोरखा	पालुङ्गटार नगरपालिका	४०१०८	०.१३४२७४१
४६	Marsyangdi	६९	गोरखा	गोरखा नगरपालिका	४०१०९	०.१२८८८३८
४६	Marsyangdi	६९	गोरखा	शहीद लखन गाउँपालिका	४०११०	०.०४२८९०४
४६	Marsyangdi	६९	तनहुँ	बन्दिपुर गाउँपालिका	४०७०९	०.१२४३३०६
४६	Marsyangdi	६९	तनहुँ	आँबुखैरेनी गाउँपालिका	४०७१०	०.५६९६२११
			जम्मा			१
४७	Middle Chaku Khola	१.८	सिन्धुपाल्चोक	भोटेकोशी गाउँपालिका	३०२०१	१.०००००००
			जम्मा			१
४८	Midim Khola	३	लमजुङ	मध्यनेपाल नगरपालिका	४०६०४	०.५२६३१५८
४८	Midim Khola	३	लमजुङ	बेंसीशहर नगरापालिका	४०६०५	०.२५२४१२५

क्र.सं.	आयोजनाको नाम	क्षमता (मे.वा.)	जिल्ला	स्थानीय तह	स्थानीय तहको कोड	रोयल्टीको हिस्सा बाँडफाँड
४८	Midim Khola	३	लमजुङ	सुन्दरबजार नगरपालिका	४०६०६	०.२२१२७१७
जम्मा						१
४९	Modi Khola	१४.८	कास्की	अन्नपूर्ण गाउँपालिका	४०५०३	०.०८६४६६३
४९	Modi Khola	१४.८	पर्वत	मोदी गाउँपालिका	४१००१	०.९१३५३३७
जम्मा						१
५०	Molun Khola SHP	७	ओखलढुङ्गा	मोलुङ्ग गाउँपालिका	१०४०३	१.०००००००
जम्मा						१
५१	Nau Gad Khola	८.५	दार्चुला	शैल्यशिखर नगरपालिका	७०३०७	०.७८९४७३७
५१	Nau Gad Khola	८.५	बैतडी	डीलासैनी गाउँपालिका	७०४०१	०.२१०५२६३
जम्मा						१
५२	Panauti	२.४	काभ्रेपलाञ्चोक	पनौती नगरपालिका	३०९०९	०.९३६६८९४
५२	Panauti	२.४	काभ्रेपलाञ्चोक	बेथानचोक गाउँपालिका	३०९१०	०.०६३३१०६
जम्मा						१
५३	Phawa khola Hydropower Project	५	ताप्लेजुङ	पाथिभरा याङ्वराक गाउँपालिका	१०१०७	०.८२६०८७०
५३	Phawa khola Hydropower Project	५	पाँचथर	हिलिहाङ्ग गाउँपालिका	१०९०२	०.१७३९१३०
जम्मा						१
५४	Pikhuwa Khola	५	भोजपुर	टेम्केमैयुङ गाउँपालिका	१०६०३	०.२०९१८१७
५४	Pikhuwa Khola	५	भोजपुर	भोजपुर नगरपालिका	१०६०४	०.५७२२८१६
५४	Pikhuwa Khola	५	भोजपुर	रामप्रसाद राई गाउँपालिका	१०६०७	०.२१८५३६७
जम्मा						१
५५	Piluwa Khola	३	संखुवासभा	चैनपुर नगरपालिका	१०२०८	०.५५५५५५६
५५	Piluwa Khola	३	संखुवासभा	मादी नगरपालिका	१०२०९	०.३३८५२७७
५५	Piluwa Khola	३	संखुवासभा	धर्मदेवी नगरपालिका	१०२१०	०.१०५९१६७
जम्मा						१
५६	Puwa	६.२	इलाम	इलाम नगरपालिका	११००३	०.९३८४६१५
५६	Puwa	६.२	इलाम	देउमाई नगरपालिका	११००४	०.०६१५३८५
जम्मा						१
५७	Puwa Khola-1	४	इलाम	इलाम नगरपालिका	११००३	०.७६०००००
५७	Puwa Khola-1	४	इलाम	देउमाई नगरपालिका	११००४	०.२४०००००
जम्मा						१
५८	Radhi Small	४.४	लमजुङ	मरुयाङ्गदी गाउँपालिका	४०६०२	१.०००००००
जम्मा						१
५९	Ridi Khola	२.४	स्याङ्जा	कालीगण्डकी गाउँपालिका	४०९११	०.०८१६३२६
५९	Ridi Khola	२.४	गुल्मी	छत्रकोट गाउँपालिका	५०४११	०.०७९९४६५
५९	Ridi Khola	२.४	गुल्मी	रूरू क्षेत्र गाउँपालिका	५०४१२	०.१५०८४६७
५९	Ridi Khola	२.४	पाल्पा	तानसेन नगरपालिका	५०६०५	०.२४४६६६७
५९	Ridi Khola	२.४	पाल्पा	रिब्दीकोट गाउँपालिका	५०६०६	०.१९७२९९०
५९	Ridi Khola	२.४	पाल्पा	रैनादेवी छहरा गाउँपालिका	५०६०७	०.२४५६०८५
जम्मा						१
६०	Rudi A	८.८	कास्की	मादी गाउँपालिका	४०५०१	०.७११०६३०
६०	Rudi A	८.८	लमजुङ	क्व्होलासोथार गाउँपालिका	४०६०३	०.२८८९३७०

क्र.सं.	आयोजनाको नाम	क्षमता (मे.वा.)	जिल्ला	स्थानीय तह	स्थानीय तहको कोड	रोयल्टीको हिस्सा बाँडफाँड
			जम्मा			१
६१	Sabha Khola	३.३	संखुवासभा	सभापोखरी गाउँपालिका	१०२०५	०.५२६३१५८
६१	Sabha Khola	३.३	संखुवासभा	पाँचखपन नगरपालिका	१०२०७	०.४७३६८४२
			जम्मा			१
६२	Sardi Khola	४	कास्की	माछापुच्छ्रे गाउँपालिका	४०५०२	०.७१४२८५७
६२	Sardi Khola	४	कास्की	पोखरा महानगरपालिका	४०५०४	०.२८५७१४३
			जम्मा			१
६३	Seti	१.५	कास्की	पोखरा महानगरपालिका	४०५०४	१.0000000
			जम्मा			१
६४	Sipring Khola	१०	दोलखा	गौरीशंकर गाउँपालिका	३०१०१	१.0000000
			जम्मा			१
६५	Siuri Khola	५	लमजुङ	मर्स्याङ्दी गाउँपालिका	४०६०२	१.0000000
			जम्मा			१
६६	Sun Koshi	१०.१	सिन्धुपाल्चोक	बलेफी गाउँपालिका	३०२०८	०.२७२७२७३
६६	Sun Koshi	१०.१	सिन्धुपाल्चोक	बाह्रबिसे नगरपालिका	३०२०९	०.१२१२१२१
६६	Sun Koshi	१०.१	सिन्धुपाल्चोक	त्रिपूरासुन्दरी गाउँपालिका	३०२१०	०.३८२३६७०
६६	Sun Koshi	१०.१	सिन्धुपाल्चोक	सुनकोशी गाउँपालिका	३०२१२	०.२२३६९३६
			जम्मा			१
६७	Sunkoshi Small	२.६	सिन्धुपाल्चोक	बाह्रबिसे नगरपालिका	३०२०९	०.५४५४५४५
६७	Sunkoshi Small	२.६	सिन्धुपाल्चोक	त्रिपूरासुन्दरी गाउँपालिका	३०२१०	०.४५४५४५५
			जम्मा			१
६८	Super Mai Hydropower Project	७.८	इलाम	माई जोगमाई गाउँपालिका	११००१	०.२८५७१४३
६८	Super Mai Hydropower Project	७.८	इलाम	इलाम नगरपालिका	११००३	०.७१४२८५७
			जम्मा			१
६९	Tadi Khola (thaprek)	५	नुवाकोट	तादी गाउँपालिका	३०५०२	०.७३३५६९७
६९	Tadi Khola (thaprek)	५	नुवाकोट	पन्चकन्या गाउँपालिका	३०५१०	०.२६६४३०३
			जम्मा			१
७०	Tatopani	२	म्याग्दी	अन्नपूर्ण गाउँपालिका	४०४०१	१.0000000
			जम्मा			१
७१	Thapa Khola	११.२	मुस्ताङ	थासाङ गाउँपालिका	४०३०५	१.0000000
			जम्मा			१
७२	Theule Khola HPP	१.५	पर्वत	फलेबास नगरपालिका	४१००४	०.१०२८७४६
७२	Theule Khola HPP	१.५	बाग्लुङ	बाग्लुङ्ग नगरपालिका	४११०१	०.१२७८९४६
७२	Theule Khola HPP	१.५	बाग्लुङ	जैमिनी नगरपालिका	४१११०	०.७६९२३०८
			जम्मा			१
७३	Thoppal Khola	१.६५	धादिङ	सिद्धलेक गाउँपालिका	३०४०८	१.0000000
			जम्मा			१
७४	Tinau	१.०२	पाल्पा	तिनाउ गाउँपालिका	५०६०८	०.७१४२८५७
७४	Tinau	१.०२	रूपन्देही	बुटवल उपमहानगरपालिका	५०८०२	०.२८५७१४३
			जम्मा			१
७५	Trishuli	२४	रसुवा	उत्तरगया गाउँपालिका	३०३०३	०.०५४१३१३

क्र.सं.	आयोजनाको नाम	क्षमता (मे.वा.)	जिल्ला	स्थानीय तह	स्थानीय तहको कोड	रोयल्टीको हिस्सा बाँडफाँड
७५	Trishuli	२४	नुवाकोट	विदुर नगरपालिका	३०५०४	०.८८४२२५०
७५	Trishuli	२४	नुवाकोट	लिखु गाउँपालिका	३०५०९	०.०६१६४३७
जम्मा						१
७६	Tungun - Thosne Khola	४.३६	ललितपुर	कोन्ज्योसोम गाउँपालिका	३०८०४	०.२८५७१४२
७६	Tungun - Thosne Khola	४.३६	ललितपुर	बाग्मती गाउँपालिका	३०८०६	०.७१४२८५८
जम्मा						१
७७	Upper Bhotekoshi	४५	सिन्धुपाल्चोक	भोटेकोशी गाउँपालिका	३०२०१	१.0000000
जम्मा						१
७८	Upper Hugdi	५	गुल्मी	सत्यवती गाउँपालिका	५०४०२	०.१९३५४८४
७८	Upper Hugdi	५	गुल्मी	चन्द्रकोट गाउँपालिका	५०४०३	०.८०६४५१६
जम्मा						१
७९	Upper Madi	२५	कास्की	मादी गाउँपालिका	४०५०१	१.0000000
जम्मा						१
८०	Upper Mai -C	६.१	इलाम	माई जोगमाई गाउँपालिका	११००१	०.१६00000
८०	Upper Mai -C	६.१	इलाम	सन्दकपुर गाउँपालिका	११००२	०.८४00000
जम्मा						१
८१	Upper Mai Hydropower Project (Panchakanya Mai Hydropwer limited)	१२	इलाम	सन्दकपुर गाउँपालिका	११००२	१.0000000
जम्मा						१
८२	Upper Mardi	७	कास्की	माछापुच्छ्रे गाउँपालिका	४०५०२	१.0000000
जम्मा						१
८३	Upper Marsyangdi A	५०	लमजुङ	मस्र्याङ्गदी गाउँपालिका	४०६०२	१.0000000
जम्मा						१
८४	Upper Naugad Gad	८	दार्चुला	नौगाड गाउँपालिका	७०३०४	०.५०९३६५७
८४	Upper Naugad Gad	८	दार्चुला	शैल्यशिखर नगरपालिका	७०३०७	०.४९०६३४३
जम्मा						१
८५	Upper Puwa-1	३	इलाम	सन्दकपुर गाउँपालिका	११००२	०.२३०७६९२
८५	Upper Puwa-1	३	इलाम	इलाम नगरपालिका	११००३	०.७६९२३०८
जम्मा						१
८६	lower Hewa	२१.६	पाँचथर	हिलिहाङ्ग गाउँपालिका	१०९०२	०.१९५६२५१
८६	lower Hewa	२१.६	पाँचथर	फिदिम नगरपालिका	१०९०४	०.७०६०१४२
८६	lower Hewa	२१.६	पाँचथर	फाल्गुनन्द गाउँपालिका	१०९०५	०.०९८३६०७
जम्मा						१

ग. वनबाट प्राप्त रोयल्टीको हिस्साः

राष्ट्रिय वनबाट प्राप्त रोयल्टीको हिस्साः

क्र.सं.	जिल्ला	स्थानीय तहको नाम	स्थानीय तह कोड	रोयल्टीको हिस्सा बाँडफाँड
१	ताप्लेजुङ	फक्ताङलुङ्ग गाउँपालिका	१०१०१	०.०९९७९७५
२	ताप्लेजुङ	मिक्वाखोला गाउँपालिका	१०१०२	०.१०६६१०३

क्र.सं.	जिल्ला	स्थानीय तहको नाम	स्थानीय तह कोड	रोयल्टीको हिस्सा बाँडफाँड
३	ताप्लेजुङ	मेरिङ्गदेन गाउँपालिका	१०१०३	०.११४६२४१
४	ताप्लेजुङ	मैवाखोला गाउँपालिका	१०१०४	०.११२८३३६
५	ताप्लेजुङ	आठराई त्रिवेणी गाउँपालिका	१०१०५	०.११०५५४९
६	ताप्लेजुङ	फुङलिङ्ग नगरपालिका	१०१०६	०.१२००४६३
७	ताप्लेजुङ	पाथिभरा याङ्वराक गाउँपालिका	१०१०७	०.१०९९९१३
८	ताप्लेजुङ	सिरीजङ्घा गाउँपालिका	१०१०८	०.११०८१८९
९	ताप्लेजुङ	सिदिङ्वा गाउँपालिका	१०१०९	०.११४७२३१
जम्मा				१
१०	संखुवासभा	भोटखोला गाउँपालिका	१०२०१	०.०९४४१७९
११	संखुवासभा	मकालु गाउँपालिका	१०२०२	०.०९६२४४१
१२	संखुवासभा	सिलीचोङ गाउँपालिका	१०२०३	०.१००६१०६
१३	संखुवासभा	चिचिला गाउँपालिका	१०२०४	०.०९९३४६८
१४	संखुवासभा	सभापोखरी गाउँपालिका	१०२०५	०.१००८०३०
१५	संखुवासभा	खाँदबारी नगरपालिका	१०२०६	०.१०२८०९१
१६	संखुवासभा	पाँचखपन नगरपालिका	१०२०७	०.१०१०३००
१७	संखुवासभा	चैनपुर नगरपालिका	१०२०८	०.१०४३०४४
१८	संखुवासभा	मादी नगरपालिका	१०२०९	०.०९९३५६८
१९	संखुवासभा	धर्मदेवी नगरपालिका	१०२१०	०.१०१०७७३
जम्मा				१
२०	सोलुखुम्बु	खुम्बु पासाङल्हामु गाउँपालिका	१०३०१	०.१०५७४२३
२१	सोलुखुम्बु	माहाकुलुङ गाउँपालिका	१०३०२	०.११८६७८९
२२	सोलुखुम्बु	सोताङ गाउँपालिका	१०३०३	०.१२८१५६५
२३	सोलुखुम्बु	माप्य दुधकोशी गाउँपालिका	१०३०४	०.११८९६८३
२४	सोलुखुम्बु	थुलुङ दुधकोशी गाउँपालिका	१०३०५	०.१३७५५७८
२५	सोलुखुम्बु	नेचासल्यान गाउँपालिका	१०३०६	०.१२६५५४६
२६	सोलुखुम्बु	सोलुदुधकुण्ड नगरपालिका	१०३०७	०.१३६६६८६
२७	सोलुखुम्बु	लिखु पिके गाउँपालिका	१०३०८	०.१२७६७३०
जम्मा				१
२८	ओखलढुङ्गा	चिशंखुगढी गाउँपालिका	१०४०१	०.११३२०२५
२९	ओखलढुङ्गा	सिद्धिचरण नगरपालिका	१०४०२	०.१२४२८४३
३०	ओखलढुङ्गा	मोलुङ्ग गाउँपालिका	१०४०३	०.१२५००२७
३१	ओखलढुङ्गा	खिजीदेम्बा गाउँपालिका	१०४०४	०.१२४८३३४
३२	ओखलढुङ्गा	लिखु गाउँपालिका	१०४०५	०.१२६५६९२
३३	ओखलढुङ्गा	चम्पादेवी गाउँपालिका	१०४०६	०.१२६४६४१
३४	ओखलढुङ्गा	सुनकोशी गाउँपालिका	१०४०७	०.१३५६७९३
३५	ओखलढुङ्गा	मानेभन्ज्याङ्ग गाउँपालिका	१०४०८	०.१२३९६४५
जम्मा				१
३६	खोटाङ	केपिलासगढी गाउँपालिका	१०५०१	०.०९८५३५१
३७	खोटाङ	ऐसेलुखर्क गाउँपालिका	१०५०२	०.०९२८३२४
३८	खोटाङ	रावा बेसी गाउँपालिका	१०५०३	०.०९२९६११
३९	खोटाङ	हलेसी तुवाचुङ नगरपालिका	१०५०४	०.११४४५३०
४०	खोटाङ	दिक्तेल रुपाकोट मझुवागढी नगरपालिका	१०५०५	०.१११६५९१

क्र.सं.	जिल्ला	स्थानीय तहको नाम	स्थानीय तह कोड	रोयल्टीको हिस्सा बाँडफाँड
४१	खोटाङ	साकेला गाउँपालिका	१०५०६	०.०९४५५३४
४२	खोटाङ	दिप्रुङ चुइचुम्मा गाउँपालिका	१०५०७	०.०९९९४१६
४३	खोटाङ	खोटेहाङ गाउँपालिका	१०५०८	०.१००८५८३
४४	खोटाङ	जन्तेढुङ्गा गाउँपालिका	१०५०९	०.०९६९०४२
४५	खोटाङ	बराहपोखरी गाउँपालिका	१०५१०	०.०९७३०१८
		जम्मा		१
४६	भोजपुर	षडानन्द नगरपालिका	१०६०१	०.११३२३८०
४७	भोजपुर	साल्पासिलिछो गाउँपालिका	१०६०२	०.११११४९४
४८	भोजपुर	टेम्केमैयुङ गाउँपालिका	१०६०३	०.१०७४६९८
४९	भोजपुर	भोजपुर नगरपालिका	१०६०४	०.११२२५३९
५०	भोजपुर	अरुण गाउँपालिका	१०६०५	०.१०९६७०९
५१	भोजपुर	पौवा दुङ्मा गाउँपालिका	१०६०६	०.१०९०१२६
५२	भोजपुर	रामप्रसाद राई गाउँपालिका	१०६०७	०.१०७४८०५
५३	भोजपुर	हतुवागढी गाउँपालिका	१०६०८	०.११८४७७६
५४	भोजपुर	आमचोक गाउँपालिका	१०६०९	०.१११२४७३
		जम्मा		१
५५	धनकुटा	महालक्ष्मी नगरपालिका	१०७०१	०.१४४३८२९
५६	धनकुटा	पाखिबास नगरपालिका	१०७०२	०.१४२४२८९
५७	धनकुटा	छथर जोरपाटी गाउँपालिका	१०७०३	०.१३९८१११
५८	धनकुटा	धनकुटा नगरपालिका	१०७०४	०.१४८२३२८
५९	धनकुटा	शहीदभूमि गाउँपालिका	१०७०५	०.१३३४४५०
६०	धनकुटा	साँगुरीगढी गाउँपालिका	१०७०६	०.१४५३०५१
६१	धनकुटा	चौविसे गाउँपालिका	१०७०७	०.१४६३९४२
		जम्मा		१
६२	तेह्रथुम	आठराई गाउँपालिका	१०८०१	०.१६९३८६१
६३	तेह्रथुम	फेदाप गाउँपालिका	१०८०२	०.१६६३९५४
६४	तेह्रथुम	मेन्छयायेम गाउँपालिका	१०८०३	०.१५९८१२६
६५	तेह्रथुम	म्याङ्गलुङ्ग नगरपालिका	१०८०४	०.१६७५३०४
६६	तेह्रथुम	लालीगुराँस नगरपालिका	१०८०५	०.१६३१२४७
६७	तेह्रथुम	छथर गाउँपालिका	१०८०६	०.१७३७५०८
		जम्मा		१
६८	पाँचथर	याङवरक गाउँपालिका	१०९०१	०.१२५९३४०
६९	पाँचथर	हिलिहाङ्ग गाउँपालिका	१०९०२	०.११९१३४५
७०	पाँचथर	फालेलुङ्ग गाउँपालिका	१०९०३	०.१२६११५१
७१	पाँचथर	फिदिम नगरपालिका	१०९०४	०.१३५६६९६
७२	पाँचथर	फाल्गुनन्द गाउँपालिका	१०९०५	०.१२३४४२८
७३	पाँचथर	कुम्मायक गाउँपालिका	१०९०६	०.११८६९६६
७४	पाँचथर	तुम्बेवा गाउँपालिका	१०९०७	०.१११९६०५
७५	पाँचथर	मिक्लाजुङ गाउँपालिका	१०९०८	०.१३९०४६९
		जम्मा		१
७६	इलाम	माई जोगमाई गाउँपालिका	११००१	०.०९९१२६५
७७	इलाम	सन्दकपुर गाउँपालिका	११००२	०.१००४८२९

क्र.सं.	जिल्ला	स्थानीय तहको नाम	स्थानीय तह कोड	रोयल्टीको हिस्सा बाँडफाँड
७८	इलाम	इलाम नगरपालिका	११००३	०.१०३१८७९
७९	इलाम	देउमाई नगरपालिका	११००४	०.०९८२४१८
८०	इलाम	फाकफोकथुम गाउँपालिका	११००५	०.०९५३२१९
८१	इलाम	माङसेबुङ गाउापालिका	११००६	०.०९८६४८९
८२	इलाम	चुलाचुली गाउँपालिका	११००७	०.०९७४७९६
८३	इलाम	माई नगरपालिका	११००८	०.१०२६१७२
८४	इलाम	सूर्योदय नगरपालिका	११००९	०.१०६६०१७
८५	इलाम	रोङ गाउँपालिका	११०१०	०.०९८२९१६
जम्मा				१
८६	झापा	मेचीनगर नगरपालिका	१११०१	०.०७५०५९३
८७	झापा	बुद्धशान्ति गाउँपालिका	१११०२	०.०८०८१४३
८८	झापा	अर्जुनधारा नगरपालिका	१११०३	०.०७६८१९१
८९	झापा	कन्काई नगरपालिका	१११०४	०.०७७८५८०
९०	झापा	शिवसताक्षी नगरपालिका	१११०५	०.०७४९२४३
९१	झापा	कमल गाउँपालिका	१११०६	०.०६८९२९५
९२	झापा	दमक नगरपालिका	१११०७	०.०६९२५१३
९३	झापा	गौरादह नगरपालिका	१११०८	०.०६२९४९०
९४	झापा	गौरीगन्ज गाउँपालिका	१११०९	०.००४२३१२
९५	झापा	झापा गाउँपालिका	१११११०	०.०६१६१८४
९६	झापा	बाह्रदशी गाउँपालिका	११११११	०.०६१५९२९
९७	झापा	बिर्तामोड नगरपालिका	११११२	०.०६४८८२५
९८	झापा	हल्दीबारी गाउँपालिका	११११३	०.०८९७७३८
९९	झापा	भद्रमपुर नगरपालिका	११११४	०.०६६२९९५
१००	झापा	कचनकवल गाउँपालिका	११११५	०.०६४९९६९
जम्मा				१
१०१	मोरङ	मिक्लाजुङ्ग गाउँपालिका	११२०१	०.१०२०३९२
१०२	मोरङ	लेटाङ नगरपालिका	११२०२	०.१०८०४१३
१०३	मोरङ	केराबारी गाउँपालिका	११२०३	०.१०८६६१०
१०४	मोरङ	सुन्दरहरैंचा नगरपालिका	११२०४	०.०८६२८८७
१०५	मोरङ	बेलबारी नगरपालिका	११२०५	०.०८९७८२१
१०६	मोरङ	कानेपोखरी गाउँपालिका	११२०६	०.०८३९६३८
१०७	मोरङ	पथरी शनिश्चरे नगरपालिका	११२०७	०.०७८९४९२
१०८	मोरङ	उर्लाबारी नगरपालिका	११२०८	०.०७६११३७
१०९	मोरङ	रतुवामाई नगरपालिका	११२०९	०.०७५००३१
११०	मोरङ	सुनवर्षी नगरपालिका	११२१०	०.०७४६२५२
१११	मोरङ	रंगेली नगरपालिका	११२११	०.००५७४६३
११२	मोरङ	ग्रामथान गाउँपालिका	११२१२	०.००४३६५७
११३	मोरङ	बुढीगंगा गाउँपालिका	११२१३	०.००५०२६८
११४	मोरङ	विराटनगर महानगरपालिका	११२१४	०.०१७६३९८
११५	मोरङ	कटहरी गाउँपालिका	११२१५	०.००४८६९९
११६	मोरङ	धनपालथान गाउँपालिका	११२१६	०.०७३८६८३
११७	मोरङ	जहदा गाउँपालिका	११२१७	०.००५०१५९

क्र.सं.	जिल्ला	स्थानीय तहको नाम	स्थानीय तह कोड	रोयल्टीको हिस्सा बाँडफाँड
		जम्मा		१
११८	सुनसरी	धरान उपमहानगरपालिका	११३०१	०.२४८५०२०
११९	सुनसरी	बराहक्षेत्र नगरपालिका	११३०२	०.१६८०९०८
१२०	सुनसरी	कोशी गाउँपालिका	११३०३	०.११५८९६४
१२१	सुनसरी	भोक्राहा नरसिंह गाउँपालिका	११३०४	०.११६५९३६
१२२	सुनसरी	रामधुनी नगरपालिका	११३०५	०.१३६२६५७
१२३	सुनसरी	इटहरी उपमहानगरपालिका	११३०६	०.१५१९७७९
१२४	सुनसरी	दुहबी नगरपालिका	११३०७	०.०१२१८५८
१२५	सुनसरी	गढी गाउँपालिका	११३०८	०.००९१९११
१२६	सुनसरी	इनरुवा नगरपालिका	११३०९	०.०१३३१३०
१२७	सुनसरी	हरिनगर गाउँपालिका	११३१०	०.०१००४८४
१२८	सुनसरी	देवानगन्ज गाउँपालिका	११३११	०.००९२५०५
१२९	सुनसरी	बर्जु गाउँपालिका	११३१२	०.००८६८४८
		जम्मा		१
१३०	उदयपुर	बेलका नगरपालिका	११४०१	०.१२२०१९४
१३१	उदयपुर	चौदण्डीगढी नगरपालिका	११४०२	०.१२५४१९८
१३२	उदयपुर	त्रियुगा नगरपालिका	११४०३	०.१४१४१०१
१३३	उदयपुर	रौतामाई गाउँपालिका	११४०४	०.१२०८६०१
१३४	उदयपुर	लिम्चुङ्बुङ गाउँपालिका	११४०५	०.११६६२३३
१३५	उदयपुर	ताप्ली गाउँपालिका	११४०६	०.११८६४८१
१३६	उदयपुर	कटारी नगरपालिका	११४०७	०.१२९९४५४
१३७	उदयपुर	उदयपुरगढी गाउँपालिका	११४०८	०.१२५०७३८
		जम्मा		१
१३८	सप्तरी	सप्तकोशी नगरपालिका	२०१०१	०.१२९३९६२
१३९	सप्तरी	कन्चनरुप नगरपालिका	२०१०२	०.११६१३०९
१४०	सप्तरी	अग्मीसयर कृष्ण सवरन गाउँपालिका	२०१०३	०.१३२२७३४
१४१	सप्तरी	रुपनी गाउँपालिका	२०१०४	०.१०८३१९४
१४२	सप्तरी	शम्भुनाथ नगरपालिका	२०१०५	०.१२५०७८०
१४३	सप्तरी	खडक नगरपालिका	२०१०६	०.११५७१२९
१४४	सप्तरी	सुरुङ्गा नगरपालिका	२०१०७	०.१०४७५६४
१४५	सप्तरी	बलान बिहुल गाउँपालिका	२०१०८	०.००५३८६४
१४६	सप्तरी	बोदेबरसाईन नगरपालिका	२०१०९	०.००८३०४२
१४७	सप्तरी	डाक्नेश्वरी नगरपालिका	२०११०	०.००८२४१७
१४८	सप्तरी	राजगढ गाउँपालिका	२०१११	०.००६४२७८
१४९	सप्तरी	विष्णुपुर गाउँपालिका	२०११२	०.००५५६६५
१५०	सप्तरी	राजविराज नगरपालिका	२०११३	०.०११७८७२
१५१	सप्तरी	महादेवा गाउँपालिका	२०११४	०.००६२९७८
१५२	सप्तरी	तिरहुत गाउँपालिका	२०११५	०.०९४६४५६
१५३	सप्तरी	हनुमाननगर कङ्कालिनी नगरपालिका	२०११६	०.००८६५०७
१५४	सप्तरी	तिलाठी कोइलाडी गाउँपालिका	२०११७	०.००६७४१४
१५५	सप्तरी	छिन्नमस्ता गाउँपालिका	२०११८	०.००६२८३५
		जम्मा		१

क्र.सं.	जिल्ला	स्थानीय तहको नाम	स्थानीय तह कोड	रोयल्टीको हिस्सा बाँडफाँड
१५६	सिरहा	लहान नगरपालिका	२०२०१	०.१०४९५७७
१५७	सिरहा	धनगढीमाई नगरपालिका	२०२०२	०.११३७८९५
१५८	सिरहा	गोलबजार नगरपालिका	२०२०३	०.०९९१३१५
१५९	सिरहा	मिर्चैया नगरपालिका	२०२०४	०.१०१४०९८
१६०	सिरहा	कर्जन्हा नगरपालिका	२०२०५	०.१०२२८८९
१६१	सिरहा	कल्याणपुर नगरपालिका	२०२०६	०.०७६६५३४
१६२	सिरहा	नरहा गाउँपालिका	२०२०७	०.००४१२४३
१६३	सिरहा	विष्णुपुर गाउँपालिका	२०२०८	०.००४०३४९
१६४	सिरहा	अर्नमा गाउँपालिका	२०२०९	०.०७३५४८३
१६५	सिरहा	सुखीपुर नगरपालिका	२०२१०	०.०७५१२१४
१६६	सिराहा	लक्ष्मीपुर पतारी गाउँपालिका	२०२११	०.०७४०५४०
१६७	सिरहा	सखुवानान्कारकट्टी गाउँपालिका	२०२१२	०.००४०३८३
१६८	सिरहा	भगवानपुर गाउँपालिका	२०२१३	०.००४३००७
१६९	सिरहा	नवराजपुर गाउँपालिका	२०२१४	०.००४०९०५
१७०	सिरहा	बरियारपट्टी गाउँपालिका	२०२१५	०.०७३८३३३
१७१	सिरहा	औरही गाउँपालिका	२०२१६	०.००४५२६३
१७२	सिरहा	सिराहा नगरपालिका	२०२१७	०.०८००९७२
		जम्मा		१
१७३	धनुषा	गणेशमान चारनाथ नगरपालिका	२०३०१	०.२२२८३२१
१७४	धनुषा	धनुषाधाम नगरपालिका	२०३०२	०.१४६२७२२
१७५	धनुषा	मिथिला नगरपालिका	२०३०३	०.२०५४५३८
१७६	धनुषा	बटेश्वर गाउँपालिका	२०३०४	०.१०५६७७८
१७७	धनुषा	क्षिरेश्वरनाथ नगरपालिका	२०३०५	०.००८३६२९
१७८	धनुषा	लक्ष्मीनिया गाउँपालिका	२०३०६	०.००६५२०७
१७९	धनुषा	मिथिला बिहारी नगरपालिका	२०३०७	०.००७२२३६
१८०	धनुषा	हंसपुर नगरपालिका	२०३०८	०.००७८४१०
१८१	धनुषा	सबैला नगरपालिका	२०३०९	०.१०९८१२२
१८२	धनुषा	शहीदनगर नगरपालिका	२०३१०	०.००९०६०७
१८३	धनुषा	कमला नगरपालिका	२०३११	०.१०८३७५३
१८४	धनुषा	जनक नन्दिनी गाउँपालिका	२०३१२	०.००६१३४८
१८५	धनुषा	बिदेह नगरपालिका	२०३१३	०.००७०५२७
१८६	धनुषा	औरही गाउँपालिका	२०३१४	०.००५७६९१
१८७	धनुषा	जनकपुरधाम उपमहानगरपालिका	२०३१५	०.०२४३५२६
१८८	धनुषा	धनौजी गाउँपालिका	२०३१६	०.००५६१२४
१८९	धनुषा	नगराइन नगरपालिका	२०३१७	०.००७४९२२
१९०	धनुषा	मुखियापट्टी मुसहरमिया गाउँपालिका	२०३१८	०.००६१५३९
		जम्मा		१
१९१	महोत्तरी	बर्दिबास नगरपालिका	२०४०१	०.३८७१७७९
१९२	महोत्तरी	गौशाला नगरपालिका	२०४०२	०.२७०५१७५
१९३	महोत्तरी	सोनमा गाउँपालिका	२०४०३	०.०१४६२६७
१९४	महोत्तरी	औरही नगरपालिका	२०४०४	०.०१२९३६२
१९५	महोत्तरी	भँगाहा नगरपालिका	२०४०५	०.०१६६०८७

क्र.सं.	जिल्ला	स्थानीय तहको नाम	स्थानीय तह कोड	रोयल्टीको हिस्सा बाँडफाँड
१९६	महोत्तरी	लोहरपट्टी नगरपालिका	२०४०६	०.०१४९०५२
१९७	महोत्तरी	बलवा नगरपालिका	२०४०७	०.१६९५२६७
१९८	महोत्तरी	राम गोपालपुर नगरपालिका	२०४०८	०.०१२५८३५
१९९	महोत्तरी	साम्सी गाउँपालिका	२०४०९	०.०१३४१४७
२००	महोत्तरी	मनरा शिसवा नगरपालिका	२०४१०	०.०१७३०९८
२०१	महोत्तरी	एकडारा गाउँपालिका	२०४११	०.०१२३१४५
२०२	महोत्तरी	महोत्तरी गाउँपालिका	२०४१२	०.०११८५२४
२०३	महोत्तरी	पिपरा गाउँपालिका	२०४१३	०.०१३८३६६
२०४	महोत्तरी	मटिहानी नगरपालिका	२०४१४	०.०१२७३४०
२०५	महोत्तरी	जलेश्वर नगरपालिका	२०४१५	०.०१९६५५६
जम्मा				**१**
२०६	सर्लाही	लालबन्दी नगरपालिका	२०५०१	०.२०४४८११
२०७	सर्लाही	हरिवन नगरपालिका	२०५०२	०.१२६८४११
२०८	सर्लाही	बागमती नगरपालिका	२०५०३	०.१११७७१६
२०९	सर्लाही	बरहथवा नगरपालिका	२०५०४	०.१०१४८०२
२१०	सर्लाही	हरिपुर नगरपालिका	२०५०५	०.१२६८६४९
२११	सर्लाही	ईश्वरपुर नगरपालिका	२०५०६	०.१५१४२९०
२१२	सर्लाही	हरिपुर्वा नगरपालिका	२०५०७	०.००६५२९५
२१३	सर्लाही	पर्सा गाउँपालिका	२०५०८	०.००४८२९७
२१४	सर्लाही	ब्रह्मपुरी गाउँपालिका	२०५०९	०.००५७९६०
२१५	सर्लाही	चन्द्रनगर गाउँपालिका	२०५१०	०.००६२१०९
२१६	सर्लाही	कविलासी नगरपालिका	२०५११	०.००७२७२८
२१७	सर्लाही	चक्रघट्टा गाउँपालिका	२०५१२	०.००५५७४०
२१८	सर्लाही	बसबरिया गाउँपालिका	२०५१३	०.००५०५६२
२१९	सर्लाही	धनकौल गाउँपालिका	२०५१४	०.००५२००३
२२०	सर्लाही	रामनगर गाउँपालिका	२०५१५	०.००५६६५५
२२१	सर्लाही	बलरा नगरपालिका	२०५१६	०.०९८७७१९
२२२	सर्लाही	गोडैटा नगरपालिका	२०५१७	०.००७९०४८
२२३	सर्लाही	विष्णु गाउँपालिका	२०५१८	०.००५१९५६
२२४	सर्लाही	कौडेना गाउँपालिका	२०५१९	०.००५३५३५
२२५	सर्लाही	मलंगवा नगरपालिका	२०५२०	०.००७७७१४
जम्मा				**१**
२२६	रौतहट	चन्द्रपुर नगरपालिका	२०६०१	०.१८२८३५५
२२७	रौतहट	गुजरा नगरपालिका	२०६०२	०.१६७८३७४
२२८	रौतहट	फतुवा बिजयपुर नगरपालिका	२०६०३	०.१११५२३०
२२९	रौतहट	कटहरिया नगरपालिका	२०६०४	०.००७९७२६
२३०	रौतहट	वृन्दावन नगरपालिका	२०६०५	०.१४७०६७५
२३१	रौतहट	गढीमाई नगरपालिका	२०६०६	०.००८२४९८
२३२	रौतहट	माधव नारायण नगरपालिका	२०६०७	०.००७५२३८
२३३	रौतहट	गरुडा नगरपालिका	२०६०८	०.१०४९१६५
२३४	रौतहट	देवाही गोनाही नगरपालिका	२०६०९	०.१०२४५२९
२३५	रौतहट	मौलापुर नगरपालिका	२०६१०	०.१०१५८४५

क्र.सं.	जिल्ला	स्थानीय तहको नाम	स्थानीय तह कोड	रोयल्टीको हिस्सा बाँडफाँड
२३६	रौतहट	बौधीमाई नगरपालिका	२०६११	०.००७२५८९
२३७	रौतहट	परोहा नगरपालिका	२०६१२	०.००७८३९७
२३८	रौतहट	राजपुर नगरपालिका	२०६१३	०.००८३५०५
२३९	रौतहट	यमुनामाई गाउँपालिका	२०६१४	०.००५९५७९
२४०	रौतहट	दुर्गा भगवती गाउँपालिका	२०६१५	०.००५७९३५
२४१	रौतहट	राजदेवी नगरपालिका	२०६१६	०.००६८९३३
२४२	रौतहट	गौर नगरपालिका	२०६१७	०.००७५५०८
२४३	रौतहट	ईशनाथ नगरपालिका	२०६१८	०.००८३९१९
जम्मा				१
२४४	बारा	निजगढ नगरपालिका	२०७०१	०.२९२८७३१
२४५	बारा	कोल्हवी नगरपालिका	२०७०२	०.२५०५८३५
२४६	बारा	जीतपुर सिमरा उपमहानगरपालिका	२०७०३	०.२८४४६५३
२४७	बारा	परवानीपुर गाउँपालिका	२०७०४	०.००९९०५३
२४८	बारा	प्रसौनी गाउँपालिका	२०७०५	०.०१०४११४
२४९	बारा	विश्रामपुर गाउँपालिका	२०७०६	०.०१०१३५१
२५०	बारा	फेटा गाउँपालिका	२०७०७	०.०१०५४६५
२५१	बारा	कलैया उपमहानगरपालिका	२०७०८	०.०३२४०५०
२५२	बारा	करैयामाई गाउँपालिका	२०७०९	०.०१०७३५१
२५३	बारा	बारागढी गाउँपालिका	२०७१०	०.०१०८९०६
२५४	बारा	आदर्श कोटवाल गाउँपालिका	२०७११	०.०१०९७१३
२५५	बारा	सिम्रौनगढ नगरपालिका	२०७१२	०.०१५६७३२
२५६	बारा	पचरौता नगरपालिका	२०७१३	०.०१२४५७२
२५७	बारा	महागढीमाई नगरपालिका	२०७१४	०.०१६५२९१
२५८	बारा	देवताल गाउँपालिका	२०७१५	०.०१०००२९
२५९	बारा	सुवर्ण गाउँपालिका	२०७१६	०.०११४१५४
जम्मा				१
२६०	पर्सा	ठोरी (सुवर्णपुर) गाउँपालिका	२०८०१	०.१५६१४३७
२६१	पर्सा	जिराभवानी गाउँपालिका	२०८०२	०.१२९८६१८
२६२	पर्सा	जगरनाथपुर गाउँपालिका	२०८०३	०.००८५७८९
२६३	पर्सा	पटेर्वा सुगौली गाउँपालिका	२०८०४	०.१३४६१९९
२६४	पर्सा	सखुवा प्रसौनी गाउँपालिका	२०८०५	०.१२६४९०४
२६५	पर्सा	पर्सागढी नगरपालिका	२०८०६	०.१४६३००३
२६६	पर्सा	बिरगन्ज महानगरपालिका	२०८०७	०.१४९३०१२
२६७	पर्सा	बहुदरमाई नगरपालिका	२०८०८	०.१०५१९१०
२६८	पर्सा	पोखरिया नगरपालिका	२०८०९	०.००८६१२४
२६९	पर्सा	कालिकामाई गाउँपालिका	२०८१०	०.००६७५१४
२७०	पर्सा	धोबीनी गाउँपालिका	२०८११	०.००६५५६५
२७१	पर्सा	छिपहरमाई गाउँपालिका	२०८१२	०.००७६२९७
२७२	पर्सा	पकाहा मैनपुर गाउँपालिका	२०८१३	०.००६६८४२
२७३	पर्सा	बिन्दबासिनी गाउँपालिका	२०८१४	०.००७२७८६
जम्मा				१
२७४	दोलखा	गौरीशंकर गाउँपालिका	३०१०१	०.११३१९२५

क्र.सं.	जिल्ला	स्थानीय तहको नाम	स्थानीय तह कोड	रोयल्टीको हिस्सा बाँडफाँड
२७५	दोलखा	बिगु गाउँपालिका	३०१०२	०.१०५०४४३
२७६	दोलखा	कालिन्चोक गाउँपालिका	३०१०३	०.११०६३१५
२७७	दोलखा	वैतेश्वर गाउँपालिका	३०१०४	०.१०५२९६४
२७८	दोलखा	जिरी नगरपालिका	३०१०५	०.११६९१२७
२७९	दोलखा	तामाकोशी गाउँपालिका	३०१०६	०.१०९३५५०
२८०	दोलखा	मेलुङ्ग गाउँपालिका	३०१०७	०.१०४९७७१
२८१	दोलखा	शैलुङ गाउँपालिका	३०१०८	०.११४५९३३
२८२	दोलखा	भिमेश्वर नगरपालिका	३०१०९	०.११९९९७२
जम्मा				१
२८३	सिन्धुपाल्चोक	भोटेकोशी गाउँपालिका	३०२०१	०.०८१७५३३
२८४	सिन्धुपाल्चोक	जुगल गाउँपालिका	३०२०२	०.०८४६१५५
२८५	सिन्धुपाल्चोक	पाँचपोखरी थाङपाल गाउँपालिका	३०२०३	०.०८४८१३६
२८६	सिन्धुपाल्चोक	हेलम्बु गाउँपालिका	३०२०४	०.०८१४९७०
२८७	सिन्धुपाल्चोक	मेलम्ची नगरपालिका	३०२०५	०.०८५४९१५
२८८	सिन्धुपाल्चोक	ईन्द्रावती गाउँपालिका	३०२०६	०.०८३८३२१
२८९	सिन्धुपाल्चोक	चौतारा साँगाचोकगढी नगरपालिका	३०२०७	०.०९२२८००
२९०	सिन्धुपाल्चोक	बलेफी गाउँपालिका	३०२०८	०.०७८३२८७
२९१	सिन्धुपाल्चोक	बाह्रबिसे नगरपालिका	३०२०९	०.०८४४१९६
२९२	सिन्धुपाल्चोक	त्रिपूरासुन्दरी गाउँपालिका	३०२१०	०.०८१५००७
२९३	सिन्धुपाल्चोक	लिसंखु पाखर गाउँपालिका	३०२११	०.०८१२३५८
२९४	सिन्धुपाल्चोक	सुनकोशी गाउँपालिका	३०२१२	०.०८०२३२२
जम्मा				१
२९५	रसुवा	गोसाइकुण्ड गाउँपालिका	३०३०१	०.१७५१५९४
२९६	रसुवा	आमाछोदिङमो गाउँपालिका	३०३०२	०.१९१७२००
२९७	रसुवा	उत्तरगया गाउँपालिका	३०३०३	०.२२११३४९
२९८	रसुवा	कालिका गाउँपालिका	३०३०४	०.१९९४४६७
२९९	रसुवा	नौकुण्ड गाउँपालिका	३०३०५	०.२१२५३९०
जम्मा				१
३००	धादिङ	रुबी भ्याली गाउँपालिका	३०४०१	०.०७५५८११
३०१	धादिङ	खनियाबास गाउँपालिका	३०४०२	०.०७६७२९३
३०२	धादिङ	गंङ्गा जमुना गाउँपालिका	३०४०३	०.०७५५०४३
३०३	धादिङ	त्रिपूरासुन्दरी गाउँपालिका	३०४०४	०.०७४४५६३
३०४	धादिङ	नेत्रावती डबजोङ गाउँपालिका	३०४०५	०.०७४७३३९
३०५	धादिङ	नीलकण्ठ नगरपालिका	३०४०६	०.०८१६०४३
३०६	धादिङ	ज्वालामुखी गाउँपालिका	३०४०७	०.०७३८९३६
३०७	धादिङ	सिद्धलेक गाउँपालिका	३०४०८	०.०७२४३६०
३०८	धादिङ	बेनीघाट रोराङ्ग गाउँपालिका	३०४०९	०.०८२८७२९
३०९	धादिङ	गजुरी गाउँपालिका	३०४१०	०.०७९३१४४
३१०	धादिङ	गल्छी गाउँपालिका	३०४११	०.०७७००२६
३११	धादिङ	थाक्रे गाउँपालिका	३०४१२	०.०७७४५५०
३१२	धादिङ	धुनीबेंशी नगरपालिका	३०४१३	०.०७८४१६३
जम्मा				१

क्र.सं.	जिल्ला	स्थानीय तहको नाम	स्थानीय तह कोड	रोयल्टीको हिस्सा बाँडफाँड
३१३	नुवाकोट	दुप्चेश्वर गाउँपालिका	३०५०१	०.०८७२९२३
३१४	नुवाकोट	तादी गाउँपालिका	३०५०२	०.०८०९३३९
३१५	नुवाकोट	सूर्यगढी गाउँपालिका	३०५०३	०.०७८६९०८
३१६	नुवाकोट	विदुर नगरपालिका	३०५०४	०.०९०३९९७
३१७	नुवाकोट	किस्पाङ्ग गाउँपालिका	३०५०५	०.०८४८६६८
३१८	नुवाकोट	म्यगङ गाउँपालिका	३०५०६	०.०८६८७९७
३१९	नुवाकोट	तारकेश्वर गाउँपालिका	३०५०७	०.०८१२९२४
३२०	नुवाकोट	बेलकोटगढी नगरपालिका	३०५०८	०.०८३२९५७
३२१	नुवाकोट	लिखु गाउँपालिका	३०५०९	०.०८०३५७९
३२२	नुवाकोट	पन्चकन्या गाउँपालिका	३०५१०	०.०७८८७७५
३२३	नुवाकोट	शिवपुरी गाउँपालिका	३०५११	०.०८४२९७६
३२४	नुवाकोट	ककनी गाउँपालिका	३०५१२	०.०८२८१५७
		जम्मा		१
३२५	काठमाडौं	शंङ्खरापुर नगरपालिका	३०६०१	०.०८८९०३३
३२६	काठमाडौं	कागेश्वरी मनहरा नगरपालिका	३०६०२	०.०८०७५४७
३२७	काठमाडौं	गोकर्णेश्वर नगरपालिका	३०६०३	०.१००९५९६
३२८	काठमाडौं	बुढानिलकण्ठ नगरपालिका	३०६०४	०.०९१९९३२
३२९	काठमाडौं	टोखा नगरपालिका	३०६०५	०.०८३९२६६
३३०	काठमाडौं	तारकेश्वर नगरपालिका	३०६०६	०.०८५४९०४
३३१	काठमाडौं	नागार्जुन नगरपालिका	३०६०७	०.०९१२२२१
३३२	काठमाडौं	काठमाडौं महानगरपालिका	३०६०८	०.११२५८३९
३३३	काठमाडौं	कीर्तिपुर नगरपालिका	३०६०९	०.०७८८५०५
३३४	काठमाडौं	चन्द्रागिरी नगरपालिका	३०६१०	०.०९२१६९१
३३५	काठमाडौं	दक्षिणकाली नगरपालिका	३०६११	०.०९३१४६६
		जम्मा		१
३३६	भक्तपुर	चाँगुनारायण नगरपालिका	३०७०१	०.२७५७४२३
३३७	भक्तपुर	भक्तपुर नगरपालिका	३०७०२	०.१८७४१७६
३३८	भक्तपुर	मध्यपुर थिमी नगरपालिका	३०७०३	०.१९६७९३२
३३९	भक्तपुर	सूर्यविनायक नगरपालिका	३०७०४	०.३४००४६९
		जम्मा		१
३४०	ललितपुर	महालक्ष्मी नगरपालिका	३०८०१	०.१४८२४२९
३४१	ललितपुर	ललितपुर महानगरपालिका	३०८०२	०.१८१२१३५
३४२	ललितपुर	गोदावरी नगरपालिका	३०८०३	०.१६९५२९६
३४३	ललितपुर	कोन्ज्योसोम गाउँपालिका	३०८०४	०.१६२६७५४
३४४	ललितपुर	महाङ्काल गाउँपालिका	३०८०५	०.१७२१६७७
३४५	ललितपुर	बाग्मती गाउँपालिका	३०८०६	०.१६६१७०९
		जम्मा		१
३४६	काभ्रेपलाञ्चोक	चौरीदेउराली गाउँपालिका	३०९०१	०.०६९९५३९
३४७	काभ्रेपलाञ्चोक	भुम्लु गाउँपालिका	३०९०२	०.०७२३५३९
३४८	काभ्रेपलाञ्चोक	मण्डन देउपुर नगरपालिका	३०९०३	०.०७१८४८३
३४९	काभ्रेपलाञ्चोक	बनेपा नगरपालिका	३०९०४	०.०७९७८४०
३५०	काभ्रेपलाञ्चोक	धुलिखेल नगरपालिका	३०९०५	०.०७३२८७१

क्र.सं.	जिल्ला	स्थानीय तहको नाम	स्थानीय तह कोड	रोयल्टीको हिस्सा बाँडफाँड
३५१	काभ्रेपलाञ्चोक	पाँचखाल नगरपालिका	३०९०६	०.०७५९५५४
३५२	काभ्रेपलाञ्चोक	तेमाल गाउँपालिका	३०९०७	०.०६९८९२२
३५३	काभ्रेपलाञ्चोक	नमोबुद्ध नगरपालिका	३०९०८	०.०७४८३०१
३५४	काभ्रेपलाञ्चोक	पनौती नगरपालिका	३०९०९	०.०८२९६९६
३५५	काभ्रेपलाञ्चोक	बेथानचोक गाउँपालिका	३०९१०	०.०७८२८१६
३५६	काभ्रेपलाञ्चोक	रोशी गाउँपालिका	३०९११	०.०८०३९८९
३५७	काभ्रेपलाञ्चोक	महाभारत गाउँपालिका	३०९१२	०.०८३३३०३
३५८	काभ्रेपलाञ्चोक	खानीखोला गाउँपालिका	३०९१३	०.०८७११४७
		जम्मा		१
३५९	रामेछाप	उमाकुण्ड गाउँपालिका	३१००१	०.११६६५४९
३६०	रामेछाप	गोकुलगङ्गा गाउँपालिका	३१००२	०.१२६४६४०
३६१	रामेछाप	लिखु तामाकोसी गाउँपालिका	३१००३	०.११९३५१३
३६२	रामेछाप	रामेछाप नगरपालिका	३१००४	०.१३३२१८४
३६३	रामेछाप	मन्थली नगरपालिका	३१००५	०.१२९२२६८
३६४	रामेछाप	खाँडादेवी गाउँपालिका	३१००६	०.१२६१३८९
३६५	रामेछाप	दोरम्बा गाउँपालिका	३१००७	०.१३७७६९९
३६६	रामेछाप	सुनापती गाउँपालिका	३१००८	०.११११७५८
		जम्मा		१
३६७	सिन्धुली	दुधौली नगरपालिका	३११०१	०.११९०८०८
३६८	सिन्धुली	फिक्कल गाउँपालिका	३११०२	०.१०६८९५६
३६९	सिन्धुली	तीनपाटन गाउँपालिका	३११०३	०.१२४३७३२
३७०	सिन्धुली	गोलन्जोर गाउँपालिका	३११०४	०.१०४७९८५
३७१	सिन्धुली	कमलामाई नगरपालिका	३११०५	०.१२६८६६०
३७२	सिन्धुली	सुनकोशी गाउँपालिका	३११०६	०.१०१९००६
३७३	सिन्धुली	ध्याङलेख गाउँपालिका	३११०७	०.१०४४३३६
३७४	सिन्धुली	मरिण गाउँपालिका	३११०८	०.१०५४३९३
३७५	सिन्धुली	हरिहरपुरगढी गाउँपालिका	३११०९	०.१०६२१२४
		जम्मा		१
३७६	मकवानपुर	इन्द्रसरोवर गाउँपालिका	३१२०१	०.०९३७७५४
३७७	मकवानपुर	थाहा नगरपालिका	३१२०२	०.०९८३३९५
३७८	मकवानपुर	कैलाश गाउँपालिका	३१२०३	०.१०१५५३३
३७९	मकवानपुर	राक्सिराङ्ग गाउँपालिका	३१२०४	०.११७४४५१
३८०	मकवानपुर	मनहरी गाउँपालिका	३१२०५	०.०९७३११७
३८१	मकवानपुर	हेटौडा उपमहानगरपालिका	३१२०६	०.११२००२६
३८२	मकवानपुर	भिमफेदी गाउँपालिका	३१२०७	०.०९७३१८२
३८३	मकवानपुर	मकवानपुरगढी गाउँपालिका	३१२०८	०.०९०९४१९
३८४	मकवानपुर	बकैया गाउँपालिका	३१२०९	०.०९७३१७४
३८५	मकवानपुर	बाग्मती गाउँपालिका	३१२१०	०.०९३९९४९
		जम्मा		१
३८६	चितवन	राप्ती नगरपालिका	३१३०१	०.१५०६०७६
३८७	चितवन	कालिका नगरपालिका	३१३०२	०.१५१५३१६
३८८	चितवन	इच्छाकामना गाउँपालिका	३१३०३	०.१६५०१२१

क्र.सं.	जिल्ला	स्थानीय तहको नाम	स्थानीय तह कोड	रोयल्टीको हिस्सा बाँडफाँड
३८९	चितवन	भरतपुर महानगरपालिका	३१३०४	०.१६४४३०९
३९०	चितवन	रत्ननगर नगरपालिका	३१३०५	०.११३८८८३
३९१	चितवन	खैरहनी नगरपालिका	३१३०६	०.११८९८०७
३९२	चितवन	माडी नगरपालिका	३१३०७	०.१३५५४८८
जम्मा				१
३९३	गोरखा	चुमनुब्री गाउँपालिका	४०१०१	०.०७८३४०१
३९४	गोरखा	अजिरकोट गाउँपालिका	४०१०२	०.०९०५३२९
३९५	गोरखा	बारपाक सुलिकोट गाउँपालिका	४०१०३	०.०९३२०४६
३९६	गोरखा	धार्चे गाउँपालिका	४०१०४	०.०८८६४१७
३९७	गोरखा	आरुघाट गाउँपालिका	४०१०५	०.०९१८६५०
३९८	गोरखा	भिमसेनथापा गाउँपालिका	४०१०६	०.०८९१७२८
३९९	गोरखा	सिरानचोक गाउँपालिका	४०१०७	०.०८७२०६९
४००	गोरखा	पालुङ्गटार नगरपालिका	४०१०८	०.०९१५७२४
४०१	गोरखा	गोरखा नगरपालिका	४०१०९	०.०९२९१३८
४०२	गोरखा	शहीद लखन गाउँपालिका	४०११०	०.०९७३४२८
४०३	गोरखा	गण्डकी गाउँपालिका	४०१११	०.०९९२०७०
जम्मा				१
४०४	मनाङ	नार्पा भूमि गाउँपालिका	४०२०१	०.१७६३००८
४०५	मनाङ	मनाङ ङिस्याङ गाउँपालिका	४०२०२	०.२३१६००९
४०६	मनाङ	चामे गाउँपालिका	४०२०३	०.२९५११८४
४०७	मनाङ	नार्सो गाउँपालिका	४०२०४	०.२९६९७९९
जम्मा				१
४०८	मुस्ताङ	लो घेकर दामोदरकुण्ड गाउँपालिका	४०३०१	०.१५६४९८९
४०९	मुस्ताङ	घरपझोङ गाउँपालिका	४०३०२	०.२२३३११७
४१०	मुस्ताङ	वारागुङ मुक्तिक्षेत्र गाउँपालिका	४०३०३	०.१६४२०२०
४११	मुस्ताङ	लोमन्थाङ गाउँपालिका	४०३०४	०.१६०२६५०
४१२	मुस्ताङ	थासाङ गाउँपालिका	४०३०५	०.२९५७२२४
जम्मा				१
४१३	म्याग्दी	अन्नपूर्ण गाउँपालिका	४०४०१	०.१५२५८३८
४१४	म्याग्दी	रघुगंगा गाउँपालिका	४०४०२	०.१५९५७९१
४१५	म्याग्दी	धवलागिरी गाउँपालिका	४०४०३	०.१४७२१४५
४१६	म्याग्दी	मालिका गाउँपालिका	४०४०४	०.१६५७६३६
४१७	म्याग्दी	मंगला गाउँपालिका	४०४०५	०.१६१८५९६
४१८	म्याग्दी	बेनी नगरपालिका	४०४०६	०.२१२९९९४
जम्मा				१
४१९	कास्की	मादी गाउँपालिका	४०५०१	०.१८७३९४४
४२०	कास्की	माछापुच्छ्रे गाउँपालिका	४०५०२	०.१७६२८५५
४२१	कास्की	अन्नपूर्ण गाउँपालिका	४०५०३	०.१७५३८३०
४२२	कास्की	पोखरा महानगरपालिका	४०५०४	०.२७०२८३९
४२३	कास्की	रूपा गाउँपालिका	४०५०५	०.१९०६५३२
जम्मा				१
४२४	लमजुङ	दोर्दी गाउँपालिका	४०६०१	०.१३२५८१६

क्र.सं.	जिल्ला	स्थानीय तहको नाम	स्थानीय तह कोड	रोयल्टीको हिस्सा बाँडफाँड
४२५	लमजुङ	मस्र्याङ्दी गाउँपालिका	४०६०२	०.१३०१२५१
४२६	लमजुङ	क्व्होलासोथार गाउँपालिका	४०६०३	०.१२२९९८८
४२७	लमजुङ	मध्यनेपाल नगरपालिका	४०६०४	०.१२६६८३१
४२८	लमजुङ	बेंसीशहर नगरापालिका	४०६०५	०.१३३३९५२
४२९	लमजुङ	सुन्दरबजार नगरपालिका	४०६०६	०.११६५२३७
४३०	लमजुङ	राइनास नगरपालिका	४०६०७	०.११६५१२१
४३१	लमजुङ	दूधपोखरी गाउँपालिका	४०६०८	०.१२११८०४
जम्मा				१
४३२	तनहुँ	भानु नगरपालिका	४०७०१	०.१००१०६२
४३३	तनहुँ	ब्यास नगरपालिका	४०७०२	०.१०९३९५७
४३४	तनहुँ	म्याग्दे गाउँपालिका	४०७०३	०.०९६४७३५
४३५	तनहुँ	शुक्लागण्डकी नगरपालिका	४०७०४	०.१०१६७८७
४३६	तनहुँ	भिमाद नगरपालिका	४०७०५	०.०९६०८३८
४३७	तनहुँ	घिरिङ्ग गाउँपालिका	४०७०६	०.०९३०९४५
४३८	तनहुँ	ऋषिङ्ग गाउँपालिका	४०७०७	०.१०४९०८५
४३९	तनहुँ	देवघाट गाउँपालिका	४०७०८	०.१०२७०७०
४४०	तनहुँ	बन्दिपुर गाउँपालिका	४०७०९	०.०९४८०३१
४४१	तनहुँ	आँबुखैरेनी गाउँपालिका	४०७१०	०.१००७४९०
जम्मा				१
४४२	नवलपरासी (बर्दघाट सुस्ता पूर्व)	गैडाकोट नगरपालिका	४०८०१	०.१३३०७८९
४४३	नवलपरासी (बर्दघाट सुस्ता पूर्व)	बुलिङ्गटार गाउँपालिका	४०८०२	०.१२३२५१७
४४४	नवलपरासी (बर्दघाट सुस्ता पूर्व)	बौदीकाली गाउँपालिका	४०८०३	०.१२१६१३४
४४५	नवलपरासी (बर्दघाट सुस्ता पूर्व)	हुप्सेकोट गाउँपालिका	४०८०४	०.१२९३०४३
४४६	नवलपरासी (बर्दघाट सुस्ता पूर्व)	देवचुली नगरपालिका	४०८०५	०.१२११९०९
४४७	नवलपरासी (बर्दघाट सुस्ता पूर्व)	कावासोती नगरपालिका	४०८०६	०.११५५९८२
४४८	नवलपरासी (बर्दघाट सुस्ता पूर्व)	मध्यबिन्दु नगरपालिका	४०८०७	०.१३०८२८६
४४९	नवलपरासी (बर्दघाट सुस्ता पूर्व)	बिनयी त्रिवेणी गाउँपालिका	४०८०८	०.१२५१३४०
जम्मा				१
४५०	स्याङ्जा	पुतलीबजार नगरपालिका	४०९०१	०.०९५१८९८
४५१	स्याङ्जा	फेदीखोला गाउँपालिका	४०९०२	०.०८७२७०१
४५२	स्याङ्जा	आँधिखोला गाउँपालिका	४०९०३	०.०८७०७७६
४५३	स्याङ्जा	अर्जुनचौपारी गाउँपालिका	४०९०४	०.०८३५४९१
४५४	स्याङ्जा	भीरकोट नगरपालिका	४०९०५	०.०८५६४३४
४५५	स्याङ्जा	बिरुवा गाउँपालिका	४०९०६	०.०९३८८५१
४५६	स्याङ्जा	हरिनास गाउँपालिका	४०९०७	०.१११९१७९
४५७	स्याङ्जा	चापाकोट नगरपालिका	४०९०८	०.०८५५८८१
४५८	स्याङ्जा	वालिङ्ग नगरपालिका	४०९०९	०.०९१५११५
४५९	स्याङ्जा	गल्याङ नगरपालिका	४०९१०	०.०८९७३१९
४६०	स्याङ्जा	कालीगण्डकी गाउँपालिका	४०९११	०.०८८६३५५
जम्मा				१
४६१	पर्वत	मोदी गाउँपालिका	४१००१	०.१९४६६९३
४६२	पर्वत	जलजला गाउँपालिका	४१००२	०.१४१२९०५

क्र.सं.	जिल्ला	स्थानीय तहको नाम	स्थानीय तह कोड	रोयल्टीको हिस्सा बाँडफाँड
४६३	पर्वत	कुश्मा नगरपालिका	४१००३	०.१४७६३३१
४६४	पर्वत	फलेबास नगरपालिका	४१००४	०.१४०६८३७
४६५	पर्वत	महाशिला गाउँपालिका	४१००५	०.१२६८८९४
४६६	पर्वत	बिहादी गाउँपालिका	४१००६	०.१२३९९८९
४६७	पर्वत	पैयुं गाउँपालिका	४१००७	०.१२४८३५१
जम्मा				१
४६८	बाग्लुङ	बाग्लुङ्ग नगरपालिका	४११०१	०.१०३४२७२
४६९	बाग्लुङ	काठेखोला गाउँपालिका	४११०२	०.०९५४६२५
४७०	बाग्लुङ	ताराखोला गाउँपालिका	४११०३	०.१०३२४८५
४७१	बाग्लुङ	तमानखोला गाउँपालिका	४११०४	०.०९९४३२४
४७२	बाग्लुङ	ढोरपाटन नगरपालिका	४११०५	०.१०२२५०३
४७३	बाग्लुङ	निसीखोला गाउँपालिका	४११०६	०.०९७८१६१
४७४	बाग्लुङ	बडिगाड गाउँपालिका	४११०७	०.१०२३६९०
४७५	बाग्लुङ	गल्कोट नगरपालिका	४११०८	०.१०५९६८२
४७६	बाग्लुङ	बरेङ गाउँपालिका	४११०९	०.०९५३८००
४७७	बाग्लुङ	जैमिनी नगरपालिका	४१११०	०.०९४६४५८
जम्मा				१
४७८	रुकुम (पूर्वी भाग)	पुथा उत्तरगंगा गाउँपालिका	५०१०१	०.३१४६२५०
४७९	रुकुम (पूर्वी भाग)	सिस्ने गाउँपालिका	५०१०२	०.३४०६४३३
४८०	रुकुम (पूर्वी भाग)	भूमे गाउँपालिका	५०१०३	०.३४४७३१७
जम्मा				१
४८१	रोल्पा	सुनछहरी गाउँपालिका	५०२०१	०.०९५४१२७
४८२	रोल्पा	थबाङ्ग गाउँपालिका	५०२०२	०.०९३९१७३
४८३	रोल्पा	परिवर्तन गाउँपालिका	५०२०३	०.१०२३१३२
४८४	रोल्पा	गगादेव गाउँपालिका	५०२०४	०.०९८६७११
४८५	रोल्पा	माडी गाउँपालिका	५०२०५	०.०९८६४९१
४८६	रोल्पा	त्रिवेणी गाउँपालिका	५०२०६	०.१०५३४७३
४८७	रोल्पा	रोल्पा नगरपालिका	५०२०७	०.१०९६९३४
४८८	रोल्पा	रुन्टीगढी गाउँपालिका	५०२०८	०.०९८६९९१
४८९	रोल्पा	सुनिल स्मृति गाउँपालिका	५०२०९	०.१०१४७१४
४९०	रोल्पा	लुङ्ग्री गाउँपालिका	५०२१०	०.०९५८२५४
जम्मा				१
४९१	प्यूठान	गौमुखी गाउँपालिका	५०३०१	०.११२७२९४
४९२	प्यूठान	नौबहिनी गाउँपालिका	५०३०२	०.११३५३०७
४९३	प्यूठान	झिमरुक गाउँपालिका	५०३०३	०.११२८८७३
४९४	प्यूठान	प्यूठान नगरपालिका	५०३०४	०.११०७१४६
४९५	प्यूठान	स्वर्गद्धारी नगरपालिका	५०३०५	०.११८१४५३
४९६	प्यूठान	माण्डवी गाउँपालिका	५०३०६	०.१०३८६१८
४९७	प्यूठान	मल्लरानी गाउँपालिका	५०३०७	०.०९९४०९७
४९८	प्यूठान	ऐरावती गाउँपालिका	५०३०८	०.११६३७८२
४९९	प्यूठान	सरुमारानी गाउँपालिका	५०३०९	०.११२३४३०
जम्मा				१

क्र.सं.	जिल्ला	स्थानीय तहको नाम	स्थानीय तह कोड	रोयल्टीको हिस्सा बाँडफाँड
५००	गुल्मी	कालिगण्डकी गाउँपालिका	५०४०१	०.०८३८७२०
५०१	गुल्मी	सत्यवती गाउँपालिका	५०४०२	०.०८७१२७९
५०२	गुल्मी	चन्द्रकोट गाउँपालिका	५०४०३	०.०८४४०२२
५०३	गुल्मी	मुसिकोट नगरपालिका	५०४०४	०.०८५७९५६
५०४	गुल्मी	इस्मा गाउँपालिका	५०४०५	०.०८०६२६६
५०५	गुल्मी	मालिका गाउँपालिका	५०४०६	०.०७९३६६७
५०६	गुल्मी	मदाने गाउँपालिका	५०४०७	०.०८०२८००
५०७	गुल्मी	धुर्कोट गाउँपालिका	५०४०८	०.०८०५६५०
५०८	गुल्मी	रेसुङ्गा नगरपालिका	५०४०९	०.०८७८५५८
५०९	गुल्मी	गुल्मी दरबार गाउँपालिका	५०४१०	०.०८१८४६५
५१०	गुल्मी	छत्रकोट गाउँपालिका	५०४११	०.०८३३७०५
५११	गुल्मी	रूरू क्षेत्र गाउँपालिका	५०४१२	०.०८४८९१२
		जम्मा		१
५१२	अर्घाखाँची	छत्रदेव गाउँपालिका	५०५०१	०.१५५४७८३
५१३	अर्घाखाँची	मालारानी गाउँपालिका	५०५०२	०.१५२१७०९
५१४	अर्घाखाँची	भूमिकास्थान नगरपालिका	५०५०३	०.१६४४५५७
५१५	अर्घाखाँची	सन्धिखर्क नगरपालिका	५०५०४	०.१६४५८०७
५१६	अर्घाखाँची	पाणिनी गाउँपालिका	५०५०५	०.१६७९५३२
५१७	अर्घाखाँची	शितगंगा नगरपालिका	५०५०६	०.१९५३६१२
		जम्मा		१
५१८	पाल्पा	रामपुर नगरपालिका	५०६०१	०.०९५८८८१
५१९	पाल्पा	पुर्वखोला गाउँपालिका	५०६०२	०.०९९५११८
५२०	पाल्पा	रम्भा गाउँपालिका	५०६०३	०.०९१२७५९
५२१	पाल्पा	बगनासकाली गाउँपालिका	५०६०४	०.०९२५६५६
५२२	पाल्पा	तानसेन नगरपालिका	५०६०५	०.१०३५४४२
५२३	पाल्पा	रिब्दीकोट गाउँपालिका	५०६०६	०.१००४३५७
५२४	पाल्पा	रैनादेवी छहरा गाउँपालिका	५०६०७	०.०९९१५७८
५२५	पाल्पा	तिनाउ गाउँपालिका	५०६०८	०.१०२५७८४
५२६	पाल्पा	माथागढी गाउँपालिका	५०६०९	०.१००४६२५
५२७	पाल्पा	निस्दी गाउँपालिका	५०६१०	०.११४५८००
		जम्मा		१
५२८	नवलपरासी (बर्दघाट सुस्ता पश्चिम)	बर्दघाट नगरपालिका	५०७०१	०.१९५९०९५
५२९	नवलपरासी (बर्दघाट सुस्ता पश्चिम)	सुनवल नगरपालिका	५०७०२	०.२०१०५२६
५३०	नवलपरासी (बर्दघाट सुस्ता पश्चिम)	रामग्राम नगरपालिका	५०७०३	०.११९९२३०
५३१	नवलपरासी (बर्दघाट सुस्ता पश्चिम)	पाल्हीनन्दन गाउँपालिका	५०७०४	०.११२४८८७
५३२	नवलपरासी (बर्दघाट सुस्ता पश्चिम)	सरावल गाउँपालिका	५०७०५	०.१२७०३११
५३३	नवलपरासी (बर्दघाट सुस्ता पश्चिम)	प्रतापपुर गाउँपालिका	५०७०६	०.११५१६०१
५३४	नवलपरासी (बर्दघाट सुस्ता पश्चिम)	सुस्ता गाउँपालिका	५०७०७	०.१२८४३५०
		जम्मा		१
५३५	रूपन्देही	देबदह नगरपालिका	५०८०१	०.१११९४६७
५३६	रूपन्देही	बुटवल उपमहानगरपालिका	५०८०२	०.११५४८०८
५३७	रूपन्देही	सैनामैना नगरपालिका	५०८०३	०.११४१६८५

क्र.सं.	जिल्ला	स्थानीय तहको नाम	स्थानीय तह कोड	रोयल्टीको हिस्सा बाँडफाँड
५३८	रूपन्देही	कन्चन गाउँपालिका	५०८०४	०.०८८५९४३
५३९	रूपन्देही	गैडहवा गाउँपालिका	५०८०५	०.०७९९६९३
५४०	रूपन्देही	सुद्धोधन गाउँपालिका	५०८०६	०.०७४०७१७
५४१	रूपन्देही	सियारी गाउँपालिका	५०८०७	०.०७५५९७९
५४२	रूपन्देही	तिलोत्तमा नगरपालिका	५०८०८	०.०८६३३२६
५४३	रूपन्देही	ओमसतिया गाउँपालिका	५०८०९	०.०७३८१६४
५४४	रूपन्देही	रोहिणी गाउँपालिका	५०८१०	०.०७४२१६२
५४५	रूपन्देही	सिद्धार्थनगर नगरपालिका	५०८११	०.०७६३८७९
५४६	रूपन्देही	मायादेवी गाउँपालिका	५०८१२	०.००५८५१४
५४७	रूपन्देही	लुम्बिनी सांस्कृतिक नगरपालिका	५०८१३	०.००७८४७२
५४८	रूपन्देही	कोटहीमाई गाउँपालिका	५०८१४	०.००५३६८१
५४९	रूपन्देही	सम्मरीमाई गाउँपालिका	५०८१५	०.००५१५७१
५५०	रूपन्देही	मर्चवारी गाउँपालिका	५०८१६	०.००५१९३९
		जम्मा		१
५५१	कपिलवस्तु	बाणगंगा नगरपालिका	५०९०१	०.१५३५१८७
५५२	कपिलवस्तु	बुद्धभूमि नगरपालिका	५०९०२	०.१६६३५३८
५५३	कपिलवस्तु	शिवराज नगरपालिका	५०९०३	०.१६१९०१५
५५४	कपिलवस्तु	बिजयनगर गाउँपालिका	५०९०४	०.१४६२६३०
५५५	कपिलवस्तु	कृष्णनगर नगरपालिका	५०९०५	०.०१५१५६३
५५६	कपिलवस्तु	महाराजगन्ज नगरपालिका	५०९०६	०.१०९२०३०
५५७	कपिलवस्तु	कपिलबस्तु नगरपालिका	५०९०७	०.११५७६५०
५५८	कपिलवस्तु	यसोधरा गाउँपालिका	५०९०८	०.०११२४८१
५५९	कपिलवस्तु	मायादेवी गाउँपालिका	५०९०९	०.१०८२८५२
५६०	कपिलवस्तु	शुद्धोधन गाउँपालिका	५०९१०	०.०१२३०५४
		जम्मा		१
५६१	दाङ	बंगलाचुली गाउँपालिका	५१००१	०.०९६७४०६
५६२	दाङ	घोराही उपमहानगरपालिका	५१००२	०.११०७५०८
५६३	दाङ	तुल्सीपुर उपमहानगरपालिका	५१००३	०.१०५८५०६
५६४	दाङ	शान्तिनगर गाउँपालिका	५१००४	०.०९२८७०५
५६५	दाङ	बबई गाउँपालिका	५१००५	०.०९९०४३२
५६६	दाङ	दंगीशरण गाउँपालिका	५१००६	०.०९३२६८४
५६७	दाङ	लमही नगरपालिका	५१००७	०.१०१२४८२
५६८	दाङ	राप्ती गाउँपालिका	५१००८	०.०९८६१७४
५६९	दाङ	गढवा गाउँपालिका	५१००९	०.१००८८२३
५७०	दाङ	राजपुर गाउँपालिका	५१०१०	०.१००७२८०
		जम्मा		१
५७१	बाँके	राप्ती सोनारी गाउँपालिका	५११०१	०.१७३०२९६
५७२	बाँके	कोहलपुर नगरपालिका	५११०२	०.१६२२५८१
५७३	बाँके	बैजनाथ गाउँपालिका	५११०३	०.१३६४१०४
५७४	बाँके	खजुरा गाउँपालिका	५११०४	०.११२१३७५
५७५	बाँके	जानकी गाउँपालिका	५११०५	०.०१३२८८८
५७६	बाँके	नेपालगञ्ज उपमहानगरपालिका	५११०६	०.१२९८४६३

क्र.सं.	जिल्ला	स्थानीय तहको नाम	स्थानीय तह कोड	रोयल्टीको हिस्सा बाँडफाँड
५७७	बाँके	डुडुवा गाउँपालिका	५११०७	०.१२११९६९
५७८	बाँके	नरैनापुर गाउँपालिका	५११०८	०.१५१८३२४
जम्मा				१
५७९	बर्दिया	बाँसगढी नगरपालिका	५१२०१	०.१५३५३१६
५८०	बर्दिया	बारबर्दिया नगरपालिका	५१२०२	०.१४४३९५४
५८१	बर्दिया	ठाकुरबाबा नगरपालिका	५१२०३	०.१३०८३५३
५८२	बर्दिया	गेरुवा गाउँपालिका	५१२०४	०.१०४१५५६
५८३	बर्दिया	राजापुर नगरपालिका	५१२०५	०.१०८१०७६
५८४	बर्दिया	मधुवन नगरपालिका	५१२०६	०.१३४६९४९
५८५	बर्दिया	गुलरीया नगरपालिका	५१२०७	०.११२९६७६
५८६	बर्दिया	बढैयाताल गाउँपालिका	५१२०८	०.१११३१२०
जम्मा				१
५८७	डोल्पा	डोल्पो बुद्ध गाउँपालिका	६०१०१	०.०९३८०७५
५८८	डोल्पा	शे फोक्सुण्डो गाउँपालिका	६०१०२	०.१०२११०९
५८९	डोल्पा	जगदुल्ला गाउँपालिका	६०१०३	०.१०८९४०३
५९०	डोल्पा	मुड्केचुला गाउँपालिका	६०१०४	०.१५६०७९४
५९१	डोल्पा	त्रिपूरासुन्दरी नगरपालिका	६०१०५	०.१५५५९८४
५९२	डोल्पा	ठूलीभेरी नगरपालिका	६०१०६	०.१५६५२६८
५९३	डोल्पा	काइके गाउँपालिका	६०१०७	०.१२७५५९७
५९४	डोल्पा	छार्का ताङसोङ गाउँपालिका	६०१०८	०.०९९३७७०
जम्मा				१
५९५	मुगु	मुगुमकार्मारोग गाउँपालिका	६०२०१	०.१९५९७१२
५९६	मुगु	छायाँनाथ रारा नगरपालिका	६०२०२	०.२७०७८८३
५९७	मुगु	सोरु गाउँपालिका	६०२०३	०.२६६५३८४
५९८	मुगु	खत्याड गाउँपालिका	६०२०४	०.२६६७०२१
जम्मा				१
५९९	हुम्ला	चंखेली गाउँपालिका	६०३०१	०.१२१५०३१
६००	हुम्ला	खार्पुनाथ गाउँपालिका	६०३०२	०.१३०८४८६
६०१	हुम्ला	सिमकोट गाउँपालिका	६०३०३	०.१३५५४४६
६०२	हुम्ला	नाम्खा गाउँपालिका	६०३०४	०.१२०७२६४
६०३	हुम्ला	सर्केगाड गाउँपालिका	६०३०५	०.१६७२६४८
६०४	हुम्ला	अदानचुली गाउँपालिका	६०३०६	०.१६०३८८७
६०५	हुम्ला	ताँजाकोट गाउँपालिका	६०३०७	०.१६३७२३८
जम्मा				१
६०६	जुम्ला	पातारासी गाउँपालिका	६०४०१	०.११८०९२७
६०७	जुम्ला	कनका सुन्दरी गाउँपालिका	६०४०२	०.१३०९७५८
६०८	जुम्ला	सिंजा गाउँपालिका	६०४०३	०.१२७०२५८
६०९	जुम्ला	चन्दननाथ नगरपालिका	६०४०४	०.१२९५९८६
६१०	जुम्ला	गुठिचौर गाउँपालिका	६०४०५	०.११९८२५१
६११	जुम्ला	तातोपानी गाउँपालिका	६०४०६	०.१२२७६२५
६१२	जुम्ला	तिला गाउँपालिका	६०४०७	०.१२७२६३३
६१३	जुम्ला	हिमा गाउँपालिका	६०४०८	०.१२४४५६२

क्र.सं.	जिल्ला	स्थानीय तहको नाम	स्थानीय तह कोड	रोयल्टीको हिस्सा बाँडफाँड
जम्मा				१
६१४	कालिकोट	पलाता गाउँपालिका	६०५०१	०.१२८७६१३
६१५	कालिकोट	पचाल झरना गाउँपालिका	६०५०२	०.११३८११०
६१६	कालिकोट	रास्कोट नगरपालिका	६०५०३	०.१०३७४६६
६१७	कालिकोट	सान्नी त्रिवेणी गाउँपालिका	६०५०४	०.१०५९८०८
६१८	कालिकोट	नरहरिनाथ गाउँपालिका	६०५०५	०.१११७४८१
६१९	कालिकोट	खाँडाचक्र नगरपालिका	६०५०६	०.११०१२९१
६२०	कालिकोट	तिलागुफा नगरपालिका	६०५०७	०.१०७१०१४
६२१	कालिकोट	महावै गाउँपालिका	६०५०८	०.१०६०८२६
६२२	कालिकोट	शुभ कालीका गाउँपालिका	६०५०९	०.११२६३९१
जम्मा				१
६२३	दैलेख	नौमुले गाउँपालिका	६०६०१	०.०९५७४६७
६२४	दैलेख	महाबु गाउँपालिका	६०६०२	०.०८७४२६३
६२५	दैलेख	भैरवी गाउँपालिका	६०६०३	०.०९००३९३
६२६	दैलेख	ठाँटीकाँध गाउँपालिका	६०६०४	०.०८७०६३८
६२७	दैलेख	आठबीस नगरपालिका	६०६०५	०.०९२९८९२
६२८	दैलेख	चामुण्डा बिन्द्रासैनी नगरपालिका	६०६०६	०.०८३९२१२
६२९	दैलेख	दुल्लु नगरपालिका	६०६०७	०.०९४९०३४
६३०	दैलेख	नारायण नगरपालिका	६०६०८	०.०८७४७०२
६३१	दैलेख	भगवतीमाई गाउँपालिका	६०६०९	०.०८९३२५५
६३२	दैलेख	डुङ्गेश्वर गाउँपालिका	६०६१०	०.०९५८८८०
६३३	दैलेख	गुराँस गाउँपालिका	६०६११	०.०९५२२६४
जम्मा				१
६३४	जाजरकोट	बारेकोट गाउँपालिका	६०७०१	०.१४४६८४७
६३५	जाजरकोट	कुसे गाउँपालिका	६०७०२	०.१४०६४४०
६३६	जाजरकोट	जुनीचाँदे गाउँपालिका	६०७०३	०.१५३४२५७
६३७	जाजरकोट	छेडागाड नगरपालिका	६०७०४	०.१४१०४१७
६३८	जाजरकोट	शिवालय गाउँपालिका	६०७०५	०.१३२११८८
६३९	जाजरकोट	भेरीमालिका नगरपालिका	६०७०६	०.१३९१८७९
६४०	जाजरकोट	नलगाड नगरपालिका	६०७०७	०.१४८८९७२
जम्मा				१
६४१	रुकुम (पश्चिम भाग)	आठबिसकोट नगरपालिका	६०८०१	०.१७९९०३८
६४२	रुकुम (पश्चिम भाग)	सानीभेरी गाउँपालिका	६०८०२	०.१६८८५१०
६४३	रुकुम (पश्चिम भाग)	बाँफीकोट गाउँपालिका	६०८०३	०.१७५५८७९
६४४	रुकुम (पश्चिम भाग)	मुसिकोट नगरपालिका	६०८०४	०.१६७२२०४
६४५	रुकुम (पश्चिम भाग)	त्रिवेणी गाउँपालिका	६०८०५	०.१५७०३६६
६४६	रुकुम (पश्चिम भाग)	चौरजहारी नगरपालिका	६०८०६	०.१५१४००३
जम्मा				१
६४७	सल्यान	दार्मा गाउँपालिका	६०९०१	०.०९२१३७१
६४८	सल्यान	कुमाख गाउँपालिका	६०९०२	०.०९८३८०७
६४९	सल्यान	बनगाड कुपिण्डे नगरपालिका	६०९०३	०.११३७२०२
६५०	सल्यान	सिद्धकुमाख गाउँपालिका	६०९०४	०.०९२६२५४

क्र.सं.	जिल्ला	स्थानीय तहको नाम	स्थानीय तह कोड	रोयल्टीको हिस्सा बाँडफाँड
६५१	सल्यान	बागचौर नगरपालिका	६०९०५	०.१०४८२४३
६५२	सल्यान	छत्रेश्वरी गाउँपालिका	६०९०६	०.०९६५२८७
६५३	सल्यान	शारदा नगरपालिका	६०९०७	०.१०६७७७४
६५४	सल्यान	कालिमाटी गाउँपालिका	६०९०८	०.१०५०३०६
६५५	सल्यान	त्रिवेणी गाउँपालिका	६०९०९	०.०९४८५७६
६५६	सल्यान	कपुरकोट गाउँपालिका	६०९१०	०.०९५११८०
		जम्मा		१
६५७	सुर्खेत	सिम्ता गाउँपालिका	६१००१	०.१०८५२५१
६५८	सुर्खेत	चिङ्गगाड गाउँपालिका	६१००२	०.१०३१९११
६५९	सुर्खेत	लेकबेशी नगरपालिका	६१००३	०.१०५२५७०
६६०	सुर्खेत	गुर्भाकोट नगरपालिका	६१००४	०.१०९६२०२
६६१	सुर्खेत	भेरीगंगा नगरपालिका	६१००५	०.११३५६१८
६६२	सुर्खेत	बीरेन्द्रनगर नगरपालिका	६१००६	०.१२४३०१३
६६३	सुर्खेत	बराहताल गाउँपालिका	६१००७	०.१११८४८८
६६४	सुर्खेत	पञ्चपुरी नगरपालिका	६१००८	०.११२१८३६
६६५	सुर्खेत	चौकुने गाउँपालिका	६१००९	०.१११५१११
		जम्मा		१
६६६	बाजुरा	हिमाली गाउँपालिका	७०१०१	०.१०५५५३८
६६७	बाजुरा	गौमुल गाउँपालिका	७०१०२	०.१११६१७०
६६८	बाजुरा	बुढीनन्दा नगरपालिका	७०१०३	०.१२४८०१२
६६९	बाजुरा	स्वामीकार्तिक खापर गाउँपालिका	७०१०४	०.१०५८८७३
६७०	वाजुरा	जगन्नाथ गाउँपालिका	७०१०५	०.१०७२१४६
६७१	बाजुरा	बडिमालिका नगरपालिका	७०१०६	०.११२१६८२
६७२	बाजुरा	खप्तड छेडेदह गाउँपालिका	७०१०७	०.११०२६३६
६७३	बाजुरा	बुढीगंगा नगरपालिका	७०१०८	०.१०४२०१३
६७४	बाजुरा	त्रिवेणी नगरपालिका	७०१०९	०.११८२९३०
		जम्मा		१
६७५	बझाङ	साइपाल गाउँपालिका	७०२०१	०.०७०९९३५
६७६	बझाङ	बुंगल नगरपालिका	७०२०२	०.०८६६०७७
६७७	बझाङ	सूर्मा गाउँपालिका	७०२०३	०.०७७७०३९
६७८	बझाङ	तालकोट गाउँपालिका	७०२०४	०.०८९१००८
६७९	बझाङ	मष्टा गाउँपालिका	७०२०५	०.०८३२१७२
६८०	बझाङ	जयपृथ्वी नगरपालिका	७०२०६	०.०८५७६३७
६८१	बझाङ	छबिस पाथिभरा गाउँपालिका	७०२०७	०.०८३३९४२
६८२	बझाङ	दुर्गाथली गाउँपालिका	७०२०८	०.०८२३२७३
६८३	बझाङ	केदारस्युँ गाउँपालिका	७०२०९	०.०८२१२२९
६८४	बझाङ	बित्थडचिर गाउँपालिका	७०२१०	०.०८२३३४७
६८५	बझाङ	थलारा गाउँपालिका	७०२११	०.०८४४५१६
६८६	बझाङ	खप्तडछान्ना गाउँपालिका	७०२१२	०.०९११८२५
		जम्मा		१
६८७	दार्चुला	ब्याँस गाउँपालिका	७०३०१	०.०९७२०३३
६८८	दार्चुला	दुहुँ गाउँपालिका	७०३०२	०.१०९४१२१

क्र.सं.	जिल्ला	स्थानीय तहको नाम	स्थानीय तह कोड	रोयल्टीको हिस्सा बाँडफाँड
६८९	दार्चुला	महाकाली नगरपालिका	७०३०३	०.११७६४१३
६९०	दार्चुला	नौगाड गाउँपालिका	७०३०४	०.११४६४९५
६९१	दार्चुला	अपिहिमाल गाउँपालिका	७०३०५	०.१०१४०६९
६९२	दार्चुला	मार्मा गाउँपालिका	७०३०६	०.११२०५९९
६९३	दार्चुला	शैल्यशिखर नगरपालिका	७०३०७	०.११६०७७०
६९४	दार्चुला	मालिकार्जुन गाउँपालिका	७०३०८	०.११५१२७८
६९५	दार्चुला	लेकम गाउँपालिका	७०३०९	०.११६४२२२
		जम्मा		१
६९६	बैतडी	डीलासैनी गाउँपालिका	७०४०१	०.०९९५२१०
६९७	बैतडी	दोगडाकेदार गाउँपालिका	७०४०२	०.१०१९३१४
६९८	बैतडी	पुर्चौडी नगरपालिका	७०४०३	०.१०२६६८९
६९९	बैतडी	सुर्नया गाउँपालिका	७०४०४	०.०९९५९५२
७००	बैतडी	दशरथचन्द नगरपालिका	७०४०५	०.१०८१०३१
७०१	बैतडी	पन्चेश्वर गाउँपालिका	७०४०६	०.०९४५१७०
७०२	बैतडी	शिवनाथ गाउँपालिका	७०४०७	०.०९२४५२३
७०३	बैतडी	मेलौली नगरपालिका	७०४०८	०.०९९५८१६
७०४	बैतडी	पाटन नगरपालिका	७०४०९	०.१०५५२३६
७०५	बैतडी	सिगास गाउँपालिका	७०४१०	०.०९६१०५९
		जम्मा		१
७०६	डँडेलधुरा	नवदुर्गा गाउँपालिका	७०५०१	०.१४०५९०७
७०७	डँडेलधुरा	अमरगढी नगरपालिका	७०५०२	०.१४३०१९६
७०८	डँडेलधुरा	अजयमेरु गाउँपालिका	७०५०३	०.१४०१०८९
७०९	डँडेलधुरा	भागेश्वर गाउँपालिका	७०५०४	०.१३८१९८४
७१०	डँडेलधुरा	परशुराम नगरपालिका	७०५०५	०.१५१३१२३
७११	डँडेलधुरा	आलिताल गाउँपालिका	७०५०६	०.१५०१८७३
७१२	डँडेलधुरा	गन्यापधुरा गाउँपालिका	७०५०७	०.१३६५८२८
		जम्मा		१
७१३	डोटी	पूर्विचौकी गाउँपालिका	७०६०१	०.१०९२५१५
७१४	डोटी	सायल गाउँपालिका	७०६०२	०.१०५३२८२
७१५	डोटी	आदर्श गाउँपालिका	७०६०३	०.१०२०२९८
७१६	डोटी	शिखर नगरपालिका	७०६०४	०.११५१४३३
७१७	डोटी	दिपायल सिलगढी नगरपालिका	७०६०५	०.११४५६७७
७१८	डोटी	के.आई.सिं. गाउँपालिका	७०६०६	०.१११२७७५
७१९	डोटी	बोगटान फुड्सिल गाउँपालिका	७०६०७	०.१०८९७१८
७२०	डोटी	बडीकेदार गाउँपालिका	७०६०८	०.११८०१४६
७२१	डोटी	जोरायल गाउँपालिका	७०६०९	०.११५४१५६
		जम्मा		१
७२२	अछाम	पंचदेवल बिनायक नगरपालिका	७०७०१	०.१०२०९३९
७२३	अछाम	रामारोशन गाउँपालिका	७०७०२	०.१००५४३२
७२४	अछाम	मेल्लेख गाउँपालिका	७०७०३	०.०९७५२०९
७२५	अछाम	साँफेबगर नगरपालिका	७०७०४	०.०९९९४०३
७२६	अछाम	चौरपाटी गाउँपालिका	७०७०५	०.०९८२०६५

क्र.सं.	जिल्ला	स्थानीय तहको नाम	स्थानीय तह कोड	रोयल्टीको हिस्सा बाँडफाँड
७२७	अछाम	मंगलसेन नगरपालिका	७०७०६	०.१०८६२४५
७२८	अछाम	बान्नीगढी जयगढ गाउँपालिका	७०७०७	०.०९०९७५०
७२९	अछाम	कमलबजार नगरपालिका	७०७०८	०.०९७७३९१
७३०	अछाम	ढकारी गाउँपालिका	७०७०९	०.१०८०३३०
७३१	अछाम	तुर्माखाँद गाउँपालिका	७०७१०	०.०९६३२३६
जम्मा				१
७३२	कैलाली	मोहन्याल गाउँपालिका	७०८०१	०.०८१७४००
७३३	कैलाली	चुरे गाउँपालिका	७०८०२	०.०८१३०८८
७३४	कैलाली	गोदावरी नगरपालिका	७०८०३	०.०८१८७२६
७३५	कैलाली	गौरीगंगा नगरपालिका	७०८०४	०.०७९८४२८
७३६	कैलाली	घोडाघोडी नगरपालिका	७०८०५	०.०८१३२३४
७३७	कैलाली	बर्दगोरिया गाउँपालिका	७०८०६	०.०७३३४१८
७३८	कैलाली	लम्कि चुहा नगरपालिका	७०८०७	०.०८१०५००
७३९	कैलाली	जानकी गाउँपालिका	७०८०८	०.०७०१०२३
७४०	कैलाली	जोशीपुर गाउँपालिका	७०८०९	०.०६६२६१०
७४१	कैलाली	टिकापुर नगरपालिका	७०८१०	०.०७१४२३१
७४२	कैलाली	भजनी नगरपालिका	७०८११	०.०७३७४५४
७४३	कैलाली	कैलारी गाउँपालिका	७०८१२	०.०७६६३६५
७४४	कैलाली	धनगढी उपमहानगरपालिका	७०८१३	०.०८१३५२३
जम्मा				१
७४५	कञ्चनपुर	कृष्णपुर नगरपालिका	७०९०१	०.१२८८२३०
७४६	कञ्चनपुर	शुक्लाफाँटा नगरपालिका	७०९०२	०.१२१८६४२
७४७	कञ्चनपुर	बेदकोट नगरपालिका	७०९०३	०.१२२८६१८
७४८	कञ्चनपुर	भिमदत्त नगरपालिका	७०९०४	०.१२१००५५
७४९	कञ्चनपुर	माहाकाली नगरपालिका	७०९०५	०.०९४२४१३
७५०	कञ्चनपुर	लालझाडी गाउँपालिका	७०९०६	०.१२२६८१०
७५१	कञ्चनपुर	पुनर्वास नगरपालिका	७०९०७	०.१००११३७
७५२	कञ्चनपुर	बेलौरी नगरपालिका	७०९०८	०.०९९९२२६
७५३	कञ्चनपुर	बेलडाँडी गाउँपालिका	७०९०९	०.०८८४८६९
जम्मा				१

संरक्षित क्षेत्रबाट प्राप्त रोयल्टीको हिस्साः

क्र.सं.	संरक्षित क्षेत्रको नाम	जिल्ला	स्थानीय तह	स्थानीय तह कोड	रोयल्टीको हिस्सा बाँडफाँड
१	API NAMPA CA	दार्चुला	मार्मा गाउँपालिका	७०३०६	०.०७४७६५१०
१	API NAMPA CA	दार्चुला	महाकाली नगरपालिका	७०३०३	०.०८३७५२२०
१	API NAMPA CA	दार्चुला	नौगाड गाउँपालिका	७०३०४	०.०७४०३९७०
१	API NAMPA CA	दार्चुला	दुहुँ गाउँपालिका	७०३०२	०.०४९६८०७०
१	API NAMPA CA	दार्चुला	ब्याँस गाउँपालिका	७०३०१	०.१३०४४१२०
१	API NAMPA CA	बझाङ	बुंगल नगरपालिका	७०२०२	०.१४४१८४१०
१	API NAMPA CA	दार्चुला	शैल्यशिखर नगरपालिका	७०३०७	०.०८२६९२००
१	API NAMPA CA	बझाङ	साइपाल गाउँपालिका	७०२०१	०.१७७२२६९०

क्र.सं.	संरक्षित क्षेत्रको नाम	जिल्ला	स्थानीय तह	स्थानीय तह कोड	रोयल्टीको हिस्सा बाँडफाँड
१	API NAMPA CA	दार्चुला	अपिहिमाल गाउँपालिका	७०३०५	०.०९७९८९९०
१	API NAMPA CA	बैतडी	डीलासैनी गाउँपालिका	७०४०१	०.०८५२२८२०
जम्मा					१
२	BANKE NP	बाँके	कोहलपुर नगरपालिका	५११०२	०.१७९३५०२
२	BANKE NP	दाङ	बबई गाउँपालिका	५१००५	०.१४१६२५३
२	BANKE NP	दाङ	दंगीशरण गाउँपालिका	५१००६	०.०९६१९७६
२	BANKE NP	बाँके	रासी सोनारी गाउँपालिका	५११०१	०.१८३८९३१
२	BANKE NP	बाँके	बैजनाथ गाउँपालिका	५११०३	०.१२५५८४१
२	BANKE NP	सल्यान	कालिमाटी गाउँपालिका	६०९०८	०.१७३६९४५
२	BANKE NP	बर्दिया	बाँसगढी नगरपालिका	५१२०१	०.०९९६५५२
जम्मा					१
३	BARDIA NP	बर्दिया	बारबर्दिया नगरपालिका	५१२०२	०.१४६०१५०
३	BARDIA NP	बाँके	बैजनाथ गाउँपालिका	५११०३	०.०७९९५९२
३	BARDIA NP	सुर्खेत	बराहताल गाउँपालिका	६१००७	०.११६१०९३
३	BARDIA NP	बर्दिया	गेरुवा गाउँपालिका	५१२०४	०.१४७४४५३
३	BARDIA NP	बर्दिया	बाँसगढी नगरपालिका	५१२०१	०.१४९३४०२
३	BARDIA NP	बर्दिया	मधुवन नगरपालिका	५१२०६	०.०८२२३८८
३	BARDIA NP	सुर्खेत	भेरीगंगा नगरपालिका	६१००५	०.१२९७५२१
३	BARDIA NP	बर्दिया	ठाकुरबाबा नगरपालिका	५१२०३	०.१४९१४०१
जम्मा					१
४	CHITWAN NP	नवलपरासी (बर्दघाट सुस्ता पूर्व)	देवचुली नगरपालिका	४०८०५	०.०५८०९४०
४	CHITWAN NP	नवलपरासी (बर्दघाट सुस्ता पूर्व)	बिनयी त्रिवेणी गाउँपालिका	४०८०८	०.०६४१३६०
४	CHITWAN NP	नवलपरासी (बर्दघाट सुस्ता पूर्व)	गैडाकोट नगरपालिका	४०८०१	०.०५८१३९०
४	CHITWAN NP	चितवन	रासी नगरपालिका	३१३०१	०.०६१९७११
४	CHITWAN NP	नवलपरासी (बर्दघाट सुस्ता पूर्व)	मध्यबिन्दु नगरपालिका	४०८०७	०.०७१३४७५
४	CHITWAN NP	चितवन	रत्ननगर नगरपालिका	३१३०५	०.०६७८२१५
४	CHITWAN NP	नवलपरासी (बर्दघाट सुस्ता पश्चिम)	सुस्ता गाउँपालिका	५०७०७	०.०५१६२०४
४	CHITWAN NP	चितवन	खैरहनी नगरपालिका	३१३०६	०.०६५०१६१
४	CHITWAN NP	चितवन	माडी नगरपालिका	३१३०७	०.११७७१२५
४	CHITWAN NP	नवलपरासी (बर्दघाट सुस्ता पूर्व)	कावासोती नगरपालिका	४०८०६	०.०७४३७२९
४	CHITWAN NP	मकवानपुर	मनहरी गाउँपालिका	३१२०५	०.०५१६५१४
४	CHITWAN NP	चितवन	भरतपुर महानगरपालिका	३१३०४	०.१२९६३६१
४	CHITWAN NP	नवलपरासी (बर्दघाट सुस्ता पश्चिम)	बर्दघाट नगरपालिका	५०७०१	०.०५१९५०६
४	CHITWAN NP	पर्सा	ठोरी (सुवर्णपुर) गाउँपालिका	२०८०१	०.०७६५३०९
जम्मा					१
५	DHORPATAN HR	म्याग्दी	धवलागिरी गाउँपालिका	४०४०३	०.१२४१९२९
५	DHORPATAN HR	रुकुम(पूर्वी भाग)	भूमे गाउँपालिका	५०१०३	०.०८९८५०५
५	DHORPATAN HR	बाग्लुङ	ढोरपाटन नगरपालिका	४११०५	०.१०७२३६७
५	DHORPATAN HR	रुकुम(पूर्वी भाग)	सिस्ने गाउँपालिका	५०१०२	०.०८८३५७४
५	DHORPATAN HR	डोल्पा	काइके गाउँपालिका	६०१०७	०.०६३९१७९
५	DHORPATAN HR	बाग्लुङ	निसीखोला गाउँपालिका	४११०६	०.१००३९३५
५	DHORPATAN HR	डोल्पा	छार्का ताङसोङ गाउँपालिका	६०१०८	०.१७७८८२०

क्र.सं.	संरक्षित क्षेत्रको नाम	जिल्ला	स्थानीय तह	स्थानीय तह कोड	रोयल्टीको हिस्सा बाँडफाँड
५	DHORPATAN HR	डोल्पा	ठूलीभेरी नगरपालिका	६०१०६	०.०७६९१२६
५	DHORPATAN HR	बाग्लुङ	तमानखोला गाउँपालिका	४११०४	०.०६०२३६८
५	DHORPATAN HR	रुकुम(पूर्वी भाग)	पुथा उत्तरगंगा गाउँपालिका	५०१०१	०.१११०१९७
जम्मा					१
६	KANCHENJUNGA CA	ताप्लेजुङ	मिक्वाखोला गाउँपालिका	१०१०२	०.१२२२३७३
६	KANCHENJUNGA CA	ताप्लेजुङ	सिरीजङ्गा गाउँपालिका	१०१०८	०.१५८०५१७
६	KANCHENJUNGA CA	ताप्लेजुङ	फुङलिङ्ग नगरपालिका	१०१०६	०.१६८१२१६
६	KANCHENJUNGA CA	ताप्लेजुङ	फक्ताङ्लुङ्ग गाउँपालिका	१०१०१	०.२९९२५४६
६	KANCHENJUNGA CA	ताप्लेजुङ	सिदिङ्गवा गाउँपालिका	१०१०९	०.१०८७५४०
६	KANCHENJUNGA CA	संखुवासभा	भोटखोला गाउँपालिका	१०२०१	०.१४३५८०८
जम्मा					१
७	KHAPTAD NP	डोटी	पूर्विचौकी गाउँपालिका	७०६०१	०.१५८६९८६
७	KHAPTAD NP	बाजुरा	खप्तड छेडेदह गाउँपालिका	७०१०७	०.११९७६७४
७	KHAPTAD NP	बझाङ	खप्तडछान्ना गाउँपालिका	७०२१२	०.१७६१३१८
७	KHAPTAD NP	डोटी	सायल गाउँपालिका	७०६०२	०.१३९८२२७
७	KHAPTAD NP	बझाङ	थलारा गाउँपालिका	७०२११	०.१३२३५०६
७	KHAPTAD NP	अछाम	साँफेबगर नगरपालिका	७०७०४	०.१७७६११०
७	KHAPTAD NP	अछाम	चौरपाटी गाउँपालिका	७०७०५	०.०९५६१७९
जम्मा					१
८	KOSHI TAPPU WR	सुनसरी	कोशी गाउँपालिका	११३०३	०.२१५२४८९
८	KOSHI TAPPU WR	उदयपुर	बेलका नगरपालिका	११४०१	०.११८७१३०
८	KOSHI TAPPU WR	सुनसरी	बराहक्षेत्र नगरपालिका	११३०२	०.२०१५७२१
८	KOSHI TAPPU WR	सप्तरी	सप्तकोशी नगरपालिका	२०१०१	०.११७७६५४
८	KOSHI TAPPU WR	सप्तरी	हनुमाननगर कङ्कालिनी नगरपालिका	२०११६	०.१२८१४३४
८	KOSHI TAPPU WR	सप्तरी	कन्चनरुप नगरपालिका	२०१०२	०.२१८५५७२
जम्मा					१
९	KRISHNASAAR CA	बर्दिया	बारबर्दिया नगरपालिका	५१२०२	०.३२७१६१२
९	KRISHNASAAR CA	बर्दिया	बढैयाताल गाउँपालिका	५१२०८	०.२०९२२९८
९	KRISHNASAAR CA	बर्दिया	मधुवन नगरपालिका	५१२०६	०.२१८०५०४
९	KRISHNASAAR CA	बर्दिया	गुलरीया नगरपालिका	५१२०७	०.२४५५५८६
जम्मा					१
१०	LAMTANG NP	नुवाकोट	सूर्यगढी गाउँपालिका	३०५०३	०.०७६०२४५
१०	LAMTANG NP	रसुवा	उत्तरगया गाउँपालिका	३०३०३	०.०८३५७५९
१०	LAMTANG NP	रसुवा	कालिका गाउँपालिका	३०३०४	०.१०२१४७९
१०	LAMTANG NP	सिन्धुपाल्चोक	पाँचपोखरी थाङपाल गाउँपालिका	३०२०३	०.१४०३८४१
१०	LAMTANG NP	रसुवा	नौकुण्ड गाउँपालिका	३०३०५	०.१३३९८८२
१०	LAMTANG NP	नुवाकोट	दुप्चेश्वर गाउँपालिका	३०५०१	०.१२१७५६३
१०	LAMTANG NP	सिन्धुपाल्चोक	हेलम्बु गाउँपालिका	३०२०४	०.११८५७५५
१०	LAMTANG NP	सिन्धुपाल्चोक	जुगल गाउँपालिका	३०२०२	०.१२४२०७७
१०	LAMTANG NP	नुवाकोट	तादी गाउँपालिका	३०५०२	०.०९९३३९९

क्र.सं.	संरक्षित क्षेत्रको नाम	जिल्ला	स्थानीय तह	स्थानीय तह कोड	रोयल्टीको हिस्सा बाँडफाँड
जम्मा					१
११	MAKALU BARUN NP	सोलुखुम्बु	माहाकुलुङ गाउँपालिका	१०३०२	०.२२६१०५०
११	MAKALU BARUN NP	संखुवासभा	मकालु गाउँपालिका	१०२०२	०.२४०५५५५
११	MAKALU BARUN NP	संखुवासभा	सिलीचोङ गाउँपालिका	१०२०३	०.३१६०१६४
११	MAKALU BARUN NP	संखुवासभा	भोटखोला गाउँपालिका	१०२०१	०.२१७३२३१
जम्मा					१
१२	PARSA NP	पर्सा	जिराभवानी गाउँपालिका	२०८०२	०.१११९९३७
१२	PARSA NP	मकवानपुर	मनहरी गाउँपालिका	३१२०५	०.३०३४०९०
१२	PARSA NP	मकवानपुर	हेटौडा उपमहानगरपालिका	३१२०६	०.२०४०२४९
१२	PARSA NP	बारा	जीतपुर सिमरा उपमहानगरपालिका	२०७०३	०.२३५०८६९
१२	PARSA NP	पर्सा	ठोरी (सुवर्णपुर) गाउँपालिका	२०८०१	०.१४५४८५५
जम्मा					१
१३	RARA NP	मुगु	खत्याड गाउँपालिका	६०२०४	०.१७५९११७
१३	RARA NP	मुगु	सोरु गाउँपालिका	६०२०३	०.२०५२९२६
१३	RARA NP	जुम्ला	कनका सुन्दरी गाउँपालिका	६०४०२	०.२६५०९३६
१३	RARA NP	मुगु	छायाँनाथ रारा नगरपालिका	६०२०२	०.३५३६९४१
जम्मा					१
१४	SAGARMATHA NP	सोलुखुम्बु	सोलुदुधकुण्ड नगरपालिका	१०३०७	०.२७८८०२८
१४	SAGARMATHA NP	सोलुखुम्बु	खुम्बु पासाङल्हामु गाउँपालिका	१०३०१	०.७२११९७२
जम्मा					१
१५	SHEYPHOKSUNO NP	मुगु	मुगुमकार्मारोग गाउँपालिका	६०२०१	०.१५९७३९८
१५	SHEYPHOKSUNO NP	डोल्पा	जगदुल्ला गाउँपालिका	६०१०३	०.१५९६९७८
१५	SHEYPHOKSUNO NP	डोल्पा	ठूलीभेरी नगरपालिका	६०१०६	०.१२६०९८६
१५	SHEYPHOKSUNO NP	डोल्पा	त्रिपूरासुन्दरी नगरपालिका	६०१०५	०.२३९२१९९
१५	SHEYPHOKSUNO NP	डोल्पा	शे फोक्सुण्डो गाउँपालिका	६०१०२	०.१००२१४३
१५	SHEYPHOKSUNO NP	डोल्पा	डोल्पो बुद्ध गाउँपालिका	६०१०१	०.२१५०२९८
जम्मा					१
१६	SHIVAPURI NAGARJUN NP	नुवाकोट	ककनी गाउँपालिका	३०५१२	०.०९४१०७४
१६	SHIVAPURI NAGARJUN NP	काठमाडौं	तारकेश्वर नगरपालिका	३०६०६	०.१०३८५०२
१६	Thorong Peak (5751 m.)	काठमाडौं	बुढानिलकण्ठ नगरपालिका	३०६०४	०.०९१३१४७
१६	SHIVAPURI NAGARJUN NP	काठमाडौं	टोखा नगरपालिका	३०६०५	०.०७७३४७०
१६	SHIVAPURI NAGARJUN NP	सिन्धुपाल्चोक	मेलम्ची नगरपालिका	३०२०५	०.०७९३३४६
१६	SHIVAPURI NAGARJUN NP	काठमाडौं	शंखरापुर नगरपालिका	३०६०१	०.०७५५६६६
१६	SHIVAPURI NAGARJUN NP	धादिङ	धुनीबेंशी नगरपालिका	३०४१३	०.०७५९०११
१६	SHIVAPURI NAGARJUN NP	नुवाकोट	शिवपुरी गाउँपालिका	३०५११	०.१५३९९६९
१६	SHIVAPURI NAGARJUN NP	काठमाडौं	कागेश्वरी मनहरा नगरपालिका	३०६०२	०.०७४३०५०
१६	SHIVAPURI NAGARJUN NP	काठमाडौं	नागार्जुन नगरपालिका	३०६०७	०.०८५०३४८
१६	SHIVAPURI NAGARJUN NP	काठमाडौं	गोकर्णेश्वर नगरपालिका	३०६०३	०.०८९२४१७
जम्मा					१
१७	SHUKLAPHANTA NP	कञ्चनपुर	बेलौरी नगरपालिका	७०९०८	०.०९०५५४९

क्र.सं.	संरक्षित क्षेत्रको नाम	जिल्ला	स्थानीय तह	स्थानीय तह कोड	रोयल्टीको हिस्सा बाँडफाँड
१७	SHUKLAPHANTA NP	कञ्चनपुर	भिमदत्त नगरपालिका	७०९०४	०.१५६८५४४
१७	SHUKLAPHANTA NP	कञ्चनपुर	लालझाडी गाउँपालिका	७०९०६	०.१२१६१८०
१७	SHUKLAPHANTA NP	कञ्चनपुर	बेदकोट नगरपालिका	७०९०३	०.१३१९७००
१७	SHUKLAPHANTA NP	कञ्चनपुर	माहाकाली नगरपालिका	७०९०५	०.१७७१६२९
१७	SHUKLAPHANTA NP	कञ्चनपुर	शुक्लाफाँटा नगरपालिका	७०९०२	०.१९८४६१०
१७	SHUKLAPHANTA NP	कञ्चनपुर	बेलडाँडी गाउँपालिका	७०९०९	०.१२३३७८८
जम्मा					१

घ. खानी तथा खनिजबाट प्राप्त रोयल्टीको हिस्साः

क्र.सं.	उत्खनन् अनुमती पत्र	खनिज पदार्थ	जिल्ला	स्थानीय तहको नाम	स्थानीय तहको कोड	रोयल्टीको हिस्सा बाँडफाँड
१	१/०६२/६३	चुनढुङ्गा	धनकुटा	महालक्ष्मी नगरपालिका	१०७०१	१
२	२६/०६९/७०	चुनढुङ्गा	उदयपुर	कटारी नगरपालिका	११४०७	१
३	३०/०६८/६९	चुनढुङ्गा	उदयपुर	उदयपुरगढी गाउँपालिका	११४०८	१
४	३०३/४७९/०४५/४६	चुनढुङ्गा	उदयपुर	त्रियुगा नगरपालिका	११४०३	१
५	३८/०५५/५६	चुनढुङ्गा	उदयपुर	कटारी नगरपालिका	११४०७	१
६	१८२/०६९/७०	क्वार्ज	संखुवासभा	सभापोखरी गाउँपालिका	१०२०५	१
७	३९/०५९/६०	रातोमाटो	उदयपुर	त्रियुगा नगरपालिका	११४०३	१
८	१/०७२/७३	डोलोमाइट	धादिङ	बेनीघाट रोराङ्ग गाउँपालिका	३०४०९	०.६१४६५५४
८	१/०७२/७३	डोलोमाइट	चितवन	इच्छाकामना गाउँपालिका	३१३०३	०.३८५३४४६
९	०८/०६६/६७	चुनढुङ्गा	ललितपुर	गोदावरी नगरपालिका	३०८०३	०.६२९७८१२
९	०८/०६६/६७	चुनढुङ्गा	ललितपुर	कोन्ज्योसोम गाउँपालिका	३०८०४	०.३७०२१८८
१०	०९/०६६/६७	चुनढुङ्गा	ललितपुर	गोदावरी नगरपालिका	३०८०३	०.५८३६२७४
१०	०९/०६६/६७	चुनढुङ्गा	ललितपुर	कोन्ज्योसोम गाउँपालिका	३०८०४	०.४१६३७२६
११	१३८/०६७/६८	चुनढुङ्गा	धादिङ	बेनीघाट रोराङ्ग गाउँपालिका	३०४०९	०.६३२३९५४
११	१३८/०६७/६८	चुनढुङ्गा	चितवन	इच्छाकामना गाउँपालिका	३१३०३	०.३६७६०४६
१२	१४८७/३९३/०३२	चुनढुङ्गा	धादिङ	बेनीघाट रोराङ्ग गाउँपालिका	३०४०९	०.६४५८३३६
१२	१४८७/३९३/०३२	चुनढुङ्गा	गोरखा	गण्डकी गाउँपालिका	४०१११	०.३५४१६६४
१३	१५०/३२६/०४२/४३	चुनढुङ्गा	मकवानपुर	मकवानपुरगढी गाउँपालिका	३१२०८	०.५१४१२४६
१३	१५०/३२६/०४२/४३	चुनढुङ्गा	मकवानपुर	भिमफेदी गाउँपालिका	३१२०७	०.४८५८७५४
१४	१५९९/५४९/०३६/३७	चुनढुङ्गा	मकवानपुर	भिमफेदी गाउँपालिका	३१२०७	१
१५	१६१/०६८/६९	चुनढुङ्गा	नुवाकोट	पन्चकन्या गाउँपालिका	३०५१०	०.२२६३७१५
१५	१६१/०६८/६९	चुनढुङ्गा	नुवाकोट	सूर्यगढी गाउँपालिका	३०५०३	०.५३५४९९१
१५	१६१/०६८/६९	चुनढुङ्गा	नुवाकोट	तादी गाउँपालिका	३०५०२	०.२३८१२९४
१६	१७४/०६५/६६	चुनढुङ्गा	मकवानपुर	कैलाश गाउँपालिका	३१२०३	१
१७	२१८/३९४/०४२/४३	चुनढुङ्गा	धादिङ	बेनीघाट रोराङ्ग गाउँपालिका	३०४०९	१
१८	२२/०७४/७५	चुनढुङ्गा	काभ्रेपलाञ्चोक	बेथानचोक गाउँपालिका	३०९१०	०.५२६४०३४
१८	२२/०७४/७५	चुनढुङ्गा	काभ्रेपलाञ्चोक	पनौती नगरपालिका	३०९०९	०.४७३५९६६
१९	२२१/३९७/४५/४६	चुनढुङ्गा	सिन्धुली	दुधौली नगरपालिका	३११०१	१
२०	२३/०७१/७२	चुनढुङ्गा	चितवन	कालिका नगरपालिका	३१३०२	१
२१	३०/०७५/७६	चुनढुङ्गा	मकवानपुर	भिमफेदी गाउँपालिका	३१२०७	०.६७४०५४७

क्र.सं.	उत्खनन् अनुमती पत्र	खनिज पदार्थ	जिल्ला	स्थानीय तहको नाम	स्थानीय तहको कोड	रोयल्टीको हिस्सा बाँडफाँड
२१	३०/०७५/७६	चुनढुङ्गा	मकवानपुर	मकवानपुरगढी गाउँपालिका	३१२०८	०.३२५९४५३
२२	३३/०७२/७३	चुनढुङ्गा	मकवानपुर	भिमफेदी गाउँपालिका	३१२०७	१
२३	४७/०६३/६४	चुनढुङ्गा	मकवानपुर	मकवानपुरगढी गाउँपालिका	३१२०८	१
२४	७८/०६४/६५	चुनढुङ्गा	मकवानपुर	मकवानपुरगढी गाउँपालिका	३१२०८	१
२५	७८/०६६/६७	चुनढुङ्गा	मकवानपुर	भिमफेदी गाउँपालिका	३१२०७	०.२४३९५०८
२५	७८/०६६/६७	चुनढुङ्गा	मकवानपुर	मकवानपुरगढी गाउँपालिका	३१२०८	०.४४०७२२०
२५	७८/०६६/६७	चुनढुङ्गा	मकवानपुर	बकैया गाउँपालिका	३१२०९	०.३१५३२७२
२६	७९/०६६/६७	चुनढुङ्गा	मकवानपुर	मकवानपुरगढी गाउँपालिका	३१२०८	१
२७	४९/०६७/६८	मार्वल	मकवानपुर	भिमफेदी गाउँपालिका	३१२०७	१
२८	१०९/०७४/७५	क्वारजाइट	सिन्धुपाल्चोक	बलेफी गाउँपालिका	३०२०८	१
२९	१५५/०७१/७२	क्वारजाइट	सिन्धुपाल्चोक	जुगल गाउँपालिका	३०२०२	१
३०	९०/०७४/७५	क्वारजाइट	सिन्धुपाल्चोक	बाह्रबिसे नगरपालिका	३०२०९	१
३१	१७५/०७१/७२	रातोमाटो	गोरखा	पालुङ्गटार नगरपालिका	४०१०८	१
३२	५५/०७४/७५	क्वारजाइट	बाग्लुङ	ताराखोला गाउँपालिका	४११०३	१
३३	२५/०६२/६३	पत्थर कोइला	दाङ	घोराही उपमहानगरपालिका	५१००२	०.६६४६७५६
३३	२५/०६२/६३	पत्थर कोइला	रोल्पा	रुन्टीगढी गाउँपालिका	५०२०८	०.३३५३२४४
३४	७२/०७२/७३	पत्थर कोइला	दाङ	बंगलाचुली गाउँपालिका	५१००१	१
३५	९९/०६९/७०	पत्थर कोइला	दाङ	बंगलाचुली गाउँपालिका	५१००१	१
३६	०४/०७३/७४	चुनढुङ्गा	गुल्मी	चन्द्रकोट गाउँपालिका	५०४०३	०.३७८०६९१
३६	०४/०७३/७४	चुनढुङ्गा	पाल्पा	रैनादेवी छहरा गाउँपालिका	५०६०७	०.६२१९३०९
३७	०६/०७३/७४	चुनढुङ्गा	पाल्पा	माथागढी गाउँपालिका	५०६०९	१
३८	०७/०७३/७४	चुनढुङ्गा	पाल्पा	तिनाउ गाउँपालिका	५०६०८	१
३९	११/०६९/७०	चुनढुङ्गा	पाल्पा	रिब्दीकोट गाउँपालिका	५०६०६	०.२८३३७७१
३९	११/०६९/७०	चुनढुङ्गा	पाल्पा	तिनाउ गाउँपालिका	५०६०८	०.७१६६२२९
४०	११९/०६४/६५	चुनढुङ्गा	पाल्पा	तिनाउ गाउँपालिका	५०६०८	१
४१	१२५/०७४/७५	चुनढुङ्गा	पाल्पा	तिनाउ गाउँपालिका	५०६०८	०.४२५१८१७
४१	१२५/०७४/७५	चुनढुङ्गा	पाल्पा	माथागढी गाउँपालिका	५०६०९	०.५७४८१८३
४२	१८०/०६५/६६	चुनढुङ्गा	पाल्पा	तिनाउ गाउँपालिका	५०६०८	१
४३	२१३/०७१/७२	चुनढुङ्गा	रोल्पा	रुन्टीगढी गाउँपालिका	५०२०८	१
४४	२९/०७२/७३	चुनढुङ्गा	पाल्पा	तिनाउ गाउँपालिका	५०६०८	१
४५	३३/०६१/६२	चुनढुङ्गा	दाङ	बबई गाउँपालिका	५१००५	०.४४५२९०१
४५	३३/०६१/६२	चुनढुङ्गा	सल्यान	कालिमाटी गाउँपालिका	६०९०८	०.२६१७१८९
४५	३३/०६१/६२	चुनढुङ्गा	सल्यान	त्रिवेणी गाउँपालिका	६०९०९	०.२९२९९१०
४६	३९/०५५/५६	चुनढुङ्गा	अर्घाखाँची	सन्धिखर्क नगरपालिका	५०५०४	१
४७	४२/०७४/७५	चुनढुङ्गा	पाल्पा	निस्दी गाउँपालिका	५०६१०	१
४८	४४/०६९/७०	चुनढुङ्गा	प्यूठान	प्यूठान नगरपालिका	५०३०४	०.३७११०७७
४८	४४/०६९/७०	चुनढुङ्गा	प्यूठान	नौबहिनी गाउँपालिका	५०३०२	०.६२८८९२३
४९	४९/०७३/७४	चुनढुङ्गा	दाङ	तुल्सीपुर उपमहानगरपालिका	५१००३	०.३२००१४९
४९	४९/०७३/७४	चुनढुङ्गा	दाङ	घोराही उपमहानगरपालिका	५१००२	०.२६६३६८१
४९	४९/०७३/७४	चुनढुङ्गा	रोल्पा	रुन्टीगढी गाउँपालिका	५०२०८	०.४१३६१७०
५०	६१/०६६/६७	चुनढुङ्गा	रोल्पा	त्रिवेणी गाउँपालिका	५०२०६	१
५१	७२/०६७/६८	चुनढुङ्गा	दाङ	बंगलाचुली गाउँपालिका	५१००१	१

क्र.सं.	उत्खनन् अनुमती पत्र	खनिज पदार्थ	जिल्ला	स्थानीय तहको नाम	स्थानीय तहको कोड	रोयल्टीको हिस्सा बाँडफाँड
५२	८०/०६६/६७	चुनढुङ्गा	रोल्पा	रुन्टीगढी गाउँपालिका	५०२०८	१
५३	८२/०६३/६४	चुनढुङ्गा	पाल्पा	तिनाउ गाउँपालिका	५०६०८	१
५४	५१/०७२/७३	क्याल्साइट	सल्यान	कुमाख गाउँपालिका	६०९०२	१
५५	३५/०६२/६३	काइनाइट	अछाम	पंचदेवल बिनायक नगरपालिका	७०७०१	१
५६	२९/०६८/६९	खरी	बैतडी	सुर्नया गाउँपालिका	७०४०४	०.४०५२८८५
५६	२९/०६८/६९	खरी	बैतडी	दोगडाकेदार गाउँपालिका	७०४०२	०.५९४७११५
५७	९५/०६७/६८	खरी	दार्चुला	शैल्यशिखर नगरपालिका	७०३०७	१
५८	६९५/०६६/०६७/PP-१	क्वारजाइट	सिन्धुपाल्चोक	जुगल गाउँपालिका	३०२०२	१
५९	११२/०७५/७६	क्वारजाइट	काभ्रेपलाञ्चोक	बेथानचोक गाउँपालिका	३०९१०	१
६०	१३१/७४/७५	चुनढुङ्गा	उदयपुर	चौदण्डीगढी नगरपालिका	११४०२	१
६१	५२/०७५/७६	चुनढुङ्गा	धादिङ	बेनीघाट रोराङ्ग गाउँपालिका	३०४०९	१
६२	१९/०७२/७३	पत्थर कोइला	पाल्पा	माथागढी गाउँपालिका	५०६०९	१
६३	७०/०७३/७४	क्वारजाइट	मकवानपुर	हेटौडा उपमहानगरपालिका	३१२०६	१
६४	४०/०७५/७६	चुनढुङ्गा	प्यूठान	माण्डवी गाउँपालिका	५०३०६	०.३०६१६२९
६४	४०/०७५/७६	चुनढुङ्गा	दाङ	बंगलाचुली गाउँपालिका	५१००१	०.६९३८३७१
६५	३५/०६३/६४	चुनढुङ्गा	गोरखा	गण्डकी गाउँपालिका	४०१११	१
६६	१३५/०७४/७५	चुनढुङ्गा	रोल्पा	रुन्टीगढी गाउँपालिका	५०२०८	१
६७	११६/०७५/७६	चुनढुङ्गा	दाङ	बंगलाचुली गाउँपालिका	५१००१	१
६८	४६/०७६/७७	क्वारजाइट	सिन्धुपाल्चोक	जुगल गाउँपालिका	३०२०२	१
६९	७१/०६६/६७	पत्थर कोइला	दाङ	बंगलाचुली गाउँपालिका	५१००१	०.३६१८८४७
६९	७१/०६६/६७	पत्थर कोइला	दाङ	घोराही उपमहानगरपालिका	५१००२	०.६३८११५३
७०	१७०/०६५/६६	काइनाइट	दैलेख	ठाँटीकाँध गाउँपालिका	६०६०४	०.४४०६१३७
७०	१७०/०६५/६६	काइनाइट	कालिकोट	शुभ कालीका गाउँपालिका	६०५०९	०.५५९३८६३
७१	४/०७६/७७	पत्थर कोइला	पाल्पा	माथागढी गाउँपालिका	५०६०९	०.४१५८१३९
७१	४/०७६/७७	पत्थर कोइला	पाल्पा	पुर्वखोला गाउँपालिका	५०६०२	०.५८४१८६१
७२	९/०७६/७७	क्वारजाइट	सिन्धुपाल्चोक	जुगल गाउँपालिका	३०२०२	०.६६५३७३८
७२	९/०७६/७७	क्वारजाइट	सिन्धुपाल्चोक	बलेफी गाउँपालिका	३०२०८	०.३३४६२६२
७३	१५३/०६६/६७	पत्थर कोइला	पाल्पा	माथागढी गाउँपालिका	५०६०९	१

३.७ आर्थिक वर्ष २०७६/०७७ मा आयोगबाट उपलब्ध गराइएका राय सुझावहरू

राष्ट्रिय प्राकृतिक स्रोत तथा वित्त आयोग ऐन, २०७४ अनुसार सङ्घ, प्रदेश र स्थानीय तहले वित्तीय अनुदान, राजस्व बाँडफाँड, प्राकृतिक स्रोतको संरक्षण र उपयोग लगायतका विषयमा आयोगको सुझाव माग गरेमा ती तहलाई आवश्यक सुझाव दिने कार्य जिम्मेवारी आयोगलाई तोकेको छ। यस व्यवस्थाको अधिनमा रहेर आर्थिक वर्ष २०७६/०७७ मा नेपाल सरकारले विभिन्न विषयमा माग गरे अनुरूप आयोगले उपलब्ध गराएको राय सुझाव देहायबमोजिम रहेका छन्:

क. आयोगको मिति २०७६/०८/२६ गतेको निर्णयानुसार खानी, खनिज तथा भू-गर्भसम्बन्धी विधेयकको मस्यौदा सम्बन्धमा नेपाल सरकार (उद्योग वाणिज्य तथा आपूर्ति मन्त्रालय) लाई उपलब्ध गराएको राय/सुझावः

(१)नेपालको संविधानको धारा ५९ को उपधारा (४) बमोजिम सङ्घ, प्रदेश र स्थानीय तहले प्राकृतिक स्रोतको प्रयोग वा विकासबाट प्राप्त लाभको समन्यायिक वितरण गरी त्यस्तो लाभको निश्चित अंश रोयल्टी, सेवा वा वस्तुको रूपमा परियोजना प्रभावित क्षेत्र र स्थानीय समुदायलाई वितरण गर्ने भन्ने संवैधानिक व्यवस्थालाई प्रस्तावित विधेयकमा समेट्न उपयुक्त हुने ।

(२)नेपालको संविधानको धारा ५९ को उपधारा (४) अनुसारको प्राकृतिक स्रोतको प्रयोग वा विकासबाट प्राप्त लाभको निश्चित अंश रोयल्टी, सेवा वा वस्तुको रूपमा परियोजना प्रभावित क्षेत्र र स्थानीय समूदायलाई कानुनबमोजिम वितरण गर्ने व्यवस्था भएको हुँदा यसको लागि प्राकृतिक स्रोतसम्बन्धी एकीकृत सङ्घीय कानुन बन्ने प्रकृयामा रहेको हुँदा यो विधेयक तयार गर्दा उक्त विधेयकले समेट्ने विषयको बारेमा पनि ध्यान दिन उपयुक्त हुने ।

(३)नेपालको संविधानमा सङ्घको अधिकारमा खानी उत्खननको अधिकार (अनुसूची-५), प्रदेशको अधिकारमा खानी अन्वेषण र व्यवस्थापन (अनुसूची -६) र स्थानीय तहको अधिकारमा खानी तथा खनिज पदार्थको संरक्षण (अनुसूची-८)मा रहेकोले प्रस्तावित विधेयकमा सोहीबमोजिमका अधिकारहरू मात्र समेट्न मनासिव हुने ।

(४)प्राकृतिक स्रोतबाट प्राप्त रोयल्टी सङ्घ, प्रदेश र स्थानीय तहको साझा अधिकार सूची (अनुसूची-९) मा रहेको र सोही आधारमा अन्तर-सरकारी वित्त व्यवस्थापन ऐन, २०७४ को दफा ७ बमोजिम खानी तथा खनिजको रोयल्टी सङ्घ, सम्बन्धित प्रदेश र सम्बन्धित स्थानीय तह बीच क्रमशः ५० प्रतिशत, २५ प्रतिशत र २५ प्रतिशतका दरले बाँडफाँड गरी सम्बन्धित सङ्घीय सञ्चित कोष, प्रदेश सञ्चित कोष र स्थानीय सञ्चित कोषमा जम्मा गर्ने कानुनी प्रावधान रहेकोले प्रस्तावित विधेयकमा रोयल्टीको परिभाषा गरी कुन खानीबाट कति परिमाणमा खनिज पदार्थ उत्खनन् गर्ने हो? सो खनिजको मात्रा यकिन गर्ने संयन्त्र/प्रकृयासम्बन्धी प्रावधान प्रस्तावित विधेयकमा समेट्न उपयुक्त हुने ।

(५)प्रस्तावित विधेयकको दफा ७ को उपदफा (४) मा उल्लिखित संरक्षित क्षेत्रको स्पष्ट परिभाषा गरिनु पर्ने।

(६)प्राकृतिक स्रोत परिचालन र लाभको बाँडफाँड सम्बन्धमा विभिन्न क्षेत्रहरू (Sectors) मा क्षेत्रगत कानुन रहेकाले सोसम्बन्धी एकीकृत (Unified) कानुन निर्माण गर्ने तर्फ एकीकृत पहल गरिनु पर्ने ।

ख. आयोगको मिति २०७६/१०/७ गतेको निर्णयानुसार वातावरण संरक्षण नियमावली, २०७६ को मस्यौदा सम्बन्धमा नेपाल सरकार (वन तथा वातावरण मन्त्रालय) लाई उपलब्ध गराएको राय/सुझावः

(१) नेपालको संविधानको धारा ५९ को उपधारा (४) बमोजिम सङ्घ, प्रदेश र स्थानीय तहले प्राकृतिक स्रोतको प्रयोग वा विकासबाट प्राप्त लाभको समन्यायिक वितरण गरी त्यस्तो लाभको निश्चित अंश रोयल्टी, सेवा वा वस्तुको रूपमा परियोजना प्रभावित क्षेत्र र स्थानीय समुदायलाई वितरण गर्ने भन्ने संवैधानिक व्यवस्था रहेको तथा राष्ट्रिय प्राकृतिक स्रोत तथा वित्त आयोग ऐन, २०७४ को दफा १४ को उपदफा (२) एवं अन्तरसरकारी वित्त व्यवस्थापन ऐन, २०७४ को दफा ७ मा रहेका विद्यमान व्यवस्थाहरूलाई समेत मध्यनगर गरी प्रस्तावित वातावरण संरक्षण नियमावली, २०७६ मा आवश्यक व्यवस्था गर्न उपर्युक्त हुने।

ग. आयोगको मिति २०७७/०३/२८ को निर्णयानुसार ढुङ्गा, गिटी तथा बालुवा उत्खनन्, बिक्री तथा व्यवस्थापनसम्बन्धी मापदण्ड, २०७६ मा नेपाल सरकार (प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषदको कार्यालय) लाई उपलब्ध गराएको राय/सुझावः

(१) नेपालको संविधानको धारा ५९ को उपधारा (४) मा सङ्घ, प्रदेश र स्थानीय तहले प्राकृतिक स्रोतको प्रयोग वा विकासबाट प्राप्त लाभको समन्यायिक वितरणको व्यवस्था गर्नुपर्नेछ। त्यस्तो लाभको निश्चित अंश रोयल्टी, सेवा वा वस्तुको रूपमा परियोजना प्रभावित क्षेत्र र स्थानीय समुदायलाई कानुनबमोजिम वितरण गर्नुपर्नेछ भन्ने संवैधानिक व्यवस्था रहेको।

(२) संविधानको धारा २५१ को उपधारा (१) को खण्ड (क) मा संविधान र कानुनबमोजिम सङ्घीय सञ्चित कोषबाट सङ्घ, प्रदेश र स्थानीय सरकारबीच राजस्वको बाँडफाड हुने व्यवस्था उल्लेख भएको।

(३) संविधानको अनुसूची-९ मा सङ्घ, प्रदेश र स्थानीय तहको अधिकारको साझा सूची अन्तर्गत क्र.सं. ६ र क्र.सं. १४ मा प्राकृतिक स्रोतबाट प्राप्त रोयल्टी तीनै तहको सरकारको साझा अधिकारक्षेत्र भित्र पर्ने व्यवस्था उल्लेख भएको।

(४) राष्ट्रिय प्राकृतिक स्रोत तथा वित्त आयोग ऐन, २०७४ को दफा १४ को उपदफा २ मा प्राकृतिक स्रोतको परिचालनबाट प्राप्त हुने प्रतिफलको हिस्सा बाँडफाँड गर्दा परिचालित प्राकृतिक स्रोतको अवस्थिति, प्रभावितक्षेत्र, प्रभावित जनता समेतलाई ध्यान दिनुपर्ने उल्लेख भएको।

(५) अन्तर सरकारी वित्त व्यवस्थापन ऐन, २०७४ को दफा ७ बमोजिमको अनुसूची ४ मा खानी तथा खनिज पदार्थबाट प्राप्त हुने रोयल्टीको बाँडफाँड गर्दा खानी तथा खनिज पदार्थको उपयोगबाट प्रभावित हुने प्रदेश तथा सम्बन्धित स्थानीय तहलाई उक्त खानी तथा खनिज पदार्थबाट प्रभावित भएको अनुपातमा समन्यायिक रूपमा उक्त प्राकृतिक स्रोतबाट प्राप्त रोयल्टी बाँडफाँड एवं वितरण गर्नुपर्ने र यसरी बाँडफाँड गर्दा नेपाल सरकारलाई ५०%, सम्बन्धित प्रदेश सरकारलाई २५% र सम्बन्धित स्थानीय तहलाई २५% रोयल्टीको हिस्सा बाँडफाँड गर्नुपर्ने व्यवस्था उल्लेख भएको।

(६) अन्तर सरकारी वित्त व्यवस्थापन ऐन, २०७४ को दफा ५ र दफा ६ क मा सवारी साधन करको दर प्रदेशले लगाउने र उठाउने, त्यसैगरी घरजग्गा रजिष्ट्रेशन शुल्कको दर र मनोरंजन करको दर प्रदेशले लगाउने र पालिकाले उठाउने, विज्ञापन करको दर पालिकाले लगाउने र उठाउने तथा यसरी प्रदेश र

स्थानीय तहको साझा अधिकारक्षेत्र भित्र पर्ने विषयबाट उठेको रकम मध्ये ६०% कर रकम उठाउने सरकारलाई र ४०% कर रकम अर्को तहको सरकार (प्रदेश वा स्थानीय) लाई बाँडफाँड हुने र त्यसरी बाँडफाँड गर्दा उठाउने तहले उक्त हिस्सा सिधै प्रदेश विभाज्य कोषमा र स्थानीय विभाज्य कोषमा जम्मा गर्नुपर्ने व्यवस्था रहेको।

(७) स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा ६२ क मा गाउँपालिका वा नगरपालिकाले आफ्नो क्षेत्रभित्र वातावरणीय प्रभाव मूल्यांकन तथा प्रारम्भिक वातावरणीय परीक्षणबाट तोकिएको परिमाणमा स्लेट, ढुंगा, गिटी, बालुवा एवं माटोजन्य वस्तुको विक्री गर्न सक्नेछ। गाउँपालिका तथा नगरपालिकाले आफ्नो क्षेत्रभित्रको सार्वजनिक तथा ऐलानी जग्गामा रहेका काठ दाउरा, जराजुरी, दहत्तर बहत्तर आदिको विक्री गर्न सक्नेछ। यसरी विक्री गरेबापत प्राप्त रकम गाउँपालिका तथा नगरपालिकाको सञ्चित कोषमा जम्मा गर्नुपर्नेछ भन्ने कानुनी व्यवस्था उल्लेख भएको।

(८) खानी तथा खनिज पदार्थ ऐन, २०४२ र नियमावली २०५६ बमोजिम साधारण निर्माणमूखी खनिज पदार्थको खनिज कार्यका सम्बन्धमा अलग्गै कानुनी व्यवस्था उल्लेख भएको ।

(९) गण्डकी प्रदेशको आर्थिक ऐन, २०७७ को दफा ८ मा प्राकृतिक स्रोत शुल्क शीर्षकमा प्रदेश अन्तर्गतका 'वनक्षेत्र' का रोडा, गेग्रान, स्लेट ढुङ्गा, चट्टान ढुङ्गा, गिटी ढुङ्गा, कटिङ्ग ढुंगा, चिप्स, इट्टा पार्ने माटो, अन्य साधारण माटो, बालुवा, चुनढुङ्गा, नदी तथा खोलाले बगाएर ल्याएको काठ, कुकाठ र दाउरा-जराजुरी जस्ता दहत्तर-बहत्तरका साथै खानी तथा नदीजन्य पदार्थ उत्खनन र सङ्कलनमा अनुसूची- ६ बमोजिम शुल्क लगाई असूल उपर गरिनेछ। प्रदेशभित्रका निजी जग्गामा रहेका रोडा, गेग्रान, स्लेट ढुङ्गा, चट्टान ढुङ्गा, गिटी ढुङ्गा, कटिङ्ग ढुङ्गा, चिप्स, इट्टा पार्ने माटो, अन्य साधारण माटो, बालुवा, चुनढुङ्गा जस्ता खानीजन्य पदार्थको उत्खनन र सङ्कलनमा अनुसूची-६ बमोजिम शुल्क लगाई असूल उपर गरिनेछ। उक्त शुल्क उद्योग, पर्यटन, वन तथा वातावरण मन्त्रालय अन्तरगतका डिभिजन वन कार्यालयले सङ्कलन गरी प्रदेश सञ्चित कोषमा दाखिल गर्नेछन् भन्ने कानुनी व्यवस्था उल्लेख भएको।

(१०) कर्णाली प्रदेशको आर्थिक ऐन, २०७७ को दफा ९ मा दहत्तर बहत्तर शुल्क शीर्षक अन्तरगत सङ्घीय कानुनले अन्यथा व्यवस्था गरेकोमा बाहेक प्राकृतिक स्रोतमध्ये आफ्नो क्षेत्र भित्र ढुङ्गा, गिट्टी, बालुवा र दहत्तर बहत्तरको सङ्कलन शुल्क प्रदेशले लगाउनेछ। गाउँपालिका वा नगरपालिकाले आफ्नो क्षेत्र भित्र ढुङ्गा, बालुवा र दहत्तर बहत्तरको सङ्कलन गर्नु अघि प्रचलित सङ्घीय कानुनबमोजिम आवश्यक पर्ने स्वीकृत वातावरणीय अध्ययन प्रतिवेदन र कार्य योजना प्रदेश सरकार समक्ष पेश गर्नु पर्नेछ। स्वीकृत वातावरणीय अध्ययन र कार्ययोजना प्राप्त भएमा प्रदेशले नेपाल सरकारको नीतिअनुसार वातावरणमा प्रतिकुल असर नपर्ने र सर्वसाधारण जनताको हित हुने देखेमा गाउँपालिका वा नगरपालिकालाई त्यस्तो क्षेत्रमा ढुंङ्गा, गिट्टी, बालुवा र दहत्तर बहत्तर सङ्कलन गर्न गराउन शर्तसहित स्वीकृति दिन सक्नेछ। स्वीकृति प्राप्त भएमा गाउँपालिका वा नगरपालिकाले त्यस्तो क्षेत्रमा ढुङ्गा, गिट्टी, बालुवा र दहत्तर बहत्तर सङ्कलन गर्न गराउन सक्नेछ भन्ने कानुनी व्यवस्था उल्लेख भएको ।

(११) प्रदेश सरकारले गाउँपालिका वा नगरपालिकाले ढुङ्गा, गिट्टी, बालुवा र दहत्तर बहत्तर सङ्कलन गर्दा अपनाउनु पर्ने कार्यविधि बनाई जारी गर्नुपर्नेछ। त्यस्तो कार्यविधि गाउँपालिका वा नगरपालिकाले ढुङ्गा, गिट्टी, बालुवा र दहत्तर बहत्तर सङ्कलन गर्दा वा गराउँदा पालना गर्नु पर्नेछ। ढुङ्गा, गिट्टी, बालुवा र दहत्तर बहत्तर

सङ्कलनबाट उठेको शुल्क मध्येबाट ६०% ले हुने रकम गाउँपालिका वा नगरपालिकाले आफ्नो सञ्चित कोषमा राखी ४०% ले हुने रकम मासिक रूपमा प्रदेश सञ्चित कोषमा जम्मा गर्नु पर्नेछ। आर्थिक वर्ष २०७७/७८ मा अनुसूची-४ बमोजिम ढुङ्गा, गिट्टी, बालुवा र दहत्तर बहत्तर सङ्कलन शुल्क लगाइने र असुल उपर गरिनेछ भन्ने व्यवस्था उल्लेख भएको।

(१२) प्रदेश नम्बर पाँचको आर्थिक ऐन, २०७७ को दफा ९ मा प्राकृतिक स्रोत शुल्क शीर्षक अन्तरगत प्रदेश भित्र अनुसूची-६ बमोजिम ढुंगा, गिट्टी, बालुवा, माटो र दहत्तर बहत्तरको सङ्कलनमा शुल्क लगाई असूल उपर गरिनेछ। यस्तो शुल्कको सङ्कलन सम्बन्धित स्थानीय तहले गर्नेछ भन्ने व्यवस्था उल्लेख भएको।

(१३) बागमती प्रदेशको आर्थिक ऐन, २०७७ को दफा ९ मा ढुंगा, गिटी, बालुवा, दहत्तर बहत्तर शुल्क शीर्षक अन्तरगत आर्थिक वर्ष २०७७/७८ मा माटो, ढुंगा, गिट्टी, बालुवा, स्लेट, चुनढुंगा, ग्राभेल, खरिढुङ्गा, अभ्रख र दहत्तर बहत्तरको सङ्कलनमा अनुसूची-५ बमोजिम शुल्क लगाउने र असूल उपर गरिनेछ। स्थानीय तहले प्रचलित कानुनमा तोकिएको दरमा नघट्ने गरी ती सामाग्रीमा विक्री मूल्य तोक्न सक्नेछ। त्यस्तो शुल्कको सङ्कलन सम्बन्धित स्थानीय तहले गर्नेछ। र संकलित रकम तोकिएबमोजिम बाँडफाँड हुनेछ। यसरी संकलित करको ४०% रकम प्रदेश सञ्चित कोषमा दाखिला गर्नु पर्नेछ भन्ने व्यवस्था उल्लेख भएको। माथि जुनसुकै कुरा लेखिएको भएतापनि अनुसूची-५ को सि.नं.७ बमोजिम सिमेन्ट कारखाना मूल्यमा सङ्कलन हुने प्राकृतिक श्रोत शुल्कबमोजिमको राजस्व मध्येबाट ४०% हुने रकम सम्बन्धित स्थानीय तहको सञ्चित कोषमा र ६०% ले हुने रकम प्रदेश सञ्चित कोषमा मासिक रूपमा दाखिला गर्नुपर्नेछ भन्ने व्यवस्था उल्लेख भएको।

(१४) प्रदेश नम्बर एकको आर्थिक ऐन, २०७७ को दफा ८ मा प्राकृतिक स्रोत सङ्कलन तथा विक्री शुल्क शीर्षक अन्तरगत आर्थिक वर्ष २०७७/७८ मा प्रदेश नं. १ भित्र अनुसूची-५ बमोजिम ढुङ्गा, गिटी, बालुवा, माटो, दहत्तर बहत्तरको सङ्कलन तथा विक्रीमा शुल्क लगाइने र असूल गरिनेछ। शुल्कको सङ्कलन सम्बन्धित गाउँपालिका वा नगरपालिकाले गर्नेछ। गाउँपालिका वा नगरपालिकाले आफ्नो क्षेत्र भित्र ढुंङ्गा, गिटी, बालुवा, माटो र दहत्तर बहत्तरको सङ्कलन गर्नु अघि प्रचलित सङ्घीय कानुनबमोजिम आवश्यक पर्ने स्वीकृत वातावरणीय अध्ययन प्रतिवेदन कार्ययोजना प्रदेश सरकार समक्ष पेश गर्नुपर्नेछ। माथि जुनसुकै कुरा लेखिएको भएता पनि यस भन्दा पहिले वातावरणीय अध्ययन प्रतिवेदन स्वीकृत भइसकेको अवस्थामा ढुङ्गा, गिट्टी, बालुवा, माटो र दहत्तर बहत्तर सङ्कलन गर्न बाधा पर्ने छैन। यसरी प्राकृतिक स्रोत सङ्कलन तथा विक्री शुल्कको संकलित रकमको बाँडफाँड गरी ४०% ले हुन आउने रकम प्रदेश सञ्चित कोषमा दाखिला गरिनेछ भन्ने व्यवस्था उल्लेख भएको।

(१५) सुदूरपश्चिम प्रदेशको आर्थिक ऐन, २०७७ को दफा ८ मा प्राकृतिक स्रोत कर शीर्षक अन्तरगत सङ्घीय कानुनले अन्यथा व्यवस्था गरेकोमा बाहेक प्राकृतिक स्रोतमध्ये आफ्नो क्षेत्रभित्र माटो, ढुङ्गा, गिटी, बालुवा र दहत्तर बहत्तरको सङ्कलनमा अनुसूची-६ बमोजिम कर लगाई असुलउपर गरिनेछ। कर सम्बन्धित गाउँपालिका वा नगरपालिका वा उपमहानगरपालिकाले सङ्कलन गर्ने वा गराउनेछ। जम्मा भएको रकम गाउँपालिका वा नगरपालिका वा उपमहानगरपालिकाले विभाज्य कोषमा राखी उक्त विभाज्य कोष मध्येबाट ६०% ले हुने रकम सम्बन्धित गाउँपालिका वा नगरपालिका वा उपमहानगरपालिकाले सञ्चित कोषमा राखी बाँकी ४०% ले हुने रकम मासिक रूपमा प्रदेश सञ्चित कोषमा जम्मा गरी सोको विवरणसहितको जानकारी आर्थिक मामिला तथा योजना मन्त्रालयमा पठाउनु पर्नेछ।गाउँपालिका वा नगरपालिका वा

उपमहानगरपालिकाले आफ्नो क्षेत्रभित्र माटो, ढुङ्गा, गिटी, बालुवा र दहत्तर बहत्तर सङ्कलन गर्नु अघि प्रचलित कानुनबमोजिम आवश्यक पर्ने स्वीकृत वातावरणीय अध्ययन प्रतिवेदन र कार्ययोजना प्रदेश सरकारको सम्बन्धित मन्त्रालय समक्ष पेश गर्नु पर्नेछ। स्वीकृत वातावरणीय अध्ययन र कार्ययोजना प्राप्त भएमा प्रदेश सरकारको सम्बन्धित मन्त्रालयले सङ्घीय र प्रदेश कानुनको अधीनमा रही वातावरणमा प्रतिकुल असर नपर्ने तथा सर्वसाधारण जनताको हित हुने देखेमा गाउँपालिका वा नगरपालिका वा उपमहानगरपालिकालाई त्यस्तो क्षेत्रमा माटो, ढुङ्गा, गिटी, बालुवा र दहत्तर बहत्तर सङ्कलन गर्न गराउन आवश्यक शर्त तोकी वा नतोकी स्वीकृति दिन सक्नेछ। स्वीकृति प्राप्त भएमा गाउँपालिका वा नगरपालिका वा उपमहानगरपालिकाले त्यस्तो क्षेत्रमा माटो, ढुङ्गा, गिटी, बालुवा र दहत्तर बहत्तर सङ्कलन गर्न गराउन सक्नेछ। प्रदेश सरकारले गाउँपालिका वा नगरपालिका वा उपमहानगरपालिकाले माटो, ढुङ्गा, गिटी, बालुवा र दहत्तर बहत्तर सङ्कलन गर्दा अपनाउनु पर्ने कार्यविधि बनाई जारी गर्नेछ र त्यस्तो कार्यविधि गाउँपालिका वा नगरपालिका वा उपमहानगरपालिकाले माटो, ढुङ्गा, गिटी, बालुवा र दहत्तर बहत्तर सङ्कलन गर्दा वा गराउँदा पालना गर्नुपर्नेछ भन्ने व्यवस्था उल्लेख भएको।

(१६) प्रदेश नम्बर दुईको आर्थिक ऐन, २०७७ को दफा ६ मा दहत्तर बहत्तर शुल्कसम्बन्धी व्यवस्था शीर्षक अन्तरगत आर्थिक वर्ष २०७७/०७८ मा प्रदेश भित्र ढुङ्गा, गिट्टी, बालुवा, माटो, खोलाले बगाई ल्याएको काठ, दाउरा लगायतका दहत्तर बहत्तरको सङ्कलनमा अनुसूची-४ बमोजिम शुल्क लगाइने र असुल उपर गरिनेछ। गाउँपालिका वा नगरपालिकाले प्रचलित कानुनमा तोकिएको दरमा नघट्ने गरी विक्री मूल्य तोक्न सक्नेछ। शुल्कको सङ्कलन सम्बन्धित गाउँपालिका र नगरपालिकाले गर्नेछ। उक्त संकलित रकम सम्बन्धित स्थानीय तहले संकलित शुल्कको ४०% रकम प्रदेश सञ्चित कोषमा जम्मा दाखिला गर्नु पर्नेछ। माथि जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि अनुसूची-४ को सि.नं.४ मा उल्लेखित शुल्कको प्रशासन प्रदेश सरकारले तोकेबमोजिम प्रदेश लेखा नियन्त्रक कार्यालयले वा प्रदेश लेखा इकाई कार्यालयले गर्नेछ। प्रदेश सरकारले निर्धारण गरेबमोजिमको दर अनुसारको शुल्क उठाई प्रदेश र स्थानीय तहमा बाँडफाँड गर्न प्रदेश विभाज्य कोषमा रकम जम्मा गरिनेछ। सो रकमको ६०% रकम प्रदेश सञ्चित कोष र ४०% रकम स्थानीय तहको सञ्चित कोषमा जम्मा गरिनेछ भन्ने व्यवस्था उल्लेख भएको।

(१७) उल्लेखित संवैधानिक तथा कानुनी व्यवस्थालाई मध्यनजर गरी यस सम्बन्धमा निम्नानुसार हुन उपयुक्त रहेको यस आयोगको राय सुझाव रहेको छः

(१७.१) ढुंगा, गिटी, बालुवा तथा यस्ता बस्तुबाट प्राप्त राजस्व बाँडफाँड गर्दा संविधान र विभिन्न ऐनहरूमा एकै प्रकारका विषयमा भएका फरक फरक उल्लेखित कानुनी प्रावधानलाई समेत ध्यानमा राखी यी पक्षहरूलाई ख्याल राख्दै यससम्बन्धी कानुनी व्यवस्था गर्नु उपयुक्त हुने।

(१७.२) प्रस्तावित "ढुंगा, गिटी तथा बालुवा उत्खनन, विक्री तथा व्यवस्थापनसम्बन्धी मापदण्ड, २०७६" को दफा १४ मा उल्लेख भएको राजस्व बाँडफाँडका सम्बन्धमा स्थानीय स्तरमा उत्खनन सञ्चालन तथा प्रयोग हुने ढुंगा, गिटी, बालुवाजस्ता बस्तुबाट प्राप्त राजस्व रकम दफा १४ मा उल्लेख भए बमोजिम प्रदेश र स्थानीय तहबीच बाँडफाँड गर्ने गरी गरिएको प्रस्तावको अनुपातका सम्बन्धमा सवारी साधन कर लगायतका साझा अधिकारक्षेत्र भित्र रहेका करहरू प्रदेश र स्थानीय सरकारबीच बाँडफाँड गर्नका लागि उठाउने तह र बाँडफाँड हुने तहबीच ६०% र ४०% को अनुपातमा बाँडफाँड हुने गरी गरिएको मौजुदा कानुनी व्यवस्था, तथा त्यसैगरी नेपाल

सरकारले उठाउने राजस्व (मूल्य अभिवृद्धि कर र आन्तरिक अन्त : शुल्क) उठाउने तह (सङ्घ) ले ७०% राखी बाँडफाँड हुने (प्रदेश र स्थानीय) तहमा ३०% को अनुपातमा बाँडफाँड हुनेगरी गरिएको विद्यमान कानुनी व्यवस्था र प्रायजसो प्रदेश सरकारको आर्थिक ऐनमा ढुंगा, गिटी, बालुवा जस्ता पदार्थबाट सङ्कलन हुने राजस्व रकम स्थानीय तह र प्रदेश बीच ६०% र ४०% को अनुपातमा बाँडफाँड हुने गरी गरिएको कानुनी व्यवस्था समेतलाई दृष्टिगत गरी यी सबै अनुपातलाई अध्ययन, मनन र विश्लेषण गर्दै ढुंगा, गिटी, बालुवाबाट प्राप्त हुने राजस्व रकमको प्रदेश र स्थानीय तहबीच बाँडफाँडको अनुपात (प्रतिशत) निर्धारण गर्नु उपयुक्त हुने।

(१७.३) तर राजस्व बाँडफाँड गर्ने जस्तो महत्त्वपूर्ण र प्रभावी विषय सम्बन्धित ऐन (स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन वा अन्तर सरकारी वित्त व्यवस्थापन ऐन वा खानी तथा खनिज पदार्थ ऐन वा केही नेपाल ऐन वा अन्य उपयुक्त ऐन) मा आवश्यक संशोधन गरेर वा सो सम्बन्धी कानुनी व्यवस्था ऐनमा नै राख्ने गरी व्यवस्था गर्नुपर्ने।

(१७.४) ढुङ्गा, गिटी, बालुवा जस्ता पदार्थबाट सङ्कलन हुने राजस्वको सम्बन्धमा सङ्घीय संसदद्वारा पारित स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ ले ढुङ्गा, गिटी बालुवा, माटोजन्य वस्तुको विक्री पालिकाले नै गर्न सक्ने र त्यसरी विक्रीबाट प्राप्त राजस्व रकम पालिकाको सञ्चित कोषमा जम्मा गर्नुपर्ने कानुनी व्यवस्था उल्लेख हुनु, त्यसैगरी प्रायजसो प्रदेश सरकारबाट पारित आर्थिक ऐनमा ढुङ्गा, गिटी, बालुवा र माटोजन्य वस्तुको सङ्कलन र विक्री तथा राजस्व जम्मा पनि फरक फरक ढंगले गर्ने कानुनी प्रबन्ध हुनु र प्रस्तुत नेपाल सरकारबाट प्रस्तावित ढुङ्गा, गिटी, बालुवा उत्खनन, विक्री तथा व्यवस्थापनसम्बन्धी मापदण्डमा छुट्टै व्यवस्था प्रस्तावित भएबाट एकै प्रकारको विषयवस्तुमा तीनै तहका सरकारबाट राजस्व बाँडफाँडको फरक फरक कानुनी व्यवस्था गर्दा व्यवहारिक एवं कानुनी रूपमा समेत थप जटिलता उत्पन्न हुन सक्ने, विवाद सृजना हुन सक्ने र समन्यायिकता समेत नहुने सम्भावना देखिँदा ढुङ्गा, गिटी, बालुवा, माटोजन्य लगायतका यससम्बन्धी वस्तु तथा पदार्थहरूको सङ्कलन एवं विक्री वितरण, राजस्व सङ्कलन एवं बाडफाँड लगायतमा सबै प्रदेश तथा सबै पालिकामा एउटै मानक एवं एउटै मापदण्ड लागू हुने गरी कानुनी व्यवस्था गर्नु उपयुक्त हुने।

(१७.५) प्रस्तुत विषय साझा अधिकार क्षेत्र भित्रको विषय भएको तथा विषयवस्तुको गाम्भिर्यता र महत्वलाई ख्याल राख्दै ढुङ्गा, गिटी, बालुवाको कारोबारको दर तथा दायरा तोक्ने, नियमन तथा अनुगमन गर्ने कार्यमा प्रदेश सरकारको समेत संलग्नता रहने गरी कानुनी बन्दोबस्त गर्नु उपयुक्त हुने।

(१७.६) ढुंगा, गिटी तथा बालुवासम्बन्धी स्रोतको परिचालन, व्यवस्थापन तथा उपयोग सम्बन्धमा प्रदेश तथा स्थानीय सरकार समेतसँग छलफल हुँदा विभिन्न प्रकारका राय सुझाव एवं प्रतिकृयाहरू प्राप्त भएको परिप्रेक्ष्यमा ढुंगा, गिटी तथा बालुवासम्बन्धी स्रोतको परिचालन, व्यवस्थापन, अनुगमन, नियन्त्रण, निर्देशन एवं नियमन गर्ने सम्बन्धमा सङ्घीय संरचनाबमोजिमका तीनवटै सरकारको संलग्नतामा यसको सञ्चालन, व्यवस्थापन र नियमन गर्ने गरी कानुनी बन्दोवस्त गर्नुपर्ने आयोगको सुझाव रहेको छ।

परिच्छेद - चार

आयोगले गरेका सिफारिस तथा सुझाव कार्यान्वयनको अवस्था

४.१ राजस्व बाँडफाँडसम्बन्धी सिफारिस कार्यान्वयनको अवस्था

सङ्घ, प्रदेश र स्थानीय तहको खर्च जिम्मेवारी र राजस्व क्षमता बीचको अन्तरलाई सम्बोधन गर्न गरिएका विभिन्न वित्तीय हस्तान्तरणका माध्यमहरूमध्ये राजस्व बाँडफाँड पनि एक हो। नेपालको संविधानको धारा २५१ को उपधारा (१) को खण्ड (क) मा राष्ट्रिय प्राकृतिक स्रोत तथा वित्त आयोगको काम, कर्तव्य र अधिकार अन्तर्गत *"संविधान र* कानुनबमोजिम *सङ्घीय सञ्चित कोषबाट सङ्घ, प्रदेश र स्थानीय सरकारबीच राजस्वको बाँडफाँड गर्ने विस्तृत आधार र ढाँचा निर्धारण गर्ने"* उल्लेख भएको छ। राष्ट्रिय प्राकृतिक स्रोत तथा वित्त आयोग ऐन, २०७४ को दफा १५ को उपदफा (१) ले यस आयोगलाई नेपाल सरकार, प्रदेश तथा स्थानीय तहबीच र प्रदेश तथा स्थानीय तहबीच राजस्वको बाँडफाँड गर्ने विस्तृत आधार र ढाँचा निर्धारण गरी नेपाल सरकारमा सिफारिस गर्नुपर्ने दायित्वसहित बाँडफाँडका विभिन्न ७ वटा आधारहरू समेत दिएको छ। अन्तर सरकारी वित्त व्यवस्थापन ऐन, २०७४ को परिच्छेद-३ ले सङ्घ, प्रदेश र स्थानीय तहबीचमा राजस्वको बाँडफाँडको अनुपात निर्धारण तथा राजस्व रकम हस्तान्तरणको प्रकृयासम्बन्धी व्यवस्था गरेको छ। उक्त परिच्छेदअनुसार देहायका स्रोतबाट सङ्कलन भएको राजस्व रकम तहगत सरकारहरू बीचमा देहायबमोजिम बाँडफाँड हुने व्यवस्था रहेको छः

(क) नेपाल सरकारले लगाउन सक्ने कर तथा गैरकर मध्ये मूल्य अभिवृद्धि कर र आन्तरिक उत्पादनबाट उठेको अन्तःशुल्क रकमलाई सङ्घ, प्रदेश र स्थानीय तहबीचमा क्रमशः ७०, १५ र १५ प्रतिशतको अनुपातमा बाँडफाँड गर्ने; त्यस्तो बाँडफाँड पश्चात प्रदेश र स्थानीय तहले प्राप्त गर्ने रकमलाई यस आयोगले निर्धारण गरेको आधार र ढाँचा बमोजिम प्रत्येक प्रदेश र स्थानीय तहबीचमा बाँडफाँड गरी मासिक रूपमा उपलब्ध गराउने।

(ख) नेपाल सरकारको अधिकार सूचीमा रहेको प्राकृतिक स्रोतबाट प्राप्त हुने रोयल्टी रकमलाई सङ्घ, प्रदेश र स्थानीय तहबीचमा क्रमशः ५०, २५ र २५ प्रतिशतको अनुपातमा बाँडफाँड गर्ने; त्यस्तो बाँडफाँड पश्चात प्रदेश र स्थानीय तहले प्राप्त गर्ने रकमलाई यस आयोगले निर्धारण गरेको आधार र ढाँचा बमोजिम प्रत्येक प्रदेश र स्थानीय तहबीचमा बाँडफाँड गरी वार्षिक रूपमा उपलब्ध गराउने।

(ग) प्रदेश तथा स्थानीय तह दुवैको अधिकार सूचीमा रहेका करहरू मध्ये एकल कर प्रशासन अन्तर्गत प्रदेश सरकारले करको दर निर्धारण र सङ्कलन गर्ने व्यवस्था भएको सवारी साधन करबाट सङ्कलित राजस्व रकमलाई प्रदेश र स्थानीय तहबीचमा क्रमशः ६० र ४० प्रतिशतको अनुपातमा बाँडफाँड गर्ने; त्यस्तो बाँडफाँड पश्चात स्थानीय तहको हिस्सामा पर्ने कुल रकमलाई यस आयोगले निर्धारण गरेको आधार र ढाँचाबमोजिम सम्बन्धित प्रदेश अन्तर्गत रहेका स्थानीय तहबीचमा बाँडफाँड गरी मासिक रूपमा उपलब्ध गराउने।

उल्लिखित संवैधानिक एवम् कानुनी व्यवस्थाले दिएको जिम्मेवारी पालना गर्दै आयोगले प्रत्येक वर्ष निम्न ३ वटा अलग अलग सिफारिस गर्दै आएको थियोः

(क) प्रदेश तथा स्थानीय तहहरूले प्राप्त गर्ने मूल्य अभिवृद्धि कर तथा अन्तःशुल्क बाँडफाँडको हिस्सा सिफारिस,

(ख) प्रदेश तथा स्थानीय तहहरूले प्राप्त गर्ने प्राकृतिक स्रोतबाट प्राप्त रोयल्टी बाँडफाँडको हिस्सा सिफारिस,

(ग) प्रत्येक प्रदेश अन्तर्गत रहेका स्थानीय तहहरूले प्राप्त गर्ने सवारी साधन करको बाँडफाँडको हिस्सा सिफारिस,

आयोगले हालसम्म गरेको राजस्व बाँडफाँड सम्बन्धी उपरोक्तानुसारका सिफारिसको कार्यान्वयनको अवस्था यस खण्डमा विश्लेषण गरिएको छ।

४.१.१ मूल्य अभिवृद्धि कर तथा अन्तःशुल्क बाँडफाँडसम्बन्धी सिफारिस कार्यान्वयनको अवस्था

आर्थिक वर्ष २०७५/०७६ र २०७६/०७७ को लागि सङ्घीय विभाज्य कोषबाट प्रदेश र स्थानीय तहमा हुने मूल्य अभिवृद्धि कर तथा अन्तःशुल्क राजस्वको बाँडफाँडको आधार र ढाँचा नेपाल सरकारलाई सिफारिस भएको थियो। उक्त दुवै सिफारिसको विस्तृत विवरण आयोगको प्रथम वार्षिक प्रतिवेदनमा समेटिएको छ।

आ.व.२०७५/०७६ मा सङ्घीय विभाज्य कोषमा मूल्य अभिवृद्धि कर तथा आन्तरिक उत्पादनबाट संकलित अन्तःशुल्क राजस्व समेत रू. ३ खर्ब १४ अर्ब २७ करोड जम्मा भएकोमा ऐनको व्यवस्थाबमोजिम १५ प्रतिशतले हुने रू.४७ अर्ब १४ करोड प्रदेश विभाज्य कोषमा र १५ प्रतिशतले हुने रू. ४७ अर्ब १४ करोड स्थानीय विभाज्य कोषमा हस्तान्तरण भएको देखियो। प्रदेश विभाज्य कोषको रकमलाई ७ वटा प्रदेशबीचमा बाँडफाँड गर्दा सिफारिस गरिएको हिस्साबमोजिम नै सम्बन्धित प्रदेशको सञ्चितकोषमा रकम हस्तान्तरण गरेको पाईन्छ। त्यसैगरी स्थानीय तहहरूलाई राजस्व बाँडफाँड पश्चात सम्बन्धित स्थानीय सञ्चित कोषमा रकम हस्तान्तरण गर्दा पनि सिफारिसबमोजिम नै उपलब्ध गराईएको देखिन्छ।

आ.व. २०७६/०७७ को असार २० गतेसम्म सङ्घीय विभाज्य कोषमा मूल्य अभिवृद्धि कर तथा आन्तरिक उत्पादनबाट संकलित अन्तःशुल्क राजस्व समेत रू. २६ खर्ब ८२ अर्ब ८२ करोड जम्मा भएकोमा ऐनको व्यवस्थाबमोजिम १५ प्रतिशतले हुने रू. ४० अर्ब २४ करोड प्रदेश विभाज्य कोषमा र १५ प्रतिशतले हुने रू. ४० अर्ब २४ करोड स्थानीय विभाज्य कोषमा हस्तान्तरण भएको देखियो। प्रदेश विभाज्य कोषको रकमलाई ७ वटा प्रदेशबीचमा बाँडफाँड गर्दा सिफारिस गरिएको हिस्साबमोजिम नै सम्बन्धित प्रदेशको सञ्चितकोषमा रकम हस्तान्तरण गरेको पाईन्छ। त्यसैगरी स्थानीय तहहरूलाई राजस्व बाँडफाँड पश्चात सम्बन्धित स्थानीय सञ्चित कोषमा रकम हस्तान्तरण गर्दा पनि सिफारिसबमोजिम नै उपलब्ध गराइएको देखिन्छ। तर २०७७ असार २१ गतेदेखि असार मसान्तसम्म विभाज्य कोषमा जम्मा भएको राजस्व सोही आर्थिक वर्षभित्र विभाजन गरेको नदेखिएकोले यसबाट प्रदेश तथा स्थानीय तहको राजस्व आम्दानी र स्रोत व्यवस्थापनमा समस्या पर्न जाने देखिन्छ। आगामी दिनमा अन्तर सरकारी वित्त व्यवस्थापन ऐन, २०७४ को दफा ६ को उपदफा (६) बमोजिम प्रत्येक आर्थिक वर्षको अन्तिम महिनामा नै सो वर्षको राजस्व आय तथा सोको तहगत बाँडफाँड र हस्तान्तरणसम्बन्धी कार्यको हिसाब मिलान गर्नुपर्ने देखिन्छ।

तालिका - ४.१ सङ्घीय विभाज्य कोष र सोको बाँडफाँडको विवरण

विवरण	आ.व.२०७५/७६	आ.व.२०७६/७७ (असार २० सम्मको मात्र)
सङ्घीय विभाज्य कोषमा जम्मा भएको कुल मूल्य अभिवृद्धि कर तथा अन्तःशुल्क	३१४,२६६,२५५,९६५.६१	२६८,२८१,९९२,७८२.०७
सङ्घीय विभाज्य कोषबाट सङ्घीय सञ्चित कोषमा दाखिला गरिएको रकम	२१९,९८९,५५२,४४५.०३	१८७,७९७,३९४,९४७.५१
सङ्घीय विभाज्य कोषबाट प्रदेश विभाज्य कोषमा हस्तान्तरण गरिएको रकम	४७,१३८,३५१,७६०.३५	४०,२४२,२९८,९१७.२८
सङ्घीय विभाज्य कोषबाट स्थानीय विभाज्य कोषमा हस्तान्तरण गरिएको रकम	४७,१३८,३५१,७६०.२३	४०,२४२,२९८,९१७.२८

स्रोतः महालेखा नियन्त्रक कार्यालय

सङ्घीय सरकारले राजस्व सङ्कलनको लागि अनुमान गरेको लक्ष्यबमोजिम राष्ट्रिय प्राकृतिक स्रोत तथा वित्त आयोगले सिफारिस गरेको राजस्व बाँडफाँडको हिस्साअनुसार हिसाब गरी हुन आउने रकम प्रदेश तथा स्थानीय सरकारलाई राजस्व बाँडफाँडको सिलिङ उपलब्ध गराउने गरिएको अवस्था छ। प्रदेश तथा स्थानीय सरकारले यसरी प्राप्त हुनसक्ने राजस्व बाँडफाँडको रकमको आधारमा आफ्नो कार्यक्रमहरू तय गरी प्रदेश तथा नगर/गाउँ सभाबाट स्वीकृत गराई कार्यान्वयनमा लग्ने गर्दछन्। तर पछि सङ्घीय सरकारले यथार्थमा गरेको राजस्व सङ्कलनको आधारमा मात्र राजस्व बाँडफाँड बापतको रकम हस्तान्तरण हुने हुँदा अनुमानित लक्ष्यको तुलनामा राजस्व सङ्कलन कम भएको अवस्थामा प्रदेश तथा स्थानीय तहले राजस्व बाँडफाँडबाट प्राप्त हुने रकमबाट कार्यान्वयन गर्ने गरी तय गरेका कार्यक्रमहरू प्रभावित भएका, भुक्तानी गर्न नसकिदा स्थानीय सरकारको साख माथि नै प्रश्न चिन्ह खडा भएको भन्ने जस्ता गुनासो आयोगसमक्ष आइरहेको अवस्था छ। यस सम्बन्धमा सङ्घीय सरकारले राजस्वको लक्ष्य कायम गर्दा ध्यान दिनुपर्ने देखिन्छ भने असूली कम हुँदै गई लक्ष्य नभेटिने अवस्था भई लक्ष्य पुनरावलोकन गरिएको अवस्थामा सो को जानकारी प्रदेश तथा स्थानीय तहलाई पनि दिन जरूरी देखिन्छ। त्यसैगरी, प्रदेश तथा स्थानीय तहले पनि सङ्घीय सरकारले गरेको राजस्व सङ्कलनको पुनरावलोकनलाई ध्यानमा राखी तदनुकुल आफ्ना कार्यक्रमहरूको पुनरावलोकन तथा परिमार्जन गर्नुपर्ने देखिन्छ।

४.१.२ प्राकृतिक स्रोतबाट प्राप्त रोयल्टी बाँडफाँडसम्बन्धी सिफारिस कार्यान्वयनको अवस्था

नेपाल सरकार, प्रदेश र स्थानीय तहबीचमा प्राकृतिक स्रोतबाट प्राप्त हुने रोयल्टीको बाँडफाँड वार्षिक रूपमा हुने व्यवस्था छ। अतः आर्थिक वर्ष २०७५/०७६ मा सङ्कलन भएको रोयल्टी रकमलाई आर्थिक वर्ष २०७६/०७७ मा बाँडफाँड गर्ने गरी आयोगले मिति २०७६ साउन २४ मा नेपाल सरकारलाई रोयल्टी बाँडफाँडको आधार, ढाँचा र हिस्सा सिफारिस गरेको थियो। उक्त सिफारिसको विस्तृत विवरण आयोगको आर्थिक वर्ष २०७५/०७६ को वार्षिक प्रतिवेदनमा समेटिएको छ।

आर्थिक वर्ष २०७५/०७६ मा प्राकृतिक स्रोतहरूबाट प्राप्त रोयल्टीको कुल अनुमानित लक्ष्य रु. ५ अर्ब ८७ करोड १८ लाख रहेको थियो। यसै लक्ष्यलाई आधार मानी आयोगले आर्थिक वर्ष २०७६/०७७ का लागि बाँडफाँड हुने रोयल्टीको हिस्सा सिफारिस गरेकोमा आयोगको सिफारिसबमोजिम नै नेपाल सरकारले आर्थिक वर्ष २०७६/०७७ का लागि तीन तहका सरकार बीच रोयल्टी बाँडफाँड गरेको देखिन्छ ।

४.१.३ सवारी साधन करको बाँडफाँडसम्बन्धी सिफारिस कार्यान्वयनको अवस्था

प्रदेश र स्थानीय सरकार दुवैको अधिकारसूचीमा परेको राजस्वको स्रोतहरू मध्ये अन्तर-सरकारी वित्त व्यवस्थापन ऐन, २०७४ को दफा ५ बमोजिम प्रदेशले दर निर्धारण तथा राजस्व सङ्कलन गर्ने जिम्मेवारी पाएको सवारी साधन कर सोही ऐनको दफा ६क. अनुसार प्रदेश विभाज्य कोषमा जम्मा गर्ने व्यवस्था छ। प्रदेश विभाज्य कोषमा जम्मा भएको रकम मध्ये ६० प्रतिशत रकम प्रदेश सञ्चित कोषमा र बाँकी ४० प्रतिशत रकम आयोगले निर्धारण गरी सिफारिस गरेको आधार र ढाँचाबमोजिम सम्बन्धित प्रदेश भित्रका स्थानीय तहहरूलाई मासिक रूपमा उपलब्ध गराउनुपर्ने व्यवस्था रहेको छ। यसै व्यवस्थालाई कार्यान्वयन गर्ने क्रममा आर्थिक वर्ष २०७५/०७६ र आर्थिक वर्ष २०७६/०७७ का लागि सवारी साधन कर बाँडफाँड सम्बन्धमा गरेको सिफारिसको विस्तृत विवरण आयोगको प्रथम वार्षिक प्रतिवेदनमा समेटिएको छ। प्रदेशले सवारी साधन कर बापत सङ्कलन गरेको राजस्व र सोको बाँडफाँडसम्बन्धी तथ्याङ्क आयोगले सम्बन्धित प्रदेश लेखा नियन्त्रक कार्यालय मार्फत प्राप्त गरेको छ, जसको विस्तृत विवरण देहायबमोजिम रहेको छ-

क) प्रदेश नं. १

आ.व.२०७५/०७६ मा प्रदेश सरकारले सवारी साधन कर बापत सङ्कलन गरेको राजस्वबाट रू. ४७ करोड ८० लाख स्थानीय विभाज्य कोषमा हस्तान्तरण गरेको छ। त्यसैगरी आ.व.२०७६/०७७ मा पनि प्रदेश सरकारले सवारी साधन कर बापत सङ्कलन गरेको राजस्वबाट रू. ५६ करोड ७० लाख स्थानीय विभाज्य कोषमा हस्तान्तरण गरेको छ।

ख) प्रदेश नं. २

आ.व.२०७५/०७६ मा प्रदेश सरकारले सवारी साधन कर बापत सङ्कलन गरेको राजस्वबाट रू. ४७ करोड ९७ लाख स्थानीय विभाज्य कोषमा हस्तान्तरण भएको छ। त्यसैगरी आ.व.२०७६/०७७ मा पनि प्रदेश सरकारले सवारी साधन कर बापत सङ्कलन गरेको राजस्वबाट रू. २५ करोड २२ लाख स्थानीय विभाज्य कोषमा हस्तान्तरण भएको छ।

ग) **बाग्मती प्रदेश**

आ.व.२०७५/०७६ मा प्रदेश सरकारको विभाज्य कोषमा सवारी साधन कर बापत रू. ६ अर्ब ५० करोड जम्मा भएकोमा ऐनको व्यवस्थाबमोजिम ४० प्रतिशतले हुने रू.२ अर्ब ६० करोड १५ लाख स्थानीय विभाज्य कोषमा हस्तान्तरण भएको छ। त्यसैगरी आ.व. २०७६/०७७ को असार २६ गतेसम्म प्रदेश सरकारको विभाज्य कोषमा सवारी साधन कर बापत रू. ६ अर्ब ४८ करोड ९२ लाख जम्मा भएकोमा ऐनको व्यवस्थाबमोजिम ४० प्रतिशतले हुने रू. २ अर्ब ४८ करोड १४ लाख स्थानीय विभाज्य कोषमा हस्तान्तरण भएको छ।

घ) गण्डकी प्रदेश

आ.व.२०७५/०७६ मा प्रदेश सरकारले सवारी साधन कर बापत सङ्कलन गरेको राजस्वबाट रू. २६ करोड ९९ लाख स्थानीय विभाज्य कोष मार्फत स्थानीय सञ्चित कोषमा हस्तान्तरण भएको छ। तर ३ वटा स्थानीय तहलाई सवारी साधन कर बापत कुनै पनि रकम उपलब्ध गराएको देखिदैन। त्यसैगरी आ.व.२०७६/०७७ मा पनि प्रदेश सरकारले सवारी साधन कर बापत सङ्कलन गरेको राजस्वबाट रू. ३१ करोड ८८ लाख स्थानीय विभाज्य कोष मार्फत स्थानीय सञ्चित कोषमा हस्तान्तरण भएको छ।

ङ) प्रदेश नं. ५

आ.व.२०७५/०७६ मा प्रदेश सरकारको विभाज्य कोषमा सवारी साधन कर बापत रू. १ अर्ब ६६ करोड ३५ लाख जम्मा भएकोमा ऐनको व्यवस्थाबमोजिम ४० प्रतिशतले हुने रू. ६६ करोड ५४ लाख स्थानीय विभाज्य कोषमा हस्तान्तरण भएको छ। त्यसैगरी आ.व. २०७६/०७७ को चैत्र मसान्तसम्म प्रदेश सरकारको विभाज्य कोषमा सवारी साधन कर बापत रू. १ अर्ब ५१ करोड ५४ लाख जम्मा भएकोमा ऐनको व्यवस्थाबमोजिम ४० प्रतिशतले हुने रू. ६० करोड ६१ लाख स्थानीय विभाज्य कोषमा हस्तान्तरण भएको छ।

च) कर्णाली प्रदेश

आ.व. २०७५/०७६ मा कर्णाली प्रदेशले सवारी साधन कर बापत सङ्कलन गरेको राजस्व रकम उक्त प्रदेश भित्रका कुनै पनि स्थानीय तहलाई बाँडफाँड गरेको देखिएन। आ.व. २०७६/०७७ मा प्रदेश सरकारको विभाज्य कोषमा सवारी साधन कर बापत रू. ८ करोड २० लाख जम्मा भएकोमा ऐनको व्यवस्थाबमोजिम ४० प्रतिशतले हुने रू.३ करोड २७ लाख स्थानीय विभाज्य कोषमा हस्तान्तरण भएको छ।

छ) सुदूरपश्चिम प्रदेश

आ.व. २०७५/०७६ मा प्रदेश सरकारको विभाज्य कोषमा सवारी साधन कर बापत रू. ४१ करोड ८ लाख जम्मा भएकोमा ऐनको व्यवस्थाबमोजिम ४० प्रतिशतले हुने रू.१६ करोड ९४ लाख स्थानीय विभाज्य कोषमा हस्तान्तरण भएको छ। त्यसैगरी आ.व.२०७६/७७ मा प्रदेश सरकारको विभाज्य कोषमा सवारी साधन कर बापत रू. ४३ करोड जम्मा भएकोमा ऐनको व्यवस्थाबमोजिम ४० प्रतिशतले हुने रू.१५ करोड ७८ लाख स्थानीय विभाज्य कोषमा हस्तान्तरण भएको छ।

स्थानीय विभाज्य कोषको रकमलाई प्रदेश भित्रका अलगअलग स्थानीय तह बीचमा बाँडफाँड गर्दा यस आयोगबाट सिफारिस गरिएको हिस्साबमोजिम गर्नुपर्नेमा सम्बन्धित ७ वटै प्रदेशबाट विस्तृत तथा खण्डिकृत तथ्याङ्क उपलब्ध नहुँदा आयोगले सिफारिस गरेअनुसार नै कार्यान्वयन भए नभएको एकिन गर्न सकिएन। साथै, प्रदेश सरकारले विभाज्य कोषमा आम्दानी बाँधिएको कुल सवारी साधन कर बापतको राजस्व आयको ४० प्रतिशतले हुने सबै रकम स्थानीय विभाज्य कोषमा हस्तान्तरण गर्नुपर्नेमा सो भएको देखिएन ।

४.२ वित्तीय अनुदानसम्बन्धी सिफारिस कार्यान्वयनको अवस्था

नेपालको संविधान, राष्ट्रिय प्राकृतिक स्रोत तथा वित्त आयोग ऐन, २०७४ र अन्तर-सरकारी वित्त व्यवस्थापन ऐन, २०७४ मा भएको व्यवस्थाअनुसार आयोगले प्रत्येक आगामी आर्थिक वर्षका लागि नेपाल सरकारले प्रदेश तथा स्थानीय सरकारलाई उपलब्ध गराउने वित्तीय समानीकरण अनुदानको रकम तथा सशर्त अनुदानको आधार र प्रदेश सरकारले स्थानीय सरकारलाई उपलब्ध गराउने वित्तीय समानीकरण अनुदानको रकम तथा सशर्त अनुदानको आधार समेत गरी ४ किसिमका सिफारिस गर्दै आएको छ। आर्थिक वर्ष २०७५/७६ र २०७६/७७ का लागि गरेको सिफारिसको कार्यान्वयन अवधि समाप्त भइसकेको छ भने आर्थिक वर्ष २०७७/७८ का लागि गरिएको सिफारिसको हकमा रकम विनियोजनसम्बन्धी कार्य सम्पन्न भइसकेको छ। यथार्थ रकम हस्तान्तरण र सोको उपयोगसम्बन्धी कार्य चालु आर्थिक वर्ष भित्र क्रमशः हुनेछ। आयोगले गरेको वित्तीय अनुदानसम्बन्धी सिफारिसको आ.व. २०७६/७७ तथा सो पूर्व भएको कार्यान्वयनको अवस्था यस खण्डमा विश्लेषण गरिएको छ।

४.२.१ नेपाल सरकारबाट प्रदेश र स्थानीय सरकारलाई प्रदान गरिने वित्तीय समानीकरण अनुदानसम्बन्धी सिफारिस कार्यान्वयनको अवस्था

आर्थिक वर्ष २०७५/७६ मा सङ्घीय सञ्चित कोषबाट सबै प्रदेशलाई वित्तीय समानीकरण अनुदान बापत कुल रू. ५० अर्ब २९ करोड ८६ लाख उपलब्ध गराउन नेपाल सरकारलाई सिफारिस गरिएकोमा नेपाल सरकारले सोहीबमोजिम वित्तीय हस्तान्तरणको लागि बजेट विनियोजन तथा रकम हस्तान्तरण गरेको देखिन्छ। त्यसैगरी स्थानीय तहलाई रू. ८५ अर्ब २० करोड ७५ लाख वित्तीय समानीकरण अनुदान उपलब्ध गराउन सिफारिस गरिएकोमा नेपाल सरकारले सोहीबमोजिम बजेट विनियोजन गरेको, तर महालेखा नियन्त्रक कार्यालयको आ.व. २०७५/७६ को नेपाल सरकारको आय व्ययको वार्षिक विवरणअनुसार रू. ८५ अर्ब २८ करोड १९ लाख गएको देखिएको अर्थात विनियोजन भन्दा रू. ७ करोड ४४ लाख बढी अनुदान उपलब्ध गराएको देखिन्छ।

आर्थिक वर्ष २०७६/०७७ को लागि सङ्घीय सञ्चित कोषबाट सबै प्रदेशलाई वित्तीय समानीकरण अनुदानको रूपमा कुल रू. ५५ अर्ब २९ करोड ८६ लाख उपलब्ध गराउन नेपाल सरकारलाई सिफारिस गरिएकोमा नेपाल सरकारले सोहीबमोजिम वित्तीय समानीकरण अनुदान हस्तान्तरणको लागि बजेट विनियोजन तथा रकम हस्तान्तरण गरेको देखिन्छ। त्यसैगरी स्थानीय तहलाई रू. ८९ अर्ब ९४ करोड ७० लाख वित्तीय समानीकरण अनुदान उपलब्ध गराउन सिफारिस गरिएकोमा नेपाल सरकारले सोहीबमोजिम बजेट विनियोजन गरेको थियो, तर महालेखा नियन्त्रक कार्यालयबाट आ.व. २०७६/०७७ को लागि प्राप्त विवरण अनुसार रू. ८९ अर्ब ९९ करोड ३५लाख गएको देखिएको अर्थात रू. ४ करोड ६५ लाख बढि अनुदान उपलब्ध गराएको देखिन्छ।

नेपालको संविधानको धारा २५१ को उपधारा (१) को खण्ड (ख) बमोजिम सङ्घीय सञ्चित कोषबाट प्रदेश र स्थानीय सरकारलाई प्रदान गरिने समानीकरण अनुदान सम्बन्धमा नेपाल सरकारलाई सिफारिस गर्ने काम, कर्तव्य र

अधिकार यस आयोगको रहेको छ। राष्ट्रिय प्राकृतिक स्रोत तथा वित्त आयोग ऐन, २०७४ को दफा १६ को उपदफा (३) बमोजिम प्रत्येक प्रदेश र स्थानीय तहले प्राप्त गर्ने न्यूनतम अनुदान, सोही दफाको उपदफा (१) बमोजिमको आधारबमोजिम प्राप्त गर्ने अनुदान र सोही ऐनको दफा ३ को उपदफा (२) बमोजिम कार्यसम्पादनका आधारमा प्राप्त गर्ने अनुदानका आधारमा प्रत्येक प्रदेश तथा स्थानीय तहको खर्चको आवश्यकता र राजस्वको क्षमता, मध्यकालीन खर्च संरचना, विगतमा भएको वित्तीय समानीकरण अनुदानको प्रवृति, नेपाल सरकार अर्थ मन्त्रालय र राष्ट्रिय योजना आयोगसँगको समन्वय समेतका आधारमा आयोगमा आवश्यक अध्ययन, विश्लेषण, छलफल गरी आयोगको मिति २०७६/११/२९ गतेको बैठकको निर्णयानुसार आर्थिक वर्ष २०७७/०७८ का लागि प्रदेशतर्फ न्यूनतम वित्तीय समानीकरण अनुदान रू. १५ अर्ब २० करोड ७१ लाख, सूत्रमा आधारित वित्तीय समानीकरण अनुदान रू. ४३ अर्ब ३४ करोड ४ लाख, कार्यसम्पादनमा आधारित वित्तीय समानीकरण अनुदान रू. २ अर्ब २८ करोड ११ लाख समेत जम्मा रू. ६० अर्ब ८२ करोड ८६ लाख र स्थानीय तहतर्फ न्यूनतम वित्तीय समानीकरण अनुदान रू. २४ अर्ब ६१ करोड ५० लाख, सूत्रमा आधारित वित्तीय समानीकरण अनुदान रू. ७० अर्ब ६१ करोड २८ लाख, कार्यसम्पादनमा आधारित वित्तीय समानीकरण अनुदान रू. ३ अर्ब ७२ करोड ४५ लाख समेत जम्मा रू. ९८ अर्ब ९५ करोड २३ लाख गरी कुल जम्मा रु. १ खर्ब ५९ अर्ब ७८ करोड ९ लाखको सिफारिस गरिएको थियो।

विश्वव्यापी महामारीको रूपमा फैलिएको कोभिड-१९ को रोकथाम र नियन्त्रणका लागि गरिएका प्रयास र आपूर्ति श्रृङ्खलामा पर्न गएको प्रभावका कारण आर्थिक गतिविधिमा असहजता उत्पन्न भएकोले यस अघि अनुमान गरिएको कुल खर्च र स्रोत समेत प्रभावित भएको परिवर्तित परिस्थिति खुलाई नेपाल सरकार, अर्थ मन्त्रालयको च.नं. ७२४ मिति २०७७/०१/०२ को पत्रबाट आयोगको पूर्व सिफारिसलाई पुनरावलोकन गर्न अनुरोध भएको अवस्थामा विद्यमान परिस्थितिलाई मध्यनजर गर्दै आयोगले आवश्यक अध्ययन, विश्लेषण, छलफल गरी माथि उल्लिखित संवैधानिक तथा कानुनी प्रावधानबमोजिम प्रत्येक प्रदेश तथा स्थानीय तहको खर्चको आवश्यकता र राजस्वको क्षमताको विश्लेषण गरी आयोगको मिति २०७७/०१/०२ गतेको बैठकको निर्णयानुसार प्रदेशतर्फ न्यूनतम वित्तीय समानीकरण अनुदान रू. १४ अर्ब ३९ करोड २५ लाख, सूत्रमा आधारित वित्तीय समानीकरण अनुदान रू. ४१ अर्ब १ करोड ८६ लाख र कार्यसम्पादनमा आधारित वित्तीय समानीकरण अनुदान रू. २ अर्ब १५ करोड ८९ लाख समेत गरी जम्मा रू. ५७ अर्ब ५७ करोड उपलब्ध गराउन सिफारिस गरिएको थियो।

त्यसैगरी, स्थानीय तहतर्फ न्यूनतम वित्तीय समानीकरण अनुदान रू. २४ अर्ब ६१ करोड ५० लाख, सूत्रमा आधारित वित्तीय समानीकरण अनुदान रू. ६५ अर्ब ६७ करोड २५ लाख र कार्यसम्पादनमा आधारित वित्तीय समानीकरण अनुदान रू. ३ अर्ब ४५ करोड २५ लाख समेत जम्मा रू. ९३ अर्ब ७४ करोड सिफारिस गरिएको थियो। तर आ.व. २०७७/०७८ का लागि नेपाल सरकार (अर्थ मन्त्रालय) ले सङ्घीय संसदमा पेश गरेको आय तथा व्ययको विवरणअनुसार प्रदेशतर्फ रू. ५५ अर्ब १९ करोड ५० लाख र स्थानीय तहतर्फ रू. ९० अर्ब ०५ करोड ५० लाख विनियोजन भएको छ। अर्थात आयोगले संविधानको प्रावधानबमोजिम गरेको सिफारिसको अंक रकमभन्दा कम अंक रकम विनियोजन गरेको देखियो। यसरी संविधान र कानुनले आयोगलाई दिइएको कार्य जिम्मेवारीअनुरूप आयोगले गरेको सिफारिसबमोजिम नेपाल सरकारले प्रदेश तथा स्थानीय तहमा वित्तीय समानीकरण अनुदान हस्तान्तरण हुने गरी कार्यान्वयन गर्नु पर्नेमा सो बमोजिम गरेको र हुन सकेको देखिएन। आयोगले संविधान र राष्ट्रिय प्राकृतिक स्रोत तथा वित्त आयोग ऐन, २०७४ मा उल्लेखित आधारबमोजिम न्यूनतम वित्तीय समानीकरण अनुदान रकम, कार्यसम्पादनमा आधारित वित्तीय समानीकरण अनुदान रकम र सूत्रमा आधारित वित्तीय समानीकरण अनुदान रकम अलग अलग आधार, सूचक एवं भार तोकी निर्धारण गरी प्रत्येक प्रदेश र स्थानीय तहलाई एकमुष्ट वित्तीय समानीकरण अनुदान

रकम निर्धारण गरी सिफारिस गरेकोमा आयोगले गरेको उल्लेखित विस्तृत आधार, ढाँचा र सुत्र अनुसार तय गरेको वित्तीय समानीकरण अनुदान रकम भन्दा न्यून हुने गरी नेपाल सरकार अर्थ मन्त्रालयबाट रकम विनियोजन गरेको देखिन आयो। आगामी दिनमा आयोगले गरेको सिफारिसका आधारमा नेपाल सरकारबाट प्रदेश तथा स्थानीय तहमा वित्तीय समानीकरण अनुदान रकम हस्तान्तरण हुने गरी विनियोजन गरी कार्यान्वयन गर्नुपर्ने देखिन्छ।

वित्तीय समानीकरण अनुदान मार्फत् उपलब्ध गराइएको रकमलाई प्रदेश तथा स्थानीय तहले उपयोग गर्ने क्षेत्र र प्राथमिकताका सम्बन्धमा समेत आयोगले वार्षिक रूपमा सिफारिस गर्दै आएको छ। त्यस्तो सिफारिसलाई सम्बन्धित प्रदेश तथा स्थानीय तहले पूर्णरूपमा पालना गर्ने सम्बन्धमा आयोगले अपेक्षा गरेको छ।

४.२.२ प्रदेश सरकारबाट स्थानीय सरकारलाई प्रदान गरिने वित्तीय समानीकरण अनुदानसम्बन्धी सिफारिस कार्यान्वयनको अवस्था

आर्थिक वर्ष २०७५/०७६ को लागि सबै प्रदेशले आफू अन्तरगतका स्थानीय तहहरूलाई प्रदान गर्ने गरी कुल रू. ४ अर्ब ४२ करोड वित्तीय समानीकरण अनुदान सिफारिस गरेकोमा सबै प्रदेशले सोहीबमोजिम वित्तीय हस्तान्तरणको लागि बजेट विनियोजन तथा रकम हस्तान्तरण गरेको देखियो। त्यसैगरी, आर्थिक वर्ष २०७६/०७७ को लागि सबै प्रदेशले आफू अन्तरगतका स्थानीय तहहरूलाई प्रदान गर्ने गरी कुल रू. ६ अर्ब २२ करोड २१ लाख वित्तीय समानीकरण अनुदान सिफारिस गरेकोमा सबै प्रदेशले सोहीबमोजिम वित्तीय हस्तान्तरणको लागि बजेट विनियोजन गरेका छन्। आर्थिक वर्ष २०७७/०७८ को हकमा पनि सातवटा प्रदेशले आफू अन्तरगतका स्थानीय तहहरूलाई प्रदान गर्ने गरी कुल रू. ६ अर्ब ३३ करोड वित्तीय समानीकरण अनुदान सिफारिस गरेकोमा सबै प्रदेशले सोहीबमोजिम वित्तीय हस्तान्तरणको लागि बजेट विनियोजन गरेका छन्। प्रदेशबाट स्थानीय तहमा वित्तीय समानीकरण अनुदानको समग्र अवस्था तालिका -४.२ मा उल्लेख गरिएको छ।

तालिका - ४.२ प्रदेशबाट स्थानीय तहमा भएको वित्तीय समानीकरण अनुदान

क्र.सं.	प्रदेशको नाम	सिफारिस/ विनियोजन रकम		
		आ.व. २०७५/७६	आ.व. २०७६/७७	आ.व. २०७७/७८
१	प्रदेश नं. १	५० करोड	१ अर्ब	१ अर्ब
२	प्रदेश नं. २	४० करोड	१ अर्ब	१ अर्ब
३	बाग्मती प्रदेश	१ अर्ब	१ अर्ब २५ करोड	१ अर्ब २५ करोड
४	गण्डकी प्रदेश	१ अर्ब	१ अर्ब ५ करोड	१ अर्ब ५ करोड
५	प्रदेश नं. ५	५० करोड	५० करोड	६० करोड
६	कर्णाली प्रदेश	४० करोड	८० करोड	८० करोड
७	सुदूरपश्चिम प्रदेश	६२ करोड	६२ करोड २१ लाख	६३ करोड
जम्मा		४ अर्ब ४२ करोड	६ अर्ब २२ करोड २१ लाख	६ अर्ब ३३ करोड

प्रदेश सरकारले वित्तीय समानीकरण अनुदान मार्फत् स्थानीय तहलाई उपलब्ध गराएको रकमलाई सम्बन्धित प्रदेश तथा स्थानीय तहले उपयोग गर्ने क्षेत्र र प्राथमिकताका सम्बन्धमा समेत आयोगले वार्षिक रूपमा सिफारिस गर्दै आएको छ। त्यस्तो सिफारिसलाई सम्बन्धित स्थानीय तहले अधिकतम रूपमा पालना गर्ने आयोगले अपेक्षा गरेको छ।

४.२.३ नेपाल सरकारबाट प्रदेश र स्थानीय सरकारलाई प्रदान गरिने सशर्त अनुदानको आधारसम्बन्धी सिफारिस कार्यान्वयनको अवस्था

आर्थिक वर्ष २०७५/०७६ र २०७६/०७७ को लागि नेपालको संविधान, राष्ट्रिय प्राकृतिक स्रोत तथा वित्त आयोग ऐन, २०७४ र अन्तर-सरकारी वित्त व्यवस्थापन ऐन, २०७४ बमोजिम नेपाल सरकारले प्रदेश तथा स्थानीय तहलाई प्रदान गर्ने सशर्त अनुदानको आधार सम्बन्धमा आयोगबाट सिफारिस गरिएको थियो। सिफारिस गर्दा राष्ट्रिय नीति तथा कार्यक्रम, मानक, पूर्वाधारको अवस्था अनुसार सशर्त अनुदानको आधार तयार गरी सिफारिस गरिएको थियो। नेपाल सरकारले प्रदेश तथा स्थानीय तहलाई सशर्त अनुदान उपलब्ध गराउँदा समग्रतामा आयोगबाट सिफारिस भएका आधार एवं शर्तहरूलाई प्रमुख स्रोतको रूपमा लिई अनुदान उपलब्ध गराउँदै आएको भए तापनि कतिपय अवस्थामा प्रदेश वा स्थानीय तहको एकल अधिकार सूचीभित्र रहेका कार्य जिम्मेवारीसँग सम्बन्धित आयोजना/परियोजना/कार्यक्रममा समेत खर्च शीर्षक र विनियोजित रकम तोकेर पठाउने गरेको देखिन्छ। विगतको केन्द्रीकृत संरचनामा केन्द्रीयस्तरबाट सञ्चालन आरम्भ भई निरन्तरता दिनुपर्ने आयोजनाको हकमा आयोजना निर्माण अवधिसम्मका लागि बजेट खर्च शीर्षक समेत तोकी पठाउन आवश्यक देखिएको भए तापनि नयाँ स-साना, टुक्रे आयोजना/परियोजना/कार्यक्रममा निरन्तर रूपमा नेपाल सरकारले सशर्त अनुदान पठाउने अभ्यासले प्रदेश तथा स्थानीय तहको आयोजना प्राथमिकीकरण र सञ्चालनको स्वायत्ततामा अंकुश लागेको देखिन्छ। प्रदेश तथा स्थानीय तहबाट आयोजना छनौट र कार्यान्वयनबाट प्राप्त हुन सक्ने दक्षता हाँसिल हुन सक्दैन, साथै प्रदेश तथा स्थानीय तहले पनि आफ्नो एकल अधिकार भित्रको कार्यक्रममा बजेट विनियोजन गर्ने हुँदा कतिपय अवस्थामा कार्यक्रममा दोहोरोपना समेत हुन गई उपलब्ध सीमित स्रोत र साधनको महत्तम उपयोग गर्ने अवसरबाट मुलुक बञ्चित हुन पुग्दछ। यस्तो अभ्यासले सङ्घीय इकाईहरूको स्थापना, सङ्घीय शासन प्रणाली र वित्तीय सङ्घीयताको मूल मर्मलाई आत्मसात गर्न सक्दैन। यसतर्फ नेपाल सरकारले आगामी दिनमा सुधार गर्दै जानु आवश्यक देखिन्छ। साथै, राष्ट्रिय प्राथमिकता प्राप्त योजना तथा कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्न, राष्ट्रिय मापदण्ड एवं पूर्वाधारको निर्माण गर्न र नेपालले गरेको अन्तरराष्ट्रिय प्रतिबद्धताअनुरूपका योजना तथा कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्ने गरी विषय तथा क्षेत्र तोकी विशेष प्राथमिकताका आधारमा सशर्त अनुदान उपलब्ध गराउनुपर्दछ ।

४.२.४ प्रदेश सरकारबाट स्थानीय सरकारलाई प्रदान गरिने सशर्त अनुदानको आधारसम्बन्धी सिफारिस कार्यान्वयनको अवस्था

आर्थिक वर्ष २०७५/०७६ र २०७६/०७७ को लागि नेपालको संविधान, राष्ट्रिय प्राकृतिक स्रोत तथा वित्त आयोग ऐन, २०७४ र अन्तर-सरकारी वित्त व्यवस्थापन ऐन, २०७४ तथा सम्बन्धित प्रदेशको वित्त व्यवस्थापन ऐनबमोजिम प्रदेश सरकारले स्थानीय तहलाई प्रदान गर्ने सशर्त अनुदानको आधार सम्बन्धमा सम्बन्धित प्रदेश सरकारलाई सिफारिस गरिएको थियो। सिफारिस गर्दा राष्ट्रिय नीति तथा कार्यक्रम, मानक, पूर्वाधारको अवस्थाअनुसार सशर्त अनुदानको आधार तयार गरी सिफारिस गरिएको थियो। प्रदेश सरकारले स्थानीय तहलाई सशर्त अनुदान उपलब्ध

गराउँदा आयोगबाट सिफारिस भएका आधारहरूलाई प्रमुख स्रोतको रूपमा लिई अनुदान उपलब्ध गराउँदै आएको देखिन्छ।तर कतिपय अवस्थामा प्रदेश सरकारले स्थानीय तहलाई सशर्त अनुदान उपलब्ध गराउँदा स्थानीय तहको एकल अधिकार भित्र रहेका, स-साना, टुक्रे एवम् दोहोरो विनियोजन हुने गरी समेत आयोजनाको छनौट तथा अनुदान हस्तान्तरण भएको देखिन्छ। यसतर्फ प्रदेश सरकारले आगामी दिनमा सुधार गर्दै जानु आवश्यक छ।

४.३ आन्तरिक ऋणको सीमासम्बन्धी सिफारिस कार्यान्वयनको अवस्था

नेपालको संविधानको धारा २५१ को उपधारा (१) देहाय (च) मा राष्ट्रिय प्राकृतिक स्रोतको काम, कर्तव्य र अधिकार अन्तर्गत "*समष्टिगत आर्थिक सूचकहरूको विश्लेषण गरी सङ्घ, प्रदेश र स्थानीय सरकारले लिन सक्ने आन्तरिक ऋणको सीमा सिफारिस गर्ने*" भन्ने व्यवस्था रहेको छ। अन्तर-सरकारी वित्त व्यवस्थापन ऐन, २०७४ को दफा १४ को उपदफा (१) अनुसार नेपाल सरकार, प्रदेश तथा स्थानीय तहले आयोगले सिफारिस गरेको सीमाभित्र रही आन्तरिक ऋण लिन सक्नेछन्। स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा ६८ को उपदफा (१) अनुसार गाउँपालिका तथा नगरपालिकाले राष्ट्रिय प्राकृतिक स्रोत तथा वित्त आयोगको सिफारिसको सीमाभित्र रही सम्बन्धित सभाबाट स्वीकृत गराई उत्पादनशील, रोजगारमूलक, आन्तरिक आयवृद्धि तथा पुँजीगत कार्यको लागि आन्तरिक ऋण लिन सक्नेछ। आयोगको तर्फबाट उल्लिखित संवैधानिक एवम् कानुनी व्यवस्थाको कार्यान्वयन गर्ने क्रममा नेपाल सरकार, प्रदेश तथा स्थानीय सरकारले प्रत्येक आर्थिक वर्षमा लिन सक्ने आन्तरिक ऋणको अधिकतम सीमा ती तहले सो वर्षको वार्षिक बजेट निर्माण गर्नु पूर्व नै सिफारिस गर्दै आएको छ। आर्थिक वर्ष २०७५/०७६ र २०७६/०७७ का लागि गरेको त्यस्तो सिफारिसको कार्यान्वयन अवधि हाल समाप्त भइसकेको छ भने आर्थिक वर्ष २०७७/०७८ का लागि गरिएको सिफारिसको हकमा बजेट मार्फत आन्तरिक ऋण सङ्कलनको लक्ष्य तय गर्ने कार्य सम्पन्न भइसकेको छ। यथार्थ ऋण असुलीसम्बन्धी कार्य चालु आर्थिक वर्षभित्र क्रमशः हुनेछ। आयोगले गरेको आन्तरिक ऋणको सीमा सम्बन्धी सिफारिसको कार्यान्वयनको अवस्था यस खण्डमा विश्लेषण गरिएको छ।

४.३.१ नेपाल सरकारले लिन सक्ने आन्तरिक ऋणको सीमासम्बन्धी सिफारिस कार्यान्वयनको अवस्था

आर्थिक वर्ष २०७५/०७६ का लागि नेपाल सरकारले अनुमानित कुल गार्हस्थ्य उत्पादनको ५ प्रतिशतमा नबढ्ने गरी आन्तरिक ऋण उठाउन सक्ने र सोको उपयोग बढीभन्दा बढी पुँजी निर्माणमा परिचालन गर्ने गरी सिफारिस गरेको थियो। त्यसैगरी आर्थिक वर्ष २०७६/०७७ मा पनि नेपाल सरकारले उठाउन सक्ने आन्तरिक ऋणको सीमा प्रक्षेपित कुल गार्हस्थ्य उत्पादनको ५ प्रतिशतमा नबढाउन र सोको उपयोग पुँजी निर्माणमा सहयोग पुग्ने गरी गर्न सिफारिस गरेको थियो। आर्थिक वर्ष २०७७/७८ को हकमा भने आन्तरिक ऋणको सीमालाई केही बढाई प्रक्षेपित कुल गार्हस्थ्य उत्पादनको ५.५ प्रतिशतमा नबढाउन सिफारिस गरिएको छ। साथै, त्यस्तो रकमको उपयोग राष्ट्रिय अर्थतन्त्र सुदृढ गर्न अनुकुल प्रभाव पार्ने गरी उत्पादनशील कार्यका लागि गर्न समेत सिफारिस गरिएको छ।

आयोगले गरेको सिफारिसअनुरूप नेपाल सरकारले लिन सक्ने आन्तरिक ऋणको अधिकतम सीमा तथा ऋण सङ्कलनको यथार्थ अवस्था तालिका -४.३ मा देखाइएको छ।

तालिका - ४.३ नेपाल सरकारले लिन सक्ने आन्तरिक ऋणको सीमा तथा यथार्थ ऋण सङ्कलन

रू. लाखमा

शीर्षक	आ.व.२०७५/७६	आ.व.२०७६/७७	आ.व.२०७७/७८
आयोगले सिफारिस गरेको आन्तरिक ऋणको अधिकतम सीमा	प्रक्षेपित GDP को ५%	प्रक्षेपित GDP को ५%	प्रक्षेपित □□□ को ५.५%
शुरु प्रक्षेपित कुल गार्हस्थ्य उत्पादन (GDP)*	३४,४३,२९,६७	३९,६६,६४,५३	४२,९४,४२,९०
प्रक्षेपित GDP अनुसार आन्तरिक ऋणको सीमा	१,७२,१६,४८	१,९८,३३,२३	२,३६,१९,३६
प्रस्तावित आन्तरिक ऋण सङ्कलनको लक्ष्य	१,७२,००,००	१,९५,००,००	२,२५,००,००
आन्तरिक ऋण सङ्कलन लक्ष्य/शुरु प्रक्षेपित GDP (%)	५.००%	४.९२%	५.२४%
परिमार्जित कुल गार्हस्थ्य उत्पादन	३४,६४,३१,९०	३७,६७,०४,३०	
यथार्थ आन्तरिक ऋण सङ्कलन	९६,३८,२०	१,९४,६४,००	
यथार्थ आन्तरिक ऋण सङ्कलन/ परिमार्जित GDP (%)	२.७८%	५.१७%	

स्रोतः अर्थ मन्त्रालय, महालेखा नियन्त्रकको कार्यालय, केन्द्रीय तथ्याङ्क विभाग, नेपाल राष्ट्र बैंक।

**बजेट निर्माणको आधार वर्षको प्रक्षेपित GDP र आगामी आ.व.का लागि लक्षित आर्थिक वृद्धिदरका आधारमा गणना गरिएको।*

नेपाल सरकारले सञ्चालन गर्ने गरी वार्षिक बजेट तथा कार्यक्रम प्रस्ताव गर्दा वैदेशिक स्रोतको हकमा स्रोतगत रूपमा आयोजना तथा कार्यक्रमहरू प्रस्ताव गरे तापनि आन्तरिक स्रोत (राजस्व तथा आन्तरिक ऋण) को हकमा हालसम्म पनि कुन स्रोतबाट खर्च व्यहोर्ने हो भनी प्रष्टसँग स्रोत छुट्ट्याएर आयोजना तथा कार्यक्रम प्रस्ताव र रकम विनियोजन गर्ने अभ्यास छैन। यसले गर्दा आयोगले आन्तरिक ऋणलाई बढीभन्दा बढी पुंजी निर्माणमा परिचालन गर्न सिफारिस गरेको भए तापनि सोको परिचालन कुन परियोजनामा के प्रयोजनका लागि गरिएको थियो र के उपलब्धि हाँसिल भयो भनी यकिन गर्न सक्ने अवस्था छैन। आगामी दिनमा वार्षिक बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा गर्दाको चरण देखि नै नेपाल सरकारले यस तर्फ विशेष सुधार गर्नुपर्ने देखिन्छ।

४.३.२ प्रदेश सरकारले लिन सक्ने आन्तरिक ऋणको सीमासम्बन्धी सिफारिस कार्यान्वयनको अवस्था

आर्थिक वर्ष २०७५/७६ र २०७६/७७ मा सङ्घीय सरकारबाट प्राप्त हुने राजस्व बाँडफाँड र प्रदेश तहको आफ्नो आन्तरिक स्रोतबाट प्राप्त हुने राजस्वको योगफलको १० प्रतिशतमा नबढ्ने गरी आन्तरिक ऋण उठाउन र त्यसको उपयोग पुँजी निर्माण र दीर्घकालीन लाभका क्षेत्रमा परिचालन गर्ने तर साधारण प्रकृतिका र प्रशासनिक खर्चका लागि नगर्ने गरी सिफारिस गरिएको थियो। आर्थिक वर्ष २०७५/७६ का लागि प्रदेश नं. २ ले रु १ अर्ब, गण्डकी प्रदेशले रू. ८० करोड र कर्णाली प्रदेशले रु १ अर्ब आन्तरिक ऋणबाट खर्च व्यहोर्ने गरी बजेटमा अनुमान गरेको देखिन्छ। सो आर्थिक वर्षको राजस्वको अनुमान प्रदेश नं. २ को रू. १० अर्ब ४८ करोड ९७ लाख, गण्डकी प्रदेशको रू. ८ अर्ब २७ करोड १९ लाख र कर्णाली प्रदेशको रू. ६ अर्ब १ करोड ६६ लाख रहेको देखिदा प्रदेश नं. २ र गण्डकी प्रदेशले आयोगले सिफारिस गरेको सीमामा नबढ्ने गरी आन्तरिक ऋण उठाउन अनुमान गरेको देखिन्छ भने कर्णाली प्रदेशले आयोगले सिफारिस गरेको सीमा भन्दा बढी आन्तरिक ऋण उठाउन अनुमान गरेको देखिन्छ।तथापि सो आर्थिक वर्षमा कुनै पनि प्रदेशले आन्तरिक ऋण उठाएको देखिएन। त्यसैगरी आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा प्रदेश नं. २ ले रू. १ अर्ब ३० करोड, गण्डकी प्रदेशले रू. ९८ करोड ८३ लाख ९२ हजार र कर्णाली प्रदेशले रू. ७५ करोड आन्तरिक ऋणबाट खर्च व्यहोर्ने गरी बजेटमा अनुमान गरेका र त्यस्तो प्रस्ताव आयोगले सिफारिस गरेको ऋणको सीमा भित्रै रहेको देखिन्छ। तर यस आर्थिक वर्षमा पनि कुनै पनि प्रदेशले आन्तरिक ऋण उठाएको देखिएन। यस सम्बन्धमा सम्बन्धित प्रदेशहरूले ऋण लिन आवश्यक पर्ने कानुनी, संरचनात्मक र प्रक्रियात्मक व्यवस्था हुन बाँकी नै रहेको र बजेट कार्यान्वयन गर्दै जाँदा खर्चको

आधारमा आन्तरिक ऋण उठाएर स्रोत जुटाउन आवश्यक पनि नदेखिएकोले आन्तरिक ऋण नउठाएको भन्ने भनाइ रहेको पाइन्छ। साथै, आन्तरिक ऋणको उपयोग कुन खर्च शीर्षकमा गर्ने भनेर तथ्याङ्कगत रूपमा सम्वन्धित प्रदेशको बजेट वक्तव्य तथा व्यय अनुमानको विवरण (खर्च शीर्षकगत र स्रोतगत समेत) मा स्पष्ट उल्लेख भएको अवस्था देखिएन।

आर्थिक वर्ष २०७७/७८ को हकमा भने प्रदेशको आन्तरिक ऋणको सीमालाई केही विस्तार गर्दै प्रत्येक प्रदेशले नेपाल सरकारबाट प्राप्त गर्ने राजस्व बाँडफाँड र आफ्नो आन्तरिक स्रोतबाट प्राप्त हुने राजस्वको योगफलको १२ प्रतिशतमा नबढ्ने गरी आन्तरिक ऋण उठाउन सक्ने गरी आयोगले सिफारिस गरेको छ। साथै, त्यसरी संकलित ऋण रकमलाई पुँजी निर्माण र दीर्घकालीन लाभका क्षेत्रमा उपयोग गर्ने, ऋण लगानी गरी सञ्चालन हुने योजनाबाट प्राप्त हुने प्रतिफलबाट सो योजनामा गरिएको ऋण लगानीको साँवा र ब्याज भुक्तानी गर्ने सुनिश्चित भएका योजनामा मात्र आन्तरिक ऋण उपयोग गर्ने, साधारण प्रकृतिका र प्रशासनिक खर्चका लागि तथा अनुत्पादक क्षेत्रमा आन्तरिक ऋण उपयोग नगर्ने गरी सिफारिस गरिएको छ।

आर्थिक वर्ष २०७७/७८ का लागि प्रदेश सरकारले पेश गरेका वार्षिक बजेट तथा कार्यक्रम र आय-व्ययको विवरण अनुसार प्रदेश नं. १, बागमती प्रदेश, प्रदेश नं. ५, कर्णाली प्रदेश र सुदूरपश्चिम प्रदेशले आन्तरिक ऋण सङ्कलनको लक्ष्य नै राखेका छैनन् भने प्रदेश नं. २ र गण्डकी प्रदेशले आन्तरिक ऋणसहितको आय-व्यय विवरण पेश गरेका छन्। आन्तरिक ऋण सङ्कलनको लक्ष्यसहित आय व्ययको विवरण पेश गर्ने प्रदेश नं. २ र गण्डकी प्रदेशको आन्तरिक ऋण परिचालनको लक्ष्य रु. १/१ अर्ब आयोगले गरेको सिफारिसबमोजिमको सीमा भित्रै रहेको देखिन्छ।

४.३.३ स्थानीय सरकारले लिन सक्ने आन्तरिक ऋणको सीमासम्बन्धी सिफारिस कार्यान्वयनको अवस्था

आर्थिक वर्ष २०७५/७६ का लागि प्रत्येक स्थानीय तहले नेपाल सरकार र प्रदेश सरकारबाट प्राप्त गर्ने राजस्व बाँडफाँडको रकम र स्थानीय तहको आफ्नो आन्तरिक स्रोतबाट प्राप्त हुने राजस्वको योगफलको १० प्रतिशतमा नबढ्ने गरी आन्तरिक ऋण उठाउन सक्ने तथा सोको परिचालन पुँजी निर्माण र दीर्घकालीन लाभ दिने प्रकृतिका उत्पादनशील, रोजगारमूलक तथा आन्तरिक आय बढाउने क्षेत्रमा गर्ने, तर साधारण प्रकृतिका र प्रशासनिक खर्चका लागि आन्तरिक ऋण उपयोग नगर्ने गरी आयोगले सिफारिस गरेको थियो। त्यसैगरी आर्थिक वर्ष २०७६/७७ को हकमा पनि स्थानीय तहले उठाउन सक्ने आन्तरिक ऋणको सीमा र उपयोगको सम्बन्धमा सोही व्यवस्थालाई निरन्तरता दिएर आयोगले सिफारिस गरेको थियो। तर यस अवधिमा कुनै पनि स्थानीय सरकारले खुला बजारबाट आन्तरिक ऋण परिचालन गरेका छैनन्। यस सम्बन्धमा स्थानीय तहले ऋण लिन आवश्यक पर्ने कानुनी, संरचनात्मक र प्रक्रियात्मक व्यवस्था हुन बाँकी नै रहेको र अधिकांश स्थानीय तहले बजेट कार्यान्वयन गर्दै जांदा खर्चको आधारमा आन्तरिक ऋण उठाएर स्रोत जुटाउन आवश्यक पनि नदेखिएकोले आन्तरिक ऋण नउठाएको भन्ने भनाई रहेको पाइन्छ।

आर्थिक वर्ष २०७७/७८ को सम्बन्धमा स्थानीय तहले लिन सक्ने आन्तरिक ऋणको सीमालाई केही विस्तार गर्दै प्रत्येक स्थानीय तहले नेपाल सरकार तथा प्रदेश सरकारबाट प्राप्त गर्ने राजस्व बाँडफाँड र आफ्नो आन्तरिक स्रोतबाट प्राप्त हुने राजस्वको योगफलको १२ प्रतिशतमा नबढ्ने गरी आन्तरिक ऋण उठाउन सक्ने गरी आयोगले सिफारिस गरेको छ। साथै, त्यसरी संकलित ऋण रकमलाई पुँजी निर्माण र दीर्घकालीन लाभका क्षेत्रमा उपयोग गर्ने, ऋण लगानी गरी सञ्चालन हुने योजनाबाट प्राप्त हुने प्रतिफलबाट सो योजनामा गरिएको ऋण लगानीको साँवा र

ब्याज भुक्तानी गर्ने सुनिश्चित भएका योजनामा मात्र आन्तरिक ऋण उपयोग गर्ने, साधारण प्रकृतिका र प्रशासनिक खर्चका लागि तथा अनुत्पादक क्षेत्रमा आन्तरिक ऋण उपयोग नगर्ने गरी सिफारिस गरिएको छ। आर्थिक वर्ष २०७७/७८ का लागि केही स्थानीय तहले २०७७ असार मसान्तसम्म पनि वार्षिक बजेट तथा कार्यक्रम र आय-व्ययको विवरण पेश नगरेका, साथै त्यस्तो विवरण पेश गर्ने स्थानीय तहहरूको पनि स्वचालित रूपमा एकीकृत तथ्याङ्क प्राप्त हुन नसकेको हुँदा स्थानीय तहको आन्तरिक ऋण सङ्कलनसम्बन्धी विवरण उल्लेख गर्न सकिएको छैन।

४.४ नेपाल सरकार, प्रदेश तथा स्थानीय तहलाई आयोगले दिएका सुझाव कार्यान्वयनको अवस्था

आ.व.२०७६/७७ मा आयोगले सङ्घ, प्रदेश तथा स्थानीय तहलाई दिएका विभिन्न राय/सुझाव कार्यान्वयनको अवस्था देहायबमोजिम रहेको छः

(क) खानी, खनिज तथा भू-गर्भसम्बन्धी कानुन तर्जुमा गर्दा नेपाल सरकार, उद्योग वाणिज्य तथा आपूर्ति मन्त्रालयले आयोगको राय सुझाव माग गरेको विषयमा मिति २०७६/८/२६ मा आयोगले राय/सुझाव उपलब्ध गराएकोमा सो कानुन तर्जुमा हुने क्रममा रहेको।

(ख) वातावरण संरक्षणसम्बन्धी नियमावली तर्जुमा गर्ने क्रममा नेपाल सरकार, वन तथा वातावरण मन्त्रालयले आयोगको राय/सुझाव माग गरेको विषयमा आयोगले मिति २०७६/१०/७ मा राय/सुझाव उपलब्ध गराएको थियो। तत्सम्बन्धी नियमावली आयोगले दिएका सुझाव समेतका आधारमा नेपाल सरकारले मिति २०७७/३/१ मा स्वीकृत गरी कार्यान्वयनमा आइसकेको।

(ग) ढुङ्गा, गिटी तथा बालुवा उत्खनन्, बिक्री तथा व्यवस्थापनसम्बन्धी मापदण्ड, २०७६ को मस्यौदामा प्रस्तावित व्यवस्थाका सम्बन्धमा नेपाल सरकार, प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषदको कार्यालयले यस आयोगको राय/सुझाव माग गरेको विषयमा आयोगले मिति २०७७/३/२८ मा राय उपलब्ध गराएको थियो। नेपाल सरकारले उक्त मापदण्ड मिति २०७७/४/५ मा स्वीकृत गरी कार्यान्वयनमा आएको, तर उक्त मापदण्डले यस आयोगको राय/सुझावलाई समेट्न सकेको देखिएन।

(घ) संविधान तथा कानुनबमोजिम आयोगको प्रथम वार्षिक प्रतिवेदनबाट सङ्घ, प्रदेश र स्थानीय तहले बनाउने कानुन, उठाउने राजस्व, वित्तीय हस्तान्तरण र प्राकृतिक स्रोतको संरक्षण तथा परिचालन सम्बन्धमा सुझावहरू उपलब्ध गराएको थियो। त्यसरी उपलब्ध गराएका सुझावहरू सम्बन्धित निकायले आत्मसात गर्दै क्रमशः कार्यान्वयन गर्नेछन् भन्ने आयोगले अपेक्षा गरेको छ।

४.५ निष्कर्ष

माथि उल्लिखित राजस्व बाँडफाँडको रकम, वित्तीय समानीकरण अनुदान रकम, सवारी साधन कर बाँडफाँडको रकम, रोयल्टी बाँडफाँडको रकम जुन उद्देश्य र प्रयोजनका लागि सिफारिस गरी हस्तान्तरण भएको हो सोही प्रयोजनमा खर्च र उपयोग गर्नुपर्नेमा सो उद्देश्य र प्रयोजनअनुरूप प्रदेश तथा स्थानीय तहबाट खर्च भए नभएको भन्ने सम्बन्धमा प्रदेश तथा स्थानीय तहको स्थलगत रूपमा तथ्याङ्क एवम् विवरणको अध्ययन अवलोकन र मूल्याङ्कन गरेर मात्रै वास्तविकता पत्ता लगाउन सकिने हुन्छ। तथापि, आयोगले सिफारिस गर्दा उक्त सिफारिसको उपयोगका सम्बन्धमा दिएको सुझाव संघीय इकाईहरूबाट पालना भएको हुनु पर्दछ भन्ने आयोगको विश्वास रहेको छ।

यसै सन्दर्भमा संविधानसभाबाट नेपालको संविधान जारी भइसकेपछि नेपालमा संघीय संरचनासहितको शासन व्यवस्था

अवलम्बन भएको र उक्त संघीय शासन व्यवस्थामा संघ, प्रदेश र स्थानीय तह गरी तीन तहका संघीय इकाई रहने तथा विगतमा केन्द्रीकृत संरचनाबमोजिमको शासन व्यवस्थामा एकै स्थानबाट प्रयोग गरिएको नेपालको राज्यशक्तिको प्रयोग तव उप्रान्त संघ, प्रदेश र स्थानीय तह गरी तीनै तहका संघीय इकाईले गर्ने गरी राज्यको संरचना र राज्यशक्तिको बाँडफाँड गरिएको व्यवस्था सर्वविदितै छ। यसै परिप्रेक्ष्यमा संविधानको अनुसूची-५ मा संघको एकल अधिकारसूची, अनुसूची-६ मा प्रदेशको एकल अधिकारसूची र अनुसूची-८ मा स्थानीय तहको एकल अधिकारसूचीको स्पष्ट व्यवस्था गर्दै तीनै तहका संघीय इकाईले आ-आफ्नो अधिकार एवं जिम्मेवारीभित्र रहेका विषय तथा क्षेत्रमा राज्यशक्तिको प्रयोग गर्ने गराउने उल्लेख भएकोमा संविधानको भावना, मनशाय र मर्म विपरित शसर्त अनुदान रकम हस्तान्तरण, प्रयोग र खर्च गर्ने गरी नेपाल सरकारका विभिन्न मन्त्रालयका योजना तथा कार्यक्रम र बजेट विनियोजन गर्ने गरेको देखियो। संविधानको अनुसूचीले जुन तहको सरकारलाई जुन विषयमा एकल राज्यशक्तिको प्रयोग गर्ने गरी स्पष्ट व्यवस्था गरेको छ, त्यस्तोमा, सोही तहको सरकारले आफ्ना तहभित्रका जनताका आवश्यकता, चाहना, माग र प्राथमिकताका आधारमा योजना तथा कार्यक्रम तर्जुमा गर्ने, आवश्यक बजेट विनियोजन गर्ने र खर्च गर्ने गराउने व्यवस्था गर्नुपर्दछ। सोका लागि आवश्यक पर्ने स्रोत कुन शीर्षकबाट के कसरी गर्ने भन्ने बारेमा सोही तहको सरकारको कार्ययोजना भित्र पर्नुपर्ने हुन्छ। यदि संघ सरकारले प्रदेश र स्थानीय सरकारबाट गराउनुपर्ने देखिएका कार्यक्रम भएमा तथा स्थानीय तह र प्रदेश सरकार निर्माण हुनु अगाडिदेखिका नेपाल सरकारका केन्द्रका योजना तथा कार्यक्रमहरू प्रदेश तथा स्थानीय तहको सहयोग र समन्वयमा सञ्चालन गरिनुपर्ने छन् भने पनि त्यस्ता योजना तथा कार्यक्रमका हकमा सम्बन्धित प्रदेश सरकार र सम्बन्धित स्थानीय सरकारको संघ सरकारसँगको सहकार्य र समन्वयमा मात्रै सशर्त अनुदान रकमको उपयोग गरिने योजना तथा कार्यक्रमको ढाँचा, कार्यान्वयनको तौरतरिका, बजेटरी व्यवस्थापन र हस्तान्तरणसहितको सशर्त कार्ययोजना तयार गरी कार्यान्वयनमा ल्याइनु उपयुक्त हुन्छ। अन्यथा स्थानीय तह तथा प्रदेश सरकारको एकल संवैधानिक जिम्मेवारी भित्र रहेको कुनै विषयक्षेत्र (जस्तोकि माध्यामिक शिक्षकको तलब भत्ता, स्वास्थ्य कर्मचारीको तलब सुविधा र यस्तै अन्य स-साना विषयमा समेत) मा संघ सरकारबाट हरेक वर्ष सशर्त अनुदानबाट सञ्चालन गर्ने भनी रकम विनियोजन गर्दै जाने र स्थानीय तह तथा प्रदेशले पनि सोही कार्यनीति अवलम्बन गर्दै जाने हो भने संविधानको धारा ५६ र ५७ तथा अनुसूची ५, ६ र ८ को आशय विपरित मात्रै नभई वित्तीय संघीयताको कार्यान्वयनमा थप चुनौती देखापर्दै यसको संस्थागत सुदृढीकरणमा नकारात्मक असर पर्न जाने सम्भावना हुन्छ। तसर्थ, संविधानको मर्मबमोजिम प्रदेश र स्थानीय सरकारको एकल अधिकार र जिम्मेवारीमा रहेका विषय क्षेत्रमा स्वयं सम्बन्धित प्रदेश र सम्बन्धित स्थानीय सरकारबाटै कार्यक्रमको अपनत्व हुने गरी योजना, बजेट, खर्च आदि व्यवस्थापन गर्नुपर्दछ। राष्ट्रिय प्राथमिकता र राष्ट्रिय मापदण्डबमोजिमका निश्चित पूर्वाधार एवं आयोजनाका क्षेत्रमा निश्चित समयावधिमा सकाउने शर्तमा संघ सरकारले प्रदेश र स्थानीय तहका सरकारको समेत अपनत्व हुने गरी सशर्त अनुदान रकमको परिचालन गरिनु पर्दछ।

त्यसैगरी संविधानले प्रदेश र स्थानीय तहलाई प्रत्याभूत गरेको संवैधानिक जिम्मेवारीबमोजिम सम्बन्धित प्रदेश र स्थानीय तहले आफ्नो क्षेत्रभित्र विकास निर्माणको कार्य गर्न र सार्वजनिक सेवा प्रत्याभूत गर्न गराउनका लागि प्रदेश र स्थानीय तहको खर्चको आवश्यकता र राजस्वको क्षमताका आधारमा संघ सरकारबाट हस्तान्तरण गरिने वित्तीय समानीकरण अनुदान रकमको उपयोग गर्नु पर्दछ। यस अर्थमा अन्तर सरकारी वित्तीय हस्तान्तरण मध्येमा वित्तीय समानीकरण अनुदानलाई मूलप्रवाहिकरण गर्दै सशर्त अनुदान, समपुरक अनुदान र विशेष अनुदानलाई क्रमशः कम गर्दै लग्नु पर्ने आयोगको अपेक्षा रहेको छ।

परिच्छेद-पाँच

सारांश, सुझाव तथा निष्कर्ष

५.१ सारांश

- नेपालको संविधानले राष्ट्रिय प्राकृतिक स्रोत तथा वित्त आयोगलाई सङ्घीय सञ्चित कोषबाट सङ्घ, प्रदेश र स्थानीय सरकार बीच राजस्वको बाँडफाँड गर्ने विस्तृत आधार र ढाँचा निर्धारण गर्ने, सङ्घीय सञ्चित कोषबाट प्रदेश र स्थानीय सरकारलाई प्रदान गरिने समानीकरण अनुदान सम्बन्धमा सिफारिस गर्ने, राष्ट्रिय नीति तथा कार्यक्रम, मानक, पूर्वाधारको अवस्थाअनुसार प्रदेश र स्थानीय सरकारलाई प्रदान गरिने सशर्त अनुदानको सम्बन्धमा अध्ययन अनुसन्धान गरी आधार तयार गर्ने, प्रदेश सञ्चित कोषबाट प्रदेश र स्थानीय सरकार बीच राजस्वको बाँडफाँड गर्ने विस्तृत आधार र ढाँचा निर्धारण गर्ने, सङ्घ, प्रदेश र स्थानीय सरकारको खर्च जिम्मेवारी पूरा गर्ने र राजस्व असुलीमा सुधार गर्नु पर्ने उपायहरूको सिफारिस गर्ने, समष्टिगत आर्थिक सूचकहरूको विश्लेषण गरी सङ्घ, प्रदेश र स्थानीय सरकारले लिन सक्ने आन्तरिक ऋणको सीमा सिफारिस गर्ने, सङ्घ र प्रदेश सरकारको राजस्व बाँडफाँड आधारको पुनरावलोकन गरी परिमार्जनको सिफारिस गर्ने, प्राकृतिक स्रोतको परिचालन गर्दा नेपाल सरकार, प्रदेश सरकार र स्थानीय तहको लगानी तथा प्रतिफलको हिस्सा निर्धारणको आधार तय गरी सिफारिस गर्ने, प्राकृतिक स्रोतको बाँडफाँडसम्बन्धी विषयमा सङ्घ र प्रदेश, प्रदेश र प्रदेश, प्रदेश र स्थानीय तह तथा स्थानीय तहहरू बीच उठ्न सक्ने सम्भावित विवादको विषयमा अध्ययन अनुसन्धान गरी त्यसको निवारण गर्न समन्वायत्मक रूपमा काम गर्न जिम्मेवारी प्रदान गरेको छ ।
- राष्ट्रिय प्राकृतिक स्रोत तथा वित्त आयोग ऐन, २०७४ ले संविधानको व्यवस्थाका अतिरिक्त आयोगलाई प्रदेश कानुनबमोजिम प्रदेशले स्थानीय तहलाई दिने वित्तीय समानीकरण अनुदान रकम तथा सशर्त अनुदानको आधार सिफारिस गर्ने, तीन तहबीच राजस्व बाँडफाँड सम्बन्धमा उठेको विवाद समाधान गर्न आवश्यक सहजीकरण र सहयोग गर्ने, नेपाल सरकारले प्रदेश तथा स्थानीय तहलाई दिने अनुदान सम्बन्धमा सुझाव दिने, प्राकृतिक स्रोतको संरक्षण र उपयोगका विषयमा सुझाव दिने लगायतका कार्य जिम्मेवारी तोकेको छ।
- संविधान तथा प्रचलित कानुनको अधीनमा रहेर आयोगले आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा नेपाल सरकार, प्रदेश तथा स्थानीय तहलाई देहायका विषयमा सिफारिस गरेको छः

    (क) राजस्व बाँडफाँडसम्बन्धी सिफारिस
    - ✓ मूल्य अभिवृद्धि कर तथा आन्तरिक उत्पादनको अन्तःशुल्क बाँडफाँड

    (ख) वित्तीय अनुदान र आधारसम्बन्धी सिफारिस
    - ✓ नेपाल सरकारबाट प्रदेश र स्थानीय सरकारलाई प्रदान गरिने वित्तीय समानीकरण अनुदान
    - ✓ नेपाल सरकारबाट प्रदेश र स्थानीय सरकारलाई प्रदान गरिने सशर्त अनुदानको आधार
    - ✓ प्रदेश सरकारबाट स्थानीय सरकारलाई प्रदान गरिने वित्तीय समानीकरण अनुदान
    - ✓ प्रदेश सरकारबाट स्थानीय सरकारलाई प्रदान गरिने सशर्त अनुदानको आधार

(ग) सवारी साधन करको बाँडफाँडसम्बन्धी सिफारिस

(घ) आन्तरिक ऋणको सीमासम्बन्धी सिफारिस

(ङ) प्राकृतिक स्रोतबाट प्राप्त रोयल्टी बाँडफाँडसम्बन्धी सिफारिस

- आयोगले नेपाल सरकार, प्रदेश तथा स्थानीय तहलाई राजस्व बाँडफाँड तथा अनुदान हस्तान्तरणसम्बन्धी सिफारिस गर्दा तहगत सरकारको खर्चको आवश्यकता, राजस्व परिचालन गर्न सक्ने क्षमता, विकासको अवस्था, जनसाङ्खिक विवरण, मानव विकासको अवस्था लगायतलाई ख्याल गर्दै समन्यायिक, पारदर्शी र सन्तुलित ढंगले मुलुकको वित्तीय सङ्घीयतालाई अझ सबल र प्रभावकारी तुल्याउन योगदान पुग्ने गरी सिफारिस तथा राय/सुझाव उपलब्ध गराउँदै आएको छ।

- आयोगले विगतका वर्षमा नेपाल सरकार, प्रदेश तथा स्थानीय तहलाई उपलब्ध गराएको सिफारिस तथा राय/सुझावको कार्यान्वयनको अवस्था मिश्रित रहेको छ। विशेष गरी वित्तीय समानीकरण अनुदान उपलब्ध गराउने सम्बन्धमा नेपाल सरकार तथा प्रदेश सरकारले आयोगको सिफारिसलाई नै प्रमुख आधार बनाएका छन्। तर आर्थिक वर्ष २०७७/७८ को हकमा भने नेपाल सरकारले प्रदेश तथा स्थानीय तहलाई त्यस्तो अनुदान उपलब्ध गराउन रकम विनियोजन गर्दा आयोगले गरेको सिफारिस विपरित अनुदान रकमलाई घटाएर विनियोजन गरेको देखियो।

- नेपाल सरकारले सङ्कलन गर्ने राजस्व अन्तरगत मूल्य अभिवृद्धि कर,आन्तरिक उत्पादनमा सङ्कलित अन्तःशुल्क तथा तोकिएबमोजिमका प्राकृतिक स्रोतबाट प्राप्त रोयल्टी राजस्वबाट प्रदेश तथा स्थानीय तहले प्राप्त गर्ने राजस्व बाँडफाँडको हिस्सा आयोगले सिफारिस गर्दै आएकोमा नेपाल सरकारले प्रदेश तथा स्थानीय तहलाई राजस्व बाँडफाँडको रकम उपलब्ध गराउँदै आएको छ। तर बाँडफाँडको राजस्व रकम उपलब्ध गराउँदा कानुनले व्यवस्था गरेको समय सीमा भित्र सबै रकम उपलब्ध गराउन सकेको देखिँदैन।साथै प्रदेश र स्थानीय तहलाई नेपाल सरकारले राजस्व बाँडफाँड शीर्षकमा शुरुमै लेखि पठाएको सिलिङ्गभन्दा पछि कम रकम हस्तान्तरण हुँदा प्रदेश र स्थानीय सरकारका पूर्वनियोजित कार्यक्रम प्रभावित भएका छन। यसतर्फ तीनै तहका सरकार सजग हुन जरुरी देखिएको छ ।

- आन्तरिक ऋण परिचालन सम्बन्धमा नेपाल सरकारले आयोगले गरेको ऋण परिचालनको सीमा भित्रै रहेर नेपाल सरकारले ऋण परिचालन गर्दै आएको छ। संविधान तथा कानुनले प्रदेश तथा स्थानीय तहलाई पनि आन्तरिक ऋण परिचालन गर्ने अधिकार दिएको र आयोगले समेत ती तहले परिचालन गर्न सक्ने अधिकतम आन्तरिक ऋणको सीमा सिफारिस गर्दै आएको भए तापनि हालसम्म कुनै पनि प्रदेश तथा स्थानीय तहले खुला बजारबाट आन्तरिक ऋण परिचालन गर्न सकेको देखिदैन।

- आयोगले आन्तरिक ऋणको सीमा सिफारिस गर्दा आन्तरिक ऋणबाट संकलित रकमलाई पुंजी निर्माण र दीर्घकालीन लाभका क्षेत्रमा परिचालन गर्न सिफारिस गर्दै आएको भए तापनि नेपाल सरकारले वार्षिक बजेट तथा कार्यक्रममार्फत आयोजना प्रस्ताव गर्दा कुन स्रोतबाट खर्च व्यहोर्ने हो भनी प्रष्टसँग स्रोत छुट्ट्याएर आयोजना तथा कार्यक्रम प्रस्ताव र रकम विनियोजन नगरेबाट आन्तरिक ऋणको परिचालन भएको क्षेत्र र सो बाट प्राप्त उपलब्धि एकिन गर्न सकिने अवस्था रहेन।

- प्राकृतिक स्रोतबाट प्राप्त रोयल्टीको बाँडफाँड पश्चात प्रदेश तथा स्थानीय तहले प्राप्त गर्ने रकमलाई सम्बन्धित प्राकृतिक स्रोतको संरक्षण तथा व्यवस्थापनमा समेत परिचालन गर्ने गरी आयोगले सिफारिस गर्दै आएको छ। यस तर्फ सम्बन्धित प्रदेश तथा स्थानीय तहले विशेष ध्यान दिनु आवश्यक छ।
- संविधान तथा कानुनबमोजिम आयोगले उपलब्ध गराएको सिफारिस तथा सुझावको कार्यान्वयन गर्नेतर्फ तीन तहकै सरकारको थप प्रतिवद्धता आवश्यक रहेको छ।

५.२ सुझाव

(क) राजस्व बाँडफाँड तथा परिचालन सम्बन्धमाः

(१) अन्तर सरकारी वित्त व्यवस्थापन ऐन, २०७४ को दफा ६ ले मूल्य अभिवृद्धि कर तथा आन्तरिक उत्पादनमा संकलित अन्तःशुल्क राजस्व बाँडफाँड मासिक रूपमा गर्नुपर्ने र आर्थिक वर्षको अन्त्यमा हिसाब मिलान गर्नुपर्ने व्यवस्था भए तापनि नेपाल सरकारले प्रत्येक आर्थिक वर्षको असार २० गते पछि संकलित राजस्वलाई सोही आर्थिक वर्षमा बाँडफाँड तथा हिसाब मिलान नगरेको, त्यस्तै सोही ऐनको दफा ६क ले सवारी साधन कर बापत संकलित राजस्व सोही आर्थिक वर्ष भित्रै प्रदेश तथा स्थानीय तहबीच बाँडफाँड गर्नुपर्नेमा सबै प्रदेश सरकारले त्यस्तो राजस्वको आंशिक रकम मात्र बाँडफाँड गरेबाट प्रदेश तथा स्थानीय तहको यथार्थ राजस्व आय तथा स्रोत व्यवस्थापन गर्न कठिनाइ पर्नुको साथै ऐनको कार्यान्वयन हुन नसकेको हुँदा आगामी दिनमा राजस्व बाँडफाँड गर्दा ऐनको व्यवस्थाबमोजिम सम्बन्धित आर्थिक वर्ष भित्रै सम्पन्न गर्नुपर्ने देखिन्छ।

(२) प्रदेश तथा स्थानीय तहको दोहोरो अधिकार क्षेत्रभित्र पर्ने घर जग्गा रजिष्ट्रेशन शुल्क, सवारी साधन कर, मनोरञ्जन कर र विज्ञापन करको सहज कार्यान्वयनका लागि सङ्घीय सरकारबाट प्रदेश तथा स्थानीय सरकारलाई आवश्यक सहजीकरण गर्नुपर्ने देखिन्छ।

(३) अन्तर-सरकारी वित्त व्यवस्थापन ऐन, २०७४ को दफा २१ को उपदफा (४) मा प्रदेश तथा स्थानीय तहले उठाएको राजस्व र यस ऐन बमोजिम प्राप्त हुने राजस्व बाँडफाँड रकमबाट प्रशासनिक खर्च पुग्ने गरी राजस्व र व्ययको अनुमान पेश गर्नुपर्ने व्यवस्था गरिएकोमा कतिपय स्थानीय तहले प्रशासनिक खर्चमा आवश्यकताभन्दा अधिक रकम विनियोजन गरेको र आन्तरिक राजस्व परिचालनमा शिथिलता देखाउने विषयलाई निरुत्साहित गर्न आवश्यक छ।

(४) अत्यावश्यक प्रशासनिक र सञ्चालन खर्च सकभर सम्बन्धित प्रदेश वा स्थानीय तहको आफ्नो आन्तरिक राजस्व सङ्कलनको रकम (आन्तरिक आय)बाट नै मितव्ययी रूपमा व्यवस्थापन गर्नुपर्ने, सोले नपुगेमा मात्रै सङ्घबाट प्राप्त राजस्व बाँडफाँडको रकमबाट व्यहोरी बाँकी रकम सार्वजनिक सेवा र विकास निर्माणका कार्यमा खर्च गर्नुपर्ने देखिन्छ।

(५) प्रत्येक प्रदेश तथा स्थानीय तहले अन्तर-सरकारी वित्त व्यवस्थापन ऐन र स्थानीय सरकार सञ्चालनसम्बन्धी ऐनको कानुनी प्रावधानबमोजिम तोकिएको समयावधि भित्रै राजस्व लगायतको विवरण राष्ट्रिय प्राकृतिक स्रोत तथा वित्त आयोग लगायत तोकिएका निकाय समक्ष पेश गर्नुपर्ने देखिन्छ।

(६) प्रत्येक प्रदेश तथा स्थानीय तहले आफूलाई संविधान र कानुनले दिएको परिधिभित्र रही आ-आफ्नो

क्षेत्रभित्र राजस्व उठाउन सक्ने कुल सम्भाव्यता पहिचान गर्दै राजस्व सङ्कलनको प्रयास गर्नुपर्ने देखिन्छ।

(७) सवारी साधन कर मुलतः सडक निर्माण तथा मर्मत एवम् वातावरणीय प्रदुषण कम गर्नका लागि उठाइने भएकाले सवारी साधन करको हिस्सा प्राप्त गर्ने स्थानीय तहले यो रकम सडक निर्माण तथा मर्मत र वन तथा वातावरण संरक्षण एवम् सम्वर्द्धन गर्नमा प्रयोग गर्नुपर्दछ।

(८) सङ्घीय सरकारबाट प्रदेश तथा स्थानीय तहलाई कार्यजिम्मेवारी हस्तान्तरण गर्दा त्यस्तो जिम्मेवारी सम्पादन गर्न आवश्यक प्रयाप्त स्रोत सहित हस्तान्तरण गर्न आवश्यक छ।

(९) डिजिटल प्लेटफर्म (जस्तै फेसबुक, ट्वीटर, भाईबर, ईन्स्टाग्राम आदि) मा गरिने नेपाली उत्पादन तथा सेवाको विज्ञापन सम्बन्धी कारोबारलाई कानुन निर्माण गरी राजस्वको दायरामा ल्याउनु आवश्यक छ।

(ख) वित्तीय हस्तान्तरण सम्बन्धमाः

(१) सङ्घबाट प्रदेश र स्थानीय तह तथा प्रदेशबाट स्थानीय तहमा हस्तान्तरण हुने राजस्व बाँडफाँड तथा विभिन्न अनुदानहरू खर्च गर्ने क्षेत्रहरू यकिन गरी सोही विषय तथा क्षेत्रमा उपयोग गर्नुपर्ने देखिन्छ।

(२) प्रदेश तथा स्थानीय तहले संवैधानिक जिम्मेवारी निर्वाह गर्न आफूले परिचालन गर्ने राजस्व र प्राप्त गर्ने वित्तीय हस्तान्तरण प्रयाप्त र पूर्वानुमानयोग्य बनाउनुपर्ने देखिन्छ।

(३) नेपाल सरकारले प्रदेश तथा स्थानीय तहलाई र प्रदेश सरकारले स्थानीय तहलाई अनुदान उपलब्ध गराउँदा स्थानीय तहको खर्चको आवश्यकता तथा राजस्व क्षमताका आधारमा उपलब्ध गराइने वित्तीय समानीकरणको हिस्सा बृद्धि गर्ने र सशर्त, समपूरक र विशेष अनुदानको हिस्सा कम गर्दै जानु पर्दछ। साथै, प्रदेश र स्थानीय तहको अधिकार क्षेत्रभित्र रहेका स-साना स्थानीयस्तरका आयोजनाहरूको नाममा सशर्त अनुदान उपलब्ध गराउने कार्यको अन्त्य गर्नु आवश्यक छ।

(४) अन्तर-सरकारी वित्त व्यवस्थापन ऐन, २०७४ को दफा ८ मा नेपाल सरकारले प्रदेश र स्थानीय तहलाई र प्रदेशले स्थानीय तहलाई राष्ट्रिय प्राकृतिक स्रोत तथा वित्त आयोगको सिफारिसमा वित्तीय समानीकरण अनुदान वितरण गर्ने व्यवस्था गरेको हुंदा आयोगको सिफारिसअनुरूप वित्तीय समानीकरण अनुदानको बजेट विनियोजन गर्नु पर्ने देखिन्छ। सोही ऐनको दफा २८ मा अनुदानको रकम जुन प्रयोजनको लागि प्राप्त भएको हो सोही प्रयोजनको लागि प्रयोग गर्नु पर्ने व्यवस्था गरेको हुंदा यसैअनुसार हुने गरी प्राथमिकता र आवश्यकतालाई मध्यनजर गर्दै प्रदेश तथा स्थानीय तहले आ-आफ्नो वार्षिक बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा गरेर कार्यान्वयन गर्नु पर्ने देखिन्छ। साथै प्रदेश तथा स्थानीय तहले अनुदानको प्राप्ती र त्यसको प्रयोग/उपयोग कुन कार्यक्रम/योजनाका लागि कुन खर्च शीर्षकमा गर्ने वा कुन खर्च शीर्षकमा गरियो भनेर बजेट तथा कार्यक्रमगत रूपमा बजेट वक्तव्य तथा व्यय अनुमानको विवरण (खर्च शीर्षकगत र स्रोतगत समेत) मा स्पष्ट उल्लेख गर्ने गरेको अवस्था नदेखिंदा यसमा सुधार गरी अनुदानको प्राप्ती र त्यसको प्रयोग/उपयोग स्पष्ट उल्लेख हुने व्यवस्था गर्नु आवश्यक छ।

(५) सङ्घ, प्रदेश र स्थानीय तहको साझा अधिकारका विषयहरूको स्पष्ट बाँडफाँड वा कार्य विस्तृतिकरण गरी एक तहको कार्य जिम्मेवारी अर्को तहबाट कार्य सम्पादन गर्दा लागत प्रभावकारिता हुने तथा सहकारिता र समन्वयको प्रवर्द्धन पनि हुने अवस्थामा खर्चको मापदण्ड तय गरेर त्यसको आधारमा मात्र सशर्त अनुदान

हस्तान्तरण हुने व्यवस्था गर्न र एकल अधिकारका विषयहरू राजस्व बाँडफाँड तथा वित्तीय समानीकरण अनुदानबाट सम्पादन हुने गरी स्रोत व्यवस्थापन गर्ने तर्फ जोड दिनुपर्ने देखिन्छ।

(६) राज्यको समग्र तथा एकीकृत राजस्व र व्ययको स्थिति एउटै प्रणालीबाट अवगत हुने गरी नेपाल सरकार, प्रदेश तथा स्थानीय तहको बजेट विनियोजन, कार्यान्वयन, लेखाङ्कन र प्रतिवेदनको एकीकृत प्रणाली विकास गरी कार्यान्वयन गर्नु पर्ने देखिन्छ।

(७) नेपाल सरकारले प्रदेश सरकार तथा स्थानीय सरकारबाट सञ्चालन गरिनुपर्ने कुनै राष्ट्रिय नीति, योजना तथा कार्यक्रम निश्चित प्राथमिकताका आधारमा प्रदेश तथा स्थानीय सरकार मार्फत लागु गराउनै पर्ने कार्यक्रमहरू मात्रैमा सशर्त अनुदानको उपयोग गरिनु पर्दछ।

(८) नेपाल सरकारले बजेट तर्जुमा गर्दा सशर्त अनुदानका सबै कार्यक्रम वा आयोजना वा क्रियाकलापहरू समावेश गरी शुरूमै एकै पटक विनियोजन गर्नुपर्ने र आर्थिक वर्षको बीचमा कुनै नयाँ योजना तथा कार्यक्रम वा आयोजना वा क्रियाकलाप कार्यान्वयन गर्न थप सशर्त अनुदान हस्तान्तरण गरिनु हुँदैन।

(९)समान प्रकृतिका उदेश्य प्राप्तीका लागि विभिन्न विषयगत मन्त्रालयहरूबाट तर्जुमा गरिएका कार्यक्रम वा आयोजना वा क्रियाकलापहरू कार्यान्वयनका लागि त्यस्ता योजना तथा कार्यक्रम वा आयोजना वा क्रियाकलापहरू दोहोरो नपर्ने गरी एकीकृत रूपमा गर्न सशर्त अनुदान प्रदान गर्नु उपयुक्त हुन्छ।

(१०) स-साना आयोजना र कार्यक्रममा स्रोत छर्नुभन्दा ठूला रणनीतिक योजना कार्यान्वयनमा प्राथमिकता दिनुपर्ने आवश्यकता छ। तसर्थ, नेपाल सरकार र प्रदेश सरकारले सशर्त अनुदान प्रदान गर्दा दिगो, फराकिलो तथा समतामूलक आर्थिक वृद्धिलाई प्रत्यक्ष टेवा दिने प्रकृतिका ठूला तथा मझौला योजनाको कार्यान्वयनमा मत्रै जोड दिनुपर्ने देखिन्छ।

(ग) आन्तरिक ऋण परिचालन सम्बन्धमा:

(१) अन्तर-सरकारी वित्त व्यवस्थापन ऐन, २०७४ को दफा १४ मा राष्ट्रिय प्राकृतिक स्रोत तथा वित्त आयोगले सिफारिस गरेको सीमाभित्र रही नेपाल सरकार, प्रदेश तथा स्थानीय तहले आन्तरिक ऋण लिन सक्ने र तोकिएको क्षेत्रमा मात्र परिचालन गर्न सकिने व्यवस्था छ । तर आन्तरिक ऋणको उपयोग कुन योजनाका लागि कुन खर्च शीर्षकमा गर्ने वा कुन खर्च शीर्षकमा गरियो भनेर बजेट तथा कार्यक्रमगत रूपमा बजेट वक्तव्य तथा व्यय अनुमानको विवरण (खर्च शीर्षकगत र स्रोतगत समेत) मा स्पष्ट उल्लेख नहुँदा ऋण उपयोगको क्षेत्र र प्राप्त उपलब्धी एकिन गर्न सकिने अवस्था रहेन। अतः आगामी दिनमा आन्तरिक ऋणबाट सञ्चालन गरिने योजना, कार्यक्रम तथा आयोजनाहरू कुन कुन हुन्, सो सम्बन्धी प्रष्ट व्यवस्था उल्लेख गर्नु आवश्यक छ।

(२) प्रदेश तथा स्थानीय तहले आन्तरिक ऋण लिन आवश्यक पर्ने कानुनी, संरचनात्मक र प्रक्रियात्मक व्यवस्था गर्नुपर्ने देखिन्छ।

(३) नेपाल सरकार, प्रदेश तथा स्थानीय तहले लिने आन्तरिक ऋणको एकीकृत व्यवस्थापन, लेखाङ्कन र प्रतिवेदन प्रणालीको विकास गरी कार्यान्वयन गर्नु आवश्यक छ ।

(४) राष्ट्रिय विकासका लक्ष्य हासिल गर्न राष्ट्रिय अर्थतन्त्र सुदृढ गर्ने कार्यमा सार्वजनिक, निजी, सहकारी र

अन्य क्षेत्रबीचको सहभागिता तथा साझेदारी बढाउन मद्दत पुग्ने गरी आन्तरिक ऋणको उपयोग गर्नु पर्दछ। आन्तरिक ऋण परिचालनमा नेपाल सरकार, प्रदेश सरकार र स्थानीय सरकारबीच समन्वय कायम गरी ऋणको प्रभावकारिता बढाई सुदृढ अर्थतन्त्र निर्माण गर्ने कार्यमा सघाउ पुग्ने गरी आन्तरिक ऋणको उपयोग गर्नु पर्दछ।

(५) पछि फिर्ता दिने लिने शर्तमा आन्तरिक ऋण लिइने हुँदा भविष्यमा व्याज सहित सो ऋणको भुक्तानी गर्नु पर्ने हुन्छ। तसर्थ, आन्तरिक ऋण लिंदा त्यसको उपयोग तथा त्यसले अर्थतन्त्रमा पार्ने प्रभावका बारेमा राम्ररी विचार गरेर मात्र ऋण लिनु पर्दछ। ऋणको भुक्तानी गर्दा अतिरिक्त बोझ महसुस गर्नु नपर्नेगरी र भावी पुस्ताले समेत भुक्तानी गर्नुपर्दा पनि असहजता महसुस गर्न नपर्नेगरि आन्तरिक ऋणको परिचालन तथा उपयोग गर्नु पर्दछ। आर्थिक विकासका लागि आवश्यक योजनाहरूको कार्यान्वयनमा सहयोग पुग्ने गरी आन्तरिक ऋणको उपयोग गर्नु पर्दछ। आन्तरिक ऋणको उपयोग अनुत्पादक क्षेत्रमा हुन नपाओस् भन्ने विषयमा त्यतिकै सजग हुनु पर्दछ।

(६) आन्तरिक ऋणको उपयोग पुँजी निर्माण र दीर्घकालीन लाभ दिने प्रकृतिका उत्पादनशील, रोजगारमूलक तथा आन्तरिक आय बढाउने क्षेत्रमा गर्नुपर्दछ।

(घ) प्राकृतिक स्रोतको संरक्षण र उपयोग सम्बन्धमाः

(१) राष्ट्रिय प्राकृतिक स्रोतको वितरण, यसको उपयोग, लागानी र प्रतिफलको हिस्सा सम्बन्धमा विभिन्न ऐनहरूमा छरिएका व्यवस्था भएको र यसबाट स्रोत व्यवस्थापनमा द्विविधा उत्पन्न भएकाले नेपाल सरकारले राष्ट्रिय प्राकृतिक स्रोतको लाभको वितरण र लगानी सम्बन्धमा राष्ट्रिय प्राकृतिक स्रोतसम्बन्धी एकीकृत ऐन वा यस सम्बन्धी संहिता कानुन बनाउनुपर्ने देखिएको छ।

(२) प्रदेश तथा स्थानीय तहले आफ्नो वार्षिक बजेट मार्फत केही निश्चित बजेट आ-आफ्नो भौगोलिक क्षेत्र अन्तरगत रहेका प्राकृतिक स्रोतहरूको संरक्षण, व्यवस्थापन तथा उपयोगमा खर्च गर्ने गरी कार्यक्रम बनाई कार्यान्वयन गर्न उचित हुने देखिन्छ ।

(३) नेपाल सरकारले रोयल्टी बाँडफाँडबाट प्राप्त गर्ने ५० प्रतिशत रोयल्टी रकम मध्ये देशभर रहेका प्राकृतिक स्रोत साधनको संरक्षण तथा व्यवस्थापनमा प्राथमिकरण गरी तत् क्षेत्रमा बजेट विनियोजन गर्नुका साथै सम्बन्धित विषयगत निकायहरूको समन्वय समेतमा कार्यक्रम सञ्चालन गर्नु उपयुक्त हुनेछ।

(४) पर्वतारोहणको रोयल्टीको विवरण सङ्कलन गर्दा विभिन्न स्रोतबाट फरक फरक विवरणहरू प्राप्त हुने गरेकाले पर्वतारोहणका लागि अनुमति दिइएका हिमालहरूबाट उठ्ने रोयल्टी नियमित रूपमा विभाज्य कोषमा जम्मा हुने व्यवस्था गर्नु आवश्यक छ।

(५) प्राकृतिक स्रोतको रोयल्टीबाट प्राप्त रकमको बाँडफाँड प्रभावित क्षेत्रका जनतालाई प्रभावका आधारमा समन्यायिक रूपमा बाँडफाँड गर्नुपर्ने हुन्छ। प्राकृतिक स्रोत जुन स्थानमा रहेको छ सो स्थानलाई विशेष लाभसहित यसबाट प्रभावित हुने स्थानीय तहलाई समेत परिलक्षित गर्दै परिचालित प्राकृतिक स्रोतको अवस्थिति रहेको मुख्य क्षेत्र, मुख्य क्षेत्रसँग जोडिएको प्राकृतिक स्रोतको परिचालनबाट प्रभावित क्षेत्र र परिचालित प्राकृतिक स्रोतबाट प्रभावित जनसङ्ख्यालाई प्रमुख आधार मानी सम्बन्धित प्रदेश र सम्बन्धित

स्थानीय तहले रोयल्टी बाँडफाँड रकमको उपयोग गर्नुपर्ने हुन्छ।

(६) पर्वतारोहण, विद्युत, वन र खानी तथा खनिज पदार्थबाट प्राप्त कानुन बमोजिमको एकमुष्ट पच्चीस प्रतिशत रोयल्टीको हिस्सा प्राप्त गर्ने सम्बन्धित प्रदेश सरकारले नेपाल सरकारबाट रोयल्टीको बाँडफाँड हुँदा तुलनात्मक रूपमा अरुको भन्दा बढी पाएको/कम पाएको/पाउँदै नपाएको स्थानीय तहको अवस्थालाई गम्भीर रूपमा ध्यान दिई सम्बन्धित प्रदेश मातहतका स्थानीय तहलाई समन्यायिक रूपमा प्राकृतिक स्रोतको परिचालनबाट प्राप्त प्रतिफल (रोयल्टी) को हिस्साबाट लाभान्वित भई प्राकृतिक स्रोत उपरको अपनत्व ग्रहण हुने ढङ्गले बाँडफाँड एवम् वितरण गर्नु पर्दछ।

(७) अन्तर-सरकारी वित्त व्यवस्थापन ऐन, २०७४ को दफा ७ को अनुसूची -४ को द्रष्टव्य (१) मा स्थानीय तह भन्नाले सम्बन्धित स्थानीय तह र जिल्ला समन्वय समितिलाई समेत उल्लेख गरिएको भएता पनि संविधानतः जिल्ला समन्वय समितिले सञ्चित कोष सञ्चालन नगर्ने, गाउँकार्यपालिका र नगरकार्यपालिका सरह कार्यकारिणीको भूमिका निर्वाह नगर्ने एवम् संविधानले जिल्ला समन्वय समितिलाई अनुगमनकारी र समन्वयकारी भूमिका निर्वाह गर्नुपर्ने व्यवस्था गरेको देखिएकोले प्राकृतिक स्रोतको रोयल्टी बाँडफाँडको सिफारिस गर्दा जिल्ला समन्वय समितिलाई समेटिएको छैन। तसर्थ, अन्तरसरकारी वित्त व्यवस्थापन ऐन संसोधन गरी अनुसूची ४ बाट जिल्ला समन्वय समिति शव्द हटाउनु पर्ने देखिन्छ।

(८) ढुंगा, गिटी तथा बालुवा सम्बन्धी स्रोतको परिचालन, व्यवस्थापन, अनुगमन, नियन्त्रण, निर्देशन एवम् नियमन गर्ने सम्बन्धमा सङ्घीय संरचनाबमोजिमका तीनवटै तहका सरकारको संलग्नतामा यसको सञ्चालन, व्यवस्थापन र नियमन गर्ने गरी कानुनी बन्दोवस्त गरिनुपर्दछ।

(९) आयोगबाट रोयल्टी बाँडफाँडसम्बन्धी सिफारिस गर्दा कानुनमा भएको व्यवस्थाबमोजिम परिचालित प्राकृतिक स्रोतको निकटतम् प्रभावको अनुपातका आधारमा सम्बन्धित प्रदेश र प्रभावित सम्बन्धित स्थानीय तहलाई रोयल्टीको हिस्सा प्राप्त हुने गरी सिफारिस गरिएको भएतापनि यस प्रकारको रोयल्टीको हिस्सा नै प्राप्त गर्न नसकेका प्रदेश तथा स्थानीय तहलाई नेपाल सरकार तथा प्रदेशले प्राप्त गर्ने रोयल्टीको हिस्साबाट समन्यायिकताका आधारमा सम्बोधन गर्न उपयुक्त हुन्छ भन्ने आयोगको सुझाव रहेको छ।

(१०) पर्वतारोहणबाट प्राप्त हुने रोयल्टी बाँडफाँडको भार तय गर्न लश्कर मार्गको विवरण महत्त्वपूर्ण हुने देखिएकोले पर्वतारोहणको क्रममा आधार शिविरसम्म पुग्ने लश्कर मार्गको लम्बाइ, लश्कर मार्ग पार गर्न लाग्ने समय र लश्कर मार्गमा पर्ने स्थानीय तह सहितको विवरण संस्कृति, पयर्टन तथा नागरिक उड्डयन मन्त्रालय र पर्यटन विभागबाट अद्यावधिक हुनुपर्ने देखिन्छ।

(११) राष्ट्रिय वनको अवस्थिति रहेको स्थान, सो वनले ओगटेको ठाउँ, सो वनमा निर्भर तथा आश्रित जनसङ्ख्या, त्यस्ता वनबाट प्रभावित हुने जनसङ्ख्या, सो वनको संरक्षण र दिगो व्यवस्थापन लगायत वातावरण संरक्षण गरी हरियाली प्रवर्द्धन गर्ने विषयलाई समेत मध्यनजर गर्दै संघ, सम्बन्धित प्रदेश तथा सम्बन्धित स्थानीय तहले रोयल्टी बापत प्राप्त रकम उपयोग गर्नुपर्ने हुन्छ। त्यसैगरी संरक्षित क्षेत्रबाट प्राप्त गर्ने रोयल्टीको उपयोग गर्दा संरक्षित क्षेत्रका मध्यवर्ती क्षेत्रहरूको व्यवस्थापन तथा संरक्षणमा समेत सो हिस्साबाट उपयोग गर्ने गरि मध्यवर्ती क्षेत्रको वातावरण संरक्षण र हरियाली प्रवर्द्धनमा जोड दिनुपर्ने देखिन्छ।

(१२) अन्तर सरकारी वित्त व्यवस्थापन ऐन, २०७४ को अनुसुची-४ मा सुचीकृत प्राकृतिक स्रोतबाट प्राप्त रोयल्टी आयलाई सङ्घीय विभाज्य कोषमा आम्दानी बाँधी ऐनले गरेको व्यवस्था तथा यस आयोगले गरेको सिफारिस समेतका आधारमा संघ, प्रदेश र स्थानीय तहबीचमा बाँडफाँड गर्नुपर्नेमा अझै पनि कतिपय स्रोतहरू, विशेष गरी केही हिमाल आरोहण र संरक्षित वनबाट प्राप्त रोयल्टी आयलाई विशेष कोष खडा गरी जम्मा गर्ने वा अन्य संघ संस्थालाई उपलब्ध गराउने अभ्यास रहेको पाइएको छ। यस्तो अभ्यासलाई अन्त्य गरी तोकिएका स्रोतबाट प्राप्त सबै रोयल्टी आयलाई विभाज्य कोषमा आम्दानी बाँधी तीन तहका सरकारबीच बाँडफाँड गर्न आवश्यक देखिन्छ।

(१३) विद्युत, खानी जस्ता प्राकृतिक स्रोतबाट प्राप्त रोयल्टी बाँडफाँडको हिस्सा प्राप्त नगरेका तर विद्युत प्रसारण लाईन तथा खानीबाट निस्केको कच्चा पदार्थ ढुवानी गरिने सडकमार्ग वरिपरि रहेको कारणले नकारात्मक रूपले प्रभावित स्थानीय तहमा संघ तथा प्रदेश सरकारले प्राप्त गरेको रोयल्टी बाँडफाँडको रकमबाट त्यस्तो प्रभावलाई न्यूनीकरण गर्न सघाउ पुग्ने गरी लक्षित कार्यक्रम सञ्चालन गर्न उपयुक्त हुने देखिन्छ।

५.३ निष्कर्ष

नेपालको संविधान तथा प्रचलित कानुनबमोजिम आयोगलाई सुम्पिएको कार्य जिम्मेवारी यस आयोगले निरन्तररूपमा सम्पादन गर्दै आएको छ। आयोगबाट नेपाल सरकार, प्रदेश तथा स्थानीय तहलाई उपलब्ध गराइएको अधिकाशं सिफारिस तथा सुझाव सम्बन्धित तहबाट कार्यान्वयन हुँदै आएको छ। आयोगका सम्पूर्ण सिफारिस तथा सुझाव कार्यान्वयनमा सम्बन्धित तह थप प्रतिवद्ध हुन आवश्यक देखिएको छ। आयोगले गर्ने सिफारिस तथा सुझावलाई पनि थप वस्तुपरक, नतिजामूलक र कार्यान्वयनयोग्य तुल्याउन आयोगको संस्थागत क्षमता अभिवृद्धि गर्न आवश्यक देखिएको छ। यस कार्यमा सबै तहका सरकार तथा अन्य सरोकारवाला निकायबाट आयोगलाई निरन्तरको सहयोग र सहकार्य अपेक्षित छ।

एउटा महत्त्वपूर्ण संवैधानिक निकायको रूपमा रहेको राष्ट्रिय प्राकृतिक स्रोत तथा वित्त आयोगले नेपालको संविधानको धारा ६० (३) र धारा २५१ को संवैधानिक प्रावधान तथा सम्बद्ध ऐनको कानुनी प्रावधान समेतका आधारमा अन्तर सरकारी वित्तीय हस्तान्तरणलाई बढी भन्दा बढी समन्यायिक बनाउने पुनित उद्देश्यले स्वतन्त्र, निष्पक्ष, पारदर्शी र वस्तुनिष्ठ आधारमा अध्ययन, मनन, विश्लेषण गरी विभिन्न आधार, सूचक, सूचकांक, भार तय गरी सो का आधारमा यस आयोगबाट गरिएको सिफारिस सम्बद्ध सरकार (संघ/प्रदेश/स्थानीय तह) बाट पूर्णतः कार्यान्वयन हुनुपर्दछ भन्ने आयोगको धारणा एवं सुझाव रहेको छ।

अनुसूची-१ आयोगका पदाधिकारी तथा कर्मचारीहरूको विवरण

आयोगका पदाधिकारीको विवरण

सि.नं.	पद	पदाधिकारीको नाम,थर
१	अध्यक्ष	माननीय श्री बालानन्द पौडेल

आयोगमा कार्यरत कर्मचारीहरूको विवरण

क्र.सं.	पद	कर्मचारीको नाम, थर
१	सचिव	श्री बेगेन्द्रराज शर्मा पौड्याल
२	सह-सचिव	श्री कृष्णबहादुर बोहरा
३	सह-सचिव	श्री महेश भट्टराई
४	उपसचिव	श्री युगजतन हुमागाई
५	उप-सचिव(कानुन)	श्री वशिष्ट कुमार घिमिरे
६	बरिष्ट तथ्याङ्क अधिकृत	श्री दिनेश भट्टराई
७	उपसचिव	श्री वेदराज फूयल
८	उप-सचिव	श्री विन्देश्वर प्रसाद लेखक
९	उप-सचिव	श्री लक्ष्मी प्रसाद रेग्मी
१०	सि.डि.जि.	श्री रत्नमणि गुप्ता
११	वन अधिकृत	श्री भरतप्रसाद भट्ट
१२	सहायक वन अधिकृत	श्री लक्ष्मी कुमारी न्यौपाने
१३	शाखा अधिकृत	श्री विमला काफ्ले वाग्ले
१४	शाखा अधिकृत	श्री गौरव पन्थी
१५	शाखा अधिकृत	श्री शिव ओम श्रेष्ठ
१६	शाखा अधिकृत	श्री अन्जना गिरी
१७	शाखा अधिकृत	श्री नरकुमारी राई
१८	लेखा अधिकृत	श्री भिम प्रसाद काफ्ले
१९	इन्जिनियर	श्री पोष्टराज पौडेल
२०	शाखा अधिकृत	श्री गीता कुमारी शर्मा
२१	शाखा अधिकृत	श्री भिम कुमार बस्नेत
२२	शाखा अधिकृत	श्री सीता देवी न्यौपाने
२३	शाखा अधिकृत	श्री इन्दिरा न्यौपाने
२४	शाखा अधिकृत	श्री लक्ष्मी कुमारी पन्त

क्र.सं.	पद	कर्मचारीको नाम, थर
२५	शाखा अधिकृत	श्री विष्नुकुमारी न्यौपाने
२६	शाखा अधिकृत	श्री विनोद कुमार दत्त
२७	नायव सुब्बा	श्री कमल सिंह कटुवाल
२८	कम्प्युटर अपरेटर	श्री यामप्रसाद रेग्मी
२९	नायव सुब्बा	श्री रमेश आचार्य
३०	लेखापाल	श्री नरहरि घिमिरे
३१	नायव सुब्बा	श्री बीरेन्द्र अधिकारी
३२	नायव सुब्बा	श्री सामना सुवेदी
३३	नायव सुब्बा	श्री ईश्वर पौडेल
३४	हलुका सवारी चालक	श्री विमल प्रसाद आचार्य
३५	हलुका सवारी चालक	श्री श्रीकृष्ण महर्जन
३६	हलुका सवारी चालक	श्री राजु थापा मगर
३७	हलुका सवारी चालक	श्री भरत सुवेदी
३८	हलुका सवारी चालक	श्री भोला काफ्ले
३९	कार्यालय सहयोगी	श्री रवि कार्की
४०	कार्यालय सहयोगी	श्री नमिता अर्याल
४१	कार्यालय सहयोगी	श्री अनुजा गैरे भट्टराई
४२	कार्यालय सहयोगी	श्री दुर्गा दास श्रेष्ठ
४३	कार्यालय सहयोगी	श्री राजेन्द्र ढुंगेल
४४	कार्यालय सहयोगी	श्री धनेश्वर पोखरेल
४५	कार्यालय सहयोगी	श्री दुर्गा चौधरी
४६	कार्यालय सहयोगी	श्री रमा घिमिरे
४७	माली	श्री पदम माया श्रेष्ठ

अनुसूची-२ आयोगका केही गतिविधिहरू तस्विरमा

सम्माननीय राष्ट्रपतिज्यू समक्ष आयोगका माननीय अध्यक्षबाट आयोगको प्रथम वार्षिक प्रतिवेदन बुझाउँदै

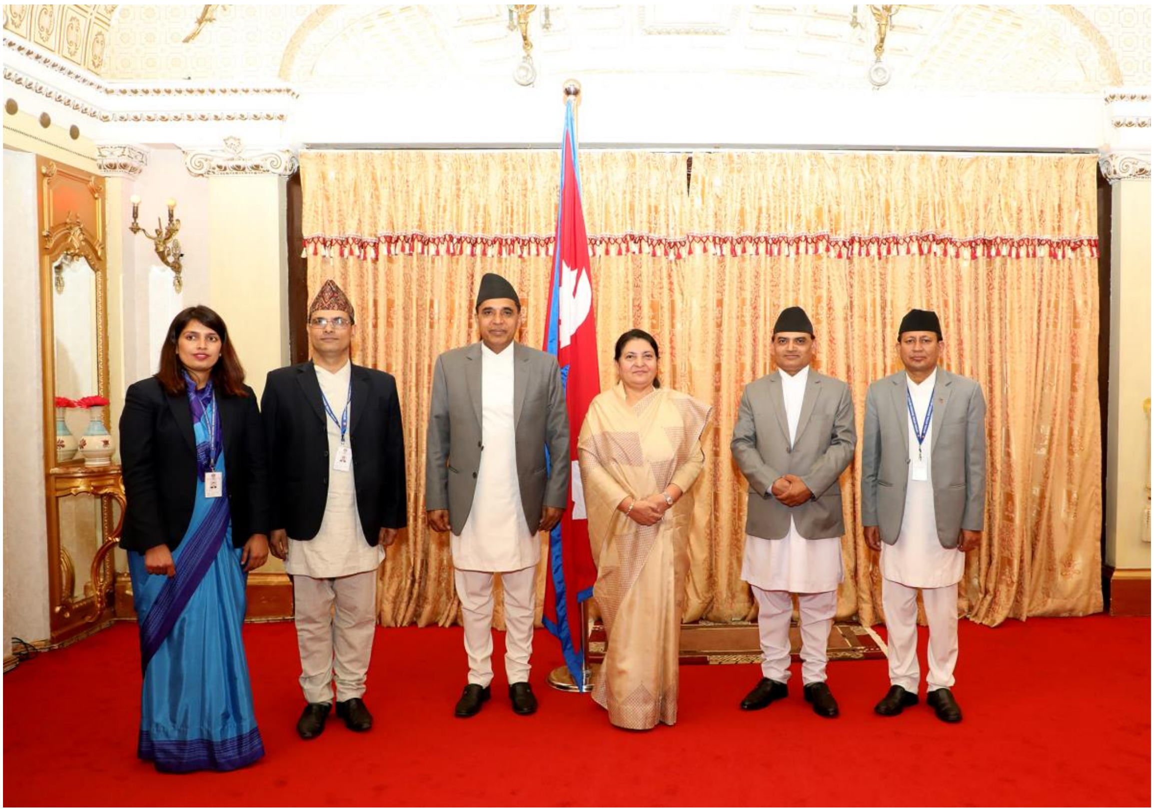

आयोगको प्रथम वार्षिक प्रतिवेदन बुझाएपश्चात सम्माननीय राष्ट्रपतिज्यूका साथमा सामूहिक तस्विर

आयोगका सचिवबाट माननीय अध्यक्षज्यू समक्ष आयोगको नियमावली पेश गर्दै

आर्थिक वर्ष २०७७/०७८ का लागि सिफारिसको पूर्व तयारी अवस्था

आयोगका माननीय अध्यक्षज्यूबाट आयोगको निर्णयमा हस्ताक्षर हुँदै

प्रदेश र स्थानीय तहको खर्चको आवश्यकता र राजस्वको क्षमता बीचको अन्तर निर्धारणसम्बन्धी छलफल

आयोगका माननीय अध्यक्षज्यू समक्ष प्राकृतिक स्रोतसम्बन्धी विषयका सम्बन्धमा आयोगमा छलफल हुँदै

आयोगको दोस्रो वार्षिक प्रतिवेदन तयारीमा जुट्दै, आयोगका कर्मचारीहरू

प्रदेश नं.१ का माननीय प्रदेश प्रमुखज्यू समक्ष आयोगका माननीय अध्यक्षबाट आयोगको प्रथम वार्षिक प्रतिवेदन पेश गर्दै

आयोगबाट प्रदेश नं. १ को प्रदेश सरकारसँग विराटनगरमा गरिएको अन्तरक्रिया कार्यक्रमको एक झलक

प्रदेश नं.२ का माननीय प्रदेश प्रमुखज्यू समक्ष आयोगका माननीय अध्यक्षबाट आयोगको प्रथम वार्षिक प्रतिवेदन पेश गर्दै

आयोगबाट प्रदेश नं. २ को प्रदेश सरकारसँग जनकपुरमा गरिएको अन्तरक्रिया कार्यक्रमको एक झलक

बागमती प्रदेशका माननीय प्रदेश प्रमुखज्यू समक्ष आयोगका माननीय अध्यक्षबाट आयोगको प्रथम वार्षिक प्रतिवेदन पेश गर्दै

आयोगबाट बागमती प्रदेशको प्रदेश सरकारसँग हेटौडामा भएको अन्तरक्रिया कार्यक्रमको एक झलक

गण्डकी प्रदेशका माननीय प्रदेश प्रमुखज्यू समक्ष आयोगका माननीय अध्यक्षबाट आयोगको प्रथम वार्षिक प्रतिवेदन पेश भएपछिको तस्वीर

आयोगबाट गण्डकी प्रदेशको प्रदेश सरकारसँग पोखरामा गरिएको अन्तरक्रिया कार्यक्रमको एक झलक

प्रदेश नं.५ का माननीय प्रदेश प्रमुखज्यू समक्ष आयोगका माननीय अध्यक्षबाट आयोगको प्रथम वार्षिक प्रतिवेदन पेश गर्दै

आयोगबाट प्रदेश नं.५ को प्रदेश सरकारसँग बुटवलमा गरिएको अन्तरक्रिया कार्यक्रमको एक झलक

कर्णाली प्रदेशका माननीय प्रदेश प्रमुखज्यू समक्ष आयोगका माननीय अध्यक्षबाट आयोगको प्रथम वार्षिक प्रतिवेदन पेश गर्दै

आयोगबाट कर्णाली प्रदेशको प्रदेश सरकारसँग सुर्खेतको वीरेन्द्रनगरमा भएको अन्तरक्रिया कार्यक्रमको एक झलक

सुदूरपश्चिम प्रदेशका माननीय प्रदेश प्रमुखज्यू समक्ष आयोगका माननीय अध्यक्षबाट आयोगको प्रथम वार्षिक प्रतिवेदन पेश गर्दै

आयोगबाट सुदूरपश्चिम प्रदेशको प्रदेश सरकारसँग धनगढीमा गरिएको अन्तरक्रिया कार्यक्रमको एक झलक